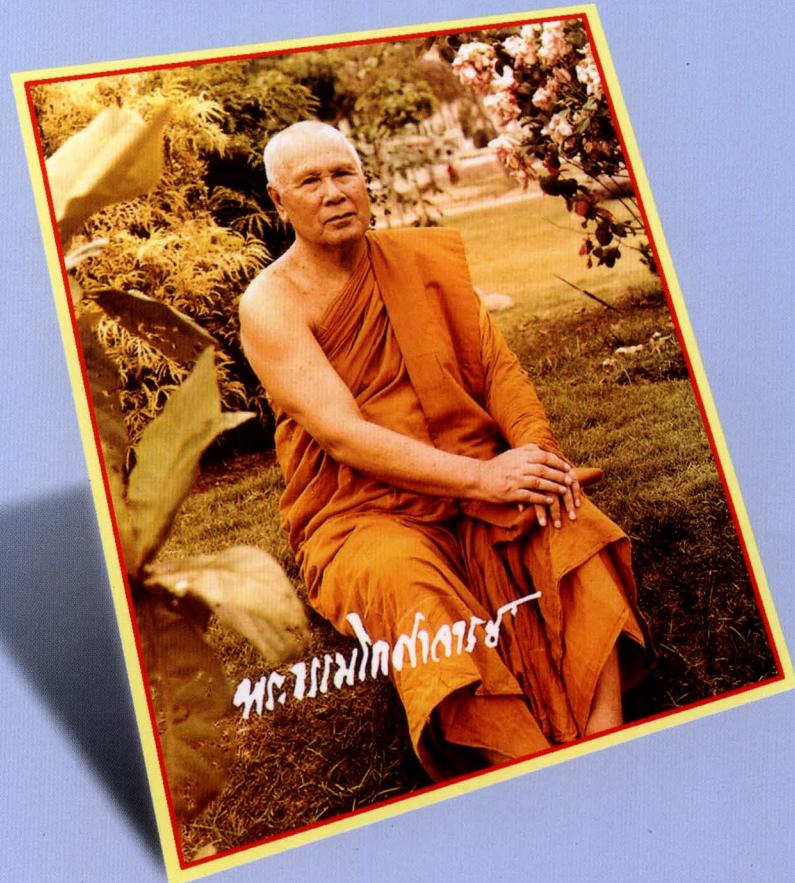

ជីវិតពីទន្លេ នៃសម័យពីទន្លេ

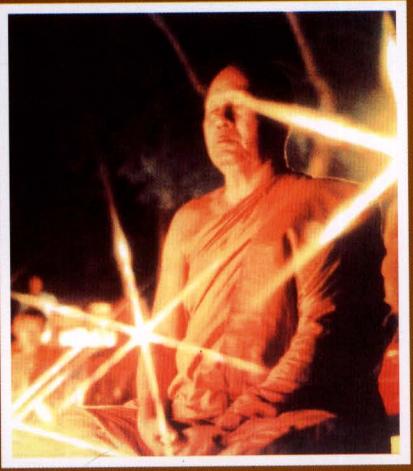

พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาันหนกิกขุ)
ได้รับพระราชทานสถาปนาเลื่อนสมเด็จก์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ที่ “พระธรรมโกศลอาจารย์”
ในพระราชปีเฉลิมพระชนมพรรษา วันอันทรงที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗

- พระราชาทินนาม -

พระธรรมโกศลอาจารย์ สุนทรญาณกิลก สาธกธรรมภณ
วิสาลธรรมวิญญาณ มหาคอมิสสอร บวรสังหาราม ความ瓦สี

สังดเงียบ
ໃສพร่างสว่างແຜ່ວ

ดັ່ງดวงແກ້ວ
ແວວາມນາມໄສວ

គືອປະທິບ
ແຈ່ມຈັດສັຕັນຕຽຍ

ຂຶວຕິນໍ້
ພລີໄວ້ນູ້ຫາດຮຣມ

សាស្ត្រមន្ត្រីក្រប់

៨០ ឆ្នាំ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (បាយក្សាមបង្កើត)

១១ មករា ២០១៩ – ២០២០

ខេណ្ឌដៃខែឆ្នាំ
សាស្ត្រមន្ត្រីក្រប់
នគរបាល ភ្នំពេញ

ชีวิตเพื่อธรรมะ ธรรมะเพื่อชีวิต

*

ธรรมสมโภช ๙๐ ปี

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญาณนทกิจกุ)

*

จัดพิมพ์โดย

กองทุนศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา

วัดชลประทานรังสฤษฎิ์

กองทุนห้องสมุดศาลาจำปีรัตน์

วัดชลประทานรังสฤษฎิ์

กองทุนเสถียรธรรม เสถียรธรรมสถาน

*

ทำนผู้ได้เห็นคุณค่าของหนังสือนี้

ประสงค์จะช่วยเผยแพร่เป็นธรรมทาง

ติดต่อโดยตรงได้ที่

ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา

วัดชลประทานรังสฤษฎิ์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

โทร.๐๘๓-๔๒๔๓, ๕๘๔-๓๐๗๔

*

พิมพ์ครั้งที่ ๑ - พฤศภาคม ๒๕๕๕ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

แม่พิมพ์ โดย สุเนตรพิลํม โทร.๐๘๓-๒๒๔๕

พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด โทร.๐๘๓-๒๖๘๔-๗

อนุโมทนาขอบคุณ

ผู้ถ่ายภาพและเขียนภาพ
ที่นำมาพิมพ์ในหนังสือนี้

พระมหาฯ ธรรมโภด

พระสมพงษ์ มหาปุญญ

พระวิสุทธิ์ วิสุทธิจารี

พระถอนม. แก้วขุมาร陀

พระมหาฤทธิ์ ถิริจิตโถ

คุณนิพนธ์ สัจจวนิชย์

คุณเมตตา อิศราภรณ์

คุณพยันต์ พงษ์ธีรภพ

คุณนันต์ ศิริธรรมปิติ
อ.อุเทน หล่อสกุล

คุณวริษฐ์ จันทร์ศิริ

คุณรา린 ไทยสันทัด

อ.สุวัฒน์ แสนขัตติ

คุณนิกิร จันทร์กออย

คุณพุฒิพงษ์ พากเพียร

คุณนพดล กำจاردีพศala

คุณสุนันท์ นวลทอง

อาสาสมัครพิมพ์ข้อมูล

ต้นฉบับคอมพิวเตอร์
ดร.ธนานิช เสือวรรณศรี

คุณชนิชา เสือวรรณศรี

คุณหนนิต เสือวรรณศรี

คุณหนนิตา เสือวรรณศรี

คุณกัลยา บุญตระ

คุณเบญจมาศ โพธือรรถ

คุณนงนุช สวทัยยานนท์

คุณสุธาราทิพย์ อะรินเดช

ສາ ວິ ບົ ປູ

ປະກິທີນໜີວິດ ៤០ ປີ ປັບປຸງານນທກິກຂູ	หน้า ៥
ຫຮຣມສມໂກຈ ៤០ ປີ ປັບປຸງານນທກິກຂູ	หน้า ១២
ຫຮຣມເພື່ອຊົວິດ	หน้า ៣
១. ອີ່ຢັ້ງດ້ວຍຄວາມຮັກ	หน้า ១៤
២. ໂອນ ອ່ອນ ຜ່ອນ ຕາມ	หน้า ១៥
៣. ເຫດຖືກິດທີໃຫນ ດັບທີ່ນັ້ນ !	หน้า ១៥
៤. ເຕີຍມພຣັອມ	หน้า ១៧
៥. “ວັນນີ້ເຈົ້າອູ້ກັບຈັນ ພຽງນີ້ມັນໄມ່ແນ່”	หน้า ១៨
៦. “ຮັກ”ມັນອູ່ຕ່ອງໃຫນ	หน้า ២០
៧. ກາຣສອນທີ່ກ່ຽວຂ້າງ	หน้า ២៤
៨. ພຣະພູທະສາສນາໄມ້ມີຄໍາວ່າ “ຄລບັນດາລ”	หน้า ២៣
៩. ອີ່ຢ່າດີດແກ່ “ເປົລືອກ”	หน้า ២៥
១០. ເກີດແລ້ວເກີດອົກ	หน้า ២៦
១១. ເມາວິມານ	หน้า ២៧
១២. ງ່າວ່າໄຮ ຈຶ່ງໄມ່ນານ	หน้า ២៥
១៣. ຍາວິເສຍ	หน้า ៣
១៤. ຄວາມຮັກຂອງແມ່	หน้า ៣១
១៥. ເລື່ຍກາຍ-ເລື່ຍງໃຈ	หน้า ៣៥
១៦. ບວຊກາຍ-ບວຊໃຈ	หน้า ៣៣
១៧. ອູ້ຢ່າງຜູ້ໜະ	หน้า ៣៥
១៨. ດຽວຕ້ອງອູ້ດ້ວຍຄຸນຫຮຣມ	หน้า ៣៦

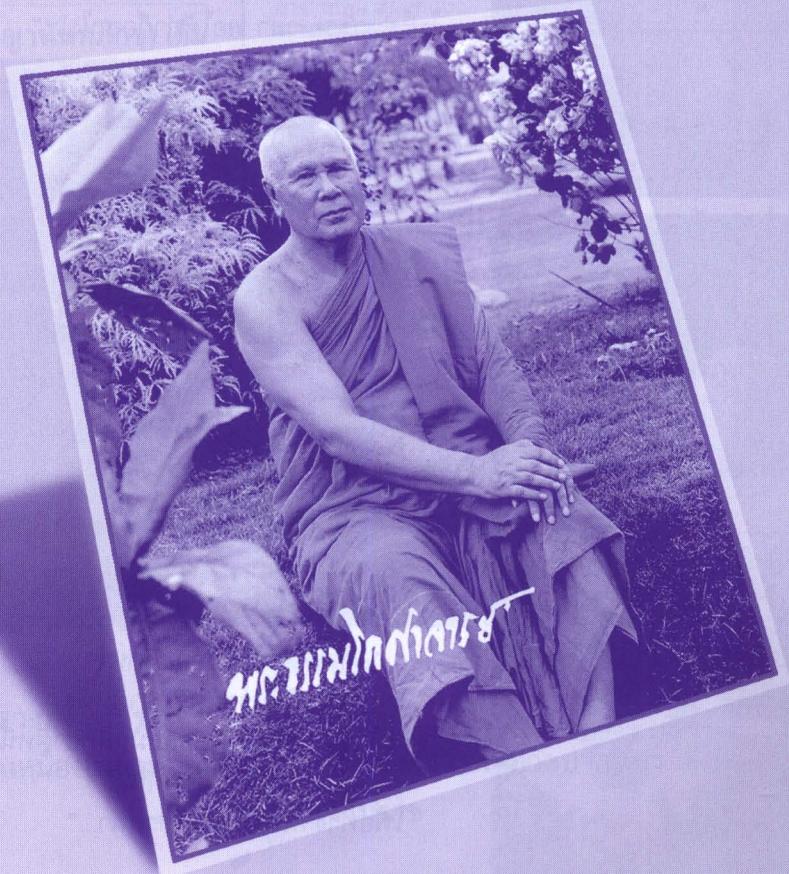
១៩. ຮະວັງສິ່ງເປັນພິຈແກ່ຈິຕໃຈ	หน้า ៣៥
២០. ອຍ່າເປັນພລເມືອງປະເທດທໍາຈຳນວນໃຫ້ເຕີມ	หน้า ៣៥
២១. ອຍ່າທຳໂລກໃຫ້ຮກ	หน้า ៣៥
២២. ອຍ່າອູ່ຢ່ອຍ່າງຄນສກປຽກ	หน้า ៤១
២៣. ແກ່ອຍ່າງສົດໜີນເບີກບານ	หน้า ៤៥
២៤. ເພັດພທັນທີ ເພັດເສີເສີບ້າງ	หน้า ៤៥
២៥. ຈຸດຍືນຂອງຊົວິດ	หน้า ៤៥
២៦. ວັບສນາທີ່ແກ້	หน้า ៤១
២៧. ພຸທຂວົງສະເຄາະເຄຣະໜ້ ໂສກ ໂຮກ ກ້ຍ	หน้า ៤៥
២៨. ຂ້ອຄວຈຳສໍາຫຼວບໜາວພຸທ໌	หน้า ៥៥
២៩. ມອງໂລກຕາມເປັນຈິງ	หน้า ៥៥
៣០. ທາງພັນທຸກໆ	หน้า ៥៥
៣១. ຂອງຝາກຜູ້ຄຣອງເຮືອນ	หน้า ៥៥
៣២. ບ້ານແສນສຸຂ	หน้า ៥៥
៣៣. ຮັກລູກໃຫ້ຖຸກທາງ	หน้า ៥៥
ກາພຊົວິດ-ປັບປຸງານນທກິກຂູ	หน้า ៦១-៧៥
ຍິ່ງໃຫ້ ຍິ່ງໄດ້	หน้า ៧៥
ທາງຊົວິດທີ່ດີ່ງມາ	หน้า ៥៥
ຄໍາສອນກ່ອນອຽນຮູ່ງ	หน้า ១០១
ລາຍລືບືດສະກິດໃຈ	หน้า ១៣៥
ກາພຊົວິດ-ປັບປຸງານນທກິກຂູ	หน้า ១៤១-១៥៥

ສາຮບໍລູ

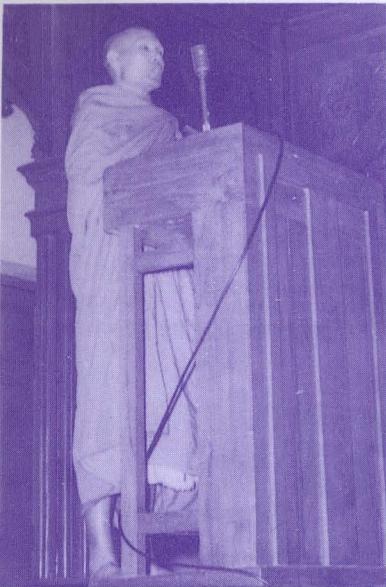
<u>คิด-พูด-ทำ อะไร ในวันเกิด</u>	หน้า ๑๓๓	คำประกาศสดุดีฯ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หน้า ๒๔๕
- วันเกิด (บันทึกชีวิต เมื่อวัย ๔๔)	หน้า ๑๓๔		
- ชีวิตของข้าพเจ้า (เล่าไว้เมื่อวัย ๖๐)	หน้า ๑๔๐	คำประกาศสดุดีฯ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	หน้า ๒๔๗
- เกิดมาทำไม (เขียนไว้เมื่อวัย ๗๕)	หน้า ๑๙๘		
- แม่ทัพโลก (รับมอบงานใหญ่เมื่อวัย ๘๐)	หน้า ๑๓๓	“สองอาจารย์” จาก “พี่ท่าน” พุทธทาส ถึง “น้องท่าน” ปัญญาննทะ”	หน้า ๒๔๙
- มั่นคงในธรรม (ยืนยันไว้เมื่อวัย ๘๔)	หน้า ๒๐๔		
ภาพชีวิต-ปัญญานันทภิกขุ	หน้า ๒๐๕-๒๑๖	สองยอดนักบุญแห่งกองทัพธรรม	หน้า ๒๓๒
เกิดเกียรติคุณท่านปัญญานันทะ	หน้า ๒๑๗	สองครรภะศาสนา	หน้า ๒๓๓
คำประกาศสดุดีเกียรติคุณท่านปัญญานันทะ		พระของประชาชน	หน้า ๒๓๔
ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	หน้า ๒๑๙	คนศักดิ์สิทธิ์	หน้า ๒๓๕
คำประกาศสดุดีฯ		สัญลักษณ์ของธรรม	หน้า ๒๓๗
ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง	หน้า ๒๒๐	ภาระของ “ผู้ให้”	หน้า ๒๓๘
คำประกาศสดุดีฯ		อาจารยบุชา ๘๐ ปี พระธรรมโกศาจารย์	
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ	หน้า ๒๒๒		

ပုဂ္ဂန်သီဒ္ဓ

နေ ၂၁ ပြည့်ကုန်မှုပါ

မြန်မာရိသုက္ခလာ

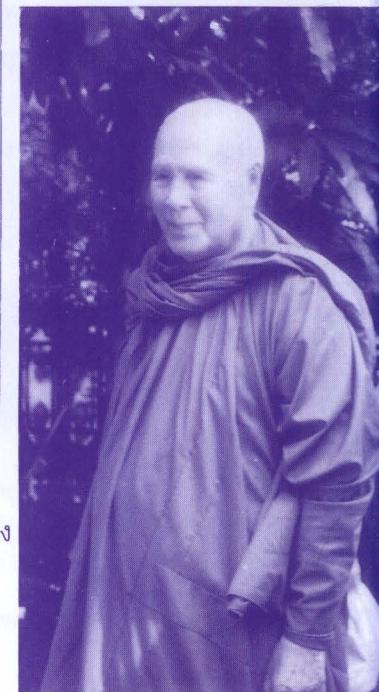
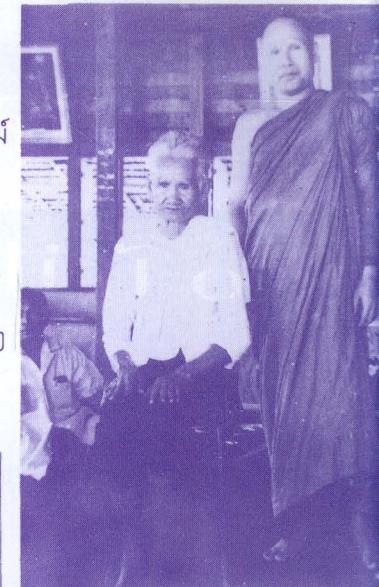

“...ข้าพเจ้าเป็นคนรักพระศาสนา
บวชเข้ามาแล้วก็อุทิศชีวิต
มองกายถวายพระพุทธ พระธรรม พระสัngฆ
ตั้งแต่เริ่มต้น
 เพราะเมื่อأنุพุทธประวัติแล้ว
 ขอบใจว่าพระพุทธเจ้าของเรานี้
 สมกับเป็นบรมครูอย่างแท้จริง
 เมื่อเราบวชเข้ามาแล้ว ก็ควรจะบวชกันจริงๆ
 ไม่ใช่บวชแบบเล่นๆ
 ไม่ใช่บวชรอเวลา พอดีห้าก็ออกไป...”

พร:ปัน เสหธรรมิริย
ถ่ายปี ๒๕๔๑

“...ข้าพเจ้าตั้งจิตอธิษฐานว่า
เกิดมาชาตินี้บวชมั่นลักษิตหนึ่ง
ลักษิตหนึ่งจะเกิดอีก ก็ค่อยลีกมั่นลักษิตหนึ่ง
แล้วลับลับเปลี่ยนกันไป
เพื่อทำงานให้แก่พระศาสนา...”

ປະກິທີນໍ້ວິຕ

៩០ ปี ປັບປຸງພານທົກປຸ

ພ.ສ.២៤៥៤-២៤៧១

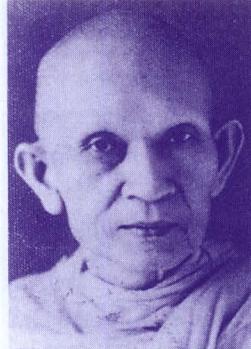
* พระธรรมໂຄຄາຈາරຍ (ປັບປຸງພານທົກປຸ) ເດີມ
ຊື່ ບັນ ນາມສກູລ ເສັ່ນ໌ເຈົ້າ

* ເກີດເມື່ອວັນພຸຖັນສັບດີທີ່ ១១ ພຸດັກພຸດ
ມ.ក. ៥៥៥ ຕຽງກັບວັນເຊື້ນ ១៥ ດຳ ເດືອນ ៦ ປຶກນຸ້ງ
ທີ່ຕຳບັນລຸ້າຫາສວຣົກ ອຳເກົອມືອງ ຈັງຫວັດພັກລຸງ

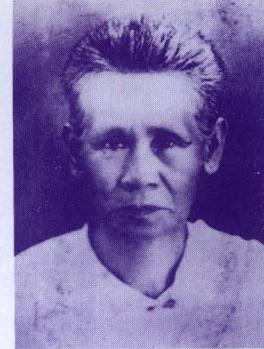
* ເປັນບຸດຮອງນາຍວັນ-ນາງຄລ້າຍ ເສັ່ນ໌ເຈົ້າ
ມີພື້ນຍາຍ ១ ດາວ (ຊື່ພ່ວງ) ພຶສາວ ២ ດາວ (ຊື່ຂໍາ
ແລະດຳ) ແລະນັ້ນສາວ ១ ດາວ (ຊື່ອກລິ່ນ)

* ວ່າຍເຕັກ - ເຮີມເຂົ້າເຮັຍທີ່ໂຮງເຮັຍປະຈຳ
ອຳເກົອມືອງຈັງຫວັດພັກລຸງ ຈາກນັ້ນຍ້າຍໄປສຶກສາ
ຕ່ອງທີ່ໂຮງເຮັຍປະຈຳຈັງຫວັດພັກລຸງ ຈນຈບ້ານ ມ.ສ
ໃນສັນຍັນ ແລ້ວໄມ່ໄດ້ສຶກສາຕ່ອງພະລິມືອຸປະກອດ
ທາງນັ້ນ ບົດປ່ວຍຕ້ອງລາອອກເພື່ອຊ່ວຍເຫຼື້ອ
ຄຮອບຄຮວງ

* ວ່າຍທຸ່ມ - ຕິດຕາມທລວງລຸງໄປປະເທດ
ມາເລເຊີຍ ແລ້ວລັບມາກຳນົດເໜືອງແຮ່ແລະສວນ
ຍາງທີ່ກູງເກີດ

“หลวงลุง”
อาจารย์ฟุ่ม ດົມກິນໂນ

“โยມມາຮາດ”
นางຄລ້າຍ ເສັ່ນ໌ເຈົ້າ

ພ.ສ.២៤៧២

* ອາຍຸ ១៨ ปີ ບຣຣພາເປັນສາມແນຣ ທີ່ວັດ
ອຸປະນທາຮາມ ຕຳບັນເຂົ້າເວັນໂນ ຈັງຫວັດຮະນອງ
ມີ ພຣະນັກວິນຍຸນຸ່ວງສ ເປັນພຣະອຸປ້ປາຍຢ່າຍໄດ້
ເບີນຄຽງແຫຼງໃນໂຮງເຮັຍປະກາລ ເງິນເດືອນ ១
ລະ ២៥ ບາທແລະໄດ້ເຮັຍນັກຮຽມໄປດ້ວຍ

* ສອບນັກຮຽມຕີໄດ້ທີ່ ១ ທັງມັນຕລກູເກີດ ຮ້າ
ຂ້ອກຮັກຮຽມໃນກາຮັບຮັກນັ້ນຄື້ອງ
“ນ ສີຍາ ໂລກວາຫຼຸມໂນ - ໄມຄວາເປັນຄນກໂລກ”

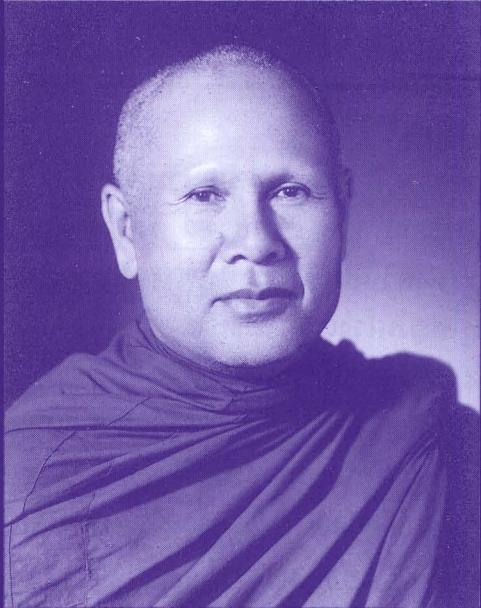
ພ.ສ.២៤៧៤

* ອາຍຸ ២០ ປີ ອຸປະນທເປັນພຣະກິກຊູ ທີ່ວັດ
ນາງລາດ ຕ.ເຂາເລື່ອກ ອ.ເມືອງ ຈ.ພັກລຸງ ໂດຍມີ
ພຣະຄຽງຈຸງກາຮັກຢີ່ ເປັນພຣະອຸປ້ປາຍ

ພ.ສ.២៤៧៥

* ເທັນຍົກຮັກແຮກ ທີ່ວັດປາກນຄ ຈັງຫວັດນຄ
ຄຣີມຮຽມຮາຈ

“...ข้าพเจ้ามีความรักเคารพในพระบรมครู
และขอบใจในงานที่ทรงกระทำมาเป็นตัวอย่าง
แก่เราทั้งหลาย
พระพุทธองค์วัดที่ศรั้สสอนทุกวรรณคุณทุกตอน
ช้าบซึ่งถึงใจของข้าพเจ้า
ทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นความจริง
แห่งคำสอนนั้น...”

“...ข้าพเจ้าจึงมอบกาย-ใจ
ถวายเป็นพลีแด่พระองค์
และยินดีทำงานตามรอยพระองค์เสมอไป
เพื่อให้สัจธรรมของพระองค์
ได้เข้าถึงใจของหมู่สัตว์ผู้มีโมหะรอบบ้าน
และเข้าใจทางเดิน
นำตนออกจากโมหะนั้นเสีย...”

พ.ศ.๒๕๗๖

* เป็น “ภิกขุใจสิงห์” ชุดงค์ไปเผยแพร่ธรรมะที่พม่ากับ “พระโลกนาถ” ภิกขุชาวอิตาเลียน

พ.ศ.๒๕๘๐

* ไปจำพรรษาที่สวนโมกขพลาราม ต.พุ่มเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมกับท่านพุทธทาส และท่าน บ.ช. เขมาภิรัต (พระราชาญาณกวี อดีตเจ้าคณัง จังหวัดชุมพร) เป็น “สามสหายธรรม” ร่วมงานเผยแพร่พระพุทธศาสนา กันมาตั้งแต่ปัจจุบันนี้

พ.ศ.๒๕๘๔-๒๕๘๖

* ศึกษาภาษาบาลีที่วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร จนสอบได้ประโยค ๔ แล้วเกิด升กรรมมหาเอเชียนบูรพา จึงไม่ได้เรียนต่อประโยค ๕

พ.ศ.๒๕๙๒

* ไปจังหวัดเชียงใหม่เมื่อ ๑๓ เมษายน ๒๕๙๒ เริ่มเผยแพร่พระพุทธศาสนาด้วยการปาฐกถาธรรม โดยสร้างโรงมุงใบตองขึ้นในที่ของชาวบ้าน เทคน์ทุกวันอาทิตย์และวันพระ

* ออกเทคน์ตามหมู่บ้าน โดยรถยนต์ติดเครื่องขยายเสียง และเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์ “ชาวเหนือ” จนมีชื่อขึ้นที่เชียงใหม่นี้ ในนาม “ภิกขุปัญญานันทะ” ผู้สนับสนุนคนสำคัญคือ เจ้าชื่นสิโรส

* ท่านเผยแพร่ธรรมะอยู่ที่เชียงใหม่ โดยจำ
พระข้าอยู่ที่วัดอุโมงค์ นานถึง ๑๐ พรรษา (พ.ศ.
๒๕๙๔-๒๕๐๔)

พ.ศ.๒๕๙๗

* เดินทางไปเผยแพร่ธรรมะยังทวีปยุโรป และ
ร่วมประชุมกับขบวนการคีลธรรมโลก (M.R.A)
ที่เมืองโคซ์ ประเทศสวิสเซอร์แลนด์

พ.ศ.๒๕๙๘

* ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นที่ “พระ
บัญญานั่นหมุน” เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๙๘

พ.ศ.๒๕๐๓

* กรมชลประทานนิมนต์มาเป็นเจ้าอาวาสวัด
ชลประทานรังสฤษฎิ์ ที่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

* ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๓ - ทำพิธีเปิดวัด
อัญเชิญพระประธานขึ้นประดิษฐานบนแท่นใน
พระอุโบสถ และเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรีประกาศ
แต่งตั้ง “พระบัญญานั่นหมุน” เป็นเจ้าอาวาส
วัดชลประทานรังสฤษฎิ์

* เริ่มปฏิรูปพิธีกรรมทางศาสนา ให้เป็นไปเพื่อ
ส่งเสริมสติปัญญา ตามหลักการ “เป็นระเบียบ
เรียบง่าย ประยัด ได้ประโยชน์”

* ๓ สิงหาคม ๒๕๐๓ - ได้แสดงพระธรรม
เทศนาถวายแด่สมเด็จพระราชนีศรีสังวาลย์
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

พ.ศ.๒๕๐๖

* ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ และได้บวช
ม.ล.ขอบ อิศรศักดิ์ เป็นคนแรกเมื่อ ๖ พฤษภาคม ๒๕๐๖

พ.ศ.๒๕๑๒

* ๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๒ - เริ่มเปิดสอน พุทธ
ศาสนาวันอาทิตย์ แก่เยาวชน โดยอาศัยสถานที่
ของโรงเรียนชลประทานสังเคราะห์ จ нарべทั่ง
ปี พ.ศ.๒๕๑๗ เมื่ออาคารโรงเรียนพุทธศาสนา
วันอาทิตย์สร้างเสร็จแล้ว จึงย้ายมาเรียนมาสอน
กันภายในวัดชลประทานรังสฤษฎิ์

พ.ศ.๒๕๑๔

* ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นที่ “พระ
ราชนั่นหมุน” เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๔

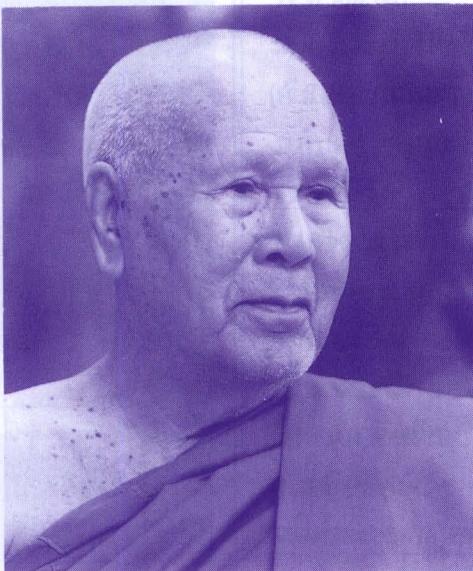
พ.ศ.๒๕๑๘

* ได้แสดงพระธรรมเทศนาถวายแด่สมเด็จ
พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในวันคล้ายวันพระราชนิพัทธ์ ๒ เมษายน
๒๕๑๘ ณ วัดชลประทานรังสฤษฎิ์

* ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๘ - ได้แสดงพระธรรม
เทศนา ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว,
สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในพระ
ราชนิพิธีพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รามา
ธิบดีอันมีศักดิ์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

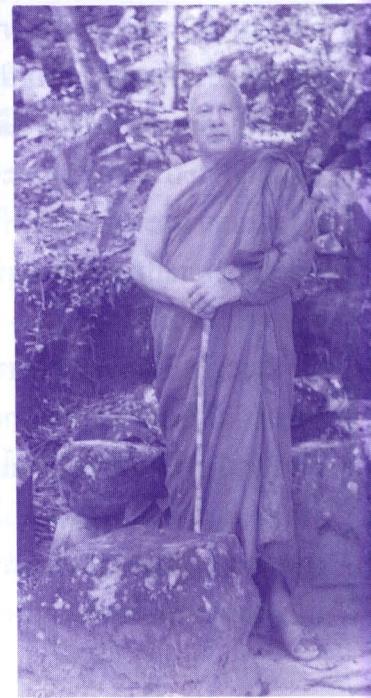
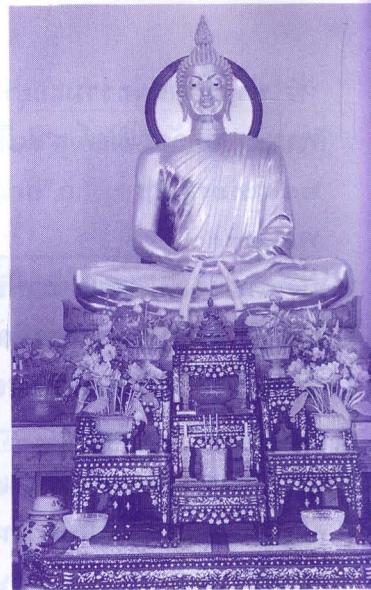
“...ข้าพเจ้ายอมตายเสียดีกว่า
ที่จะพูดหรือกระทำ
เรื่องอันผิดความประسنค์ของพระพุทธองค์
ผู้ซึ่งข้าพเจ้ามองกายถวายชีวิต
เป็นธรรมผลแล้ว...”

“...ความมุ่งหมายของข้าพเจ้า
จึงอยู่ในกฎเกณฑ์ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อประกาศความจริง
ที่พระองค์ทรงประกาศไว้
๒. เพื่อทำลายความเห็นผิด
และการกระทำที่ผิดๆ
ในหมู่พี่น้องชาวพุทธทั้งหลายให้หมดไป...”

หลวงปู่ตามนันท์

พ.ศ.๒๕๖๐

* ได้รับรางวัล “สังข์เงิน” เป็นเกียรติในฐานะ พระภิกษุผู้เผยแพร่ธรรมยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๖๐ จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย

พ.ศ.๒๕๖๑

* ได้รับรางวัล “นักพูดดีเด่น” ประจำปี ๒๕๖๐ ประเภทเผยแพร่องค์กร จากสมาคมผู้ก่อการพูด แห่งประเทศไทย เมื่อ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑
* เริ่มแสดงปาฐกถาธรรมทุกวันอาทิตย์ต้นเดือน เวลา ๙.๐๐-๙.๓๐ น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ถ่ายทอดทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

พ.ศ.๒๕๖๔

* ได้รับปริญญา พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ (สาขาวรุศาสตร์) จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๖๔
* เริ่มโครงการ “พระธรรมทายาท” อบรมพระภิกษุให้เป็นนักเผยแพร่ธรรมที่ดี เป็น “ธรรมทายาท” มีใช่ “อามิสทายาท” ของบรมศาสดา

พ.ศ.๒๕๖๕

* ได้รับการยกย่องและคัดเลือกให้เป็น “บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา” ใน

โอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี โดยได้รับรางวัล ๒ รางวัล ๒ ประเภท คือ ประเภท ก.บุคคล และประเภท ง.สื่อสารมวลชน (รายการส่งเสริมธรรมาทางสถานีวิทยุโทรทัศน์) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕

พ.ศ.๒๕๖๖

* จากผลการพัฒนาวัดชลประทานรังสฤษ្សี ของท่านปัญญาวนันทะ กรรมการศาสนาได้พิจารณาให้เป็น “วัดพัฒนาด้วยอย่าง ปีพ.ศ. ๒๕๖๕” และสมเด็จพระสังฆราชทรงพอพระราชทานพัดพัฒนาไว้เพื่อเชิดชูเกียรติ เมื่อ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖

พ.ศ.๒๕๖๘

* ไปร่วมประชุมพุทธศาสนาสัมพันธ์อาเซียน เพื่อสันดิกภาพ ครั้งที่ ๗ ณ ประเทศไทย-โดยประชาชนลาว

พ.ศ.๒๕๓๐

* ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นที่ “พระเทพวิสุทธิเมธี” เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

พ.ศ.๒๕๓๒

* ได้รับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์(สาขาวิชาศึกษาศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๓๒

พ.ศ.๒๕๓๓

* เป็นประธานจัดทำทุนสร้างตึกผู้ป่วยนอก และอุบัติเหตุ (ตึก “๘๐ ปี บัญญานันทะ”) โรงพยาบาลชลประทาน

พ.ศ.๒๕๓๔

* ได้รับปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยครินครินทร์วิโรฒ เมื่อ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๔

* เป็นประธานอำนวยการศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎิ์

พ.ศ.๒๕๓๕

* เป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธธรรม อินเดล รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา

พ.ศ.๒๕๓๖

* ได้รับปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖

* ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์(ปรัชญาและศาสนา)จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๖

* ไปร่วมประชุมและบรรยายในการประชุมสภากาชาดโลก ณ นครซีคาโก สหรัฐอเมริกา เมื่อ ๒๙ สิงหาคม - ๔ กันยายน ๒๕๓๖

พ.ศ.๒๕๓๗

* ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต- กิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๗

* ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชทานฉัันธรรม ที่ “พระธรรมโภคอาจารย์” เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๗

* เป็นประธานสร้างวัดบัญญานนทาราม ต.คลองหก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

พ.ศ.๒๕๓๘

* ได้รับรางวัลเหรียญทอง “TOBACCO OR HEALTH MEDAL-1955” จากองค์กรอนามัยโลก เนื่องในวันงดสูบบุหรี่โลก ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๘

พ.ศ.๒๕๔๐

* ได้รับรางวัล “มหิดลวรรณสรณ์”

พ.ศ.๒๕๔๔

* อายุครบ ๘๐ ปี บริบูรณ์ ในวันศุกร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๔

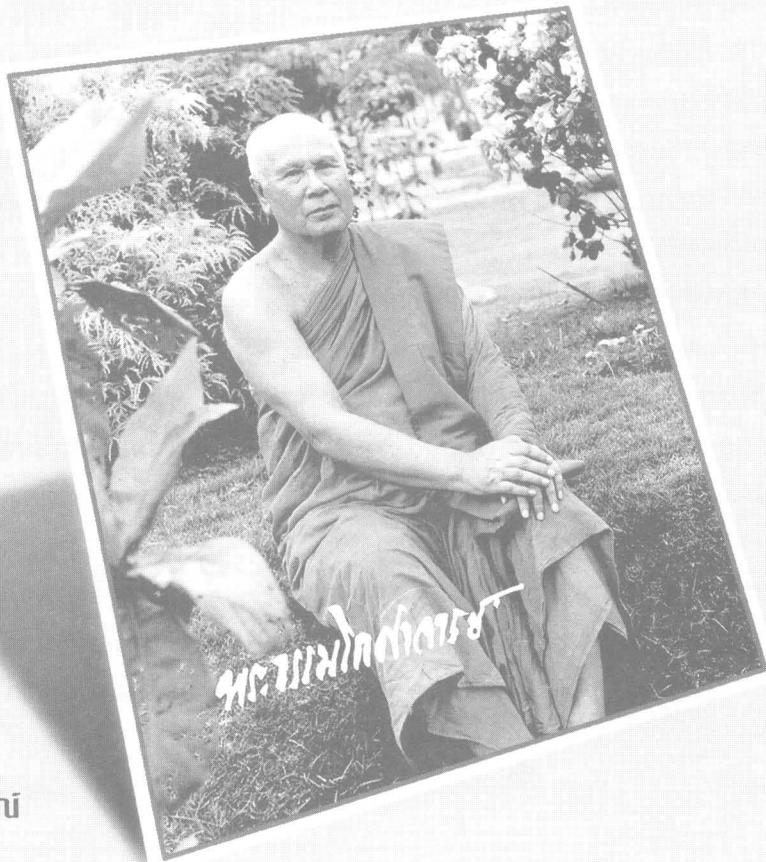
* ศิษยานุศิษย์ทั้งในและต่างประเทศพร้อมใจกันจัดงานธรรมสมโภช และอาจารยบุชา

ASSSSU: I W̄ O Ŧ̄ Ā C̄

ហេងីនខាងមុនខ្លះ កៅកទិវិកីដា
តារោបីមែនប្រាបេ
ហ្មាន់ កៅកទាមយកិរិយាធិកីដា
តារោបីមែនថីបុ
ស្របចំកុំហេងីនកណ្តា
តារោបីមែនខោលបញ្ហីបុគ្គិល
ស្របចំកុំខោលយោបីកីដា

ເຮົາເນີຄວາມສຸຂຄວາມໃຈຮັງ
ກົມພຣະເຮົາປົງບົດອຮຣະບະ
ຮອຣະບະຈຶງປັບສິ່ງຈຳເປັນ
ຢືນກວ່າອາຫາດ ຢືນກວ່າອາກາຄ
ຢືນກວ່າອາໄຮຕັ້ງທັດ
ແພຣະອຮຣະບະດໍາໄຫວ້ອາສູນເບຣົງ

- ດຣມ:ເພື່ອເຊີດ -

๑ ອຍຸ່ກັນດ້ວຍຄວາມຮັກ

ຂອໃຫເຮາຕັ້ງໃຈທີ່ຈະມີຄວາມຮັກເພື່ອນມຸນຸ່ຍ
ມີຄວາມຮັກພະພຸກສາສານາ ຮັກຈາຕີ ຮັກປະເທດ
ຮັກໜ້າທີ່ກາງຈານ ຮັກຄຣອບຄຣວ

ໃຫ້ອຍຸ່ກັນດ້ວຍຄວາມຮັກ ອຍຸ່ດ້ວຍຄວາມ
ເມດຕາ ປະກາດໄດ້ຕ່ອກັນກັບເພື່ອນມຸນຸ່ຍທັງ
ທລາຍທຸກວັນທຸກເວລາ

ອຍ່າອຍຸ່ດ້ວຍຄວາມເຫັນໂທດຸຮ່າຍ

ອຍ່າອຍຸ່ດ້ວຍຄວາມໂກຮົດ ຄວາມເກລີຍດ
ຄວາມພຍາບາທ ຄວາມຮົມຍາອາພາດຈອງເວຮັກນ
ໄຄຣາ ເພຣະກາຣເປັນອຍຸ່ເຊັ່ນນັ້ນ ເປັນກາຣເປັນ
ອຍຸ່ທີ່ໄມ່ຂອບໃໝ່ຄວາມ ເປັນກາຣເປັນອຍຸ່ທີ່ສ້າງປັບປຸງຫາ
ຄວາມທຸກໆຂໍ້ຄວາມເດືອດຮ້ອນທັງແກ່ຕຸນ ທັງແກ່ບຸດຄຸລ
ອື່ນ ເປັນກາຣທຳລາຍຕຸນ ທຳລາຍຖ່ານ

ເຮົາໄມ່ໄດ້ເກີດມາເພື່ອກາຣທຳລາຍກັນ ແຕ່
ເຮົາເກີດມາເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອກັນ ສ້າງສຽງຄົກັນໃຫມີ
ຄວາມສຸຂຄວາມເຈວູ້ສົມປະກາດ

(ຈາກປາສູກຄານຮຽນ ວັນອາທິດຍີທີ່ ២៧ ວັນວານາມ ២៥៤៨)

๒

ໂອນ ອ່ອນ ຜ່ອນ ຕາມ

ໃນສັນຍາເຕັກໆ ອ່ານໜັງສື່ອແບບເຮັຍນເຮົວ
ເລ່ມໜັງມັນມີເຮື່ອງສອນໃຈ...ເຝື່ອກັນແພັງສອງຄົນ
ພື້ນ້ອງ ບ້ານອູ່ໄກລັ້ປ່າ

ວັນທີ່ສອງພື້ນ້ອງໜັງກັນໄປເຖິງວິປ່າ
ເມື່ອໄປເຖິງວິໄດ້ສັກພັກໜຶ່ງກີເກີດລົມຝາກລົງມາ
ໜັກ ເຝື່ອພື້ໝາຍກົງຈຸງນັ້ນອໍາຍ່າໄປແບນອູ່ທີ່ຫັນ້າ
ພາ ທີ່ມີທິນະໂໂກອອກມາ ມັນຄົງດີ ຜົນກີໄມ່ເປີຢັກ

ນັ້ນກັລັວຕົວສິ້ນ ເພຣະເຫັນລົມແຮງ ພາຍ
ແຮງ ກີມີຄວາມກັລັວ ພື້ໝາຍກີປລອບໂຍນນ້ອງວ່າ

“ນ້ອງໄມ່ຕ້ອງກັລັວ ວັນນີ້ມັນເປັນປຣາກງູ
ກາຣົດທົ່ວມໜ້າຕີ ແລະດ້າຝານຕົກແຮງລົມແຮງອ່າງ
ນີ້ໄມ່ເທົ່າໄດ້ມັນກີຫຍຸດ ເມື່ອຫຍຸດແລ້ວເຮົາກີກັບບ້ານ
ໄດ້ ໄນຕ້ອງເດືອດຮ້ອນນອະໄຮ”

ນັ້ນພັກກັນອູ່ໃນທີ່ນັ້ນຕ່ອໄປໄມ່ເທົ່າໄດ້ ຜົນ
ກີສ້າງໜ້າ ພອັນໜ້າແລ້ວກີເດີນກັບບ້ານ ເວລາ
ເດີນກັບບ້ານ ເຈົ້າພີ່ເຫັນວ່າຄວາມສອນນັ້ນໄດ້ກີ
ເລີຍສອນນ້ອງວ່າ

“ນ້ອງດູສີ ຕັ້ນໄໝໄໝໝູ່ ເຊັ່ນໄໝຍາງ ໄນກ່ຽວ
ໄມ້ນະຄ່າ ໄນຕະເຄີຍນ ໄນເຕັງ ໄນຮັງ ພວກໄໝ້ເນື້ອ

- ປະຕິບັດເພື່ອສຶວີດ -

ແຂງ ລມພັດ ມັນແຂງ ມັນຍືນສຸລົມ ພອຍືນສຸລົມ
ລມມັນແຮງມາກ ສູ້ໄມ່ໄຫວ ລັ້ມ ເກາຮາກຂຶ້ນເລຍ
ເຮັຍກວ່າລັ້ມກັນເປັນແຕວເລຍທີ່ເດືອຍ

ແຕ່ວ່າພວກພງອັກອ່ານ ພູ້ທີ່ເຂາເອາ
ມາທຳໄຟກວາດ ພວກນັ້ນລະ ພອລມມາ ມັນອ່ອນລຸ
ໄປຕາມສາຍລມ ພອລມສົງບແລ້ວມັນຕັ້ງຕົວຮອດຕ່ອ
ໄປ ຍືນຍື້ນຕ່ອໄປ”

ອັນນີ້ມັນເປັນບໍເຣຍນສອນນອງວ່າ ໄວຂອງ
ທີ່ແຂງນີ້ໄມ່ດີ ກະດັກນີ້ໄມ່ດີ ດີ່ໄມ່ດີ ດັນໄປຄຸນ
ເດືອຍກີ່ໄມ່ດີ ດີນັ້ນມັນອຸຍ້ທີ່ຮູຈັກອ່ອນ ຮູຈັກອ່ອນນອມ
ຮູຈັກຄ່ອມຕັ້ງ ເວລາໄດ້ຄວາອ່ອນກີ່ອ່ອນ ອຍ່າໄປແຂງ
ໄວ້ ໂອນ ອ່ອນ ຜ່ອນ ຕາມ

ຄຸນເຮັມມັນຕັ້ງຮູຈັກຜ່ອນຜັນສັນຍາແລ້ວດີ
ແຕ່ໄມ່ຮູຈັກຜ່ອນ ໄມຮູຈັກສັນ ໄມຮູຈັກຍາວ ໃຊ້ອັນເດືອຍ
ຕລອດເວລາ ມັນກີ່ໄດ້ ມີລູກໄມ້ລູກເດືອຍ ອີ່ວ່າແຂງ
ຕລອດເວລາ ມັນກີ່ໄດ້

ຕັ້ງດູກາລເທະະ ດູບຸຄຄລ ດູເຫດກາຮົນທີ່
ເກີດຂຶ້ນວ່າອະໄຮເກີດຂຶ້ນກີ່ຕັ້ງເປັນເປົ້າຢືນແປງໄປໄດ້
ຕາມຍຸດຕາມສົມຍ

(ຈາກປາກູດກາຊຽມ ວັນອາທິດຍີທີ່ ۲۴ ເມສາຍນ ۲۵๗๖)

๓ ເຫດຖຸເກີດທີ່ໄຫ ດັບທີ່ນັ້ນ !

ຄ ຮັ້ງໜຶ່ງພຣະຜູມມີພຣະກາຄເຈົາເສດີຈ

ໄປເມືອງໂກສັມພີ ທີ່ມີພຣະເຈົາແຜ່ນດິນ ຂຶ້ວ ອຸເຫນ
ຄຣອງເມືອງ ແລ້ວກົມມີພຣະມເຫສີຂອງພຣະເຈົາອຸເຫນ
ອົງຄົກນຶ່ງຂຶ້ວ ມາດັນທີ່ຍາ ໄນໆຂອບພຣະພຸທົນເຈົາ

ເຮັງໄມ່ຂອບພຣະພຸທົນເຈົານີ້ກີ່ເພຣະວ່າ
ແມ່ຄຸນນີ້ຮູປ່ຽງແກສວຍ ແລ້ວກົມມີຄວາມຍິ່ງໃນຕັ້ງ
ເອງ ວ່າເຮົາເປັນຄຸນສວຍມາກ ໄມໝອຍກຈະແຕ່ງງານ
ກັບຄຣັກທັນນັ້ນ ໄຄຣມາຂອແຕ່ງງານ ພ່ອແມ່ກີ່ໄມ່ໄຫ
ແຕ່ງ ເຈົາສາວີໄມ່ຂອບໃຈ ຮອຫາເຈົາປ່າວ່າທີ່ມີຮູປ່ຽງ
ສວຍງາມເໜາະສມກັນ

ວັນທຶນທີ່ພ່ອໄດ້ອຸກໄປພບພຣະພຸທົນເຈົາ
ພອບພຣະພຸທົນເຈົາແລ້ວກົມຂອບໃຈ ເລີ່ມໃສໃນຮູປ
ຮ່າງຂອງພຣະອອງຄ ຂອບໃຈ ກົມເລີຍບອກພຣະພຸທົນເຈົາ
ວ່າ ອຍ່າໄປໄຫນະ ໄຫວ່າຍຸຕົງນີ້ເດືອຍຈະເອລູກສາວ
ນາໄທດູທຸນ່ອຍ

ພຣະພຸທົນເຈົາກີ່ໄມ່ໄດ້ຮັບປາກຮັບຄໍາອະໄຣ
ແຕ່ວ່າເມື່ອພຣາຮົມຜົນນັ້ນໄປແລ້ວ ພຣະອອງຄກົມລຶກ

- ຕຣມ:ເພື່ອເຊີຕ -

ໄປເສີຍຈາກທີ່ຕຽນນັ້ນ ໄປແອນເສີຍຫຸ່ອຍ ແຕ່
ວ່າເຫັນຮອຍເທົາໄວ້ທີ່ຕຽນນັ້ນ

ພຣາມນີ້ຄູນນັ້ນພອກລົບໄປດຶງນ້ານ ກີ
ບອກກັບເມີຍ ບອກລູກສາວ່າໃໝ່ແຕ່ງຕົວສະຍຸ່ງ ເວລາ
ນີ້ໄປພົບຄູນທີ່ເໜາະຈະເປັນສາມີ່ຂອງເຈົ້າແລ້ວ ເຮົາ
ບອກໃຫ້ຢຸດຮອຍຢູ່ທີ່ຕຽນໂນ້ນ

ເນື້ອໄປດຶງໄມ່ເຫັນອົງກົດພຣາມເຈົ້າ ເຫັນ
ແຕ່ຮອຍເທົາຂອງພຣາມເຈົ້າ ເນື້ອເຫັນຮອຍເທົາ
ກຣາຍກົບບອກກັບສາມີ່ວ່າ ຮອຍເທົາຄອຍ່າງນີ້ແຮ້ວ່າ
ຈະເອົາມາເປັນລູກເຂົ້າເວົ້າໄມ່ມີ
ກິລັສຈະມາເປັນລູກເຂົ້າຂອງເຮົາໄດ້ຍ່າງໄວ

ສາມີ້ກົບກວ່າ ເຈົ້າແນ່ມັນດຳລາດນັກໜາລະ
ເກົ່າງທາຍທັກເໜືອນເຫັນຈະເຂົ້າໃນອ່າງນໍ້າັ້ນແລະ
ແລ້ວກີດາມຫາ

ທ້າໄປກົດພົບພຣາມເຈົ້າເຂົ້າກິນມິນຕີໃຫ້
ອອກມາທີ່ແຈ້ງ ຈະໄດ້ພົບກັບລູກສາວ ພຣະອົງກົດ
ດຶງແລ້ວກີດເທົາກີນໄຫຕາຍາຍັງ

ແຕ່ວ່າກັບລູກສາວນັ້ນ ພຣະອົງກົດອກກວ່າ ລູກ
ສາວຂອງທ່ານ ອຍ່າພຸດຖືກວ່າເຮົາຈະຈັບດ້ວຍມື່ອເລຍ
ແມ້ຈະຈັບດ້ວຍເທົາກີນໄມ່ສົມຄວວ

ນາງສາວມາດັນທີ່ຍ້າໄດ້ຍືນໄດ້ພັງແລ້ວກີດເຈັບ
ໃຈນັກ ເຈັບໃຈວ່ານຸ່ຽງຄູນນີ້ວ່າເຮົາຍ່າງນີ້ ເຂົາລະ
ເຮົາຈະພຍາບາທໄວ້ ເນື້ອໄດ້ເຮົາມີບຸງວາສານາໄດ້ເປັນ

ໃຫຍ່ເປັນໂຕຈະຕ້ອງເລີ່ມງານສັກທີ່ ພຍາບາທໄວ້
ອ່າງນັ້ນ

ຄົ້ນຕ່ອມກົຈົບພັດຈັບຜູ້ໄຕໄປເປັນພະ
ສົນມຂອງພຣາເຈົ້າອຸເຫນ ເລຍກົມບຸງຂຶ້ນແລ້ວ ກົງ
ວ່າພຣະພູທົມເຈົ້າສັດຈິມາທີ່ເມືອນນັ້ນ ກົ່ສົ່ງຄົນໄຫ້ໄປ
ເຖິງວ່າດ່າ ດ່າທີ່ນັ້ນ ດ່າທີ່ນີ້

ພຣະພູທົມເຈົ້າບິນທາບາດທີ່ໃຫ້ກົຈັງຄົນໄປ
ເຖິງວ່າດ່າ ດ່າເຮືອງ ໄປ (ເໜືອນຈັງຄົນໄຫ້ດ່າໃນ
ສົມຍ້າເສີ່ງຍ່ອງຍ່າງນັ້ນແລ້ວ) ດ່າເສີ່ຍຈົນຈຳຄາງ

ພຣະພູທົມເຈົ້າທ່ານໄມ້ຮ່າຄາງວ່າໄຮ ພຣະ
ວານນົກທີ່ຈຳຄາງ ພຣະວານນົກເລຍນອກວ່າເມືອນ
ນີ້ໄມ້ໄວວເລານນີ້ ມີຄົນຂຶ້ນທີ່ເຕີມນັ້ນເຕີມເມືອນ ເຮົາ
ດ້ອຍໄປຢູ່ເມືອນອື່ນເຕົກະ

ພຣະພູທົມເຈົ້າວ່າຈະໄປໄຫລະ ວານນົກໄປ
ເມືອນທີ່ຄົນໄມ້ຂຶ້ນທີ່ເຕີມນັ້ນນີ້ ແລ້ວໄປເມືອນນັ້ນ
ເຈົກຄົນຂຶ້ນທີ່ເອີກເລ່າຈະທຳຍ່າງໄຣມີຕ້ອງໜີ້ຄົນຂຶ້ນທີ່
ມັນຕລອດເວລາເຮົາ ຕັດຄົນນີ້ໄມ້ຍອມໜ້ອຍຢ່າງນັ້ນ

ຕັດຄົດເປັນເໜືອນກັບຊ້າງ ທີ່ອອກສູ່
ສົງຄຣາມ ເຂົາຍີງຕ້ວຍລູກຄຣາບນາຍາພິ່ນ ຊ້າງກີ່
ໄມ່ຄອຍໜີ້ ຈະຍືນສັກບລູກຄຣຈະກະທັງວ່າໜົດ
ລມໜາຍໄຈ

“ເຫຼຸມັນເກີດຂຶ້ນທີ່ໄຫນ
ຕ້ອງໃຫ້ດັບທີ່ນັ້ນ”

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

เหตุที่เกิดขึ้นที่เมืองนี้ ก็ต้องให้มันดับที่เมืองนี้

คนจะค่าพระตถาคตได้อย่างมากก็ ๗ วัน
มันก็หยุดค่าเอง เพราะว่าเราไม่ได้ด่าตอบ เขา
เห็นอยู่หน่ายในการด่า เขาก็หยุดไปเอง

เราจะต้องอดทน ต้องหนักแน่นต่อเหตุ
การณ์อย่างนี้

แล้วผลที่สุดเขาก็หยุดค่า พระองค์ก็ชันนะ
สิ่งเหล่านั้นได้

อันนี้เป็นบทเรียน เป็นเครื่องเตือนใจว่า
ในชีวิตของเราก็เหมือนกัน อะไรๆ ที่เกิดขึ้น เรา
ต้องต่อสู้กับมัน เราอย่าได้คิดหนี

บางคนก็หนีออกจากบ้านไปโน่นไปนี่ ไป
แล้วก็กลับมาอีก กลับมาเจอกับของเก่าเข้าอีก
อย่างนั้นมันหนีไม่ถูก ไม่ได้

เราจะต้องต่อสู้กับสิ่งนั้น ต้องใช้ปัญญา
เป็นเครื่องพิจารณา ไตร่ตรอง เราก็จะชนะสิ่ง
เหล่านั้นได้

(จากปฐกภารธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒)

๔

เตรียมพร้อม

สมัยนี้ทำอะไรต้องวางแผน

กองทหารต้องวางแผนไว้ตลอดเวลา

ฝ่ายเสนาธิการต้องวางแผน ศึกษาทางตะวัน
ออกจะทำอย่างไร มาทางทิศเหนือ ทิศตะวันตก
ทิศใต้ จะทำอย่างไรเราจะไปสู้ที่ตรงไหน เราจะ
สู้ด้วยอะไร

คนของเราร้องหรือเปล่า ต้องเตรียม
แล้ว เตรียมคนเตรียมอาวุธ เตรียมอาหาร
เตรียมกำลังใจ ให้พร้อมเพียงทุกประการ พอ
ข้าศึกมาเราก็ฟุ่งออกไปตามแผนนั้น ไปตั้งรับ
ไปต่อสู้กับข้าศึก ข้าศึกก็ไม่โอมตีให้เราแตกพ่าย
ได้ เพราะเราไม่ประมาณ เรายังเตรียมพร้อมไว้
ตลอดเวลา

ในชีวิตเรานี้ก็เหมือนกัน เราเมื่อข้าศึก
โอมตี คือความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความ
สูญเสียสิ่งที่เรารักอะไรๆ ต่างๆ มันเข้ามาหาเรา
เมื่อไรก็ได้ เราก็ต้องเตรียมแผนสู้กับมันไว้ ต้อง
คิด ต้องเตรียมจิตเตรียมใจไว้ให้พร้อม แล้วจะ
ได้ทำอะไรทันท่วงที เพราะมีการเตรียม

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ถ้าไม่มีการเตรียมพร้อม พอมีอะไรเกิดขึ้น ก็เรียกว่าตื่นตกใจ เหมือนคนตื่นไฟ จับอะไรไม่ถูก เสียหาย

คราวหนึ่ง ไฟไหม้ภูมิประเทศที่วัดพระธาตุไชยา พระองค์หนึ่งอายุก็ไม่มากเท่าใด แต่ว่าท่านตกใจมาก ได้หัวถังใบหนึ่งไปตักน้ำมาดับไฟ ตักแล้ววิ่งมาสาดน้ำ สาดน้ำอยู่ตลอดเวลา

พอไฟดับหมดแล้ว พระภิกษุถามว่า “ใต้เท้าตักน้ำด้วยอะไร” “ก็น้ำล่ะซี ถังนี่” พระบอกว่า “ถังนี้กันมันไม่มี” ... “แ hem! กฎตักเสียเกือบทตาย”

ถังที่แกหัวไว้ตักน้ำนั้น กันมันไม่มี แต่แกก็ตักน้ำมาสาด สาดอยู่นั่นแหล่ ไม่ได้น้ำมาหรอง มาแต่ถังกับอากาศ แกก็สาดเรื่อยไป

พอไฟดับหมดแล้วพระเข้าไปถาก แล้วก็หัวเราะหอยาไปเลย ท่านเอลงกหัวเราะเจื่อนๆ ไปเหมือนกัน กฎตักน้ำเกือบทตาย พอดูถังไม่มีกันเอาไปตักได้

ดูซึมันเป็นอย่างนี้ก็ เพราะว่าไม่รู้ตัว ไม่ได้เตรียมพร้อม ว่าถ้าเกิดอะไรขึ้นเราจะทำอย่างไร

(จากปฐกพารธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖)

๔

วันนี้เจ้าอยู่กับฉัน พรุ่งนี้มันไม่แน่

✿

“ผู้ไม่รู้” คือไม่เข้าใจหลักแห่งความจริงของสิ่งทั้งหลาย เมื่อไม่เข้าใจความจริง เวลาสิ่งนั้นมันเกิดขึ้น ก็เป็นทุกข์ ไม่สนับยอกไม่สนายใจ เพราะไม่รู้ว่ามันเป็นเรื่องเช่นนั้น มันต้องเป็นอย่างนั้น ธรรมดาวัณเป็นอย่างนั้น

เช่นเรื่องความผลัดพ巴拉กจากของรักของชอบใจ เรามีวัสดุมีสิ่งของอะไร เราเก็บพอกันใจในสิ่งนั้น เวลาสิ่งนั้นสูญไปหายไป เราเก็บมีความทุกข์ไม่สนับยอกใจ มองไปที่มันเคยมี มันไม่มี เราเก็บไม่สนับยอกใจ

ความจริง “ความไม่มี” มันเป็นของเดิม “ความมี” นั่นมันมามีหลัง เราไม่ได้นึกว่า “ความไม่มี” มันของเดิม แต่เป็นนึกถึง “ความมี” อยู่ตลอดเวลา

สมมติว่าในบ้านเรา เมื่อก่อนมันไม่มี

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

อะไร แล้วเราจะไปซื้อหามาใส่ ให้มันรักบ้าน เอา
ให้เต็วนั้นสวยงามตรงนั้น ไอันนี่สวยงามตรงนี้...
วางให้เต็มไปหมดเลย มีของอะไรเป็นเครื่อง
ประดับประดาตามสมัยนิยม ชาวบ้านเขานิยม
อะไร ก็เอามาประดับประดาไว้ (อวดความมีมี)
ใช่เรื่องอะไร) เอามาอวดไว้ในบ้าน ในห้องรับ
แขกบ้าง ตรงนั้นบ้าง ตรงนี้บ้าง

ตื่นเช้าขึ้นมาก็มองไป เออ...ยังอยู่ มอง
ไอันนี่ก็ยังอยู่มองไอันนี่ก็ยังอยู่ สนับใหญ่ๆ ดูแล้วมัน
สนับใหญ่ แต่ไม่ได้คิดว่า วันหนึ่ง มันอาจจะ
เคลื่อนที่ไปก็ได้ เพราะมีคนประเภทหนึ่งที่มีฤทธิ์
มีเดช มาเคลื่อนที่ไป กลางค่ำกลางคืนเราผล
มันก็มาเคลื่อนเอาไปเสีย อาจจะถึงวันนั้นเข้าสัก
วันหนึ่งก็ได้

เมื่อเราไม่ได้คิดไว้ล่วงหน้าว่ามันจะเป็น
อย่างนั้นพอมันเป็นขึ้นจริงๆ ตื่นเช้าขึ้นใจหาย
หายใจเกือบไม่ออก นี่ เพราะไม่ได้เตรียมตัวไว
ก่อน พอเห็นแล้วมือตบอก “โอ! ตายแล้ว ตาย
แล้ว!! ตายแล้ว! ดูตรงนั้น มันเอาหมด หายไป
หมดแล้ว” อย่างนี้เราไม่ได้คิดไว้ก่อน เรียกว่า
ไม่รู้ ไม่รู้ว่ามันจะจากไป

ความจริงเขียนติดไว้ที่ของบ้างก็ได้ พิมพ์
กระดาษแผ่นเล็กๆ ติดไว้ “วันนี้เจ้ายู่กับฉัน

พรุ่งนี้มันไม่แน่” เขียนไว้อย่างนั้น เขียนติดไว้
ที่แจกันสวยๆ ที่ตู้ ที่วิทยุ ที่โทรทัศน์ อะไรต่อ
อะไรต่างๆ เขียนตัวพอ่านได้มองเห็นแต่ไกล
“วันนี้เจ้ายู่กับฉัน พรุ่งนี้มันไม่แน่” เขียนไว้
อย่างนั้น

ที่นี่ถ้าวันไหนมันเกิดหายไป ใครมายก
ไป เราก็พูดว่า “เหมือนที่นึกไว้ไม่ผิด” หรือพูด
ว่า “กูว่าแล้วว่ามันจะหายสักวันหนึ่ง แล้วมัน
ก็หายจริงๆ”

อย่างนี้แล้วก็สนับใหญ่ เรียกว่า “ยื้มออก
ทันที ยื้มออก เพราะอะไร เพราะเรารู้ เราเตรียม
ตัวไว้ต้อนรับสถานการณ์ ว่ามันจะต้องหายสัก
วันหนึ่ง เรายังไงอย่างนั้นแล้วก็สนับใหญ่

ถ้าเรา呢่กกว่ามันจะหายแล้วเราไม่อยาก
จะให้มันหายไว เราก็ต้องป้องกันอีกนั่นแหละ
ทำบ้านให้มันแข็งแรงหน่อย ประตูหน้าต่างติด
เหล็กให้มันแข็งแรงหน่อย มันก็ไม่หาย “ไม่สูญ
ไปไหน

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๖)

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๖ “รถ”มันอยู่ตรงไหน

✿

เมื่อพระมหาสีห์รักของพระเจ้าปีเสน
ทิโภคล ถึงแก่สวรรคต พระองค์ทรงเคราโศกเสีย
พระทัยมาก ไม่เป็นอันทำอะไร ไม่ออกสั่งงาน
สั่งการ ออยู่แต่ในห้องเครัวใจระทมใจ พระพุทธ
องค์ก็เดี๋ยวไปเยี่ยม แต่ไม่ขึ้นไปบนตำแหน่ง ไป
อยู่ในโรงรถ

โรงรถสมัยก่อน ไม่เหมือนโรงรถสมัยนี้
ที่เข้าเก็บรถสวยๆ โรงรถสมัยก่อนคล้ายกับ
พิพิธภัณฑ์ รถสมัยก่อนทำด้วยไม้แกะสลักสวยงาม
ตามเที่ยมด้วยม้าคู่หรือว่าม้าเดียว พระราชา
ประทับนั่ง สารถีกขับไป รถเหล่านั้นมันเก่า
 เพราะว่าเก็บไว้

พระองค์ไปอยู่ที่นั่น ไปอยู่ที่นั่นเพื่ออะไร
เพื่อหาแบบสาธิตชีวิตให้แก่พระเจ้าปีเสน
ทิโภคล มหาดเล็กไปกราบทูลว่า “พระผู้มีพระ
ภาคเศตีจما” พระราชาถึกถามว่า “เวลาเนี้ยอยู่ที่
ไหน?” บอกว่า “อยู่ในโรงรถ”

“ทำไมจึงอยู่ในโรงรถ ที่เก็บรถไม่สม
พระเกียรติของพระผู้มีพระภาค ไม่ได้! เราจะ

ต้องไปอัญเชิญพระองค์ขึ้นมาบนตำแหน่ง”

แล้วพระองค์ก็ไปเฝ้า พ่อไปเฝ้าก็ทูลว่า
ขออัญเชิญพระผู้มีพระภาคเจ้า ไปประทับบน
ตำแหน่ง ท่านก็บอกว่า ที่นี่ก็สบายดีแล้ว ได้ดู
รถทั้งหลายเหล่านี้ด้วยว่ามันมีงามหลาຍคัน
ก็เลยชวนพระเจ้าปีเสนทิโภคลดูรถด้วยกัน แล้ว
ก็ถามว่า รถคันนี้สร้างสมัยไหน

“คันนี้เก่าแก่มาก สร้างตั้งแต่สมัยพระเจ้า
ปู่ แล้วก็เป็นรถเก่า คันต่อมา สมัยเศตีจพ่อ” ว่า
กันไปตามลำดับ

แล้วก็ซักถามเรื่องรถ ชี้ลงไปว่า “รถ” นี่
มันอยู่ตรงไหน ชี้เพื่อให้เห็นว่าสิ่งทั้งหลาຍมัน
ปรุงแต่ง ไม่มีเนื้อแท้ ชี้ไปที่ล้อ นี่มันเรียกว่า
“ล้อ”, นั่น “ตัวถัง”, นั่นเรียกว่า “กำ”, นี่เรียก
ว่า “กง” เรียกว่าอะไรต่ออะไรไป เมื่อมันเป็น^{ส่วนๆ}
แล้ว คำว่า “รถ” มันอยู่ตรงไหน

พระเจ้าปีเสนฯ ว่า “รถ” ก็รวมสิ่งเหล่านี้
เข้า จึงเป็นรถขึ้นมา

ถ้าถอดสิ่งเหล่านี้ออกหมด “รถ” จะมี
หรือไม่

พระเจ้าปีเสนฯ ก็ตอบว่า รถมันก็ไม่มี
 เพราะคำว่า “รถ” เกิดจากการผสมของส่วน
ต่างๆ ที่เอามาคุณกันเข้า ถ้าถอดออกหมด

- ດຣມ:ເພື່ອເຊີດ -

คำว่า “ຮຄ” ກີ່ໄມ້ມີ

พระองค์ก็บอกว่า “ຮຄ” จริง ๆ มันກີ່ໄມ້ມີ ມັນນີ້ແຕ່ເວົ້າ “ສມຕິ”ເຫັນນັ້ນ ລາງກາຍຄົນເຮົານີ້ເປັນຍ່າງໃຈ ດາວໂຫຼດເປັນເວົ້າ ໄປ ເພື່ອໃຫ້ເກີດບັນຫຼາງ

พระເຈົ້າປະເສນທີ່ເຂົ້າໃຈເວົ້າວ່າ ສິ່ງທັງໝາຍມັນລັວນແຕ່ເປັນຂອງຜສມ ໄມມີເນື້ອແທ້ ສ່ວນຜສມນັ້ນມັນທຽງຕ້ວຍຫຼູ້ໄດ້ເມື່ອສ່ວນຜສມພວກຮ່ວມເພື່ອຍໆ ດັ່ງສ່ວນຜສມຂາດຕກນກພວກຮ່ວມ ມັນກີ່ທຽງຍູ້ໄມ້ໄດ້

ຮຄທີ່ເຮົາໃໝ່ ມັນຕ້ອງມີໄພມື້ນໍ້າມັນ ດັ່ງວ່າ ໄພໄມ້ດີ ແບຕເຕໂຮຣີໄມ້ດີ ສຕັບທີ່ໄມ້ຕິດ ອ້ອງວ່ານໍ້າມັນມີ ແຕ່ວ່າມັນລັນໄປ ເຂົ້າເວົ້າວ່າມັນທ່ວມໄປ ພອທ່ວມ ມັນກີ່ສຕັບທີ່ໄມ້ຕິດເໜືອນກັນ ມັນຂາດສ່ວນຜສມ ຮັນນັ້ນກີ່ຂາດປະສົງທີ່ກີ່ໄພ ໄມສາມາຄວິງໄປໄຫນມາໃຫນໄດ້

ພອມັນວິຈີ່ໄດ້ ເຮົາພຸດວ່າຍ່າງໃຈ ເຮົາພຸດວ່າ “ຮຄຕາຍ” ວິງງ່າໄປມັນຫຍຸດກີ້ກີ່ ເພື່ອນຄາມ “ເປັນອະໄຮ” “ຮຄມັນຕາຍໄວ້ຍ້າ”

ມັນຕາຍເພຣະອະໄຮ ເພຣະສ່ວນປະກອນມັນໄມ່ພວກຮ່ວມ ໄມສົມບູຮົນ ມັນກີ່ຕາຍໄປ

ຄົນເຮົານີ້ກີ່ເໜືອນກັນ ເມື່ອສ່ວນປະກອນມັນຂາດຕກນກພວກຮ່ວມ ມັນກີ່ຕ້ອງຕາຍ ຄວາມຕາຍ

- ກີ່ເປັນເຮືອງຮຣມດາ ທຸກຄົນຈະຕ້ອງເປັນຍ່າງນັ້ນ
- ພຣະເຈົ້າປູ້ຕາຍໄປແລ້ວ ພຣະເຈົ້າຢ່າຕາຍໄປແລ້ວ
- ປະກອງຄົກີ່ຈະເປັນເໜືອນກັນ ຈະຕ້ອງຄື່ງເຂົ້າສັກວັນໜຶ່ງ

ເມື່ອພຸດໄປພຸດມາ ມັນກີ່ໂພລົງຂັ້ນໃນໃຈຂອງພຣະເຈົ້າປະເສນທີ່ໂກສລວ່າ ອັກ! ເຈົ້າຄວາມຕາຍນີ້ມັນເປັນເວົ້າວ່າ ກີ່ເລຍໄມ້ຖຸກໜີ່ເວົ້າວ່າທີ່ພຣະນາງມັລືກາສວຣຣຄຕ ຄວາມຖຸກໜີ່ ຄວາມເດືອດຮ້ອນໃຈກີ່ເລຍຄລາຍໄປ

ພຣະຜູ້ມີພະກາຄໄປແນະວິທີໄທ ໃຫ້ຄົດເອາເອງ ໃຫ້ນິກເອາເອງແລ້ວກີ່ເກີດຄວາມຮັກຄວາມເຂົ້າໃຈ ຂັດເຈັນແຈ່ມແຈ້ງດ້ວຍພຣະອົງເອງ ນີ້ແລະຄື່ອງ ວິທີກາຮົາຂອງພຣະພຸທ່າເຈົ້າ

ວິທີກາຮົາຂອງພຣະພຸທ່າເຈົ້າ ຄື່ອ້ນະ ຂັກຈຸງ ໂນ້ມນອມຈົດໃຈໃຫ້ເກີດບັນຫຼາງ

ໄມ້ມີການບັນດັບໃຫ້ເຫຼື່ອ ພຸທ່າຄາສນາຂອງເຮົານັ້ນເປັນຄາສනາແໜ່ງບັນຫຼາງ ວິທີກາຮົາຂອງພຣະພຸທ່າເຈົ້າຄື່ອງວິທີກາຮົາພະເພົະໃຫ້ເກີດບັນຫຼາງ ໃຫ້ຮູ້ຈັກຄິດຮູ້ຈັກອ່ານ ຮູ້ຈັກຄັນຄວ້າໃນສິ່ງທັງໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຄວາມເຂົ້າໃຈຂັດເຈັນແຈ່ມແຈ້ງໃນເວົ້ານັ້ນ

(ຈາກປາງກາຕາຮຣມ ວັນອາທິດຍີທີ່ ១៤ ສິງຫາມ ២៥៥៦)

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๗

การสอน ที่ทรงอ่านใจ

✿

ท่านผู้หนึ่งที่เชียงใหม่ แกสูบบุหรี่จัดมาก ได้ลูก ๒ คน ชายคนหนึ่ง หญิงคนหนึ่ง ลูกชายนั้นมันเดินตามพ่อ พ่อสูบยืนห้องใน มันสูบยืนห้องนั้น พ่อสูบเวลาไหน มันก็สูบเวลานั้น

พ่อนั่งดูลูกสูบบุหรี่ ก็นึกในใจว่า...แย่ ติก มันจะเยี่ยง (ชื่อเล่นชื่อติก) ถ้าถูกทำอยู่อย่างนี้ มันจะเยี่ยง เลยคิดว่า ต้องให้ลูกเลิกบุหรี่ พ่อต้องเลิก ก่อน เลยเลิก ตัดสินใจเลิก ไม่สูบเลยหลายวัน

ลูกสังเกตเห็นว่า พ่อนี่ผิดปกติมาหลายวันแล้ว

วันหนึ่ง เมื่อกินอาหารเสร็จแล้วก็ถาม พ่อว่า “พ่อ..หมุนนีดูพ่อผิดปกติ”

พ่อถามว่า “ผิดปกติอะไรลูก...” “ผมไม่เห็นพ่อสูบบุหรี่เลย หลายวันแล้ว เพราะอะไร”

พ่ออกรกว่า “นั่งลง...พ่อจะเล่าให้ฟัง พ่อนี่มีลูก ๒ คน พ่อรักลูก อยากรเห็นความเจริญเติบโตของลูก พ่อเมื่อก่อนนี่สูบบุหรี่จัด มีโอกาส

- เป็นมะเร็งปอดได้ร้อยเบอร์เซ็นต์ แล้วจะได้เห็นความเจริญของลูกได้อย่างไร พ่อรักลูก ก็อยากจะอยู่กับลูกนานๆ เลยพ่อตัดสินใจเลิกตั้งแต่วันนั้น วันที่พ่อคิดถึงลูกมาก พ่อเลิก ไม่สูบเลยในชีวิต ตั้งแต่นั้นมาจนบัดนี้ แล้วจะไม่สูบอีกต่อไป ลูกจำไว้เถอะ”

พอไม่ได้พูดว่า “ลูกควรจะเลิกเหมือนพ่อ” ไม่ได้ขอลูกเลิกสักคำเดียว เพียงแต่บอกว่า “พ่อรักลูก อยากรจะอยู่ดูลูกนานๆ พ่อจึงเลิกสูบบุหรี่”

แล้วต่อมาลูกมันก็เลิกเหมือนกัน มันเห็นพ่อไม่สูบมันก็นึกได้ว่า “ถ้าก็เลิกเหมือนกัน” เลิก เลิกหมดทั้ง ๒ คน ในบ้านนั้นก็เลยไม่มีใครสูบบุหรี่ต่อไป

พ่อเลิก ลูกเลิก
นี่คือการสอน ที่เรียกว่า ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มีอำนาจมาก ศักดิ์ศรีมาก ทำให้เกิดการคิดขึ้นในใจของผู้นั้นได้ เลิกได้

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔)

- ລຣມ:ເພື່ອເຊີດ -

๔

พระพุทธศาสนา ไม่มีคำว่า “ลบันดาล”

◆

พระพุทธศาสนาไม่มีคำว่า “ลบันดาล” เราเข้าใจข้อนี้ได้ด้วย คือ ไม่มีอะไรที่มีอำนาจ ลบันดาลให้ใครเป็นอะไร เราจะดีก็ด้วยการทำดีของเรารู้สึกด้วยการทำดีของเรารู้สึกด้วย การแสวงหาทรัพย์ รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้ รู้จักทำให้มันเจริญงอกงาม เรายังเป็นคนมีสตางค์เหลือใช้ คนที่มีสตางค์ไม่พอใช้มันก์ทำเอาเอง ไม่ใช่ เพราะเส้นสายมีมันเป็นอย่างนั้นไม่ใช่ เพราะมันเกิดเวลาหนึ่น ดวงชะตามันเป็นอย่างนั้น นั่นมันไม่ใช่เรื่องพุทธศาสนา

ประเทศไทยที่เนื้อชาชักชาไม่ทันคนอื่น ก็เพราะเรื่องนี้ เพราะมัวไป忙ดูดาวดูเดือนกัน อุย มัวแต่ไปดูดาวชะตาราศีกันอุย จะทำอะไร ก็ต้องคงอยู่ก็คงอยู่

พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า คนพาลคือคนบัญญาอ่อน มัวแต่ไป忙ดูดาวดูเดือนอยู่ ประโยชน์มันก็ผ่านไปเสีย ประโยชน์มันเป็นฤกษ์อยู่ในตัวแล้ว ดวงดาวในท้องฟ้าจะช่วยอะไรได้

เรออย่าไปรับความเชื่อไม่เต็มบาททั้งหลายมาไว้ในสมองแล้วอย่าไปถ่ายทอดให้แก่ใครต่อไป ตัดมันเสียทีเด็ด จะให้พรแก่ใครก็อย่าให้พรว่า ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในโลกจงลบันดาลให้ท่านเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ พรไม่เต็มบาททั้งนั้น พรอย่างนั้น มันมีที่ไหนที่ศักดิ์สิทธิ์ที่จะมาลดบันดาลให้ใครเป็นอะไร

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนาคือ ธรรมะ พระธรรมนี่แหละศักดิ์สิทธิ์จริงๆ เพราะคำว่า “ศักดิ์สิทธิ์”นั้นคืออำนาจที่จะให้เกิดความสำเร็จ ศักดิ์ หมายถึง อำนาจ สิทธิ์ คือ ความสำเร็จ อำนาจที่จะให้เกิดความสำเร็จ คือธรรมะ

ถ้าเราจะให้พรให้ก็จะบอกว่า “ขออวยพรให้ขอเมืองนั้นคงอยู่ในธรรมะ” มันค่อยเป็นหลักคำสอนหน่อย เข้าหลักเทคนิคของพระพุทธศาสนาหน่อย

นี่เราอวยพรกันด้วย ขออำนาจนั้น อำนาจนี้ มันจะไปช่วยได้อย่างไร ถ้าไม่ทำ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

มันก็ไม่ได้ ต้องพูดในเชิงการกระทำ พูดในเชิง การปฏิบัติ เพื่อผังนิสัยการปฏิบัติให้เกิดขึ้นใน จิตใจ

อย่าไปพูดว่า อะไรจะ คลบบันดาล ให้ใคร เป็นอะไร แล้วเรารายาไปเที่ยววิวิวน ขอร้อง อะไรจากอะไร เพื่อให้ช่วยตัว ต้องช่วยตัวเอง อย่าไปขอให้ใครช่วย

(จากปาฐกธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔)

อย่าติดแค่ “เปลือก”

พระพุทธศาสนานี้มี “เปลือก” เยอะ พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้สอนเปลือก แต่คนเราเปลือก ไปพอกไว้ พอกเข้าไปเรื่อยๆ เพื่อจะดึงดูดจิตใจ คน ไม่ได้ดึงคนเข้าหา “เนื้อ” แต่ดึงคนเข้ามาให้เห็นเปลือก แล้วติดเปลือกกันหมด ติดเปลือก กันอยู่

ในบ้านเมืองของเรานี้ดึงคนเข้าหาเปลือกมานานแล้ว ไม่ได้ดึงคนเข้าหาเนื้อ คือ

พระธรรม แต่ว่าดึงเข้ามาหาวัตถุ ให้คนรับวัตถุ เลื่อมใสในวัตถุ ติดใจในวัตถุ แล้วก็อยากได้วัตถุ กัน อย่างได้อ่าวตถุมาไว้เป็นสมบัติ ชอบอวด ชอบคุย “ผมมีพระดี...สูงท้าย”

“ผมมีพระทวาราวดีเก่าแก่ มีพระเชียงแสน” พระนั้น พระนี้ อวดพระกัน อวดวัตถุ ทั้งนั้นแหล่ไม่ได้เรื่องอะไร

บางทีก็เอามาแขวนคอไว้เต็มคอ ของหลวงพ่อ หลวงปู่ มีหมด แต่ว่าตื่มเหล้าทุกเช้า ทุกเย็น ยังประพฤติสิ่งเหลวไหลอยู่ แล้วไปไหนก็เอาหลวงพ่อไปด้วย ให้ช่วยป้องกันตัว ตัวไม่รู้จักป้องกันตัวเองแล้วจะให้หลวงพ่อช่วย

ถ้าหลวงพ่อที่ห้อยคอพุดได้คงจะชำราญ เต็มที่ ท่านคงจะบอกว่า “มึงนี่ไม่เอาให้ เอาภูมานูกไว้ให้มันหนักคอเปล่าๆ ไม่เอาภูไว้ใช้ในด้านธรรมะ ไม่ศึกษาไม่ปฏิบัติ บางทีเอาภูไว้เที่ยวเสียด้วย ไปไหนต่อไหนเลอะเทอะประยะเบื้อง กุพลอยเสียชื่อไปด้วย” ถ้าหลวงพ่อพุดได้ ท่านคงด่าอุกมาอย่างนั้น

แต่ว่าไม่ได้ยินหรอก คือไม่มีหูจะฟัง จะได้ยินอย่างไร แล้วก็ไม่รู้จักฟังด้วย ไม่เคยคิดในรูปอย่างนั้น เพราะว่าผู้ให้นั้น “ให้”ให้หลงให้มัว เมา ติดใจในเรื่องอย่างนั้น ไม่ได้เป็นประโยชน์

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ในทางการปฏิบัติธรรมเท่าไร

มันเป็นประโยชน์ทางพานิชกรรม
โฆษณาขายนั้นขายนี่ หล่อรูปมาขาย ให้คนซื้อ
ห้าไป เอาไปไว้ บอกว่า “ไว้เป็นมงคลแก่บ้าน
เรือน” ก็ไม่รู้ว่า “มงคล” คืออะไร อยู่ตรงไหนก็
ไม่รู้

มงคลอยู่ที่พระพุทธรูป อยู่ที่ผ้ายันต์ อยู่
ที่เหรียญ ที่แหวน ที่อะไรต่างๆ เลยเรียกวัน
ว่า “วัตถุมงคล”

มันไม่มีหรอก...วัตถุมงคล มีแต่ “ธรรม
มงคล” ถ้าเราประพฤติธรรมก็เป็นมงคล ถ้ามี
แต่วัตถุ มันไม่ได้ความหมายอะไร เพราะวัตถุ
พุทธไม่ได้ เดือนแรกก็ไม่ได้

เราจะไปไหน วัตถุก็ไม่ได้เดือน ทั้งๆ ที่
มีติดตัวไป ไม่ได้พูดเตือนว่า “อย่าไปครองนั้น ไม่
ถูก ไม่ดี ไม่เจริญ ไม่ก้าวหน้า” ไม่พูด เพราะ
ใจเรามันคิดไม่ออก

ที่ไม่คิด เพราะไม่ค่อยมีคนสอนให้คิด มี
แค่คนสอนให้หลับหูหลับตาเชื่อย่างนั้น ไม่เข้า
ไปถึงเนื้อแท้ แต่ไปติดอยู่ที่ “เปลือก” ตลอดเวลา

แม้ยุคพระพุทธเจ้าก็มีคนติดเปลือก
เหมือนกัน เช่น เห็นพระรูปของพระพุทธเจ้า
สวยงาม ก็เลยบัวช บัวชแล้วไม่ทำอะไร ค้อยจ้องดู

อยู่นั่นแหละ พระพุทธองค์ทรงเห็นว่า “เขอนี้
ไม่เอาไหนแล้ว มานั่งดูรูปเบื้อยเน่าของฉัน
มันไม่ได้เรื่องอะไร”

ร่างกายไม่ใช่องค์พระพุทธเจ้า มันเป็น
รูปร่าง เป็นของเบื้อยเน่า เป็นสังขารธรรมชาติ
ที่นี้ไปติดอยู่ในสิ่งนั้น ก็ถูกตะเพิดออกจากไป
เสียอกเสียใจจะไปกระโดดหน้าผา พระองค์ก็
ตามไปปลอบโยน ชี้แจงให้เข้าใจว่า

“พระองค์นั้นคือธรรมะ ธรรมะคือพุทธะ
พุทธะที่แท้คือตัวธรรมะ”

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นพุทธะ ผู้ใดเห็น
พุทธะ ผู้นั้นเห็นธรรมะ ผู้ใดเข้าถึงธรรมะ ผู้นั้น
เข้าถึงตัวพุทธะ หรือจิตเข้าถึงพุทธะ ก็เข้าถึง
ธรรมะด้วย มันเป็นอันเดียวกัน” ...เข้าใจ

พอเข้าใจก็สลัดเปลือกทิ้ง
เอาแต่สิ่งที่เป็นเนื้อเข้ามาไว้ในใจ
นำมาใช้เป็น “พาหนะ” สำหรับนำตน
พ้นจากสังสารวัฏภ์

(จากปาฐกธรรม วันอาทิตย์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑)

- ອຣຣມ:ເພື່ອເຊີດ -

๑๐

ເກີດແລ້ວເກີດອຶກ

ครั้งหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่บุพพารามวิหาร ของนางวิสาขा นางวิสาขากับบริวารผู้หญิงเป็นจำนวนมาก ได้ปรักษาอุโบสต เมื่อสماطاณอุโบสตแล้ว ก็มีการถามกันขึ้นว่า เชօມරັກຈາອຸບໂສຕເພື່ອຂະໜາດ ກົດຕອບຕ່າງໆ ກັນ ແຕ່ຮັມຄວາມແລ້ວກົດຕອບເພື່ອໃຫ້ໄດ້ສິ່ງທີ່ດຸນປរາກනາ

เช่นว่าคนหนึ่งตอบว่า เຮມາຮັກຈາອຸບໂສຕີ່ລ ເພື່ອໃຫ້ສາມີເປັນຄົນຂໍ້ສັດຍົກຕ່ອງເຮົາ ທີ່ອຳນວຍຄົນຕອບວ່າ ເພື່ອໄຟໄໝໃຫ້ມີຫຼັງຈາກຮ່ວມສາມີກັນເຮົາ ດື່ອໄໝຢ່າງໃຫ້ສິ່ງທີ່ດຸນ ແຕ່ຮັມຄວາມແລ້ວກົດຕອບເພື່ອໃຫ້ໄດ້ສິ່ງທີ່ດຸນ

ທີ່ອຳນວຍຄົນກົດຕອບວ່າຮັກຈາສີ່ລເພື່ອໃຫ້ເກີດເບີນຄົນຮູບສາຍ ໃຫ້ເກີດເບີນຄົນຮາຍທຮພຍ ໃຫ້ເກີດເບີນຄົນທີ່ມີບົວມາກ ອະໄຮຕ່າງໆ ແລ້ວສັ້ນທັງໝາດ ແລ້ວພວກເຫຼຳນັ້ນກີ່ເຂົ້າໄປເຜົາພຣັງຜູ້ມີພຣກາຈເຈົ້າ ໄດ້ກຣາບຖຸລເວັ້ງນີ້ທີ່ກຣາບຖຸລົງຄວາມປຽບປັບຂອງສຸພາພສຕວິທັ່ງໜລາຍເຫຼຳນັ້ນ ທີ່ເຂົ້າ

ມາຮັກຈາອຸບໂສຕີ່ລ

พระองค์ກີ່ໄດ້ຕຽບແກ່ຄົນເຫັນວ່າ
ຄວາມປຽບປັບນາອັນໄດ້ທີ່ທ່ານທັ້ງໜລາຍໄດ້ຕັ້ງໄວ້ນັ້ນ
ຍັງເປັນຄວາມປຽບປັບນາທີ່ເປັນໄປເພື່ອຄວາມເວີຍນ
ວ່າຍຕາຍເກີດ ເຮືກວ່າ ເປັນໄປເພື່ອສັງສາວັງກູງ
ພຸດພາຫາຊຣມະວ່າ ເປັນວັງກູງຄາມນີ້ ມາຍຄວາມ
ວ່າ ເປັນໄປເພື່ອເວີຍນວ່າຍຕາຍເກີດອູ້ນິວຈາຂອງ
ກິເລສຕລອດເວລາ

ໄມ່ເປັນໄປເພື່ອວັງກູງ ດື່ອການໄມ່ເວີຍນວ່າຍ
ຕາຍເກີດ ໄມ່ເປັນໄປເພື່ອຄວາມໜ່າຍ ໄມເປັນໄປ
ເພື່ອຄວາມດັບທຸກ໌ດັບຮອນ ໄມໄດ້ເປັນໄປເພື່ອ
ນິພພານ ເພື່ອຄວາມເຫັນແຈ້ງ ແຕ່ເປັນໄປເພື່ອກາ
ເກີດແລ້ວເກີດອຶກ

ກາຣເກີດແລ້ວເກີດອຶກພຣັງຜູ້ມີພຣກາຈເຈົ້າຕຽບສ
ວ່າເປັນທຸກ໌

“ທຸກ໌ ຂາດີບຸນບຸນນຸ່ນ

– ເກີດບ່ອຍໆ ເປັນທຸກ໌”

ເກີດແລ້ວເກີດອຶກ ມັນກີ່ເປັນທຸກ໌ “ເກີດແລ້ວ
ເກີດອຶກ” ມາຍຄວາມວ່າ ເກີດຄວາມອຍາກແລ້ວເກີດ
ຄວາມອຍາກອຶກ ມັນກີ່ເປັນທຸກ໌ຂຶ້ນໃນໄຈ

ວັນທີ່ນີ້ ເຮມີຄວາມທຸກ໌ເກີດຂຶ້ນໃນໄຈ
ພະຄວາມອຍາກໃນເຮັ້ງຕ່າງໆ ອຍາກໄດ້ນັ້ນ
ອຍາກໄດ້ນີ້ ອຍາກໄດ້ໂນ່ນ ແລ້ວມັນກີ່ໄມ້ໄດ້ສມອຍາກ

- ພັນຍາເພື່ອສົວດີ -

เมื่อไม่ได้สมอยากก็เป็นทุกข์ เลยมีความเดือด
ร้อนใจ

ถ้าได้มาสมใจกับสหายใจนิดหน่อยควบคู่กับความวิตกกังวล วิตกกังวลว่ามันจะหายไปเสีย ใจจะมาลักษณะไปเสีย หรือว่ามันจะเป็นอะไรมาก่อนย่างที่จะไม่เหลืออยู่กับเรา เราเก็บมีความทุกข์ทางใจ มีความวิตกกังวลด้วยเรื่องนั้น

เพราะฉะนั้นความประณาน้อันใดที่ท่าน
 สุภาพสติเรื่องเล่านั้นตั้งไว้ เพื่อรูป เพื่อรส เพื่อ^ก
 กลิ่น เพื่อเสียง เพื่อสัมผัส อันชอบอกชอบใจ
 นั้น ก็ยังเป็นไปเพื่อความทุกข์ ยังเป็นไปเพื่อการ
 เวียนว่ายตายเกิด ไม่รู้จักจบไม่รู้จักสิ้น ไม่เป็น^ก
 ไปเพื่อความหน่าย ไม่เป็นไปเพื่อคลายกำหนด
 ไม่เป็นไปเพื่อความดับทุกข์ดับร้อน ไม่ถูก
 หลักเกณฑ์ในทางพระพหุศาสนา

พระพุทธศาสนาสอนให้เราทำอะไรเพื่อ
ตัดวัฏจักรเลสทั้งหลายให้เบาบางลงไป ตัดกิเลส
ให้มันเบาให้มันน้อยลงไป เพื่อจะได้อยู่กันอย่าง
มีความสุขใจ

(จากประชุมวันอาทิตย์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๖)

๑๑

พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้สอนให้เราทำบุญเพื่อจะไปสรวรค์ สรวรค์นั้นเป็นแต่เพียงเครื่องล้อนิดๆ หน่อยๆ ให้พอเพลินเท่านั้นเอง

คนติดสารรค์นั่นมักจะทำบุญเพื่อต้องการสารรค์ เรียกว่า “ทำบุญเพื่อกิเลส” “ทำบุญเพื่อจะເວາ” เอาນั่นເອานີ້ ที่มีอยู่ກົກຂາໄມ້ໄຫວອຍ່ແລ້ວ ຍັງຈະເຂາແຕມເຂົາມາອີກມາກມາຍກ່າຍກອງອຍ่างນີ້ເຂາເຮີຍກວ່າ ເປັນບຸນູພູໄມ້ບຣິສຸທິ໌ ໄມເປັນ “ກຄລ”

มันเป็นแต่เพียง “บุญ” เท่านั้นเอง ซึ่งใน
สภายิ่งได้ทำอะไรแล้ว แหนม! ดีใจจนเนื้อเต้น
อย่างนี้เข้าเรียกว่า “บ้าบุญ” พวคนนั้น ไม่คิดจะ
ออกไปจากสิ่งเหล่านั้นด้วยการฟอกกิจิใจให้
สะอาด ปราศจากสิ่งเคราหมองทางใจ ไม่ได้
คิดอย่างนั้น

เพราะว่าผู้สอนผู้เทคโนโลยีไม่ได้พยายามชี้ให้เห็นว่าอะไรเป็นอะไรที่ถูกต้อง ล้วนว่า มีส่วนร่วมไว้ให้โอมสร้างนั้นสร้างนี่ แล้วจะได้เกิดในส่วนร่วม มีวิมาน

- ຮສສນ:ເພື່ອນິວດ -

พระบางองค์ก็เก่งอยู่เหมือนกัน เห็นว่า
โอมทำอะไรมาก ๆ แล้ว แต่ยังอยากจะให้ทำอีก
ก็งอกว่า “แหม! เมื่อคืนก่อนนี้อาตามานอนหลับ
ผันไป ฝันว่าได้ขึ้นสวรรค์ ขึ้นไปถึงเห็นวิมาน
หลังคระยิบระยับ ประตูบานด้วยเพชรพลอยสวย
งามสูงหลายชั้น แล้วก็มีเทวดานั่งเฝ้าอยู่องค์
หนึ่ง เลยถามว่าวิมานนี้เป็นของใคร เทวดา
บอกว่าเป็นของคนชื่อนั้น”

“เทวดานอกว่าเป็นวิมานของคุณแม่ จันทร์กำลังมารออยู่แล้ว คุณแม่จันทร์ยังไม่มาเกิด ให้อยู่ทำบุญเพิ่มเติมต่อไป แล้วกีวันหนึ่งจะได้มาเกิดอยู่ในวิมานนี้

ແລ້ວກີ່ຄາມວ່າ ທ່ານມາຈາກເມືອງມັນຍຸ
ຫຼືອ

ใช่! มาจากวัดเมืองมนุษย์ อย่างจะ
ดิวามานของแม่จันทราสักหน่อยว่ามีอะไรบ้าง

เมื่อเข้าไปดูในวิมาน วิมานยังว่างอยู่
ห้องนอนก็ยังไม่มีเตียงนอน ไม่มีห้องน้ำ
เครื่องใช้ไม้สอย วิทยุก็ไม่มี โทรศัพท์ก็ไม่มี
เครื่องทำความสะอาดอ่นก็ไม่มีในวิมาน ห้องน้ำก็

- “มีแต่ห้องเนยๆ ไม่มีน้ำ ยังไงได้ต่อประปาเข้าไปในวิมานเลยแม้แต่น้อย บอกให้คุณโยมทราบ”

โดยมีพังแผลว่า “ทำอย่างไรล่ะเจ้า cascade ทำอย่างไรจึงจะมี” “โดยต้องบริจารเดียงบริจารผ้าห่มนอน หมอน มั่ง บริจารอ่างน้ำเครื่องสขภันฑ์ภายในห้องน้ำ”

โดยมกีเมาวิมาน ก็ต้องบริจาคไป

ความจริงภูท่า�สร้างแล้ว แต่ว่ามันยังขาดในเรื่องเหล่านี้อยู่ จะบอกตรงๆ มันก็ไม่ได้เลยต้องบอกวามโน้มยังขาดอยู่อย่างนี้ โน้มก็ไม่สร้างให้ได้ดังใจพระเจ้าวิมานแล้ว

หนังเข้าไปกว่านั้น คุณโยมคนหนึ่งสามี
ตาย ก็คิดถึง พระท่านก็มาเยี่ยมมาเยี่ยน วันหนึ่ง
มาบอกว่า “เมื่อคืนอาทิตย์อนพันเห็นคุณ
หลวง คณหลวงมหา”

“เป็นไปเจ้าคะ คุณหลวงสบายนี่หรือ รูป
ร่างเป็นคนอย่างไร”

“อ้วนหัวนเป็นนำเป็นนวลดี สายยุก
อย่าง เจริญพร แต่คุณหลวงแกบ่นว่าไปไหน
สำماก ไม่มีรอกยนต์จะใช้”

เออ! ตายแล้วอย่างนี้ จะหารถยนต์ไปใช้ในสวนรค อีกต่อไป ก็เมืองสวนรค เข้าชั้'rรถกัน

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

เมื่อไหร่ เทวดามันloyฟองเหมือนมนุษย์วากาศ ลอยไปนั่งอยู่ตรงนี้ พอนึกว่าจะไปวิมานน้อยหน่อย ก็ลอยไปทันที จะกลับมาก็ลอยมาแล้วจะใช้รถยนต์เมื่อไหร่

โอมแกไม่ได้พังเรื่องนี้จะเอียด พอพระบอกว่าสสารคุณหลวงไม่มีรถยนต์ใช้ อยู่เมืองมนุษย์นี้ได้ใช้รถยนต์ตลอดเวลา ที่โน่นไม่มีรถยนต์ใช้

“ทำอย่างไรดีเจ้าคะ”

“กิโยมจะต้องสร้างรถยนต์ภายน้ำด้วยวัสดักัคนหนึ่งสิ”

คุณนายกีตกลงใช้รถยนต์ภายน้ำด้วยไว้คั้นหนึ่ง ปรากฏว่าขับรถปั่นไปปั่นมา ขึ้นเห็นอ่อนล่องใต้ บรรทุกເຊໂຣอินส์ไปเมืองนอกบ้าง ก็ได้ ที่นี่เรื่องมันไปกันใหญ่

นี่เขารู้ว่าพระประเภทตั้มคน มันก็เป็นอย่างนั้นแหล่ ถูกหลอกถูกต้มเรือยไป ผันเรือย ผันไม่หยุดไม่หย่อน ขัดข้องอะไรก็ไปหาคุณนายคนนั้น ผันอึกแล้ว ผันบอย มันเป็นอย่างนี้ คุณนายกีเชือ

อันเนี้ยเรียกว่าเป็นอันตรายอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนหลงผิดในเรื่องของพระศาสนา ไม่สอนสิ่งที่ถูกต้อง ไม่พูดความจริงให้คนฟัง เพราะ

ความต้องการในลักษณะการ

นักเผยแพร่องรมะ ถ้าเผยแพร่เพื่อลาภ เพื่อสักการะ มันไม่ได้ ไม่ถูกต้อง เราต้องเผยแพร่สัจธรรม อันเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า อย่างแท้จริง ให้คนเข้ามาอ้าไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ถ้าเข้าเข้าใจเข้าไปปฏิบัติแล้วเข้าเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง

(จากปาฐกธรรม วันอาทิตย์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗)

๑๒

มาอะไรจึงไม่งาม

ครั้งหนึ่ง อุน มาเมืองไทย และจะไปอยุธยา ต้องมีหน่วยอารักขา กลัวชาวอยุธยาจะเล่นงานอุน

อุนแกไม่ได้รู้เรื่อง แกไม่ได้มีส่วนมาเพากรุงศรีอยุธยาอะไรแม้แต่น้อย ໄอ້ພວກເຜາกรุงศรีอยุธยาตายตกนรกยังไม่ได้ผุดได้เกิดสักคนเดียว และเราจะໂกรธคนสมัยใหม่ได้อย่างไร

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ถ้าเราจะกราบ กราบให้มันถูก

กราบอะไร...กราบกิเลสสิ ไอ้นี่แหล่ะที่ควรจะกราบ ควรจะผ่า ควรจะกราบความโลภ ความโกรธ ความหลง ความริษยาพยาบาท ความแข่งดี ความถือตัว เรียกว่ากิเลสทุกประเทตเป็นเรื่องน่ากราบ น่าเกลียด แล้วน่าผ่ามันเสียเลย อย่าเอาไว้

กิเลสที่ควรผ่า มันอยู่ที่ไหน อยู่ที่ตัวเรา นั่นแหล่ะ สำคัญนักหนา เราดูว่า ตัวเรามีอะไร ผ่ามันเสีย ผ่าความโลภ ผ่าความโกรธ แล้วเรา ก็สบาย

เคยมีคนไปปามพะพุทธเจ้าว่า ผ่าอะไร จึงจะไม่บาน และมีความสุขด้วยนะ พระองค์ ตรัสว่า “โกชัง ผัตตะวา สุขัง เสถ – ผ่าความโกรธได้ มีความสุข”

ผ่าความโกรธได้ มีความสุข เพราะ ฉะนั้นเราย่าไปกราบคน แต่เรากราบสิ่งที่ทำให้ ไม่เป็นคน สิ่งที่ทำคนไม่ให้เป็นคนคืออะไร...ก็ คือกิเลสประเภทต่างๆ ตัวใหญ่ก็ ๓ ตัว ตัวโภคะ โภสะ โมหะ นี่แหล่ะ โลก โกรธ หลง ไฝ ๓ ตัว นี่แหล่ะตัวร้าย เป็นตัวที่เราเห็นหน้ามันแล้ว ต้องเล่นงานมันเลยที่เดียว อย่าปล่อยให้มันมา โจมตีเรา อย่าให้มันมาเป็นนายเหนือเรา

เดี่ยวนี้คนเราไม่กราบกิเลส แต่ว่ากลับไปกราบคน มันไม่ถูก คนเราที่ใช่ว่าจะชอบการมีกิเลสกับเขา เมื่อไหร่ ไม่รู้ไม่เข้าใจแล้วแพ้อ มันก็มีขึ้น นำ สมสารด้วยซ้ำไป

คนทำซ้ำนี้เป็นคนที่นำสมสาร ควรจะหา ทางว่าเราจะช่วยเขาอย่างไรให้เข้าดีขึ้น ให้เข้า เจริญขึ้น ให้มีบัญญา ให้รู้จักรักษาตัวรอดปลอดภัย เรายังจะทำอย่างไร นั่นแหล่ะจึงจะเป็น การถูกต้อง

แต่เราไม่ค่อยคิดอย่างนั้น เขาเมิกเลส แล้ว เรากลับเมิกเลสขึ้นมาด้วย เช่น เราเกลียด เขายี่มันเป็นกิเลส เรากราบท่านราากเมิกเลส เรา ริษยาเขารากเมิกเลส เราทำอะไรในทางไม่ดีก็ เท่ากับว่า ช่วยเพิ่มสิ่งชั่วร้ายขึ้นในสังคม

สังคมจะดีขึ้นได้อย่างไร ถ้าเราไม่ช่วยกัน ทำลายสิ่งชั่วร้าย

หน้าที่ของเราทุกคน คือ ต้องทำลายสิ่ง ชั่วร้ายในตัวเราและในบุคคลอื่นให้หมดไป

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๗)

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๑๓ yawitchaya

ผมจำเหตุการณ์ในชีวิตได้ว่า คราวหนึ่ง ไปเรียนหนังสืออยู่ห่างบ้าน ไปอยู่รัฐ แล้วก็ไม่สนับสนานอนซมอยู่กับที่ เพื่อนบอกว่า..คุณบ้ามาแล้ว...หมายถึงโอมผู้หญิงมา รู้สึกว่ามีกำลังภายในขึ้นมาที่เดียว เกิดอารมณ์แข็งขันขึ้นมา

พอเห็นคุณแม่ขึ้นมาบนเก้าอี้ มองเห็นหน้า ลูกขึ้นนั่งได้ กินขนมที่คุณแม่เอามาฝากได้ กินผลไม้เหมือนกับว่าไม่เจ็บไม่ป่วย

นานักได้ทีหลังว่า นี่อะไร...อ้อ yawitchaya คือดวงหน้าที่เราได้เห็นที่เรารักเคารพนั่นเอง

พอท่านขึ้นมา มันก็หายโรคหายภัยไป ใจมั่นสนับสนาย คนเราพอใจสนับสนาย มันก็หายโรคหายภัยไปเท่านั้นเอง

อันนี้แหล่ะ คือน้ำใจที่เราได้รับ เป็นอิทธิพลทางจิตใจที่สำคัญที่สุด ซึ่งลึกซึ้งช่อนเร้นอยู่ในคุณพ่อคุณแม่ของเรานะ

(จาก "คำสอนผู้บัวชีใหม่" โดย บัญญานันทภิกขุ)

๑๔ ความรักของแม่

ผมนี่เป็นนักเทคโนโลยี ที่ยิ่งสอนคนเข้าห้องบ้านทัวเมือง พอกลับไปถึงบ้าน คุณโยมแม่สอนทุกที ห่านสอนทุกที แต่ว่าปลื้มใจ ได้ฟังคำสอนแล้วปลื้มใจ

แม่นี้รักลูกจริงๆ คิดถึงลูก พอยไปแล้วสอนอย่างนั้นอย่างนี้ "ไปอยู่บ้านไกลเมืองไกลอยู่คุณเดียวยังต้องระมัดระวัง การเงินการทองอย่าพุ่มเพ้อຍสรุยสรุ่ย.." พูดเรื่อย สอนหลายเรื่องหลายประการ

เราฟังพึ่งนี้น้ำตามันไม่เหลืออกมาข้างนอก มันตื้นตันใจ ตื้นตันใจว่า น้ำใจของแม่กับลูกดีเหลือเกิน

ท่านนี้กว่าไอ้อนุของแม่นั่งอยู่ตรงนี้ แม่ว่าจะห่มจีวรเป็นเจ้าคุณแล้ว ก็เป็นไอ้อนุของแม่นั่นแหล่ะ ถ้านั่งอยู่ตรงนี้แล้วก็ต้องสอนกันและเราก็ต้องตั้งใจฟังด้วยความเคารพ ชาบซึ่งตรึงใจในคำของแม่

(จาก "คำสอนผู้บัวชีใหม่" โดย บัญญานันทภิกขุ)

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๑๕

เลี้ยงกาย-เลี้ยงใจ

บุญคุณของพ่อแม่ท่านเปรียบด้วยของหนักของใหญ่ทั้งนั้น เปรียบด้วยแผ่นดินเปรียบด้วยอากาศเปรียบด้วยภูเขาพระสูเมรุ ซึ่งมันใหญ่เหลือเกิน

ชีวิตเราไปสัมพันธ์กับท่านเป็นบุคคลแรกซึ่งมีบุญคุณแก่เรา เราจึงต้องนึกถึง โดยเฉพาะส่วนที่เราควรจะตอบแทนท่านอย่างไร

ถ้าดูตามหลักในทางธรรมะแล้ว มีว่าท่านเลี้ยงเรามา เราต้องเลี้ยงท่าน ช่วยทำกิจการงานให้ท่าน ประพฤติดนให้ท่านเบาใจ ประพฤติดนให้สมควรที่จะรับทรัพย์มรดกที่ท่านได้ทำไว้ เมื่อท่านเจ็บไข้ได้ป่วยไป ต้องดูแลรักษา

เมื่อท่านมรณาก็อยู่ไปแล้ว เรายังต้องทำบุญอุทิศให้ท่าน และมีอีกอย่างหนึ่งว่าตั้งวงศ์ตระกูลของท่านไว้ ไม่ให้ตกต่ำไปเสียเป็นอันขาด นี่เรื่องของการตอบแทน

การเลี้ยงท่านมันมี ๒ คือ เลี้ยงกายกับเลี้ยงน้ำใจ เลี้ยงกายคือว่าจัดที่อยู่ให้ท่าน

สบาย มีอาหารที่หลับที่นอน เอาใจใส่ดูแลให้ท่านสบายพอสมควรแล้วนะเรียกว่าเลี้ยงร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วยไปรักษา

ส่วนการ เลี้ยงน้ำใจ นั้นคือว่าเรารอย่าทำอะไรให้ท่านร้อนใจ แต่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ท่านเบาใจสบายใจ จะไปไหนจะทำอะไรจะประพฤติสิ่งใดต้องนึกถึงพ่อแม่ไว้

นึกว่าท่านต้องการอะไร ท่านไม่อยากมีอะไร ไม่อยากเห็นอะไร ไม่อยากพบอะไร เราต้องนึก แล้วเราจะต้องไม่ทำสิ่งที่ขัดต่อกความประสงค์ของคุณแม่คุณพ่อแต่จะทำการที่ท่านประสงค์จำแนกค์หมายเพื่อไม่ให้ท่านร้อนใจ

เลี้ยงน้ำใจสำคัญกว่าเลี้ยงร่างกายขึ้นไปอีก เพราะว่าถ้าใจสบายแล้วร่างกายก็พลอยสบายไปด้วย แต่ถ้าใจท่านไม่สบายกายท่านจะสบายได้อย่างไร เพราะฉะนั้นต้องเลี้ยงน้ำใจด้วยการเอาใจใส่ดูแลรักษาด้วยเราประพฤติดี มีความดี

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาท่านแก่ชราต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ อาหารได้ท่านชอบ ต้องพยายามหามาให้ท่านรับประทาน เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยต้องดูแลเอาใจใส่ สมัยนี้อาจจ้างนางพยาบาลรักษา แต่นางพยาบาลไม่ใช่ลูกของ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ท่าน คงให้ความสนับยใจได้ไม่เท่าใดดอก
ท่านอยากรเห็นหน้าลูก อยากรให้ลูกมา
นวดขา นานวัดมือ นานั่งใกล้ ๆ ถ้าลูกมานั่ง
ใกล้แล้วท่านสนับยใจ ไม่ได้สนับยใจเรื่องอะไร
หรอก เรื่องรู้ว่าลูกยังรักท่านอยู่ ยังเอาใจใส่ท่าน
อยู่ แต่ถ้าเราไม่เอาใจใส่ ท่านเสียใจ

เคยมีตัวอย่างลูกบางคนแม่ป่วย ไม่ค่อย
มาเยี่ยมเลย แล้วเวลาเขียนจดหมายมาถึงแม่
ตัวเองไม่เขียน ให้ภารยาเขียนมา แม่อ่านแล้ว
มันไม่ชื่นใจ เพราะภารยานั้นไม่ใช่ลูกแม่ ลูก
จะไก แต่ลูกชายไม่เขียนเลย แล้วก็ยังไปสั่งคุณ
หมออพีอนกันว่า ให้ช่วยดูแลคุณแม่ให้ด้วย
เพื่อนก็มาดูแลให้ แต่มันไม่เหมือนลูกของแม่มา
ดูแล เเจยเมยไม่เอาใจใส่ นี้เข้าเรียกว่าคนไม่ได้
คิดไม่ได้นึกถึงว่า�้าใจของผู้เฒ่าผู้แก่จะเป็น
อย่างไร

น้ำใจคุณพ่อคุณแม่จะเป็นอย่างไร คน
อายุมากนั้น ก็ขอภัยเดชะคล้ายกับเด็กเมื่อน
กัน คือต้องการพี่เลี้ยงต้องการคนอยู่ใกล้ ต้อง
การคนเอาใจใส่

ทีนี้คนที่จะเอาใจใส่นั้นใคร? ก็คือลูกนั่น
เอง ลูกจึงต้องเข้าใกล้ตีตาม พอรู้ว่าป่วยต้อง
มาทันที มาตรวจมาตราดูแล แล้วก็ฝากเพื่อน

ฝากผุง แต่ตัวต้องมาก่อน ท่านก็ชื่นใจว่าลูกเรา
พอรู้ว่าป่วยมาทันที ท่านก็สนับยใจ
รายที่เล่นนี้แม่ป่วยก็ปีกปีกอย่างนั้นไม่
ค่อยมาเยี่ยมมาเยียน ผลที่สุดแม่ตายไป เลย
ไปตามพ่อว่าทำไม่ดูดูดายตา ขาดรอมใจตาย
ครอบใจเรื่องอะไร ลูกชายมันไม่ค่อยเอาเรื่อง
มันเป็นอย่างนี้ ไม่ได้นะเรามันต้องเอาใจใส่เป็น
พิเศษในเรื่องนี้

ขอให้นึกเกิดว่าถ้าเราป่วยคุณพ่อหรือ
คุณแม่ต้องรับรู้ หน้าซึ้งมาทันที มาดูมาอา
ใจใส่ ถ้าคุณพ่อคุณแม่ป่วยเราก็ต้องไปเหมือน
กัน ดูแลท่านให้ท่านสนับยใจ การปฏิบัติดีต่อพ่อ
แม่นั้นบุญเหลือหลาย ที่สุดบุญจะช่วยเรา
คนที่มีความกตัญญูกตเวทีรับรองว่าไม่
มีความตกต่ำในชีวิตการทำงาน ย้อมเจริญก้าว
หน้า

ลองสังเกตดูเถอะ คนที่เจริญทั้งหลาย
ล้วนแต่เป็นคนรักแม่รักพ่อนุชាប่อแม่เอาใจใส่
พ่อแม่ แล้วเป็นคนที่ไม่ตกต่ำ แต่ถ้าเป็นคนไม่
เอาใจใส่ดูแลพ่อแม่ มันไปไม่รอด เพื่อนผุงเข้า
ก็ไม่ค่อยจะไว้ใจ เช่นจะมาร่วมหุนร่วมค้าร่วม
ขาย เข้าซักจะระแวงอยู่ว่าพ่อแม่นั้นยังไม่เอา
ใจใส่ จิตใจมันไม่ค่อยดีเท่าได อย่าไว้ใจนักเรื่อง

- ອຣຣມ:ເພື່ອເຊີດ -

ເງິນໆ ທອງໆ ມັນເສີຍຫຍໍໄດ້

ເພະະນັ້ນຄົນໂປຣາມເຂົ້າຈຶ່ງສອນນັກ
ໜານໃນເຮືອງນີ້ ສອນໄທກົດໝູກົດເວທີພ່ອແມ່ຜູ້
ບັນກຶດເກລຳເຮົາມາ ໃຫເວາໃຈໄສ່ເລື່ອງດູໃຫ້ມາກທີ່
ສຸດເທົ່າທີ່ຈະມາກໄດ້ ຕາມໜັນທີ່ຂອງເຮົາ ນີ້ເຮັກ
ວ່າເລື່ອງຈົດໃຈຂອງທ່ານ ເຮົາຈະທຳອະໄປເປັນການ
ຕອນແທນກີໃຫ້ຮັບທຳເມື່ອທ່ານຍັງຍຸ່ງ

๑๖

ບວຊກາຍ-ບວຊໄຈ

ພ່ອແມ່ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ລູກບວຊ ອຢ່າເຂົ້າໃຈ
ວ່າໄດ້ນຸ່ງເໜືອງທ່ມເໜືອງແລວກີເປັນໃຫ້ໄດ້ ໃຫ້ວ່າ
ທີ່ເຮົາໃຫ້ລູກບວຊເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າມາສຶກສາພະຕາສາ
ອນຮມບໍ່ມີຈົດໃຈ ໃຫ້ມີລັກຮຽມເປັນພື້ນຮູານທາງ
ຈົດໃຈ ເມື່ອອຸກໄປໂປຍ່ຟ້ນ້ານກີຈະໄດ້ໃຫ້ລັກຮຽມທີ່
ເຮົາໄດ້ເລາໄດ້ເຮັນ ເຮົາໄປເປັນເຄື່ອງປັ້ງກັນຕົນໄມ້
ໃຫ້ຕົກຕໍ່ໄປສູ່ອນຍົກສົ່ງຄວາມຊ້ວຄວາມຮ້າຍ

ເພະະນັ້ນການບວຊຕ້ອງໃຊ້ເວລາ ຄ້າຍັງ
ໄມ້ມີເວລາທີ່ຈະບວຊນານກີເກີນໄວ້ກອນ ເມື່ອໄດ້ວ່າງ
ຈຶ່ງຈະມາບວຊ

ຫີ້ອບາງທີ່ກີ ບວຊໜັກສົມ ບວຊເຂົ້າເຢັ້ນ
ສຶກແລ້ວ ອາຕາມກີໄມ້ຮັບບວຊໃຫ້ເໜືອນກັນ ນອກ
ຈາກເຕັກຕົວນ້ອຍໆ ເຂມາເລັນແລະຄອກັນໜ່ອຍ ໄມ
ເປັນໄຮ ແຕ່ຄ້າເປັນຜູ້ໃໝ່ມາຂອບບວຊໜັກສົມ ບອກ
ວ່າ ເຂອໄມ້ຕ້ອງບວຊໜັກສົມ ເຂອໄປຢືນໜັກສົມ
ຄຸນພ່ອ ແລວກີພູດຕັ້ງໆ ເຂ້າໄໝ ພູດຕັ້ງໆ ວ່າ

“ຕ່ອໜັນໄພທີ່ເພັດພຸດພ່ອ ຂັ້າພເຈົ້າຂອ
ອນີ້ຈູານໃຈວ່າ ຈະໄມ້ເລັນການພັນຕອດຊື່ວິດ ຈະ
ໄມ້ດົ່ມຂອງມົນເມາດຕອດຊື່ວິດ ຈະໄມ້ຄົບເພື່ອນໜ້າ
ຕອດຊື່ວິດ ຈະໄມ້ເຖິງວກລາງຄືນຕອດຊື່ວິດ ຈະ
ໄມ້ໃຊ້ຈ່າຍທຽບຍໍສຸຮ່ວຍສຸຮ່າຍໂດຍໄມ້ຈໍາເປັນຕອດ
ຊື່ວິດ ຈະໄມ້ເກີຍຈົກວັນກາງງານຕອດຊື່ວິດ”

ເອາເຫັນກີເໜືອກິນແລ້ວ ພອກິນແລ້ວ
ເໜືອກິນເໜືອໃ້ ໄມເຂົ້າ ມັນຈະເຂາແຕ່ແຕ່ງຕ້າເລັນ
ລະຄອກໃຫ້ຄົນດູຕອນເພັດພຸດທ່ານ້າງ ໃຫ້ບວຊຈົງ
ອຍ່າງນີ້ໄມ້ເຂົ້າ ອຢ່າງນີ້ລະບວຊແທ້ ແລ້ວໄມ້ໃຫ້ບວຊ
ຕ ວັນ ລ ວັນ ບວຊກັນຕອດຊື່ວິດ

ພຣະຄໍາວ່າ “ບວຊ” ມາຍຄວາມວ່າ “ດ
ເວັນຈາກກະກະທໍາຄວາມຊ້ວ່າ” ໃນການຈາກລົງ
ບັນພູພາ ພຣະ ບວຊ ເປັນອຸນາຍງດເວັນຈາກກະ
ກະທໍາເຮືອງຊ້ວ່າ ດັວນຈາກກະກົດເຮືອງຊ້ວ່າ ການ
ພູດເຮືອງຊ້ວ່າ ກະທໍາສິ່ງຊ້ວ່າ ການໄປສູ່ສານທີ່ຊ້ວ່າ ການ
ຄົບຫາສາມາຄມດ້ວຍຄົນຊ້ວ່າ ດັວນໜົດ

- ອຣຣມ:ເພື່ອຊີວິດ -

งดເວັນທີມດອຍ່າງນີ້ມັນກີປະເສົາຮູ້ແລ້ວ
ໄນ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໂກນຫຸ້ດີຄົວົກໄດ້ ເຮົາຢືນດີຄື່ອ
ໃນຮູ່ປະບົບນັກເກີນໄປ ໄນໄດ້ເພັ່ນເອົ້າແຫ້ຂອງ
ການບວກຫຸ້ດີຄື່ອະໄໝ ຕ້າເຮົາຈະບວກຕາມຮູ່ປະບົບນັກ
ນັກຕ້ອງມີເວລາ ມີໂອກາສເໜ່າທີ່ເຮົາຈະບວກຫຸ້ດີ່
ນັ້ນ ແຕ່ຕ້າເຮົາຍັງໄມ້ມີເວລາ ໄນມີໂອກາສກີບວ່າທາງ
ຈົດໃຈໄປກ່ອນກີໄດ້

ເພົ່າວ່າການບວກຫຸ້ດີ່ມີຍູ້ ๒ ບັນ
ຄື່ອນວ່າທາງຮ່າງກາຍ ແລະ ບວກຫຸ້ດີ່ຈົດໃຈ

ບວກຫຸ້ດີ່ ນີ້ກີຄື່ອນວ່າຕາມຮູ່ປະບົບໂກນ
ຫຸ້ດີ່ ນຸ່ງເໝືອ ທີ່ມີເວລາ

ບວກໃຈ ຄື່ອນຫຼັງຈາກໃຈ ຕັ້ງໃຈດເວັນ ໄນ
ກະທຳວ່າໄໝທີ່ເປັນການຂັດຕ່ອ້າລັກຄຳສອນຂອງ
ພຣະພູທ໌ເຈົ້າ

ທຸກຄົນມີໂອກາສບວກໃຈດ້ວຍກັນທັນນັ້ນ
ແລ້ວບວກໃຈນີ້ແລ້ວໄດ້ອານີສົງສົມາກ ໄດ້ປະໂຍ້ນ
ມາກ ເພົ່າວ່າບວກນານ ໄນໄດ້ບວກ ๓ ເດືອນ ທີ່ໄວ້
ໄນ່ໄດ້ບວກ ๑๕ ວັນ ແຕ່ວ່າບວກກັນໄປຕົລອດຊີວິດ
ທີ່ເດືອນ ຕັ້ງໃຈດເວັນຈາກເຮືອງຫ້ວ້າຮ້າຍ ເຊັ່ນ ຍົດ
ເວັນອບຍ່າຍມຸ່າຫຼວດຊີວິດໄປແລຍ ແລ້ວອານີສົງສົມາກ
ຈະມີຂໍານາດໃໝ່ ກົລົງຄິດດູ

(ຈາກປາສູກຄະນະຮົມ ວັນອາກີທີ່ ៨ ກຣກກູາຄມ ២៥២៧)

១៧

ອຍ່ົ່ວຍ່າງຜູ້ນະ

ເຮົາທັງໝາຍທີ່ໄດ້ປະປົບຕິດປະປົບຕິດຂອບ
ມາຕົລອດເວລາ ๓ ເດືອນໃນຄູ່ກາລເຂົາພຣະໝາ ຕັ້ງ
ໃຈທີ່ຈະ“ລະ”ວ່າໄຮ ກົລະໄດ້ແລ້ວ ຕັ້ງໃຈທີ່ຈະປະພຸດຕິ
ປະປົບຕິໃນສິ່ງໄດ້ ກົດປະພຸດຕິປະປົບຕິໃນສິ່ງນັ້ນຍູ້
ແລ້ວ

ເມື່ອຄຶງວັນອອກພຣະໝາ ເຮົາກີຍ່າອອກຈາກ
ສິ່ງນັ້ນ ອຍ່າອອກຈາກຄວາມດີ ອຍ່າຫີອອກໄປຈາກ
ພຣະ ແຕ່ຕ້ອງອຍ່ົ່ວຍ່າກັບຄວາມດີຕ່ອົງໄປ

ພຣະພູທ໌ເຈົ້າທ່ານສອນວ່າ “ຫົດໝູຈະ ຮັກ
ເຂົ້າ ຂະນະເວສະໂນ ສີຍາ – ເມື່ອໜະແລ້ວ ໃຫ້ຮັກໜ້າ
ຄວາມໜະນັ້ນໄວ້”

ເຮົານະສິ່ງໄດ້ແລ້ວ ພຶກຮັກໜ້າຄວາມໜະນັ້ນ
ໄວ້ ຂະນະຄວາມໜ້າດ້ວຍກຳລັງໃຈທີ່ປະກອບດ້ວຍ
ຮຽມຮະໄດ້ແລ້ວ ເຮົາກີມີຄວາມກຳລັບໄປແພ້ສິ່ງນັ້ນ
ອັກຕ່ອົງໄປ ເພົ່າວ່າຄົນເຮົາມີຍູ້ໄມ້ໃໝ່ນ້ອຍທີ່ເມື່ອ
ໜະແລ້ວ ກົກລັບໄປແພ້ອັກ

ແພ້ອັກນີ້ແພ້ພໜກມາກ ເຊັ່ນ ດົນເລິກບຸ່ຮ່ຽນ
ໄດ້ແລ້ວ ກຳລັບໄປສູນອັກກຳສູນກັນໄຫ້ຢູ່ເລີຍທີ່ເດືອນ ໄນ

- ຮສຣມ:ເພື່ອເຊີວດ -

สามารถจะเอาชนะมันได้อีกต่อไป คนเคยเลิกดื่มเหล้าชั่วระยะหนึ่งแล้วต่อมา ก็กลับไปดื่มอีก ก็กลับพ่ายแพ้สิ่งนั้นต่อไป ไม่สามารถจะเอาชนะมันได้ คนเลิกเล่นการพนันแล้ว ไปเยี่ยมนบอนเพื่อนฝูงชักชวนให้เล่นการพนันอีก ก็เลยเล่นการพนัน แท้หนักเข้าไป

สิ่งใดที่เป็นเรื่องไม่ดี ถ้าเราเอานะมัน
ได้แล้วเราก็ต้องชนะมันตลอดไป แข็งใจไว
บังคับตัวเองไว อดทนไว เสียสละสิ่งนั้นออกไป
จากจิตใจ ไม่เอามาไว้ในใจของเราต่อไป เราจะ
ได้รับชัยชนะอย่างถาวร

พระพุทธศาสนาของเรานั้น สรรเสริญ
ความชนะ ไม่สรรเสริญความพ่ายแพ้ พระ
พุทธเจ้าได้พระนามหนึ่งว่า “ชินะพุทธะ” หรือ
“ชินะมาโร”

ชินะพุทธะ แปลว่า พระพุทธเจ้าผู้ชนะ
ชินะมาГО คือ พระพุทธเจ้าผู้ชนะมาร ไม่พ่าย
แพ้แก่ทุกภัยมารต่อไป

พระองค์ได้ต่อสู้กับมารที่ได้ตันโพธิ เอาชนะมารทั้งหลายได้แล้วก็ไม่กลับแพ้อีกดลองพระชนมีชีพเป็นผู้ชนะอย่างมั่นคงถาวร เราจึงเรียกว่า “ชินะพุทธะ” พระพุทธะผู้ชนะมารทั้งหลายทั้งปวงได้

เราเป็นศิษย์ของพระพุทธเจ้า ก็ต้องทำ
ตนให้เป็นผู้ชั่ว อย่าทำตนให้เป็นผู้พ่ายแพ้แก่
สิ่งหนึ่งสิ่งใด

สิ่งใดที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง เคยเกิด เคยมีขึ้น
ในใจของเรา เราเกิดต่อสู้กับมัน ด้วยสติ ด้วย
ปัญญา เรายังมันได้หยุดได้ ยังได้แล้ว ถ้าเรา
กลับไปแพ้มันอีก ก็จะแพ้เป็นการใหญ่ เอาตัว
ไม่รอด

(จากประชุมวันอาทิตย์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๗)

୩୯

ព័ត៌មានអនុវត្តន៍

ในการอบรมเด็ก เพื่อให้เข้าถึงธรรมาของพระพุทธศาสนา เราทำได้หลายอย่าง ทำได้โดยวิธีทำให้ดูเป็นตัวอย่าง อันนี้สำคัญมาก ภาพที่เด็กเห็นทุกวันจะจำเจนั่นแหละคือภาพสำคัญนัก

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ครูต้องเป็นภาพตัวอย่างแก่เด็กๆ คนมาเป็นครูนี้ต้องมีน้ำใจซื่อสัตย์ มีการบังคับตัวเองได้ มีความอดทน มีความเลี้ยงดูเป็นพื้นฐานอย่างแท้จริง ซื่อสัตย์ต่ออาชีพครู เป็นเรื่องใหญ่

อาชีพครู คืออาชีพสอนเด็ก ด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ด้วยการพูดให้เด็กฟัง ๒ อย่าง ต้องคุ้กคันไป พูดให้ฟังไม่มีน้ำหนัก ถ้าการกระทำไม่ตรงกับสิ่งที่เราพูด

เช่น เราสอนเด็กว่า นักเรียนไม่ควรจะสูบบุหรี่ แต่ครูนั่งพ่นควันปุ่ยๆ มันขัดกัน ครูบอกเด็กว่า “มีเหล้าม็อกtail” แต่ประชุมกันที่โรงร้านไม่มารัดแล้วก็ถึงกันทุกที่ เด็กมันเห็น แล้วคำสอนมันจะมีน้ำหนักอะไร มันขัดกับการพูด ไม่ได้ พูดกันทำให้มั่นคงกัน นั่นแหล่ะคือการสอนอย่างแท้จริง

เราจะสอนด้วยเรื่องใด ทำเรื่องนั้นด้วยพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ว่า “คนเราจะสอนผู้อื่นด้วยเรื่องใด ควรทำตามในเรื่องนั้นก่อน จึงจะเป็นนักสอนที่ไม่ยุ่งเหยิง”

เราจะสอนเด็กเรื่องอะไร เรา ก็ทำเรื่องนั้นให้เด็กเห็น เราแต่งกายเป็นระเบียบเรียบร้อย ก็ทำให้เด็กรู้จักแต่งกายเป็นระเบียบ ทำอะไรตรงเวลา เด็กก็รู้ว่าครูของเรานี้ทำงานตรงเวลา

สิ่งที่เด็กเห็นบ่อยๆ นั้น มันคิดเป็นนิสัย ติดใจมาตั้งแต่เริ่มนั้น มาติดเป็นนิสัย ครูเป็นภาพตัวอย่างที่เด็กจะถ่ายภาพไว้ในใจของเข้า เด็กนั้นเป็นวิศวอุทิศ คอยถ่ายการกระทำของครูอยู่ตลอดเวลา ครูแสดงอะไรเขาก็ถ่ายไวๆ ทำอะไรเขาถ่ายไว้ เด็กคนไหนชอบครูคนไหน เขาก็ถ่ายครูคนนั้นมาไว้ในใจ เรายังต้องเป็นนักแสดง ที่ต้องระมัดระวังตัวตลอดเวลา

ต้องฝึกหัดสติปัญญาสี่ ที่เรียกว่าฝึกหัดควบคุมกาย ควบคุมจิต ควบคุมความรู้สึกนึกคิดอยู่ตลอดเวลา ให้ถูกต้องเรียบร้อย เป็นภาพตัวอย่างแก่เด็ก เมื่อเด็กเห็นต้องรักษาภารายาท

จะพูดจะจาจะทำอะไรก็อย่าง ต่อหน้าเด็กนี่ต้องระวัง ใจร้อนก็ไม่ได้ มักโกรธก็ไม่ได้ เดี่ยวเด็กมันจะถ่ายทอดไป พูดคำหยาบก็ไม่ได้ ทำอะไรแบบลากๆ แหลกๆ ก็ไม่ได้ แม้อยู่น่อง Kong เรียนก็ต้องทำอย่างนั้น

การเป็นครูนั้นเป็น ๒๔ ชั่วโมง เป็นตลอดเวลา

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔)

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๑๙

ระหว่างสิ่งเป็นพิษ แก่จิตใจ

หนังสือดีมีอิทธิพลสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กๆ แต่หนังสือเลวก็มีอิทธิพลสร้างความชั่วร้ายขึ้นในจิตใจเด็กเหมือนกัน เพราะฉะนั้น เรายาที่เป็นพ่อแม่ เวลาที่จะให้ลูกกินอาหารนี่ เลือกแล้วเลือกอีก กลัวจะเป็นโทษ ห้องไส้เสีย แต่ว่า “อาหารใจ” นี่ແພ່ມ่อไม่ค่อยได้เลือกให้ลูก กิน ลูกไปปีச້อมาอ่านตามชอบใจ

หนังสือการศูนย์บางประเภทอ่านแล้วเป็นพิษก็มี หนังสืออ่านเล่นที่อ่านแล้วเป็นพิษแก่จิตใจก็มี ภาพบางประเภทในกระดาษเป็นพิษ เป็นภัยแก่ลูกเหลือเกิน

พ่อแม่มีค่อยได้สนใจ ไม่ได้อาใจใส่ວ่า อันนี้มันเป็นอาหารที่เป็นพิษให้โทษกว่าอาหารทางร่างกาย

อาหารร่างกายนี่กินเข้าไปแล้วห้องเสีย ถ่ายหมัดมันก็หยุดกันเท่านั้นเอง แต่อาหารที่เป็นพิษแก่จิตใจนั้น จะให้โทษแก่ชีวิตของเด็ก

- จนคลอดชีวิตเลย ถ้าเข้าไม่ได้พบคนดีหรือไม่ได้พบสิ่งดีมาแก้ มันก็จะเสียผู้เสียคน
- ฉะนั้นเรายาที่เป็นพ่อแม่นี้ต้องระวังในเรื่องนี้ ต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ลูก และ ค่อยควบคุมสิ่งที่จะเข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจของลูก อย่าให้สิ่งมีพิษผ่านเข้ามา
- ในครอบครัวเราไม่มีสิ่งที่เป็นพิษ เราต้องไม่ให้สิ่งที่เป็นพิษเข้ามา จะเอาไว้ได้สิ่งที่เป็นคุณค่าในการสร้างเสริมชีวิตจิตใจ จึงจะเป็นการถูกต้อง

(จาก ปฐกพารมณ์วันอาทิตย์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๖)

อย่าเป็นผลเมือง ประเทศไทย ทำจำนวนให้เต็ม

- สิ่งยั่วยุที่ทำให้เราเสียคนมันมีมาก มันยั่วยุชวนใจ ยั่วทางวิทยุ ยั่วทางโทรทัศน์ ยั่วตามป้ายโฆษณาตามสามแยกสี่แยกต่างๆ

- ຮຣມະພົວເຮີຕ -

ถ้าเราหลงໃຫລເພລິດເພລິນໄປກັບສົ່ງເຫຼຳ

ນັ້ນ ເຈຈະເສີຍຄນ ແມ່ນອົນຄນເຂົ້າປ່າຫັດດອກໄນ້
ຫັດຕັນໄນ້ ພົງກິນຜລໄນ້ ເລຍກິນຜລໄນ້ມີພິພີເຂົ້າ
ໄປ ແລ້ວກີຕາຍດ້ວຍຜລໄນ້ມີພິພີນັ້ນ

ເຮົາຕ້ອງຄອຍເຕືອນຈົດສະກິດໃຈໄວ້ໃຫຼິດແຕ່
ເຮືອງຖຸກຕ້ອງ ໃຫຼຸດແຕ່ເຮືອງຖຸກຕ້ອງ ທຳແດ່ເຮືອງ
ຖຸກຕ້ອງ ຄບຄນທີ່ດີກາມ ໄປສູ່ສັການທີ່ດີກາມ

ອຍ່າໄປສູ່ທີ່ຂ້ວທີ່ຮ້າຍ ທີ່ຕ່າງໆ ທີ່ເປັນເຄື່ອງ
ຊາວນໃຫ້ເໜລວໄຫລເສີຍຜູ້ເສີຍຄນ ເຈຈະໝາດຄໍາໜົດ
ຮາຄາ ຂຶ້ວຕະໄມ່ມີຄວາມໝາຍ ເປັນພລເມືອງໄທຢ
ປະເກທກໍາຈຳນວນໃຫ້ເຕີມ

ພລເມືອງມັນມື ๓ ປະເກທ ຄື້ອ ດນໜຶ່ງ
ເກີດມາທຳປະເທດຊາດໃໝ່ດັກມາ ອັກຄນໜຶ່ງ
ເກີດມາທຳປະເທດຊາດໃໝ່ຕໍ່ທຣາມ ອັກຄນ
ໜຶ່ງເກີດມາເພີ່ງເພື່ອທຳຈຳນວນໃຫ້ມັນເຕີມ ៥០
ກວ່າລ້ານ ໃຫ້ເປັນຈຳນວນເຕີມກັບເຂາ ແຕ່ວ່າໄມ້ໄດ້
ທຳອະໄຣທີ່ເປັນຄຸນງາມຄວາມດີ

ເຮົາໄມ້ຄວາມຍູ້ຍ່າງຄນທີ່ທຳປະເທດຊາດ
ໃຫ້ຕົກຕໍ່ ໄມ້ຄວາມຍູ້ຍ່າງຄນທີ່ໃຫ້ມັນຄຽບຈຳນວນ
ທີ່ເຂົານັບກັນໃນສ້າມະໂນຄຮວ້າ ແຕ່ຍູ້ເພື່ອສ້າງຕົນ
ເອງໃຫ້ເຈົ້າໃຫ້ກໍາວໜ້າ ໃຫ້ເປັນປະໂຍ້ນັ້ນແກ່
ແພັນດີນທີ່ເຮົາໄດ້ຍູ້ອ່າຍ

(ຈາກປັງການຄະນົມ "ກາງເຕີນຂອງຊົວຕ")

໩່າ

ອຍ່າທຳໂລກໃ້ຮົກ

ເມື່ອເດືອກໆ ຍັງຈໍາໄດ້ວ່າ ຄຸນຍາຍເຕຍພູດ
ບ່ອຍໆ ວ່າ “ກິນອະໄຮຍ່າໃຫ້ໂຄຮູວ່າເຈກິນອະໄຮ
ກິນກລ້ວຍອຍ່າໃຫ້ໂຄຮູວ່າກິນກລ້ວຍ ກິນມະມ່ວງ
ອຍ່າໃຫ້ໂຄຮູວ່າເຈກິນມະມ່ວງ ກິນຂຸນອຍ່າໃຫ້
ໂຄຮູວ່າເຈກິນຂຸນ” ທ່ານວ່າວ່ອຍ່າງນັ້ນ

ກີດາວ່າ “ກິນອຍ່າງໄຮໄນ້ໃຫ້ໂຄຮູ”

“ກິນແລ້ວອຍ່າເທື່ອທີ່ເປີລືອກເພັນພ່ານໄວ
ໄດ້ຄຸນ”

ພຣະວ່າກິນແລ້ວມັກຈະທັງໄວ້ໄດ້ຄຸນ ເຮືອນ
ໂບຮາມນັ້ນ ມີໜານ ແລ້ວກີມີຮ່ວ່ອງທີ່ງ່າຍ ກິນຕຽນ
ນີ້ ມົດແລ້ວເວົາເປີລືອກໃສ່ຮ່ວ່ອງ ມັນກີປ່ອຍູ້ໄດ້ຄຸນ
ໄປກອອງຍູ້ໄດ້ຄຸນ ດັນກີຮູວ່າເຈກິນກລ້ວຍ ເຈກິນ
ຂຸນ ກິນມະມ່ວງ ກິນມັງຄຸດ ເປີລືອກມັນເພັນພ່ານ

“ແລ້ວຈະທຳຍ່າງໄຮ”

“ນີ້ຕະກັນມີແລ້ວ ...ນີ້ ວັງໄວ້ຕຽນນີ້ ໄສ
ຕະກັນ”

ທີ່ໜັງກີຕ້ອງເວົາໄປໄສ່ຕະກັນ ກິນກລ້ວຍເວົາ
ເປີລືອກໃສ່ຕະກັນ ກິນມະມ່ວງເວົາເປີລືອກໃສ່ຕະກັນ

- ຕຣຣມ:ເພື່ອເສີມ -

ແລ້ວຄຸນຍາຍນີ້ແຫະເປັນຄນເທະກົວເອງ ໄນ
ໃຊ້ເຮົາຮອກ

ຄຸນຍາຍແກ່ຍັນກວດບ້ານທຸກວັນ ໄດ້ຖຸນ
ຮູນຮ່ວມກວດໜຳ ເຮັດວຽກ ອອກກຳລັງກາຍ ທຳ
ອູ່ຍ່ອຍ່າງນັ້ນ ອາຍຸມິ່ນຂວັງຢືນ ເຂົ້າດ້ວຍຢ່າງນັ້ນ
ຕ້ອງຫັດມາດັ່ງແຕ່ເດືອກ ອຍ່າໄຫ້ເປັນຄນມັກງ່າຍ

ໄທມີຄົດເຕືອນໃຈວ່າ “ອຍ່າເປັນຄນທຳໂລກ
ໃຫ້ຮູກ” ອຍ່າທຳຕົວເຮົາໃຫ້ຮູກ ແລ້ວກີ່ອຍ່າທຳແຜ່ນດິນ
ທີ່ອາຫັນໃຫ້ມັນຮູກ ຂ່າຍກັນຮັກຊາຄວາມສະອາດໃຫ້
ປາກຈາກສິ່ງປົງກູດລົດວ່າງປະກາດຕ່າງໆ

ເຄີຍມີ ຜູ້ແທນເມືອນນະຄອນ ດັນທີ່ ຂໍ້ອ
ນາຍຈຳ ຈຳກັດເສັນຕົ່ງ ແກ້ອບທຳອະໄຮແລ້ງໆ

ວັນທີ້ນີ້ແກ່ໄປສົມຄරຜູ້ແທນທີ່ຄາລາກລາງ
ແກ່ໄປເຂົ້າຫ້ອງນ້ຳ ພອອກຈາກຫ້ອງນ້ຳມາລຶ່ງຫ້ອງ
ຜູ້ວ່າງ ແກ່ນອນໜ່າຍ “ໂອຍ!..” ຂັດດິນຂັກອ

ຜູ້ວ່າທີ່ໃຈຄາມວ່າ “ຄຸນຈຳເປັນອະໄຮ ຄຸນ
ຈຳເປັນອະໄຮ” ເຮັດວຽກນັ້ນຈຶ່ງຫວັດມາຈ່າຍກັນ
ຈ່າຍໄຫ້ຫຼູກໃຫ້ຍ໏

ແກກດິນໃຫ້ ແກ່ແກລັ່ງໄນ້ໃໝ່ເຮື່ອງອະໄຮ ດິນ
ໃຫ້ ມົມອົກໃຫ້ຍ໏ໄຫ້ອະໄຮເສົ້ຈແລ້ວ ດ່ວຍໆ ລຸກ
ຂັ້ນນັ້ນທຳສົລົມສລື່ວ

ຜູ້ວ່າທີ່ ຄາມວ່າ “ເປັນອຍ່າງໄຣ ຄຸນຈຳເປັນ
ອຍ່າງໄຣ”

“ແກ່ມ! ພົມເຂົ້າສ້າມທີ່ຄາລາກລາງເມື່ອຕະກີ້
ນີ້ ມັນສົກປຽກຈົນພົມເປັນລົມໄປເລຍ” ວ່າຍ່າງນັ້ນ
ຜູ້ວ່າທີ່ແກ່ຍາຍຫັນ້າຍ່າຍນີ້ ເລຍສັ່ງໃຫ້
ກາງໂຮງໄປລັງສ້າມເປັນກາງໃຫຍ່ທີ່ເດືອກ
ນີ້ສຳຄັງນະ ຫ້ອນນ້ຳນີ້ສຳຄັງ ຕັ້ງສະອາດ
ຕ້ອງເຮັດວຽກ

ຄົນທີ່ທຳຄວາມສະອາດຕ້ອງເປັນຄນເສີຍ
ສະ ໄນ່ເຫັນແກ່ຕົວ ແຕ່ເຫັນແກ່ປະໂຍ່ນແລ້ວ
ຄວາມສຸຂະພາບຂອງຜູ້ອື່ນ ບ້ານເມືອງເຮົາຕ້ອງການຄົນ
ປະເການນີ້ ຄົນທີ່ເສີຍສະລະຄວາມສຸຂະພາບຕ້ອງຕົວ ເພື່ອ¹
ປະໂຍ່ນ ເພື່ອຄວາມສຸຂະພາບຕ້ອງຮັນ

ພະລະນັ້ນໃຫ້ເຮົາຕັ້ງໃຈວ່າ ເຮົາຈະທຳຕົນ
ໄທເປັນປະໂຍ່ນແກ່ຜູ້ອື່ນ ຖຸກໂຄກສາ ຖຸກສັກນີ້ທີ່
ທຸກເຫດກາຣົນ ມື່ອໃໄລ້ທີ່ເຮົາຈະທຳໄດ້..ທຳ ເພື່ອໃຫ້
ເກີດປະໂຍ່ນ ເກີດຄວາມສຸຂະພາບຜູ້ອື່ນ

ຂອຳພາກໄວ້ກັບທຸກທ່ານທີ່ມາຊຸມນຸ່ມກັນໃນ
ວັນນີ້

(ຈາກ ປາງກົດຄາຮຽມວັນວາກິດຍົກລະວົງທີ່ ១ ເມສາຍນ ២៥៤៧)

- ຮຣມ:ເພື່ອເວີດ -

๒๒

ອຍ່າວຍຸ້ອຍ່າງ ຄນສກປົກ

ຮັກຈາຕີ ມໍາຍຄວາມວ່າ ເຫັນແກ່ປະໂຍ້ນ
ຂອງສ່ວນຮົມຂອງຈາຕີ ໄມເຫັນແກ່ປະໂຍ້ນສ່ວນ
ຕົວ ທຳນານອະໄຮກີທຳເພື່ອສ່ວນຮົມໄມ້ທຳເພື່ອສ່ວນ
ຕົວແລ້ວຄົດຖຶນຕົວເປັນໃໝ່ ທຳອະໄຮກີນີ້ກວ່າຕົວຈະ
ມີອະໄໄ ຕົວຈະໄດ້ອະໄຈາກກາງກະທຳນັ້ນໆ ເປັນ
ກາງກະທຳທີ່ມີແຕ່ຄວາມໂລກ ມີແຕ່ຄວາມອຍກາໄດ້
ໄມ້ມີຄວາມເສີຍສະ ຈຳກັດຖຸຈົດເສີຍຫາຍ

ກາຮຄອຮັບປັ້ນກິນສິນນາທຄາດສິນບັນເກີດ
ຂຶ້ນພະວະໄໄ ເພົ່າມະນຸຍາ ພະນຸຍາ ພະວະໄໄ ແກ້ໄຂ
ຮັກຕົວເອງມາກກວ່າທຳອະໄຮກີເພື່ອຕົວເອງ ໄມໄດ້ທຳ
ເພື່ອຈາຕີເພື່ອປະເທດ

ເຮົາຈຶ່ງຄວາມເປັນແລ້ວຄົດເສີຍໃໝ່ໄວ່ວ່າ
ຕົວເວົ້ານີ້ມີເລັກນ້ອຍ ຈາຕີໃໝ່ກ່ຽວກ່າວ ເຮົາທຳອະໄ
ກີທີ່ມີກົດໜີຈາຕີຂອງເຮົາປະເທດຂອງເຮົາ ໂດຍ
ເລັກນ້ອຍໃໝ່ເຮົາທີ່ມີກົດໜີຈາຕີທີ່ມີກົດປະເທດ
ອ່າງແກ້ຈົງ ເສີຍສະເພື່ອສ່ວນຮົມອ່າງແກ້ຈົງ
ໂດຍເນັ້ນກົດໜີທີ່ມີກົດໜີໃນການບວດສິນນາທຄາດ

ເຊັ່ນ ຊ້າຮາຊາກົດທີ່ມີກົດໜີໃນການເພື່ອງານອ່າງແກ້
ຈົງ ເຫັນແກ່ສ່ວນຮົມ

ພຶ້ງທຳນານນັ້ນດ້ວຍໃຈບວດສຸທົ່ວໂລກ
ສໍາເສົມ ອ່າຍທຳວະໄໄດ້ວ່າຄວາມລຳເອີ້ນເພະ
ຮັກ ເພະຊັ້ນ ເພະກລັ້າ ເພະຫຼັງ ອ່າຍເປັນ
ຄົນເຫັນແກ່ຕົວ

ອ່າຍເຂົາຕຳແໜ່ງໜ້າທີ່ໄປຫາພລ
ປະໂຍ້ນເຂົາຂ້າງຕົວ ອ່າຍເຂົາຄວາມຮູ້ຄວາມ
ສາມາດໄປຫາພລປະໂຍ້ນແຕ່ເນັພະຕົວ

ພຣະພຸທົກເຈົ້າທ່ານຕີໄວ້ວ່າ “ອັດຕັດກະ
ບັນຍາ ອສຸຈີ ມະນຸສາ” ບຸກຄລຜູ້ໃຫສົດບັນຍາ
ຄວາມສາມາດເພື່ອປະໂຍ້ນຕົນກ່າຍເດືອນ ເປັນ
ຄນສກປົກ ເປັນຄົນໃຫ້ໄມ້ໄດ້

ເຮົາອ່າຍ່ອຍ່າງຄນສກປົກ ໃຫຍ່ອຍ່າງ
ຄນສະອາດປຣາຈາກສິ່ງໜ້າສິ່ງຮ້າຍ ຈຶ່ງຈະເປັນກາ
ຖານທີ່ມີກົດໜີຈາຕີທີ່ມີກົດໜີຈາຕີທີ່ມີກົດໜີຈາຕີ

ໃກ່ຕົວທີ່ມີກົດໜີຈາຕີເພື່ອທົ່ວໄປ
ກົດເລັກນ້ອຍໃໝ່ ເລັກກອບໂກຍ ແຕ່ວ່າເຮົາຈຶ່ງ
ສະເພື່ອປະໂຍ້ນເພື່ອຄວາມສຸຂສ່ວນຮົມ

ຂອ້າໃຫ້ມີຫລັກປຣະບູນປະຈຳຈົດໃຈໄວ້ສັກ
ໜ້າຍ່ອຍ່າວ່າ ດັກເກົດມາມີອົບປະກຳເປົ້າຕົວເປົ້າ ຕາຍ
ໄປກົດໜີມີເປົ້າໃມ້ໄດ້ເຂົາອະໄໄໄປ ເຮົາຈະ
ໂລກໂມໂກສັນອະໄກກັນໜັກຫານາ

- ຮສຣມ:ເພື່ອເຊີວິຕ -

ເຮົາຄວະຈະເກີດມາເພື່ອເສົ້ມ ເພື່ອເຕີມ
ເພື່ອແຕ່ງໃຫ້ຫັດຂອງເຮົາເຈີຢູ່ກ້າວໜ້າຕ່ອໄປ ດີ
ກວ່າທີ່ຈະອູຍ່ດ້ວຍຄວາມມັກມາກອຍກາໄດ້ ຈະເປັນ
ປະວັດສາສຕຣີໃນທາງຮ້າຍໄວ້ໃນບ້ານເມືອງຕ່ອໄປ
ຕື່ນແຕ່ເຫັນຈະອົບໃຈຈາກຈຳນວຍ

“ວັນນີ້ຂ້າພເຈົ້າຈະມີຫົວຫຼວງຢູ່ເພື່ອປະໂຍ້ນ
ເພື່ອຄວາມສຸຂະແກ່ສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອປະໂຍ້ນເພື່ອ
ຄວາມສຸຂະແກ່ມັນນຸ່ມຍົງທັ້ງໝາຍ...

ຂອໃຫ້ພະພູທັນ ພຣະທະບຽນ ພຣະສົງມາ
ຕັ້ງອູຍ່ໃນໃຈຂອງຂ້າພເຈົ້າ...

ຂອໃຫ້ພະພູທັນ ພຣະທະບຽນ ພຣະສົງ ເປັນ
ກໍາລັງໃຈໃຫ້ແກ່ຂ້າພເຈົ້າ...

ຂອໃຫ້ຂ້າພເຈົ້າມີໃຈໜ້າສັດຍົງ ມີຄວາມອົດທນ
ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ມີຄວາມເສີຍສລະ ເහັນແກ່
ປະໂຍ້ນສ່ວນຮ່ວມມາກກວ່າສ່ວນຕົວ”

(ຈາກ ປາສູກທະຣມວັນອາທິດຍົກ ໨ ໨/ ຂັນວາຄມ ໨໕໖໔)

ໄກຕ

ແກ່ອຍ່າງສົດໜຶ່ນ ເບີກນານ

ຄົນໂບຮາມເຂົາແບ່ງໄວ້ວ່າ ຕອນເຕັກເຮີຍນ
ໜັນສູ້ ເນື່ອຈົບແລ້ວກີ່ຄຣອງບ້ານຄຣອງເຮືອນທຳ
ໜ້າທີ່ ພວກແກ່ດ້ວລັງທີ່ອອກປ່າ ມາຍຄວາມວ່າ
ໄປອູຍ່ສົງບາງ ເຂົ້າວັດເຂົ້າວາ ຄື້ອສືລິກິນເພັລ ຄື້ອຂ້າງ
ຄວາມສົງບັດໜ້າຈົດໃຈ

ເໜືອນຄູາຕີໂຍມທີ່ໜັ້ນມາວັດມາຟັງນະຮຽມ
ກີ່ເຮີຍກວ່າມາຫາຄວາມສົງ ມາທຳຈົດໃຈໄຫ້ສັບຍາໄປ
ໃນຮູບປະຣມະ ສຶກຂາດຮຽມະ ມອງສິ່ງທັ້ງໝາຍດາມ
ສກາພທີ່ເປັນຈິງ ໂດຍໄໝກ່ອປັ້ງຫາ ໄມເປັນຜູ້ມີ
ປັ້ງຫາທາງຈົດ

ອຍ່າເປັນຄົນແກ່ທີ່ຕ້ອງນິ້ນເປັນທຸກໆ ອຍ່າ
ເປັນຄົນແກ່ທີ່ລູກທລານເອີ່ມຮາວາ ຮຳຄາງູພະເຮະ
ເຮົາມີໂຮຄທາງຈົດໃຈ ຕ້ອງພຣ້ອມທີ່ຈະເບີກນານເຕີມທີ່

ເຮົາຕ້ອງເປັນຄົນແກ່ທີ່ສົດໜຶ່ນເບີກນານແບບ
ຄົນແກ່ ສົດໜຶ່ນແບບຄົນແກ່ ນັ້ນ ມາຍຄວາມວ່າ
ມີໃຈສົງບາມໄໝວ່ານິ້ນໄສ້ສັບສນ ໄມໜີໄກຣ ໄຈຮ້ອນໃຈເຮົວ
ຈັດຄວາມເປັນອູຍ່ຂອງຕ້ວເອງໃຫ້ກິນອູຍ່ອ່າງໆງ່າຍ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

เขามีอะไรให้กินก็กินได้ เข้างอกเลี้ยงมาให้กินนิกว่า เออตี..มันคล่องคลอสูกเอี้ย ถ้ามีแกงเผ็ดก็ทำความรู้สึกมีรสมีชาติ อะไรมากเฉพาะหน้าก็ว่าดีมันทั้งนั้น รู้จักจัดตัวเองให้สมคล้อย กับสถานการณ์

อย่าไปบ่น อย่าไปรู้จี้ให้เด็กรำคาญ อย่างนี้ก็เป็นที่สบายใจกันทุกฝ่าย มีอะไรก็สบาย ไม่ยุ่งยากลำบากเดือดร้อน อยู่ให้จิตใจสดชื่นด้วย สิ่งเฉพาะหน้า หมายความว่าพ่อใจในสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า มีอะไรเกิดขึ้นก็พอใจ สบายใจ

ขอให้ผู้สูงอายุทุกคนแสดงภาพแห่งผู้มีสติปัญญาให้ลูกหลานได้เห็น ลูกหลานก็สบายใจจะได้พูดออกมากด้วยความดีใจว่า คุณปู่ใจดี คุณย่าใจดี คุณยายคุณตาใจดี

ยิ่งรายที่เป็นคนมาวัดเป็นคนใจดี มันเป็นการยืนยันธรรมะคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีอยู่ในเนื้อในตัวของเรารา เป็นการช่วยส่งเสริมพระศาสนา

ถ้าเรามาวัดแล้วใจไม่ดีเด็กๆ มันว่า คุณยายของหนูไปวัดทุกวันพระวันอาทิตย์ แต่กลับถึงบ้านไม่ให้โภใส่จังเลย อย่างนี้เสียท่าแล้ว แปลว่าคุณยายทำให้เสียหายแล้ว ภาพพจน์คนไปวัดเสียแล้ว ไม่ได้เรื่องแล้ว

พระจะนั้นจึงต้องแสดงภาพพจน์ในทางสูบ มีเหตุผล พุดจาอะไร ก็พุดด้วยใจ เมตตาด้วยกรุณา ด้วยเหตุด้วยผล ไม่ว่าจะเป็นเดี๋ดเป็นแค่น ควบคุมตัวเองได้ในทุกอิริยาบถ เพราะเราเกิดมานานแล้ว ผ่านการหัดการควบคุมตัวเองให้อยู่ในสภาพปกติมานานแล้ว ต้องไม่เข้าไม่ลง สภาพจิตใจเป็นไปเรียบๆ ไม่เข็นๆ ลงๆ มากไป

อะไรมากระทบกอยู่ในสภาพดุษถี่ย สูญเสียอะไรไปก็เฉยปล่อยได้วางได้ ไม่แสดงอาการเป็นทุกข์ให้ลูกหลานเห็น แต่ทำตัวเป็นที่ประทับใจแห่งความนักแน่น มีปัญญา มีสติควบคุมจิตใจได้

กล้ายเป็นบุชานียะให้แก่ลูกหลานอยู่ประจำบ้านประจำเรือน เป็นตัวอย่างในทางสูบ รำงับ เป็นตัวแทนของพระธรรม ซึ่งอ้วบ้านนั้นเรือนนั้นมีพระ มีธรรมะ คุณปู่ คุณตา คุณย่า คุณยายนี่แหละเป็นตัวธรรมะให้ลูกหลานเห็น

ถ้าเป็นอย่างนี้แล้วเราอ่อนอะไรมีน้ำหนัก เพราะเราได้ทำตนเป็นตัวอย่าง เด็กมันเชื่อฟัง เพราะเขารู้ว่า ถ้าอะไรไม่สำคัญผู้สูงอายุจะไม่พูดพล่อย พอท่านลงได้ออกปากกล่าวขึ้น เช่นนี้ลูกหลานก็ต้องตั้งใจดีจ่ออยฟัง

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๒๔

ເພາະພທັນທີ ເພາຜືສີຍ້ນ້າງ

ກາຣມາເພາະພ ດນໂບຮາມເຂວາວ່າໄດ້
ອານີສົງສົມກ

ອານີສົງສົມນອຢູ່ທີ່ຕຽງໃໝ່? ກົມຢູ່ຕຽງທີ່
ເຮົາໄດ້ປັ້ງຢູ່ ໄດ້ຄວາມຮູ້ຄວາມຄິດເກີຍວັກນັບພ
ເອມາເປັນເຄື່ອງເຕືອນໃຈແລ້ວເຮົານໍາໄປປະພຸດ
ປົກປັບຕິ

ຄ້າມາເພາແຍໆ ກລັບໄປເຮັກໄດ້ແຕ່ເພີ່ງ
ວ່າໄດ້ປະໂຍ່ນທາງສັງຄມທ່ານັ້ນເອງ ເຈົາກາພ
ເຫັນໜ້າວ່າ ອັ້ນ! ດນນັ້ນກົມາ ດນໂນນັ້ນກົມາ ສນຍ
ໄຈແພລັບໜຶ່ງແລ້ວມັນກີ່ຫຍ່ໄປ ໄນມີອະໄຮມາກນັກ

ແຕ່ເຮົາຜູ້ມານີ້ຄວາມໄດ້ປັ້ງຢູ່ດ້ວຍການ
ມອງສິ່ງທີ່ວາງອຢູ່ເພາະໜ້າ ເຊັ່ນ ສພ ເຄື່ອງ
ປະດັບພ ອະໄຮຕ່າງໆ ລ້ວນແຕ່ເປັນຫຮຽມະ ເປັນ
ເຄື່ອງເຕືອນໃຈທັນນັ້ນ ກຳລັງພຸດຈັກອຢູ່ລວດເວລາ
ແຕ່ວ່ານັກທີ່ເຮົາໄມ້ໄດ້ເປີດຫຼຸ້ນ ເຮົາມີຕາແຕ່ດູ ໄນ
ເຂົ້າໃຈ ມີຫວ້າໃຈແຕ່ວ່າຄິດໄມ້ຮູ້ ເລີມໄດ້ເຮືອງອະໄຮ

ຈຶ່ງຂອເຕືອນຢູ່ຕີໂຍມວ່າ ຖຸກຄັ້ງທີ່ເຮົາມາ
ປ້າຂ້າ ມາໃນງານສັນນີ້ຂອ້າໃຫ້ຄິດເອົາຄພເປັນເຄື່ອງ
ເຕືອນຈົດສະກິດໃຈ ໃຫ້ເກີດປັ້ງຢູ່ຄວາມຄິດຄວາມ
ອ່ານແລ້ວມີຄວາມໄມ່ປະມາກໃນຄວາມເປັນຍູ້ໃນ
ຊີວິດປະຈຳວັນ

ຄ້າສົມຕິວ່າເຮົາເປັນຄົນມີອະໄຮນກພ່ອງ
ອຍໃນດ້ວຍໜ້າງ ປະພຸດໃມ່ຄ່ອຍດີໃມ່ຄ່ອຍງາມ ທ່າ
ຕົນໄຫ້ເສີຍຫາຍ ທ່ານ້ຳເສີຍໃຫ້ເສີຍຫາຍ ເມື່ອເຮົາມາ
ໃນງານສັພ ເຮັກມົອງໄຫ້ເຫັນວ່າສິ່ງນັ້ນໄມ່ດີ ເຂົ້າໄປ
ເພາເສີຍດ້ວຍ

ຢູ່ຕີໂຍມໂດຍມາກົກເຈົດອກໄມ້ຈັນທີ່ໄປ
ສັກກະຮະສັພ ເຂົ້າຮູບເຫັນໄປວ່າ ອັນນັ້ນເຂາເຮີຍ
ວ່າເພາຫລວກ ແລ້ວກີ່ເພາຈົງກັນອີກທີ່ຫົ່ງ

ໄອເພາຈົງ ແທ້າ ນັ້ນໄມ້ໃຊ້ເພາະພ ເຮົາ
ຄວາມຈະມາເພາອະໄຮໆ ເສີຍດ້ວຍ ອະໄຮ່ ທີ່ເຮົາຄວ
ເພານ່າມັນຄືອະໄຮ? ຄື່ອ ສິ່ງຂ້ວ່າຮ້າຍທີ່ມີຍູ້ໃນໃຈ
ເຮົານັ້ນແລະ ທີ່ເຂົ້າພູດກັນງ່າຍໆ ວ່າໄປເພົ່າ“ຜີ”

ພ ໄມໃຊ້ຜີ ແຕ່“ຜີ”ນັ້ນຄື່ອ ຄວາມຂ້ວ່າທີ່ຍູ່
ໃນດ້ວຍເຮົາ ຜີເໜັນກົມື້ເປັນສິ່ງໜ້ວ ຜີກາຮັນນັ້ນ ປີ
ຂໍ້ເກີຍຈ ຜີເຖິ່ງກລາງຄືນ ຜີໃຊ້ຈ່າຍທຽພຍືສຸຮຸ່ຍສຸ-
ຮ້າຍ ຜີໄມ່ເຂົາງເກາກເຫັນນັ້ນ

ຄວາມຂ້ວ່ານ່າຄື່ອຜີ ຄວາມດື່ນນ່າຄື່ອພຣະ ຄ້າ
ເຮົາມີຄວາມຂ້ວ່າກີ່ຄື່ອ ເຮົາມີຜີ ບາງຄນເລີ່ມຜືຕລອດ

- ຮສຣມ:ເພື່ອນິວດ -

เวลา เข้าเรียกว่าเป็น “หมօฟີ” เลี้ยงຝີເຫຼຳໄວ
ເລື່ອງຝີການພັນໄວ ເລື່ອງຝີເຖິງກາລາງຄືນໄວ
ເລື່ອງຝີສຽງສຽງໄວ ເລື່ອງຝີໜີເກີຍໃມ່ເຂົາງານໃມ່
ເຂົາກາຣໄວ ນີ້ຄົວ “ຝີ”ທັນນັ້ນແລລະ

อย่าเลี้ยงมันไว้ เพราะถ้าเอาไว้มันจะทำลายเรา แต่ถ้าเราทำลายมันเสียเราก็จะสบาย

พระฉะนันในเวลาที่มาเเพศพ เราก็
ครวเเพฝในตัวเราเสียด้วย ผือะไรอยูในตัวเรา
เราก็ต้องนั่งพิจารณาด้วยตัวของเราง แล้ว
ตั้งจิตอธิษฐานไว้ว่า “กูเเพอย่างเด็ดขาดเลยวัน
นี้” ไม่เอากลับไปบ้านอีกต่อไป

กลับไปถึงบ้าน ถ้าเราเป็นพ่อบ้าน ไปถึงบ้านก็เรียกแม่บ้านมาอุ้งเสียว่า น้อง! พี่ไปเพาผ้าวันนี้ได้กำไรชีวิตกลับมามาแล้ว เมียคงจะถามว่า ได้อะไร ฉันไปฟังเจ้าคุณบัญญามา ท่านมา เทคน์หน้าคพ ท่านบอกว่าให้เพาผ้าเสีย

ໄວ້ພື້ນມັກເຊົາ ກິງເຢີນ ເລີກັນທີ ທ່ານ
ຈຳໄວ້ຕ້ວຍນະ ແລ້ວຫ່ວຍເຕືອນຕ້ວຍ ເພື່ອມັນຈະເພຸດ
ໄປໃນຕອນເຊົາ ພອຕື່ນເຫັນມັນຈະເພຸດໄປກິງເຊົາ
ພອຕື່ນເຫັນຫ່ວຍເຕືອນນະວ່າ ໄວ້ພື້ນນັ້ນແພແລ້ວ
ອຍ່າເອາສີນເຂົາມາອີກ

ช่วยกันเป็นพยาน ช่วยบอกช่วยเตือน
ครมีอะไรรักผ้ามันให้หมดเหลือ เลิกมันเสียเลย

อย่างนี้แหล่ เรียกว่า มาเพาผีได้กำไร ได้ประโยชน์ ได้อานิสงส์ บางคนเพามาไม่รู้กีสินศพแล้ว ก็ยังเหมือนเดิมอยู่นั้นแหล่ไม่เปลี่ยนแปลง ขี้มาอุญอย่างนั้น ไม่อาจงานเอกสารอยู่อย่างนั้น อย่างนี้เขายังเรียกว่า “หลับตาไปเพาผี” เลยผีไม่ถูกเพา ไอตัวเรามันถูกเพาเสียแย่ไปเลย คนโบราณเขาว่าอย่างนั้น ผีเพาคน ไม่ใช่คนเพาผี เราอย่าให้ผีเพาเรา แต่เราช่วยกันเพาผี

(จากปาร์กการธรรมางานศพ ที่ มีนาคม ๒๕๖๑)

๑๗๕

คนที่เอาตัวรอดมาได้นั้น ถ้าเรารักษา
องเขาแล้ว เขาประพฤติธรรม แม้เขายัง
รวมะ แต่ว่าเขาทำถูกตามเส้นทางของ
ธรรมะก็ให้ความคุ้มครองแก่เขา เพราะ
ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม” สมอ
ความถูกต้องมีในที่ดี ความเจริญก็มีใน

- ຕຣມ:ເພື່ອສີວິຕ -

ທີ່ນັ້ນ ຄວາມຜົດພລາດມີໃຫ້ໄດ ຄວາມເສື່ອມກົມ
ໃນທີ່ນັ້ນ

ອັນຄວາມຖຸກຕ້ອງແລະຄວາມຜົດພລາດນັ້ນ
ອູ່ຢູ່ໃນຕ້າວເຮົາ ອູ່ຢູ່ໃນໃຈຂອງເຮົາ ເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງຕັ້ງຈິຕ
ອົບສໍາຮູ້ານໄວ່ວ່າ ເຮົາຈະຄົດຍ່າງນີ້ ຈະພູດຍ່າງນີ້
ຈະທຳໃນຮຽບຍ່າງນີ້ໃນທາງທີ່ຖຸກທີ່ຂອນ ຕາມຫລັກ
ການໃນທາງພຣະຄາສານາ

ຈຸດຍືນທີ່ມີ່ນຄົງກີ່ຕ້ອງຍືນກັບພຣະ ອຍ່າໄປ
ຍືນກັບຜີ ອຍ່າໄປຍືນກັບພູມາມາຮ

ເພຣະກ້າວເຮົາຍືນກັບຜີກັບມາຮ ມັນໄມ່ມີ່ນ
ຄົງ ມັນງ່ອນແງ່ນ ແກ້ວມືອນກັບຫລັກບັກໃນກອງແກລນ
ມັນຈະມີ່ນຄົງ ໄດ້ຍ່າງໄຣ

ແຕ່ກ້າວເຮົາຍືນອູ່ກັບພຣະ ກີ່ເໝືອນກັບເຮົາ
ຍືນອູ່ຢູ່ບັນໂໂດທິນອັນມີ່ນຄົງ ແພ່ນດິນໄຫວກີ່ໄມ່ພັງ
ໂຄຣະມາທຳອະໄຮກີ່ໄມ່ພັ້ງທລາຍ ເປັນໂໂດທິນທີ່ມີ່ນ
ຄົງເໜືອເກີນ ເພຣະເຮົາຍືນກັບພຣະ

ເຮົາມີຄາສານາເປັນຫລັກຄຣອງໃຈ ມີ
ຄຸນຮຽມເປັນເຄື່ອງຄຸມຄຣອງຈິຕໃຈ

ຄົນເຮົາໄມ່ຄ່ອຍຂອບຍືນກັບພຣະ ດາວວ່າ
ທຳໄມ່ໄມ່ຂອບ ບອກວ່າມັນໄມ່ສຸກ ໄມ່ຕື່ນເຕັ້ນ
ອຍາກຈະໄທ້ມັນສຸກ ໄທີ່ນເຕັ້ນ ໄທີ່ສີວິຕໂລດໂພນ
ຂຶ້ນໆ ລົງໆ ແກ້ວມືອນລູກພຸດບອລໃນສະນາມ ເຊິ່ງຈະ
ໄດ້ເຕະໄປເຕະມາໄທ້ມັນສຸກເຕີມທີ່

ຈົວຕອຍຢ່າງນັ້ນເປັນຈິຕທີ່ໄມ່ມີຈຸດໝາຍ ໄມ່
ມີຈຸດຍືນທີ່ມີ່ນຄົງ ກຣະເຕັ້ນກຣະດອນໄປ ເຮື່ອໄປ
ແລ້ວມັນຈະເປັນສຸຂໍໄດ້ຍ່າງໄຣ
ຄົນເຂົາໃຈຜົດໃນເຮື່ອງຍ່າງນີ້ ຈຶ່ງໄປຫາ
ຄວາມສຸຂໍຢ່າງນັ້ນ ໄປຄົດແຕ່ໃນຮູບປອຍຢ່າງນັ້ນ
ເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງມີຈຸດຍືນຂອງເຮົາ ວ່າເຮົາຕ້ອງມີ
ພຣະເປັນພື້ນເລື່ອງຈິຕໃຈ ເຂົາພຣະພຸທ່າເຈົ້າມາເປັນພື້ນ
ເລື່ອງໄວ ເຂົາພຣະຮຣມມາເປັນພື້ນເລື່ອງໄວ ເຂົາພຣະ
ອຣີຍສົງໝໍສາວກຂອງພຣະພຸທ່າເຈົ້າເປັນພື້ນເລື່ອງໄວ
ຄຽງຈິຕໃຈຂອງເຮົາ

(ຈາກປາຫຼັກຄາທຣມ ວັນວາທີຕິດຍື່ນທີ່ ۲۴ ກຣກກາມ ۲۴۷۴)

ໜົດ ວິປີສສນາທີ່ແຫ້

ບຸດຄລຜູ້ໄດ້ອ່ອນມາໃຈໃນທາງກວານຈານ
ກຣະທັ່ງເກີດບໍ່ຢູ່ຮູ້ເຫັນຕາມເປັນຈິງຂຶ້ນໃນໃຈຂອງ
ຕົນແລ້ວ ປໍ່ຢູ່ຮູ້ຕ້ວັ້ນນີ້ຍ່ອມທຳລາຍອຸປາຫານຫຼື
ຄວາມຍື່ດົນເກື່ອນນີ້ໄຫ້ອອກຈາກໃຈໄດ້

ຄື່ອທຳລາຍຄວາມເຫັນດີເຫັນງານໃນການຄຸນ
ເຫັນການຄຸນເປັນເຕັ້ງຫວັ້ນ ເປັນເຕັ້ງລູກຄຣຄອຍເສື່ຍບ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

แหงก่อให้เกิดทุกข์ตลอดเวลา ความพอใจยินดีในกามคุณจะหายไป เพราะเห็นถูกต้องเป็นจริงว่าสิ่งนั้นๆ ไม่มีสาระ

ความคิดเห็นประเภทผิดๆ นอกแนวทางของพุทธศาสนาเมื่อยุ่งยากได้ ผู้ได้ “วิปัสสนา” ก็ “ละ” ความเห็นผิดนั้นได้อย่างเด็ดขาด ความเชื่อแบบเหลวไหลต่างๆ เช่น เชื่อศาลพระภูมิเชื่อฤกษ์งามยามดี เชื่อพิธีรตองหรืออะไroy่างอื่นๆ อันเป็นประเภทมองคลื่นข่าว เป็นเรื่องของความมองมายอันไม่เป็นทางทำตนให้พันทุกข์ได้ก็เลิกละไป

ถ้ายังเชื่อยังกระทำอยู่แม่ครั้งโญชนานา ว่าได้เรียนพุทธศาสนามา ๓๐ ปีแล้ว เขาถึงยังเป็นแต่เพียงนักเรียนโน่ๆ เขาหาได้เคยทดลองกระทำการตามแนวที่ถูกต้องไม่ พระพุทธเจ้าเรียกคนประเภทนี้ว่า “โมฆบุรุษ” อุปทานขันที่สำคัญที่สุดคือ ความยึดถือว่ามีตัวตนควรจะหายไป เพราะวิปัสสนาทำให้มองเห็นชัดว่าทุกสิ่งทุกอย่างว่างเปล่าจากการมีตัวหรือมีอะไroyเป็นของตัว แล้วจะเข้าไปยึดถือตรงไหนกันเล่า วิปัสสนา y่อมช่วยทำให้พ้นจากความเห็นแก่ตัวจัดได้อย่างนี้

เมื่อพ้นจากความเห็นแก่ตัวจัดแล้วจิตก

ว่างจากความยึดมั่นถือมั่นโดยสิ้นเชิง นี่คือผลของการวิปัสสนาที่ถูกต้อง ถ้าผิดไปจากนี้ก็เป็นนักวิปัสสนาปลอม นักวิปัสสนาการค้าหาเงิน

ปัญหามีต่อไปว่า เมื่อเราเห็นว่าวิปัสสนาเป็นสิ่งดีมีประโยชน์แก่ชีวิตของตนแล้ว เราควรจะทำวิปัสสนาเมื่อไหร่กันเล่า ข้าพเจ้าใครร่ขอแนะนำว่า ทำได้ทันที ทำทีไดๆ ก็ได้มีจำกัดขอย่างเดียวเพียงให้รู้ว่ากิจที่ตนจะทำนั้นทำกันอย่างไร

การเข้าหาครรูบอาจารย์ที่ดีๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็นเหมือนกัน แต่ขอให้ถือว่าครูเป็นแต่เพียงกัลยาณมิตร คือเป็นผู้แนะนำในขณะปฏิบัติเท่านั้น อย่าคิดว่าครูจะทำอะไรให้แก่ตนไปหมดทุกอย่าง การทำงานให้พันทุกข์เป็นหน้าที่ของเราเองโดยเฉพาะ

ผู้ปฏิบัติอาจสงสัยอีกว่า การปฏิบัติวิปัสสนานั้นมีต้องไปอยู่วัด ไปอยู่ห้องเล็ก ทำกันเป็นเดือนๆ อย่างนั้นหรือ

เรื่องนี้สุดแต่เวลาและการงานของท่านถ้าหากท่านมีเวลาเหลือเฟือ ท่านก็ทำไปในรูปเช่นนั้นได้ ถ้าท่านมีเวลาห้อยก็ไม่จำเป็น ท่านอาจใช้สมาร์ติตามธรรมชาติที่ทุกคนเมื่อยแล้วนั้น

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

คิดคันในเรื่องอะไรๆ ที่ควรคิด เช่น หัดพิจารณาให้เห็นว่าอะไร มันก็ไม่เที่ยง คิดไปนึกไปเพื่อให้เห็นความจริง

ขอให้จำคำที่ว่า “วันคืนของนักการงานคือวันคืนแห่งการคิดค้น”

ใจของคนชอบทำงาน ชอบคิด ชอบค้นอยู่ตลอดเวลา แต่มันคิดในเรื่องที่มันชอบ อันนำความยุ่งยากมาสู่ชีวิต

เราหาเรื่องให้มันคิดใหม่ ให้มันคิดเสมอว่า รูปไม่เที่ยง เวหน้าไม่เที่ยง สัญญาไม่เที่ยง สังขารไม่เที่ยง วิญญาณไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตาอย่างไร คิดไปนึกไป เอาสิ่งนี้มาเป็นงานของใจตลอดเวลา ใจของท่านก็มีงานทำอย่างไม่หยุดยั้ง ติดตอกันอยู่เสมอ

ท่านก็จะพบได้ด้วยตัวของท่านเองว่ามีผลอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพราะการปฏิบัติธรรมเป็นเรื่องเฉพาะตน ใครทำจริง คนนั้นก็ได้รับผลจริงโดยไม่ต้องไปพึ่งใคร

วิปัสสนาของพระพุทธศาสนาที่แท้ จึงไม่ใช่เรื่องของการสะกดด้วยเงื่อนไขเป็นคนครึ่งหลับครึ่งตื่น หรือนั่งตัวแข็งเหมือนห่อนไม้ แต่เป็นคนตื่นอยู่ตลอดเวลา ตื่นอยู่ด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา

อย่างนี้ใครจะมาพูดอะไรให้ฟัง ก็ไม่สามารถถุงเข้าไปในทางที่ผิดได้เลย เพราะนักวิปัสสนาตนเข้าคิดกันแต่ปัญหา เรื่องที่จะทำตนให้พ้นทุกข์

๒๗ พุทธวิธี สั่งเดาฯ เคราะห์ โศก โรค ภัย

การสั่งเดาฯ เคราะห์นี้ สั่งเดาอย่างไร สะเดาตามหลักการของพระพุทธศาสนา คือ เราต้องรู้ว่าเราเป็นเคราะห์ เพราะอะไร เป็นทุกข์ เพราะอะไร

พระพุทธเจ้าท่านสอนเรื่องความทุกข์ให้เรารู้จักทุกข์ แล้วรู้ว่าทุกข์นี้เกิดมาจากอะไร อะไรเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ขึ้น

ถ้าเรามีทุกข์ อย่าไปเที่ยวไหว้เสานั่น อย่าไปไหว้ตันนั่น อย่าไปไหว้ผีไหว้เทวดา เพราะพวgnั่นช่วยเราไม่ได้

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

เหวดาช่วยเราไม่ได้ ช่วยตัวเองก็ยังไม่ได้เลย เทวดา..เราตั้งศalaเล็กๆ ให้อยู่นั่น แต่บางทีก็ไม่อยู่ ไม่รู้ไปเที่ยวไหน

วันก่อนนี้มีข่าวแบลกประหลาด ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการบ้านเมือง คุณชวนนี้เป็นคนซื้อเรียบร้อย ที่นี่ก็ย้ายมาอยู่กระทรวงเกษตร เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรบอกท่านว่า ให้มาตอนเช้า ให้มาให้พระภูมิเจ้าที่เสียก่อน แล้วตอนบ่ายจะรับงาน ท่านบอกว่าให้เสียตอนบ่ายแล้วไปรับงานที่เดียวไม่ได้หรือ มันจะได้ไปพร้อมกัน เจ้าหน้าที่บอกว่าไม่ได้ เพราะตอนบ่ายพระภูมิไม่อยู่บ้าน

พระภูมิก็ชอบเที่ยวขอบเตร่เกลไกล เมื่อนั้นข้าราชการบางกรมนั่น พอตอนบ่ายแล้ว ไม่ค่อยอยู่ที่ทำงาน อธิบดีก็ไม่อยู่ รองอธิบดีก็ไม่อยู่ เวลาไปติดต่องานอะไร เขาบอกว่าถ้าไปตอนบ่ายไม่ค่อยสำเร็จ เพราะผู้ใหญ่ไม่อยู่กรรมไปเที่ยวไหน

เมื่อกันและเทวดานั่น พระภูมิก็ เมื่อกันข้าราชการชอบเที่ยวตอนบ่าย จึงไม่อยู่บ้าน คุณชวนก็เลยบอก เอ้า! ถ้าอย่างนั้น ทำตอนเช้าหมด ทั้งรับงานด้วย ไปให้เทวดาด้วย ไปให้พระภูมิด้วย

ความจริงไม่ต้องให้วักได้ มันอยู่ที่เราทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคนรักงานเป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

แต่มีอยู่คราวหนึ่ง ชำดี จะเล่าให้ฟังว่า พัง คุณจรุญ โลภากลิน แก่ไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร ที่นี่ผู้ว่าเก่า แกนออกว่า “นี่.. รุญ มาอยู่เมืองนี้ ให้ไว้เทวดาให้พระภูมิเจ้าที่เสียบ้างนะ” แกนออกว่า “เออ! กูจะให้” เลยนัดข้าราชการร่วม พรุ่งนี้เตรียมธูปเตรียมเทียนไว้ไปที่เสาธง ฉันจะไปให้พระภูมิเจ้าที่เทวดาเมืองสกลนคร

แกประภาครว่า “ข้าพเจ้า จรุญ โลภากลิน ได้รับพระบรมราชโองการให้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร ข้าพเจ้าให้ถูกกว่าใครฯ ทั้งหมดในเมืองนี้ เทวดาผีสางนางไม้อย่ามายุ่งกับข้า ไปอยู่ในป่าตามสมญาย ถ้าขึ้นมาอยู่ก็จะเกิดเรื่องกัน” แล้วแกก็ให้ไว้ของแก

พวgnั้นตกใจ ข้าราชการตกใจ เอ้อ! นี่เจ้าเมืองนี้อะไรไปว่าเทวดาเข้าแล้ว แต่ว่าแกก็ครองเมืองเรียบร้อย เพราะเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต เป็นคนอางงานเอกสาร ไม่มีความลำเอียง เพราะรัก เพราะซัง เพราะกลัว เพราะหลง ทำอะไรก็ดี อยู่ที่นั่นจนเกซีຍณอายุราชการ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

คุณชวนนี้ให้ไว้ที่ต่อๆ แต่่าว่าอดีตวัชรัตนตรี ศึกษานี้ ต้องปืนขึ้นไปให้วันหลังคา เพราะว่า ที่ทำเนียบันนี้มีรูประพรมอยู่บนหลังคา เลย ต้องปืนขึ้นไปให้ไว ดินะที่ไม่ผลัดลงมาข้าหัก หนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวว่าท่านรองนายกฯ ขึ้นไป ให้ประพรมตกลงมาข้าหัก

นี่เข้าเรียกว่า “ปัญญาอ่อน” ทั้งนั้นแหล่ะ ไม่ใช่เรื่องอะไร ที่ไปให้ไวปัญชาอย่างนั้น ปัญญา อ่อน.. ไร้การศึกษา

ไม่ใช่ว่าไร้การศึกษาทางโภคนะ ได้ ปริญญา กันทั้งนั้นแหล่ะ แต่ว่าธรรมะมันอ่อน ไม่ ค่อยศึกษาระยะ เป็นพุทธบริษัทแต่ไม่ศึกษาคำ สอนของพระพุทธเจ้าให้เกิดปัญญาให้เกิดความ รู้ความเข้าใจ จึงไปเที่ยวให้วะปะปะไปอย่างนั้น

การที่ไปเที่ยวให้วะปะปะนั่น รู้ไหม ว่า เราเป็นคนไม่ซื่อ เล่นไม่ซื่อกับพระพุทธเจ้าแล้ว นะ ชาวพุทธต้องมีความซื่อสัตย์จริงรักภักดีต่อ พระพุทธ พระธรรม พระสังฆ

พุทธ แปลว่า ผู้รู้ ผู้ดี ผู้มีความเบิก บานแจ่มใส เพราะฉะนั้นต้องรู้เรื่องตัวเองให้ถูก ต้อง รู้ว่าตัวเราคือใคร มีอะไรเกิดขึ้นในตัวเรา มันมาจากเหตุอะไร เราควรจะแก้ไขปัญหาด้วย วิธีการอย่างไร

เราจะ sage เคราะห์ที่นี่นะ ไม่ต้องให้ โครงการช่วย sage เราจะเดาของเราง เราเป็นทุกข์ เพราะอะไร เราเป็นทุกข์ เพาะแพการพนัน แพ็บอยๆ ซื้อสัตอตเตอร์ไม่ ถูกสักที ซื้อหวยก็ไม่ถูก เลขสามตัวก็ไม่ถูก เรา เป็นทุกข์แล้ว จะ sage เคราะห์ทำอย่างไร ก็เลิกเล่นการพนันให้มันเด็ดขาดไปเลย ถ้าเรา เลิกเล่นการพนันเด็ดขาด เคราะห์ตัวนั้นหายไป sage เดอะหลุดไป

เราเป็นทุกข์ เพราะสิ่งสเปดมีเมมา เรา ติดยาบ้าง ติดเหล้าบ้าง ติดบุหรี่บ้าง ติดไอ้นั้น ไอ้นั่นอมแมม เราก็เลิกเสียบ้าง รู้ว่าเป็นทุกข์ ก็ เลิกสเปดของเมมา

เราเป็นทุกข์ เพราะคบเพื่อนชั่วๆ เพื่อน ชั่วมันจุงเราไปในทางต่ำ ไปในทางเสียหาย เรา เห็นว่าไม่ดี เราก็เลิกคบเพื่อนชั่ว นี่เรียกว่า sage เคราะห์ตัวนั้นออกไป

ถ้าเราไปเที่ยวกลางคืน ได้โรคได้ภัยใส่ตัว มา เกิดปัญหาทางครอบครัว อกเลียงเกียงนอน กับแม่บ้าน ทำให้ยุ่งยากใจ ก็คิดได้ว่า ไ้อีที่มัน ยุ่งใจ นี่ เพราะกุ้นทุรังไปเที่ยวกลางคืนนี่เอง sage เคราะห์ตัวนั้นมันก็ไม่เกิดต่อไป ขาด ไ้อีเคราะห์ตัวนั้นมันก็ไม่เกิดต่อไป

- ຮສຣມ:ເພື່ອເຊີວດ -

หรือเกิดเพราะเราสุรุยสุร้ายไม่รู้จักประหยัดอดออม ได้เงินเดือนน้อยแต่จ่ายมาก คนใดได้น้อย จ่ายมาก จนทุกราย คนใดได้เท่าไรแล้วก็จ่ายน้อยๆ ประหยัดในการกิน การนุ่ง การห่ม การเที่ยวการเตร ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น เงินมันก็เหลือใช้

ถ้าเรารู้ตัวว่าเราเป็นทุกข์เพระความสุริยสุร้าย เลิกสุริยสุร้าย แล้วมาประหัยด้วยความออม นั่นแหล่ะตัวสะเดาะเคราะห์อย่างแท้จริง

เรารู้ว่าเป็นทุกข์เพระความเกียจคร้าน
เราเก็บเกี่ยจคร้าน หันมาเป็นคนชั้นแข็ง
การทำงานเอกสาร รักงาน เอาใจใส่คิดค้นในการ
ทำงานตามหน้าที่ อย่างนี้เรียกว่า เราสะ-
ಡดังเคราะห์ไป

จำง่ายๆ ว่า เป็นเคราะห์เพราะอะไร รู้แล้วเลิกสิงนั้นอันเป็นเหตุ นั้นแหละ คือการสะเดาะ

คนกรุงเทพฯชอบไปลอดใต้ท้องช้าง
ช้างเมืองสุรินทร์มาเดินอยู่กรุงเทพฯ วันนั้นพบ
กันถามว่า มาเดินทำอะไร ขายของ ขายอะไร ขาย
เครื่องทำด้วยงาช้าง กระดูกช้าง ทำเป็นแหวน
บ้าง ทำอะไรตุ่งติ่งๆ ห้อยหนุ่นๆ เดี่ยววันี้สุภาพสตรี
ห้อยรูงรังไปหมด ไม่ได้เรื่องอะไร มันหนักๆ

เปล่าๆ ไม่ใช้มันเพิ่มอะไรขึ้นมา เพิ่มสตางค์นั่น
แหลก ไอ้ที่ห้อยไว้นะ นี่เขาก็ขายอย่างนั้น
ถ้าม่าวาพอกินเรอะ เขานอกกว่า พอกินพอ
อยู่ แล้วทำอะไรมีก็ล่ะ ยังมีอีกอย่างหนึ่ง เอา
ซ้างมาให้คนกรงเทพฯลอด

ພວກງຽງເທິພວກປັ້ງປົງຢາວຸອນນະໄປ
ລອດໄດ້ທ້ອງຂ້າງ ລອດໄປທີ່ສົບບາທ ລອດກລັບທີ່
ຍື່ສົບບາທ ຕ້ອງລອດ ๓ ຄັ້ງ ລອດທີ່ໜຶ່ງ ៦០ ເຮີຍກ
ວ່າສະເດາະເຄຣະໜຶ່ງ ບາທ ຍັງເປັນເຄຣະໜຶ່ງໜັກ
ຕ້ອໄປ ຄ້າໄປສະເດາະແບນນັ້ນ

ที่นี่วันหนึ่ง มีคนคนหนึ่งไปสะเดาะ
เคราะห์ หมามันไปด้วย หมามันไปถึง มันเห็น
เท้าซังใหญ่โตพิลึก ในสายตาของมานะ เลย
มันกัด พอมันกัด ซังมันจี้กะจี้ ซังเลยเตะ
หมา หมาหลบไว ไอคนที่กำลังคลานอยู่ใต้ท้อง
ซังหลบไม่ทัน ซังเตะซีโครงหัก ตับแตกตาย
เลย นี่เรียกว่าสะเดาะเคราะห์แบบงงๆ เลยต้อง^{ตาม}

คราวก่อนนี้ได้รับข่าวว่า คนกรุงเทพฯ ไปหาหมอดู หาหมอดูแล้ว หมอบอกว่าต้องไปรด น้ำมนต์ โน่นนั่น น้ำมนต์ที่อยู่เมืองสิงห์โน่น น้ำมนต์กรุงเทพฯ ไม่เก่ง ต้องไปเมืองสิงห์ ขับรถแต่เช้า ต้องไปให้ทันเวลา เพราะว่าถูกษัตรีมั่นใจ

- ອຣຣມ:ເພື່ອເຊີດ -

ເວລານັ້ນ ຄ້າພລາດເວລານັ້ນ ກົດໄມ່ຂໍລັງ ເລຍຮົບ
ຂໍຣຄໃຫຍ່ ໄປສະເອະກັນຮຄສິນລັບ ຕາຍໄປ ຊ
ຄນ ນັ້ນໄປກັບເພື່ອນຸ່ງ ຕາຍໜົດ

ນີ້ເຂົາເຮີຍກວ່າໄປສະເດາະເຄຣະໜີບໂງໆ
ຄ້າໄປແວະວັດຈລປະທານໍ ສະເດາະມັນກີໄມ່ຕາຍ
ເພຣະມັນໄກລ້າໜ່ອຍ ແລ້ວຍັງໄດ້ປັບຢູ່ຢາດ້ວຍ

ທີ່ລັງໃຈຈະສະເດາະເຄຣະໜີ ໄປວັດ
ຈລປະທານໍກີແລ້ວກັນ ຮລວງພວຈະຂ່າວຍສະເດາະ
ໄທ ແລ້ວເຄຣະໜີມັນກີຈະໜົດໄປ

ແຕ່ວ່າຄ້າໄມ່ໄປວັດກີສະເດາະເຄຣະເອງກີໄດ້
ດ້ວຍການພິຈາລະນາດ້ວຍເອງ ສອບສວນດ້ວຍເອງວ່າເຮົາ
ທຳຜິດຂະໄຣນກພຮ່ອງຂະໄຣແລ້ວເຮົາກີແກ້ໄຂ

ນັ້ນແລະເປັນການສະເດາະເຄຣະໜີ

(ຈາກປາກູກຄາວຮຽມປລອນຂ້ອງໃຫ້ກຳລັງໃຈ
ຜູ້ປະສົບເຄຣະໜີກໍຮຽມຈາກອຸນົດກີຍກົບຮອບຮຖກແກ້ສະເວີດ
ແສດງ ພ ລານແກ້ສມຮຽນໄດ້ກຳລັງດ່ວນ ດັນນເພຣະນຸ້ງຕັດໃໝ່ ການ.

๑ ຕຸລາຄມ (ຂຊຕຕ)

๒๙ ຂ້ອຄວັງຈຳສຳຫວັນຫວາພຸທ

- ๑. ຫວາພຸທ ດື່ອພຣະພຸທ ພຣະຮຣມ ພຣະສົງໝີ ເປັນ
ທີ່ພຶ່ງອັນປະເສົງ
- ๒. ຫວາພຸທ ເຊື່ອມັນໃນກົງຂອງກຣມ “ທຳດີໄດ້ດີ–
ທຳໜ້ວໄດ້ໜ້ວ”
- ๓. ຫວາພຸທຍອມໃຫ້ພຣະພຸທເຈົາເປັນຜູ້ນໍາທາງໜີວິດ
ດື່ອເອພຣະຮຣມເປັນແນວທາງຂອງໜີວິດ ດື່ອເອພຣະ
ສົງໝີເປັນບຸຄຄລຕ້ວອ່າຍ່າງຜູ້ນໍາທາງໜີວິດ ແລະເດີນຕາມ
ແບບພຣະສົງໝີຄລອດໄປ
- ๔. ຫວາພຸທຈະໄມ່ກ່ຽວຂ້ອງໄວ້ສິ່ງອື່ນທີ່ຫວາໂລກກີວ່າ
ຂ້ອງ ຕັກດີສື່ຫົ້ງ
- ๕. ຫວາພຸທຈະໄມ່ເຂື່ອໃນໜະຕາໜີວິດຂອງໜົມອນອກ
ແຕ່ເຂື່ອວ່າຕົນເອງສ້າງອນາຄຕໃຫ້ແກ່ໜີວິດຕົນເອງ
- ๖. ຫວາພຸທ ເວລາມີຄວາມທຸກໝົງ ແກ້ໄຂຄວາມທຸກໝົງທີ່
ຕົນເອງ ໄມ່ເຫັນວີ່ໄປໜາມອຸ້ມໃຫ້ເສີຍເວລາເປົ່າງໆ
- ๗. ຫວາພຸທ ດື່ອວ່າຄວາມນັ້ນເອີ້ນໄມ້ມີ ມີແຕ່ສິ່ງທີ່
ໜ້າຍເກີດຈາກເຫຼຸດ ປຣາຈາກເຫຼຸດ ພລຈະເກີດຂັ້ນໄມ່
ໄດ້ ເຫຼຸດທີ່ແທ້ຈິງຍູ່ທີ່ກໍຮຽມກະທຳຂອງຕົນເອງ
- ๘. ຫວາພຸທໄມ່ມີພົນສະເດາະເຄຣະໜີແບບໜົມອຸ້ມ ແຕ່
ສະເດາະຕຽນກັນທາເຫຼຸດໃຫ້ພບ ແລ້ວຕັດເຫຼຸດນັ້ນເສີຍ
- ๙. ຖຸກໝົງຈຳຍາມຕີສຳຫວັນຫວາພຸທໄມ່ມີ ມີແຕ່ທຳດີ
ກີທຳໃຫ້ເວລາດີຂັ້ນ ທຳໜ້ວກີທຳໃຫ້ເວລາໜ້ວ ດີໜ້ວມີໄດ້
ຂັ້ນອູ້ກັນເວລາ ແຕ່ຂັ້ນອູ້ກັນການກະທຳທ່ານັ້ນ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๒๙ มองโลก ตามเป็นจริง

โลกเราหรือชีวิตของเรานั้นมันมีหลายเหลี่ยมหลายมุมหลายแง่ เราจะมองไปในแง่ไหนก็ได้ สิ่งต่างๆ ที่มันอยู่รอบตัวเรานั้นมีทั้งดีมีทั้งเสีย ถ้าเรามองเป็น อาจจะเห็นความดีก็ได้ มองไม่เป็นอาจจะเห็นแต่ความไม่ดีก็ได้

เพราะฉะนั้นคนบางคนมองอะไรแล้วมักจะเกิดกิเลส เช่น มองแล้วเกิดความโกรธ มองแล้วเกิดความเกลียด มองแล้วเกิดความริษยา อาพาตพยาบาทของเราวีแต่เรื่องไม่ดีเกิดขึ้นในใจ แล้วก็นั่งกังวลอกกลั้มใจด้วยประการต่างๆ อย่างนี้เรียกว่ามองในด้านร้าย มันไม่ถูกต้อง

เราควรจะมองในด้านที่ถูกต้อง ด้านที่ถูกต้องนั้นมองอย่างไร? คือมองให้รู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร สภาพความจริงของสิ่งนั้นมันเป็นอย่างไร อย่างนี้เรียกว่ามองในด้านความจริง ด้านสัจจะ

พระพุทธศาสนาของเรานั้นท่านสอนให้เรามองอะไร ตามที่มันเป็นจริง มีคำบาลีอยู่

คำหนึ่งว่า “ยกฤตญาณหัสนะ” หมายความว่า รู้เห็นสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็นจริง มองสิ่งทั้งหลายให้รู้เห็นตามที่มันเป็นอยู่จริงๆ

ถ้าเรามองเห็นสิ่งนั้นชัดตามที่มันเป็นอยู่จริงๆ แล้วมันก็ปกติ ไม่เกิดอะไร แต่เกิดปัญญาเกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างถูกต้อง ความวุ่นวายทางจิตใจก็ไม่มี

ที่เกิดความวุ่นวายขึ้นนั้นก็เพราะว่าเรา มองไม่ถูกความจริงของมัน ไปมองสิ่งที่เป็นมายา สิ่งที่ไม่ใช่ของจริง ของแม่ไม่ได้ดูลงไปให้ลึกซึ้งถึงสิ่งนั้นว่ามันคืออะไร เนื้อแท้มันเป็นอย่างไร การมองอย่างนี้แหล่ทำให้เกิดเป็นปัญหา สร้างความทุกข์ความเดือดร้อนด้วยประการต่างๆ

ปกติคนเรานั้น อยากจะอยู่อย่างเป็นทุกข์หรืออยากรจะอยู่อย่างเป็นสุข?

คำว่า “ความสุข” ในที่นี้หมายความถึง สงบจิตสงบใจอยู่ เพระรู้อะไรตามความเป็นจริง เราเกือบอยู่อย่างมีความสุขความสบาย ทุกคนต้องการอย่างนั้น

เมื่อเราต้องการจะอยู่อย่างสงบสุขแล้ว ทำไมเราจึงไปคิดเรื่องให้มันมีความทุกข์ใจ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๓๐

ทางพัฒนาทุกข์

๑. เมื่อมีความทุกข์เกิดขึ้น จนนึกว่าต้องมีสาเหตุ
๒. สาเหตุของความทุกข์อยู่ที่ตัวของเรารเอง มิใช่มาจากที่อื่น
๓. สิ่งภายนอก จะเป็นวัตถุก็ตาม คนก็ตาม มิใช่ตัวการสำคัญ ตัวการสำคัญอยู่ที่ตัวเรารเองโดยแท้
๔. จงค้นหาสาเหตุของความทุกข์ในตนของตนเอง
๕. ในการจะค้นหาสาเหตุนั้น ต้องทำใจให้สงบ ด้วยการเข้าไปสู่ที่สงบเงียบ เพื่อความสงบทางใจ
๖. การทำความรู้สึกความรู้สึกในพุทธศาสนา มิใช่การอ้อนวอนให้ครู มาช่วยคน แต่ต้องการความสงบใจเท่านั้น
๗. เมื่อสงบใจแล้ว จงยกเอาปัญหาความทุกข์ขึ้นมาพิจารณาให้แท้ ด้วยความสุขมรรคของ จนเห็นได้ชัดว่าอะไรเป็นเหตุของความทุกข์นี้
๘. เมื่อพบสาเหตุแล้ว จงแข็งใจดัดเหตุนั้นทั้งเสีย อย่าได้ทำตนเป็นคนอ่อนแอบ อย่ายอมพ่ายแพ้แก่ธรรมชาติฝ่ายต่างเป็นอันขาด

ถ้าหากท่านปฏิบัติได้อย่างนี้ ท่านก็มีหวังพัฒนาทุกข์ได้แน่

๓๑

ของฝาก ผู้ครองเรือน

สามีภรรยา ผู้ครองเรือนต้องมีคุณธรรม
๔ ประการ คือ บรรลุธรรมะ เป็นหลักประกัน
ชีวิตไว้

๑. สจจะ ผู้ครองเรือนต้องมีความซื่อ
ตรงต่อ กัน อย่าคิดเอาใจออกห่างจาก กัน อยู่กัน
อย่างเปิดเผย ให้ทั้งสองฝ่ายมองเห็นกันชัดเจน
ไม่มีอะไรที่เป็นความลับอันดันจะพึงปิดบังแก่กัน

๒. หมะ ต้องรู้จักชั่มใจ อย่าเป็นคน
วุ่นวาย คิดแล้วจึงทำ จึงพุดเสมอ ได้รับข่าวอะไร
มาจากใคร ก็ต้องคิดทบทวนเสียก่อน อย่าปล่อย
ใจไปตามความอยากรู้ความปรารถนามากเกินไป
จะเกิดความยุ่งยากแก่ครอบครัว

๓. ขันติ ต้องมีความอดทนต่อทุกสิ่ง
ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในครอบครัว อย่าทำใจอ่อนแอบ
ต่ออะไร เป็นอันขาด ทนไว้ก่อนได้เป็นดี และ
ต้องทนกันนานๆ สักหน่อย ความสุขย่อมมีแก่
ผู้อดทนเสมอ

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

๔. จัก หมายถึง การสละ เรายัง
ครอบครัว ก็ต้องเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อ
ความสุขส่วนรวม คือครอบครัว และสละให้เป็น
สิ่งของเก็บบุคคลที่ควรให้ปัน อาย่าทำตนเป็นคน
ใจคับแคม จะสร้างรั้วบ้านด้วยความรัก จากคน
ข้างเคียง ด้วยการแบ่งปันให้กันเสมอ

ครอบครัวได้ประพฤติดนอย่างนี้ ครอบ
ครัวนั้นย่อมมีพื้นฐานดี สำหรับการมีผู้สืบสกุล
ที่ดีต่อไป

๓๒

บ้านแสนสุข

พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประกอบด้วยพระมหา
กรุณากล่าวอันยิ่งใหญ่ ได้ประทานคำสอนไว้ว่า
ทุกคนอาจทำตนให้พ้นจากความทุกข์
ได้ ถ้าหากเขามีความพยายาม

ทุกคนอาจทำตนให้มีความสุขประดุจ
เทพเจ้าได้ ถ้าเขามีความเข้าใจในชีวิต และ
ปฏิบัติในทางอันจักนำให้เกิดสุขนั้นๆ

กิจการที่จักได้ความสุขในครอบครัวนั้น

ในเบื้องต้น จะต้องรู้สำนึกรู้ในหน้าที่แห่งบุตร อัน
จะพึงมีต่อบิดามารดาเสียก่อน เพราะบิดาเป็น
หัวหน้าในครอบครัว คล้ายกับเป็นศีรษะของต้น

ข้อนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก พระผู้มีพระ
ภาคเจิงได้สอนก่อน แม้ในมงคลสูตร ก็ตรัสว่า
“การปฏิบัติต่อมารดาบิดา เป็นอุดมมงคล”

ในสิงค่าโลวาทสูตร ก็ยกย่องบิดามารดา
ว่าเป็นบูรพาทิศคือเป็นทิศเบื้องหน้าอันบุตรธิดา
พึง nob น้อม ในพระสูตรอึกแห่งหนึ่งตรัสว่า
ครอบครัวใดบุตรธิดามีความเคราะห์ต่อบิดา
มารดา ครอบครัวนั้นชื่อว่า มีเทวตาคุ้มครอง
รักษา และได้รับแต่ความสวัสดิมงคล

เหตุนี้พระศาสดาจึงสอนให้เคราะห์บิดา
มารดาในฐานะแห่ง

ก. เทพเจ้าผู้ให้ความคุ้มครองป้องกัน
ข. ปฐมอาจารย์ให้ความรู้อันหาค่ามิได้
ค. ประดุจพระอาทิตย์ ผู้ให้แสงสว่างแก่
ชีวิต

บุตรธิดามีความกตัญญูกตเวทีควรเคราะห์
บนnob ต่อบิดามารดาและทำการบูชาท่านด้วย
การให้อาหาร เครื่องดื่ม ผ้านุ่งห่มและที่หลับ
นอน อันจะนำความสุขให้ท่านในโลกนี้ก่อน
แล้วจะทำให้ท่านได้รับความสุขในโลกหน้าอีก

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ต่อจากการปฏิบัติมารดาบิดา พึงเข้าใจในหน้าที่ผู้เมียอันจะต้องปฏิบัติต่อกัน ถ้าต่างฝ่ายต่างก็รู้จักกันและกันแล้ว ความระหว่างระแหงในครอบครัวก็จักไม่เกิดขึ้น ครอบครัวจักมีแต่ความสงบสุขทั้งผัวและเมีย

พระศาสดารассสอนในการครองชีพอย่างสุจริตต่อกันเช่นกับว่าตนเป็นเทวตาในครอบครัว คือต้องมีหลักธรรมประจำใจอยู่เสมอ ธรรมเท่านั้นจะนำมาซึ่งความสงบสุขและความเจริญ ปราศจากธรรมแล้ว พญามารก็มีโอกาสทำร้ายท่านได้ ก็หน้าที่อันจักพึงกระทำต่อกันอันปรากฏอยู่ในสิ่งคาวาทสูตรนั้นว่า

สามีพึงปฏิบัติต่อภรรยาด้วยอาการ ๕ คือ

๑. ยกย่องหรือรับรู้ไว้ในฐานะแห่งภรรยา

๒. ไม่คุหะนิน

๓. ไม่นอกใจ

๔. มองความเป็นใหญ่ให้

๕. ให้เครื่องประดับเนื่องๆ

ฝ่ายภรรยาเมื่อได้รับการบำรุงอย่างนั้น ก็ต้องรักตอบและบำรุงตอบให้สมกันตามหน้าที่ คือ

- ๑. จัดการงานดี
- ๒. ช่วยเหลือคนข้างเคียงดี
- ๓. ไม่นอกใจผัว
- ๔. รักษาทรัพย์ที่ผัวหามาได้ให้ปลอดภัย
- ๕. ขยันไม่เกียจคร้านในการทั้งปวง
- ๖. นี่เป็นหน้าที่อย่างย้อยๆ ที่พระศาสดาทรงสอนไว้ สามีภรรยาชาวพุทธควรดำเนินตามหลักนี้
- ๗. นอกจากว่านี้ พระศาสดายังทรงตักเตือนทั้งสองฝ่ายให้ออกจากใจกัน ให้คิดว่าเป็นผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุขจริง อย่าคิดว่า-eraดcea เปรียบกัน แต่จะก่อนอนันใจกัน เพื่ออนาคตของตระกูล ตลอดถึงความรุ่งเรืองของประเทศไทยชาติ
- ๘. มีเรื่องอะไรที่หมองใจเกิดขึ้น ก็จะปรึกษาปรองดองกัน อย่างหน้าชื่นตาบาน อย่าปั้นหน้ายักษ์หน้ามารเข้าใส่กัน ให้ถือว่าเป็นผู้ลุ้งเรือลำเดียวกัน ช่วยกันถือพายไปให้ถึงฝั่ง คือความสุขสงบแห่งครอบครัว ความสุขก็จักมาสู่บ้าน บ้านน้อยๆ ก็เป็นวิมาน วิมานแห่งความสงบสุข

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

เมื่อท่านรักกันอยู่เป็นสุขในโลกนี้แล้ว ก็จะปฏิบัติในคุณธรรมอีก ๔ ประการ คือ จงมีศรัทธา ศีล ปัญญา และการบริจาคมกัน แล้วท่านจักพบกันอีกในโลกหน้าตามความปรารถนา

ในครั้งพุทธกาลมีหลายคนที่ได้ครองชีพตามหลักนี้ อยู่กันจนแก่หน่องอกไม่เคยทะเลาะวิวาทกัน มีความคิดเห็นร่วมกันอยู่เสมอ ครรุก์สราเริญ เช่นบิดามารดาของสกุลเป็นตัวอย่าง

สามีภรรยาคู่นี้เป็นสามีภรรยาแบบชาวพุทธแท้ อยู่กันด้วยความสงบสุขจนแก่เฒ่าแล้ว มีความปรารถนาจะพบกันอีกในโลกหน้า

พระศาสดาทรงชี้ยุว่าเป็น“ผ้าแก้วเมียขวัญ” ควรเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นได้

บ้านของเรานี้เป็น“บ้านแสนสุข” เป็นวิมานในโลกนี้ ผู้อยู่ก็คือเทพบุตรเทพธิดา

ท่านต้องการวิมานไหม? ท่านต้องการเป็นเทพบุตรธิดาไหม?

จงทำตัวของท่านให้เป็นเทพบุตรเทพธิดา โดยการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าเกิด แล้วท่านก็จักรุได้เองว่าท่านเป็นอะไร บ้านของท่านก็จักเป็น“บ้านแสนสุข”ได้ตามปรารถนา

ขอความสุขจงมีแด่ท่านผู้ครองเรือนทุกคน ทุกครอบครัว

ขอให้พระเจ้าในใจของชาวโลกทั่วหน้า ขอให้ความໂحدร้ายثارุณของโลกจะหมดไป

ขอให้ชาวโลกจะรักกันฉันท์พื่น้อง ขอให้ชาวโลกจะประนีประนอมกันในทางที่ถูก

(จากบทความธรรมะ ของ กิกุชิ บัญญานันทะ
จัดทำเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖)

๓๓

รักลูกให้ถูกทาง

ความเป็นพ่อ—แม่โดยสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นภาระที่เบาและง่ายเลย ไม่ใช่มีภาระเพียงว่าสร้างลูกให้เกิดมาในโลกกับเขาได้เท่านั้น

ท่านจะนึกแต่เพียงว่า “มีบ้านให้อยู่ มีอุปกรณ์ห้องน้ำ ห้องนอน มีคุณให้พึ่ง” และ “มีช้าวให้กิน มีเสื้อให้ใช้” เท่านั้นว่าเพียงพอแล้ว หากลูกต้องสมบูรณ์ไม่

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ปัญหาที่สำคัญยิ่งขึ้นอยู่ที่ว่า ท่านได้สร้างแนวทางชีวิตแห่งลูกของท่านให้รู้สึกว่า “มีอนาคตที่แจ่มใส” แล้วหรือยัง ?

◆ ความรักของพ่อแม่นี้ เป็นความสองคุณ เป็นคุณก็ได้ เป็นโทษก็ได้ ถ้ารักลูกก็เป็นคุณแก่ลูก ถ้ารักผิดก็เป็นโทษโดยไม่ต้องสนใจ พ่อแม่จำนวนไม่น้อย ได้ทำลายลูกของตนโดยอาศัยความรักเป็นมูลฐาน

◆ การทำลายแบบนี้เป็นไปโดยเจ้าตัวไม่รู้ เช่น พ่อแม่วรากลูกและคน omnิจลูกคนมากเกินไป ให้เสรีภาพแก่ลูกๆ มากเกินไป จนลูกๆ กล้ายเป็นคนไม่รู้จักรักษาตัวเอง ลูกต้องการอะไร อยากทำอะไร ก็ตามใจทั้งนั้น ไม่เคยขัดใจลูก ในที่สุดลูกก็เสียคน

◆ คนดี คนชั่ว ที่ปรากวิต้อยู่ในโลกในสมัยนี้นั้น เป็นผลมาจากการพ่อแม่เป็นส่วนใหญ่ พ่อแม่เป็นผู้ให้เกิด เลี้ยง รักษา และทำให้เข้า เป็นคนดีคนชั่วได้ทั้งนั้น

◆ ถ้าเราพบคนชั่วคนหนึ่ง ก็ลองสืบดูเท่า ต้นสกุลของเขากองชั่วมาแล้ว ถ้าเราพบคนดีสักคนหนึ่ง ก็แสดงอยู่ในตัวว่าเขามาจากพ่อแม่ที่ดี

◆ ลูกไม้หล่นไม้ไกลตัน ฉันใด ลูกของ

คนก็เป็นเช่นนั้น ลูกคนเข้มาก็อยู่ใกล้คนเมา ลูกนักการพนัน ก็อยู่ใกล้กับบ่อนการพนัน ลูกมนุษย์น้ำกามก็มีกามากแบบพ่อของเขานะ

◆ ทุกคนเก็บเกี่ยวผลจากสกุล รับมรดกจากสกุล จึงขอให้พ่อแม่ทุกคนช่วยกันสร้างลูกของท่านให้เป็นคนดีเกิด

◆ ครอบครัวหนึ่งมีบุตรหลายคน เป็นบุตรที่ดีทั้งนั้น มีความประพฤติดีเรียนหนังสือดี ได้ทำงานดีๆ เป็นบีกแพ่น เป็นลูกที่น่าแต่ความอบอุ่นใจมาให้พ่อแม่ ไม่เคยมีคราวนำความเดือดร้อนใจมาให้เลย

◆ สอบกามได้ความว่า พ่อแม่เป็นคนเคร่งครัดในศาสนา ถือศีลห้ามประจำ ไปวัดทุกวันพระตั้งแต่หนุ่มๆ สามีภรรยา มีความรักใครกันดีมาก ไม่เคยมีเรื่องยุ่งยากใจต่อ กันเลย

◆ เพราะพ่อแม่มีใจสูง อยู่ในศีลธรรม ลูกที่เกิดมาจึงเป็นคนดี ว่านอนสอนง่าย นี่คืออิทธิพลที่เกิดจากความดีของพ่อแม่

◆ เด็กจะทำอะไรตามตัวอย่างที่เขาได้เห็นเสมอ ไม่ว่าตัวอย่างนั้นจะดีหรือเสีย ผู้ใหญ่จึงควรให้ตัวอย่างที่ดีๆ แก่เด็กๆ ตลอดเวลา

◆ ขณะใดที่อารมณ์ของท่านไม่ดี ขออย่าได้เข้าใกล้เด็กเป็นอันขาด เพราะอารมณ์

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

ที่ไม่ดีนั้น อาจทำอะไรที่ไม่เหมาะสมไม่ควรกับเด็ก
ได้ ความรักความเมตตาเป็นเครื่องมือที่สำคัญ
ที่สุด ที่จะช่วยให้เด็กของท่านเป็นเด็กดี

◆ ความรักความสามัคคีในหมู่เด็กๆ คือ
มูลฐานของความสามัคคีในหมู่ชนต่อไป เด็ก
หมู่ใดขาดคุณธรรมข้อนี้ อนาคตย่อมมีเดือน
พ่อแม่จึงมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมลูกให้
สามัคคีต่อ กัน

◆ พ่อแม่ควรทำตนเป็นตัวอย่าง โดย
รักใครรักน้องริบๆ อย่าทะเลเบาะแວังกัน มีอะไร
เกิดขึ้นต้องอดทนไว้ ชั่มใจไว้ อย่าให้ระเบิด
ออกมา

◆ ไข่เน่าเราเอามาเก็บไว้ ถ้ายังไม่แตก
ก็ไม่เหม็น แต่กอออกเมื่อใดก็เหม็นเมื่อนั้น การ
เป็นปากเสียงของพ่อแม่ เป็นเรื่องเหม็นเบื้อง
ของลูกๆ มาก

◆ พ่อแม่เป็นกระจากงานใหญ่ที่ฉาย
แสงสะท้อนให้ลูกได้มองเห็น จงเช็กระจากให้
สะอาด และแสดงภาพที่ดีให้ลูกของท่านได้ดู
จำไว้เกิด

◆ ประเทศไทยต้องการคนใจดีใจงาม
เพื่อสร้างชาติประเทศต่อไป พ่อแม่ทุกท่านมี
ภารกิจอันนี้ ขอท่านจงรักษาเกียรติภูมิของท่าน

ในฐานะเป็นพ่อแม่ไว้ด้วยดีเกิด

◆ ขอท่านพ่อแม่ จงสอนลูกของท่าน
ให้เป็นคนมีใจกว้าง ไม่เห็นแก่ต้นฝ่ายเดียว ให้
มีความเมตตาอาวี ไม่เจนพาะแก่คนเท่านั้น แม้
สัตว์เดรัจฉานก็ควรได้รับความเมตตาอาวี ได้
รับความสัตว์สหายตามควร อย่าได้เห็นแก่
ความสนุกส่วนตัว แล้วทำลายความสุขของผู้
อื่นเลย

◆ เวลาไปไหน อยู่กับใคร จงหาโอกาส
ฝึกเข้าให้เป็นคนมีน้ำใจดี เสียสละเพื่อผู้อื่นอยู่
เสมอ เช่นหัดให้รู้จักหลีกทางให้คนชรา เด็ก ให้
ที่นั่งแก่คนที่ควรให้ อันเป็นแบบอย่างของคน
ดี

◆ ท่านทำให้ลูกของท่านเป็นคนดีได้
อย่างใด จงทำเกิด อย่าข้าอยู่เลย มีฉะนั้นมา
ร้ายจะกินลูกของท่านเสียก่อน

◆ พ่อแม่ต้องหัดลูกให้รู้จักให้อภัย หัด
ให้ชนะความชั่วด้วยความดี หัดให้ชนะความ
โกรธด้วยความไม่โกรธตอบ เอาความดีเข้าสู่จะ
สหายมากกว่า

◆ การไม่ดีตอบ การไม่ด่าตอบ มีใช่
วิสัยของคนขี้ขลาด แต่เป็นวิสัยของคนดี คนที่
ชนะตนเอง การชนะตนเองนั้นแหล่ เป็นชัย

- ธรรมะเพื่อชีวิต -

แนะนำที่ประเสริฐยิ่ง

◆ พ่อแม่พึงระวัง อย่าให้เด็กของท่านมีนิสัยเห่อเห่มทะเยอทะยาน เป็นคนอยากได้ไม่รู้จักจบ

◆ ควรฝึกฝนเด็กให้มีความพอใจในสิ่งที่ตนมี ไม่ให้มีความทะเยอทะยานมากเกินไป จะทำให้ตนต้องเป็นทุกข์ ควรให้เขาเป็นคนรู้จักประยัตในการใช้จ่ายสิ่งของ จักได้เป็นคนรู้จักประมาณในการเป็นอยู่ในกาลต่อไป เป็นการเตรียมพื้นฐานของใจไปด้วยแต่เล็กๆ

◆ เด็กที่พึงคนเองได้นั้น จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติและวงศ์กระถุก

◆ ส่วนเด็กที่อ่อนแอกล้าด คอยแต่อาศัยผู้อื่นเป็นอยู่ เป็นคนรกรถโลก เป็นพวากถ่วงชาติมิให้ก้าวหน้า

◆ เด็กของท่านอยู่ในสภาพไหน ท่านได้ฝึกฝนลูกของท่านให้ยืนด้วยขาของเขารึเปล่า

◆ ถ้าหากคำตوب่าว่า “เปล่า” ขอให้ท่านได้เปลี่ยนวิธีเสียเลิด อย่าทำลายลูกของท่านเลย จงฝึกสอนให้เขามีความสามารถในการเป็นอยู่เด็ด แม่คราๆ จะไม่ช่วยเขา เขา ก็ช่วยตัวเขาเองได้ นี้แหล่ะคือตนเป็นที่พึ่งของตนเอง

◆ เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความซื่อและไร้เดียงสา ความดีดีดมากับเด็กแล้วโดยกำเนิด

◆ อย่าทำอะไรในทางที่จะปิดกั้นการแสดงออกของเด็กๆ ในด้านดีเลย จงช่วยให้เข้าแสดงความดีเท่าที่เขามีออกมากเด็ด

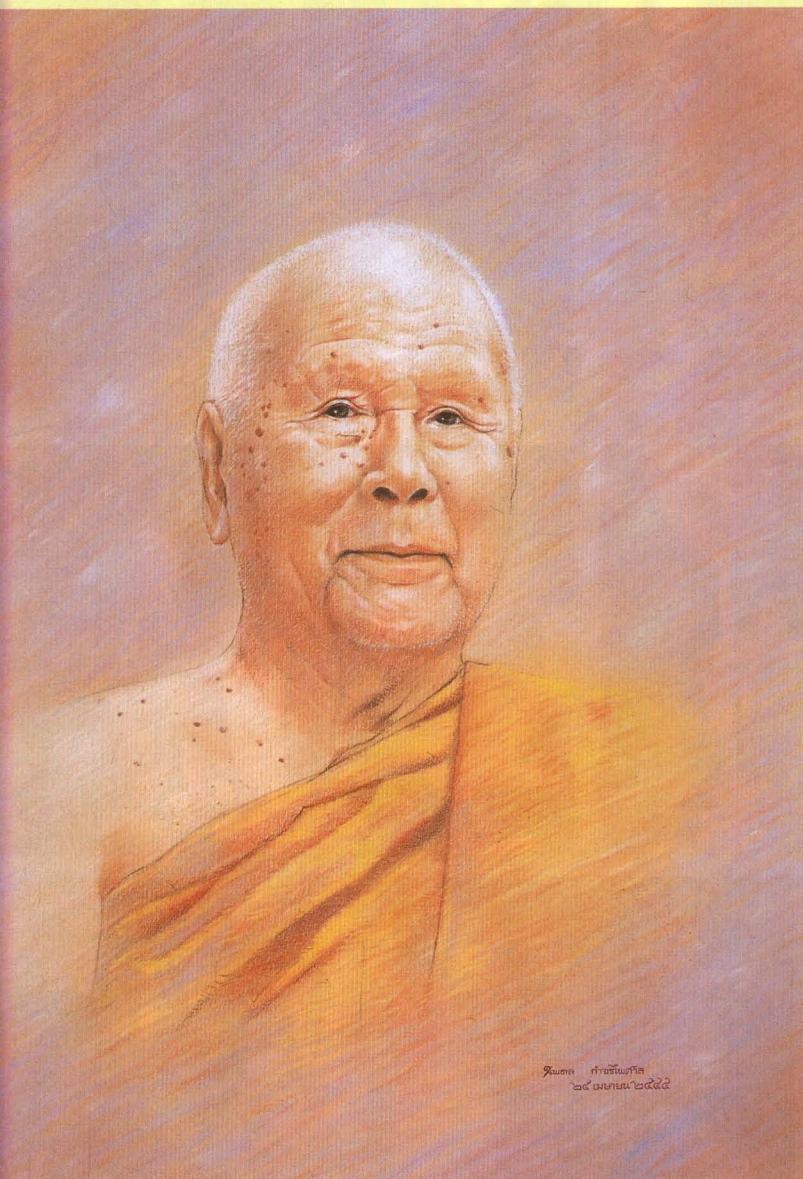
◆ พ่อแม่ทั้งหลาย ผู้มีความรักลูกและหวังให้ลูกของตนเป็นคนดีในกาลต่อไปข้างหน้า จงช่วยกันพรัสรสอนให้เด็กรู้ว่าอะไรเป็นความจริง อะไรเป็นความเท็จ

◆ ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย ความเท็จเป็นของตาย คนพูดจริงมีเกียรติมีชื่อเสียง คนพูดเท็จเป็นคนผ่าตัดเองด้วยลิ้นของตนตลอดเวลา

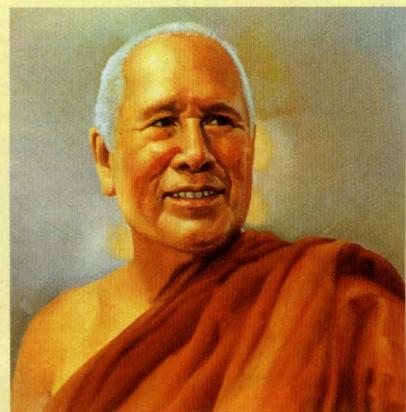
◆ จงพรัสรสอน จงคอยกำหนดแนวทางเดินสำหรับลูกของท่านทุกโอกาส อย่าเปิดช่องให้มารั้ยเข้าสิงใจลูกของท่านเป็นอันขาด

◆ ท่านก็จะภูมิใจได้ว่า ท่านเป็นพ่อแม่ที่เลี้ยงลูกทั้งทางกายทางใจ ได้ช่วยกันสร้างชาติไทย โดยการสร้างลูกของท่านให้เป็นคนดี สมภาคภูมิแล้วท่านจะไม่ต้องร้อนใจในภายหลัง

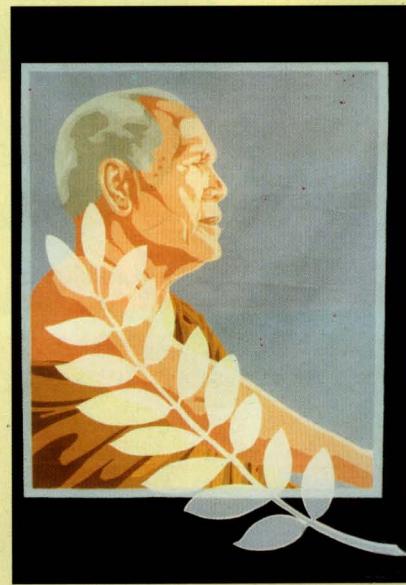

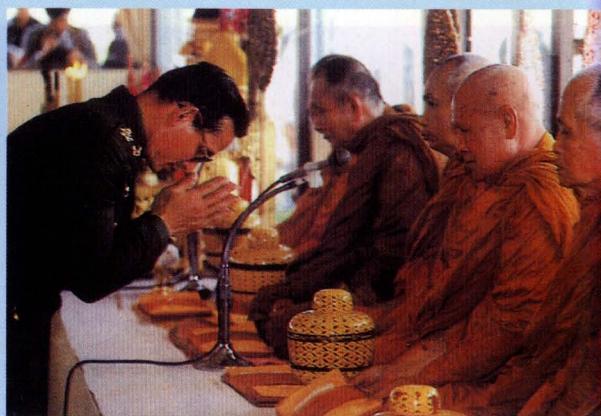
ภาพท่านปัญญาณนக ฝึกอ...นา遁 ก้าวไฟศาลา

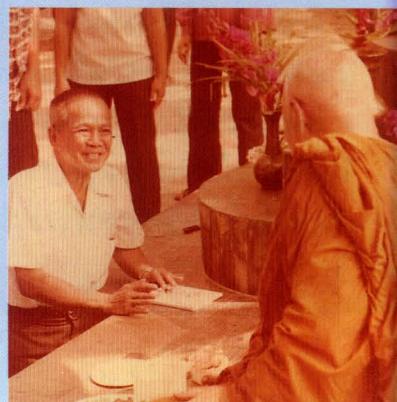
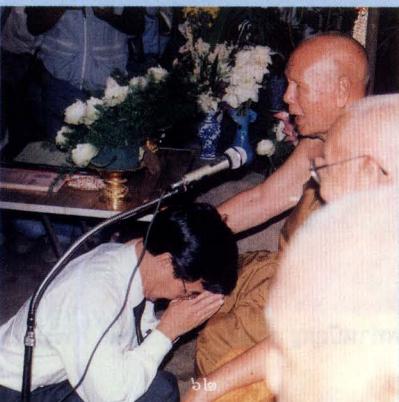
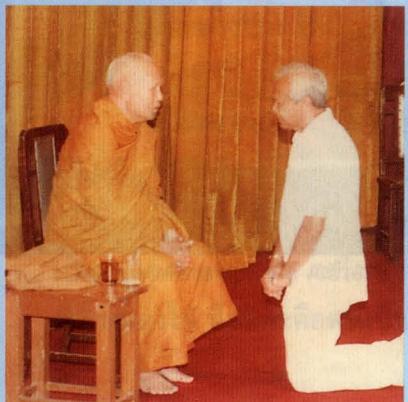
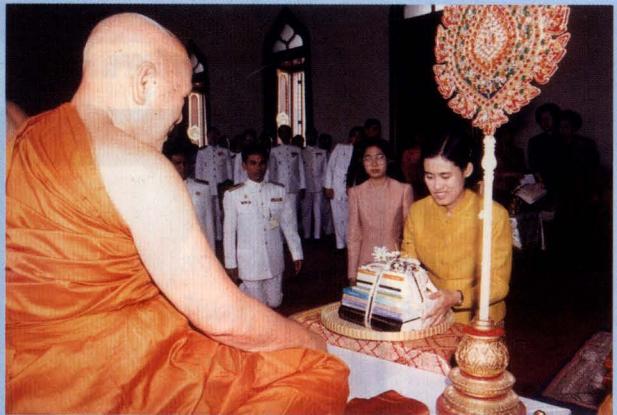
ภาพเชียน ฝึกอ...นิกร จันทร์กอชอ

ภาพเชียน ฝึกอ...พุฒิพงษ พากเพียร

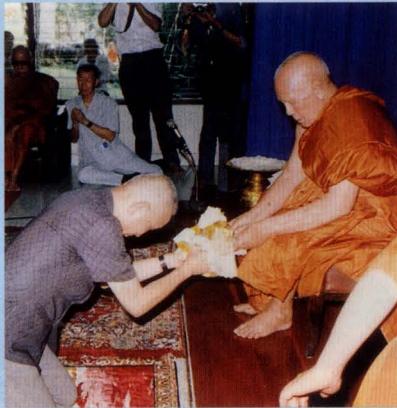
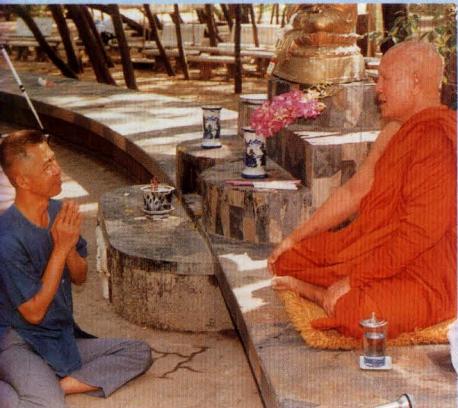
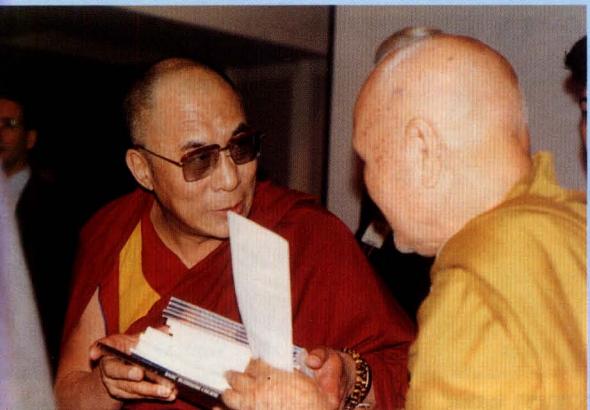

กานพลีริมังคล

ກາພສີມນົມຄລ

แสดงธรรมในงาน “วันครุฑ์ปี๒๕๗๘” ของกรุงเทพมหานคร

งาน“สัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา”ที่ห้องสมุดหลวง

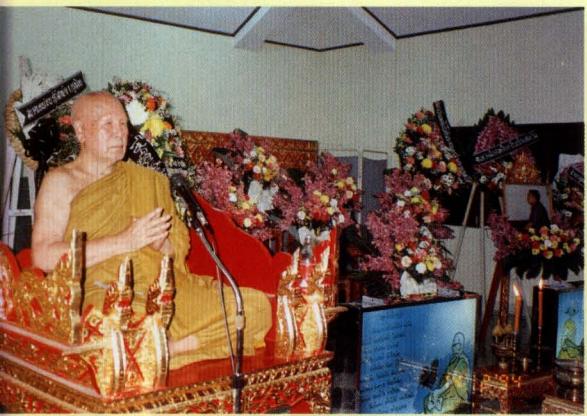

แสดงธรรมในงานระดมธรรม “วิสาขบูชา ๒๕๗๘” ที่สวนลุมพินี

แสดงธรรมวันสารท ที่วัดโพธิ์ บางคล้า จ.ฉะเชิงเทรา - กันยายน ๒๕๗๐

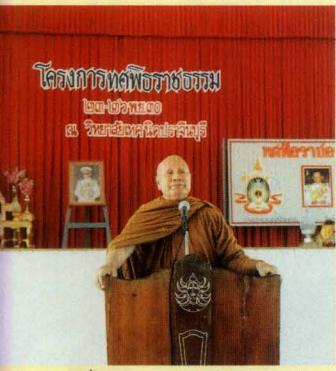

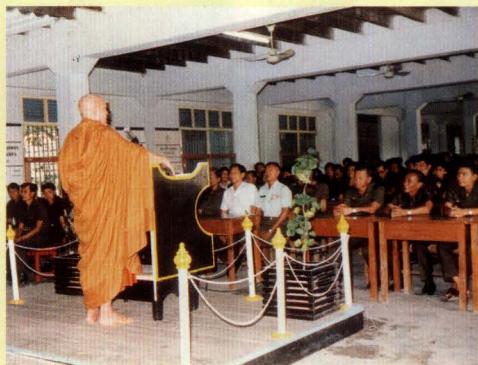
แสดงธรรมงานศพที่วัดชลประทานรังสฤษฎี

แสดงธรรมงานทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้เสียชีวิตจากอุบัติภัย
รถแก๊สระเบิดที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ปี ๒๕๓๘

แสดงธรรมที่วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

แสดงธรรมที่กรรมการขันส่งท้ายารบก - ตุลาคม ๒๕๓๘

แสดงธรรมในโอกาสครบรอบ ๙๙ ปี โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา - ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

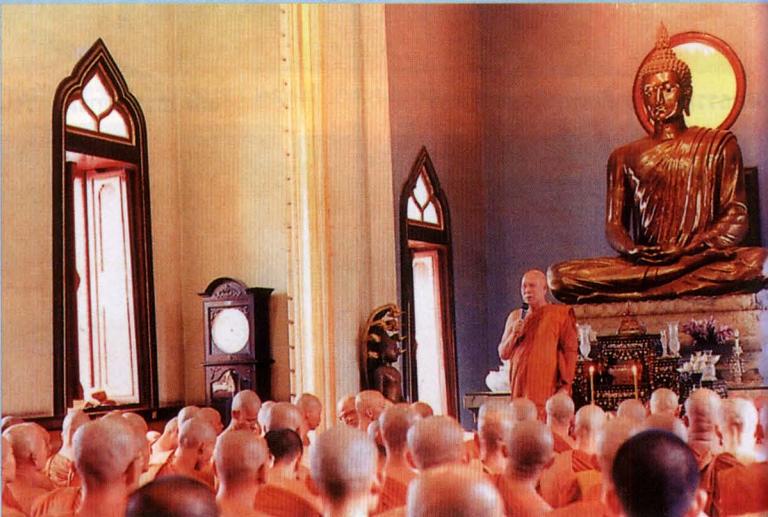

ทำหน้าที่พระอุปัชฌาย์บัวพะรະเข้าพรรษา ในพระอุโบสถวัดคลประทานวังสุดาภิ

นำเวียนเทียน “อาสาพหุชา” และให้อวاحวนเข้าพรรษา

บันทึกเสียงปาฐกถาธรรมทางวิทยุ
ออกอากาศทั่วประเทศ ทุกวันอาทิตย์ตั้นเดือน

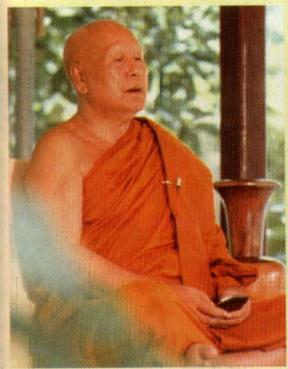
บันทึกเสียงที่วัดปัญญาณแห่งราม

ปาฐกถาธรรมทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๕

บันทึกเทป “ขอคิดด้วยคน” ออกอากาศทางช่อง ๕ อสมท.

บันทึกเทปธรรมะ ออกอากาศทางช่อง ๕ อสมท.

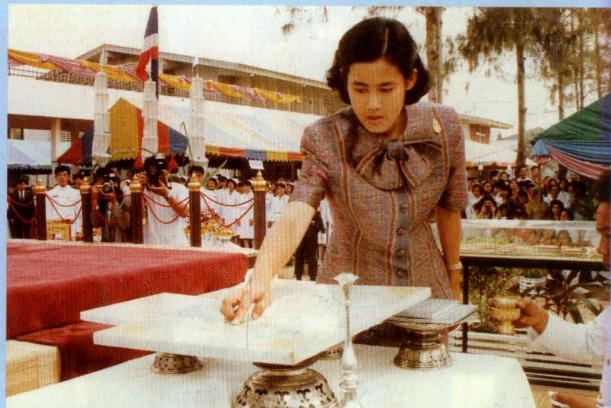

บันทึกเทป “สนทนาปัญหาบ้านเมือง” ทางช่อง ๕

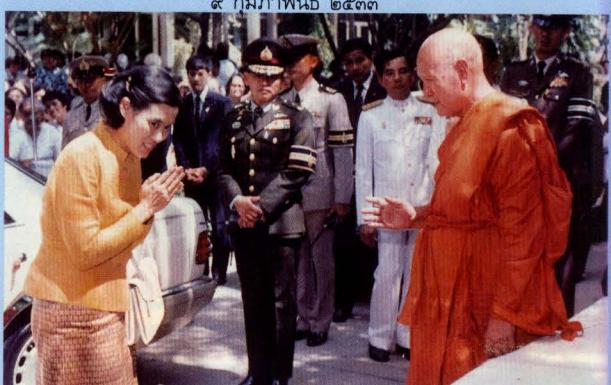
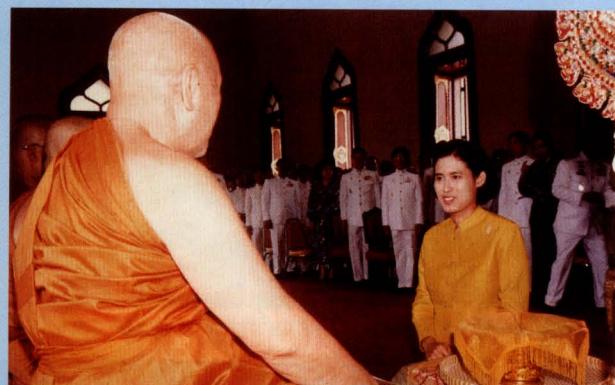
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จฯ ถวายผ้ากฐิน ณ วัดชลประทานรังสฤษฎิ์

๓๐ ตุลาคม ๒๕๗๔

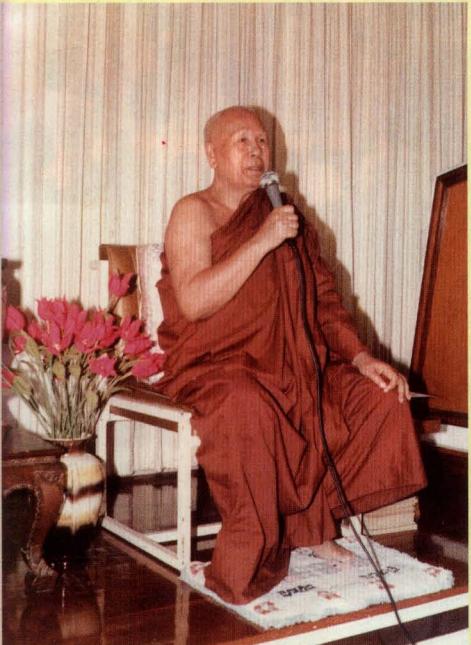
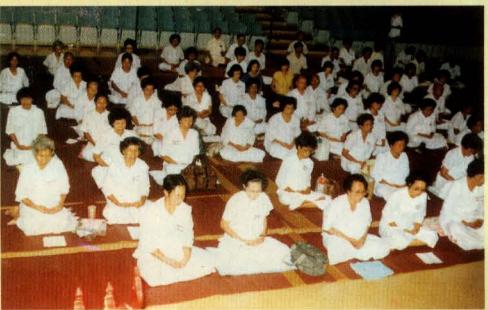
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จฯ ทรงวางศิลปักษ์ ตึก“๘๐ ปี ปัญญาเน้นทะ”
(ตึกอุบัติเหตุและผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชลประทาน)

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๗๔

ร่วมใจภารนา
ด้วยพระราชนูกุล
“๖๐ พรรษา
พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”
ที่พุทธมณฑล
- ตุลาคม ๒๕๓๐

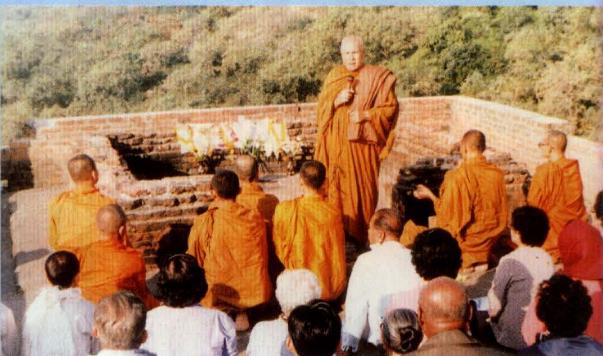

ให้โอวาท
พระธรรมกายอาท
ที่หนองคาย
และ
ที่วัดชลประทานฯ

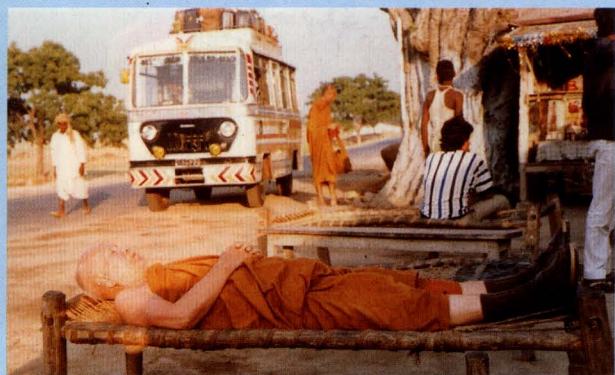
นั่งสว่างทางใน
พุทธประภาก
ตีนตันใจ
นำต้าให้ล
พุดไม่ออก
บริเวณ
หน้าถ้ำสุกราช
ที่พระสารีบุตร
บรรลุ
เป็นพระอรหันต์

ขันเขากิจมุก
(สูดเนพุทธภูมิ - พุศกิจกายน ๒๕๗๑)

ที่ประทับของพระพุทธองค์บนเขากิจมุก

พักรอ
ระหว่างเดินทาง
ไปพุทธคยา

รำลึกถึงพระพุทธธคุณ
ที่แท่นนัชาราสัน์ ได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์
พุทธคยา

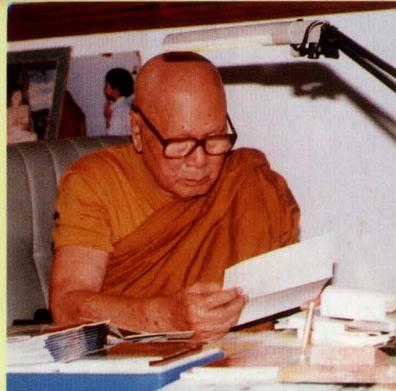
นำญาติโยมเยือนอนันเดีย
(พุศกิจกาน ๒๕๔๘)

ลงบิจ หน้าที่ประทับพระพุทธองค์ ณ วัดเชดวัน สาวัตถี

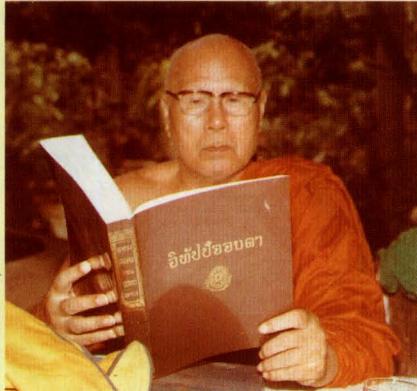

“ตรงนี้แหล่ะ...ที่ทำนมาหาตมะ คานธี ถูกยิง...”

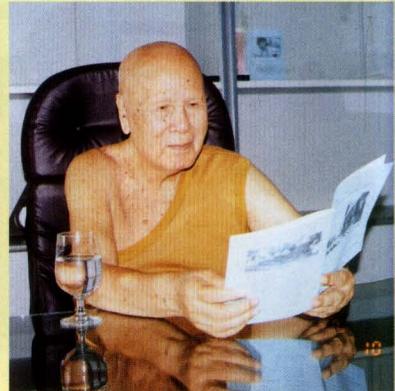

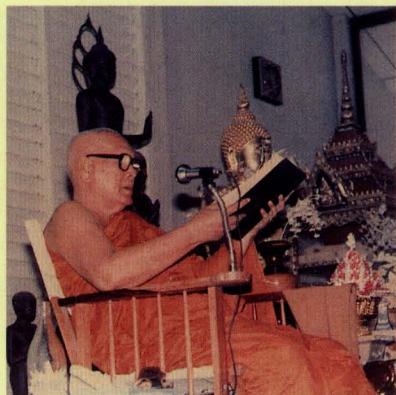
อ่านเอกสารที่ได้รับทำงาน

อ่าน“อิถัปปันโนบดี” ที่สวนโมกข์

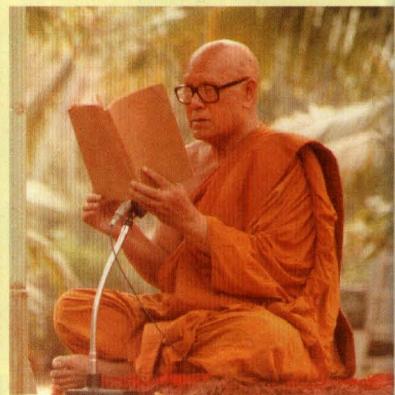
อ่าน“ปัญญาล้านน้ำ” ที่วัดปัญญาล้านน้ำราม

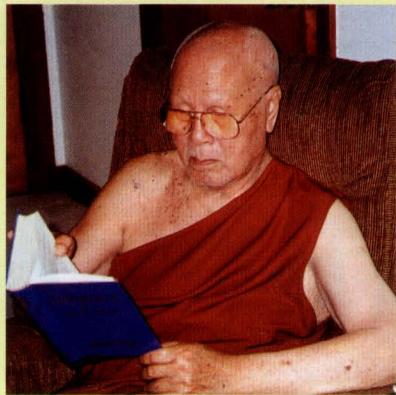
อ่าน“พุทธจารียา” ให้พระนวกะฟัง

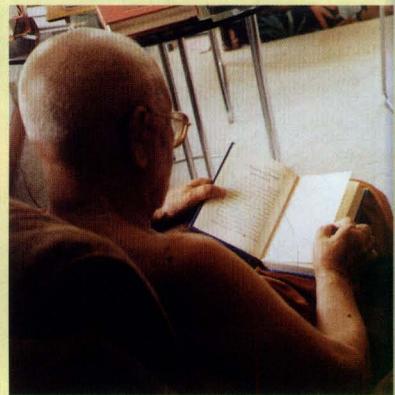
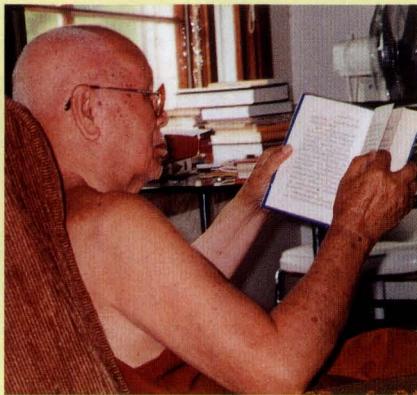
อ่านหนังสือพิมพ์“เมืองนนท์”

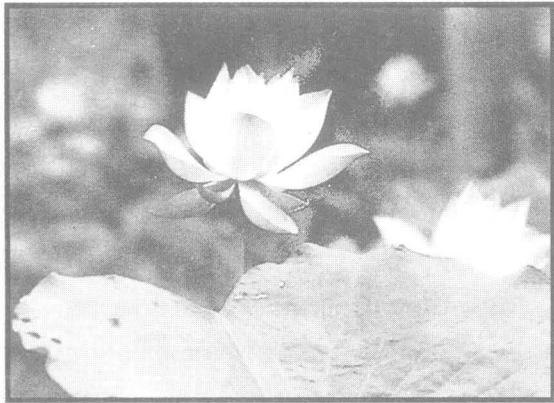

อ่านคำบูชาพระ ก่อนนำเรียนเทียนมหาชน

อ่าน“ประวัติศาสตร์สาวก” ของหลวงวิจิตรวาทการ ที่วัดพุทธธรรม อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา

ธรรมะเพื่อชีวิต ยังไห้ ยังได

ปัญญานันทภิกขุ

ปาฐกถาธรรม ณ วัดบลประทานรังสฤษฎิ์
วันอาทิตย์ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๔

คนเราทุกคนที่เกิดมาในโลกเราได้รับประโยชน์จากสิ่งต่างๆ เพื่อการดำรงชีวิต ต้นไม้ก็ให้ประโยชน์แก่เรา ดวงอาทิตย์ก็ให้ความอบอุ่นให้ความร้อน ความร้อนนี้ทำให้สิ่งที่มีชีวิตอยู่ได้ถ้าไม่มีความร้อนต้นไม้ก็ตาย คนก็ตาย น้ำก็จะไม่กล้ายเป็นไอ แล้วก็จะไม่มีฝนตก ความชื้นซึ่นในโลกก็จะหายไป

ในโลกที่เรารอยู่อาศัยนี้ยังมีความร้อนจากดวงอาทิตย์พอเหมาะสมพอดควร คือไม่ร้อนเกินไป เราก็อยู่ได้ ชีวิตสมบูรณ์ นั่นคือสิ่งที่เราได้รับจากสิ่งนั้น อะไรๆ ที่อยู่รอบตัวเรานั้น ถ้าเราคิดดูให้ดีแล้ว เราจะมองเห็นว่ามันให้อะไรแก่เรา

คนที่อยู่ร่วมกันก็ให้กันอยู่ตลอดเวลา คุณแม่ให้ชีวิตแก่เรา กับคุณพ่อร่วมกัน เมื่อเราเกิดมาแล้วเราคุดหน้ามจากแม่ แม่ให้ชีวิต ให้อาหาร ให้ความอบอุ่นทางร่างกาย ให้ความรู้ให้ความ

สามารถ ให้การศึกษาเล่าเรียน จนกระทั่งเราเดิน道 เป็นผู้ใหญ่ นั่นก็คือท่านให้แก่เรา

เรารอยู่ในสังคม คนทั้งหลายก็ให้ความสุข แก่เรา ความสุขที่ได้รับจากคนอื่นก็คือความเมตตา ปรานีที่เขามองเราเป็นเพื่อน เป็นญาติ เป็นมิตร เขามีม่องเราเป็นศัตรูผู้มุ่งร้าย แต่เห็นว่าเป็นเพื่อน กัน ร่วมกัน ร่วมแก่ ร่วมเจ็บ ร่วมตาย ด้วยกัน เมื่อเราเกิดทุกข์ยากลำบากในเรื่องอะไรๆ เขายังให้ความช่วยเหลือ

เช่น น้ำท่วมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คนที่อยู่ในสภาพที่ไม่ลำบากได้รับความสุขความสบายนี้ เปลี่ยนความสุขไปให้แก่คนเหล่านั้น ส่งข้าวสาร เสื้อผ้า หยุดยาไปช่วยเหลือ คนเหล่านั้นก็มีความสบายนี้ว่า “พวกเรามาได้อยู่โดยเดียว ไม่ใช่คนที่เป็นส่วนเกินของสังคม มีคนช่วยเหลือเจือจุนแก่เรา” เขายังได้รับความสุขทางใจ

- ยังไง

- ยังไง

เมื่อเข้าได้รับความสุขทางใจจากการกระทำอย่างนั้น เขาก็จะกระทำสิ่งนั้นต่อไป เพราะเขารู้ว่าทำอย่างนั้นได้สุข เขาก็จะทำสิ่งนั้นแก่คนอื่นต่อไปอีก มันส่งทอดกันไปโดยลำดับ เราจึงได้รับความสุขในสังคม

ความสุขที่เราได้รับนั้นเกิดจากบุคคลผู้ประพฤติธรรม ถ้าคนไม่ประพฤติธรรม ก็จะทำแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่น แต่ถ้าเข้าประพฤติธรรม มีธรรมะเป็นหลักครองใจตามหลักศาสนาที่เคารพนับถือ จิตใจก็โònอ่อน เห็นคนอื่นเหมือนกับคนเอง รู้สึกว่า “เราต้องการอะไร คนอื่นเขาก็ต้องการอย่างนั้น”

เช่น เราต้องการความสุข คนอื่นเขาก็ต้องการความสุข เราไม่ต้องการความทุกข์ คนอื่นเขาก็ไม่ต้องการความทุกข์ เมื่อเราต้องการความสุข ก็ต้องช่วยให้คนอื่นเป็นสุข

การช่วยให้คนอื่นเป็นสุข คือการช่วยตัวเอง คือช่วยให้เราเป็นสุขด้วย ในขณะใดที่เราทำอะไรที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ผู้อื่น เรารู้สึก ปลื้มใจ เบิกใจ บอเรงใจ มีความสมัยเหลือเกิน บางทีก็สมัยไปหลายวัน นึกถึงที่ไรแล้วก็ปลื้มอกปลื้มใจ ว่าเราได้ทำอะไร ที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ผู้อื่น

การทำอะไรให้ผู้อื่นเป็นสุขนั้นเรียกว่า เป็นหน้าที่ หน้าที่ของมนุษย์นั่นก็คือการทำให้คนอื่น

- เป็นสุขนั่นเอง การทำให้คนอื่นมีความทุกข์ แม้สักนิดหนึ่งนอกเหนือหน้าที่ ปฏิบัตินอกจุ่นออกทางไม่ใช่สิ่งที่สังคมต้องการ หน้าที่ของเรานั้นมีอย่างเดียว ว่า ทำอย่างไรที่จะให้เพื่อนมนุษย์ได้รับความสุข ความสมัย ปราศจากทุกข์โศกโรคภัย ให้อยู่กันฉันท์พื่น้อง นั่นคือหน้าที่

ถ้าคนเราทุกชาติทุกภาษา ทุกเพศ ทุกผิวพรรณ มีความคิดตรงกัน ในแนวโน้มว่า เราเกิดมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ แล้วหน้าที่ที่สำคัญก็คือทำอะไรให้เพื่อนมนุษย์มีความสุขใจ ถ้าเรามีหลักการประจำใจ ในรูปอย่างนี้ เราเบี้ยงเบี่ยงกันไม่ได้

เราจะฝ่าใครไม่ได้ จะไปลักษของใครก็ไม่ได้ จะไปประพฤติผิดในทางกรรมไม่ได้ จะพุดโกหกหลอกลวงใครก็ไม่ได้ จะดื่มกินสุราเมรรย์จนเมา-May หาความทุกข์ให้แก่ครอบครัวก็ไม่ได้ เพราะเรามีความสำนึกว่ามันไม่ใช่หน้าที่ของเราที่จะกระทำ เช่นนั้น

หน้าที่ของเรานั้น อ่านว่ายังไงความสุข ความสมัยให้แก่คนทุกคนที่เราเข้าไปเกี่ยวข้อง พ่อข้าน มีหน้าที่อ่านว่าความสุขให้แก่ครอบครัว แม่ข้าน ก็มีหน้าที่อ่านว่าความสุขให้แก่ครอบครัว ลูกก็มีหน้าที่จะประพฤติปฏิบัติให้คุณพ่อคุณแม่สมัยใจ

ครูมีหน้าที่ที่จะทำให้ศิษย์เจริญงอกงามด้วย ความประพฤติดี ให้ศิษย์มีความภูมิใจในทางที่ถูก

- ยังไง ยังไง -

ที่ชอบ ศิษย์มีความสำนึกร้าวเราราบีนผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณครู ก็จะทำอะไรทุกอย่างให้คุณครูสบายใจ เช่นตั้งใจเล่าเรียน มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อครูอาจารย์ ประพฤติสิ่งที่ถูกที่ชอบ ครูก็สนับน้ำใจ มีความสุขใจ

เราคิดในเรื่องนี้แล้วมันสนับน้ำใจว่า เราจะอยู่ณ ที่ใด เกี่ยวข้องกับใคร เราคิดไว้ในใจว่าหน้าที่สำคัญของเรานั้นคือ การทำงานอื่นให้มีความสุขความสนับน้ำใจ การทำอะไรให้คนอื่นมีความสุขนั้นแหล่งคือการปฏิบัติชอบในฐานะที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

แต่ว่าคนเรายังไม่ค่อยได้คิดถึงในแบบนี้ ไม่เอาปัญญาส่วนนี้มาใส่ไว้ในใจ มีความคิดว่าตัวได้คนอื่นช่วยเขา ตัวสนับน้ำใจ คนอื่นช่วยเขา ถ้าคิดอย่างนี้เขาวิธีกว่า ไม่มีน้ำใจคิดถึงเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ที่เป็นเพื่อนทุกๆ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน

เราอยู่คนเดียวไม่ได้ เราจะสุขคนเดียวไม่ได้ เราจะมั่งมีคนเดียวก็ไม่ได้ อะไรๆ เป็นของคนเดียวไม่ได้ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม หมายความว่า ต้องอยู่ร่วมกัน แยกกันอยู่ไม่ได้ การอยู่ร่วมกันนั้น ตั้งแต่เป็นครอบครัว เป็นหมู่บ้าน เป็นตำบล เป็นจังหวัด เป็นประเทศ

อันคนที่อยู่ในสังคมนั้นจะต้องมีความคิดให้เหมือนกันว่า เราอยู่เพื่อผู้อื่น ไม่ได้อยู่เพื่อตัวเรา

- เอง ถ้าเราคิดว่าเราอยู่เพื่อผู้อื่น เราจะเป็นสุข แต่ถ้าเราคิดว่ากูอยู่เพื่อกู มันก็เดือดร้อนรุนแรง เพราะมีความเห็นแตกตัว ไม่เสียสละเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้อื่น

ในแง่ธรรมาภิบาลนั้น เราควรจะถือว่าคนอื่นก่อน เราทิ่งหลัง ทำให้คนอื่นเป็นสุขก่อน แล้วเราจะพอใจสุขกับคนนั้น ทำให้คนอื่นสะดวกสบายแล้วเราจะพอใจได้ความสุขความสนับน้ำใจ แต่ถ้าเราเอาความสุขเสียก่อน เราจะไม่มีความสุข เพราะว่าการกระทำการจะทำให้คนอื่นมันผลกระทบกระเทือนต่อคนอื่น การกระทำการจะทำให้คนอื่นเป็นการกระทำการที่ไม่ชอบไม่ควร เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ

แต่ว่าถ้าเราจะทำอะไร เราต้องคิดว่ากิจที่เราจะกระทำนี้ จะกระทบกระเทือนใครบ้าง จะเกิดความทุกข์ความเดือดร้อนแก่ใครบ้าง เรียกว่า “เออใจเขามาใส่ใจเรา เอาใจเราไปวางใจของเข้า” ไม่คิดเห็นแก่ความสุขส่วนตัว แต่คิดว่าเมื่อเราจะได้อะไรก็ขอให้คนอื่นได้กันด้วย ได้สุขกันหลายๆ คน ได้ความมั่งมี ก็ขอให้กระจายความมั่งมีออกไปปัญหาสังคมก็จะไม่สับสนรุนแรง แต่ว่าจะอยู่ด้วยกันฉันท์พื่น้อง มีแต่ความสงบสุข

สมมติว่าเราเป็นคนที่มีเงินมีทอง แล้วเราจะไปลงทุนทำงาน เราต้องเลี่ยงเจ้าจานผลที่ได้รับนั้นให้แก่คนทำงานทั่วถึง ให้ความสุขแก่เขา ในเรื่อง

- ยังไง -

การเป็นการอยู่ เขาเรียกสมัยนี้ว่า “สวัสดิการ” ทางอาหาร เสื้อผ้า หยกยา เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย หรือ ว่าเวลาเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว เรา ก็ช่วยเขาในเรื่องอย่างนั้น

การทำซื่อนั้นจะทำให้ทุกคนรักกัน เห็นอกเห็นใจกัน เมื่อคนเรารักกันแล้วงานมันก็ดีขึ้น เพราะต่างคนต่างคิดว่า เราทำเพื่อผู้อื่น ไม่ได้ทำเพื่อตัวเราเอง นั่นแหละคือหลักการสำคัญในทางศาสนา ไม่ว่าศาสนาใด เราจะศึกษาธรรมะในศาสนาต่างๆ ศาสนาทั้งหลายนั้นเป็นบุคคลตัวอย่าง ในทางเสียสละประโยชน์ความสุขส่วนตัวไปสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ผู้อื่น

ให้เราพิจารณา เช่นว่าพระพุทธเจ้าที่เราเคารพถักgarะในฐานะเป็นบรมครุของเราทั้งหลายนั้น ชีวิตของพระองค์เริ่มต้นด้วยอะไร เริ่มต้นด้วย การเสียสละประโยชน์สุขส่วนพระองค์ เพื่อไปแสวงหาสิ่งอันจะเป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ผู้อื่น คือ การเด็จออกไปบวชหนั่นเอง การเด็จออกไปบวชของกษัตริย์นั่นไม่ใช่เรื่องธรรมดा พระองค์แม้จะยังไม่ได้เสวยราชย์ แต่ก็อยู่ในฐานะมกุฎราชกุมาร มีความหวังว่าจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินเมื่อพระราชนิตาสวรรคต

แต่ว่าพระองค์ไม่ต้องการสิ่งนั้น เพราะเห็นว่าการเป็นพระเจ้าแผ่นดินนั้น จะทำประโยชน์ได้ก็ในวงจำกัด ไม่กว้างขวางทั่วไป แล้วก็จะไปทำใน

เขตอื่นก็ไม่ได้ พระองค์เห็นว่ามันคับแคบเต็มที่ สู้ออกไปเป็นนักบวช เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้ไม่มีขอบเขตในที่อยู่อาศัย ทำอะไรได้ทั่วไปทุกรัฐ ทุกแคว้น ทุกประเทศ ไม่มีใครรังเกียจ เพราะนักบวชนั้นไม่เป็นเสนียดจัญไรของโลก นักบวชเป็นผู้มีสภาพจิตใจสงบ สะอาด สว่าง อยู่ด้วยปัญญาด้วยเหตุผล เป็นผู้เสียสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้อื่น

พระองค์ทรงคิดในแบบอย่างนั้น จึงได้หนีออกไปบวชอยู่ในป่า ดำรงชีวิตอย่างง่ายๆ ผ้าผุงผ้าห่มก้มไม่กีดขื้น มีนาตรอบบ้าน ที่หลับที่นอนไม่ประจำ นอนได้ตันไม่นอนตามถ้าตามกุเข้า หรือว่าเรือนร้างหรือล้อมฟาง หรือบางที่อาศัยโรงไม้เป็นที่พัก เวลาว่างก็ทรงคิดค้นในทางธรรมะว่าจะทำอย่างไรจึงจะดับทุกข์ได้ คิดค้นไปนานก็ได้พบความจริงของสิ่งนั้นประจักษ์แจ้งแก่ใจของพระองค์

และเมื่อประจักษ์แจ้งแก่ใจแล้ว บรรลุความเป็นพุทธะ ซึ่งหมายความว่าเป็นผู้รู้ เป็นผู้ดี เป็นผู้มีความเบิกบานแจ่มใสแล้ว พระองค์ยังเพื่อแผ่สิ่งที่พระองค์ได้พบนั้นไปแก่ชาวโลก ออกไปช่วยชาวโลก ถ้าพูดตามภาษาในสมัยนี้ก็เรียกว่า “รับใช้มหาชน” เขาพูดกันอย่างนั้นว่า “รับใช้มหาชน” พระพุทธเจ้า เรายังเรียกว่า “ไปรับใช้” แต่ “ไปช่วยเหลือมหาชน” ให้พันจากความมีดबดด ความหลงผิด ความเข้าใจผิดในการดำเนินชีวิต ชี้ทางถูก

- ยังไง ยังไง -

ทางขอบให้เข้าเดิน และเข้าได้เดินตาม ก็เป็นความสุขสำหรับบุคคลผู้นั้น และเป็นความสุขสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลผู้นั้น

พระองค์เสด็จไปชี้ทางให้แก่พระราชา ว่า ควรจะปักกรองประชาชนอย่างไร ควรจัดให้คนอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร ไปชี้ทางให้แก่ท่านเศรษฐี มีทรัพย์สมบัติ ซึ่งปกติมักจะเหนี่ยวหน่ออย พระองค์ ก็ไปสอนให้เสียสละ ให้เห็นความสุขของเพื่อนมนุษย์เหมือนกับความสุขของตนเอง แล้วก็ช่วยเพื่อแสลงที่ตนมีตนได้เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้อื่น

สอนประชาชนทั่วไปว่า “อย่าอยู่เพื่อตัวเอง แต่ให้อยู่เพื่อผู้อื่น” ตัวเราเองนั้นอาศัยผลประโยชน์จากการทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นนั้นแหละ มันก็มีผลผลอยได้เกิดขึ้นแก่ตัวบุคคลผู้นั้นด้วย คือ การให้นี่ คือการได้รับ การไม่ให้ คือการไม่ได้อะไร คนเรานั้น ถ้าให้เราจะได้ ถ้าไม่ให้แล้วจะได้อะไร เมื่อไม่ลงทุนแล้วมันจะเก็บเกี่ยวผลได้อย่างไร

เราไม่ห่วงพืชแล้วเราจะไปเก็บผลได้อย่างไร มันไม่มีทางจะหาได้ แต่ถ้าเราห่วงพืช พืชมันก็องงาม เรายังจะได้รับผลจากพืชที่เราห่วง แต่ถ้าเราไม่ห่วง แล้วเราจะได้พืชมาจากการอะไรที่ไหนเล่า อันนี้เป็นเรื่องที่จะต้องคิดให้มาก เพราะชีวิตของคนเรานั้นไม่ได้อยู่คนเดียว เรายู่ในสังคมก็ควรจะประพฤติดีให้เป็นประโยชน์แก่

สังคม ถ้าในกลุ่มนี้ได้มีบุคคลประเทที่เสียสละประโยชน์คนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นแล้ว สังคมนั้นจะมีความสุข

พระพุทธองค์ท่านได้ทรงกระทำอย่างนั้น เมื่อสอนสาวกให้ปฏิบัติงาน รู้แนวทางการสอน และปฏิบัติดันพันจากความทุกข์ได้แล้ว พระองค์ ก็บอกว่า

“ເຫັນແລ້ວຈາກນ່ວງອັນເປັນທິພີ້ ຈາກນ່ວງອັນເປັນບອນມຸ່ງຍົງ ເຫຼື້ທັງໝາຍຈະເຫື່ອໄປເພື່ອປະໂຍບັນເພື່ອຄວາມສູນແກ່ມາຫານ

จะประกาศแนวทางนี้วิตທີ່ຖຸກທີ່ນອນແກ່คนเหล่านັ້ນ คนທີ່ມີຢູ່ຢາມໄຟຟ້ານັ້ນຄວາມຕາ້ນອ່ອງໆ ມີຢູ່ເປັນຈຳນວນมาก ເພຣະໄນ້ໄດ້ຍືນໄດ້ຝຶງຈຶ່ງໄນ້ເກີດຄວາມຮູ້ ຄວາມເບ້າໄຈ

ເຮອງໄປສອນคนเหล่านັ້ນໄຫ້ເກີດຄວາມຮູ້ ຄວາມເບ້າໄຈ

อย่าໄປทางเดียวສອງຮູ່ປະເຈດນ້ອຍໄປຮູ່ປະເຈດເຕືອງທີ່ກ່າວກັນປະກາດແນວທາງທີ່ຖຸກທີ່ນອນແກ່ຄົນເຫຼັນ້ນ”

และพระองค์ตรัสว่า “ເຮົາເອງກີຈະໄປເໜືອນກັນ” พระองค์ກີທຳງານ ສາວກີທຳງານ ທຳງານອະໄຮທຳງານຊື້ທາງເດີນທີ່ຖຸກທີ່ດັ່ງແກ່ຄົນທັງໝາຍ ແມ່ນອັນບາດສາມນົດທີ່ສົດສມັຍເຕັກງົງ ວ່າ

“ນ້ຳທາງນຽກເຫາຫຼຸກນີ້ ນ້ຳສູນເກະມສານຕີ່
ນ້ຳທາງຮະນຖານ ອັນພັນໂຄກວິໂຍຄັກ”

- ยังไง -

นี่พระองค์ไปชี้ทางให้เข้าเดิน ให้คนทั้งหลายได้เดินในทางที่ถูกที่ชอบ นี่คือชีวิตตัวอย่าง และถ้าเราศึกษาชีวิตของพระองค์แล้ว ก็จะมองเห็นว่าทรงปฏิบัติพระองค์เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้อื่นตลอดเวลา

บางครั้งพระองค์ก็ทรงช่วยเหลือสาวก เช่น มือญี่ราวนหนึ่ง พระรูปหนึ่งป่วยมาก น้ำเหลืองเต็มไปทั้งร่างกาย นอนเจ็บอยู่ในภูมิ ไม่มีใครเหลียวแล เอาใจใส่ พระองค์เมื่อตื่นแต่เช้าตามปกติ ก็มักจะแผ่พระญาณมองไป คิดไปว่าวันนี้ควรจะไปช่วยใคร ให้เกิดความทุกข์ยากลำบากเดือดร้อนบ้าง

อันนี้ก็สำคัญที่เรารู้เรามาใช้ในชีวิตประจำวันของเรา ตื่นแต่เช้านี้เรารู้จะคิดว่า วันนี้เราจะใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้โดยวิธีใด มีอะไรที่เราจะรับใช้เพื่อนมนุษย์ ที่จะทำให้เพื่อนมนุษย์มีความสุขความสบายในฐานะที่เราพอจะช่วยได้ มีบ้างไหม

มองในครอบครัว มองออกไปบ้านใกล้เรือนเคียง มองออกไปในสังคมที่เราปฏิบัติงาน มองไปให้รอบๆ ว่ามันมีอะไรที่เราจะช่วยให้คนอื่นได้มีความสุขความสบายขึ้นกว่าปกติได้ และเมื่อเห็นสิ่งนั้นแล้ว เรา ก็ไม่อยู่นิ่งอยู่เฉย เราต้องไปช่วยคนเหล่านั้นให้พ้นจากความมีปัญหา ไปคลายปัญหา คือความทุกข์ทางใจ ให้แก่คนเหล่านั้น

นี่ก็เรียกว่า “เดินตามรอยพระยุคลบาท

ของพระผู้มีพระภาคเจ้า”

พระพุทธเจ้านั้น ทรงตื่นบรรทม ประมาณตีสี่ แล้วก็ทรงแผ่พระญาณที่เป็นความรู้ทางจิตพิเศษออกไปว่า ใครเป็นทุกข์บ้าง ใครเดือดร้อนบ้าง จะได้ไปสอนเขาให้คลายจากความทุกข์ ความเดือดร้อน ที่เรียกว่า “ไปโปรด” หมายความว่า ไปชี้แนวทางชีวิตให้คนเหล่านั้นเข้าใจ ตามหน้าที่ของพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงกระทำอย่างนั้นตลอดมาเป็นเวลา ๔๕ ปี

เราจึงควรจะได้ถ่ายทอดวิธีการนี้ไว้ในชีวิตของเรา ด้วยเราก็ติว่า “วันนี้เราจะทำประโยชน์อะไรแก่ใครได้บ้าง” อย่าคิดว่า “วันนี้เราจะเอารัดเอาเบรียบใครได้บ้าง” หรือว่า “จะไปเอาอะไรจากใครบ้าง” อย่าคิดในเรื่องจะเอาอะไรจากใคร แต่คิดว่าเราจะให้อะไรแก่ใครได้บ้างในวันนี้ อย่าคิดในเรื่อง “ເວົາ” ให้คิดในเรื่อง “ให้”

อย่าตกใจว่าให้แล้วมันไม่ได้ เพราะให้หนั衾 นันจึงได้ แต่ถ้าไม่ให้แล้วจะได้อะไร คนไม่เห็นนะ ไม่ได้อะไรรอ ก้ายิ่งให้ มันก็ยิ่งได้

พระพุทธเจ้าท่านอยู่ด้วยการให้ ไม่ใช้อยู่ด้วยการรับ การรับนั้นเป็นผลที่พระองค์ให้เพียงเล็กน้อย ไม่ได้ต้องการอะไรมากมายในชีวิตของพระองค์ แต่ว่าทรงให้มากตลอดเวลา นี่เรียกว่า “ให้”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมราชชนนีนาถ ของเรานั้นก็ได้ปฏิบัติในเรื่องนี้ คือทรง

- ຂໍາໃຫ້ ຂໍາໄດ້ -

“ให้”อยู่ตลอดเวลา พ่อพระองค์สบ้าย ร่างกายเป็นปกติ พระองค์ก็ไม่พักอยู่รุ่งเทพฯ ก็ต้องไปเชียงใหม่ ไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปภาคใต้ไปหัวหิน ไปให้ ไปให้ความสุขแก่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น เพียงแต่เข้าเห็นก็เป็นสุขแล้ว ได้เห็นพระเจ้าแผ่นดินนี้ก็มีความสุขแล้ว ได้เห็นพระบรมราชชนนีนาถ พระราชนิคิда ที่เสด็จตามพระองค์ไปเขาก็มีความสุขแล้ว สุขด้วยการได้เห็น เห็นบุคคลที่เป็นประโยชน์แก่สังคม เห็นบุคคลที่มีคุณธรรมก็มีความสุขทางใจ นี่เรียกว่า “ให้” อย่างน้อยให้เขาเห็นก็สบ้ายใจ

แต่่ว่าพระองค์ไม่ได้ “ให้” เพียงเท่านั้น แต่ทรงพิจารณาว่าในหมู่บ้านนี้ ในคำกล่าว มีเรื่องอะไรเดือดร้อน ขัดข้องอะไร ไม่สอดคล้องในเรื่องอะไร ในเรื่องการเป็นการอยู่ การทำมาหากิน ก็ทรงพิจารณา ศึกษาว่าควรจะปรับปรุงอะไรบ้าง เลยเกิด “โครงการในพระราชดำริ” ขึ้น

คือพระองค์คิดโครงการเหล่านั้น มอบให้รัฐบาล รัฐบาลก็ต้องไปจัดไปทำ แล้วโครงการใดที่เป็นของในหลวงนี่ทำเร็ว ข้าราชการทำอย่างรวดเร็วด้วยความตั้งอกตั้งใจ เพราะอะไร เพราะเขารักพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อรักแล้วก็มีความเพียร ความเอาใจใส่ การใช้สติปัญญาค้นคว้ามันก็เกิดขึ้น งานนั้นก็เจริญก้าวหน้า

อีกประการหนึ่ง พระองค์ให้ทำอะไรแล้ว

- เสด็จไปตรวจด้วย พอยืนนี่สั่งไว้ ถึงรอบปีหน้าก็
เสด็จไปตรวจ ไปลิ้งไหనแล้ว พากนั้นก็ทำงานกัน
ตัวเป็นเกลียว ในหลวงจะมาตรวจ เอาจานເเอกสาร
คือพระองค์เสด็จไป “ให้” ก็มีแต่ความสุขความสบาย
ที่จังหวัดเชียงใหม่ในสมัยก่อนนี้มีคุณภาพ แต่
ว่าเขาวเรียก “คุณ” ตัว ร มันไม่มี เขาเรียก “คุณ
ศรีวิชัย” โครงการไปเที่ยวเชียงใหม่นั่งรถขึ้นดอย
สุเทพ สบาย นั่นเป็นมือของครูบาศรีวิชัย ทำงาน ๕
เดือน กับ ๒๒ วัน ตัดถนนขึ้นยอดภูเขาให้รถวิ่ง^๑
ได้ ถ้าใช้งบประมาณของรัฐบาล ๓ ปี ก็ไม่เสร็จ
แล้วก็ต้องใช้เงินกันหลายสิบล้าน
แต่อ่าศัยบารมีความเมตตาของครูบาศรี
วิชัย คนมาทำถนนเรียกว่าแบ่งกันทำ ชั้นแรกแบ่ง
คนละว่า มากากขึ้นแบ่งคนละศอกเท่านั้นเอง เรียก
ว่าแบ่งคนละศอก ช่วยกันขุดถังยอดพระเจดีย์
บันไดพระเจดีย์ขึ้นพระธาตุ ๕ เดือนกับ ๒๒ วัน
เหมือนกับเนรมิต ถนนเสร็จเรียบร้อย แต่ว่าไม่ได้
ลาดยาง เพราะว่าการลาดยางนั้นประชาชนทำไม่
ได้ ไม่มีเทคนิคในเรื่องนี้ ก็ต้องทิ้งไว้ให้รัฐบาล ก็
พอดีกับในหลวงทรงเลือกที่สร้างวังที่ภูพิงค์ ต้อง^๒
ผ่านถนนสายนั้น เลยกล้ายเป็นถนนเรียบร้อย
ก่อนขึ้นบนยอดอยู่สุเทพ เราจะเห็นรูปพระยืน^๓
ตระหง่านอยู่ตรงนั้น นั่นแหลกเจ้าของถนนผู้ทำให้
เราเกิดความสบายใจ ปกติของครูบาศรีวิชัยนั้น
มีปฏิบทาข้อปฏิบัติอย่างไร ท่าน “ไม่เอา” ครูบา

- ยังไง ยังไง -

ศรีวิชัยนี่เป็นผู้ “ไม่เอา” มีแต่ “ให้” ท่านไปทำอะไรที่ไหน ท่านไปมือเปล่า ไปนั่งที่นั่น เมืองหนึ่งอีกเชา เรียกว่า “ไปนั่งหนัก” นั่งหนักคือนั่งอย่างหนักแน่น อย่างอดทน ถ้าไม่สำเร็จจะไม่ไปจากที่นี่

เมื่อท่านไปนั่งอยู่ที่ไหน คนก็ไป “ไปให้” ไปนับสิการ ไปถึงเห็นทำอะไร เขาก็ซื้อปูน ซื้อหิน ซื้อทราย ซื้อเหล็ก ซื้อแล้วไม่ได้อามาทั้งไว้นะ ทำด้วย ซื้อเหล็กมาต้องอา茂ซ่วยกันดัดซ่วยกันسان ทำให้เป็นโครงขี้น ซื้อปูนก็เอาไปเทลงในร่างปูน ซื้อทรายก็ไปเทลงไป ซื้อหินก็ไปเทลงไป ช่วยกัน กวน กวนเสร็จแล้วเอ้าไปเทลงในแบบ ช่างแบบเข้า มี อาสาสมัครทั้งนั้น คนทำงานวันหนึ่งๆ มากมาย

วิหารวัดสวนดอก ใหญ่oyer เหลือเกิน คน ทำกันเพียงสองเดือน ก็สำเร็จเรียบร้อย เพราะ อาศัยแรงงานที่คุณไปเสียสละ ไปทำกันเพื่อ ประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้อื่น ครูบาศรีวิชัยนั้นเป็น แม่เหล็กที่ดึงดูดประชาชนให้มารажาน ท่านทำ งานตรงนั้นเสร็จแล้ว ท่านลูกขี้นไปเลยฯ ไม่หยิบ อะไรไปสักชิ้นหนึ่งจากสถานที่นั้น และลักษณะนั้นที่อื่น ต่อไป คนก็แห่ไปทำอีก ไม่ว่าไปนั่นที่ไหนคนก็ต้อง ไปกันทั้งนั้นแหละ

อาทมาไปอยู่เชียงใหม่ ก็ศึกษาว่าครูนานี่ ท่านเก่งอย่างไร ท่านเก่งตรง “ไม่เอา” ท่านนั้นเอง ไม่ใช่เก่งเรื่องอะไร อีกคนเราถ้า “ไม่เอา” คนมัน ยิ่ง “ให้” นะ ยิ่ง “เอา” คนยิ่ง “ไม่ให้” ให้ๆไปแล้ว

- หาย ให้ไปแล้วหาย คนมันก็ไม่ให้ แต่นี่ให้ไปแล้ว
- มันเกิดอะไรขึ้นมา คนก็ชอบให้ เพราะว่าให้แล้ว
- เป็นประโยชน์ นี่เรียกว่า “ไม่เอา” คือ ไม่เอาเป็น
- ส่วนตัว ไม่เอาใส่กระเป้าใส่ย่าม แต่เอามาแล้ว
- ทำให้เกิดประโยชน์ คนก็ชอบให้ ครูนาท่านอยู่
- อย่างนั้น

ท่านมีสัจจะประจำใจ ว่าจะทำอะไรท่านก็ ทำ ว่าจะไปไหน ท่านก็ไป แล้วทำกิจเป็นเวลา ถึง เวลาท่านสวามนต์ ให้เจ้าครองเมืองเชียงใหม่มาหนึ่ง ท่านก็ต้องสวัดละ ถึงเวลาท่านก็ต้องสวัด ใจจะ มาตอนท่านสวามนต์ ท่านสวามนต์ไม่จบ ท่านไม่ ลูกขี้นไปต้อนรับ ท่านนั่งเฉยฯ เป็นเวลาของท่าน นี่ท่านทำอย่างนั้นสม่ำเสมอตลอดเวลาในชีวิตของ ท่าน คนได้เห็นแล้วก็เลื่อมใส ศรัทธา ช่วยกัน ทำบุญ

เขาว่าทำบุญกับ “ผู้ไม่เอา” นั้นมันได้ บุญมาก ได้อานิสงส์มาก อาณิสงส์มันอยู่ตรงไหน ตรงที่สิ่งนั้นไปเกิดเป็นสิ่งอื่นต่อไป บุคคลอย่างนี้ เราเรียกว่าเป็น “พระโสดาบัน” พระอริยบุคคลชั้น โสดาบัน คือเป็นบุคคล “ไม่เอา” และ ให้อะไรก็ “ไม่เอา” ไม่เอาเป็นส่วนตัวแล้ว เอามาเพื่อทำ ประโยชน์ เพื่อทำสิ่งที่เป็นคุณเป็นค่าแก่สังคมต่อไป ยิ่งทำ คนก็ยิ่งให้ ยิ่งให้มากขึ้น มากขึ้น เพราะ ว่าเห็นว่าทำจริง ทำเป็นประโยชน์ หลักการมัน เป็นอย่างนั้น

- ຂໍ້າ ຂໍ້າ -

ที่นี่เรามองดูศาสนาอื่นบ้างว่าเป็น “ผู้ให้” ขนาดไหน พระเยซูคริสต์ ท่านก็เป็นผู้ให้ตลอดเวลา ท่านช่วยเหลือคนให้พ้นจากทุกข์ยากไม่ต้องการอะไรจากคนเหล่านั้น อันนี้ก็คือการทำงานเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย เรียกว่าเป็น “ผู้ให้” อยู่ตลอดเวลาเหมือนกัน

เรารักษาชีวิตของบรรมครุทั้งหลาย ศาสตรา
ทั้งหลายนี้มีชีวิตอยู่ด้วยการ “ให้” ไม่หวังอะไรตอบ
แทน นอกจากกว่าให้คนอื่นสบายใจ เป็นเรื่องใหญ่
เป็นเรื่องสำคัญที่ปฎิบัติตอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นไป
ในรูปอย่างนั้น อันนี้เป็นหลักการที่เราควรจะเอามา
ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้นึกทุกวันๆ ว่า “วันนี้ เรา
จะทำประโยชน์อะไรแก่ใครได้บ้าง” และก็ทำ

การคิดจะทำประโยชน์อะไรแก่ผู้อื่นนั้นทำ
ได้ทุกเวลาที่ เรายังคงไปบนถนนนี้ เราคิดว่า
เราจะขับรถอย่างไรจะเป็นความสบายนะแก่คนอื่น
มันก็ต้องเคารพระเบียบเคารพกฎหมาย ไม่แข่ง
ในที่ที่ไม่ควรแข่ง ระเบียบอันได้ราก柢ปัจจุบัน คนอื่น
ก็ไม่เดือดร้อน แต่ขับไม่ถือระเบียบ ก็สร้างความ
ทุกข์ให้แก่คนทั้งหลาย เช่น เราไปขับตัดหน้าเข้า
เขซันตุมเข้าให้ ไอ้ตัวเองก็ถูกชน ไอ้คนชนก็เดือด
ร้อน ตัวร้ายต้องเชญตัวไปโรงพัก บางทีก็ต้องถูก
ปรับถูกลงโทษไป คือทำให้คนอื่นเดือดร้อนแล้ว

หรือว่าเราทำสิ่งสักปรบบนถนนทาง ทึ้ง
ขยะไม่เลือกที่ ทึ้งมลฝอยสักปรกวีไวน์ที่ไม่ควรจะ

ทั้ง คนผ่านไปผ่านมาได้กลิ่น สิ่งเหล่านั้น มันเกิด
เชื้อโรค อย่างนึงก็เรียกว่า เราไม่ช่วยให้คนอื่นสบาย
ทำให้คนอื่นเป็นโรค แต่ถ้าเราคิดว่าจะช่วยให้คนอื่น
สบาย เราไม่ทิ้งอะไรเพ่นพ่าน เราเอาไว้วางไว้เป็น
ระเบียบ

ความจริงสมัยนี้ น่าจะใช้ถุงพลาสติกใบโตๆ
ใส่ขยะใส่ลงไปในถุง สิ่ง แล้วมัดปากเอาไว้ปางไว้
รถขยะมาถึงก็ยกไปเลย ไม่ต้องไปโถย แมลงวันก็
ไม่ตอม กลิ่นมันก็ไม่เหม็น ขยะมูลฝอยใส่ถุงนี้มัน
วิเศษ ไม่เพ่นพ่านไม่เกิดความเสียหาย มันก็สะอาด
สวยงาม เราไม่อยากให้คนอื่นเป็นทุกข์ เรา ก็ไม่ทิ้งขยะ
มูลฝอยเพ่นพ่าน

หรือว่าเราจะทำอะไรที่มันจะก่อปัญหาแก่คนอื่น ยกตัวอย่างเช่นว่าเราสนุก แล้วก็เปิดเครื่องขยายเสียงดังก้องไปเลย มีงานอะไร จะเป็นงานบวชนาค งานศพ งานแต่งงาน เปิดเครื่องขยายเสียงหนวกหัวรำบ้านตลอดคืน อันนี้มันสร้างความทุกข์ให้แก่คนอื่น ถ้าคิดได้ว่าเราไม่ควรทำอะไรให้เป็นทุกข์แก่คนอื่น และไปนั่งเปิดอยู่ทำไม่

เราใช้เครื่องสำหรับเรียกคน ประกาศ
ไม่ชนนาฬิกาที่จำเป็น มันก็ไม่หน่วงหูชาวบ้าน ไม่
ก่อความรำคาญให้แก่ครุฑ์ คิดอย่างนั้นแล้วมันจะ
เป็นเครื่องช่วยให้ตัวเราดีขึ้น ให้ครอบครัวดีขึ้น ให้
สังคมที่เราอยู่อาศัยดีขึ้น เพราะเราคิดว่าเราจะอยู่
เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย

- ยังไง ยังไง -

เราไม่ได้อยู่เพื่อตัวเราเอง

เราจะไปไหน เรายังตั้งปัญหาว่าไปทำอะไร?
ไปแล้วมันจะทำให้คนอื่นดีขึ้นไหม? ทำให้คนอื่น
มีความสุขทางใจหรือไม่? ถ้าเราไปแล้วทำให้คนอื่น
มีความสุข มีความสนับสนุน เราจะไป แต่ถ้าไปแล้ว
หนักใจแก่คนอื่น สร้างปัญหาให้แก่คนอื่น อย่าไป
ดีกว่า

ทำอะไรก็เหมือนกัน พูดอะไรก็เหมือนกัน
หรือว่าจะเขียนหนังสือสักเล่มหนึ่ง แต่เขียนแล้วมัน
ไปทำคนให้จิตใจตกต่ำ ทำให้คนมีภัยเลสเพิ่มขึ้น เช่น
ว่า เพิ่มราคะ โหะ โมหะ ขึ้นในจิตใจ หนังสือนั้นไม่มี
มีราก ไม่มีความหมาย เป็นยาพิษทำลายจิตใจ
คน ซึ่งสมัยนี้มีมาก คนผลิตหนังสือประเภททำลาย
จิตใจคนมีมาก เขาไม่คิดถึงคนอื่น คิดถึงแต่การเป่า
ของตัวว่าหนังสือประเภทนี้ขายดีคนชอบ แต่หารู้
ไม่ว่า มันมีพิษสงขนาดไหน มันทำคนให้มีความ
ตกต่ำทางจิตใจ เป็นการเพิ่มภัยเลสต่างๆ ขึ้นในใจ
ของคนเหล่านั้น อันนี้เป็นเรื่องไม่ถูกต้อง

ถ้าคนคิดว่าเราจะเขียนหนังสือเพื่อ
ประโยชน์เพื่อความสุขแก่คนอื่น ก็เขียนแต่เรื่องที่
สร้างนิสัย เพาะความดี ความงามให้เกิดขึ้นในจิต
ใจของคน มันก็ดีขึ้นเท่านั้นเอง โลกจะดีขึ้นกว่านี้
ถ้านักเขียนทั้งหลายมีความคิดอย่างนั้น

หรือว่าหนังสือพิมพ์นี่เขียนแต่เรื่องที่มัน
จะเป็นประโยชน์ ไม่ใช่ให้มันเต็มหน้ากระดาษ แล้ว

- ก็หายไปฯ คนซื้อไปแล้วมันก็ไม่คุ้ม อ่านแล้วมันก็ไม่ได้อะไรขึ้นมา ควรจะคิดว่าเราจะเขียนอะไรเพื่อสอนคนเพื่อเดือนจิตสะกิดใจให้คนเกิดความรู้สึกนึกคิดในทางที่ถูกที่ชอบ คิดอย่างนี้ เรื่องทั้งหลายมันก็ดีขึ้น เป็นประโยชน์ขึ้น

นักแต่งเพลง มีคนแต่งเพลงบรรเลงกันทั่วไป อาทิตย์นั่งฟังๆ เพลงทั้งหลายที่เขาเปิดอยู่นี่ฟังๆ แล้วมันไม่ค่อยได้เรื่องอะไร มันมีแต่เรื่องรักๆ ใครๆ “ชอบเชือดอย่างนั้น รักเชือดอย่างนี้” อะไรอย่างนั้นนะ เชօไม่รักฉัน ฉันจะตายแล้ว มันได้อะไรขึ้นมา เด็กฟังแล้วมันได้อะไรขึ้นมาในจิตใจคนฟังแล้วก็ไม่ได้อะไร นอกจากว่ามีความคิดในทางเพ้อฝัน ไม่ได้เรื่องที่เป็นสาระ

เราอาจจะช่วยกันแต่งเพลงที่คนฟังแล้วเกิดความคิดถูกต้องเรื่องเรารมณ์ในการสร้างสรรค์ในทางศิลธรรมทางเพศเชือดคุณงามความดีให้เกิดขึ้นในจิตใจ จะได้ประโยชน์มากกว่า

รามาชัยกันสร้างสรรค์มูลฐานของสังคมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงามตามหลักธรรมทางศาสนา ไม่ว่าเราจะเป็นผู้บับถือศาสนาใด ความจริงเรื่องศาสนาที่ซื่อมั่นโดยเชื่อแตกต่างกันไป แต่เนื้อแท้นี่คือตัวธรรมะที่เป็นข้อปฏิบัติ เพื่อทำให้ชีวิตสงบ ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

อาทิตย์ไม่มีความคิดเห็นว่ามันแตกแยกอะไรในเรื่องศาสนา เห็นว่าทุกคนเป็นผู้ปฏิบัติธรรม

- ຍິ່ງໃກ້ ຍິ່ງໄດ້ -

ตามแนวทางที่ตนพอใจ จากหนังสือคัมกีร์ที่ตนได้ อ่านตอนเข้าใจแล้วถ้าเรามาดูแล้วผู้ปฏิบัติธรรมนั้น มีจิตใจอย่างไร มีจิตใจสงบ เยือกเย็น มีปัญญา มี เทคโนโลยี ใช้ชีวิตคนให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ จุดหมายมันอยู่ที่ตรงนั้น ผู้ปฏิบัติธรรมมัน มุ่งไปทางนั้น เพราะจะนั้นเมื่อเราพบโครงซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติธรรม เรายังไม่รู้สึกว่าแตกต่างกัน แต่ว่ารู้สึกว่าเขานะเป็นผู้ประพฤติธรรม ก็พอใจ

เหมือนในสมัยเราวันนี้ก็มีโยมชีคอหอลิก มาบังอยู่คุณหนึ่ง ก็เหมือนกันกับพวกเราทั้งหลาย คือเป็นผู้ประพฤติธรรม เดินในทางถูกทางชอบเดินไปสู่ความสงบ เดินไปสู่ความสว่างด้านปัญญา เพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคม เราเห็นแล้วเราเก็บรวบรวมกัน ควรสนทนากับครรภ์กัน เป็นเหมือนพี่เหมือนน้องกัน เพราะเดินทางสายเดียวกัน แต่ว่าอาจ จะซื้อแตกต่างกัน

ชื่อมันอย่างนั้น ของบางอย่างซึ่งไม่เหมือนกัน ฝรั่งเรียกอย่างหนึ่ง เจ้าเรียกอย่างหนึ่ง ไทยเรียกอย่างหนึ่ง แต่มันก็ของนั้นแหละ ของที่มันเป็นประโยชน์ละ เช่น น้ำ ฝรั่งเรียกอย่างหนึ่ง เจ้าเรียกอย่างหนึ่ง ไทยเรียกอย่างหนึ่ง แยกมาเลเซียเรียกอย่างหนึ่ง เอาจมาดูแล้วมันก็ “น้ำ” นั่นแหละ ของเหลว ดีมแล้วแก้กระหายได้ อาบแล้วมันแก้ร้อนได้ ชะล้างสิ่งสิ่งใดได้ นี่มันก็น้ำเท่ากัน

จะเรียก “ວອເຕອຣ໌” จะเรียก “ຊີ້ຍ໌” จะ

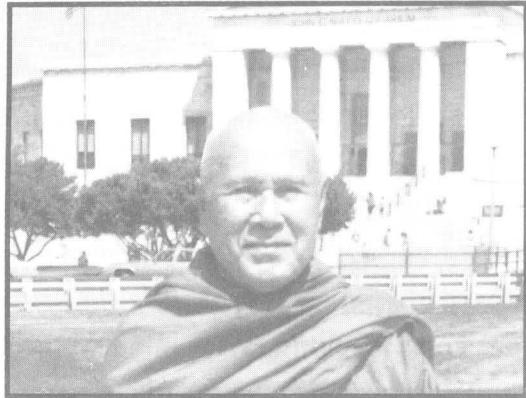
เรียก “ອາຍເອະໄໄຣ” จะเรียกอะไร มันก็ “ນ້ຳ” นั่นแหล่ แต่ว่าคนเรา บางทีมันทะเลาะกันที่ซื้อ มันไม่ได้เรื่องอะไร

เราควรจะหันหน้าเข้าหากัน ประนี ประนอมกัน แล้วมาช่วยสร้างสรรค์โลกนี้ให้อยู่ในสภาพสงบ สังคมมนุษย์เราเวลาນี้ ผู้ประพฤติธรรม ต้องร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์โลกให้สงบ “ໄອັງໝາຍ່າ” ไม่ประพฤติธรรมมันก็รวมกันอยู่เหมือนกัน เช่นโจร นี่มันรวมกันบ่อยๆ รวมกันเพื่อไปปล้น รวมกันไปในทางชีวิต ไม่ได้เรื่องอะไร

ที่นี่เราที่เป็นบัณฑิต เป็นผู้มีความรู้ในด้านธรรมะ เราเก็บรวบรวมกันเพื่อต่อต้านสิ่งชั่วร้าย เราไม่ทำลายใคร แต่เราทำลายสิ่งชั่วร้ายที่อยู่ในจิตใจของคน ให้คนนั้นมีจิตใจ่องใส่ปราศจากสิ่งสิ่งใด ก็เหมือนกับเราเอาน้ำเข้าเครื่องกรอง กรองแล้วน้ำสะอาดดีมีได้ คนเราเก็บรวบรวมกัน ถ้าใครไม่ตีเราก็ จับเข้าเครื่องกรองเสียแล้วก็ให้เป็นคนบริสุทธิ์ สะอาดเรียบร้อย

อันนี้ควรจะถือว่าเป็นหน้าที่ เป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่จะชักจูงเพื่อนฝูงมิตรสายให้ได้เข้ามาธรรมะให้ได้เดินในทางที่ถูกที่ชอบ อย่าไปจูงเพื่อน เข้าไปสู่ทางแห่งอนาย ให้เดินไปในทางธรรมะ ช่วยกันทำอย่างนี้ สังคมก็จะดีขึ้นเจริญขึ้น มีแต่ความสงบ ทุกคนก็ได้รับความสุขทั่วหน้ากัน

ธรรมะเพื่อบริวาร

ทางชีวิตที่ดีงาม

ປັບປຸງນັ້ນທົກນູ່

เล่าให้นิสิต มศว.ปักหม้อนั่น ฟัง

ເມືອ ၃၀ ມິຖຸນາຍນ ແກ້ໄຂ

ที่ประชุมกันอยู่นี้ ครเครยได้ยินชื่อ “ท่านปัญญาณนทะ”บ้าง...ถ้าเครยได้ยินให้ยกมือขึ้น... ครเครยเห็นหน้าท่านปัญญาณนทะบ้าง...เว้นวันนี้.. ก่อนหน้านี้ครเครยเห็นบ้าง...เห็นที่ไหน..อ้อ!..ในโทรศัพท์...ครเครยฟังเสียงทางวิทยุบ้าง...อ้อ!... สำคัญๆ...แสดงว่าพากເຮອນ เป็นผู้สนับสนุนในการศึกษา สนใจในการฟังเสียงธรรมะของท่านปัญญาณนทะ...และ “ท่านปัญญาณนทะ” 茫然งอยู่ที่นี่แล้ว

เข้าว่าท่านปัญญาเป็นนักเทคโนโลยีชื่อ ความ
จริงซึ่งมันมีด้วยกันทั้งนั้น เขอทุกคนก็มีชื่อ ไม่มี
ชื่อเรียกกันไม่ได้ เพราะว่าชื่อนี้เป็นเรื่องสมเด็จ
สำหรับใช้เรียกงานกัน ชื่อนั้นชื่อนี้ สมัยนี้ชื่อ
 เพราะๆ ทั้งนั้น เพราะเวลาเกิดแล้วชอบไปให้พระ^๑
 ตั้งชื่อ พระตั้งชื่อให้เป็นภาษาบาลีบ้าง สันสกฤต
 บ้าง ชื่อสวย ๆ ชื่อ ณกุณ..ณกุณาร อะไรอย่างนั้น
 แต่ว่าไปเขียนกันแล้วไม่ได้ความ ชื่อ ณกุณี นี่ เวลา

ໄປເຂົ້າມລະນະເຂົ້ານ ລ.ລົງ ສະກັດ ກົມເຂົ້ານ ເມ
ຖຸກ ເລຍຢູ່ກັນໃຫຍ່ ດ້ວຍອ່ານຸ່າ ກົມເຂົ້ານຈ່າຍ ຊ່ອ
ແມບັນ ແມ່ຈັນ ຫຼືອຄນໂບຣານເຂົ້າກັນຍ່າງນັ້ນ

หลวงพ่อเนื่องซื่อไม่ได้พระอะไร เมื่ออยู่บ้านซื่อ “ปั่น” แปลว่าหมุนอยู่ตลอดเวลา แล้วก็พอมากว่าเป็นพระ ท่านดังซื่อให้ว่า “บัญญานันทะ” หมายความว่า ยินดีในเรื่องบัญญา ยินดีในเรื่องความรู้ ในเรื่องการศึกษา เป็นผู้สนใจในการศึกษา ในการเล่าเรียน

หลวงพ่อขอบอ่านหนังสือ สมัยเด็กๆ นี่ไม่ชอบเล่นกับเพื่อน เพื่อนว่า “ไยหน้าตัวเมีย” ความจริงมันก็ “ตัวผู้” นั้นแหล่ะ แต่ว่ามันให้นิคเนมอย่างนั้น ให้นิคเนมว่า “หน้าตัวเมีย” เพราะเราไม่ค่อยชอบชกต่อย ไม่ชอบเรื่องทะเลาะเบาะแว้ง แต่ชอบหลบเพื่อนไปอ่านหนังสือ สมัยเด็กๆ นี่ชอบอ่านหนังสืออ่านทุกเรื่อง

- กางธงไว้ตักที่ดิน -

สมัยนั้นหนังสือพิมพ์มีไม่น่าจะ มีชื่อหนังสือ พิมพ์ “ไทย” แล้วก็หนังสือพิมพ์อีกฉบับหนึ่ง ชื่อ เป็นฝรั่งแต่ว่าเป็นตัวไทยทั้งนั้นแหละ แต่ให้ชื่อเป็น ฝรั่ง ก็ไปอ่าน เรื่องที่ขอบอ่านคือเรื่องจีน สมัย นั้นคนชอบเรื่องเกร็ดพงศาวดารไม่ใช่เนื้อแท้ เอา เกร็ดมาเขียน แล้วก็อ่านสนุก เพราะเข้าหุดใน ตอนที่พระเอกถูกจับบ้าง นางเอกถูกจับบ้าง เลย เป็นห่วง พรุ่งนี้ต้องมาอ่านต่อ เลยชอบอ่านหนัง- สือ แล้วโถขึ้นก็ชอบอ่าน ถ้ามีสถา肯์ไม่เคย ไปซื้ออะไร นอกจากหนังสือ ไม่เคยซื้อของอย่าง อื่น เพราะว่าไม่มีเงินซื้อยาวยานชวนใจในสมัยนั้น

ตอนหลวงพ่อเป็นเด็กนีบ้านเมืองยังไม่ เจริญ ไปโรงเรียนไม่ได้สมร่องเท้า ถนนก็ไม่ได้ ลาดยาง ชรุขระเป็นลูกกรวดลูกรัง แต่ว่าเดินทุก วันๆ วันละ ๒๐ กิโลเมตร ไปสิบกิโล กลับสิบกิโล

เดินทุกวัน เดินจนดินหนา แล้วก็แข็ง แรง เดินจนใกล้ ขันแรกๆ ใหม่ๆ เดินไกล เดิน นานๆ...เอ็ง! มันใกล้นิดเดียว เดินไปทางไช่เต่า ข้างถนนไปบ้าง จับปูไปบ้าง เล่นกันไปตามเรื่อง กถึงโรงเรียน ไปถึงโรงเรียนก่อนคนที่อยู่บ้านใกล้ เพราคนบ้านใกล้นี้เก็บประมาทว่าสายค้อยไปก็ได้ เรายังน้อยไปต้องตื่นแต่เช้ามืด แล้วก็ไปโรงเรียน

บ้านเมืองยังไม่เจริญ แม้ครุภัยไม่ได้สม รองเท้า ที่ไปสอนนะ ไม่ได้สมรองเท้า ครุภ์ เดินเหมือนกัน มีครุคนเดียวที่ใช้จักรยาน เพราะ

ครุคนนี้เป็นคนในตลาด ชื่อ “ครุช่วนເລີຍະ” ชื่อ เป็นคนประเทศจีนหน่อย แต่ว่าแกไม่เคยไปเมือง จีนหรอก เตี่ยไม่เคยไป ทรงแกโน่นเคยอยู่เมือง จีน แต่ว่าก็ชื่อกันมาอย่างนั้น ชื่อ “ช่วนເລີຍະ” ต่อมาก็เปลี่ยนเป็น “นายวุฒิ” ชื่อเป็นไทยขึ้นมา มีรถจักรยานใช้คนเดียว นอกนั้นเดินกันทั้งนั้น

ครุภ์เดิน นักเรียนก็เดิน เดินกันไปอย่าง นั้นก็สนุกดี ชีวิตก็สมบุกสมบันหน่อย ต่อมาเดิน ไม่ไหว ก็เลิกบอกว่าไปอยู่ไกลๆ เกอะ สมัยนั้น ไม่มีหอพักกันออกจาก “หอพักคุณพระ” หอพักคุณ พระก็คือ “วัด” นั่นเอง เลยไปอยู่วัด

อยู่วัดนี่ตีมาก เพราะอยู่วัดได้เรียนหลาย อย่าง ได้ประสบการณ์ในชีวิต อยู่บ้านไม่เคยทำ อะไร เพราะว่าคนอื่นทำหมด แม่ทำบ้าง พี่ทำ บ้าง เราเป็นลูกชายคนเดียวในครอบครัว เลย ทำอะไรไม่ค่อยเป็น ชีวิตอ่อนแอ

ที่นี่พอไปอยู่วัดนี่ เข้าจัดเรื่องกัน ๔ คน หุง ข้าวตอนเช้า หุงข้าวตอนเย็น ๔ คนนี้ทำทั้งวัน ทำเช้าทำเย็น พรุ่งนี้ก็ ๔ คน ผลัดเปลี่ยนกันไป ได้รับจุ่งข้าว รับกัดดีไฟ

พวกเรอนี่ติดไฟไม่ยากเวลา_n กดสวิทช์ บุบ ไฟสว่างแล้ว เดียวเนี่ราหุ่งข้าวด้วยหม้อไฟฟ้า กันทั้งนั้น ไม่ได้หุงข้าวด้วยหม้อธรรมชาติ สมัย ก่อนหุงข้าวหม้อดินด้วยนะ หุงหม้อดินทำให้มันสีย ประณีต ระมัดระวัง เพราะแพลงไม่ได้...หม้อแตก

- กางเมืองกีตีติฯ -

จะใส่ข่าวสารในหม้อต้องกะว่าจะใส่สักเท่าไร ถ้าใส่มากเกินไปคับหม้อ หม้อแตกเหมือนกัน แต่ เพราะข้าวมันมาก นี่ต้องรู้ว่าจะต้องใส่สักเท่าไร แล้วต้องเรียนรู้ว่า ใส่น้ำสักเท่าไรจึงไม่ต้องเช็ดน้ำทิ้ง เพราะเอาไปพิ้งมันสูญเสียวิตามิน ของมีคุณค่ากับร่างกาย ข้าวสมัยก่อนไม่ได้สีโรงสีน้ำ เวลาหุงแล้ว น้ำจะเป็นมันที่เดียว แสดงว่ามีวิตามินเหลืออยู่มาก อันนี้ถ้าหุงไปเสีย สูญเปล่า

เพราะฉะนั้นาอาจารย์บอกว่า อย่าเอาหัวทิ้ง ให้แห้งในตัว ต้องกะน้ำให้พอดี ใส่น้ำลงไปในข้าวสาร ขนาดสักข้อนิ่วมือ เรียกว่า “องคูลี” สมัยนั้นไม่ได้วัดว่าเป็นเซ็นต์หรือเป็นอะไรมาก ก็ไม่รู้เรื่อง เอาข้อนิ่วมือเป็นเครื่องวัด ใส่น้ำวัดดูจากข้าวสารขนาดอย่างนี้ แล้วก็ใส่ไฟให้พอดี ไฟมากก็ไม่ได้ ข้าวใหม่ กินไม่อร่อย ต้องพอดี

ขันแรกก็หุง ให้มันบ้าง เปียกบ้าง ถ้าวันไหนหุงใหม่ เพื่อก็ว่า “อิwareนหุงข้าวไม่ได้ความ หุงข้าวใหม่” วันไหนเปียกมันก็ว่า “ไม่ได้ความ หุงข้าวเปียก” เวลาดิบมันก็ว่าอีกเหมือนกัน เราเก็บต้องระมัดระวังไม่ให้เปียก ไม่ให้ดิน ไม่ให้ใหม่ ต้องให้พอดี ๆ และให้เรียบร้อย อย่างนี้มันต้องศึกษาด้วยตัวเองทั้งนั้น ไม่มีครุสون แต่ศึกษาจาก ประสบการณ์ในชีวิตของเราเอง

หุงข้าวก็เป็นแล้ว ก็ต้องแกงเป็นด้วยนะ หลวงพ่อเป็นคนปักษ์ใต้ขอบกินแกงเหลือง แต่ปักษ์

- ได้เข้าไปเรียก “แกงเหลือง” เขารெยก “แกงส้ม”
- เพราะว่าใส่ของเบรี้ยว ใส่มะขามใส่อะไรให้มันเบรี้ยว ไอ้ของเบรี้ยวนี่ทำให้รับประทานได้ไม่เบื่อ
- ถ้ากินแกงที่มีไขมันมาก...เบื้อ มีกะทิกเบื้อ แกงประเภทมีเนื้อหมูมากๆ ก็เบื้อ แต่ว่าแกงส้มนี่ไม่มีเบื้อเลย กินทุกวัน มือเข้าแกงส้ม มือเย็นแกงส้ม เอ้า!...จะแกงยังไง ต้องรู้วิธีแกง ต้องใส่เครื่องอะไรบ้าง ต้องไขลอกให้ลละเอียด ผักนั้นต้องใส่เท่านั้นเท่านี้ ໂฉะ! หลายเรื่องที่จะต้องเรียนทั้งนั้น เลยเกง

เพราะฉะนั้น ถ้าเด็กคนไหน เข้ามาว่า “อยู่วัดแล้วหรือยัง” บอกว่า “อยู่แล้ว” อ้ออยู่วัดแล้ว...มันทำได้ทุกอย่าง เพราะเด็กวัดทำทุกอย่าง วัดนี้เป็นโรงเรียนที่หัดคน ให้รู้จักทำงานทุกประเภท กวาดขยะเป็น ผ้าพื้นเป็น ตักน้ำเป็น ปลูกผักก็เป็น แล้วก็ปฏิบัติพระก็ได้ ต้อนรับชาวบ้านก็ได้ อะไรต่ออะไรทุกอย่าง นี่วิชาที่ได้จากสถานที่เหล่านั้น เป็นสถาบันที่ให้ประโยชน์แก่ชีวิตมากพอสมควร

- แล้วก็ไปเรียนหนังสือ สมัยก่อนเรียนหนังสือไม่เหมือนเราสมัยนี้ คือหนังสือที่อ่านที่เรียนนี่เขามีหนังสือแบบเก่าๆ หนังสือเก่าๆ นี่สอนคนมาก เช่น ให้อ่านหนังสือ สามก๊ก ตอนโจนแตกทัพเรือ อ่านราชราชนิพัทธ์...ศึกพระเจ้าฟรังซ์มังซอง อ่านอิเหนา...ศึกกระมังกุหนิง นี่พากเชอไม่ได้อ่านหนังสือเหล่านี้ ไม่ได้อ่านแล้วสมัยนี้ เพราะว่า

- ก้าวสู่วิถีเด็กๆ -

นักวิชาการสมัยใหม่ พอกันมาเป็นหัวหน้าบ้าน เมืองก็เปลี่ยนสิ่งเหล่านี้หมด น่าเสียดาย

ความจริงหนังสือเหล่านี้มีประโยชน์มาก ภาษาดี แล้วก็สำนักสำนวนถูกต้อง คิดในเรื่อง เป็นประโยชน์มาก ถ้าอ่านแล้วคิด เป็นประโยชน์ เป็นข้อเท็อนใจหลายสิ่งหลายประการ เมื่อการศึกษาชีวิตที่ดีที่่งานไปด้วยในตัวหมุดทุกอย่าง อ่าน กันไป แล้วก็มีหนังสือประเภทอื่นๆ อีก

ภาษาอังกฤษ นี่สมัยก่อนเรียนน้อยๆ เรียนแบบผสมตัว เดียวโน้นเรียนแบบ “นิว เม็ธอด” เรียนทีละคำ ทีละคำ ผสมเป็นประโยชน์จะไร้เสร็จ เลย เพิ่มความรู้ทีละคำพ์เรื่อยๆ แต่สมัยก่อนเรียนแบบผสมตัว เอ บี... ออบ, อี บี... ออบ, อิ บี... อืบ อืบ อืบ อืบ อืบ อืบ อืบ....เด็กก็ เรียนกันเสียงดัง...อืบ ฯ อืบ ฯ อืบ ฯ อะไรมาก่อนนี้ เขา เรียกว่า ตำราภาษาอังกฤษของมิสเตอร์บีโอล คาร์ท ไทร์ท เอ็ม.เอ. ชะด้วยนะ คนเขียนไม่ใช่ย่ออยู่ๆ ปริญญาโทจากอังกฤษพร้อมด้วย ที่มาแต่งหนังสือ ให้เด็กไทยเรียนนั่น แล้วก็เรียน หัดอ่าน พอกัน ชั้นมัธยมนี่ ปีที่สองก็อ่าน หนังสือแบบล็อกกี้ บุ๊ค วัน บุ๊ค บุ๊คทรี นี่เรียนกันมาอย่างนั้น

ในโรงเรียนสมัยก่อนนี้ไม่เหมือนโรงเรียนสมัยนี้ คือโรงเรียนสมัยก่อนนี้ ครุภาระชั้นเด็กนักเรียนให้อยู่ในระเบียนวินัย เวลาหนึ่งในห้องเรียน นักเรียนที่นั่นเป็นแกร่งๆ เดียวันนี้นั่งล้อมเป็นวง หันหลัง

ให้ครูบ้าง เอาซ้ายให้ครูบ้าง หลวงพ่อไปเห็นตาม โรงเรียน เอ๊ะ! ทำไมนั่งอย่างนั้น เขาว่า สมัยนี้ เข้าฝึกฝนเรื่องภาพ เพื่อไม่ให้เด็กถูกกดดันทาง สมอง เขาว่าอย่างนั้น ให้นั่งตามสบาย หันหลัง ให้ครูบ้างได้ หันซ้ายให้ครูบ้างได้ ถ้าครูสอนเรื่องนี้เด็กไม่สนใจ ต้องเปลี่ยนเรื่องสอน ไปสอนเรื่องที่เด็กสนใจไป ดีนะ...เดี่ยวนี้สายมาก พากะอนี่ สามารถจะบังคับครูได้เวลานี้

แต่สมัยก่อนนี้ ไม่เรียนมากเหลือเกิน ค่อย บังคับเด็กตลอดเวลา ทำผิดไม่ได้ ครุอยต์ ไม่บรรยายยาวแค่นี้...แก่นมะม่วงนะ...ตีมือ ท่อง หนังสือไม่ได้ ตีมือ ๒ ที ยืนมือไป พอกรุติ... หลบเสีย ไอ้หลบนี่ ทำให้ครูเคือง พอยืนไปใหม่.. บริชย! เข้าให้...แหม! มือแดงไปทั้งແຕບเลย นี่เข้าสอนกันอย่างนั้น

แล้วก็ครูนี่กวดขันเหลือเกิน หลวงพ่อพบ ครูที่เรียกว่ามีสปิริตของครูร้อยเปอร์เซ็นต์ คือว่า หลวงพ่อไปเข้าโรงเรียนมัธยมสายมาก โรงเรียน เปิดวันที่ ๑๗ พฤษภาคม โน่นแน่น...ดันไปถึงเดือน มิถุนา วันที่ ๒๐ พอเข้าไปในห้องเรียนครูแกล้มไป แกนออก“เอ้า! อ่าา” ให้อ่านภาษาอังกฤษ... ไ้อเราเอ.บี.ก็ยังไม่รู้ จะอ่านยังไง เลยบอกว่า พอม อ่านไม่ได้...“อ้าว! ทำไงถึงอ่านไม่ได้...” ก็ผิดเพิ่งเข้าวันนี้...“อ้อ! นั่งลง” ครูแกรู แกใช้คนผิดเสียแล้ว เลยนั่งเรียนร้อย

- ก้าวเข้าสู่โลกดิจิตัล -

พอตอนเย็นเลิกเรียน ครูบอกว่า “มานี่ ฯ เนื่องมานี่”...อื้ว เสียว พอครูแกะเรียกเท่านั้น นึกว่า แหม! ครูจะดุแล้ววันนี้...แต่ไม่ดุหรอก ไปถึงตามว่า “นี่ทำไม่เรื่องเพิงมาเข้าเรียน” กับบอกว่าไม่ใช่เรื่องของผม มันเรื่องของพ่อ...พ่อไม่พามา ผมจะมาได้ยังไง...“เอ้อ! พอเราที่ทำไม่ถึงซ้ายยังซี้”...ก็ยังจึ่ตามประสาของคนบ้านนอก...พุดไปอย่างนั้น ครูก็ยิ่ม แล้วถามว่า “เย็นๆ ทำอะไร”...บอกว่า ไม่ได้ทำอะไร...“เอานั้งสือไปที่บ้านฉัน”.....เขาไป กาวดิชา หลวงพ่อไปทุกวันๆ ครูสอนให้อ่าน ๒ เตือนหันเพื่อน ครูบอกว่า...“เอ้อ! พอดแล้ว หันเพื่อนแล้ว อย่าขี้เกียจนะ!”...ครับ...เลยตั้งใจเรียน เหตุการณ์ก็เป็นไปเรียบร้อย

ครูคนนี้คุณมาก ดุเหลือเกิน จนเป็นที่ ประทับใจของลูกศิษย์ พอเอี่ยชื่อครูคนนี้ ลูกศิษย์ ประทับใจมาก สมัยเป็นเด็กไม่ชอบเลย ไม่ชอบ ครูคนนี้ แล้วก็ให้นิคเนมไปประการต่างๆ เ yeast คุร เที่ยวให้นิคเนมครูไปเยอะยะ แต่พอโตเป็นผู้ใหญ่ พอเอี่ยชื่อครูคนนั้น อยากจะยกมือให้ ท่วมหัว เพราะเราได้ดูได้ดีเพราครูคนนั้น แก กวดขันควบคุม ค่อยชี้ ค่อยแนะนำทางชีวิตทุก ประการ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

แล้วหลวงพ่อมาเป็นนักเทคโนโลยี กลับบ้าน ที่ไร ครูต้องมาฟังทุกที่ รู้ว่าเทคโนโลยีไหน ครูต้อง มาฟัง นั่งข้างหน้า หน้าเพื่อนนะ...หลวงพ่อยืนบน

● เวที...ใกล้...ท่านนั่งจังคงตาเข้มง...พิงไปยังใบปนะ...
●...ยิ้ม...ดีใจที่ลูกศิษย์ที่กูเคยดีมีมา เคยกดขัน
● มา เป็นคนเก่ง เที่ยวเทคโนโลยีสอนคนทั่วบ้าน
● ทั่วเมืองเวลานี้ พอเทคโนโลยี ลงจากเวที ครูต้อง²
● มาบีบมือแรงๆ เมื่อนั้นสมัยเป็นเด็กนักเรียน พบ
● กันก็ต้องบีบมืออย่างนั้น เวลาครูบีบมือแล้ว แหม³
● ...มันดีนั้นใจว่า ครูนี่หวังดีต่อเราเหลือเกิน

คนเราจะรู้บุญคุณก็เมื่อโต ไอเวลาเด็ก
● นี่เมื่อรู้ นี่เมื่อเรารู้เป็นเด็กอย่างนี้ ไม่รู้ว่าพ่อแม่
● มีบุญคุณกับเรารอย่างไร เราเนกไม่ออก นึกไม่ได้
● ว่าพ่อแม่รักเรารอย่างไร จะเล่าเรื่องเก่าให้ฟังสัก
● หน่อย เรื่องพระเจ้าอชาตศัตรู...

พระเจ้าอชาตศัตรูไปคบเทวหัต เทวหัตเป็น
● กิษณะพาล รังควานพระพุทธเจ้า เรียกว่า “ยอด
● อันธพาล” หาเรื่องกับพระพุทธเจ้า พอกบกับเทวหัต
● กิษณะอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วก็บอกว่า ชีวิตคน
● มันไม่แน่นอน พ่อนีควรจะให้ออกจากราชสมบัติ
● ได้แล้ว ท่านจะได้ครองราชย์ต่อไป

พระเจ้าอชาตศัตรูเลยหลงคำพูด จับพ่อไป
● ขังเสียนี่ ขังไว้ในคุก ขังแล้วก็ทรงมาหลายอย่าง
● หลายประการ ไม่นึกถึงว่าพ่อมีบุญคุณแก่ตน
● อย่างไร มาเนกได้ดูอนนี้ วันหนึ่งอามาตย์เข้าไป
● กราบทูล ๒ คนเข้าไปพร้อมๆ กัน คือข่าวพ่อตาย
● กับ ข่าวเกิดสูญ คนหนึ่งไปบอก...เอ! เราจะบอก
● ข่าวอะไรก่อนดีนา... ข่าวเกิดหรือข่าวตาย....อีก

- กิจธิวิตกิจิตาม -

คนว่า เอ้อะ! ...มันต้องข่าวเกิดสิ เรื่องเกิดมันเรื่อง พอยิ่ง ไอ้เรื่องตายมันเรื่องศร้า เรายังรบกับข่าว เกิดก่อน คนหนึ่งเข้าไปถึงกราบทูลว่า “พระแม่เสี้ย ของพระองค์คลอดพระโอรสแล้วพะยะยะค่ะ” พอยิ่งได้โหรสแล้วนะ สัญชาตญาณของความเป็นพ่อ มันเกิดขึ้น รักลูก...พอยังลูกคิดถึงพ่อทันที แฮม! พ่อเราเนี่ยอยู่ลำบาก ไม่สมควรที่เราจะทำกับพ่อของ เราย่างนั้น

พอกิดอย่างนั้น สำราญคนหนึ่งก็บุหลุว่า “พอดีพระบิดาของพระองค์สืบประชานมแล้ว ที่ใน คุกพะยะยะค่ะ” ...ศร้าใจ...มีความทุกข์...

นี่มารู้ว่า พ่อ มีประโยชน์แก่ตน เมื่อมีลูก พอมีลูกก็เกิดรักพ่อ เพราะเรารักลูก แล้วเกิดความคิดว่า พ่อคงรักเรอย่างนี้ เมื่อนเรารักลูก

คนเราบางทีนึกไม่ได้ว่า พ่อแม่มีบุญคุณ อย่างไร ครูบาอาจารย์มีบุญคุณแก่เรอย่างไร หรือ ว่า ใครๆ ให้ประโยชน์แก่เรอย่างไร นึกไม่ค่อยได้ เพราะว่าเรา呢กัว ก็ชดเชยกันไปแล้ว ครูสอน ก็ได้เงินเดือนไปแล้ว กวดวิชา ก็เรียกเงินเราไปแล้ว เลยใช้หนี้หมัดกันไปแล้ว นี่อย่างนี้เข้าเรียกว่า วัตถุนิยมไปหน่อย ไม่ได้คิดถึงเรื่องจิตใจ

แต่ว่าคนสมัยก่อนเขาไม่ได้นึกอย่างนั้น แต่ เขา呢กัว เรื่องสัมพันธ์ทางจิตใจเป็นเรื่องสำคัญ คนเออเชียเรานี้ไม่เหมือนกับคนยุโรปนะ อย่างจะเล่าให้เชօฟังสักหน่อย เพราะว่าชีวิตกำลังจะก้าว

หน้า จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ชาวญี่ปุ่นนี่แก่แล้วน่าสงสาร น่าสงสารมาก หลวงพ่อเดินทางไปญี่ปุ่น ไปมาส่อง ครั้งแล้ว ไปอังกฤษ ไปมา ๔ ครั้งแล้ว นึกเพิงกลับมา ไปแล้วหลวงพ่อสังเกต ศึกษาสังคม ความเป็นอยู่ของคน สภาพสิ่งแวดล้อม อะไรดีก็เอา มาเล่า อะไรไม่ดีก็เอามาเล่าเหมือนกัน

ได้เห็นคนแก่ๆ ต่างประเทศ ถ้าเดินไม่เดิน คนเดียว ต้องเดินกับหมา บางคนหมาจูงคน หมาจูงคนคือหมายเดินหน้า บางคนก็จูงหมา ก็คือว่า หมาเดินหลังคน มันมี ๒ ประเภท พากหนึ่งหมาจูง พากหนึ่งจูงหมา เป็นอย่างนี้ทั้งนั้น ก็เลยลองศึกษาดูว่า ทำไงชาวญี่ปุ่นจึงชอบมีหมาเป็นเพื่อนอย่างนั้น

ก็ได้ความรู้ว่าคนแก่ในญี่ปุ่นในอเมริกานี่ แหงเปล่าเปลี่ยวใจ พอกแก่ตัวลงไปแล้วเหมือนกับสุนัขนายพรานที่ไม่มีเขี้ยวจะไล่กัดเนื้อต่อไป เขาก็ปลดระวางแล้ว ไม่มีใครเอาใจใส่ คนแก่เหล่านั้น ก็แหงแหงอย อยู่ในบ้าน ๒ คนสามีภรรยา บางคนก็อยู่คุณเดียว เอาหมาเป็นเพื่อน หมาก็ต้องนอนอยู่ข้างๆ บางคน ตายไป ๓ วัน ชาวบ้านยังไม่รู้ แต่หมานั้งเฝ้าอยู่อย่างนั้น ไม่ไปไหน ชาวบ้านเห็นว่า เอ็ง! ไม่ออกจากบ้าน ๓ วันแล้ว คงจะไปไหน เป็นอย่างไร แจ้งความตำรวจ ตำรวจมาจัดประคุ เข้าไป ...ตายแล้ว...แต่หมาน้อยนั้นเฝ้าอยู่ไม่ไป

- ก้าวธิเวตเกิดตัว -

ไหนเลย หมายมั่นรักเจ้าของ ไม่ทิ้งเจ้าของ แม้เจ้าของหมดломหายใจแล้ว ก็นึกว่าเจ้าของกุย়ังอยู่ เลยนั่งเฝ้าอยู่อย่างนั้น

คือสภาพชีวิตของคนที่นั้น ลูกเต้าไม่เอาใจใส่ เด็กๆ ในประเทศอเมริกา พอโตอายุ ๒๐ พ่อแม่พูดไม่รู้เรื่องแล้ว พอพูดมากก็ว่า “หนูยังสิบแล้วนา”... “แม่อย่าพูดมากนา”... นั่น! มันเป็นอย่างนั้น คนสมัยใหม่เขาเป็นอย่างนั้น แล้วพอโตแล้วก็ไปแล้ว จบการศึกษาเข้าไปหากินไปตามเรื่อง ปีหนึ่งจะมาเยี่ยมคุณพ่อคุณแม่สักครั้ง วันคริสต์มาส วันสิ้นปี หรือวันขึ้นปีใหม่ มาเยี่ยม เอาดอกกุหลาบมาให้สักซ่อ...แล้วก็กลับไปไม่มีอะไร...นี่คือสังคมยุโรป ผิดกับสังคมในบ้านเราราชาเอเชีย

ชาวนะเชียนนั้น พ่อแม่อยู่กับลูกกับหลานคุณยายได้เลี้ยงหลาน นี่พวกรามมีคุณยาย คุณยายเลี้ยงพวกราม คุณยายก็เลี้ยงพวกราม ถ้าอยู่กับคุณย่า คุณย่าเลี้ยง ถ้าอยู่กับคุณยาย ก็ยายเลี้ยงยายกับย่ามีความสุขใจเหลือเกินที่ได้เลี้ยงหลานได้อาบน้ำให้หลาน ป้อนข้าวให้หลาน ได้ดูแลหลาน พาหลานไปส่งโรงเรียนอนุบาล ตอนเย็นก็เดินตื้อกแต่กๆ ไปรับหลานกลับมา...รู้สึกว่ามีความสุขในการที่ได้อยู่กับหลาน หลานก็มีความสุขที่ได้อยู่กับยายเหมือนกัน สภาพชีวิตบ้านเรามันเป็นอย่างนั้น ที่ได้เป็นอย่างนี้ เพราะว่า โบราณเข้าอบรมมาอย่างนั้น อบรมคนให้รู้สึกว่า มีความ

สัมพันธ์กันในครอบครัว

ชาวจีน ชาวอินเดีย ชาตินี้เป็นชาติใหญ่ในเอเชีย วัฒนธรรมของ ชาตินี้ลึกซึ้งมาก เดียวนี้แม่จีนจะปกครองด้วยระบบคอมมิวนิสต์ แต่ว่าของดั้งเดิมของจีนยังไม่เสื่อม มันเปลี่ยนแต่ระบบเศรษฐกิจในประเทศ แต่ว่าระบบสังคมที่แท้จริงนั้นยังอยู่ ยังเป็นของเก่าๆ อยู่ คนก่อการนั้นเข้าสอนเข้าอบรมกันมา ให้รู้จักกับคุณแห่งกันและกัน เช่นให้ลูกควรพ่อแม่ ให้ศิษย์ควรครูบาอาจารย์ อะไรต่างๆ เหล่านี้มันเป็นฐานของสังคม เป็นฐานของชีวิตที่ก้าวหน้า ทำให้สิ่งทั้งหลายเรียบร้อยขึ้น

ในทางอินเดีย ก็เหมือนกัน เข้าสอนให้คนเคารพกันในรูปอย่างนั้น เพราะฉะนั้นพ่อแม่ไม่เดือดร้อน ไม่ลำบาก ไ้อ่าเราเป็นเด็กนี้ไม่เป็นไร แต่ต่อไปข้างหน้าเมื่อโตขึ้นมีครอบครัว ถ้าลูกทึ้งเรา นี่เราเคราะใจ แต่ถ้าลูกมาเลี้ยงดูเรา เราสบายใจ มันเป็นผลประโยชน์มือ

เวลาคนคิดไม่ได้รื่องอย่างนั้น เพราะยังไม่ถึงเวลา แล้วเวลาที่พวกรายังไม่มีบัญหาเท่าไหร่ เพราะยังไม่ต้องทำงานหาเงิน คุณพ่อคุณแม่ทำให้เสร็จ แบบมือขอได้ทันที...สิบบาท...ยี่สิบบาท...ขอร้อย...ให้เจ็ดสิบห้า...นั่งหนานั่ง แล้วก็ทำท่าเคร้า...คุณแม่ว่า ทำไม่ยังไม่ไป...ก็ว่า เงินมันน้อย...เจ็ดสิบห้า...ขออีกยี่สิบห้า...เดียวพอคุณแม่ให้ ก็เดินยิ้ม...ขอบใจว่า...กูต้มคุณแม่ได้ทุกที...

- กางฟ์วิตกี่ตี๊งตาม -

นี่ได้เต็มร้อย...แล้วก็ไปใช้จ่าย เรายังรู้ว่าหาเงินอย่างไร มีความลำบากขนาดไหนเราไม่รู้ เพราะว่าคนอื่นหาให้เราใช้ ไม่ลำบากไม่เดือดร้อน

หลวงพ่อโน่นอย่างจะเล่าประสบการณ์ เมื่อเล็กๆ นี่คุณแม่กวดขันมาก หนึ่ง...กวดขันไม่ให้สูบบุหรี่ หลวงพ่อสูบบุหรี่ไม่เป็น จนกระทั่งโถกสูบบุหรี่ไม่เป็น ไม่เคยสูบบุหรี่เลยในชีวิต เพราะไม่สูบบุหรี่นี่คอดี หลวงพ่อพูดมาก ป้ารุก้าวันละ ๓ ชั่วโมงติดต่อ กัน ๓ ชั่วโมง ไม่ดื่มน้ำ แล้วไม่กระเอมเลย สัยก่อนนะ แต่เดียวันนี้มันหนุ่มน้อยเต็มที่แล้ว อายุ ๙๔ ขวบแล้วนะ เวลาหนึ่่นี้ เวลาพูดต้องดื่มน้ำบ้าง กระเอมบ้าง มันแก่แล้ว

แต่ว่าสมัยหนุ่มๆ นี่ ยืนตัวตรง ไม่เคลื่อนไหวเลย ยืนนิ่ง...พูด...มีแค่ปากเคลื่อนไหวเท่านั้น เอง ๓ ชั่วโมง พอบนนี้นั่งไม่ลง ขาแข็งไปเลย แต่ว่าคงไม่เป็นไร เพราะอะไร... เพราะไม่มีสิ่งเป็นพิษผ่านลำคอ ไม่เคยดื่มเหล้า ของมีนมา ไม่สูบบุหรี่ ไอ้ที่เป็นอย่างนี้ เพราะคุณแม่กวดขันเหลือเกิน พอยไปจับไอ้เครื่องสูบบุหรี่ คุณแม่เห็น... ตาเขียว... จะดุ... จะลงโทษ เราเลยกลัว... กลัวคุณแม่ เลยสูบไม่เป็น โตขึ้น รู้เหตุรู้ผลว่ามันให้โทษให้คุณอย่างไร เลยไม่สูบ แล้วก็สบาย

อีกเรื่องหนึ่งที่คุณแม่สอนไว้ ได้ประโยชน์มาก ท่านไม่รู้หนังสือนะ แม่หลวงพ่อไม่รู้หนังสือ ไม่ได้อ่านเรียน แต่ว่าเวลาขอสตางค์ซื้อสมุด

อะไรไม่เคยให้ทันที จะต้องถามว่า มีสมุดอยู่กี่เล่ม แล้ว เอามาให้แม่ดูซิ ก็ต้องไปเอามา ใจระไนให้พัง... สมุดนี่ การรักษาตัว... นี่ วัดเขียน... นี่ คัดลายมือ... นี่ จดจำรยา... แล้วมีอะไรอีกล่ะ ยังมีอีกเล่มสำหรับเดือนนั้น ท่านจึงให้สตางค์ สมัยเป็นเด็กนี่รำคาญ แหม! จะให้สตางค์แต่ละที! แหม! สอบสวนละเอียดละเอียด พอโตกันมา สำนึกได้ว่า อ้อ! นี่เราได้รับการฝึกฝนจากคุณแม่ ให้เป็นคนมีระเบียบ แล้วรู้จักคุณค่าของเงิน

หลวงพ่อนี้ไม่เคยใช้เงินในทางเหลวไหล เลย เป็นพระอยู่วัดนี่ มีเงินที่เข้าถวาย ไม่เคยใช้ใช้มากที่สุด... ชื่อหนังสือ เรื่องหนังสือ นี่เป็นชีวิตจริตใจ ต้องซื้ออ่าน ตั้งแต่เป็นสามเณรชอบอ่านหนังสือ... หนังสือยุคแรกที่หลวงวิจิตรวาทการเขียนนั่น มีหลายเล่มเขียนดีมาก เป็นบทปลูกใจชวนอ่าน พากเรารู้อ่านหนังสือหลวงวิจิตร เก่าๆ เช่น มันสมอง มหาบุรุษ พุทธานุภาพ จิตดานุภาพ... นี่เล่นนี้อ่านดี อ่านแล้วจะได้เกิดอารมณ์เข้มแข็ง รักงาน คิดก้าวหน้า มีกำลังใจในการที่จะสร้างเนื้อสร้างตัวเป็นคนดีต่อไป แล้วถ้าวันไหนรู้สึกอ่อนเพลีย.. เชิญๆ สมัยนี้ชอบพูดว่า “แหม มันเชิงเหลือเกิน” ... ถ้าเชิงอย่างนั้น ละก็ อ่านเรื่องมหาบุรุษ... มันจะเกิดเข้มแข็งขึ้น อ่านพุทธานุภาพ อ่านมันสมอง ความคิดจะเกิดแข็งแรงขึ้น

- ก้าวเข้าสู่ตัวต่อตัว -

หลวงพ่อสอนอ่าน ชื่อ...สั่งชื่อ...ทุกเล่มของหลวงวิจิตรสั่งชื่อหมด สั่งชื่อหนังสือของหลวงวิจิตร, ของในหลวงรัชกาลที่ ๖ เช่น ปลูกใจเสือป่า หรือ ว่าเรื่องร้อยแก้วประเภทต่างๆ ของ น.ม.ส. พากน์สำนวนดีๆ ทั้งนั้น ภาษาไทยเขียนตีมาก นำอ่านนาศึกษา อ่านนานๆ เข้า มันติดสำนวน เวลาพูดมันก็คล้ายสำนวนหนังสือเหล่านั้น เพราะว่าอ่านบ่อย ชอบชื่อของเหล่านั้น เรื่องชื่อของเล่นก็ไม่เคย “ไม่ได้ชื่อ”

แล้วมาอยู่กรุงเทพฯ นี่ก็ไม่ได้คืบอะไร หรอก สมัยก่อนนั้น ไม่เคยตีมีการพิมพ์ ไม่เคยตีมีน้ำชา อะไรมีต่ออะไร นมเนยก็ไม่เคยกิน “ไม่มีสักตางค์” ไม่ใช่เรื่องอะไร อัญญอย่างพระจันทร์ ที่ไม่ค่อยมีสักตังค์

แต่ถ้ามีแล้ว ก็ต้องไปเว็บนครเชzm วัน ๗ ค่ำนี้ โรงเรียนหยุด ๑๕ ค่ำนี้โรงเรียนหยุด ต้อง “ไปเว็บนครเชzm” ไม่นั่งรถราง คนมันแน่น เดิน.. “ไปเว็บนครเชzm” เดินตามถนนไปทางข้างวัดสระเกศ “ไปทางถนนบริพัทธ์นະ ออกทะลุมารีเจิงเลย” ไปเที่ยวเดินชื่อหนังสือเก่าๆ ราคากูกๆ เอามาอ่านแล้วันต่อมามาพอมีสักตังค์ก็ไปซื้ออึก หลวงพ่อสะสมหนังสือมากราย เอามาอ่านได้ความรู้ความเข้าใจ ไม่ได้เพลิดเพลินในเรื่องอื่น เพลิดเพลินกับการอ่านหนังสือ เพลิดเพลินกับการหาความรู้

“ไอ้เรื่อง ความเพลิดเพลิน นี่คนเรามันชอบ เมื่อนอกันนะ สมัยนี้เข้าพูด เพราะ “นันทนาการ”

...เป็นศัพท์เป็นแสง... “ต้องมีนันทนาการ” ...ว่าอย่างนั้น นันทนาการสมัยนี้ต้องเปิดเพลิงดิสโก้ แล้วก็ยกเอวยกให้ล...เด็น...เรียกว่าบริหารร่างกายให้มันสนุก “โยกไปเยกมา” อะไรต่ออะไร...ถ้าได้อย่างนั้นแล้ว แม่! มันสนุก เอากันชนกัน...เด็นไปเต้นมา...ชนกันกระแทกกัน...ผู้ชายกระแทกผู้หญิง...ผู้หญิงกระแทกผู้ชาย...รู้สึก แม่! มันสนุกเหลือเกิน...เข้าว่าอย่างนั้นนะ

“ไอ้เรามันไม่เหมือนคนสมัยใหม่นะ มันสนุกในการอ่านหนังสือเพลิดเพลินกับเรื่องการอ่านประเภทต่างๆ สนุกสนานอย่างนั้น อันนี้มันไม่ค่อยเสียคน จิตใจไม่ตกต่ำ เพราะว่าเราสนุกอย่างนั้น

สิ่งนี้ก็ได้มาจากการใหญ่บังคับเรา สอนเราคนเราบางที่เรามีไม่ชอบ ถ้าใครมาบอกให้เราทำอย่างนั้น บอกให้ทำอย่างนี้ บางที่เรารู้ดีว่า “แม่! โตป่านนี้แล้ว ยังจะมาสั่งให้ทำนั่นทำนี่” เราโถจิริ หรือ...โตอะไร...ร่างกายโต หรือว่าใจโต ถ้าร่างกายโต บางที่ใจไม่โต ถ้าใจไม่โตก็เรียกว่า “ไม่โต จิริ” นั้น มันต้องโตทางจิตใจ ความเดิบโตทางจิตใจนั้นก็คือ จิตใจมีคุณธรรม โตใหญ่ด้วยคุณธรรม

บางคนบอกว่าสมัยนี้บังคับกันไม่ได้ เพราะเป็นประชาธิปไตยแล้ว...ประชาธิปไตยจริงหรือ? ...ระบบประชาธิปไตยที่เราเป็นอยู่เดียว นี้มันยังคงรึเปล่า กลางๆ แต่ว่าก็มีการตื่นเต้นกัน เว็บ

- ก้าวสู่ตัวเอง -

เสรีภาพ มีเสรีภาพ

สมัยที่เปลี่ยนการปกครองใหม่ๆ เด็กวัดก็อยากได้เสรีภาพ เด็กวัดวัดหนึ่งไปประชุมกันที่ข้างโนบส์ บอกว่า เดียนนี้เข้าเปลี่ยนการปกครองแล้ว เรา main ต้องมีเสรีภาพ เราไม่ต้องหุงข้าวแกง ถวายอาจารย์ต่อไป อาจารย์ต้องทำกินเองบ้าง...ไปนั่งข้างโนบส์เรียบเลย อาจารย์ก็เรียกมาตาม.. “เอ๊ะ! ทำไมไม่หุงข้าวเพลวันนี้...” ไม่ได้หรอ ก็มีสมัยเสรีภาพ พากผิดต้องไม่ทำอะไรตามคนอื่นสิ่ง ผิดต้องทำตามใจตัว เพราะเป็นเสรีภาพแล้ว อาจารย์บอก “เออ! ดีนี่...เสรีภาพดี... มาๆๆ เอาคนละ ๓ ทีพอด...” นี่ เสรีภาพ เลยถูกหัวดักกันไปคนละ ๓ ที ร้องไห้ແๆๆ ไปตามๆ กัน นี่เรียกว่า เสรีภาพที่ไม่เข้าใจ

“เสรีภาพ” คืออะไร ไม่ใช่ของใหม่ เสรีภาพนี่ไม่ใช่ของใหม่ ไม่ใช่เป็นของพูดกันหลังเปลี่ยนการปกครอง ๒๕ มิถุนา ๒๔๗๕ ไม่ใช่... เสรีภาพเป็นเรื่องเก่าแก่ที่สุด ยุคพระพุทธเจ้าเขาก็พูดเรื่องเสรีภาพ พระพุทธเจ้าก็สอน เสรีภาพแล้วก็มีธรรมะเรียกว่า “เสรีธรรม” เพื่อให้ปฏิบัติเพื่อความเป็นเสรี

เสรีภาพนั้นหมายถึงอะไร ...หมายถึงว่าจิตใจเป็นอิสระ...เป็นอิสระเป็นอย่างไร เป็นอิสระ คือไม่อยู่ใต้อำนาจของอะไร เราเรียกว่าเป็นเสรี ถ้าเรามีจิตใจตัว อยู่ในอำนาจของอะไร

ไม่เสรี เช่นว่า ตกอยู่ในอำนาจของบุหรี่ ต้องเป็นทาสบุหรี่...ไม่มีเสรีภาพ ตกอยู่ในอำนาจเหล่าอำนาจ การพนัน ตกอยู่ในอำนาจจากการตามใจตัวเอง ชอบทำอะไรตามใจอย่าง สนุกสนาน เพลิดเพลิน ใครจะว่าอะไรก็ไม่ฟังละ ฉันของฉันอย่างนี้ มันเสรีภาพของฉัน...เรื่องของฉัน...คนอื่นไม่เกี่ยว

นี่ไม่ใช่เสรีภาพแล้ว เพราะใจของผู้คนนั้นตกลอยู่ในอำนาจฝ่ายตัว อำนาจฝ่ายตัวนั้นมันดึงคนให้ตกตัว แต่ถ้าเป็นเสรีขึ้นมา เราอยู่เหนือสิ่งนั้น การอยู่เหนือสิ่งนั้นเรียกว่า เป็นไทย เป็นอิสระ ถ้าเป็นทาสเป็นทุกข์

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “สพุพ ปราสาท ทุกข์ - เป็นทาสสิ่งทั้งปวงเป็นทุกข์” ลองเอาไปคิดคิดว่า...เอ! พระท่านว่า เป็นทาสสิ่งทั้งปวง เป็นทุกข์ เราเป็นทาสอะไรแล้วจะเป็นทุกข์หรือไม่ ลองคิดดู การศึกษาเรื่องของย่างเนื้องต้องคิดจึงจะรู้นะ ว่าเราเป็นทุกข์จริงมั้ย ถ้าเราเป็นทาสของอะไร

ไม่ต้องอะไรหรอ อย่างไปเพื่อว่า แล้วไม่ได้ไปดังใจ เรา拿着กลุ่มใจหรือไม่ ต้อง拿着กลุ่มใจกลุ่มใจ เพราะอะไร ใจมันเป็นทาสของความอยาก จะไปเพื่อว่า แล้วไม่ได้ไปดังใจเรา ก็เป็นทุกข์ อย่างจะฟังเพลง แล้วเข้าไม่ให้ฟัง เรา ก็หงุดหงิดงุ่นง่าน นั่นเป็นทุกข์แล้วนะ

แต่ถ้าเป็นไทยก็เป็นสุข .... “สพุพ อิสสริย์สุข - เป็นไทยอยู่เหนือสิ่งทั้งปวง เป็นสุข”...นั่งสบาย

- ก้าวธิวิตกีติงาม -

ใจสูงบ ไม่มีความรุนแรง ไม่มีอะไรดีกว่าความเป็นไทย เป็นไทยเป็นสุข จิตที่เป็นไห้นั้นเรียกว่า มีเสรีภาพ ถ้ายิ่งเป็นจิตที่ปราศจากอำนาจฝ่ายต่อ เรียกว่า “กิเลส” กิเลส คือ สิ่งที่ทำใจให้เคราะห์มอง

ถ้าถูกอยู่ในอำนาจกิเลสประเทวดิกก์ตาม เราไม่เป็นไทยแท้ๆ เราเมื่อความทุกข์มีความเดือดร้อนใจ แต่ถ้าเป็นไทยเมื่อใด เรา ก็เป็นสุขเมื่อนั้น

เพราะฉะนั้น เสรีภาพ ก็คือการทำจิตใจของตนให้อยู่เหนือธรรมชาติฝ่ายต่อ ที่มันจะดึงเราไปในทางต่อ อะไรที่มันจะดึงเราไปในทางต่อ สิ่งนั้นทำให้เราตกต่อ ไม่มีความเป็นไทยแท้ๆ เราต้องดึ้นรนต่อสู้

แต่เดียวนี้มันตรงกันข้ามนะ คนเราร่วมมากไม่ได้ดึ้นรนเพื่อความเป็นไทย แต่ดึ้นรนเพื่อความเป็นทาส เพื่อการตามใจตัวเอง ในเรื่องการกินการอยู่ เรื่องการเที่ยว เรื่องความสนุกสนาน เช่น 宦 ไปตามอำนาจของตัว เขาว่ามันเป็น “เสรีภาพส่วนบุคคล” ...นี่มันก็ยุ่งละ

หลวงพ่อไปอังกฤษ เห็นคนแต่งตัวแปลกรๆ บนหัวนี้ทำเป็นเหมือนเอาหอยไปเสียบไว้ เป็นวงออกไปโน่น ชื่นไปตรงกลาง นับดูแล้วได้หลากระกลุ่ม แล้วก็ย้อมสีแปลกรๆ สีชมพู สีแดง สีขาว อะไรไม่รู้วันย้อมไปเรื่อย แล้วก็เดิน...ใส่เสื้อกับแปลกด้วยนะ หลายสี ทำรูปแปลกรๆ นุ่งกางเกงก์หลายสี แล้วก็เดิน...สองสามคนเดิน...ถ้าครุแล้ว...เขา

ยิ้ม...ยิ้มชอบใจ เขาเรียกพวgnี้ว่าอะไร เขาเรียกว่าพวก “พังค์” พังค์แปลว่าอะไรก็ไม่รู้ ทั้งหญิงทั้งชายนะพังค์นี่มีทั้งหญิงทั้งชาย เที่ยวเดินย่าน อ็อกซ์ฟอร์ด พิคคาดิลลี่...อะไรที่คนมากนั่นนะ เขาต้องเดินไปจ่าย ถ้าครอมองเขานะ เขายิ้มชอบใจ คนพวgnี้เขาเรียกว่า “พวgnแอ็บบอนอล” คือจิตผิดปกติ ชอบทำอะไรไม่เหมือนเพื่อน แต่ตัวไม่เหมือนเพื่อน กิริยาไม่เหมือนเพื่อน ถ้าได้ทำอย่างนั้นแล้วเขานายใจ มันเป็นอย่างนั้น แหลก เป็นอารมณ์ของพวgnเด็กหนุ่มสาวรัง แต่ไม่มากหรอก นิดๆ หน่อยๆ มีอยู่ ทั่วไป ก็ได้ทราบว่าโรมนีระบำมาถึงเมืองไทยแล้วเวลานี้ เพราะมีเด็กที่ชอบแต่งตัวแปลกรๆ อย่างนั้น ใช้เครื่องแต่งตัวแปลกรๆ แล้วก็ถ้าครอมองเขาก็ชอบใจ อ่านเข่าว...คนหนังสือพิมพ์หรือใครไปล้มภาษณ์ เขายิ้ว่า “หนูสบายใจ เมื่อคุณมองหนูมากๆ” แปลว่าไอ้หนูคนนั้นมันเกิดมาเพื่อจุดหมายอย่างเดียว เกิดมาเดินให้คนดูเล่นเท่านั้นเอง เรียกว่า เกิดมาเพื่อให้เข้าดูเท่านั้นเอง และมันจะมีความหมายอะไร

ชีวิตเราไม่ได้เกิดมาเพื่อให้คนดูเล่นๆ แต่เราเกิดมาเพื่ออะไร เรื่องนี้ต้องคิดเหมือนกันว่าเราเกิดมาเพื่ออะไร อยู่เพื่ออะไร เราควรจะใช้ชีวิตอย่างไร ชีวิตจึงจะมีค่ามีราคา เราต้องคิด ถ้าคิดถูก...เจริญ ถ้าคิดไม่ถูก...มันก็เสื่อม ชีวิตก็ต่ำ เสียผู้เสียคน

- ก้าวธิวิตกีติขาม -

เมื่อ ๒ ปีก่อนนะ คุณแม่พ่อสูญชายนี้ไปที่วัดคุนหนึ่ง อยากจะให้บวช ตามว่า ทำไม่จะต้องให้บวชล่ะ เขาบอกว่า..มันแยกแล้ว จิตใจมันแยก เขายังเรียนอยู่เกรททรีปที่ ๔ แล้วนะ ขึ้นปีที่ ๔ แล้ว จะจบปีนั้นแล้ว เตลิดเบิดเป็นไปกับดุกดรี ไปกับพวกรดตระ...สนุกสนาน ไปเชียงใหม่ ไปอุบล ไปหาดใหญ่ ไป...หายไป คุณแม่ก็ไม่รู้ว่าหายไปไหน เที่ยวตามเที่ยลสีบก์ไม่เจอก แต่มันดินดีเดียวจะ...มันไปอุบลแล้วมันวากเข้าวัดได้ วากเข้าไปวัดหนองป่าพง ที่นั่นพระเข้าอยู่อย่างเคร่งครัดปฏิบัติตีปฏิบัติชอบ วากเข้าไปในนั้น เลยติดดุกดอยู่เลยที่นี่ ไม่ได้ไปกับพวกรดตระ ติดอยู่ที่นั่น

คุณแม่จะไปที่วัดนั้นเพื่อไปนมัสการพระองค์หนึ่งซึ่งเขานับถือ “ไปถึงเห็นลูกชาย อ้อ! มาอยู่นี่เอง เลยถามว่า “มายังไงกันนี่” บอกว่า “มันเตลิดเบิดเป็นไปกับพวกรดตระ แล้ววันหนึ่ง พมแวงมาที่วัดนี้ คุยกับพระ พมเกิดรู้สึกตัวว่า ภูมันแยก” คนเราถ้าเกิดรู้สึกตัวว่า ภูมันแยก เมื่อไหร่แล้ว มันจะดีเมื่อนั้นละ แต่ถ้ายังนึกว่า ภูมันยังเก่ง ยังอยู่อย่างนั้นอย่างนี้อยู่ นั้นมันเลอะแล้ว ไปไม่รอดแล้ว แต่เนี่ยเขาบอกว่ารู้สึกว่า “ภูแยกแล้ว เลอะเทอะแล้ว ชีวิตมันจะไม่มีค่าแล้ว มันจะไม่พอกินแล้ว ไอเรื่องเล่นดุกดรีนี่” เลยไปอยู่กับวัด

เมื่อพงกีพากลับมาน้าน แล้วก็พามาหาหลวงพ่อที่วัดชลประทานฯ ให้บวชเสียพระราชหนึ่ง

แล้วก็ล้าสิกขา พอลล่าสิกขาแล้ว คุณแม่ก็ส่งไปนอกเลข

เขามีสตางค์ คุณแม่เขามีสตางค์ โดยมากเด็กที่เสียคนนี้ลูกคนมีเงิน “ไอลูกคนจนมันไปไม่รอดหรอก มันไม่มีอะไรจะไป ไม่ใช่เรื่องอะไร ไอ้มันอย่างเหมือนกันละ แต่มันไปไม่ได้ ปัจจัยมันไม่อำนวย แต่ลูกคนรวยนั้นมันสะดวก เอาสตางค์ไปใช้ได้ เลยไปกันใหญ่ ทีหลังก็กลับใจได้... ไปเรียนอก... เรียนดีแล้วเวลานี้ ทำปริญญา โทอยู่เวลานี้ ...มันไปไกลแล้ว ไม่เท่าได มันคงกลับมาเป็นดีอกเตอร์แล้ว ไม่ใช่ดีอกเตอร์ห้องแล้วนะ ดีอกเตอร์ที่ผ่านการศึกษา เดียวเนี้ยดีอกเตอร์酵ะเมืองไทย... “ดีอกเตอร์ห้องแล้ว” ...เขาเรียก กันว่าอย่างนั้น ไม่ได้ร่าเรียนอะไรล่ะ ได้ดีอกเตอร์

นี่เด็กหนุ่มคนนี้ก็เก็บเสียคน แต่ว่ากลับมาได้ ชีวิตมันเป็นอย่างนี้...กลับมาหาพระได้ พระได้ช่วยชีวิตให้ดีขึ้น ถ้าสมมติว่าเขามีพบรพระไม่หันเข้าหาธรรมะนะ “ไป...เตลิดเบิดเป็น...เสียคนไปเลย

heroicจะเคยได้อ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์นะ เด็กขับรถคนองที่กันนวิภาวดีรังสิต...เขามีเงาะนะ...แต่นักขับรถเมืองไทยนี่เก่งกว่าฝรั่งมาก ฝรั่งนี่มันไม่เก่ง มันขับรถข้ามเกาะไม่ได้...แต่ของเรานี่ขับรถข้ามเกาะไปชนคนอื่นได้นะ...นี่ มันปิดจากชีวิตด้วยวิธีนี้

เอ้า! ทำไมเป็นอย่างนั้น...คุณแม่มีฐานะ

- ก้าวธิวิตกีดีงาม -

ดี ลูกไปเรียนหนังสือ อยากจะได้รยกันต์ขับสักคันหนึ่ง...คุณแม่ก็ให้ อย่างได้มอเตอร์ไซค์ชี้ให้ก่อนหักเล่นสักคันหนึ่ง...คุณแม่ก็ให้ คุณแม่ก็ใจเดือเกิน...ให้ พ่อได้แล้วมันไม่ขับปกติหรอก เขาเรียกว่าพวก “รถซิ่ง” แต่งรถให้มันแปลกๆ ขับโลดโผนโจนทะยาน มีเพื่อนรุ่นเดียวกันนั่งหลายๆ คนแล้วก็เชียร์...เหยียบเร็ว...เข้าย เดี๋มที่ๆ ...เหยียบเข้าไป...เพื่อนยุอย่างนั้น ไอันน์กเหยียบเพลิน...ปรีด...ข้ามถนนไปชนเข้าตาย ไอัตัวเองก็ต้องไปนอนหยุดข่าวหยุดห้าอยู่โรงพยาบาล ถึงหายก็เรียกว่าอยู่อย่างลำบาก สมองพิกัดพิการอะไรไปนี่...ดับชีวิต อนาคตเสียหาย

เพราะอะไร...ความคุณของ ไม่มีเบรค สำหรับห้ามล้อ รถไม่มีห้ามล้อใช้ได้ใหม่...ใช้ไม่ได้ไปตีทะเบียนเขาไม่ให้ เว้นไว้แต่คำรำจันสินบนเท่านั้นเอง เขาไม่ให้ตีหรอก ต้องมีห้ามล้อเรียบร้อย เครื่องดีดีห้อดี...รถเบ็นซ์...รถໂຮລສ່ຽຍສ...ນ.ອ.ມ.ด.ຕັບລົວ...คาดดีแลค...ไม่มีห้ามล้อใช้ไม่ได้ ต้องมีห้ามล้อ มี “ห้ามล้อ” นี่หมายความว่า หยุดได้...ไปได้ ถ้าอย่างนั้นรถดี แต่ถ้าดีແຕ່ไป หยุดไม่ได้ มันตายนะ มีเรื่องหนึ่งจะเล่าให้ເຫຼືອພິງ...

คนบ้านนอก เป็นคนแสดงไข่นะ ແສດໂນນະຄຣ ມັນມາເທິນຮກມອເຕອຮ້າໜີ້ຈົດຫັນຫຳນັ້ນທາຍຄວາມຄັນຫົ່ງ ມັນຂຶ້ນນິ້ງ ທຳນິ້ນທຳນິ້ນ ຄືນີ້ພຶດພັດໆ ຮອມັນຕິດຂຶ້ນມາ ພອມັນຕິດແລ້ວມັນວິ່ງ ມັນ

ວິ່ງແລ້ວຈະหยຸດໄມ້ໄດ້ ມັນກີພາວິ່ງໄປໃນເມືອງສົງຂລາ...ວິ່ງໄປ...ກລັບມາຫັນບ້ານ...ແລ້ວກີຮອງ“ຊ່ວຍດ້ວຍ !” ແຕ່ຮັມວັນກີໄປ..ຕ່ອໄປ..ມັນຮັງອີກ“ຊ່ວຍດ້ວຍ !!!” ...“ຊ່ວຍທີ !!!” ...ໄອັນດຸກີໄມ້ຮູຈະຊ່ວຍຍ່າງໄວ

ມັນກີຂັບຈົນເໜື່ອໄຫລໄຄລຍ້ອຍ...ມັນໄມ່ຍ່ອມຫຼຸດສັກທີ່ໄວ້ຮັກຄົນນີ້ ນໍາມັນກີຢັງໄມ່ໜົດ ມັນຂັບເວີນອູ້ນໍ້ນນະ ໄອັນຫົ່ງຕະໂກນບອກວ່າ “ລົງເລ” ວ່າອຍ່າງນັ້ນ ລົງທະເລນະ ກາສາປັກໝີໄດ້ເຫຼາເວີກສັ້ນວ່າ “ລົງເລ” ມັນກີໄດ້ຍືນເສີຍງວ່າ “ລົງເລ” ມັນກີຂັບໄປໝາຍທະເລ ໄປລົງກີພຸ່ງລົງໝາຍຫາດ.....ປິດ.....ລົງທະເລເລຍ ພອລົງທະເລ ຮອມນັກເຄື່ອງດັນ ແຕ່ຕັກຄົນຂັບມັນຮອນ ຂັບຮົມານານແລ້ວ ມັນຮອນ ພອລົງທະເລກູກນໍ້າ ຕ່ອມາ ລວມ ວັນ ເປັນປອດນວມຕາຍ.....

ນີ້ ເພຣະຄວາມຄະນອງ ເພຣະໄມ່ມີໜ້າມລ້ອນື່ອງ ມັນກີຕາຍຍ່າງນີ້ ມັນລຳບາກນະພວກເຮາ ໄມ່ມີໜ້າມລ້ອນື່ອງມັນລຳບາກ

ດັນເຮັກີຕ້ອງມີໜ້າມລ້ອນເໝືອນກັນ “ໜ້າມລ້ອນື່ວິດ” ອະໄຣລະຈະເປັນເຄື່ອງໜ້າມໜີວິດ..“ປະເພີນ” ປະເພີນນັງຍ່າງນີ້ເຮົວມັນ “ໂດໂນເສົາເຕົ່າລ້ານປີ” ເຕົ່າລ້າມນັ້ນຍູ້ໄດ້ຄື່ງລ້ານປີມັນກີເກິ່ງນະ ເຕົ່ານີ້ມັນຕ້ອງເກິ່ງ ມັນອູ້ໄດ້ຕັ້ງລ້ານປີນີ້ມັນໄມ່ເສີຍຫາຍອ່າງໄວ ໄອໂດໂນເສົານີ້ລ້າມນັ້ນຍູ້ໄດ້ມັນກີເກິ່ງ ແຕ່ນີ້ໄມ່ມີແລ້ວ ມີແຕ່ໂຄຮກຮະດູກອຸ່ດູຕາມພິພິບກັນທີເມືອງໃໝ່

ສິ່ງທີ່ເຮົາເວີກວ່າ “ປະເພີນ” ນີ້ຍ່ານີ້ກວ່າເປັນ

- ก้าวสู่ตัวเอง -

ของล้าสมัยนั้น มันเป็น “ห้ามล้อ” คนไม่ให้เสียหาย เอ้า ! ยกตัวอย่างให้เห็นง่ายๆ หนุ่มสาว จะอยู่กันฉันท์สามีภรรยา ต้องมีประเพณี คือ พ่อแม่ฝ่ายชายต้องไปสู่ขอฝ่ายหญิง ไม่ใช่ไปถึงบอกว่า “ฉันจะมาขอถูกสาวเป็นถูกสะไภันนะ”

พุดอย่างนั้น เขาก็เลือกจากบ้าน ต้องใช้ “ลิ้นทูด” ไปถึงบอกว่า “แหม ! อยากรจะมาเป็นทองแผ่นเดียวกับบ้านนี้...” อะไรทำนองนั้นนี่พุดแบบลิ้นทูด ที่นี่ถ้าหากว่าเขายินดี เขาก็บอกว่า “ไม่เป็นไร...ยินดี..”

วันหลังมาใหม่ จัดเครื่องอะไรต่ออะไร เขารายกิว่า “เครื่องขอ” มีอะไรตามระเบียบประเพณี นั้นและ ขนม นม เนย ผ้าอะไรต่ออะไร มาขอ หมั้น มีหวานหวานหนึ่งด้วย ให้เจ้าป่าวมาด้วย จับมือเจ้าสาวสวมแหวนเข้า...“จองแล้ว” นี่ ประเพณี จองกันเรียบร้อย แต่ยังไม่เสร็จ ต้องแต่งงานตามประเพณี นัดวันแต่งงานกัน มีหน้ามีตา เชิญแขกเยอะยะ ฉบับหายเข้าไปเยอะเหมือนกัน เกิดความเดือดร้อน บางรายนะ...มากเกินไป เรียกว่า “เกินประเพณี” ถ้าพอดีๆ ตามประเพณี ก็ไม่เดือดร้อน

เอ้า! ที่นี่ ถ้าไม่ทำตามประเพณีล่ะ..... ไอ้หนุ่มคนหนึ่ง เห็นสาวคนหนึ่งเดินเข้ามาในซอยไม่ต้องการพประเพณีอะไร เข้าไปถึง.....ชุดเข้าบ่าไปเลย ทำการ...ไม่รู้จะใช้ถ้อยคำอะไรถึงจะ

- สภาพหน่อย เขาเรียกว่า...“ทำการล่วงเกินในทางที่ไม่สมควร”... นือย่างนี้เชิญไม่ได้ “เลวกว่าสัตว์เครื่องchan”

ทำไม่หลวงพ่อถึงพุดรุนแรงอย่างนั้น ก็สัตว์เครื่องchanมันไม่ทำอย่างนั้น...สุนัขนะ...ตัวผู้นะ พอเห็นตัวเมียเฝ้ารัก มันก็เข้าไป..... ทำท่าดือก แด็กๆ..... Dumหัว..... Dumข้างดัว..... Dumหาง พอดุมหางเสร็จแล้วก็ปืนหน่อย..... “ไอ้ตัวเมียยืนเฉย แสดงว่าตกลงปลงใจกันแล้ว.....ก็เรียบร้อย..... มันไม่เคย พอเจอตัวเมียแล้ว มันกัดหูลากเข้าไปในบ่า อย่างนั้นไม่มี.....ไม่มีอย่างนั้น แต่ในคนเราถ้าว่าฉุกระยะชากลางไปทำอย่างนั้น ชีวิตมันเลวกว่าสัตว์เครื่องchan ชีวิตตกต่ำ

การไม่เคารพประเพณีทำให้ชีวิตไม่เรียนร้อย แต่ถ้าเคารพประเพณี เป็นคนมีระเบียบมีวัฒนธรรมดี นี่เป็นเครื่องห้ามคนไม่ให้ทำความเสียหาย เพราะมีระเบียบมีวัฒนธรรมห้ามไว้

สิ่งที่เรียกว่า “วัฒนธรรม” นั้น หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้เป็นคนสมบูรณ์ขึ้น วัฒนธรรมในการแต่งตัว...ในการนั่ง...ในการเดิน...ในการพูด...ในการอะไรๆ ชาติที่เจริญนั้นมีวัฒนธรรมมีระเบียบมาก คนอังกฤษ...เยอร์มัน...คนญี่ปุ่น มีระเบียบมาก นี่คนเจริญ แต่ชาติที่ไม่เจริญไม่มีระเบียบอะไรเลยยังเป็นคนป่าคนเดือนทำอะไรตามใจตัวตามใจอย่าง ไม่มีขอบเขต นี่ไม่เจริญ

- ก้าวเข้าสู่โลกความรัก -

รักกับความนี้ รู้ไหมว่าสัตว์ชนิดไหนเจริญ กว่ากัน หลวงพ่อที่เป็นเด็กเลี้ยงความบ้านนอก.. ลูกช้างนา ไม่ได้ใช่เชิงวิสัยอะไร เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย... หลวงพ่อได้ความรู้ว่า.. วันนี้เจริญกว่าความนี้ไม่ได้เรื่อง ถ้าใครเข้าด่า "มึงมันความ" ... น่าเจ็บเหมือนกันนะ แต่ถ้าด่าว่า..... วัว..... ไม่เป็นไร เพราะวัวมันยังเจริญ เจริญอย่างไร จะเล่าให้เห็นฟัง..... เช้าเบิดคอก ต้อนไปกินหญ้า พอตะวันใกล้จะตกดินนี้ วัวเดินแກวะแล้ว เดินแກวนะ วัวเป็นระเบียบนะ เดินเข้าเป็นແກา เลี้ยงเป็นແກา ไปเป็นແກา นี่นะ.....เข้าบ้าน

วัวมันเชือดผู้นำ มันมีหัวหน้า มันเลือกอย่างไรไม่รู้ วิธีเลือกหัวหน้าของมัน แต่มีอยู่ตัวหนึ่ง ถ้าตัวนั้นป่ายหน้าไปทิศไหน ตัวอื่นเดินตามเป็นແກา หลวงพ่อสังเกตเห็นอย่างนั้น

แล้วตัวเป็นหัวหน้า มักจะเป็นตัวเมีย เออ.. วัวนี้มันเลือกตัวเมียเป็นหัวหน้านะ มันมีหัวหน้า เป็นตัวเมีย เพราะตัวเมียมันออกลูก ที่นี่ลูกทั้งหลายนี่เป็นหลานของไ้อัวตนันบ้าง เหลนของไ้อัวโน้นบ้าง... มันเลยเคารพหัวหน้า มีวัฒนธรรมเคารพหัวหน้า เดินเป็นແກา กลับบ้านเรียบร้อย

แต่ความนี้ มีดีแล้วก็ยังไม่กลับ เจอข้าวโพดกินข้าวโพด เจออะไรกินนั่นนะ.... ไม่ไป ต้อนแล้วก็ยังไม่ไป... ไม่กลับบ้าน... อันนี้ความ

พอบ้านที่เที่ยวไปไหน อน นวดบ้าง ไป

เที่ยวบ้าน เที่ยวในที่กลับบ้าน... ไอ้นั่นมัน "ความ"... ไม่ได้เรื่อง ไอ้นั่นมันความ มันไม่รู้จักกลับบ้าน แต่ถ้าเป็นวันนั้น พอเลิกงานแล้วเขากลับบ้านเรียบร้อย ครอบครัวเป็นสุข คุณแม่กลับบ้านเรียบร้อย ครอบครัวเป็นสุข ถ้าคุณพ่อไม่กลับบ้าน คุณแม่ก็ไปแจกไฟอยู่ สุจะเป็นสุขได้อย่างไร... ไม่ได้เรื่อง

ครอบครัวที่มีความสุข คือครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ในศีลในธรรม ประพฤติดีประพฤติชอบ มีความสุข แต่ถ้าพ่อแม่ไร้ศีลธรรมแล้ว... มีปัญหาเกิดความทุกข์ความเดือดร้อน นี่เป็นเรื่องที่เห็นได้ง่าย ว่าชีวิตคนเราที่มันต้องมีระเบียบ มีแบบฉบับอะไรต่างๆ จึงจะอยู่กันเรียบร้อย

แต่ว่าเราเป็นเด็กน้อใจจะไม่ชอบ พากเมื่อนี่จะนี้ยังไม่ชอบหรอก ถ้ามีครอบครองให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้... แหม! จะสั่งเสียเรื่อย... เพด็จการเสียเรื่อย เราชอบทำอะไรตามใจตัว ตามใจอยาก แต่วันหนึ่งเราจะรู้ว่า เราต้องมีระเบียบ ต้องอยู่อย่างมีระเบียบ เดินมีระเบียบ นั่งมีระเบียบ ทำอะไร มีระเบียบ แม้จะอยู่ในที่ชุมชนก็ต้องมีระเบียบ

คนฝรั่งอังกฤษที่เข้าสูบบุหรี่นั่น เขาเมื่อห้องน้ำ... “สไมค์กิง รูม” ในบ้านเขามีห้องน้ำใส่ครอไกสูบบุหรี่ ต้องลูกขึ้นขอโทษ... “เอ็กซ์คิว๊ฟ มี”... ไปแล้ว... ไปนั่งสูบบุหรี่... อัดปุ่ย... พุงเลยนะ... เสร็จแล้วมาลงคุยกับไป เขาจะไม่สูบบุหรี่ในท่าม

- กานธิวิตกีดีขาม -

กลางแยก หรือนั่งคุยกัน เว้นไว้แต่สนใจเหลือเกิน
เข้าถึงทำได้ แต่ถ้าเป็นคนไม่คุณเขาไม่ทำ เขาไม่
ห้องสูบบุหรี่ เขารายบร้อย ปฏิบัติเป็นระเบียบวินัย

เพราะฉะนั้นเราจะเห็นว่า เขายังเบียบทุก
 หนทุกแห่ง ขั้นรถมีระเบียบลงรถมีระเบียบ พอ
 มาถึงจะรอรถ เขายืนแทะ.....นี่เขาคนมีระเบียบ
 ถ้าคนไม่มีระเบียบ มักมองกันอยู่นั่น กองอยู่ต่อ
 ทางขึ้น แล้วแยกกันขึ้น.....นี่คนไม่มีระเบียบ ไม่
 มีวัฒนธรรม ไม่มีคุณค่าทางจิตใจ ทำอะไรก็ไม่ดี

คนใดมีระเบียบ แสดงว่าเป็นคนเจริญ
 เพราะเป็นคนรู้จักบังคับตัวเองได้ ควบคุมตัวเอง
 ได้ แต่คนไม่มีระเบียบ ทำตามใจตัว แต่งตัวตาม
 ใจ... “ฉันจะทำยังไงก็ตามใจฉัน เสรีภาพของฉัน”
 .....นี่เรียกว่าขาดระเบียบ มันก็ยุ่ง สังคมยุ่ง บ้าน
 เมืองก็จะยุ่ง ไม่เรียบร้อย

นี่พวกราเขารายกว่าเป็น “นักศึกษา”
 ความจริงก็ “นักเรียน” นั่นแหละ แต่พูดให้มันหรู
 หราว่า “นักศึกษา” ศึกษาก็คือเรียนนั่นเอง เรียน
 ชั้นประถม ชั้นมัธยม เขารายกว่า “นักเรียน” พอ
 เข้ามายังวิทยาลัยกลายเป็น “นักศึกษา” เรยก็ให้
 แปลกจากเดิมหน่อย เพื่ออะไร.....เพื่อยกระดับ
 จิตใจคนเรียนให้สูงขึ้นเป็นนักศึกษา ศึกษาทุก
 อายุ ศึกษาเรื่องตัวเอง....เรื่องวิชาความรู้.....
 เรื่องสังคม.....เรื่องประเทศ.....เรื่องวัฒนธรรม

ไม่ใช่ศึกษาเฉพาะ ต้องมีการปฏิบัติความสิ่ง

ที่เราเรียนด้วย แล้วก็ต้องประคับประคองตนให้
 เรียนร้อยดีงาม สมกับความเป็น “นักศึกษา” ไม่
 ใช่เด็กน้อย เด็กน้อยนักเรียนอาจจะทำอะไรเลอะ
 เทอะ....ไม่เป็นไร แต่นักศึกษานั้นเลอะไม่ได้แล้ว
 เป็นนักศึกษา เป็นผู้ใหญ่แล้ว ต้องเรียบร้อย ต้อง
 เดินไปในแนวทางที่ดีงาม

ปัจจัยที่จะทำให้เราดีหรือเสื่อมนี่ มีอยู่อีก
 อย่างหนึ่ง อย่างจะฝากเชือไวันะ คือ การคน
 เพื่อน จำไวันนีสำคัญที่สุด...ถ้าเราได้เพื่อนดี เราย
 ตีขึ้น ถ้าได้เพื่อนชั่วเราจะตกต่ำลงไป

“คนคนเข่นໄร จะเป็นคนเข่นนั้น”
 ถ้าเราไปคบคนชั่วมา มันจะชวนเราไปเมา
 .....คบคนชั่วคร้านมันชวนเราให้เกียจคร้าน....คบ
 คนสุรุ่ยสุร้าย มันชวนเราให้เข้าจ่ายสิ้นเปลือง.....คบ
 คนเข่นໄร เป็นเข่นนั้นจริงๆ...เสียหาย เพราะฉะนั้น
 ต้องระวัง

การคนเพื่อนนี่ เราเลือกได้.....ถ้าคนไหน
 มาก็ คุย ๒ คำ เราดูถูกอะว่าเรื่องอะไร ถ้าคุย
 แต่เรื่องเหลวไหล เรื่องสนุก คนนี้ใช่ไม่ได้ แต่ถ้า
 มาถึงคุยเรื่องการเล่าเรียนเขียนอ่าน คนนี้เข้า
 สนใจไฟวิชา คบเป็นเพื่อนได้ ไม่ทำให้ชีวิตตกต่ำ
 นี่เป็นข้อคิด ที่หลวงพ่อขอฝากไว้ให้พวกร
 เนื่องทั้งหลาย ได้นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่
 ตัวเราเอง แก่ครอบครัว และแก่ประเทศไทยสืบไป

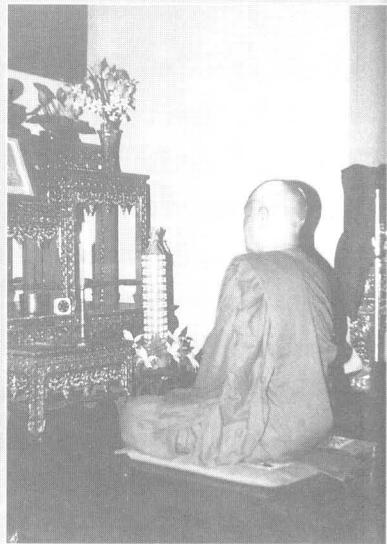

เดินมาศาลากรรมฐานเวลา ๐๕.๐๐ น.

ให้คำสอนก่อนอุปสมบท

นำบุชาพระและทำวัตรเข้า

นำนั่งสมาธิ

(ในพระรา ๒๕๑๙)

ธรรมะเพื่อชีวิต คำสอน ก่อนวรุณรุ่ง

ปัญญาณหกบุญ

โภวทานหลังทำวัตรเช้า ในพิธีรา ๒๕๖๙
แสดงแก่พระนวกะวัดบลประทานรังสฤษฎิ์

ธรรมะ: ทำให้ชีวิตสมบูรณ์

ธรรมะ คือ ข้อปฏิบัติที่พระผู้มีพระภาคได้บัญญัติไว้ให้พากเราไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่เพียงบางครั้งบางคราว แต่ต้องใช้ทุกวันทุกเวลาในการเป็นอยู่ เพราะเมื่อได้ขาดธรรมะก็เป็นทุกข์ ทุกข์เกิดขึ้น เพราะขาดธรรมะ ความเสียหายทั้งหลายทั้งปวงเกิดขึ้น เพราะขาดธรรมะ ขาดธรรมะก็เหมือนขาดผู้คุ้มครอง

ธรรมะเป็นผู้คุ้มครองเรา รักษาเราให้มีความสุข แต่ธรรมะจะมาคุ้มครองเราไม่ได้ถ้าเราไม่เข้าหาธรรมะ เมื่ออาหารมันจะแก้ทิวไม่ได้ถ้าเราไม่รับประทาน น้ำจะแก้กระหายไม่ได้ถ้าเราไม่ดื่ม ธรรมะก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่เลามาปฏิบัติธรรมะก็ช่วยเราไม่ได้

รามีความสุขความเจริญ ก็เพราะเรา

ปฏิบัติธรรมะ ธรรมะจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งกว่าอาหาร ยิ่งกว่าอากาศ ยิ่งกว่าอะไรทั้งหมด เพราะธรรมะทำให้ชีวิตเราสมบูรณ์ เพียงแต่กินอาหารดีมั้น้ำ สุดลมหายใจเข้า-ออก ก็มีชีวิตเพียงสักแต่ว่าร่างกาย ไม่มีชีวิตฝ่ายจิตใจ ถ้ารามีธรรมะ ชีวิตของเราก็สมบูรณ์ขึ้น มีความสุข มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

เรารักกันไม่กร: ทำ สั่งต่อกร

เราทุกคนควรจะคิดไว้ในใจว่า เราอยู่เพื่อความดีขึ้น เจริญขึ้น ไม่ใช้อยู่เพื่อความตกต่ำ สิ่งใดเป็นเหตุให้ตกต่ำ เราจะไม่ทำสิ่งนั้น ไม่ประพฤติสิ่งนั้น เดินทางออกไปจากสิ่งเหล่านั้น คนเราที่มันเสียผู้เสียคนก็ เพราะไม่ได้คิดไว้ในเรื่องนี้ ให้ไปตามสิ่งแวดล้อม ตามสิ่งที่มายั่วยวนให้กระทำ ขาดการควบคุม ขาดการบังคับตัวเอง เลยเสียผู้เสียคนไปตามๆ กัน

- คำสอนก่อตนอรุณรุ่ง -

เมตตามรรน ค้าจุบโลก

โลกนี้จะอยู่เป็นปกติสุข เพระเมตตาปรานี ต่อกัน ถ้าขาดเมตตา ก็เต็มไปด้วยความโหดร้าย ทารุณ เปiyดเบียนกันด้วยประการต่างๆ เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อน แต่ถ้าอยู่กันด้วยความเมตตาละก็สบาย

พระผู้มีพระภาคสอนให้เราแผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย ดังที่เราแผ่เมตตาไว้

“สัตว์ทั้งหลาย ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด-แก่-เจ็บ-ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุขเป็นสุข เกิด อย่ามีเร魘 อย่ามีภัย อย่าเบียดเบี้ยนแก่กัน และกันเลย...”

เราไปเห็นครกส่งกระแสงจิตไปด้วยความเมตตา เห็นครเดินไปเดินมากว่า “จงเป็นสุข เป็นสุขเกิด ขอให้มีความเจริญ ขอให้มีความก้าวหน้า อยู่ด้วยความปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ” เรยกว่าแผ่เมตตาส่งไปยังบุคคลนั้น เราจะนั่งอยู่ที่ไหน เดินอยู่ ณ ที่ใด ก็อยู่ด้วยความเมตตา

พระผู้มีพระภาคสอนภิกษุทั้งหลายที่ไปอยู่ในป่า บอกว่าเชօไปอยู่ในป่า บางทีอาจจะเกิดความกลัว ขนลุกขนพอง เพราะมีเสียง มีอะไรเกิดขึ้น อาจจะเกิดความตกใจ จงแผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย และความกลัวความตกใจนั้นก็จะหายไป

เมตตามรรน

ในพระพักตร์พระพุทธรูป

ผู้ที่มีปักษิอยู่ด้วยเมตตา เรายังเห็นว่ามีดวงหน้าเปล่งปลั่ง เพราะไม่มีความทุกข์ในใจ ไม่มีความคิดในทางต่ออยู่ในใจ ดวงตาแจ่มใส ดวงหน้าก็อ่อนเย็น แสดงให้เห็นว่าเป็นคนมีความสุข มีปักษิยิ่งระรื่น ไม่ใช่หัวเราะกากๆ แต่เป็นคนที่อยู่ด้วยอารมณ์เย็น ยิ้มดังพระพักตร์พระพุทธรูป

เวลาเข้าบ้านพระพุทธรูป เข้ามาเมตตาธรรมใส่เข้าไปในรูบบ้าน ทำให้พระพักตร์อ่อนเย็นน่ากราบนำ้าไว้ ช่างที่บ้านพระก็ต้องห้ามไว้ให้มีคุณธรรม เมื่อนอนกัน เวลาบ้านพระต้องถือศีลเคร่งครัด ต้องปฏิบัติเป็นปฏิบัติชอบเพื่อให้ใจผ่องใส จึงบ้านพระออก มาสวยงาม ถ้าโกรธใครมาแล้วมาบ้าน บ้านไปโกรธไป พยาบาทไป หน้าพระก็กลایเป็นหน้ายักษ์ไปไม่สวย คนเขียนภาพก็เหมือนกัน ต้องใจดี เวลาเขียนภาพต้องใจเย็น ถ้าเขียนด้วยใจโกรธ เดี่ยว ก็เขียนภาพเป็นหน้าโกรธ ไปเท่านั้นเอง เพราะอะไรๆ ก็อภิਆกจากใจหั้นนั้น

อาบันลังส

ของความเมตตา

การแผ่เมตตาช่วยให้เราเป็นสุขในเวลาเด่น เป็นสุขในเวลาหลับ เป็นที่รักของมนุษย์ เป็นที่รักของ omnuchy omnuchy ก็คือสัตว์เดรัจฉาน สุนัขถ้าเราแผ่เมตตาให้มัน มันก็รักเรา อย่างเจ้า “ใหม่”

- คำสอนก่อตนอรุณรั่ว -

มันรักสมชาย เพราะว่าสมชายแผ่เมตตาให้มัน ตลอดเวลา พอสมชายหายไปให้มันก็หายให้วุ่นไปหมด “หลวงพีไปไหน...หลวงพีไปไหน...” เที่ยวมองหา พอหาเจอเข้าดูท่าร่าเริงแจ่มใส แต่ถ้าเจอหน้า เดชะ! ...เจอหน้า เดชะ! ...มันก็ไม่มาหารอก มันบอกว่า “ไม่ไหว กูเจอยักษ์ทุกที” มันก็ไม่เข้าใกล้

“ นะ-เมตตา โม-กรุณา พุทธ-ปรมานี ဓา-ยินดี ยะ-เอ็นดู ”

คนก็เหมือนกัน ถ้าเราแผ่ความรักให้เข้า เข้าก็รักเรา กระเสสิจฉนี้ถึงกันได้ โบราณเข้าจึงให้อุบายน ก่อนที่จะไปหาครอ เขาให้เสกขึ้นผึ้งสีปาก แต่ ก่อนไม่มีลิปสติก ใช้ขึ้นผึ้งสีปาก เอามาถึงกีฬาจากซ้ายไปขวา ขวาไปซ้าย สองรอบ เวลาทาก็เห็นกในใจว่า “นะ-เมตตา โม-กรุณา พุทธ-ปรมานี ဓา-ยินดี ยะ-เอ็นดู” นะโม พุทธายะ นั้นเอง ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า ให้นึกถึงพระพุทธเจ้า แต่แคมคุณธรรม เมตตา-กรุณา-ปรมานี-ยินดี-เอ็นดู เข้าไปด้วย คุณธรรมที่แสดงความรัก ความเมตตาทั้งนั้น ไม่ใช่ “นะ-เหี้ยมโหด โม-คุร้าย...” อะไรอย่างนั้น มันก็ยัง มันไม่ถูกต้อง

หลักความเชื่อ ในพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาสอนให้คนเชื่อโดยใช้เหตุผล ใช้ปัญญา เราก็ศึกษาธรรมะหมวดใดก็ตาม ถ้า มีศรัทธาขึ้นต้น ต้องมีปัญญาประกอบท้าย ศรัทธา

• -ศีล-สมารี-ปัญญา ต้องอยู่ด้วยกัน เพราะมีศรัทธา ขาดปัญญาจึงคงอยู่ เชื่อง่ายเชื่อดาย ใครเขาก็จะ จงจมูกไปได้ตามปรารถนา เสียผู้เสียคน ถูกหลอก ถูกตั้มยุบยับไปหมด ใครเข้าพูดอะไรก็เชื่อทั้งนั้น พอกถามว่า “ใครว่า?” ก็ตอบว่า “เขาว่า” พอกถามว่า “เข้าไหน?” ก็ตอบ “ไม่รู้” มันเข้าทำหนอง “เข้าไหน?-เข้าหลวง” “หลวงไหน?-หลวงพระ” “พระ ไหน?-พระมหาศร” “ศรไหน?-ศรยิ่ง” “ยิ่งไหน?-ยิ่งนก” “นกไหน?-นกเข้า” “เข้าไหน?-เข้าหลวง” นั้นมันไม่ได้เรื่องแล้ว

เข้าก็ว่า “มีวัว ๔ ขา” ก็เชื่อ เขานอก ว่า “มีตันกลัวยที่ออกบลีมากกลางตัน” ก็เชื่อ แล้ว ไม่ใช่เชื่อเฉยๆ ไปให้วัวด้วย ไปขอหวยขอเบอร์ เอา ทองไปปิด ถัดตันไม่มันพุดได้ มันคงพุดว่า “พวก แกมไห้วข้าทำไม่กัน ข้ามันเป็นตันกลัวย ข้าไม่ เก่งเท่ามนุษย์ทั้งหลาย แต่มนุษย์มันโน่จริง มาไห้ว ข้าได้” กลัวยมันก็ต่าให้เท่านั้นเอง แต่ว่ามันต่าไม่ได้ เรายังไห้วมัน เที่ยวไห้วนั้น ไห้วนี่ ตาม ความเชื่อที่ไม่เป็นสาระ ไม่มีเหตุผล พระพุทธเจ้า ไม่สรรเสริญความเชื่อแบบนั้น

บันทึก ใบเชื่ออะโธฯ

ครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าแสดงธรรมให้พระสารีบุตรฟัง พระสารีบุตรนี่เป็น “มือขวา” ของพระพุทธเจ้าในการเผยแพร่ธรรมะ พระโมคคลานะเป็น

- คำสอนก่อนอรุณรัตน์ -

“มือซ้าย” พ่อพระพุทธเจ้าเทศน์ฉบับ กีทรงตรัส ถ่านว่า “สารีบุตร...เชือเชือใหม่ ที่ตถาคตกล่าว” “ยังไม่เชือพระเจ้าช้า” พระสารีบุตรตอบ พระพุทธเจ้าจึงทรงตรัสว่า “ขอบแล้ว เป็นบันฑิตผู้มีปัญญาต้องไม่เชืออะไรง่ายๆ” เพียงรับรู้ไว้ก่อนแล้ว เอาไปพิจารณาคันคว้าให้เห็นเหตุเห็นผลด้วยตนเอง จึงจะเชือ ได้ยินได้ฟังอะไรต้องพิจารณาโดย รอบคอบ จนประจักษ์ชัดแก่ใจแล้วจึงปลงใจเชือลง ไป นี่คือหลักความเชือในพระพุทธศาสนา

ถูกหัว - ถูกตาย

“มงคลตื่นข่าว” ได้แก่ความเชือว่าสิ่งนั้น สิ่งนี้จะทำให้เราดีขึ้น ถ้านั่งทิศนั้นจะได้ดีขึ้น นอนหันหัวไปทางทิศนั้นจะดี ทิศนี้ไม่ดี เวลาจะไปไหน ต้องดูฤกษ์บันฤกษ์ล่างเสียก่อนถึงจะไป บางคนถึงขนาดจะลงจากเรือนต้องลองหายใจดูก่อน ลมหายใจคล่องรู้สึก คล่องรู้สึกว่าก้าวเท้าขวางกัน ถ้าคล่องรู้ช้ำย ก็ก้าวเท้าช้ำยก่อน ที่นี่ถ้าคล่องทั้งสองรู้ ก็เลยต้องกระโดดลงมา! มันก็ยุ่งยาก มันไม่เข้าเรื่องนี่เรียกว่า “มงคลตื่นข่าว” วันนี้คือวันนั้นไม่ดี พอพระจะสึกเมื่อยรื่อย พระเราจะไม่เป็นอย่างนั้น หรอก เพราะหลวงพ่อถังสมองเรียบร้อยแล้ว

โน่น ! ที่เดือดร้อนนั่น ยอมแม่นั้นเที่ยวไปหาพระ ไปดูหมอด หาฤกษ์สึกดูมาแล้วมันก็แพลงๆ หลวงพ่อชอบสึกพระตอนเข้าฯ มีเวลา ไม่มีคราว รบกวน บางคนไปดูหมอมาให้สึกเวลาสิบเอ็ด

นาพิการสามสิบห้านาที หลวงพ่อบอกว่า “เอ้อ! ... นี่มันฤกษ์หิวนี่ยอม” เพราะว่าเวลาันั้นมันยังจันข้าวไม่เสร็จ จะสึกกันได้อย่างไร

บางคนหนักถึงขนาดเวลาจะสึกต้องรองน้ำมนต์ ยังกับว่าการมาบวชมั่นช่วยเต็มที่ ต้องอาาน้ำมนต์มาล้างก่อนนึงจะออกไป มันไม่เข้าท่าเสียเลย แล้วเวลาจะออกจากวัดต้องหันหน้าไปทางทิศนั้น ทิศนี้ วัดนี้หน้าดูมันอยู่ทางทิศตะวันตก ที่นี่บางทีไปดูหมอมา หมอบอกว่าต้องหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ถ้าออกอย่างนั้นมันก็จะถูกรถชนตาย เพราะต้องเดินอยหลังออกไป รถสิบล้อ รถมอเตอร์ไซค์ มันจะได้ชนเอา... “อ้าว! เพิงสึกออก มา...ตายเสียแล้ว” เพราะฤกษ์นี้มันฤกษ์ตาย บางทีไปถึงบ้านแล้ว ต้องรอฤกษ์เข้าบ้านอีก บ้านก็ของเรา ไปเดินจกรมอยู่ได้ ใครเห็นเข้าจะว่า “เอ้อ! ไอ้ทิดนี่มันทำอะไร” อายางนี้ไม่เข้าเรื่อง

ปร:โยรน์ เป็นถูกเมชของปร:โยรน์อ่อน

พวก “มงคลตื่นข่าว” มันเยอะ พอดีนเข้าได้ยินเสียงจังจากหัก...นับแล้ว...เท่านั้นเป็นมงคล..เท่านี้ไม่เป็นมงคล นั่งนับเสียงจังจาก ตักแกร้วอง..ก็นั่งนับอีก...ร้องกี๊ที่ ไม่ได้เรื่อง ยุ่งใหญ่ พระพุทธเจ้าท่านว่าอย่างไร พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า “นกุชคุต ปฏิมาเนคุต อดุโถ พาล อุปจุคชา” ประโยชน์ย่อมล่วงเลยคนบัญญาอ่อนที่ไปนั่งดูดาว

- คำสอนก่อตนอรุณรั่ว -

ดูเดือนอยู่ “อุดโถ อุดถสุนกขุต” กี ภริสุนธิ ตา
รา กะ” ประโยชน์มันเป็นฤกษ์อยู่ในตัวแล้ว ดวงดาว
ในห้องฟ้าจะช่วยอะไรได้

มองด้วยปัญญา

เราต้องหัดมองอะไรๆ ด้วยปัญญา ไม่ใช่
มองด้วยตาเนื้อหรือ “มังสะจักชุ” อย่างเดียว ต้อง
มองด้วยตาปัญญาคือ “ปัญญาจักชุ” ด้วย มองด้วย
“ตาใน” ไม่ใช่ “ตานอก” มองพิจารณาสิ่งนั้นๆ ให้
เห็นชัดตามสภาพที่เป็นจริง ก็จะเห็นว่ามันไม่เที่ยง
เปลี่ยนไปเรื่อย เรายาเล่นตันไม้ เราปลูกตันไม้ ปลูก
กุหลาบ ปลูกมะลิ เราจะเห็นว่ามันออกใบ ในที่เริ่ม¹
ออกนั้นมันนิดเดียว ออกยอดออกมานิดเดียว แล้ว
ค่อยๆ ขยายขึ้นๆ จนเต็มใบแล้วก็เป็นใบแก่ๆ แล้ว
ก็เปลี่ยนสภาพไปเป็นใบเหลือง พ้อเป็นใบเหลือง
แล้วก็ร่วงหล่นจากต้น นั้นคือความเปลี่ยนแปลง
ตั้งแต่เริ่มต้นมาตลอดเวลา มันเปลี่ยนตามกาลเวลา

ดอกไม้ก็เหมือนกัน เป็นดอกตูมเล็กๆ ไม่
ใหญ่ แล้วก็ใหญ่ขึ้น แล้วก็บาน แย้มก่อนแล้วก็บาน
บานเต็มที่รับแสงอาทิตย์ จากนั้นก็ร่วงโรย ดอกไม้
บางประเภทยังไม่ร่วงไม่โรยหุบไว้ตอนค่ำ หุบไว้
ก่อน เช้าบานอีก บาน ๆ หุบ ๆ อยู่อย่างนั้น บาง
ชนิดก็นานถึง ๖ เดือนไม่ร่วงไม่โรย ความเปลี่ยน
แปลงมันช้า ดอกไม้ร่วงนั้นก็เป็นเครื่องเตือนใจเรา
ผู้ดูดอกไม้ว่า...เออ! จำไว้เก lokaleเพื่อนอย่าง ตัวเจ้า
ก็เหมือนกับดอกไม้นี้แหละ ดอกไม้มันคุณ...แย้ม

...บ้านเต็มที่แล้ว กลืนมันก็หล่นผลอยลงที่โคนต้น
วันหนึ่งเรา ก็จะผลอยลงไปเหมือนกัน เตือนใจไว้
อย่างนั้น

กวดใบไม้ - ไส้ธรรม:

เรากวดขยะ กวดใบไม้ในวันเสาร์อย่า
กวดเฉยๆ เรียนธรรมไปด้วย เรียนว่า ใบไม้ที่
มันเหี้ยว เมื่อก่อนมันเป็นอย่างไร โอ...เมื่อก่อนสี
เขียว เป็นใบอ่อนสีเขียวอ่อนแล้วก็เป็นใบแก่สีเขียว
แก่ แล้วก็เป็นใบเหลืองแล้วก็ร่วงลงมาให้เรากวด
กวดมารวมกันกล้ายเป็นกองของขยะ พอมากเข้า
นานขึ้น กลินไม่ค่อยดี แล้วไ้อีด้วยผู้กวด กลินดี
หรือเปล่า? ถ้ามตัวเองอย่างนั้น พอยได้กลินอะไร
ฉุยมา ก็ถ้ามตัวเองว่าแล้วตัวเจ้า กลินมันเป็น
อย่างไร มันจะแรงกว่ากองของขยะนี้เสียด้วยซ้ำไป
อย่าลืมมองดูตัวเองซึ่ง...ปัญญามันเตือนอย่างนั้นให้
ดูตัวเอง พิจารณาว่าเราเองก็มีกลินเหมือนกัน

ที่นี่เราจะกลบกลินด้วยอะไร ไม่ใช่ด้วยน้ำ
อบน้ำหอม แต่ต้องกลบกลินด้วยคุณธรรม ด้วย
ความงามความดี กลินไม่ดีมันก็หายไป มีคนอยาก
เข้าใกล้ เพราะว่าเรามันดี ดีด้วยธรรมะ คนอยากรา
เข้าใกล้ กลินทั้งหลายเขามิ膺นึกถึงแล้วนึกถึงแต่
เรื่องจะได้เห็นตัว ได้นั่งใกล้ๆ ได้ฟังคำพูด กลินดี
นั้นเป็นกลินจากศีล สามิช ปัญญา หรือกลินพระ
ธรรม กลบกลินทั้งหลายของสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ให้
หายไป ดังนั้น อย่ากวดขยะเฉยๆ กวดให้มีความ

- คำสอนก่อนอุดรฯ -

รู้สึกในแง่ธรรมะไปด้วย เป็นการศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรมะเพื่อให้เห็นก quo นิจัง-ทุกขัง-อนัคตา ไปด้วยในตัว

ความหมาย: - ได้ประโยชน์

มีผู้หญิงคนหนึ่งเป็นแม่ชีนะ เป็นโรคประสาท ไปอยู่เชียงใหม่ ทำท่านเจ้าคุณพุทธทาส แล้วถามท่านว่า “ดิฉันมันเป็นโรคประสาท จะทำอย่างไรให้โรคประสาทหาย?” ท่านเจ้าคุณท่านกี้ยิ่ม บอกว่าให้การดูดาย กวดบ่าย กวดเย็น ไม่ต้องทำอะไร ไม่ต้องไปยุ่งกับใคร นอกจากไปกินข้าว กินข้าวเสร็จแล้วก็การดูด ดูดอยู่ตั้งปีนะ สุขภาพดีขึ้น ร่างกายแข็งแรง นอนหลับ สภาพจิตใจดีขึ้น มันดีขึ้นด้วยอะไร มันดีขึ้นด้วย สมารธในการดูดาย กวดไปมองขยายไป กวดไปมองขยายไป ใจมันเป็นสมารธ มันไม่ฟุ้งซ่าน มันไม่มีคิดเรื่องลูกเรื่องหลานอะไรต่ออะไร อันเป็นเหตุให้เป็นโรคประสาท มองแต่ไปไม่ทั่ว กวด จิตมัน กี้เป็นสมารธ ได้รับประโยชน์จากการดูดาย ขยายเหมือนกัน

“อันบันบันบ่า อย่าไปยุ่งกับบันบัน”

คนที่เป็นโรคจิต เขาต้องให้ทำงาน โรงพยาบาลโรคจิต โรคประสาทนี่เขาให้ทำงานทุกคน มองงานให้ เอ้า! ก่อนหนี้า ตายหนี้า แต่งนั่นแต่งนี่ ทำอยู่อย่างนั้นแหล่ ทำเรื่อยไป ไม่ให้อยู่เฉยๆ

เพราะถ้าย居เฉยๆ แล้วจิตจะฟุ้งซ่าน วุ่นวาย ถูกพื้นก์ถูกอยู่นั้นแหล่ รถนำก์รถๆๆๆ รถจนตันไม่ตามแหล่ เช้าสายบ่ายเย็นก์รถอยู่นั้น โรคจิตมันเป็นอย่างนั้น ไปดูแลวันน่าเข้าหนะ คนเป็นโรคจิตนี้ดีนะไม่ทะเลกัน ไม่มีใครทะเลกับใคร

ทำไม่มันไม่ทะเลกัน ไอ้นาย ก. กับอกว่า “ไอ้นั่นมันบ้า อย่าไปยุ่งกับมัน” นาย ช. กับอกว่า “ไอ้นั่นมันบ้านา อย่าไปยุ่งกับมัน” ต่างคนต่างกี้ไม่ยุ่งกัน เพราะหาว่า “ไอ้นั่นมันบ้า อย่าไปยุ่งกับมัน” เลยหันหน้าเข้า อยู่กันคนละมุม ต่างคนต่างพึ่งพำๆ กันไปตามเรื่องไม่ทะเลเบาะแจ้งกัน

ถ้าเราบ้าแบบนั้นเสียบังก์ดีเหมือนกันนะ มันไม่มีเรื่อง แต่นี่เรานึกว่าไม่บ้า ก็เลยหาเรื่องทะเลกันได้ทุกวันๆ มันกลับหนักกว่าพากอยู่ในโรงพยาบาลโรคจิตเสียอีก

มองให้เกิดป่าบูบาก

เราแหงนดูท้องฟ้า ใครเคยสังเกตดูหมู่เมฆบ้าง บางทีดูเป็นรูปภูเขา รูปยักษ์ ดูเป็นรูปอย่างนั้นดูเป็นรูปอย่างนี้ นั่นละ...อนิจัง มองเมฆแล้วเห็นเป็นสภาพอนิจัง ขึ้นเครื่องบินยิ่งเห็นชัดใหญ่ เห็นเมฆในรูปต่างๆ เปลี่ยนไปตามสภาพ สุดแล้วแต่ลม ถ้าลมแรงเมฆเปลี่ยนไว้ เปลี่ยนเป็นอย่างนั้นเปลี่ยนเป็นอย่างนี้โดยมีเดมา...ก้อนเล็กก้อนน้อยรวมกันเข้าเป็นก้อนใหญ่ เดียวกีสลายกล้ายเป็นฝนไป...คือความไม่เที่ยง

- คำสอนก่อตนอรุณรั่ว -

สิ่งทั้งหลายอยู่ในสภาพอย่างนี้ ต้องหมั่นพิจารณาไว้เสมอๆ ว่า มันไม่เที่ยง แม้ตัวเราเองก็ไม่เที่ยง เดียวเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เดียวเป็นที่ตาเดียวเป็นที่หู ที่พื้น ที่ผิวหนัง เป็นนั่นเป็นนี่... อะไรเป็น...กีบูกับตัวเองว่า เอօ! ...มันอย่างนี้แหละ..ธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้แหละ แล้วก็รักษาไปตามเรื่อง เยียวยาไปตามหน้าที่

ถ้าเราดูให้ดีแล้วได้ประโยชน์ ได้ปัญญาจากสิ่งเหล่านี้ พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า มองอะไร...มองให้เกิดปัญญา อย่ามองให้เกิดราคะ โถะ โมหะ

มองเกิดราคะ-ก้มองด้วยความยินดี เพลิดเพลินในสิ่งนั้น

มองด้วยโถะ-ก้มองด้วยความโกรธ ความเกลียด จะกินเลือดกินเนื้อกัน

มองด้วยความหลง-กีหลงในเรื่องอย่างนั้น นี่เรียกว่ามองแบบคนตาบอด "ไม่ใช่คนตาบัญญชาแจ่มใส" เราจึงต้องหัดมองสิ่งเหล่านั้นด้วยบัญญชา

ทุกข์ช้อนทุกข์

คำว่า "ทุกข์" นี่แปลว่า ทนได้ยาก หรือน่าเกลียด เพราะมันทนอยู่ไม่ได้ มันเป็นไปตามสภาพอย่างนั้น ต้นไม้ก็เป็นทุกข์ตามสภาพของต้นไม้ สัตว์ก็เป็นทุกข์ตามสภาพของสัตว์ เก้าอี้มันก็ทุกข์ตามสภาพของเก้าอี้ มันเป็นอย่างนั้น แต่ว่าคนเรามีจิตที่จะยึดจะถืออะไรได้ เลยเข้าไปจับ

ไปถือเอาไว้เพิ่มทุกข์ขึ้นมาอีกทีหนึ่ง เพราะสิ่งนั้นมันไม่เหมือนใจเรา มันไม่เป็นไปตามที่เราต้องการ เราไม่ต้องการให้แก่-มันก็แก่' ไม่ต้องการให้เจ็บ-มันก็เจ็บ ไม่ให้ตาย-มันก็ตาย ไม่ให้หาย-มันก็หาย อยากให้มันอยู่อย่างนั้นอยู่อย่างนี้ อยู่ๆ มันก็เสียไป มันก็แตกไปหายไป
นี่เกิดความทุกข์ เพราะเราไปคิดว่าสิ่งนั้นเป็นของเรา ของกุน่า เกิดตัวภู-ของภูขึ้นมา ก็เลยเป็นทุกข์ช้อนทุกข์ขึ้นมา เดิมมันก็เป็นทุกข์อยู่ตามสภาพอย่างหนึ่งแล้ว ไปยึดถือเข้าอีก เป็นสองทุกข์-สามทุกข์-สี่ทุกข์...ทุกข์เรื่อยไปไม่จบสิ้น

ทุกข์ช้อนทุกข์: ใหม่

พวกเรารู้ที่เขามานานว่านี่มีทุกข์อะไรบ้างเห็นโทรศัพท์บ่อยๆ โทรศัพท์ถึงคุณโภymบ้าง มีธุรกับเพื่อนกับฝุงบ้าง เป็นห่วงเรื่องงานเรื่องการเงินเรื่องนี้...เวลาโทรศัพท์ก็เป็นทุกข์หยุดแกรักๆ หมุน...ไม่ติด "อื้อ!...โทรศัพท์นี่มันยังไงอะ" ทุกข์กับมันอีก ทุกข์เพราะมันไม่ได้ดังใจ พูดไม่ได้ดังใจ พูดแล้วมันหยุดของมันเฉยๆ "เอ๊ะ! มันเป็นยังไง" เอ้า!...หยุดอีก หมุนอีก ต้องค่อยหยุด โทรศัพท์มันบอก "ค่อยบ้อนอาหารซี ถ้าไม่ป้อนก็ดังไม่ได้" ก็ต้องค่อยบ้อนมัน ถ้าพูดนาน...เรียกว่า มาาราธอน เลย ไม่รู้เรื่องอะไร พูดไปหัวเราะไป หัวเราะอยู่คนเดียว พอมันหยุด ก็หยุดหัวเราะ ต้องค่อยบ้อนมันอีกเรื่อยไป มันเป็นอย่างนั้น มันก็เป็นทุกข์

- កំសានរៀនទូរស្សន៍ -

ไม่มีอะไรมีดังใจ
เหมือนม้ากากลัวย

แಡดออกกี้เป็นทุกชี เป็นทุกชีไปกับแಡด
ฝนตก อ้าว...ก็เป็นทุกชีอีกละ เวลาแಡดออกกี้บ่น
ว่า “ร้อน” พอฝนตกกว่า “อะ!...ทำไม่ดีมากนัก
หนา เปียกและไปหมัดแล้ว” ไม่มีอะไรที่พอใจสัก
อย่างเดียว มนุษย์นี่...เอาใจจาก ประเดิยวยังซั้น
ประเดิยวยังซึ่ง ร้อนไปก็ไม่ดี เย็นไปก็ไม่ดี หนาวไป
ก็ไม่ดี ข้าวเปียกไปก็ไม่ดี ข้าวสวยไปก็ไม่ดี ไม่มีอะไร
ดีสักอย่าง

กับข้าว กี “เอ็ง!...เค็มไบ” ถ้าไม่เค็ม กี “เอ็ง!...ทำไม่ใส่เกลือ” พอเข้าใส่เกลือมาก กี “เอ็ง!...ใส่เกลือเท่าไร” นิดหน่อย “เออ!นั้นแหละ ถึงไม่เค็ม” ถ้าเขานอกกว่าใส่มากแล้ว “เออ...นั้นถึง เค็มมากไบ” อ้าว!..ไม่ได้ดังใจสักอย่างเดียว

ท่านเจ้าคุณอุบาลี ท่านเทคโนโลยีดีว่า อะไรๆ ในโลกนี้ไม่ได้ดังใจ มีได้ดังใจอยู่ย่างเดียวคือม้า กานงกล้าย พวกราอยู่ในกรุงฯ จะจะไม่รู้จักม้ากาน กล้าย กานบกล้ายหรือกานหมากกใช่ได้ ทางกล้าย นะ เอาจมาตัดใบออกเสีย มันมีก้านแข็งๆ หักหัว หน่อยหักให้เป็นหัวม้า ใส่เข้าห่วงขา แล้วก็ตอก แต่กๆ วิ่งได้ดังใจ เลี้ยวซ้ายก็ได้ เลี้ยวขวา ก็ได้ หยุด!...ก็ได้ ท่านพูดขำดีว่า “มันได้ดังใจอย่างเดียว คือม้ากานงกล้ายนั่นเอง” นอกนั้นมันไม่ได้ดังใจ

เราจะไปบังคับอะไรให้เมื่อไหร่ไม่ได้

แต่ต้องมีปัญญาของสิ่งนั้นให้รู้ว่าธรรมชาติมันเป็นอย่างไร ให้รู้ให้เห็นตามธรรมชาติธรรมชาติที่มันเป็นอยู่จริงๆ ใจเรา ก็จะไม่เป็นทุกข์ บัวแล้วสึกออกไปอยู่บ้านอย่าไปอยู่อย่างคนเป็นทุกข์ อย่าไปอยู่เพื่อจะเป็นโกรคประสาท อย่างนั้นมันใช่ไม่ได้

ພວກ ແລ້ວ ພິສທາຍ

เรามาบัวชื่นพระพุทธศาสนา ถ้าบัวชื่ด้วย
ความพอใจก็เป็นสุข บัวชื่ด้วยความฝันใจก็เป็น
ทุกข์ เป็นทุกข์ ๓ เดือน เพราะสักไม่ได้ เพื่อนเขา
เป็นสุข เรามานั่งเป็นทุกข์ เพื่อนเขานั่งสบาย เรา
นั่งร้อนอยู่ตลอดเวลา ลงโทษตัวเองทั้งนั้น เพราะ
ฉะนั้นต้องคิดว่า บัวชื่นได้อย่างไรบ้าง

ได้เรียน ได้รู้ในเรื่องพระศาสนา ได้ฝึกฝน
ตนเองให้มีระเบียบ มีวินัย ให้มีน้ำดื่มน้ำทัน ให้ทำ
อะไรเป็นเวลา ให้รักษาหัวที่

มองไปคิดไป มันได้หลายอย่าง ถ้าเรามี
บัวช ก็ไม่ได้เลย มาบัวชเข้าเลยได้มากมาย คิดอย่าง
นี้กับบัวชด้วยความพ่อใจ อยู่ด้วยความสนทนาใจ

ดีสีต้องลูกขี้น เป็นเวลาที่น่าจะนอน รักที่
นอน-รักหมอน-รักผ้าห่ม แต่เวลาต้องลูกขี้น ต้อง
มาสวัดมณฑ์ ไม่มาเดียวหลงพ่อจะทำหนีได้ร่า
“หายไปไหน?” มันไม่เหมาะสม

ตัวเองก็ทำหนิตัวเองได้ คือถ้าเราทำอะไรไม่ดีนี่ ตัวเราเองก็ต้องเดือนตัวเองได้ ผู้อื่นก็ต้องได้ใจไม่เป็นสุข เพราะนั่นก็ถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมไม่

- คำสอนก่อตนอรุณรุ่ง -

ควร ทุกครั้งที่นึกถึงไม่สุขใจ ไม่สบายใจ

ถ้าคิดอย่างนี้ เรายังสามารถทำวัตรด้วยความพอใจสบายใจ เก้าโมงไปพังะไรๆ ก็ไปด้วยความสนับยใจ เวลาลงอุโบสถไปนั่งอยู่เกือบชั่วโมง ก็นั่งให้มันสนับยใจ นั่งดูพระพักตร์พระพุทธเจ้า เปิกบานแจ่มใส ไม่ปึ้งไม่ตึงนั่งสนับยใจ แพลับเดียวจนแล้ว “อื้ะ!... ใจจริง” ถ้าใจสบาย-มันไว ถ้าใจไม่สนับย-มันช้า อะไรที่เราราชน-รอได้ อะไรไม่ชอบ-แหม่มันช้า เวลา ก 90 นาทีเท่ากันนั่นแหล่แต่แหม! มันนานเหลือเกิน เพราะเราไม่ชอบ เราไปนั่งกับผู้หลงที่เราราชน แหม! ใจจริงๆ หมดเวลาแล้ว แต่ถ้าไปนั่งกับคนที่เราไม่ชอบ มันนานจริงๆ เมื่อไรจะหมดเวลาเสียที

กลางคืนของคนตื่นมันຍາວ ทางไก่ลมันຍາວสำหรับคนที่เห็นดeneิอย สังสารวญญามันຍາວสำหรับคนที่ปิงເຂົາ ໂຄเป็นคนโน้สังสารวญญามันຍາວไม่รู้จักบ่ไม่รู้จักสิ้น เพราะฉะนั้นหัดทำตนให้เป็นคนพอใจในกิจที่เราต้องกระทำ คือเมื่อไรต้องทำก็ยັ້ນເเข้าໃສ ยັ້ນເเข้าໃສ พอยໃສ สนูกสนาน ร่าเริง ทำอย่างนั้นเรียกว่า ทำด้วยความพอใจ

“ วันคืนล่วงไปฯ บัดนี้เราทำอะไรมดย ”

วันนี้เป็นวันพระ แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ถ้าันบตามจันทรคติหมดไปอึกเดือนหนึ่ง เวลาผ่านไปเร็วมาก ประเดี่ยวเดียวหมดวัน ประเดี่ยวหมด

เดือนหมดปี พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนให้เรามั่นพิจารณาบ่อยๆ ว่า “วันคืนล่วงไปฯ บัดนี้เราทำอะไรมดย” ทำอะไรที่เป็นสาระหรือเปล่า หรือว่าันนั่งคุยกัน นอนเล่น ปล่อยใจให้พังไปตามเรื่อง ตามอารมณ์ อย่างนี้ก็เรียกว่า ไม่เป็นสาระ ไม่เกิดประโยชน์แก่ชีวิต เป็นการปล่อยชีวิตไปตามเรื่องตามรา trovareไม่ได้อะไร

เราควรใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ด้วยการทำกิจในการละ, 在การเจริญ ละลิ่งที่มันเกะจับอยู่ในใจ ทำให้ใจของเราเร้าหมอง สร้างความทุกข์ความเดือดร้อนให้ชีวิต..ละเสีย

ธีวัตเตียนไปสู่ความตาย เหมือนวัวควายบุกวงไปสู่โรงฟ่าง

เวลาที่ผ่านไปแล้ว เอาคืนมาอีกไม่ได้ ผ่านแล้วก็แล้วไป และไม่ได้ผ่านไปแต่เวลาทำให้เราเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อม ความแตกดับ คือชีวิตเดินไปสู่ความตาย เดินเข้าไป ก็ใกล้เข้าไป เมื่อันวัตความที่เข้าจะจุ่งไป远่าที่โรงผ่าสัตว์ เดี่ยวนี้ไม่จะแล้ว บรรทุกสิบล้อ สมัยก่อนเข้าจุ่งไป จุ่งเดินไป ก้าวหนึ่งก็ใกล้เข้าไป ใกล้เข้าไป ผลที่สุดก็ถูกมัดกับหลักและเชือดคอตาย ชีวิตของเรายังเช่นเดียวกันเดินไปสู่ความแตกดับ เมื่อยังไม่แตกดับก็ควรคิดว่า เราจะใช้ชีวิตอย่างไร จึงจะมีสาระ มีคุณค่า ถ้าเราคิดถึงเรื่องเวลาบ่อยๆ เรายังจะเป็นคน “ตื่นตัว-ว่องไว-ก้าวหน้า” ในการทำกิจที่ควรกระทำ

- คำสอนก่อตนอรุณรั่ว -

อย่าปล่อยเชือด ให้สูญเปล่า

คนโบราณพูดว่า “เวลาและวารีไม่มีที่จะค้อยใคร” เวลา กับ น้ำไม่ค้อยใคร น้ำขึ้น ก็ขึ้นตามเรื่อง น้ำลง ก็ลง จึงบอกว่า “น้ำขึ้นให้รับตัก” พอขึ้นแล้วให้รับตักเสีย เพราะพอน้ำลงแล้วจะไม่มีน้ำให้ตัก เวลา ก็เป็นสิ่งที่ล่วงไปอย่างนั้น เราจึงต้องใช้เวลาทุกวันที่ให้เป็นประโยชน์ คือทำหน้าที่ของเราให้เรียนร้อย เป็นการประพฤติธรรม

ธรรมะ ก็คือหน้าที่ อย่าอยู่โดยไม่มีหน้าที่ เพราะว่าร่างกายนี้ ทำหน้าที่ก็ตาม ไม่ทำหน้าที่ก็ตาม มันก็แก่ไปตามเรื่องของมัน เมื่อนครกม่ำแป้ง ที่หมุนโดยอัตโนมัติ หมุนของมันเองถ้าเอาข้าวสารใส่ก็ออกมาเป็นแป้ง ถ้าไม่ใส่อะไร ครากก์ สึกหรอ เพราะมันหมุนจึงต้องสึกหรอ เป็นเรื่องสูญเปล่า ชีวิตเรา ก็เหมือนกัน มันหมุนไปก็สูญเปล่า สูญเปล่า วันหนึ่งมายหลายเรื่อง เราไม่ควรจะให้สูญเปล่า แต่ควรจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์

คนสำคัญ ท่านทำงานมากมาย

ให้เราสังเกตว่า คนสำคัญ ในบ้านเมืองนั้น ท่านทำงานได้มากมาย ในหลวงรัชกาลที่ ๕ เวลา เลสซ์ไปต่างประเทศ ทรงเขียนหนังสือ เขียนจดหมาย กล้ายเป็นหนังสือเล่มใหญ่เรียกว่า “พระราชพินธ์ไกลบ้าน” เป็นเรื่องน่าอ่านน่าศึกษา

- ท่านเขียนจดหมายถึงลูกสาว เขียนลงทะเบียด ทรงเล่าเรื่องต่างๆ เช่น ไปตรวจพระภาร巴拉ังเลี้ยงทรงเล่าว่าใครนั่งตรงไหน แต่งตัวอย่างไร มื้ออาหารอะไรบ้าง กินเสร็จแล้วเข้าพอดกันว่าอย่างไร เล่าหมด เล่าละเอียด

- ทรงสังเกตดีมาก กำหนดจดจำเอาไว้ เขียนบันทึกสิ่งมาเป็นจดหมาย กล้ายเป็นหนังสือเล่มใหญ่ ๒ เล่ม มีภาพประกอบด้วย เขียนขณะเดินทางไปถึงไหนก็เขียนเล่าเรื่อยๆ ไป

- และไม่ใช่เขียนฉบับเดียว ยังเขียนถึงสมเด็จพระพันปีรัชชนี เขียนถึงพระมหาสมณเจ้าฯ เขียนถึงเจ้าพระยาพระ逝世็จฯ เสนนาดีกรีทรงศึกษาฯ ดูแล้วเป็นวันเดียวกัน เขียนจดหมายวันเดียวตั้งหลายฉบับ และไม่ใช่จดหมายถึนๆ จดหมายยาว

- เราอ่านแล้วนึกว่าทรงเวลาไหนมา เวลาไหนมา เขียน เขียนได้มากมายเหลือเกิน

เผิดงานเพื่องาน มีเชือดอยู่กับงาน มีเวลาเพื่อกำหนด

- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวงศ์ ทรงเป็นสังฆราช แต่ดำเนินเรื่องกิจวัตร ว่า มหาสมณะ เป็น สมณะผู้ยิ่งใหญ่ เป็นพระเจ้าแผ่นดินฝ่ายสงฆ์ ทรงทำงานตลอดเวลา คนที่อยู่ใกล้ชิดบอกว่า ทรงพระอักษรเรื่องนั้นเรื่องนี้ตลอดเวลา ไม่ได้หยุดยั้ง มีผลงานเหลือทิ้งไว้มากมาย

- คำสอนก่อตนอรุณรั่ว -

ท่านเจ้าคุณพุทธทาสก์เป็นคนทำงาน
เหมือนกัน ทำงานไม่หยุด ทำเรื่อย ถ้านั่งนิ่งก็เรียก
ว่า “ทำงานภายใน” นั่งคิด นั่งปิดตา มือทััวเก้าอี้
โยก คิดเรื่องอะไรต่ออะไร พอดีดแล้วเขียนไว้
บันทึกไว้หรืออัดเทปไว้เทปมีอยู่ใกล้ตัว ดึกดื่นเที่ยง
คืนก็นำมาอัดไว้ อัดทึ้งไว้ ความคิดมันโผล่ขึ้นมา
ก้อดเอาไว้

นี่เรียกว่า อยู่กับงาน เกิดมาเพื่องาน มี
เวลาเพื่อทำงาน ผลงานมีค่ามาก ใช้เวลาเป็น
ประโยชน์

“ฉันไม่มีเวลาที่จะเป็นทุกๆ”

หลวงวิจิตรราหทร ก็ทำงานจริง ตั้งตัง
แต่ตี ๔ ทำงานแล้ว บางคืนตี ๓ ลูกชิ้นเขียน
เรื่องนั้นเรื่องนี้ เขียนจนสว่าง แล้วไปทำงาน
ราชการเลย ทำอยู่กับหนังสือกับกระดาษติดมืออยู่
ตลอดเวลา เอกงานเอกสารมาก ไม่ว่าจะเห็นด
เห็นดอยในการทำงาน แม้เข้าจับไปไว้ในคุก แกก
หนองงานไปทำ ทำงานในคุกเขียนหนังสือในคุกที่
ญี่ปุ่น พอเสร็จลงคราบ ก็ถูกจับเป็นอาชญากร
ลงคราบ เอาไปขังไว้ในคุกที่โตเกียว อยู่ในคุก ก็
ทำงานตลอดเวลา ที่หลังบ้ายคุกโน้นมายู่คุกไทย
ก็ทำงานอีก

เวลาเข้าตัดสินปล่อย หนังสือพิมพ์เข้าไป
ถามว่า “ท่านอยู่ในคุก ไม่เป็นทุกๆหรือ?” ท่านตอบ
ว่า “ฉันไม่มีเวลาที่จะเป็นทุกๆ” ท่านตอบคุณ “ฉัน

- มีเวลาที่จะทำงานเท่านั้น” ทำแต่งาน เลยไม่มีเวลา
ที่จะเป็นทุกๆ

ไอคนที่นั่งกลุ่มใจ มันมีเวลาอยู่ ไม่มีอะไร
จะทำ เลยไปนั่งกลุ่มใจเล่น ไปนั่งเป็นทุกๆเล่น หา
เรื่องthonชีวิตตัวเอง

นี่หลวงวิจิตรราหทรไม่มีเวลาอย่างนั้น แต่มี
เวลาสำหรับทำงานตลอดเวลา ออกจากคุกห้อง
งานเต็มแฟ้มใหญ่กลับบ้าน ไปทำงานต่อไป เวลา
จะเป็นทุกๆไม่มี

บันทึก ไปแลกดอการอื้น-av

พอศาลดัดสินปล่อย จอมพล บ. หลวง
เสรีฯ... หลายคนโนءเข้าไปกอด แม่บ้านเข้าไปกอด
หลวงวิจิตรฯยืนเฉย หนังสือพิมพ์เข้าไปถามอีกว่า
“ได้เท่าไม่ถึงหรือ ที่เขาบล่ออย?” แกตอบว่า
“บันทึกไม่แสดงอาการขึ้นลง” ตอบอย่างนี้เรียก
ว่ารักษาภูมิ “มหา” ໄร์ได้ แกได้เบรียญ ๕ ประโยชน์
บอกว่า “บันทึกไม่แสดงอาการขึ้นลง”

มีพุทธภาษิตว่า “น อุจจาร์ บณฑิตา
ทสสัญนดิ” แปลว่า “บันทึกไม่แสดงอาการขึ้นลง”
แสดงอาการ “ขึ้น” ก็คือยืนดี “ลง” ก็คือยืนร้าย
บันทึกไม่ขึ้นไม่ลง - ไม่ยืนดียืนร้าย อยู่สภาพสงบ
นิ่ง ท่านยืนเฉย ศาลดัดสินปล่อยก็ยืนเฉย คือ ไม่
ถือไม่เสียใจ รักษาภูมิของความเป็นบันทึกไว้ได้
ไม่ยืนดียืนร้าย ทำงานต่อไป ใชชีวิตให้เป็น

- คำสอนก่อตนอรุณรุ่ง -

ประโยชน์ด้วยการทำงาน

พวกเรายังเป็นคนหนุ่มยังอยู่ในวัยไม่แก่เท่าได้ ยังมีเวลาที่จะทำอะไรได้ ต้องใช้ให้เป็นประโยชน์ด้วยการทำงาน ทำหน้าที่ให้ถูกต้องเรียบร้อย

คนล่วงทุกชีวิตพราะเพียร

ถ้าเราใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มันก็มีคุณมีค่า แต่ถ้าเราไม่ใช้มันให้เป็นประโยชน์มันก็ฟ่าเรา ถ้าเราไม่ฟ่าเวลา เวลามันก็ฟ่าเรา ทำให้เราแก่เปล่า ตายเปล่า เพราะฉะนั้นจึงขยันในการทำหน้าที่ คนขยันคือคนที่ทำสำเร็จ ตื่นแต่เช้า สมมติว่าตื่นตี ๔ ก็ตี ๔ เรื่อยไป แล้วทำอะไรทำเป็นระเบียน มีตารางเวลาบังคับให้ทำ สิ่งนั้นสิ่งนี้ ถึงเวลานั้น ทำเรื่องนั้น ถึงเวลานี้ ทำเรื่องนี้ วันหนึ่งทำได้หลายเรื่อง เพราะรู้จักจัดงานให้เป็นระเบียน แล้วก็ทำเรื่อยไป ไม่หยุดไม่ยั้ง เรียกว่าเป็นคนมีความเพียร “วิริเยน ทุกข์มุจ เจติ – คนจะพันทุกชีวิตกับเพราะเพียร”

สัตว์เดรัจจาน

มนต์เพียรนาการเว่คุณ

สัตว์เดรัจจานนี้มันมีความเพียรมากกว่าคน ตัวผึ้งนี้มีความเพียรมาก บินไปเที่ยวเคล้าเกรสร ได้น้ำหวานติดตื้นมาnidหน่อย เอามาเก็บไว้ ๆ จนเป็นรังใหญ่ ๆ ยาวตั้งเมตร เมตรครึ่ง มันชูปีกตีทีเดียวเอาไปขายเสียเลย ได้น้ำผึ้งมา ได้มาแล้วยังไม่พอใจ เติมน้ำอ้อยลงไปบ้าง เติมน้ำตาลลงไปบ้าง

- เลยได้น้ำผึ้งไม่แท้ มันชูปีกตีบังเดี่ยวเอาไปหมดเลย
- อุตสาห์หา เราจอมตีบังเดี่ยวเอาไปหมดเลย
- สัตว์พวกนี้มันขยันทำงานไม่หยุดไม่ยั้ง ตัวเป็นเกลียว แต่คนเรายังมีการพักผ่อนมีการเที่ยว มีการเล่น มีการสนุกสนาน สู้สัตว์เดรัจจานไม่ได้มันขยันจริง ๆ เราต้องละอายแก่สัตว์เดรัจจาน
- **เกิดเป็นคน**
- **ต้องพยายามเรื่อยไป**
- **จนกว่าจะก่อจุดหมายปลายทาง**

ดังนั้นให้เรายังทำหน้าที่ที่เราจะต้องทำ ทำอะไรทำจริง ๆ อย่าทำแบบหลวมๆ “กhyira เจริญภัยากेन” ถ้าจะทำ ทำให้จริง ๆ “พหุเมন บรรก กเม” พึงบากบั่นในเรื่องนั้นให้มั่น เมื่อนเราตอน หญ้าคา จับหลวมๆ กระซาก เลือดไหลเลย หญ้า คาด แต่ถ้าจับมั่น กระซาก ได้หญ้าคามามุง หลังคา สมความปรารถนา ความเพียรเป็นทรัพย์ อันประเสริฐ เป็นทางที่จะให้เกิดความสำเร็จ ทำอะไรอย่าห้อแท้ อย่าอ่อนแอก ทำไปจนกว่าจะสำเร็จ พระพุทธเจ้าสอนว่า “วายเมเถว บุริโส ยา อดุกสุส นิบุปทา” เกิดเป็นคนต้องพยายามเรื่อยไปจนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง

ทำอะไรไม่เสร็จ ไม่เลิก ไม่ละ ไม่วางสิ่งนั้น ทำมันจนเสร็จ เกิดเป็นคนมันต้องอย่างนั้น

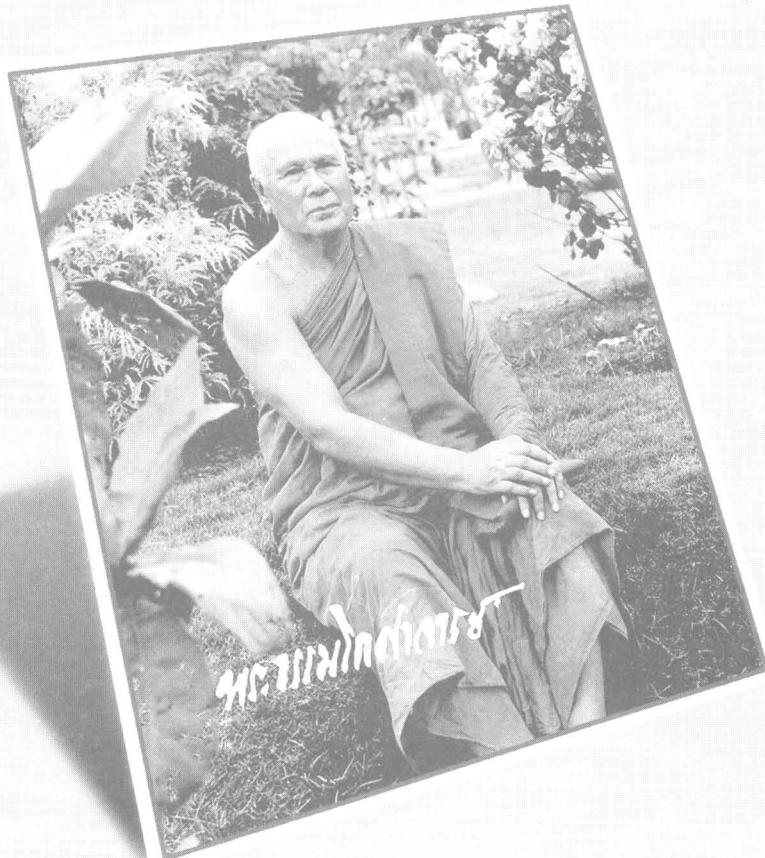
အနေအထာက်

หน้าที่ที่ควรกระทำ

- อยู่ที่ใด อย่าให้ใครเดือดร้อน
  - รังกับใบหน้าที่ ทำให้ดีที่สุด
  - เชือฟิงและกำตามหัวหน้า

- ใช้สติและปัญญาในการประกอบกิจ
  - อย่าทิ้งอะไรเพื่อเดินทาง
  - แต่ทิ้งไปเพื่อคุณอื่น
  - ประโยชน์ส่วนรวม
  - สำคัญกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล

- ตามดูเองบ่อย ๆ ว่าได้ทำหน้าที่ของมหุษย์สมบูรณ์หรือเปล่า

ປັນຍາບັນດົກ

คำบรรจุแก่เพื่อนร่วมชาติ
ปี พ.ศ.๒๕๖๔

ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๔ จงเป็นปีแห่งการ
ประยุต อดทน รักงานในหน้าที่ มีความเสียสละ
เพื่อส่วนรวมกันเกิด ประเทศาคิจจะอยู่รอด

กิกุ บัญญานันทะ
• น.ศ. ๒๕๖๔

ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๓
ขอให้ชาวยังคงมีปีพ.ศ.๒๕๖๓
ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๔ ด้วยความรักและห่วงใย
ต่อไปนี้ ผู้ใดภาระแล้วต้องรับ
ไขข้อความนี้ครับ/小姐 ใจดี
ก็จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้คน
กันมาก: ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๔ ความสงบสุขมีต่อไป.
ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๔ ดีๆ สำเร็จ

กิกุ บัญญานันทะ
๑๘.๗. ๒๕๖๓

อุคਮคติ ปี พ.ศ.๒๕๖๓

ขอให้ชาวไทยถือปี พ.ศ.๒๕๖๓ ว่าเป็น
ปีแห่งความเมตตาปราณีต่อกัน มีความเสียสละ
เพื่อประโยชน์ความสุขส่วนรวม และช่วยกันเพาะ
เชื้อแห่งความรักสามัคคีให้เกิดแก่คนในชาติทุกเมือง

กิกุ บัญญานันทะ
• น.ศ. ๒๕๖๓

ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๓ ดีๆ สำเร็จ!
ปีพ.ศ.๒๕๖๔!
ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๔ ดีๆ สำเร็จ!
ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๖๔ ดีๆ สำเร็จ!

กิกุ บัญญานันทะ
๑๘.๗. ๒๕๖๓

ปี พ.ศ.๒๕๖๔

พ.ศ.๒๕๒๕ เป็นปีฉลองครบ ๒๐๐ ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ขอให้พี่น้องชาวไทยทุกถ้วนหน้า จงช่วยกันกำจัดอนามัยมุขให้หายไปจากเมืองไทย ช่วยกันกอบกู้บ้านเมืองให้พ้นจากความล้มเหลว แล้วสร้างเมืองไทยให้เป็นเมืองพระ ด้วยการช่วยกันศึกษาปฏิบัติ และประกาศพระธรรมให้แพร่ไปถึงใจของทุกคนเถิด

ກົກຂໍ ປັນຍານັ້ນທະ

• M.R. ଲେଖକ

ମୁଖ୍ୟ ପାତ୍ର ହେଲେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

John Farnsworth
98.9.2021

三

1. ສັນຕະລາງການຂອງລົມບັດ.
  2. ມີການສືບສໍາມາດໃຊ້ເວັບໄຫວ່າມີຄວາມ
  - (3. ພະຍາຍາມີຄວາມສິ່ງເປົ້າທີ່ມີການ.
  4. ພະຍາຍາມີຄວາມສິ່ງເປົ້າທີ່ມີການ.
  5. ມີການ.
  6. ມີການ.
  7. ມີການ.
  8. ມີການ.
  9. ມີການ.
  10. ມີການ.
  11. ມີການ.
  12. ມີການ.
  13. ມີການ.
  14. ມີການ.
  15. ມີການ.

Now I am back

ଶ.ମ.ଶ.ଇଣ୍ଡୋ

กิกชี ปัญญาณันทะ

ສ.ຄ.ສ.ແກ້ໄຂ

พິນອງຮ່ວມທັງຫລາຍ ໃນປີພ.ສ. ២៥៤៧
ມາຮ່ວມໃຈກັນປະເທດທັງນີ້ເຕີດ

១. ມີຄວາມຮັກເຄີຍພະຍານຍິ່ງກວ່າຊື່ວິດ
២. ມີຄວາມຮັກເພື່ອນມຸນຍີໄໝຈໍາກັດ
៣. ອຍ່າທໍາຕົນໃຫ້ເປັນພິເສດເປັນກັບແກ້ໄຂ
៤. ຈົບປຸງບົດທັນທີ່ຂອງຕົນໃຫ້ສົມບູຮັນ
៥. ອຍ່າມ້ວາເມາໃນວັດຖຸຈຸນລົມຄຸນຄ່າທາງໃຈ
៦. ພັນຕະວັດສອນບັດແອງນ່ອຍໆ
៧. ຈົນແກ້ໄຂຕົນເອງໃຫ້ຂຶ້ນທຸກວິນາທີ

ຄວາມສາມັກຄື ຕີກວ່າຄວາມແຕກແຍກ

ພຣະຮານນັນທຸນີ

• ນ.ສ. ២៥៤៧

- ກ. ດົ. ດ. ດ. ດ. ດ.
- ໃຫ້ມີໂຕໄວ້ຮັບຮັບກັບກຳລັງ.
ໃຫ້ນັກທ. ສ. ២៥៤៧, ຂອງຈົດກັບກຳລັງ.
ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
1. ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
  2. ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
  3. ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
  4. ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
  5. ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
  6. ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
  7. ມີການຈົດກັບກຳລັງຂອງພົມບັດລົງກຳລັງ.
- ອະນຸມາດີຈົດກັບກຳລັງດ້ວຍພົມບັດລົງ
- ພ.ສ. ២៥៤៧
- ດ. ດ. ດ. ດ. ດ.

ກ. ດ. ດ.
ດ. ດ. ດ.

1. ຂອງທັນທຶນກັບຕະຫຼາດໃຈໝາຍໃຈກາງມັນ
ຕະຫຼາດໃຈໝາຍກັບຕະຫຼາດໃຈກາງມັນ.
2. ຂອງກັບກຳລັງຕະຫຼາດໃຈກາງມັນ
3. ຂອງກັບກຳລັງກາງມັນ ຖ.ນ. ດ. ດ. ດ.
ເຄີຍຕະຫຼາດໃຈໝາຍກັບຕະຫຼາດໃຈກາງມັນ
4. ປັນຍາ ທອງຈານແຍຍເຊື້ອງກັບກຳລັງ
ກັບກຳລັງແຍຍ ກັບກຳລັງກຳລັງ
ກັບກຳລັງກຳລັງ ກັບກຳລັງກຳລັງ
ກັບກຳລັງກຳລັງ ຂອງດົດຕະຫຼາດໃຈກາງມັນ

ກ. ດ. ດ. ດ.
ດ. ດ. ດ. ດ.

ສ.ຄ.ສ.ແກ້ໄຂ

1. ຂ່າຍກັນສ້າງຮະບັບວິນຍິໃນການເປັນອູ້ນໃຫ້ວິດ
ປະຈຳວັນໃຫ້ມາກັບຂຶ້ນ
2. ຂ່າຍກັນສ້າງຄວາມຮັກຄວາມເມຕຕາ ຕ່ອມນຸ່ມຍົງ
ແລະສັກວິດຮັຈຈານໃຫ້ມາກ
3. ຂ່າຍກັນຮັກທັນທີ່ ຂໍຢັນ ເອາໄຈໃສ່ ແລະໃຊ້ບໍ່ມູນາ
ທີ່ມີກຳໄຫຼ້ໃຫ້ມາກເປັນພິເສດ
4. ປິໄໝ່ຄວາມແຜນເຊື່ອມີກຳໄຫຼ້ໃຫ້ມາກ

ເວລາລ່ວງໄປ ທ່ານກຳລັງທ່ານໄວ້ອູ້ນ
ງານຄົ້ນຫືວິດ ພິເສດຄົ້ນງານ ບັນດາລສຸຂ
ກົກຂູ ບໍ່ມູນານັ້ນທະ

• ນ.ສ. ២៥៤៧

ଶ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ପାତ୍ର

ปีใหม่ค่าวร์ตังดันชีวิตใหม่ด้วยการประพฤติธรรมให้อย่างๆ ขึ้นไป จึงจะเป็นความก้าวหน้าของชีวิต ขอฝากคุณธรรมให้ทุกท่านได้ปฏิบัติตั้งต่อไปนี้

๑. ควรรักงานให้มากขึ้น
  ๒. ควรขยายในงานอันเป็นหน้าที่
  ๓. เอาใจใส่ ไม่ทอดทิ้งงาน
  ๔. ทำงานด้วยสติปัญญาให้มาก
  ๕. ควรคงเว้นอนบายนุขทั้งปวง
  ๖. เดินตามทางของพระ อาย่าเดินตามทางของมาร

ພຣະການທິບໍດາມີ

© 2019 Indigo

ଶ୍ରୀ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ

ปี พ.ศ.๒๕๓๐ เป็นปีสำคัญของชาวไทยทั้งผอง
 เพราะเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระ
 อัชนา ครบ ๖๐ บริวูรูณ์ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐
 ขอเรอชาวยไทยทั้งหมด จงช่วยกันประพฤติดharma
 เป็นราษฎร์สักการะบชา โดยปฏิญญาณตนดังนี้

๑. จักรรักเพื่อนมนุษย์
  ๒. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
  ๓. รักครอบครัว ทำให้ทุกคนเป็นสุข
  ๔. งดเว้นจากอบายมุกทุกประเภท
  ๕. รักหน้าที่ ทำงานด้วยความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

ກົກຂໍ ປັນຍານັນທະ

• മ.രി. ഇങ്ങനെ

ପରିବାରକୁ ମହିନେ ଏକଟି ଶତାବ୍ଦୀ ଅଧିକ ଖରଚ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲା ।

၆. ရုပ်ပန်မှုနည်း

三
1990

iii. ගැනීමේදීද හෝගැනීමේදීද
iv. ගැනීමේදීද හෝගැනීමේදීද
v. ගැනීමේදීද හෝගැනීමේදීද

Oct 21 1968

67 New Form 2107:

ଶ୍ରୀ ମନ୍ଦିର

ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๓๒ จงเป็นปีแห่งความดีทางการ

เวลา ใจ โดยการปฏิบัติตั้งนี้ คือ

๒. พุดกันแต่เรื่องดีๆ

๔. สมาคมกับคนดีมีปัญญา

๔. ไปสู่สถานที่ดีๆ เพื่อส่งเสริมสิ่งดีๆ

ความมีหลักประจำใจว่า

น อนริย์ กรีสสาม

จั๊กไม่กระทำสิ่งท่าทرام

พระเทพวิสทิเมธี

ପ୍ରକାଶକ

ଶ୍ରୀ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ

พ.ศ.๒๕๓๑ จงเป็นปี

ขอให้ปีพ.ศ.๒๕๓๑ จงเป็นปีแห่งความสุข
ปราศจากโภชนา ช่วยกันสร้างประยิช์สุขแก่ส่วนรวม
จงทั่วโลกท่านเดด

๑. ช่วยกันรักษาบ้านเรือนให้สะอาด
  ๒. ช่วยกันรักษาสถานสาธารณณะให้สะอาด
  ๓. ช่วยกันปักถูกต้นไม้ให้ร่วมยืน
  ๔. รักษาภาระง่ายเครื่องนุ่งห่มให้สะอาด
  ๕. ช่วยกันพูดแต่สิ่งที่เป็นสาระแก่กัน
  ๖. ควบคุมใจให้เป็นไทย เป็นมนุษย์ เป็นพุทธบริษัท กันเด็ด
  ๗. เมื่อคนใดรู้จะมีความสุข ก็ควรทำคนอื่นให้เป็นสุขด้วย เหล่านี้คือพรที่ทุกคนควรทำในปี ๒๕๓๑

ກົດຊື່ ບັນລຸ້ານັ້ນທະ

୫ ପ.ର. ୩୦

ପ୍ରକାଶ ମହିନେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
ପରିବର୍ତ୍ତନ ମହିନେ ପ୍ରକାଶ

କେବଳ ପାଦର ଉତ୍ସବ । ୮୧

୩. ପରେକଟାମ୍ବଳ୍ପୁ

ପରାମର୍ଶଦେଶ

二、植物

12 2. 1944

କରିବାକୁ କମିଶନରେ ପାଇଲା.

លេខ ៤ នគរបាលភ្នំពេញ

ପାତ୍ରକାଳୀନ ମହାଦେଶ

8128/3c1 220079

Wetmore 1932

କାନ୍ତିମାଳା

ପାତାରୁକୁଳାମ୍ବିନୀ ପାଦପାଥ ଅଟେ ଏହାରେ ଯାଏଇଲୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

—
—

บังคับสละกิจ

จงช่วยกันรักษาศักดิ์ศรีของชาวนุภาพด้วยการทำตนดังต่อไปนี้

๑. มีจิตปรึกษาเพื่อนมุชย์ทั่วไป
๒. ขยันทำมาหากิน รักหน้าที่
๓. มีความเป็นอยู่ที่ถูกต้อง
๔. ไม่เสพสิ่งเสพติดทุกประเภท
๕. ทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ชาติ
๖. เคารพในพระศาสนาที่ตนนับถือ
๗. ช่วยกันสร้างตนและสังคมให้เจริญด้วยคุณธรรมตามหลักศาสนา

เรามาเป็นคนดีกันเดี๋ยวจะเกิดสุข

พระราชนันทมูนี

จังช่วยกันรักษาศักดิ์ศรีของชาวนุภาพด้วยการทำตนดังต่อไปนี้

๑. มีจิตปรึกษาเพื่อนมุชย์ทั่วไป
๒. ขยันทำมาหากิน รักหน้าที่
๓. มีความเป็นอยู่ที่ถูกต้อง
๔. ผู้อพยพ ลูกหลาน ภรรยา ภรรยา
๕. ห้ามหินใจเมือง จังหวัด ประเทศ
๖. ทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ชาติ
๗. ช่วยกันสร้างตนและสังคมให้เจริญด้วยคุณธรรมตามหลักศาสนา

พระราชนันทมูนี

คติธรรม ปี ๒๕๓๓

ขอให้ปี พ.ศ.๒๕๓๓ จงเป็นปีแห่งการเสียสละ
เลิกโง่กิน โดยการปฏิบัติดังนี้

๑. รักเพื่อนมุชย์ทุกถ้วนหน้า
๒. รักธรรมชาติ อย่าทำลาย
๓. รักวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ
๔. รักพระธรรม สร้างพระธรรมไว้ในใจเป็นนิตย์
๕. รักสันติภาพ สร้างสันติสุขทุกเวลา

พระเทพรัตน์ธิเมธ (บัญญานันทภกข.)

หน้าที่ที่ควรกระทำ

๑. อุยู่ที่ได อย่าให้การเดือดร้อน
  ๒. รักงานในหน้าที่ ทำให้ดีที่สุด
  ๓. เชื่อฟังและทำความหัวหน้า
  ๔. ใชสติและปัญญาในการประกอบกิจ
  ๕. อย่าทำอะไรเพื่อคนเอง แต่ทำเพื่อคนอื่น
  ๖. ประโยชน์ส่วนรวมสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตน
  ๗. ภาระหนักของบุตร女 ว่า

ด้วยความหวังดี พระราชันนทสมุนี

୩୭୭

Om. २७ दत्तनाथ

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

- ବ୍ୟାକ ପରିଚାରକ ହେଉଥିଲା
  - କୁଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିର
  - ପରିମାଣରେ ଯାଏବାକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ
  - କୁଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିର
  - ବ୍ୟାକ ପରିଚାରକ ହେଉଥିଲା
  - ମରିଯୁ କୁଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିର
  - ବ୍ୟାକ ପରିଚାରକ ହେଉଥିଲା
  - ବ୍ୟାକ ପରିଚାରକ ହେଉଥିଲା

ଅଭିଭାବକ ମନ୍ଦିର

M. 57. 9. ୧୯୫୮

M. D. Johnson
11-9-1965

八·四·四·四

ຄຕິໂຮຣມຄ້າໄຈ

ପ୍ରକାଶକ

นศติ สนธิปรัช สุข - สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี
สันติ มคดเมว พรษาย - จงหัวรังสรรคทางสันติภิโอด

ฉันได้บวชเรียนที่วัดชลประทานรังสฤษฎาภรณ์

เป็นศิษย์ท่านปัญญาณทะแแล้ว จักมีความสำนึกอยู่เสมอว่า

น อนริย์ กรีสสา米 - ฉันจักไม่กระทำสิ่งที่ค่าธรรม

▫ ไม่คิดเรื่องช้าๆ ไม่พูดเรื่องช้าๆ ไม่ทำเรื่องช้าๆ ไม่คบเพื่อนช้า

ไม่เสพสิ่งเสพติด ไม่เที่ยวกลางคืน ไม่สูรุ่ยสูร่าย

ପାଠ୍ୟତି ମେଳ

“งานดีอีวีไอ ชีวิตดีองาน บันดาลสุข ห่วงงานให้สนง. เป็นส่วนหนึ่งของห่วงงาน”

ຂອງ ក្រុងរោគ

จักรเป็นข้าวพหุที่อี เก็บตัวอย่างของเพื่อนห้องหลวย

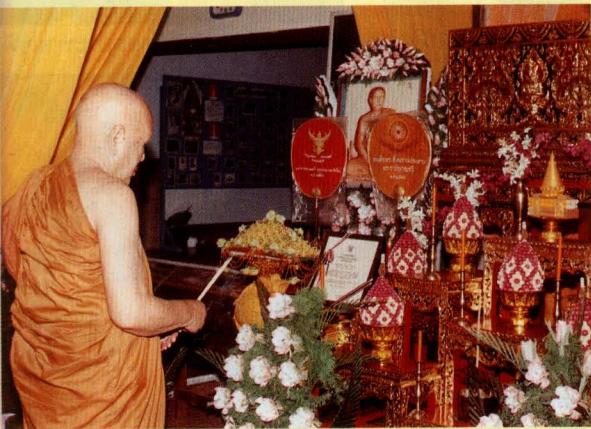
จักทำตนให้เป็นไปตามใจของเพื่อนบ้านที่ทางเมือง

ພຣະກາອນນັກງານ

© 2014

สามสหายธรรม...ท่านพุทธทาส / พระราชญาณกิริ (บ.ช. เขมาภิรัต) / ท่านปัญญาณทะ

งานศพพระราชญาณกิริ - ๙ เมษายน ๒๕๖๒

งานศพท่านพุทธทาส - ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

พุดคุยกับนักเรียนสาธิตเทาชธรรม

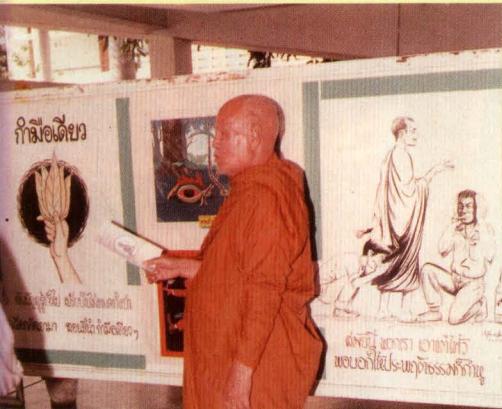

มอบบุณบัตรแก่นักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

แสดงธรรมให้นักเรียนมาตต์เดอีที่มาเยี่ยมวัดชลประทานฯ พัง

มอบรางวัลแก่นักเรียนที่เข้าประกวดสวดมนต์แปล ในโอกาส“ธรรมสมโภช ๘๐ ปี ท่านพุทธกาล” - พฤศภาคม ๒๕๕๙

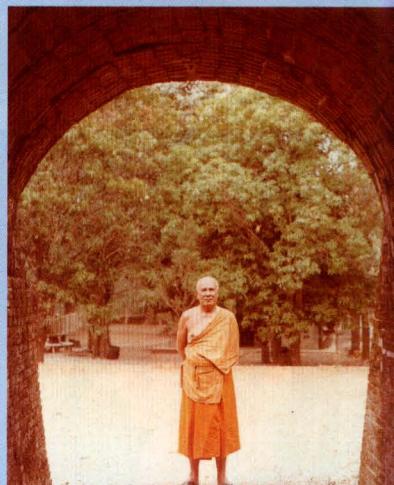
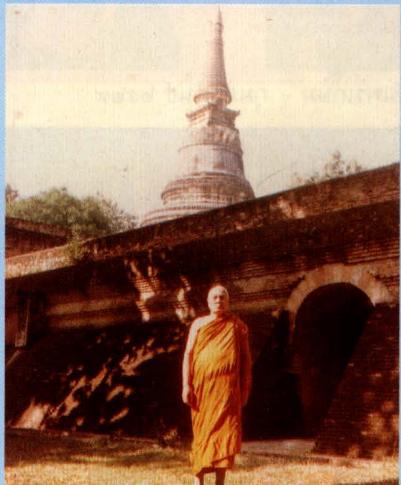
เยี่ยมงานธรรมไชยณลัญจารธรรมสมโภช ๘๐ ปี ท่านพุทธทาส ที่วิทยาลัยครุภัณฑ์เทคโนโลยี ภูมภาคันธ์ ๒๕๑๙

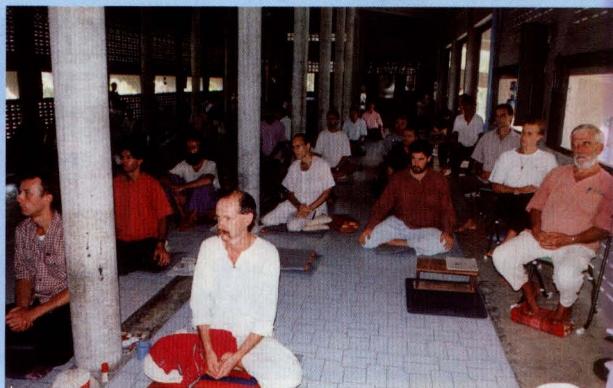
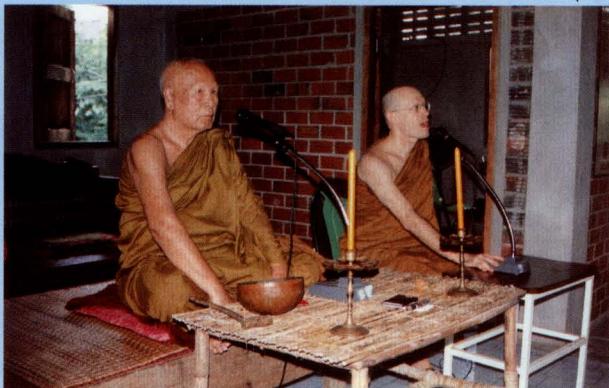
ไปรับอธิราชดุของรัฐบุรุษอาวุโส บรดี พนมยงค์ กลับสู่เมืองไทย ที่ดอนเมือง - ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๙

เยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

วัดอุโมงค์ เชียงใหม่

บรรยายธรรมกับผู้ร่วมที่มาawanโมกข์นานาชาติทุกด้านดีอน - ท่านสันติกร แอล - กรกฎาคม ๒๕๗๖

การกิจทำนบัญชานแหง ที่วัดพุทธธรรม อิลลินอยส์ - ๒๕๔๗

ที่นิวซีแลนด์

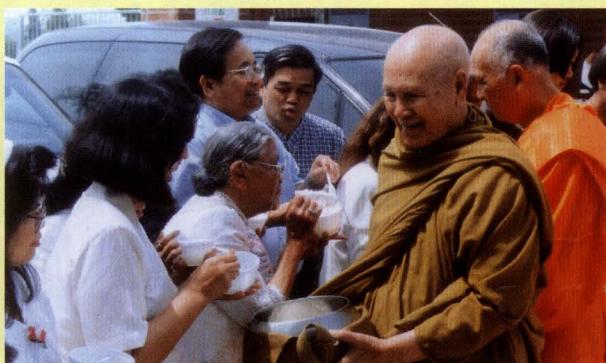
ร่วมประชุมสภากา仙าโล ที่ซีคาโก - ๒๕๔๗

ที่วัดอมราวดี ประเทศไทย

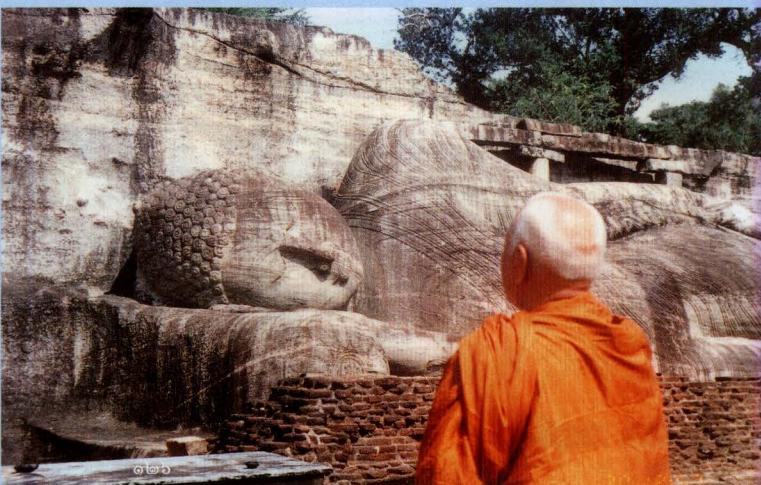

ที่วัดพุทธบัญชา โพมona แคลิฟอร์เนีย - ๒๕๔๗

พระพุทธรูปสลักหิน ที่เมืองโปโลเนหารูวะ เมืองหลวงแห่งที่สองของคริลังกา
(เยือนคริลังกา - มกราคม ๒๕๗๔)

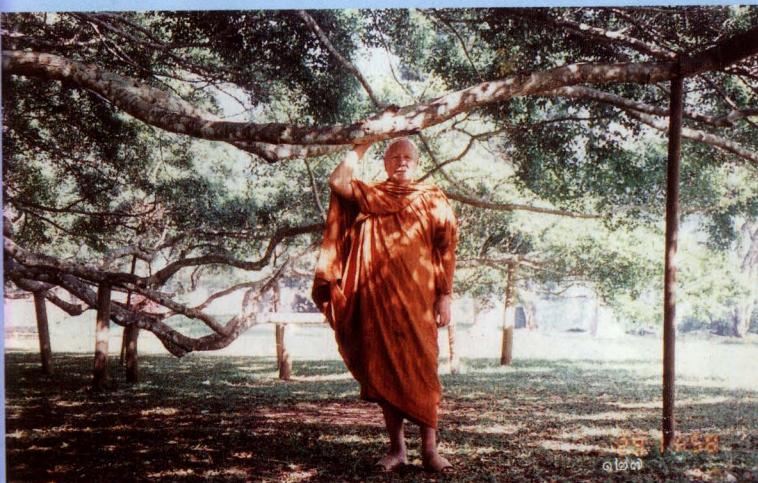

พระนักศึกษาไทยในคริลังกา
ด้วยการต้อนรับท่านปัญญานันทะ

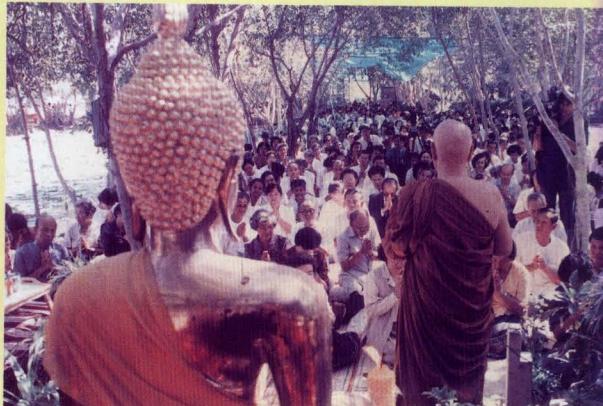

ไกรกรรมขนาดยักษ์ อายุ ๑๐๐ ปี แผ่นสาขาครอบคลุมพื้นที่ ๑,๖๐๐ ตารางเมตร
ในสวนพฤกษชาติ PERADENIYA ประเทศศรีลังกา

รับมอบสำนัก “สนเด่นแสดงธรรม” เพื่อพัฒนาเป็นวัด-๒๙ ม.ค.๓๕

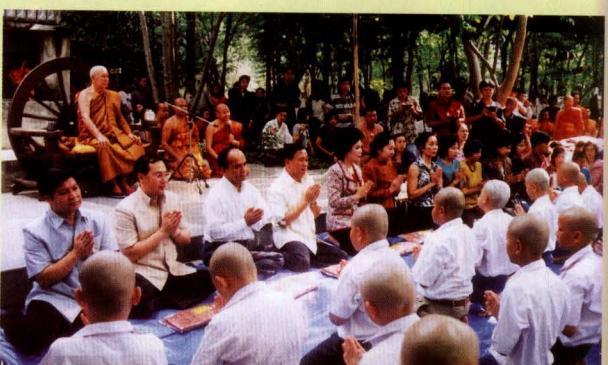
ทอดกฐินร่วมสร้างวัดปัญญาณนกaram

อาคารเฉลิมพระเกียรติ วัดปัญญาณนกaram ต.คลองหก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

งานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ที่วัดปัญญาณนกaram

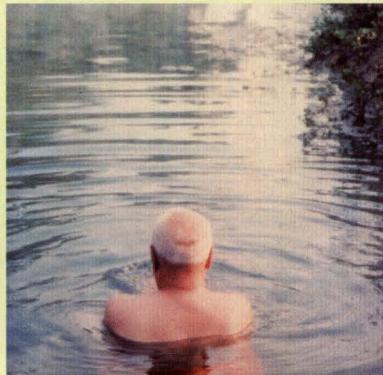
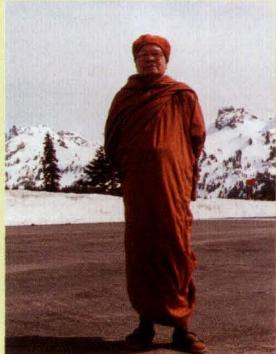
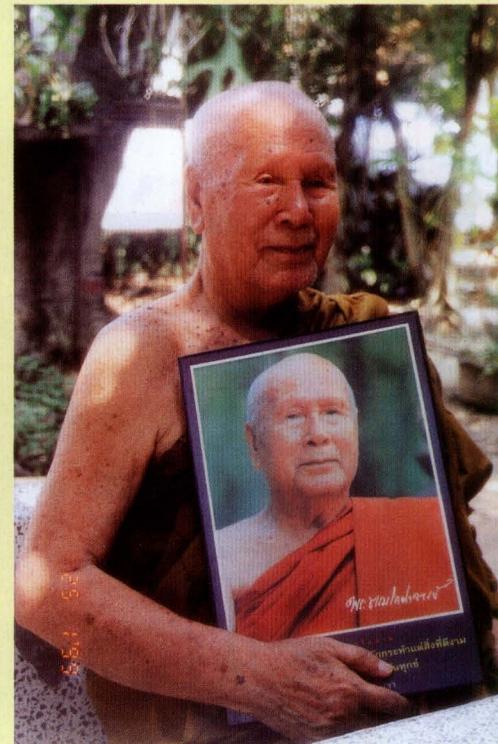
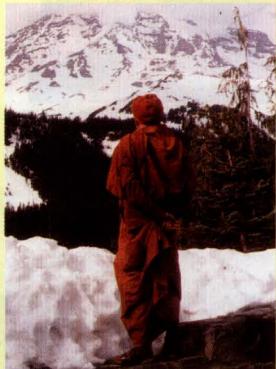
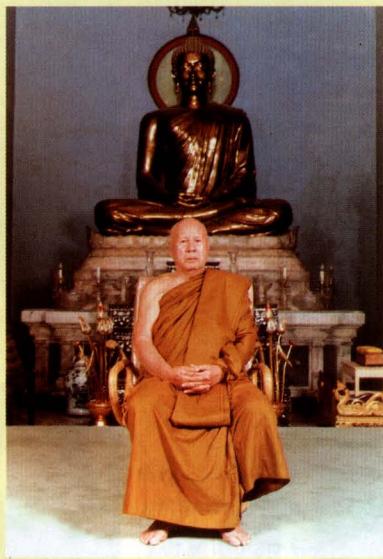

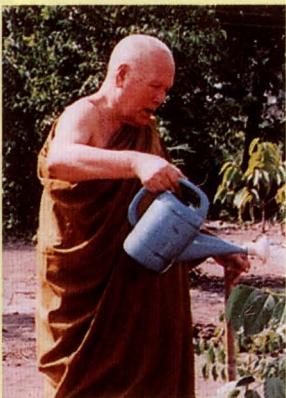
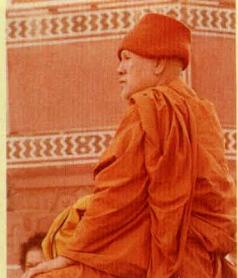
ท่า�นเมืองญาณทางให้โอวาทเยาวชน “ค่ายพุทธบูตร” ที่เสดียธรรมสถาน
๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

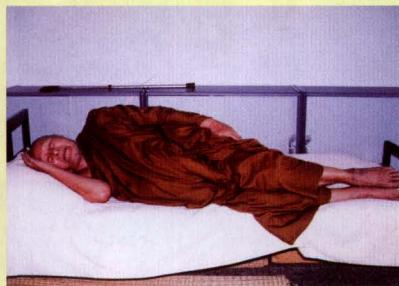
เป็นประดานบทแม่ศิรากถูร้อน ในโครงการ “สาวิกาลิกาลัย”
“ขอให้โลกนี้มีธรรมเป็นมาตรฐาน” ที่เสดียธรรมสถาน - ๙ เมษายน ๒๕๕๔

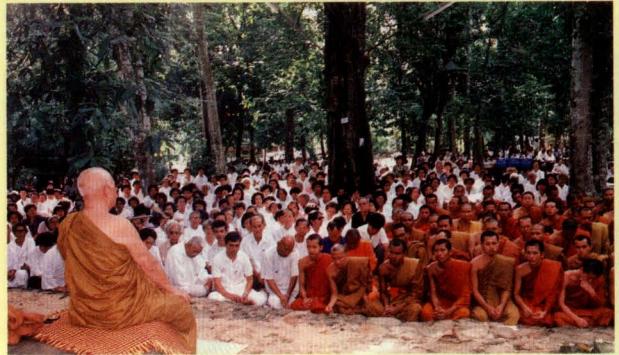

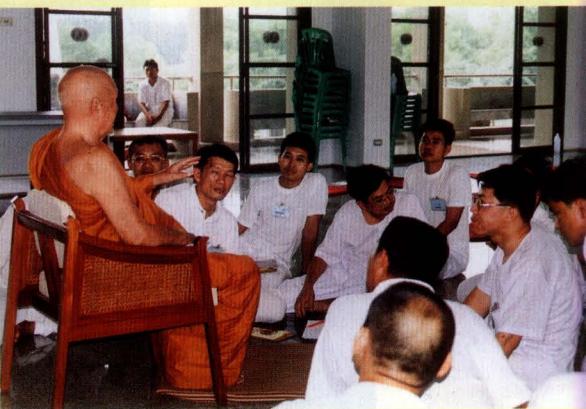
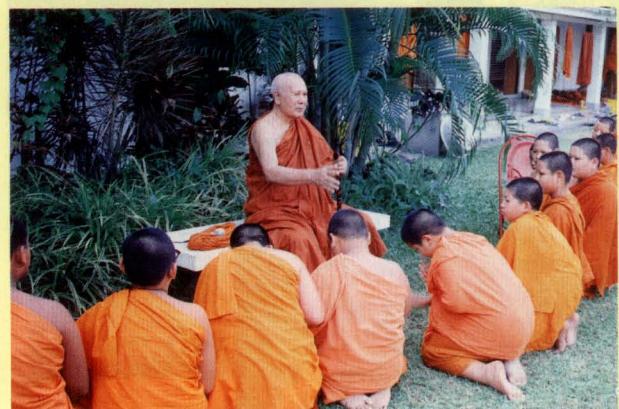
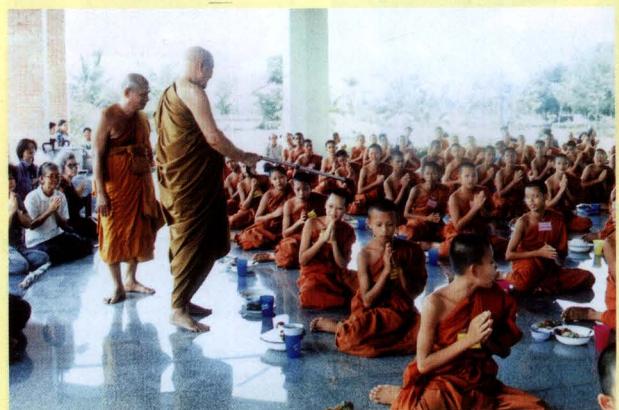

หลากหลายมุ่มมอง...
ท่านปัญญาโน้นทะ

ท่านปัญญาฯ ในบรรยายกาศแห่งเมตตา
กับเด็ก กับสามเณร กับพระ กับญาติโยม ฯลฯ

គិត-ផុត-កាំ ទេទៃ

នៃវប្បធម៌

នរោត្តមាកាំបាន?

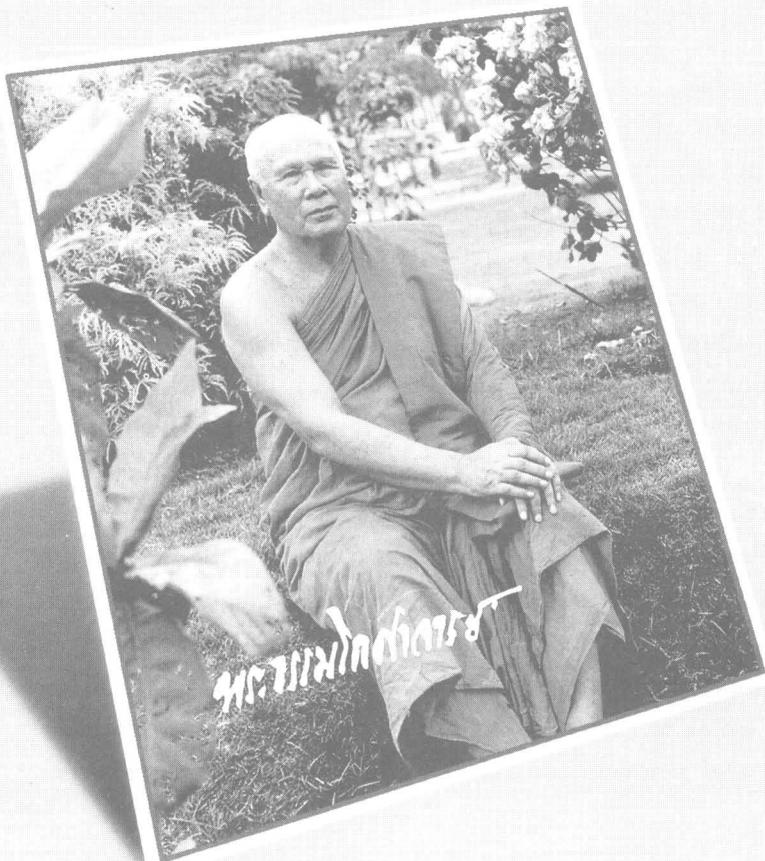
កែត្រមានដើរការជួយតាមប្រចាំ
ទីនូវការការងារ

“សារីតិ៍ជួយ
ជួយគឺរបស់បុរាណ
ការងារដែលសុខ
បានសុខខ្លះការងារ”

ឯកសារីដឹងរបស់
តាមការងារកីឡាគារ

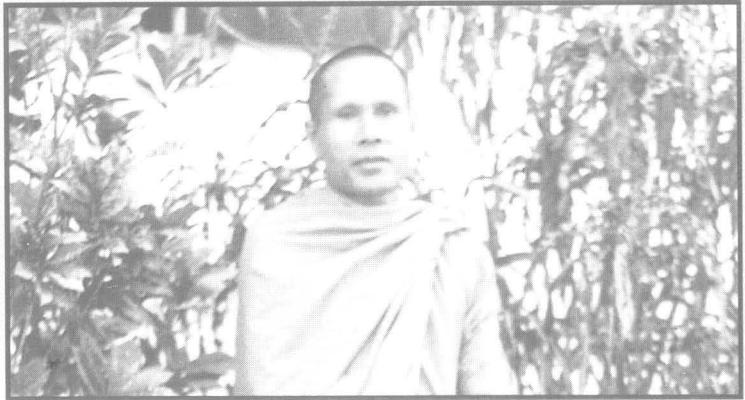
គ្មានសុខទៅក្នុង
ឯកសារីក្នុងការងារ

បញ្ហាបានកិត្យុ

ວັນເກີດ

ກົກບຸ ປໍລູມານັນທະ
ບັນທຶກປິວິຕ ເມື່ອວ້າຍ ۲۵
(๑๑ ພຸດືກາມ ۲۵๘๙)

ວັນນີ້ ວັນທີ ۱۱ ພຸດືກາມ
ພ.ສ. ۲۵๘๙ ຄ້າພູດກັນໂດຍສມາດຕິຖື
ເປັນວັນຕຽງກັບວັນເກີດຂອງຂ້າພເຈົ້າ
ແລະ ອາຍຸຂອງຂ້າພເຈົ້າຄຣນ ۲۵ ປີ
ບຣິນູຣັນ ໃນວັນນີ້ ຄ້ານັບອາຍຸຂອງ
ກາຮເກີດເປັນພະກິບໜຸກໄດ້ ۲۵ ພຣຳຊາ
ຮ່ວມທັງເປັນສາມເນັດວ່າ ۲ ປີ ກີໄດ້
۲۹ ປີແລ້ວ ດັນອາຍຸ ۲۵ ປີ ນັບວ່າ
ເປັນຄົນແກ່ຂອງສັມຍັນນີ້

ເພື່ອວັນນີ້ເປັນວັນເກີດ ເຫັນນີ້
ຂ້າພເຈົ້າດີ່ນອນໄມ່ເປັນກາຮຕິ່ນຕາມ
ປົກຕິທີ່ເຄີຍຕິ່ນ ເພົະເມື່ອຄືນນີ້ເດີນ
ທາງໄປປາຫຼຸກຄາທີ່ອໍາເກົອຈອມທອງ
ທ່າງຈາກທີ່ພັກຂອງຂ້າພເຈົ້າເປັນຮະຍະ
ທາງ ۴۵ ກ.ມ. ປາຫຼຸກຄາຈະລົງໄປເມື່ອ
ເວລາ ۲۰.۰۰ ນ. ແລ້ວເດີນທາງກລັບ
ໂດຍຮຄຍນົດ ຜ່ານຄົນທີ່ຂຽນຮະເຕັມທີ່

- ມາຄື່ງທີ່ພັກເຮລາ ۰۱.۰۰ ນ. ຂອງວັນ
ໃໝ່ໄປແລ້ວ ລຶ່ງກຸງພົບເປີດໄຟສວ່າງໄດ້
- ເຫັນຕົວປລວກດຳເປັນຈຳນວນລ້ານ
ກຳລັດເດີນຂວນຕາມເສາ ແລ້ວໄດ້ຍັ້ງເຢີ່
ໄປໝາດຕາມພື້ນອອກຫ້ອງ ເປີດປະຕູດ
- ຂ້າງໃນ ດີທີ່ມັນຍັງໄມ່ຮຸກຮານລຶ່ງຂະດ
ເຂົ້າໄປລຶ່ງທີ່ນອນ
-
- ຂ້າພເຈົ້ານອງແລ້ວນຶກໃນໄຈວ່າ
“ເຈົ້າຕົວປລວກດຳເປັນສັຕິວອກຫາກີນໃນ
ເວລາກລາງຄືນ ກລາງວັນເກີດຕົວເງິນ
ໃນຮັງ ກາຮທີ່ຕ້ອງເກີບຕັກີ່ເພົະກົລວ
ກັ້ນ ຄ້າຂຶ້ນເດີນຂວນກລາງວັນພວກນກ
ເຫັນເຂົ້າກີນໝາດແດກ ມັນຈີ່ຕ້ອງອອກ
ຫາກີນກລາງຄືນ” ທຳໄຫັດຕື່ງພຸທ
ກາຜິຕິໃນຮຽມບົກທີ່ວ່າ
- “ສັຕິທັງໝາຍຍ່ອມກລັວຕ່ອ
ຄາບຄູາ ກລັວຕ່ອຄວາມຄາຍ ເຮ
ຄວາມຄື່ງອກເບາກເອົາ ແລ້ວໄຈວ່າ
ມັນຄອຍໄປເອງ
-
- ຂ້າພເຈົ້າຈຶ່ງພູດກັບມັນໃນໄຈວ່າ
“ປລວກດຳເອີ່ຍ... ຜັນຮູດດີວ່າ ຍານນີ້ເປັນ

- วันเกิด -

ยามสุขสบายของพวงเจ้า พวงเจ้า
ไม่เคยกัดหรือทำลายสิ่งใดของฉัน
อย่างมากก็เพียงแต่ได้ต้อมแล้วก็ลับ
ในตอนเช้า ฉันได้พบอาการแบบนี้
มาหลายครั้งแล้ว คืนนี้ถ้าฉันไม่เปิด
ไฟไว้ พวงเจ้าอาจถ่าวงล้ำเขยดแผลเข้า
ไปถึงในห้อง ฉันจะนอนไม่หลับ ฉัน
จึงแสดงความเสียใจเล็กน้อย ในการ
เปิดไฟหลอกให้พวงเจ้าถอยไปหาที่
เที่ยวในทางอื่น หวังว่าพวงเจ้าคงไม่
ໂกรธฉันนะ”

แล้วข้าพเจ้าก็เปิดไฟทึ่งไว้
เข้าห้องให้พระก่อนนอน นอนหลับ
ด้วยความสบายตลอดคืน ตื่นเช้า
ตะวันขึ้นแล้วเปิดประตูออกไปข้าง
นอกดู เจ้าป่วยด้วยไข้ปีหมดแล้ว
จริงๆ รู้สึกเบาใจ

กิจที่ต้องทำในตอนเช้า ก็
คือโภนหนวดเครา ทุกครั้งที่โภน
หนวด เคยนึกว่าโภนทุกวันนี้ยุ่งมาก
จะเก็บไว้โภนพร้อมกับผอมไม่ตีก่าว
หรือ แล้วนึกถึงภาพ หนวดยาว-เครา
ดก รู้สึกว่าไม่เหมาะสม กล้ายืนคน
น่ากลัวมากกว่าท่าให้พระพุทธองค์
ทรงรักระเบียน ความเรียบรอง แม้
ชาวอินเดียในสมัยนั้นจะนิยมไว้หนวด

- เครา แต่พระองค์ให้สาวกโภนให้
- เกลี้ยง มองแล้วเรียบรองยังดีกว่า ใน
- สมัยก่อนพระองค์ไม่โภนหนวดทุกวัน
- เพราะเครื่องมือไม่มีดีพอ ท่านอาจโภน
- หนวดพร้อมกับการโภนผอม แต่การ
- ปลงผอมคงไม่ปลงพร้อมกันอย่างที่เห็น
- กันในเมืองไทย อาจเข้าแบบต่างคน
- ต่างโภนตามพอย พระประลังกา
- อินเดียทำกันอย่างนั้น แม้ในสมัยนี้
- พวงเจ้าอาจเห็นว่าเป็นการขาดความ
- สามัคคี แต่ทว่าเวลาพระเหล่านี้ท่าน
- จะทำอะไรท่านก็ทำกันอย่างสามัคคี
- เช่น
- ฉันเช้าแล้วก็ลับที่พัก เช้าห้อง
● นั่งทำสมาธิเสียหน่อย ตามปกติที่เคย
- ทำในเวลาเช้า สำหรับวันนี้ข้าพเจ้า
- คิดว่า เป็นวันคล้ายวันเกิด ควรทำให้
- นานเป็นพิเศษ จึงนั่งนานกว่าปกติ
- จบการนั่งแล้วก็เข้าห้องสมุดเพื่อทำ
- งานเขียนอย่างเคย ตั้งใจว่าจะเขียน
- อะไร เป็นที่ระลึกสำหรับ “วันเกิด”
- สักเรื่องหนึ่ง แล้วเวลาลงใน “ชาวพุทธ”
- ประจำเดือนมิถุนายน
- ชาวโลกที่เจริญด้วยการ
- ศึกษา ยอมถือวันเกิดเป็นวันสำคัญ
- ของชีวิต เมื่อดีถือวัน-เดือน-ปี เวียนมา
- ถึงวันเกิด ก็มีความพอย พอใจว่า
- ตนมีอายุรอดมาได้อีกปีหนึ่ง ไม่ตาย
- เสียในระยะนั้น และมักจัดให้มีการ
- ฉลองวันเกิดตามควรแก่กรณี ถ้าเป็น
- คนใหญ่คุณโดยยกยศตำแหน่ง ก็มีการ
- ฉลองใหญ่โตขึ้นตามควรแก่ฐานะ เรา
- จึงได้ข่าววันเกิดกันบ่อยๆ ญาติมิตร
- ของครูก็ไปอวยพรกันในวันเกิด
- ชาวพุทธเมื่อถึงวันเกิดก็ทำ
- ความดีตามหลักพุทธศาสนา เช่น
- บริจาคทาน รักษาศีล ให้เครื่องขี้น
- กว่าปีก่อนหนึ่ง หรือเข้าที่สุดมนต์
- ภารนาบัง เป็นการฉลองวันเกิดที่
- เป็นบุญ บางท่านก็ทำบุญจ่ายๆ เช่น
- ตักบาตรในวันเกิดแล้วก็หมัดพิธี การ
- ทำอะไร ถ้าเป็นไปในทางที่เป็นบุญก็
- ควรซึม ถ้าเป็นไปในทางบาก็ควรตี
- ตามที่สั่งเกต การทำบุญวัน
- เกิด ในสมัยนี้ ที่เป็นบุญน้อยแต่เป็น
- ไปในทางสนุกกันเสียมากกว่า เพราะ
- จิตใจของชาวโลกในสมัยนี้เดินไปใน
- ทางต่ำๆ ที่ สิ่งใดที่ยิ่งหวานใจก่อ
- ให้เกิดความสนุกสนานแล้ว ดูเหมือน
- ว่าเป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายและไม่กลัว
- การหมวดเปลือง ส่วนการทำที่เป็น
- ไปในด้านดีทำได้ยาก และเกรงจะ

- วันเกิด -

หมวดเปลืองโดยไม่ได้อะไร

มีคนเป็นจำนวนมากทำบุญ
วันเกิดแบบบ้าบ ควรจะเรียกว่า “ทำ
บ้าปั้นเกิด” กันมากกว่า

ที่เป็นไปในรูปนี้ก็เนื่องจาก
เหตุ คนๆ นั้นมีลูกน้องมาก พวກ
ลูกน้องคอยหาเรื่องสนุกกันอยู่ พอก
ถึงวันเกิดของนายก็เตรียมฉลองกัน
เป็นการใหญ่ เริ่มด้วยทำบุญเลี้ยง
พระนิตหน่อยพอเป็นพิธี พอพ้นจาก
พระก็เลี้ยงพากมารต่อไป เช่น เลี้ยง
กลางวัน-บ่าย-เย็น-กลางคืน เป็นการ
เลี้ยงแบบเปิดบาร์ฟรี การเปิดบาร์
ฟรีก็หมายความว่าเปิดประตูไว้ให้ผู้
เข้าสิ่งนั้นเอง เพราะพอดีมีกันมา
แล้วมีการเดินรำ หรืออะไรต่างๆ เป็น
การหาความสนุกทางตา ทางหู ทาง
ลิ้น บางที่แคมทางจมูก ทางกายด้วย
คนเมามาแล้วก็หมดความคิดว่าตนเป็น
อะไรมาก

การทำอย่างนี้เป็นบุญที่ตรง
ไหน จึงควรเรียกว่า ทำบ้าปั้นเกิด
กันมากกว่า และประโยชน์ที่ได้ก็เรื่อง
ลื้นเปลืองและหมายกันเท่านั้น นี่มิ
ใช่ทางของพุทธธรรม

ชาพุทธควรทำบุญวันเกิด

- ในทางที่เป็นประโยชน์ ถ้าเป็นคน
- ใหญ่คุณโടควรหันเข้มเข้าหาธรรมะ
- เช่น พอถึงวันเกิด ต้องตื่นแต่เช้า
- อาบน้ำชำระกายให้สะอาด เป็นการ
- ชำระภายนอก แล้วหันบุญตักบาตร
- แก่กิษชุมนุมบิณฑบาตตามปกติ ต่อ
- แต่นั้นควรเข้าห้องพระ จุดธูปเทียน
- บูชาพระรัตนตรัย สรวรมนต์ด้วยดวง
- จิตที่สงบ จบการสวามนต์แล้ว นั่ง
- ทำความสงบใจ สอนถามตนเอง
- เตือนตนเอง
- เช่น ถ้าตนเองว่า เดียววัน
- อายุเท่าได้แล้ว ทำงานในหน้าที่อะไร
- ได้ทำงานในหน้าที่เรียบร้อยดีหรือ
- เปล่า ในฐานะเป็นพ่อบ้านแม่เรือน
- ได้ทำหน้าที่ดีไหม เลี้ยงลูกลูกหลักรหรือ
- เปล่า หนึ่งปีผ่านมาได้กระทำความ
- ชั่วอะไรบ้าง ทำดีอะไรบ้าง การงาน
- ก้าวหน้าหรือถอยหลัง มีอะไรควร
- ตัดแปลงแก้ไขให้ดีขึ้นบ้าง เป็นต้น
- การสอนสุนพิจารณาอย่าง
- นี้เป็นการมองตนเอง เพื่อให้รู้จักตน
- เอง เพราะถ้าเราไม่รู้จักตนเองก็แก้ไข
- ตนเองไม่ได้ ในวันเกิดควรจะเป็น
- วันมองตนเอง มองให้เห็นชัดว่าตน
- เป็นอย่างไร และทางแก้ไข เป็น
- การกลับตนกลับใจเกิดใหม่ต่อไป
- นี้เป็นทางที่ถูก เป็นการทำบุญที่ง่ายๆ ไม่ต้องลงทุนอะไรมากนัก
- แต่เป็นการเก็บเกี่ยวผลได้มาก
- เมื่อสอนตนเองจบแล้ว ตั้ง
- ใจจะตัดแปลงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้นแล้ว
- ในวันนั้น คงจะมีครุฑ์ที่รู้จักมาอย
- อวยพรบ้าง
- พระ หมายถึงความดี การ
- มาอวยพรก็คือการนำความดีมาให้
- เราต้องทำตนให้ดีเพื่อรับของดีไว้ ถ้า
- หากทำได้ควรประชุมคนที่เป็นบริหาร
- แล้วแจกของขวัญแก่เขา ของขวัญ
- ที่ดีคือธรรมะของพระพุทธองค์
- ผู้ฉลองวันเกิดควรสอน
- เตือนผู้น้อยด้วยการยกตัวเป็นพยาน
- อياพุตต์เรื่องความดีของตนเลย แต่
- พุตต์เรื่องความชั่วของตนดีกว่า มี
- อะไรอยู่บ้าง เวลาใดความชั่วนั้นๆ
- เปาไปหรือยัง และเบาไปโดยวิธีการ
- อย่างไร ใช้หลักเกณฑ์อะไรในการ
- บรรเทาช้ำอกจากตน เป็นการพูด
- เร่งเร้าคนอื่นให้รู้สึกด้วยและอยาก
- เปลี่ยนชีวิตของตน เข้าหาความดี
- กันบ้าง
- ถ้าหากมีสิ่งใดที่ตนเคยทำผิด

“...ฉลองวันเกิดปีละครั้งน้อยไป ฉลองวินาทีเกิดดีกว่า คือ อญ্ত์ด้วยความไม่ประมาท ดำเนินตนอยู่ในความเพียรของ คือเพียรระวางมิให้บานเกิดบัน្តในสันดาน เพียรละนาปที่เกิดแล้วให้หมดไป เพียรทำกุศลให้มาก และเพียรรักษาภุศลไว้มิให้เสื่อม...”

ทำเสียหายแก่ผู้อื่นได้ปกครอง ก็จะสารภาพความผิดนั้นๆ เสียโดยชื่นชา เป็นการปลงอาบติดกันในวันเกิด เป็นการทำความเข้าใจถูกต่อ กัน ความผิดพ้องหมองใจกันเก้ายาวไป เป็นการปรับปรุงความเข้าใจถูกแก่กัน และอยู่กันได้อ่องเปิดเผย ไม่มีอะไรที่จะต้องปิดบังซ่อนเร้นได้อีก

ถ้าผู้ใหญ่ทำอย่างนี้ผู้น้อยก็จะเห็นใจและมีความเคารพในผู้ใหญ่มากขึ้น เพราะเห็นว่า ผู้ใหญ่เป็นคนเปิดเผย มองง่าย ไม่เป็นภัยแก่ใคร การทำอย่างนี้เป็นทางดีทางหนึ่ง

ส่วนการเลี้ยงดูอะไรในนั้น ถ้าจะเลี้ยงก็ควรเลี้ยงอาหารประเภทบริสุทธิ์ เป็นการเลี้ยงแบบบุญ อย่าให้มีของมีเน่าในพิธีวันเกิด การ

- อยพรหให้อายุยืนด้วยน้ำมา เป็น
- การทำให้อายุสั้น เราชารวบพุทธควร
- อยพรภันด้วยน้ำบริสุทธิ์ ใส่อกไม้
- หอม ดีมแล้วชื่นใจ น้ำมาเป็นน้ำดี
- ดีมแล้วไม่ชื่นใจ ถ้าเรามีการเลี้ยง
- ของมากันบ่อยๆ ก็เป็นการเลี้ยงฟื้นฟื้น
- ในสังคมนั้นเอง

- สังคมสมัยนี้เป็นสังคมพิการ
- มากเข้าทุกที่ เพราะส่งเสริมความชั่ว
- หลงแสร้งหาความสุขกันแต่ทางเนื้อ
- หนังอย่างเดียว ไม่ลองหาความสุข
- ทางใจกันเสียบ้าง ความสุขทางใจ
- เป็นความสุขที่สงบ ประณีต และดี
- กว่าเป็นไหนๆ เชิญทำน่องซิมดู
- บังก์ได้

- ที่จริงการฉลองวันเกิด ก็คือการฉลองวันตาย หรือฉลองความ

- ทุกข์นั้นเอง เพราะความเกิดเป็น
- ความทุกข์ และมีเกิด ก็ต้องมีตาย
- เป็นของคุ้กัน การอยู่ในโลกนี้เป็น
- ความทุกข์ ชีวิตคือก้อนทุกข์ที่ต้อง
- บริหารอยู่ทุกวัน มันจึงเป็นเหมือน
- หัวฝี เมื่อนลูกครรภ์ติดอยู่กับตัวตน
- เสมอ

- พุทธศาสนาสอนให้กล้า
- ความเกิด เพราะถือว่าความเกิดเป็น
- มูลเหตุของทุกข์ทุกชนิด มีเกิดตัว
- เดียว ก็มี แก่ เจ็บ ตายและอะไรอีก
- หลายร้อยอย่าง รวมแล้วก็ล่าวว่า
- ความเกิดเป็นทุกข์ และทุกข์นั้นแหล่
- เป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลก
- แต่ชาวโลกาไม่ชอบความจริง
- ทุกคนชอบลง จึงต้องติดปลักสังสาร
- วัฏฐ์ตลอดมา

- วันเกิด -

ร่างกายของสัตว์อยู่ในสภาพเปลี่ยนแปลง ที่เป็นสิ่งที่มีชีวิตอยู่ได้ ก็ เพราะยังมีการเปลี่ยนอยู่เท่านั้น หยุดเปลี่ยนเมื่อได้แก่ดับ ความแตกต่างคือที่สุดของความเปลี่ยนแปลง จะนั่นถ้ากล่าวกันโดยทางเนื้อแท้แล้ว เราเกิดทุกวินาที เราตายทุกวินาที เมื่อเกิดทุกวินาทีแล้ว ทำไมจึงไม่ถลงวินาทีเกิดกันเล่า

ถลงวันเกิดปีลีบครั้งน้อยไปถลงวินาทีเกิดคึกคว่า และการถลงวินาทีเกิดก็คือความไม่ประมาท ดำเนินอยู่ในความเพียรขอบ คือเพียรระวังให้นำไปเกิดขึ้นในสันดานเพียรระบำบทที่เกิดแล้วให้หมดไปเพียรทำกุศลให้มาก และเพียรรักษา กุศลไว้มให้เสื่อม บุคคลใดมีความเพียรในรูปนี้ ผู้นั้นเชื่อว่าทำบุญวันเกิดทุกวินาที สมกับที่ตนเกิดอยู่ทุกวินาที ตายอยู่ทุกวินาที

การทำบุญวันเกิดบางครั้งก็เป็นการเบี้ยดกรอกคนอื่นเหมือนกัน เช่น ท่านผู้ใหญ่ที่ปักกรองคนมาก พ่อถึงวันเกิดก็บอกลูกน้องให้ทราบโดยการแจgebัตร หรือให้ลูกน้องที่ใกล้ชิด เป็นคนจัดงาน ตัวผู้จัดลงอยู่หลังจาก

- และแสดงความประเสริฐว่าอย่างได้สิ่ง
- นั้นสิ่งนี้ ให้ทำเสมือนว่าลูกน้องมี
- ความภักดีและจัดมาให้เอง แต่ความ
- จริงลูกน้องหาได้ทำด้วยความเต็มใจ
- ไม่ ทำ เพราะเกรงใจนายเท่านั้น
- สมัยนี้การเงินฝืดเคืองอยู่แล้ว ถ้าทำ
- กันในรูปนี้ก็เป็นการเบี้ยดเบี้ยน
- เหมือนกัน จะนั่นจึงควรถือว่าไม่เป็น
- บุญอะไร ถ้าตนใครที่จะทำบุญวันเกิด
- ก็ทำตามลำพัง ตามความสามารถ
- ที่ตนมี ไม่ต้องทำแบบอด劬ารมีจน
- ผู้อื่นเดือดร้อน จะเป็นบุญกุศลออย่าง
- ยิ่ง
- อีกประการหนึ่งของการทำกุศล
- ไม่มีความจำเป็นต้องตีพ้อร้องป่าว
- ก็ได เพราชาพุทธมุ่งความบริสุทธิ์
- ใจเป็นข้อใหญ่ และพุทธศาสนาไม่ใช่
- คำสอนที่เป็นไปเพื่อความอยากให้ใหญ่
- เพื่อความหรูหาราฟุ่มเฟือย ขอพวກ
- เราชาวพุทธจะได้รับรองดูบ้างเด็ด
- กุศลที่ควรทำโดยไม่ต้องลง
- ทุนอะไรเลยนั้นคือการชำระใจของ
- คนให้สะอาด เป็นงานที่ทำโดยไม่ต้อง
- รบกวนใคร เป็นงานที่ให้ผลมาก เป็น
- งานที่ทำให้อายุพุทธศาสนาถาวรสิ้น
- กาลนาน จึงขอเสนอเรื่องนี้แก่พี่น้อง
- ผู้เครื่องธรรมหั้งหลาย ในวันเกิดของ
- ข้าพเจ้า
- ดุกร ภิกขุปัญญาณนทะ.....
- บัดนี้อายุของເຂົ້າໄດ້ ๔๔ ປີ ບຣິມູຣີ
- ແລ້ວ ร่างกายຂອງເຫຼືອປັບປຸງມາຕາມ
- ວາරະຂອງການເກີດ-ຕາຍ ເປັນລໍາຕັບ
- ໄມຮູກຮ້ອຍລ້ານຄັ້ງແລ້ວ
- ເຊິ່ງວັນຜົມຂອງເຫຼືອທຳກຳແລ້ວ
- ພັນຂອງເຫຼືອຫຼຸດໄປໜ່າຍ໌ແລ້ວກຳລັງ
- ຈະຄູກໝາຍພັນຄອນກີ້ອກຫລາຍ໌ ນັຍ໌
- ຕາຂອງເຫຼືອກີ້ອກສະວັນຫ່ວຍສາຍຕາ
- ແລ້ວ ອວມແຫັງແຮງຂອງຮ່າງກາຍກີ້
- ອ່ອນແລ້ວໄປຖຸກວັນເວລາ
- ເຫຼືອເປັນເໜືອນໂຄທີ່ເຂົ້າຈັກຈຸງ
- ໄປຜ່າ ໄກລັດວາມຕາຍທີ່ແກ່ຈິງເຂົ້າໄປ
- ຖຸກທີ່ ເຫຼືອຈຶ່ງໄມ່ຄວາມປະມາຫວັນ
- ຊົວິຕ ແລະຄວາມໄມ່ມີໂຮຄຂອງເຫຼືອ ຊົວິຕ
- ໄມເທິ່ງ ອວມຕາຍເປັນຂອງເທິ່ງ ເຫຼືອ
- ຈະຕັດວາມຕາຍເວລາ໌
- ເຫຼືອໄມ່ຕັດກັບຄວາມຕາຍ
- ແຕ່ຈັດກັບຄວາມເກີດເຄີດ ເພຣະມີເກີດ
- ຈຶ່ງມີຕາຍ ຈົງພິຈາລານາໃຫ້ເຫັນກໍຍິນ
- ກາຣເກີດ ແລ້ວໜີຈາກຄວາມເກີດເສີຍເຄີດ
- ໃນຄວາມເປັນບຣະພິຫຼືຂອງ
- ເຫຼືອ ເຫຼືອໄດ້ກຳຊືວິຕໃຫ້ເປັນປະໂຍ່ນ
- ອູ່ນ້ຳ ດ້ວຍການປຸກໃຈຄົນໄຫ້ຮູ້ຈັກ

- วันเกิด -

พระธรรม และเตือนเข้าให้ทำความดี แต่เรื่องอย่าเตือนผู้อื่นฝ่ายเดียว จงเตือนคนของเรือเสียด้วย เรื่องมีความมุ่งหมายอย่างใดในชีวิตที่เรื่องตั้งใจเมื่อคราวเดินทางกับคณะมหาจาริก ในปี พ.ศ.๒๔๗๕ เรือยังคงมั่นอยู่ในคำปฏิญาณนั้น นั่นเป็นความดีของเรื่องประการหนึ่ง

งานที่เชือทำเพื่อศาสนานั้น เป็นงานหนักและใหญ่โต การทำงานของเชอกระบทคนนั้นบังคุณนี้บัง เชื่อมทั้งคนขอบและคนไม่ขอบ เชอไม่ต้องหวั่นไหว จงทำงานไปตามหน้าที่ ถือธรรมเป็นแนวทางไว้เกิดธรรมะย่อมรักษาคุ้มครองเชอเสมอ โลกยังต้องการพระที่ทำจริงใจเด็ด เสียสละ ไม่เห็นแก่ลาภสักการะ บุชาธรรมเป็นสรณะอยู่อีก

ขอให้เชื่อรวมรวมพวากhip
มาก แล้วหันพากอธรรมให้แหลกไป
เดิม อย่าตายด้วยความกีจครรภ์
เลย พุทธศาสนาในเมืองไทยยังไม่
เจริญ คนไทยเป็นชาวพุทธกันแต่
เพียงชื่อ หาได้คำนีนชีวิตตามแบบ
ชาวพุทธที่แท้ไม่ เพราะเขาขาดการ
ศึกษาอบรมในทางที่ถูก

- เชื่อจงช่วยเข้าให้พับแสง
สวยงามบังเกิด เพราะคนที่ต้องการแสง
มีอยู่ ส่วนพวกที่ไม่ต้องการก็ปล่อย
เข้าไปเกิด เขากลายเป็น 'ตัวหนอน
ในสัม' ก็ไม่เป็นไร

ข้าพเจ้าจึงวางหลักไว้ในใจดังนี้

๑. ร่างกายปีวิตเป็นบองพระรัตนตรัย น้าพเจ้าเป็นท่าสพระรัตนตรัย ໂຄຍສມນວຮົງ

๒. ความมุ่งหมายของข้าวเจ้า อญี่ที่ประกาศคำสอนที่แห่งของพหดศาสนาน

๓. น้าพเจ้าจึงต้องเป็นคนกล้าหาดความจริงทุกกาลเทศะ

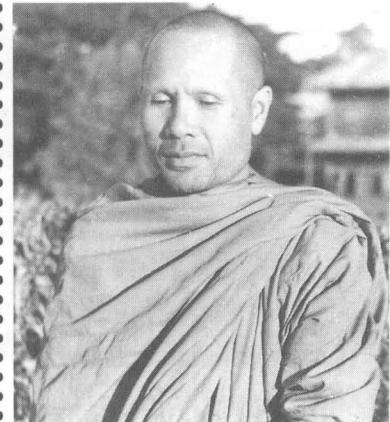
๕. น้ำพเจ้าจักต้องสักกิจท่า เพื่อทำลายสิ่งเหลวในพระ

ພທດຄາອນາ ນໍາຄວາມເນັ້ນໄອຄອມາໄຫ້ແກ່ງາວພທດ

๔. น้ามเจ้าไม่ต้องการอะไรเป็นส่วนตัว นอกจากป้อจัยสี่ พ่อเลี้ยงอัคตภานเท่านั้น ผลประโยชน์อันใดที่เกิดจากการของ น้ามเจ้า สิ่งนั้นเป็นของงานที่เป็นส่วนรวมต่อไป

๖. นาหเจ้าดือว่า คนประหนุติบอนตามหลักธรรม เป็นผู้ร่วมงานของนาหเจ้า นอกจากนี้ไม่ใน

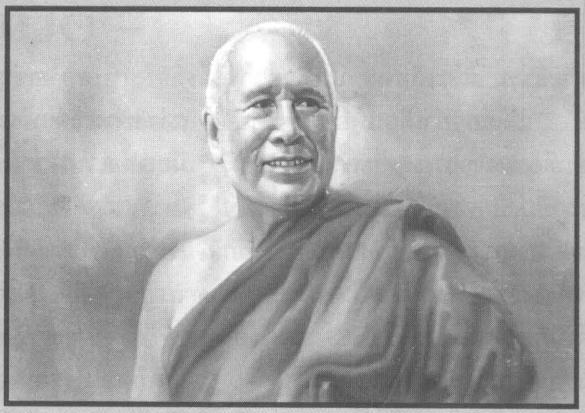
นี่คือความตั้งใจและแผนงานของทีมเจ้า

ចិន ទំនាក់ទំនង

ປະຈຸບັນທຶນ

ເລ້າໄວ ເມື່ອວຍ ๖๐ (๑๑ ພຸດຊກາຄມ ແລ້ວ)

การแสดงปาฐกถาเป็นพิเศษในวันสาร์นี้ เนื่องจากการทำบุญที่เรียกวันทั่วๆ ไปว่า ทำบุญอาสาคือแสดงความยินดี ที่มีอย่างมาได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ชาวโลเก็มักจะทำกันอย่างนั้น

อาทิตย์มีอายุครบ ๖๐ ปี
บริบูรณ์ ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม แต่
ว่าในวันที่ ๑๑ นั้น ไม่ได้ทำบุญดังที่
โครงการ เข้าทำกัน แต่ว่าได้ทำบุญอย่าง
หนึ่ง คือ การหวานา

ในวันนั้นไม่จันอาหาร เก็บตัวเงียบๆ อยู่ในห้องคนเดียวเป็นเวลา ๑ วัน เพื่อจะได้ใช้เวลาที่เรียกวอกันว่า “ทำบุญในวันเกิด” นั้นมาพิจารณา การเกิดของตัวเอง ว่า เกิดมาเพื่ออะไร ได้ใช้ชีวิตในรูปแบบใด

- จะได้รู้จักตัวเองมากขึ้น เพราะว่า
ตามปกติไม่ค่อยจะมีเวลาสำหรับนั่งดู
ตัวเองมากนัก มีเวลาที่จะไปทำอะไร
สำหรับคนอื่นอยู่ตลอดเวลา การ
พิจารณาตัวเองให้เต็มที่นั้น ยังไม่
ค่อยมี ก็นึกอยู่ในใจว่า เมื่อถึงวันเกิด
๖๐ ปีบริบูรณ์ จะได้พิจารณาตัวเอง
ให้มากเป็นพิเศษ จึงกระทำบุญใน
รูปเก็บตัว ไม่รับแขกในวันนั้น.
ในวันที่ ๑๒, ๑๓, ๑๔ ก็ได้
ปฏิบัติเหมือนกัน แต่ว่าในวันที่ ๑๒,
๑๓, ๑๔ นั้น ฉันอาหารหนึ่งมื้อ เพื่อ
หล่อเลี้ยงร่างกาย. การทำบุญโดยนัด
ญาติโยมมาฟังปาฐกถาหนึ่น คือในวัน
นี้. "ไม่ได้ออกบัตรเชิญให้ญาติโยมรู้
บางคนบอกว่าไม่เห็นบอก ความจริง
บอกในศาลawanอาชีวะก่อนนั้น คนที่
มาฟังจึงรู้ ที่ไม่มาฟังก็ไม่รู้ แต่มีคน
มาบอกว่ามีหนังสือพิมพ์เอาไปลงเป็น
ข่าว คงจะมีใครเข้ามาอ่านให้ญาติ
ยอมได้ทราบทางหนังสือพิมพ์อยู่บ้าง
ได้บอกไปทางวิทยุyanเกราะ และ
ว.ป.ล. บ้าง ญาติโยมที่สนใจฟังวิทยุ
ก็ได้ทราบ จึงได้มาระบุกัน เป็น
จำนวนมากกว่าปกติ ที่เคยเทศน์ใน
วันอาทิตย์.

การแสดงปาฐกถาในวันนี้
ให้รู้จะพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับตัวของตัว
เองมากกว่า แต่ก็มีธรรมะอยู่ในตัว.
เมื่อได้นั่งพิจารณาตัวเองตลอดเวลา
แล้ว บางทีก็นึก起มาทำตัวเอง บางทีก็
ஸสารตัวเอง แต่บางทีก็นึกได้ว่า เรา
นี่ผ่านพันหมื่นรကมาได้อย่างไร มี
ชีวิตมาได้ถึงขนาดนี้ โดยอาการ

ในวันที่ ๑๒, ๓, ๑๔ กีดี

- ปฏิบัติเหมือนกัน แต่ว่าในวันที่ ๑๒, ๓๗, ๔๔ นั้น ฉันอาหารหนึ่งมื้อ เพื่อ หล่อเลี้ยงร่างกาย. การทำบุญโดยนัด ญาติโยมมาพังปาฐกานันน์ คือในวัน นี้. ไม่ได้ออกบัตรเชิญให้ญาติโยมรู้ บางคนบอกว่าไม่เห็นบอก ความจริง บอกในศาลาวันอาทิตย์ก่อนนั้น คนที่
  - ควรจะบุดดึงเรื่องเกี่ยวกับตัวของตัว เองมากกว่า แต่ก็มีธรรมะอยู่ในตัว. เมื่อได้นั่งพิจารณาตัวเองตลอดเวลา แล้ว บางทีก็นึกข้าดัวเอง บางทีก็ สนใจตัวเอง แต่บางทีก็นึกได้ว่า เรา นี้ผ่านพ้นหุ่นรกร摹มาได้อย่างไร มี ชีวิตมาได้ถึงขนาดนี้ โดยอาการ

- ჩიტბოგ ხაფუჯა -

อย่างไร นั่งพิจารณา ก็รู้สึกว่า สนับสนุน เมื่อมองเห็นสิ่งที่ตนได้กระทำ อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบำเพ็ญชีวิต ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นตลอดเวลา อันยานวน โดยเฉพาะตั้งแต่บวช เป็นสามเณรเป็นพระมา ก็ได้ใช้ชีวิต ในแบบที่เป็นประโยชน์ เป็นคุณแก่ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย อันนี้มองดูแล้วเกิดความสนหายใจ.

ญาติโยมจำนวนมากหลายได้เคยถามว่า ..ทำไม่ไม่พิมพ์เรื่องประวัติของท่านชายบ้าง.. ยังไม่เคยคิดว่าจะทำอย่างนั้น. บางคนบอกว่าอย่างจะรู้ เพราะว่าชีวิตของคนนี้เป็นเรื่องที่น่าศึกษา เป็นเรื่องที่มีบทเรียนถ้าหากว่าได้เขียนขึ้นก็จะดี.

ท่านธรรมานันทะซึ่งเคยบวชพระ เป็นศิษย์ ออยด้วยกัน ก็ได้อธิบายครั้งหลาภหน่าว่า ให้เขียนเสียที่แต่ไม่มีเวลาที่จะนั่งลงเขียนได้ เพราะว่าถ้าเขียนแล้ว ต้องเขียนกันจนจบ ต้องใช้เวลา ไม่ยุ่งกับโครงการอื่น แต่ในหน้าที่ที่เป็นอยู่เวลา นี้ ต้องยุ่งกับคนมากๆ ไม่มีโอกาสที่จะนั่งเขียนได้ตลอดไป จึงนึกว่าในวันที่บุญวันนี้ จะได้เล่าไว้ในแบบที่เขียนได้

- เอาไปพิมพ์แจกจ่ายก็ได้ในภาคต่อไป
- ข้างหน้า เพื่อประโยชน์แก่คนที่อยากรู้ อยากเรียน ในเรื่องเกี่ยวกับประวัติชีวิตต่อไป.
- ข้าพเจ้าเกิดที่จังหวัดพัทลุง อันเป็นจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย พอดีชื่อจังหวัดพัทลุงจะก้อ คนสันหน้ากันมาก เพราะว่าเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงในทางดุจ มากอยู่ โดยเฉพาะเวลานี้ มีพวก ค.ม.(คอมมิว-นิสต์) อยู่ในจังหวัดนั้น ไปเยี่ยมชื้อข้าวที่หมู่บ้านที่หนาเข้าสันหน้า ว่าเป็นเรื่องที่น่ากลัว. แต่ว่าความจริงนั้นไม่มีอะไรที่จะต้องน่ากลัวมากเกินไป.
- จังหวัดพัทลุงในสมัยที่ข้าพเจ้าเกิดนั้น ไม่เหมือนกับพัทลุงเดียว เมื่อก่อนนี้ตัวเมืองตั้งอยู่ทางตะวันออก ระหว่างหนองคายและอุดรธานี ที่ข้าพเจ้าเกิดนั้น อยู่ห่างเมืองถึง ๑๕ กิโล ในสมัยก่อนต้องเดินทางด้วยเท้า ไม่มีรถ ไม่มีอะไรไป นับว่าอยู่ห่างไกลกับความเจริญที่เขามีๆ กันอยู่พอสมควร โรงเรียนสำหรับศึกษาในเวลานั้นก็ไม่แพร่หลาย มีอยู่เฉพาะในตัวเมือง ตำบลที่ข้าพเจ้าเกิดนั้น ยังไม่มี แม้มีในตอนหลัง ก็พอได้ เล่าเรียนกับเขา.
- มาตรាឌความของข้าพเจ้าเป็นคนชาวนาชาวไร่ธรรมชาติ. คือทำนา มีที่ดินเป็นของตัวเอง ไม่มากมาย อะไร ลองนึกสำรวจนุ่ม ว่าน่าที่โอม มือยื่น รวมข้าวแล้วมีแค่ ๒๐ ไร่ เท่านั้นเอง. โอมจะต้องไปเช่านาคนอื่นทำทุกปี เพื่อจะได้มีข้าวสำหรับเลี้ยงครอบครัว. แต่ก็ไม่ลำบากยาก เขียวอะไร เป็นครอบครัวที่เรียกว่าอยู่ยืนเป็นสุข เพราะว่าบิดามารดาเป็นคนสัมมาทิปฏิ มีความเห็นชอบ ประพฤติดนอยู่ในธรรมะอย่างเรียนร้อยตลอดมา.
- ตามปกติในครอบครัวนั้น ตั้งแต่ข้าพเจ้าจำความได้ อยู่กันด้วยความสงบ ไม่มีเรื่องอะไรที่จะต้องทะเลเบาะแวงกัน. คุณโยมทั้งสองเป็นคนพุตดัน้อย แต่ว่ามีใจเยือกเย็นอยู่ มีเรื่องอะไรเกิดขึ้นก็พูดกันเบาๆ ไม่เคยถูกเตียงอะไรกันมากนัก โดยเฉพาะยอมผู้ชายนั้น พุตดันอยู่ที่สุด เคร่งชรีมตลอดเวลา เป็นคนที่มีรูปร่าง เรียกว่า มีหนวดเครามากหน่อย ครุๆ มักจะล้อเลียนว่าเป็นแขก แต่ความจริงก็เป็นไทยดั้งเดิมเช่นเดิม

- ເວັດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

ส่วนโยมผู้หัวเสียงนั้น มีปกติเงียบๆ แต่
อารมณ์ดี ไม่เคยทะเลกับเพื่อนบ้าน
เรื่อยๆ กันด้วยความสุขความสงบ.

ในสมัยที่ข้าพเจ้าเป็นเด็ก
เมื่อเติบโตขึ้นพอสมควร ที่จะทำงาน
ทำการได้ ก็จะต้องทำงาน คือเลี้ยง
ควาย ต้องเอาควายไปเลี้ยงในทุ่งนา
เวลาที่รำคาญใจที่สุด คือเวลาตื่นเช้าๆ
ในฤดูใบไม้ผลิ เพราะจะต้องเอาควาย
ไปตั้งแต่เช้ามืด.

ข้าพเจ้าเป็นคนกลัวผี แต่ว่า
มันกลัวอยู่ในใจ ไม่กล้าบอกคุณพ่อ
ว่ากลัวผี กลัวภูต. เวลาเข้าห้องไป
ไหนในเวลาลักษณะนั้นแล้ว ใจมันไม่
สบายทุกที โดยเฉพาะตอนไก่ลิ้น
ต้องจุงความอกรือไก่กินหม้อเสียก่อน
แล้วจึงเตรียมไว้รำหรับโภคนา.

เวลาเอาความไปกินหน้า
ตอนเข้าน้ำ กลัวเหลือเกิน เวลากลัว
จะทำอย่างไร ไม่มีอะไรเป็นที่พึ่ง ต้อง^ด
เดินไปกับความด้วย ความเดินไปกิน
หน้าตรงไหน ก็จะต้องเดินตามไป
เหมือนกับเดินคุยไปกับมันด้วยนั่นเอง
แต่ก็ไม่มีอะไร บางที่เห็นคงไม่เก็บล้ำ
นึกว่าผู้อะไรมายืนอยู่ตรงนั้น เลย
เดินทางความเรื่อยไป แล้วก้มมองดู

- ที่ต่อไม่นั้นตลอดเวลาว่ามันแสดง
  - อาการอย่างไร ดูไปดูมาจนสว่าง พอ
  - สว่างก็เห็นว่า อ้อ..ต่อไม่นั้นเอง ไม่
  - ใช่พีที่ไหน แต่ว่าความกลัวก็ยังมีอยู่
  - ในใจนั้นเอง.
  - ความสุขในสมัยตอนเป็นเด็ก
  - นี่ เป็นความสุขประเทกเด็กเลี้ยง
  - ความ คือว่า วันไหนความคิดกินหน้า
  - อิ่มท้อง เอาไปนอนในน้ำตอนเย็นๆ
  - นั่งดูมันด้วยอารมณ์สดชื่นแล่ำใส่. แต่
  - ถ้าวันไหนความไม่อิ่ม รู้สึกไม่สบายใจ.
  - เวลากลางวันไปเลี้ยงความคิดในห้อง
  - ข้าพเจ้าไม่ชอบคลุกคลีกับเด็กเลี้ยง
  - ความอื่นๆ เพราะว่าเข้าซุกซ่าน ชอบ
  - เล่นในเรื่องที่ว่าถี่งๆ จึงไม่ชอบคลุกคลี
  - กับเด็กเหล่านั้น.
  - พวกรเด็กเลี้ยงความ โดยมาก
  - มักจะเล่นที่เข้าเรียกว่าเสือกินวัว คือ
  - ขึ้นเป็นตารางคล้ายมากกรุก แล้วก็
  - มีเสือ ๔ ตัว มีวัว ๑๒ ตัว ที่นี่ ก็
  - เดินไปๆ เดี่ยวก็เสือกินวัวหมด. ถ้า
  - หากว่าใครถือวัวแพ้เสือ ถ้าแพ้เสือ
  - ก็มักจะเขกหัวเข้ากัน เวลาเขก บาง
  - คนมันเขกเจ็บๆ คนถูกเขกก็โกรธ
  - พอโกรธขึ้นมาก็ต่อยปากกัน. ได้เห็น
  - เพื่อนเด็กเลี้ยงวัวเลี้ยงความต่อยกัน
  - แล้วไม่ค่อยจะพอใจ เพราะไม่ชอบ
  - การซอกต่อย ไม่ชอบความชั่นในรูป
  - นั้น ชอบหนีตลอดเวลา. ถ้าเพื่อน
  - ชวนต่อย เราก็บอกว่าไม่เอาด้วย แต่
  - หนีไปเลี้ยง. ตามปกติมักจะไปนั่งอยู่
  - คนเดียวในกลางแจ้ง เม้ดเดจะร้อน
  - เบรี้ยงๆ ไม่มีร่มไม้แต่ก็ไปนั่งอยู่อย่าง
  - นั้น ไม่มีสีสืบใส่ ฟุ่งผ้าขาวม้าผืนเดียว
  - แล้วก็ไปนั่งอยู่อย่างนั้น เพื่อดูว่าดู
  - ความคิดในใจว่า อื้..เราจะเลี้ยง
  - ความไปถึงไหน เมื่อไรมันจะได้หยุด
  - เลี้ยงความกันเสียที นั่งแล้วมันเกิด
  - ความคิดขึ้นอย่างนั้น แต่ก็ยังไม่คิด
  - อะไรมากไปกว่านั้น คงทำงานเลี้ยงวัว
  - เลี้ยงความไปตามปกติ.
  - ในฤดูที่มีการไถนา เวลาไปไถ
  - นา เอาความไปเลี้ยงต่อนเข้าๆ นี้ มัก
  - จะกินอาหารก่อน อาหารที่กิน
  - ประจำบ้านทางภาคใต้ก่อนที่จะไปไถ
  - นานั้น เขาให้กินข้าวเหนียว "ไม้รู้"
  - ว่าพระ老子 ปวดห้องบ่ออยู่ๆ เวลา
  - โถขึ้นจึงรู้ว่าอาหารมันแข็งเกินไป
  - ย่อยยาก เวลาไปนั่งหัวคันนาคุณยอม
  - ไถนานี้ นั่งปวดห้องตลอดเวลา ปวด
  - อยู่หลายๆ ชั่วโมง แต่ก็ไม่รู้สาเหตุ

- ເວັດຂອງຫ້າພາຈົ້າ -

ຄືນເຫັກທ່ານຫ້າວໜ້າຍອີກ ຂ້າວໜ້າຍເຫັກທ່ານຫ້າວໜ້າຍອີກ ແລ້ວກໍໄມ້ມີກັນຂະໄວ ຈົ່ມນ້າຜົ່ງຕາລໂຕນດ ເພຣະແກວ ອໍາເກອຣະໂດນດັນນີ້ມີຕົນຕາລມາກ ທີ່ຂອ້າຕາລໂຕນດເກວໄວ້ເປັນຫ້າຕາລເໜລວ ເກວ້າຫ້າວໜ້າຍຈົ່ມນ້າຕາລ ກິນເຂົ້າໄປ ແກ້ໄຂ ພັນ ແກ້ໄຂ ກ້ອນແລ້ວກິປານ ປວດ ທ້ອງຖຸກທີ່ມາຮູ້ເກວເມື່ອໂດວ່າ ອ້າຍປວດ ທ້ອງເນື່ອເຕັກນີ້ມັນເຮືອງກິນຫ້າວໜ້າຍຈົ່ມນ້າຍ ນີ້ເອງ ເພຣະເປັນອາຫາດທີ່ຢ່ອຍຍາກ ທຳ ອູ້ຍ່ອຍ່າງນີ້ຕລອດມາ ຍັງໄມ້ໄດ້ເຮີມເຮີຍ ມັນສື່ວເລານັ້ນ.

ເມື່ອເຮີມຈະເຮີຍມັນສື່ວນີ້ໄມ້ ມີຄຽງອື່ນສອນ ແຕ່ວ່າໂຍມຜູ້ຫຍານນັ້ນແລະ ເປັນຄຽງສອນເອງ ຈຳກຳມາໄດ້ວ່າ ໃນວັນ ຈະເຮີມເຮີຍມັນສື່ວນີ້ ເປັນວັນ ພຸຖັກສບຕີ ຫ້າພເຈົ້າເກີດວັນພຸຖັກສບຕີ ຄົ້ານັບດາມຈັນທຽບຕີ ກີ່ຂຶ້ນ ແລ້ວ ດີວັນ ແຕ່ວ່າທາງສຽງຄົດເປັນວັນທີ ເລື່ອມາກມາ ປຶກຸນ ພ.ສ.ຂະແໜດ.

ເວລາຈະເຮີຍມັນສື່ວນີ້ ກີ່ເຮີມ ເຮີຍໃນວັນພຸຖັກສບຕີ ຈຳໄດ້ວັນນັ້ນ ເພຣະເປັນກາພົດຕິຕາ ອຸນໂຍມຫຼັງໄດ້ ຈັບຕົວໄປອານັ້ນ ທາແປ່ງແຕ່ງຕົວເຮີຍ ຮ້ອຍ. ທີ່ວ່າເຮີຍບ້ອຍນີ້ຄືວ່ານຸ່ງຂາວ ເກົ່ານັ້ນເອງ ແຕ່ໄມ້ໄດ້ສົມເສື້ອ ມີແຕ່ຜ້າ

- ບຸກ ແລ້ວມີຜັກຂ່າວໜ້າມີເຈົ້ານິ້ນກີ່ນີ້
- ບຸກ ເຊັ່ນທີ່ສໍາຮັບໄວ້ຄຽງກ່ອນເຮີຍ
- ມັນສື່ວ ມີຜັກຂ່າວໜ້າມີເຈົ້ານິ້ນກີ່ນີ້
- ເລົກງ ເຕີ່ງ ເອມວາງໄວ້ຕຽນນັ້ນ ແລ້ວ
- ກີ່ມີໝາກພລູ ລ ຄຳ ມີເຫັນຫີ່ຜົ່ງ ທີ່
- ໂຍມໝົງບັນດ້ວຍຜົ່ມອີ ລ ເລີ່ມ ເອມາ
- ຕິດໄວ້ທີ່ມັນນັ້ນ ພອອານັ້ນແຕ່ງຕົວເສົຈ
- ແລ້ວກິປາໄປການ ຕ ຄັ້ງກ່ອນຈຸດ
- ເທິຍິນ ຈຸດເທິຍິນເສົຈແລ້ວການອີກ ຕ
- ຄັ້ງ ແລ້ວກິນໆປະນມືອ ມີຄົງງ ມີນິ້ນ
- ຂຶ້ອລຸງດ້ວງ ເປັນຜູ້ມີຄວາມຮູ້ ຈຳກິດໄໝວ່າ
- ຄຽງໄດ້ ແກ້ກຳໃຫ້ໄວ້ຄຽງ ຄໍາໄຫວ້ນັ້ນ
- ວ່າຍາຈຳໄມ້ໄດ້ ຈຳໄດ້ແຕ່ຄຳຂຶ້ນດັ່ນວ່າ
- “ສຣສວດີ ເຈົ້າຂ້າເອີ່ຍ ຈົງມາກົງຫຼູ້ຫ້າທ່ານ ຂ້ານ້ອຍຂອງເຮີຍອອຽກ ເຮີຍທັ້ງຫຼຽມ ຄາດາ...” ແລ້ວວ່າກິນໄປຢືດຍາວ ວ່າຍ່ອງ່
- ປະມານສັກ ອົ ນາທີ ເກີນຈະໄດ້ ວ່າ
- ຈົນເສົຈແລ້ວຄຸນໂຍມຜູ້ຫຍາຍກີ່ຈັບມືອ່າວ່າ
- ໄກສື່ອດິນສອງໜີ່ຊຸດໄດ້ຈາກພື້ນແຜ່ນດິນ.
- ເມື່ອພັກລຸງມີເນີນອູ້ໝື່ນິນໜີ້
- ເຮີຍກວ່າ “ຄວນ” ບັກສີໃດໆນີ້ຄ້າເນີນສູງ ຈົງ
- ເຂາເຮີຍກວ່າ “ຄວນ” ກາຄເທົ່ານີ້ເຮີຍກວ່າ
- “ມ່ອນ” ແຕ່ກາຄກລາງນີ້ເຮີຍກວ່າເນີນ
- ເຮີຍກວ່າ “ຄວນດິນສອ” ຄວນດິນສອນີ້
- ເປັນດິນສີຂາວ ຄລ້າຍກັບດິນສອພອງ
- ເອມາເລື່ອຍທີ່ເປັນດິນສອເຫຼາເປັນ
- ແທ່ງກລມງ ດິນສອນີ້ໃຊ້ໃນການເຂີຍ
- ມັນສື່ວໃນແຜ່ນກະດານ ກະດານທີ່
- ໄໃນການເຂີຍນັ້ນ ເປັນກະດານຫນານ
- ແຜ່ນໄໝ່ ເປັນກະດານທີ່ໂຍມເຄຍໃຊ້
- ເມື່ອສັນຍອຍູ້ວັດ ແລ້ວກິປາໄກບໍ່ໄວ້ ເອາ
- ມາໄຫ້ລູກຫາຍເຮີຍ ເສີ່ດາຍທີ່ກະດານ
- ແຜ່ນນັ້ນໄມ້ເໜີ້ລື້ອຍ່ແລ້ວ ດ້າເຫີ້ລື້ອຍ່ຈະ
- ເກີບໄວ້ເປັນພິພິກັດທີ່ຂຶ້ວດໄດ້.
- ໂຍມຈັນມື້ອ່າວ່າໃຫ້ຈັບດິນສອ
- ແລ້ວກິດກັບກະດານນີ້ ລາກຕ້ວາ ກ
- ຕັ້ງເດືອວ່າ ເຂີຍຕ້ວາ ກ ກ່ອນເພື່ອທີ່
- ເດືອວ່າ ແລ້ວກິປາໄຫ້ຍູ້ວັນຍັງຄໍາ ວ່າງ
- ກິລັງໄປເລັ່ນເສີ່ນບ້າງ ແລ້ວຕ່ອຍມາເຂີຍ
- ຕ້ອ ບາງຄັ້ງຄຸນໂຍມກົມໂທເມືອກັນ
- ເພຣະວ່າເຂີຍໄມ້ຄູກ ກີ່ເກວມື້ອເຂັກ
- ກະດານບ້າງ ແຕ່ກີ່ໄມ້ໄດ້ລົງໂທຂະໜາດ
- ແຮ ເຮີຍອ່າງນີ້ທຸກໆ ວັນ ທີ່ບ້ານ ໄມ່
- ໄດ້ໄປເຮີຍທີ່ໂຮງເຮີຍ ໄມ່ໄດ້ໄປເຮີຍ
- ທີ່ວັດ ເຂີຍແບນນັ້ນຈະທັງຈຳ ກ ຂ
- ຈຳສະໄດ້ ແລ້ວມີການແຈກລູກ ກະ ກາ
- ກ ກ ກ ກ ກ ເຮີຍໄປ ຂ ຂ ຂ ຂ ຂ
- ຂົ້ວ ເຮີຍໄປຈົນຈົນຮູ່ສະ ແລ້ວກິປາໄຫ້
- ເຮີຍມັນສື່ວ ທີ່ເປັນແບນເຮີຍ.
- ຕອນເຮີຍມັນສື່ວແບນເຮີຍ
- ເວົ້ວນີ້ ເປັນແບນເຮີຍເວົ້ວລົມ ສ ສມຍ
- ນັ້ນເຂົ້າແຈກໄປຕາມວັດ ທ່ານສມາກທີ່

- ປຶວດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

วัดไก่ลับบ้าน ชื่อวัดนางลาด คุณโยมที่เป็นคุณยาย. คุณยายนี้ที่ภาคใต้เรียก “แม่แก่” เรียกว่าแม่แก่ คุณตา ก็เรียกว่า “พ่อแก่” ถ้าปู่ก็เรียกว่า “ปู่” ย่าก็เรียก “ย่า”. คุณโยมก็พูดบอกกว่านั่นมันวัดเรา พูดบอกเสมอว่าวัดเราแล้วต่อมาก็ได้สามว่า ทำไม่เรียกว่าวัดเรา ก็ เพราะว่าบรรพบุรุษข้างฝ่ายมารดาเป็นผู้สร้างวัดนั้นขึ้นมา แล้วก็เรียกว่า วัดเรา ตลอดมา.

ตอนที่ไปอยู่วัดเพราเวน้ำชาบดี
บัวช์ น้ำชาบดีได้ไปเรียนหนังสือที่
โรงเรียนจำปา สมัยที่เข้าเปิดใหม่ๆ น้า
จึงมีความรู้หนังสือ พอดีน้าบัวช์ ก็
เลยเป็นลูกศิษย์ไปอยู่วัด ก็ได้สอนให้
รับหนึ่งน้ำบากกว่าให้ไปหาตามหลวง
คือหลวงตามนันเอง ปักษาได้ เรียกว่า
“หลวง” “ไปหาตามหลวงขอหนังสือ
สักเล่ม” ไปถึงกับอกท่าน ท่านบอก
ว่า..หนังสือเป็นของหลวง เขาให้มา
ไว้กับวัด ต้องเก็บไว้.. เลยไปบาก
หลวงน้า หลวงน้ากับอกกว่า ..เข้า
แรกให้เด็กอ่าน ไม่ใช่เก็บไว้ในตู้..
หลวงน้าก็เลยไปบากเอง ตามหลวงก็
เลยให้มาหนึ่งเล่ม เป็นแบบเรียนเร็ว
เล่มที่ ๑.

- หลวงน้านั่นแหลกเป็นครูสอน เรียนต้นเรียนแบบเรียนเร็วเล่ม ๑ เรียนแบบเรียนเร็วเล่ม ๑ นี่ “ไปจนกระทั่งครึ่งเล่ม เก็บจบเล่มแล้ว ก็พอดีมีโรคภัยไข้เจ็บเกิดขึ้นในร่างกาย ยังไม่ได้เข้าโรงเรียน โรคที่เกิดขึ้นนั้น ถ้าหากไม่หายจะมีผลต่อตัวเรา แต่ “ไม่ได้มาเทคนี้กับญาติโยมวันนี้” คือเป็นโรคลมชัก วันหนึ่งชักหลายๆ ครั้ง นั่งอยู่ดิจิ หันมาเมื่อไปน้ำลายฟูมปาก นอนดิน้อยุ่รกรนั้นเอง บางทีชักเวลาเกินข้าว การชักเวลาเกินข้าวนี้ เพื่อนต่อว่าต่อขา หาว่า..ตະກະตະກະ ภินจนไปนอน สำรับ.. บอกว่า..ไม่ใช่อย่างนั้น ไม่ใช่แกลังอย่างนั้น มันเป็นเอง.. บางทีกำลังเดินอยู่ก็ล้มลงไปเลย แต่ว่าหัวไม่พาดพื้นถึงกับเป็นอะไรไป นึกแล้วก็รู้สึกว่า เราที่มั่นรอบด้วยมาได้ กินบัวเว็บบุญให้อยู่ เป็นลมชักอย่างนี้บ่อยๆ หลายครั้งหลายหน เป็นอยู่ประมาณเดือนหนึ่ง.

โดยผู้ชายเห็นว่าจะต้องรักษาเสียที เลยเข้าไปหาพระที่เป็นหลวงสูง ท่านเป็นลูกพี่ลูกน้องกับโญมผู้หญิง ท่านเป็นหมออยู่ด้วยเหมือนกัน หมอยาใบราชน โยวมบอกว่าจะมา

ขายแก้ลมชักไปรักษาเด็กหน่ออย่างเดียว ท่านถามว่าเด็กที่ไหน บอกว่าเป็นลูกชาย ท่านบอกว่า เอามา..กรุยกษาเอง เลยต้องไปอยู่วัด ย้ายวัดไปอยู่วัดคุหาสวาร์ค ซึ่งเป็นวัดที่ใกล้ตลาดพัทลุงเดียวนี้. หลวงสูงท่านอยู่ที่นั่น.

หลวงสูงนี้ปัก钉ในเครื่องขรึม หนังเหลือเกิน วันหนึ่ง “ไม่ยั้งกับใคร” เลย นั่งเฉยๆ นั่งอยู่ที่เดียวตลอดเวลา ไม่ไปไหนนั่งอยู่อย่างนั้น ใครเข้ามามาก ก็พูดด้วยคำสองคำ ถ้าหากว่าพูดจากไม่晦มา ก็ไม่พูดด้วย เช่น คุณมาหาก ท่าน ถ้ามารามาธุระอะไร คนบังษ์ได้ชอนใช่คำปฏิเสธก่อนพูด คือพูดว่า “ไม่” พอดอบว่า “ไม่” แล้วไม่ต้องพูดกันอีกต่อไป มีธุระอะไรก็นั่งไป เทอะ ฉันไม่พูดกับแกแล้ว เพราะแกบอกว่า “ไม่” แล้ว ข้าก็นั่งเฉยอยู่อย่างนั้นแหลก อย่างนี้ตลอดไป.

ที่นี่มารักษานะ ท่านก็ให้กินยา กินยาที่วัดนั้น ๒ ครั้งเท่านั้น ก็พอดีถึงกาลเข้าพรรษา ท่านไปอยู่จำพรรษาที่วัดภูพานาบิก ที่ตำบลแรมสัน จังหวัดสิงห์ล่า คือตรงข้ามกับตัวเมืองด้านทิศตะวันตก ไปอยู่ที่นั่น พำไป

- ჩეიტხოვხა ფარე -

ด้วย ในพระราชันนั้นจำได้ว่าเป็นลมชัก เพียง ๒ ครั้ง แล้วก็ินยาทุกวัน ยา กินนันขมที่สุดเหมือนกับบาร์เพ็ด กินยาที่จะต้องเอาหัวตาลหรือหัวผึ้งมาวางไว้ข้างหน้า ล้อหน่ออยพอกิน ยาบีบก็ินนำตาลตามไปล้างคอ ท่านได้รักษาให้ในพระราชันนั้นหายเรียบ ร้อย ออกพระราชาแล้วก็ไม่เป็นอีก กลับบ้านได้.

เมื่อครั้งที่อยู่กับท่านที่วัดคุหา สวรรค์นี้ ท่านไม่ค่อยพูดค่อยจา แล้วก็ดู เจ้าระเบียน และเคร่งครัด ทำอะไรผิดหนอยกทุบกันเลย สมมติ เอาของเข้าไปประคนนั้งไม่เรียบร้อย ไม่ใช้คำพูด ใช้ฝ่ามือตอบเบรี้ยงเข้าเลย ตอบลัมลงไป จำได้ว่าจะต้องเปลี่ยน ท่าใหม่ แล้วก็อย่างนี้น้อยๆ เลยนึก รำคาญ พอนึกรำคาญบอยเข้าก็เบิด หนีไปเลย แต่หนีไปแล้วไม่ไปบ้าน ไปเที่ยวที่สถานีรถไฟ เที่ยวตาม สถานีรถไฟ ไปเที่ยวแอบอยู่ตามที่ ต่างๆ เข้าไปตามจับมาได้ จับมาได้ท่านก็ลงโทษ คือการเมี้ยน.

เมื่อครั้งอยู่บ้านไม่เคยถูก เมี้ยน เพราะว่าลูกชายในครอบครัว มี ๒ คน แต่พิชัยดายเสียก่อนด้วย

โรคบิด ยังจำภาพที่พิชัยนั้นถ่ายได้ ไม่ออ ก แล้วก็ถึงแก่ความตายไป เหลือแต่อดมานคนเดียว ก็เป็นหัว แก้วหัวแหวนของครอบครัว โอมไม่ได้ตี โอมผู้หญิงดีบ้าง แต่ก็ไม่ได้ตีด้วย ไม่ เอาฝ่ามือตอบตะโพกแรงๆ แต่โอมผู้ชายไม่เคยตีเลย.

เมื่อมาอยู่วัด เที่ยวชุกชนไป อย่างนั้น หลวงลุงก็เลยเมี้ยนเสียงอม ไปเลย มัดมือแขวนกับเขากาวง แล้ว ก็เมี้ยน ๆ ๆ ๆ ๆ เห็นอยู่ก็นั่งลงไป แล้วก็ลุกขึ้นมาเมี้ยนใหม่ ท่านเจ้าคุณที่อยู่วัดจักรวรดิเดียวนี่ เจ้าคุณราชบัญญาฯ เวลาันนี้เป็นพระหนุ่ม ท่านนั่งนับอยู่ในห้อง ว่าเมี้ยนเท่าไร ท่านนับได้ว่า ๓๐๐ ที่ไม่ได้เมี้ยนด้วยไม่เรียบรูมดา เมี้ยนด้วย หายเท่านั้นก้อย เมี้ยนจนท่านเจ็บ มือของท่านเอง แล้วก็ไปนั่ง นั่งแล้ว ก็มาเมี้ยนต่อ ถูกเมี้ยนอย่างนี้ครั้งหนึ่ง เลยก็หยุด ไม่เที่ยวไปไหนอยู่ พักหนึ่ง.

ต่อมามันก็รำคาญอีกนั้น แหลก เด็กนี้มันก็อย่างนั้น มันต้อง ระบายน้ำง ก็ไปอีก ไปอีกจัน

มาเมี้ยนกันอีก คราวนี้เมี้ยนหนักมากจนกระทั้งตะโพกนี้บรวมข้าเลย แล้วเอาโซ่ล่ามไว้ในกุฎิ ท่านลงไปล้น ข้าวที่โรงฉันห่างจากกุฎิที่พัก กุฎินั้น มีร่อง พอจะลดลงไปได้ โซ่ที่สามมือ นั่น曼หลวงฯ เลยก็ถอดออกเสีย พอดอดออกแล้วลงทางร่อง ลงไปได้ ถุน ออกไปทางหลังเข้าด้านทิศเหนือ เดินกลับบ้าน ไปสวนทางกับคุณป้าซื่อ พัก แกก็ถามว่า เออ! อ้ายขาว คือ ว่าเมื่อเด็กมีหล่ายซื่อ บางคนเรียก อ้ายขาว, บางคนเรียกว่า อ้ายເພັກ, คุณยายเรียกอ้ายหมุน, แต่โอมผู้หญิงเรียกอ้ายหมายตลาดเวลา. อ้ายหมาย นี่เรียกว่ารักที่สุดแล้วจึงเรียกอ้ายหมาย คุณไทยเรารักกันมากเรียก “อ้ายหมาย” นี่เป็นคำน่ารักแล้ว มีหล่ายซื่ออย่างนี้.

บ้าพักถามว่า.. เป็น ใจ อ้ายขาว.. บอกว่ากลับบ้าน .. ทำไม่เดิน งอกแข็งกอย่างนั้นล่ะ.. บอกว่าถูก เมี้ยน เลยกลับไปบ้าน กลับไปบ้าน โอมก็เอาหัวไฟломาฟนทาแพลให้ ขอภัย ที่ตะโพกนี้ยังเป็นแพลอยู่จนบัดนี้ มันเป็นแพลเบื้อยลีกลงไปอย่างนี้ เวลาอาบน้ำต้องเอาน้ำรดลงไป

- ເນື້ອຕັບອອກຂ້າພະເຈົ້າ -

ສໍາຮະໄຂຄືອຫນອງ ອັນນີ້ໄມ້ດີຮັກຊາ ດ້ວຍອະໄຮ ດ້ວຍນ້ຳມັນຕ່າງ ຄວາມຈົງ ນ້ຳມັນຕໍ່ສິ່ງໄມ້ເສັກກີຮັກຊາໄດ້ ເພຣະວ່າ ຮດນ້າເຮືອຍໆ ມັນໄມ້ມີເລວາຕັ້ງທັນອອງຂຶ້ນ ມາ ເອົາພ້າຂ່າວວ່າງໄວ້ຂ້າງບນແລ້ວກົດ ນອນຮົດ ເວລາຮັກຊາແພລກິນອະໄກໃມ້ໄດ້ ກິນແຕ່ຂ້າວກັບປາກວາດ ປລາ ກາຣວດເປັນປານ້າເຄີມໜິດທິນ໌ທາງ ກາກຕິດ ໄສ່ເກລືອ ກິນແຕ່ຂ້າວກັບປາ ໄສ່ເກລືອນ້ອຍໆ ๒-๓ ເຄືອນກວ່າແພລຈະ ທາຍ ພອຫຍາແລ້ວໂຢມຜູ້ຂ່າຍຄາມວ່າ ຈະກລົບໄປຢູ່ກັບທລວງສຸງອັກໃໝ່ລະ ບອກວ່າເຫັນຈະໄມ້ໄຫວແລ້ວ ດ້ານນາດ ນັ້ນເຫັນຈະລຳບາກ ເລຍກີໄມ້ໄປຕ່ອໄປ ເມື່ອໄມ້ໄປກີເລຍເປົ່າຍືນເຂົາໂຮງເຮັດ.

ໂຮງເຮັດເວລານີ້ເພີ່ມຕັ້ງ ເພີ່ມຍ້າມາຕັ້ງທີ່හັນວັດປະດູ່ອ່ອນ ມີ ອາຈາຍຢູ່ໃໝ່ ເລື່ຍົງ ເວຊັງໝີ ຄຽນ ນ້ອຍມີຫລາຍຄນັຍຈຳໜ້ອໄດ້ທຸກຄົນ. ຄຽນທີ່ສອນຫຼຸດນັ້ນ ຄຽນທີ່ສຸດຂຶ້ນ ຄຽດຕໍາ ນາມສຸກຸລ ມັອງກີ ດ້າເຮາເຮັດນາມ ອັກຖຸແລວນີ້ກ່ຽວຄຽບນີ້ນາມສຸກຸລໄມ້ເຂົ້າທ່າ ແຕ່ນາມສຸກຸລແກອຍ່າງນັ້ນຈົງໆ ແກ້ກີທີ່ເຕີຈົງເໝືອກັນ ແຕ່ອາມາໄມ້ຖຸກກີ ເພຣະອ່ານຫັນສຶກລ່ອງ ອ່ານແບນເຮັດເວລາເກົ່ວຂົບຂົບເລີ່ມແລ້ວ

- ນີ້ ຂັ້ນປັດ ອ່ານຄລ່ອງກວ່າເພື່ອນ ເຂົ້າ
- ຄລ່ອງ ເຮັດນາໂດຍລຳດັບ ຈົນມາຄົງ
- ຂັ້ນປະກົມ ๓ ຄຽນທີ່ສອນຂຶ້ນ ຄຽດຕໍາ ໂສກຄນ
- ເຊິ່ງນີ້ເປົ່າຍືນຂຶ້ນເປັນຄຽດຕໍາ
- ມາອູ່ກົງເທິພາ ວັນນັ້ນພບກັນທີ່ຫວັງ
- ລຳໂພງ ດີອັກຕື່ໃຈ ບອກວ່າ ເຂົ້າ..ມັນ
- ກີແປລກ ເມື່ອຄື່ນກ່ອນຜົນຜັນເຫັນເຈົ້າຄຸນ
- ວ່າວ່າຢ່າງນັ້ນ ຜັນເຫັນເຈົ້າຄຸນກັບເຮື່ມ
- ຂະນະຮັດນີ້ ນັກເຮັດນີ້ຮ່ວມຫັ້ນກັນຄົນ
- ມີນີ້ເຊິ່ງເຊິ່ງນີ້ເຂົ້າອອກຈາກຮາຊາການ
- ແລ້ວພະເໜາເກີດປີປະກາ ອາດມາປົກນູນ
- ຄາມວ່າຜົນວ່າຢ່າງໄຟ ..ຜົນວ່າຜົນຈະຂັ້ນ
- ຮອດໄຟແລ້ວກີໄມ້ມີສັດກົດ ແລ້ວເຈົ້າຄຸນ
- ບອກວ່າໄມ້ເປັນໄຣຄຸນຄຽດ ອາດມາຕີຕ້ວ່າ
- ໄທເອງ ແຕ່ລັວງໄປລັວມາມີສັດກົດອູ່
- ຮອຍໜີ້ນີ້ ເລີຍໄມ້ຮັບກວນເຈົ້າຄຸນ.. ຜັນ
- ໄປຢ່າງນັ້ນ ວັນນີ້ເລີຍມາເຈົ້າກັນໄດ້.
- ຄຽກຄົນນີ້ພອບເຂົ້າຍືນເລົບລົງໃນ
- ແຜ່ນກະຮາດາເສົ່າງ ໄຄຣທ່າມືດຕືມໝົດ
- ຂໍອະ ២ ທີ່ ແກ້! ເດືອດຮ້ອນອັກ
- ແລ້ວ ພອຄຽວວ່າຢ່າງນັ້ນ ໃນໄຈມັນໄມ້
- ສບາຍ ແລ້ວອົບທຳມືດເສີຍດ້ວຍ ເລີ່ມ
- ພົດເຮືອຍໆ ຖຸກົດນີ້ບໍ່ຍ້າງ ຕີ່ ໜັກເຂົ້າກີ
- ເລີຍໄມ້ມາໂຮງເຮັດເວລານີ້ ພອຫຍາໄປ
- ๗ ວັນ ຄຽກເຂົ້າຍືນຈົດໝາຍໄປຄົງໂຢມ
- ໄທເພື່ອນຄົນທີ່ນີ້ນຳໄປໄຫ້ ພບກັນກລາງ
- ທາງພວດ ດັກວ່າໄປໄຫ້ ..ຈົດໝາຍ
- ຄຽດຫຼູ່ ເຂົ້າໄປໄຫ້ລຸ່ງທີ່ອຍ.. ໄມ້ຕ້ອງ
- ໄປ ເຂົ້າໄປເອັກໄດ້ ເລຍຮັບຈົດໝາຍ
- ນັ້ນ ອ່ານດູແລ້ວກີຮູ້ວ່າເຮົ່ອງອະໄຮ ເລຍ
- ກີເຈົດໝາຍນັ້ນຈົກທີ່ເສີຍ ແລ້ວໄປ
- ບ້ານກີທຳເຈົ້າຍືນແຍ້ ໄມ້ຮູ້ໄມ້ຂີ້ ແຕ່ວ່າ
- ເຮົ່ອງມັນໄມ້ອ່າຍ່ານັ້ນ ພອໄປຄົງບ້ານ
- ຕອນເຍືນ ນ້ຳຍ້າກີຄຳມາວ່າ..ເມື່ອຕອນ
- ເຍືນແປ່ນມາກຳໄມ້.. ດັກມື້ນອ່າຍ່ານັ້ນ
- ຕອບວ່າມາເຍືຍມາເຍືຍນອຍ່າງນັ້ນນະ
- ..ວ້າ! ເອງມັນໂກທຸກນີ້ ເຂົ້າອືດໝາຍ
- ອະໄຣມາ.. ເລຍຮູ້ເຮົ່ອງ ພວຮູ້ເຮົ່ອງໂຢມ
- ກີເລຍສວດໃຫ້ຍູ່ ໄມ້ຕີ ແຕ່ນັ້ນບ່ນ ນັ້ນບ່ນ
- ພົດປີໄຮວ່າມັນໄມ້ຮັກຕີ ອ່າຍ່ານັ້ນອ່າຍ່າ
- ນີ້ ທ່ານດູ ທ່ານວ່າໄມ້ຮັກຕີ. ຮຸ່ງເຫັນ ກີ
- ເຂົ້າຕົວໄປສົງໂຮງເຮັດ ຄຽດມາວ່າ..
- ທຳໄຟສິ່ງໄມ້ເຮັດເວັບສິອ.. ບອກວ່າມັນ
- ກລັວຄຽດຕີ ຄຽດຕີເຈັບນັກ ຄຽບອກວ່າ..
- ກີນີ້ໄມ້ຕືລະ ເຮັດໃຫ້ຕີ.. ກີເລຍໄມ້ໜີ
- ຕ່ອໄປ ຕັ້ງໄຈເຮັດ.
- ເຮັດໃນໂຮງເຮັດເວລານີ້
- ຈົນສອນໄດ້ ສມ້ຍັນນີ້ເພື່ອນ ๓ ຂັ້ນ
- ພອຈົນຫັ້ນປະກົມ ๓ ແລ້ວກີ່ມີເພື່ອນ
- ເທົ່ານັ້ນ ໄປເຮັດທີ່ອື່ນຕ່ອງກີ່ຕ່ອ່ອທິນ໌
- ໃນຂະໜາດທີ່ອູ່ໂຮງເຮັດນີ້ ເພື່ອຝູ່ນຳ

- ჩევტბოზ ხაფეჯა -

- คนชอบรังแก เพราะอาทิตย์ไม่เรียก
ว่าเป็นคนประเทตัวเมีย ไม่ค่อยจะ
สู้รบดับเมื่อกับใคร เพื่อนรังแกก็มัก
จะหนี บางทีมันก็ไปดักต่ออย ถ้ารู้
ว่ามันไปดัก เส้นทางนั้นก็ไม่เดิน
เดินไปเส้นอื่นเสีย. อ้ายพากันนี้ไป
ค้อยเก้อ ไม่ได้ดีต่ออย วันรุ่งขึ้นมันก็ต่อ
ว่า.. เხัย! เองมันพากขี้ขาดความ
เมื่อวานทำไม่ไวไปทางนั้นวะ..
บอกว่าไปให้พากเองต่ออยทำไม่ มัน
เจ็บจะตายไป ข้าหนีไปทางอื่นดีกว่า.
แล้วการไปโรงเรียนเพื่อนรังแกอย่าง
นั้น ก็คือยุ่ยอย่าง ทำให้ต้องหลบเพื่อน
เมื่อหลบเพื่อนจะไปไหนล่ะ ก็ต้องไป
อยู่ในห้องใกล้ๆ ครู ไปนั่งเฉยๆ ดูกระ
ไรอยู่ ก็เลยต้องคืนหนังสือมาอ่าน
มีหนังสืออะไรก็เป็นอ่านกันเรื่อยไป
จนติดนิสัย ชอบอ่านหนังสือ. เวลา
โรงเรียนหยุดพักไม่ไปเล่นกับเพื่อน
เพรากลัวเพื่อนจะต่ออย เลยแอบไป
อ่านหนังสือ การอ่านหนังสือมากๆ
นั้น ทำให้กล้ายเป็นนักพูดขึ้นมา
เพราะว่าสิ่งที่เก็บไว้ในสมอง ดังแต่
เป็นเด็กโน้นมันหลายเรื่อง เลยได้
ประโยชน์. ความจริงเพื่อนรังแกก็ดี
เหมือนกัน ทำให้หลบไปอีกมุมหนึ่ง
- ก็เป็นประโยชน์แก่ชีวิตต่อมา.
  - เมื่อจบชั้น ป.๓ แล้วจะต้อง
  - ไปเรียนต่อที่ลำป้า โรงเรียนจังหวัด
  - อยู่ที่โน่น ห่างบ้าน จะไปเรียนอย่างไร
  - ยอมก็พาไปฝาgwัด ฝากไว้กับอาจารย์
  - ซื้อผู้muเมื่อogn กัน ทำน่องอาจารย์อولد
  - น้ำดีมาก จะเล่าให้ยอมฟังตอนต่อไป.
  - ไปอยู่โรงเรียนอาษาไปฝาgwien โรง
  - เรียนเข้าเปิดวันที่ ๑๗ พฤษภาคม
  - ได้ไปฝาgwienอาชริงๆ เมื่อวันที่ ๕
  - มิถุนายน มันสายมากไปหน่อย.
  - พอดีเข้าเรียน ก็เรียนภาษา
  - อังกฤษ สมัยนั้นใช้หนังสือชื่อว่า บีโอด
  - คาร์ทไรท์ เขาให้ห้องพัพท์ เอบีเย็น
  - อีบีอีน อีบีฯ อ้อมอืน อะโรอย่างนั้น
  - เพื่อนเข้าเรียนได้ อาทมาไปลึง นั่ง
  - งงเลย ไม่รู้เรื่อง เอบีกึยังไม่รู้เลย
  - จะไปเรียนอย่างไร นั่งไปอย่างนั้น
  - ไม่รู้เรื่อง. น่าจะอุใจคุณครูเหลือเกิน
  - วันนั้นตอนเย็นคุณครูก็เรียกไปที่ หน้า
  - ชั้น ถามว่า..เชือทำไม่เพ่งมา.. บอก
  - ว่าบ้านอยู่ใกล้ครับ ..มาชา มาสาย
  - มาหลังเข้า อย่างนี้ไม่ทันกิน.. ครูว่า
  - อย่างนั้น ..ตอนเย็นๆ ว่างใหม..
  - ก็ไม่มีอะไร นอกจากเล่นฟุตบอลเท่า
  - นั้น ครูบอกว่า..ไม่ได้ เย็นนี้ไปที่บ้าน
  - ฉันจะสอนให้เป็นพิเศษ เลยต้องไป
  - เรียนพิเศษกับครู.
  - ครูสมัยนั้นสอนเต็กเป็น
  - พิเศษนี้ ไม่ต้องพูดเรื่องเงินเรื่องทอง
  - พูดแต่เรื่องสอนเท่านั้นเอง สอนไป
  - เรียนไปทุกวัน. ตอนเย็นเลิกเรียน
  - กินข้าวเสร็จ ไปหาครู เดินไปบ้าน
  - ครูประมาณสัก ๓๐๐ เมตร ไม่ไกล
  - อะไร ครูตามตะเกียง ควันโคมง ใช้
  - น้ำมันก้านนี้ ไม่มีตะเกียงหลอด ตาม
  - สอน ตีมือกันไปบ้าง ชูกันไปบ้าง
  - วันไหนไม่จำกัดถูกต ว่ากันไปตาม
  - เรื่อง.
  - ครูคนนั้นเดียวันี้ยังมีชีวิตอยู่
ยังไม่ตาย เวลาไปบ้านไปเทคโนโลยี
ใหม่ครูจะไปพัง ขอบมากนั่งข้าง
  - หน้า นั่งให้ลูกศิษย์เห็นว่ามาพังกับ
  - เข้าด้วย เวลาเทคโนโลยีบังไปแล้ว ครู
  - จะเข้ามาใกล้ๆ มาถึงจังหวะแล้วบีบ
  - แรงๆ บีบเหมือนสมัยเป็นเต็ก ครู
  - แกบีบแรงอย่างนั้น แล้วก็อกกว่า..
  - ผุดจากคล่องแคล่วต ครูรักศิษย์ น้า
  - ใจครูท่านเป็นอย่างนี้. แต่ครูสมัยนี้
  - จะเป็นเหมือนครูสมัยก่อนหรือไม่นั้น
  - เป็นปัญหา เลยก็เรียนอยู่ที่นั่น ม.๑
  - ม.๒ ม.๓ ขึ้นไปโดยลำดับ.

- ჩევითხოვ ქაფერა -

การที่อยู่วัดในสมัยนั้น มีเด็กมากถึง ๔๐ คน ท่านอาจารย์องค์นี้ ใจเดือดอเกิน หาข้าวสารมาเลี้ยงเด็ก วันหนึ่งจำได้ว่าพากเพียรกลับมาจากโรงเรียน มาถึงก็เที่ยวปืนตันมะพร้าว อ่อน ตันฝรั่ง อะไรกินได้ กินหั้งนั้น เที่ยวปืนให้ว่อนไปเลยที่เดียว.

อาจารย์ชักสูงสัย ทำไม่ไม่หุงข้าวต้มแกงกิน เที่ยวปืนตันไม่วุ่นวาย เรียกมาถาม ตามว่าทำไม่ไม่กินข้าว ปลา กันร้อนนี้ บอกว่าไม่มีข้าวสาร พอบอกว่าไม่มีข้าวสารเท่านั้น ท่านห่มจีวรหันที แบกร่มคันใหญ่ เดินออก จำกัดไปคือ ไปทางแควบ้านที่อาตามา อยู่ ห่างจากเมืองไป ๑๕ กิโลเมตร ไปหาข้าวสาร ลูกศิษย์อดข้าวแล้ว ต้องไปหา ไปคืนหนึ่ง รุ่งเช้ากลับมา พร้อมด้วยข้าวสาร ๓-๔ กระสอบ กระสอบที่ใช้ภาชนะตัว ชาวพื้นเมืองเข้าเรียกว่าตันจุด คล้ายตันกนั้นแหล่ เอามาทำเป็นกระสอบใส่ข้าวสาร เอามาให้ พากเพียรกลับมาแล้วก็นั่งคุยกันว่าอาจารย์ของเรานี้เหลือเกินรักศิษย์ ไปหาข้าวสารมาเลี้ยงศิษย์ พากเพียรได้กินได้อยู่อย่างสะพาน สถาบัน ผลัดเปลี่ยนเรวกันทำกับข้าว

- ตอนเย็นไวกินตอนเช้า โดยมากก็แกง
- ผักบุ้ง เพราะในหนองมีผักบุ้งอยู่
- หนองหนึ่ง วัดนั้นมีมะพร้าวมาก
- แกงกะทิทุกวันๆ ลูกศิษย์วัดไข่มน
- เต็มตัวไปเลยที่เดียว แกงกะทิก็คัน
- อย่างดี เรียกว่ามันวันไปเลยที่เดียว
- แกงผักบุ้ง ที่นี่ก็ทำครัวกัน
- **วันหนึ่งมีเรื่องเกิดขึ้น เป็นเรื่องที่ควรจะเล่าให้ยอมฟัง คือไปทำครัวกันอยู่ที่บ้านครัวนั้น ตอนแกงเรเว มีครรคุหนึ่งพายเรือเข้าไปในป่าสาคร ตันสาครนี้ภาคกลางไม่มี ภาคใต้เยอะ ชอบขึ้นริมคลอง ริมหนอง เข้าไปในป่าสาคร เอาอะไรไปซ่อน ลูกศิษย์คนหนึ่ง คนใหญ่ ชื่อครุกัลน์ เวลาหนึ่ง ลูกชายบวชเป็นพระ ชื่อพระสิงห์ ได้มาอยู่กับอัตโนมัติเหมือนกัน.**
- **ครุกัลน์เข้าไปในป่าสาคร ไปเจอกับงดีเข้า เหล้าเดื่อนไหใหญ่เลย ที่เดียว ไปซ่อนไว้ในป่าสาคร ครุกัลน์ นี่ เราเรียกพี่กัลน์สมัยนั้น เพราะแก อายุมากกว่าเพื่อน ก็เลยตักกินเข้าไป พอกินแล้วเอามาอึกหนึ่งกระป๋องลิ้นจี่ เอามาแจกพากเพียร บอกว่ากินซีอิ๊ว หรือ, เด็กนี้ไม่รู้อะไร กินกันใหญ่ กินกันหมดทั้งวัดเลย กินหมดไหแน.**
- **เจ้าของต้องมองออกอาจารย์ว่า ไม่ไฟว ลูกศิษย์วัดนี้ ผสมเอาเหล้ามาซ่อน มันกินหมดเลย. ท่านบอกว่า อ้าว ! กิข่องเดื่อนนี้ เอามาซ่อนไว้ทำไม่ กินกันแล้วมาเฉพาะกันบน ครัว คุยกัน Jarvis อาจารย์ก็แอบ พังก์ไม่ไว้อะไร ไปแอบฟังเฉยๆ แต่ท่านจำได้ว่าพูดอะไรกันบ้าง. มีตอนหนึ่ง ครุกัลน์แกนบอกว่า.. นี่มีเหล้า กินเหล้าย่างนี้ อย่าไปหาอาจารย์นะ ครจะไปหาอาจารย์เดียวข้าวสารเสีย ก่อน กลืนมันจะไม่ออกร.. อาจารย์ได้ยินก็จำได้ แล้วก็เที่ยวมาเอะอะเข้าไปในวัด บางคนมาแล้วเที่ยวอะอะ.. ก็เลยยุ่งกันใหญ่ อัตโนมัติอาเจียนใหญ่ อาเจียนออกมากหมดเลยในท้อง เพราะมา พระหลวงพ่อดำมาถึงก็ตามเอ็งกินอะไรเข้าไป. ตามอย่างนั้น คิดว่ามันจะออกทางไหนเดินทาง เบอกว่ากินข้าวมากน้ำซื่นเข้าไป ๒ ห่อ น้ำซื่นข้างวัดแยกขายข้าวมาก เลยบอกว่ากินข้าวมาก. นั่นซี กิน เมื่อวันข้าวมาก ผสมโรงไปเลย ไม่เป็นไร เลยเอาขี้เด็กมาทำหน้าอก ผสมกับอะไรก็ไม่รู้ ทาเสียงจนดำเนิน เลย ลุบหลังลุบหน้าให้หายอาเจียน**

- ჩეტიხონხაფრე -

ความจริงกินเหล้า; กินเหล้าผิดศีล
ไปข้อหนึ่ง แล้วยังโกหกแกลมอีกข้อ
มันจะเสียคน ไม่ได้การแล้ว.

รุ่งขึ้นเช้า ไปกินข้าวในครัว
ตามปกติ แต่ว่าไม่สบายใจ ต่างคน
ต่างมองหน้ากัน ไม่รู้ว่าใครจะว่าอะไร
อาจารย์จะว่าอะไร. ประเดิมเดียว
อาจารย์พูดขึ้นกับอาจารย์อีกองค์หนึ่ง
อาจารย์สุขกับอาจารย์พุ่ม ๒ องค์
อาจารย์พุ่มพูดว่า..เมื่อกินน้ำได้ความ
รู้ใหม่.. อาจารย์สุขตามว่าอะไร อาจารย์พุ่มบอกว่า..กินเหล้าแล้วเดี้ยว
ข้าวสารมันไม่มีกลิ่น.. พากเราແຍ
ແລ້ວ ມອງຕາກັນໃຫຍ່ເລີຍ ເທິນຈະແຍ
ວັນນີ້ ຮຶນກິນຮັບລັງ ແຕ່ງຕັ້ງໄປໂຮງ
ເຮືອນ ໄມວະໄຮທັນນັ້ນ ຮຶນໄປເລຍ.

ตอนเย็นກลับมา อาจารย์
ເຮືອປະຊຸມໃຫຍ່ ເຖິງກິນເປັນການ
ໃຫຍ່ວັນນັ້ນ ໄມເຖິງນັ້ນເປັນການ
ຮັງວັດເສີຍດ້ວຍ ດັນລະ ๓ ທີ ๓ ທີ
ເລີຍໄດ້ຮັບຮັງວັດໄປຕາມໆ ກັນ. ນີ້ເຮືອກ
ວ່າເປັນຄັ້ງແຮກໃຫ້ວິດ ທີ່ໄດ້ໄປລິ້ມຮສ
ນ້ຳມາເຂົ້າເປັນຄັ້ງແຮກ ຈໍາໄດ້ວ່າມັນ
ໄມ້ໄດ້ເຮືອ ເນາແລ້ວມັນໄມ້ໄດ້ເຮືອ. ກີ
ໄມ້ໄດ້ດີ່ມໍຕ່ອໄປແລ້ວ ສມັຍເປັນເດີກວັດ
ກີໄມ້ໄດ້ຢູ່ງຕ່ອໄປໃນເຮືອຍ່າງນັ້ນ ການ

- เรียนกີເປັນໄປປົກຕິດ ຈັກສອບໄດ້ມັນຍົມ
- ສມັຍກ່ອນນັ້ນເປັນມັນຍົມປີທີ່ ๓ ເຫັນຈັດ
- ກາරຍ້າຍເມືອງພັກລຸງ ຫັ້ນໄປຕັ້ງອູ່ທີ່ຕັ້ງ
- ເດືອນນີ້ ຍ້າຍເມືອງ ໂຮງເຮືອນກີຕ້ອງຍ້າຍ
- ໄປອູ່ທີ່ວັດປະດູ່ອ່ອມທີ່ຄາລາຊ້ວ່າຄຣາວ
- ອາຕາມາກີຕ້ອງໄປອູ່ນັ້ນ.

ຕອນນີ້ເກີດມີອຸປະສົງຄັດຂັ້ອງ

- ເກີຍວັນການກັບການສຶກສາ ເພຣະວ່າຄຸນໂຍມ
- ຜູ້ໜ້າຍໄມ້ສັບຍາ ເປັນໂຮງໂຄບອດ ໄວມາກ
- ແລ້ວກີເປັນໂຮງຄວາມຕັ້ງ ເປັນແພລ ເປັນ
- ແລ້ວລຶກງານ ລົງໄປໃນເນື້ອ ແລ້ວກີໄວ່ມາກ
- ໄກນາໄມ້ໄດ້ ອາຕາມາຕ້ອງລາໂຮງເຮືອນ
- ເພື່ອໄປໄກນາ ລາໂຮງເຮືອນບ່ອຍໆ ລາ
- ບ່ອຍໆ ມັນກີເຮືອນໄມ້ທັນເພື່ອນ ເມື່ອ
- ໄມທັນເພື່ອນກີໃນໃຈວ່າ ອ່າຍເຮືອແລຍ
- ເຮືອນໄປກີໄມ້ທັນເຂົ້າແລ້ວ ສອບໄລ່ໄມ້ໄດ້
- ມັນຈະເສີຍຊື່ອ ເລີນບອກໂຍມວ່າ..ອ່າງ
- ນີ້ໄມ້ໄຫວ ເລີ່ມຄວາຍນັ້ນ ໄກນານັ້ນ
- ໄປເຮືອນໄມ້ທັນເຂົ້າ ລາອອກດີກວ່າ..
- ເສັນອື່ນໄປອ່າງນັ້ນ ໂຍມກີໄມ້ຂັ້ນຂັ້ອງ
- ເພຣະວ່າໄມ້ມີໂຄຮ່ານາ ມີລູກຂ່າຍຄົນ
- ເດືອນ ເລີນຕ້ອງລາອອກຈາກໂຮງເຮືອນໄປ
- ໄກນາ ໄກນາກີດີເໜີມອັນກັນ

- ໄກນາໄດ້ນັບເຮືອນວ່າ ການ
- ໄກນານີ້ມັນລຳນາກອ່າງ່າງໄຣ ເວລານັ້ນ
- ໃຊ້ວັວ ๒ ຕັ້ງເທິຍມໄກ. ວັນທີ໌ໄກໄປໆ

- ທັກໝາດ ອີວ່າຄັນໄກຫັກ ທຳໄມສິ່ງໄດ້
- ຫັກ ຫ້ວ່າມຸນກິນດິນລຶກເກີນໄປ ວັລາກ
- ໄມໄຫວ ເຂາໄມເຮົາວິດມັນແຮງໆ ມັນ
- ກະໂດດ ເລຍຫ້ວ່າມຸນລຸດຈາກຫາຍາມ
- ດັນໄກຫັກໝາດ ຫັກໝາດແລ້ວກັນໄປ
- ບ້ານ ບອກໂຍມວ່າ ວັນນີ້ຍຸບຍັນໝາດແລ້ວ
- ດັນໄກຫາຍາມລຸດໝາດແລ້ວ ແຍ່ກັນ
- ພຽງນີ້ຈະໄກອະໄຣ ຕ້ອງເຖິງແບກຫັວ
- ມຸກັບຫາຍາມໄປຫາຊ່າງ ໃຫ້ເຂົ້າວ່ຍ
- ຂ່ອມໄທ ຈະໜ່ອມເອງກີໄມ້ມີປັບປຸງ ເລຍ
- ຕ້ອງໄປເຫັນເຂົ້າວ່ຍໜ່ອມ.

- ໃນການທ່ານານີ້ມີຄວາມທຸກໆ
- ອູ່ຍ່ອຍ່າງໜັ້ນ ອີວ່າ ພອໄກນາກັນ
- ມາກໆ ແລ້ວ ໄມມີທຸກໝູ້ເລີ່ມຈັງວັນ
- ຕ້ອງເຂົວວ່າໄປເລີ່ມບໍລິເວັນສາລາກຄາງ
- ແກ່ໂຮງທັກ ແກ່ວ່າທີ່ຕ່າງໆ ດຳວຽກກີຄອຍ
- ປູ່ເສີຍເຮືອ ປູ່ວ່າ..ອ່າຍມາເລີ່ມແກວນີ້ນະ
- ເລີ່ມຈະຈັບນະ.. ເລີ່ມຈຳກັດ ຕ້ອງຄອຍ
- ທັບຄອຍຫີກ ນີ້ກ່າວມັນເປັນທຸກໆເສີຍ
- ແລ້ວ ເປັນຂາວານີ້ ເປັນທຸກໆເສີຍແລ້ວ
- ແຕ່ກີທ່ານາໄປອ່າງປົກຕິ ຈົນເສົງຈຸດ
- ບັກດຳ. ເມື່ອເສົງຈຸດບັກດຳແລ້ວກີວ່າງ.
- ຈາກວ່າງ.

- ມື່ອຢູ່ຄຣາວໜີ້ ເຂົ້າມີການແຕ່ງ
- ຈາກ ເຂົ້າມີບອກການ ກຽງເທິງ ເຮືອກ
- ວ່າ ກາຣດເຊີຍ ບັກຜີໄດ້ເຂົ້າເຮືອກວ່າ

- ჩევიტხოვგაფერა -

ในนักการ เขียนใส่กระดาษมา
ว่าจะแต่งงาน ขอเชิญท่านมาร่วม
รับประทานอาหาร โยมไปไม่ได้
 เพราะป่วย เลยส่งถุงชายไปแทน ต้อง
ไปทั้งสองบ้าน บ้านเจ้าบ่าวก็ต้องไป
บ้านเจ้าสาวก็ต้องไป ชั้นแรกไปกิน
ข้าวบ้านเจ้าสาวก่อน กินข้าวกับแกง
ไม่ได้กินอย่างอื่น คนที่นั่งกินอยู่นั่น
เห็นเข้า ก็บอกว่า..เอ็งมันโถป่านนี้
แล้ว กินแต่ข้าวไม่เข้าท่า ต้องกินอ้าย
นีด้วย.. เลยเอาเหล้ามาให้กิน บอกว่า
ไม่ได้ กินไม่ได้ กินแล้วอาเจียน ..ลูก
ผู้ชาย ลูกเมืองลุง ไม่กินเหล้ามันจะ^{จะ}
ใช้ไดร์.. มันว่าอย่างโน้นอย่างนี้ ก็เลย
กินเข้าให้ กินเข้าไปแก้วหนึ่ง กินรวด
เดียวหมดเหลืองแก้ว พากันนั่งหัวเราะ
ชอบอกชอบใจ หน้าแดง พองหน้าแดง
ใบหน้าเลือดฝาดดี เลยกินต่อไป เสร็จ
บ้านนั้นแล้วไปกินบ้านโน้น พากันมัน
ยุให้กินเหล้าอีก เลยกินอีกครั้ง คราว
นีกลับบ้านมาถึงอาเจียนอีก อาเจียน
โยมกีบ่นว่า..กินมันเข้าไปทำไม..

โยมนี้ไม่ดีมี โยมผู้ชายไม่ดีมี
เหล้าเลย เมื่อสมัยหนุ่มเคยดีมี ดีมี
แล้วมา มาแล้วถูกตำรวจนับเอาไป
ไว้ในกรง ตีนเข้าขึ้นมาออกจากกรงได้

- ก็บอกว่า ..กู ตั้งแต่บัดนี้เป็นตันไป
จะไม่ดีมีของมาเป็นอันขาด.. แล้วไม่
ดีมีเลย จันกระทั้งตัวตาย เป็นโรค กู
ไม่เคยดีมี อาทมาไปดีมีโยมกีบ่น แต่
ว่าครั้งนั้นเป็นครั้งที่สอง แล้วก็ไม่ดีมี
อีกเลย จันกระทั้งบัวช ไม่เคยดีมีอีก
ต่อไป มันเป็นบทเรียนว่า ไม่ไหว
กินเข้าไปแล้วมันมา มาแล้วมัน
อาเจียน นีมันเกิดความเดือดร้อน
เลยกีบ่นอีก ไม่ดีมีอีกต่อไป
- บ้านเพื่อจะไปอาสาสงค์ ไปแบะที่วัด
คุหาสวัրค ฝนมันตก เลยกีบ่นไปที่
ท่านพัก ไปเจอกันพอดี พอเจอกันก็
เข้าไปกราบตัวสั่นงั้นงัก ท่านก็ถาม
ว่าทำอะไรตัวสั่น บอกว่ากลัว..กลัว
หลวงลุง บอกว่ากูไม่ใช่เสื่อนี กลัว
อะไร ว่าตีเจ็บนัง..กลัว ท่านบอกว่า
ไม่ต้องกลัว กูไม่ตีแล้วเวลาเน เลย
คืนนั้นกีพักกับท่าน ท่านอาลงไปอาบ
น้ำ ตักน้ำอาบนอง รดตั้งแต่หัว ถูสูบ
ให ถูพลาังกีพุดพลาังว่า..กูไม่ได้อาน
น้ำให้มึงหลายบีแล้ว.. ว่าอย่างนั้น
แล้วก็อาบน้ำให้เรียบร้อย กีเลยนอน
ที่นั่น.
- รุ่งเช้าขึ้นจะไปบ้าน ท่านถาม
ว่าจะไปทำอะไร บอกว่าไปขอสงค์
ไม่ต้องไป เอาสงค์ที่นีกีแล้วกัน
เดินไปเปิดหีบไม่ที่เก็บสงค์ ให้หิบย
เอาตามใจชอบ อาทมาหยิบเอาเท่าไร
โยมรู้ไหม หยิบเอา ๒ บาทเท่านั้น
เอง ท่านหัวเราะยิ้ม ถามว่าเอาเท่า
นั้นเองรี บอกว่าເອາທິນ້ກີພວແລ້ວ
ນິສັຍເງິຈຄົນນີ້ມັນມີມາດັ່ງແຕ່ເດືອກງ
ຄວາມຈົງເຂົາມາສັກ ๒๐ บาท ท่านກີ
ໄມ່ວ່າอะໄຮ ແຕ່ກີໄມ່ເອາ ເອ ๒ บาท
ເທົ່ານັ້ນເອງ แล้วกີເດີນກັບໄປເຮັດເລຍ

- ເວີຕບວງຂ້າພເຈົ້າ -

ໄດ້ເຖິງນັ້ນ ພບກັນໃນຕອນນັ້ນ.

ຕ້ອມາເມື່ອມາຍູ້ບ້ານ ທ່ານ
ກລັມມາສຶກພັກລຸງ ທ່ານກີ່ສືບຄາມວ່າ ມັນ
ໄປໄທນ ໂຍມຜູ້ຫຼັງໄປທາກ່ານ ນອກວ່າ
ອຍູ້ບ້ານ ໄກນເກີນຂ້າວຂະໄຮສັງແລ້ວ
ກົດຍູ້ບ້ານ ທ່ານບອກວ່າໄມ້ໄດ້ ຂື້ນປລ່ອຍ
ໄວມັນຈະເສີຍຄົນ ເວມາໃຫ້ກູ້ເຄີຍ ຕ້ອງ
ພາໄປທາກ່ານ ທ່ານກີ່ເລີຍພາເຕີດເປີດ
ເປັນໄປປັ້ນໂນນແນະ ເວລາຈະໄປປັ້ນນີ້
ໂຍມຜູ້ໜ້າຍກຳລັ້ງປ່ວຍ ທ່ານກີ່ໄມ້ຍ້າກ
ໄທໄປ ຍ້າກໃຫ້ຍູ້ບ້ານ ຂ່າຍກັນທຳໄຮ່
ໄກນາຕາມເຮືອງ ແຕ່ວ່າທລວງສຸກໄມ່
ຍອມ ທ່ານວ່າຂົນຍູ້ມັນຈະເສີຍຄົນ ມັນ
ຈະເປັນໃຈຜູ້ຮ້າຍ ຈະເປັນນົມຍັກເຫຼົາ
ດ້ວຍ ຮູ້ທ່ານຕ້ອງເປັນແຈ້ງ ລະ ເພຣະ
ວ່າດ້າມໄໝເປັນຮັກຫາກຮັບຍິໄມ້ໄດ້ ເພື່ອນ
ຜູ້ຕ້ອງຫັກຈຸງໄທໄປລັກໄປໜໂມ ມັນລ່ອ
ແລ່ມ ທ່ານເລີຍເອາໄປເສີຍເລີຍ ພາໄປ
ປັ້ນ ຄວາມຈິງຈະໄທໄປເຮັດຕ່ອ.

ເມື່ອໄປຄົງແລ້ວ ໄນສະດວກໃນ
ກາຣຈະເຂົາເຮັດ ກີ່ເລີຍຍູ້ວັດ ທຳກັນຂ້າ
ຄວາຍພຣະອະໄຣໄປຕາມເຮືອງ ອູ້ໄປສັກ
ເຫຼື່ອ ທ່ານກີ່ວ່າ ອູ້ແຍ້ງ ໄນໄດ້
ເຮືອງຂະໄໃຣ ໄປເຮັດໄປທ່ານທີ່ໄວ່
ເຮັດຕີຕເກີ່ອງຍັນຕົກລົງ ຈະໄດ້ມີ
ຄວາມຮູ້ເວົ້າຮັດຕົກລົງ ດັ່ງນັ້ນໄດ້

- ຂ້າບຮອກໄວ້ກັບເຂົາເຂົງ ທ່ານຄົດວ່າ
- ອ່າຍ່ານນັ້ນ ໄປກີ່ໄປ ໄປທ່ານໃນໂຮງງານ
- ຊ່ອມຮອຍນີ້ທີ່ເປັນຂອງພວກແຂກ ກີນ
- ຂ້າວກັນເຂົາທ່າງກັນເຂົາ ສຕາງຄີ່ໄມ່
- ໄດ້ຫຽກ ໄກທັນເລີກງານ ນ້ອຍໆ ເຮັກ
- ວ່າຕ່ານ້າຫັກແພ ທ່ານໄປສັກເດືອນໜີ້ນີ້
- ເກີດອາການໄມ້ສ່າຍ ບວມທີ່ເຫັນ ເຫັນ
- ບວມ ມົວບວມ ມົວບວມ ຕ້ອງໄປກິນ
- ຍາຮັກຫາ. ຍາໂກຄິດໜ້າຈັງຫວັດຕ່າງໄປ
- ເປັນໜ່າຍອູ້ທີ່ນັ້ນ ຂ່າຍຮັກຫາຫາຍ ພາຍ
- ແລ້ວໄປທ່າອີກ ທ່າອີກເປັນອີກ ຮັກຫາ
- ພາຍອີກ ໄປທ່າອີກ ງຶ່ງ ๓ ທນ ๓ ຄັ້ງ
- ກິນີ່ວ່າ ວາສະນາບາມຮົມມັນໄມ້ເໜັກກັນ
- ເປັນຄົນຂ້າບຮອຍນີ້ແລ້ວ ເປັນສາຮີແບນ
- ນັ້ນມັນໄມ້ໄດ້ ເຮັດຕີຕ່ອງຍັນຕົກລົງກັບ
- ເຂົາໄມ້ໄດ້ແລ້ວ ເລີກ ໄນໄຮຍນ ອອກ ເລີຍ
- ໄນໄປທ່າງນາ.

- ມັກນາຂວານ ນອກວ່າໄປກູ້ເກີດ
- ດີກວ່າ ມີຄວາມຮູ້ຂັ້ນດາ ມ.ຕ ນີ້ ທ່າງນາ
- ທ່າດໄດ້ ທີ່ໂນ່ຍົນເຂົາໄມ້ທ່າຮາຊາກ ເຂົາ
- ຂອບທ່າເໜືອງແຮ່ ເລີກໄປເສັນອຄວາມ
- ຄິດກັບທລວງສຸກ ທ່ານບອກວ່າໄປກີ່ໄດ້
- ເລີຍຫວານເພື່ອອີກຄົນໜີ້ຂ່ອນຍາຍປານ
- ອາດມານີ້ຂ່ອບັນ ແລ້ວເພື່ອຄົນນັ້ນຂ່ອງ
- ປານ ເວລາໄປໄທນ ໄປກັນສອງຄົນລະກົງ
- ນັກມີເພື່ອນໜີ້ຕ້ວ່າ ບ.ຖຸກທີ່ ເວລາຈະມາ
- ເຮັດຕີຕ່ອງຍັນຕົກລົງ ກົມາກັບເພື່ອນ
- ຂໍ້ອເປັນ ບ.ເໜືອນກັນ.
- ກີ່ໄປລາທ່ານ ທ່ານນອກວ່າໄປ
- ໄດ້ ກີ່ເລີຍໄປ ໄປນີ້ທ່ານໄທເງິນ ๑๐ ບາທ
- ๒ ດວນ ດນລະ ๑๐ ບາທ ເສີ່ຄ່າເວື່ອ ៥
- ບາທ ເວລາຂັ້ນຜົ່ງເລື້ອ ๒ ບາທ ເສີ່
- ດ້ວຍຂ້າມພາກຂັ້ນໄປບັນຜົ່ງອີກ ๒
- ບາທ ຮົມຄວາມວ່າໄປຂັ້ນກູ້ເກີດນີ້ໄມ້ມີ
- ສຕາງຄິດຕົວໄປເລີຍ ເສີ່ຄ່າເວື່ອໜົດ
- ເພຣະທ່ານໄທໄປຄົນລະ ๑๐ ບາທເທົ່າ
- ນັ້ນ ແຕ່ວ່າຄົນທີ່ພາໄປນີ້ເຂົາຂ່າຍເລື້ອ
- ໄປຝາກໄວ້ທີ່ບ້ານຄົນໜີ້ ເປັນຫຼາກຮະບົບ
- ຂໍ້ອໜາຍຫວານ ກຣຍາເກີ່ອແມ່ເຊີ່ຍນ ທຳ
- ຈຳນັກການຄາລີກູ້ເກີດ ອູ້ກັນສອງ
- ດັນທ່ານັ້ນ ໄນມີລຸກເຕົາ ກີ່ພາໄປອູ້ຍ້ວດວຍ.
- ອາດມານີ້ມີນິສັຍຍູ້ຍ່າງໜີ້
- ຄົວເປັນຄົນໄມ້ຂໍ້ເກີຍຈ ອູ້ບ້ານຄຣເຫຼາ
- ໄນໄວ້ກັບເປົ້າໄປກູ້ເກີດ
- ດື່ນແຕ່ເຂົາໄປທ່ານນ້າໄທເຂົາ ນັ້ນນອຍ້
- ທີ່ວັດມົງຄລົນມິຕ ບ້ານອູ້ອີກຄົນໜີ້ນີ້
- ເດີນທາງຈາກບ້ານໄປຄົງວັດ ບ່ອນ້າທ່າງ
- ປະປະມານ ۲۰۰ ເມືົດ ເຂົາມືດເອານີ້ນ
- ໄປທ່ານນ້າມາໄທເຂົາ ໄສໂອ່ງເຕີມ ມັນຈະ
- ກີ່ທ່ານກົດຕາມໃຈ ໄສໄໝມັນເຕີມ ໄນພື້ນ
- ມີຜ່າໄທເຂົາ ກວດບ້ານໄທເຂົາ ໄນຍູ້
- ນີ້ ເຈົ້າຂອງບ້ານກີ່ພອຈ ໃຫ້ກິນຂ້າພົກນ

- ຜົບຄວາມສັນຕະພາບ -

น้ำสะគากสบายน อยู่มาได้สัก ๗ วัน
เจ้าของบ้านก็คงนึกว่ามันจะไม่ไหว
เลี้ยงคน ๒ คนนี่มันจะไม่ไหว ภูเก็ต
น้ำอาหารแพง หางานให้ทำเตอะ เลย
ก็หางานให้.

งานกีดคั้นกรรมการที่เมืองแร่เจ้าฟ้า เรียกว่าบางละไร สมัยนั้น เดียวనี่เรียกว่าเหมืองเจ้าฟ้า ของหลวงอนุภาษากะเก็ต เช้าไปทำงาน ที่นั้น ไม่เคยทำงานเหมืองแร่ ทำไม่เป็น พอยไปถึงจังจบโภคติน เข้าเห็นแล้วว่าทำไม่เป็น เมื่อทำไม่เป็น หัวหน้างานที่เรียกว่ากังถ้า หัวหน้าเขานอกกว่า นโยบาย ลือชื่อของซี นอกเป็นภาษาจีนว่าชื่อของซี กงซีกันก่าว่าให้ไปนอนเสีย ไม่ต้องทำอะไร พากเรา ๒ คน กักลับมานอนเสียทั่งสี นอนเฉย พอตอนเที่ยงเพื่อนฝูงเลิกงานกลับมา เอ้า ยังนอนอยู่อีกหรือ เขานอกให้มานอนนี่ กิชื่อของซีนี่ นอกว่าไม่ใช่ ชื่อของซีนี่ เขานอกให้กักลับบ้าน ไม่ให้งานทำ อ้าว แล้วกัน แล้วเวลาจะไปทำงานนี่ ซื้อ ปลากระป่องไป ๒ กระป่อง เปิด ๑ กระป่องแล้ว น้ำซึ้วว้า ๑ ขวดกีบีดแล้ว เอ! ไม่ให้ทำงานจะทำยังไง ปลา กีบีดแล้ว กินกันยังไม่หมด จะทำยังไง

- เล่ายให้เพื่อนกรรมกรที่ไม่รู้จักกันนั้น
  - เอาไว้ เรากลับแล้ว ก็กลับมาบ้านนั้น
  - อีก พร้อมด้วยปลา ๑ กระป่อง อ้าย
  - ๑ ขวดน้ำ ให้เข้าด้วย
  - อาทิตย์พักกับเข้าต่อไปอีก.
  - พักอยู่อีก ๗ วัน แม่น้ำคนนั้นแก
  - กิชยันหางานให้ หาให้ก็งานกรรมกร
  - ทุกที่ เลยก็หาให้อีก เขามีการถมภูเขา
  - กักน้ำเพื่อจะเอาไปทำเหมืองแร่ ถมที่
  - บางวัด อำเภอกระทุ งานนี้คืองาน
  - หนาดิน หนาดินไปก้มภูเขาว่าอย่าง
  - นั้นเดอะ ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัยใน
  - สมัยนั้น. อ้ายนี่พอทำได้ เลยเข้าไป
  - ทำ แต่ว่าเมื่อหนาดินครั้งแรกนี้ หนา
  - ไปแล้วเท่าไม่เป็น เขาหนาไปถึง เขาก
  - กระดิกพรีบ เทลงไปเลย ไม่ต้องวางแผน
  - หนาแล้วเททีลีบบังก์ หัวหน้างานบอก
  - ว่า ไม่ได้.. ทำอย่างนั้นไม่ได้ ต้องเท
  - ทันที. เอ.. มันเทไม่ได้นี่ เอ้า! หัด
  - เวลาหัดไม่คานที่หนาบันติดหัวเอาร
  - บอย เพราะไม่เข้าแนว แต่ว่าหัดจน
  - เป็น ทำได้. แต่ว่าทำไปจนถึงวันที่ ๒
  - ที่ ๓ ที่บ่อมันเกิดการด้านมันบวมขึ้น
  - มาเชียว เพราะไม่เคยหนาของหนัก
  - อย่างนั้น บวมสูงขึ้นมาตั้งคานหนาไม่
  - ได้ มันปวด แต่ก็ต้องไปหนา ไม่หนา
  - มันก็ไม่ได้อีกินซี ปวดก็ต้องหนา.
  - ก็น้ำเอ้าดัวรอตอย่างไร ทำให้
  - กรรมกรอื่นเกิดเห็นอกเห็นใจอย่างไร
  - อันนี้ความรู้ช่วยตัว จำไว้ເກົ່າໂປບອກ
  - ສຸກຫລານ ความຮູ້ช่วยຕัวພະຣາວ່າ
  - หนังສື່ມາກນີ້ ອູ່ທີ່ເໜີ່ຂອບອ່ານ
  - หนังສື່ອ ແຕ່ທີ່ນີ້ພົວໄປດົງວາງນັຟກີ່ບູນ
  - ເລ່າເວົ່ອງຂອງໄວໃຫ້ພວກໂກຍດິນພັງ ເລ່າ
  - ໄມ່ຈຳນຽກເຂົາໃຫ້ຫານ ມານຕ່ອ ເດີຍາ
  - ກົມວາງຫານ ເລ່າຕ່ອ ພວກນັຟມັນ
  - ສົກສາ ມັນໄສດີນ້ອຍໆ ມັນໄມ້ແກລ້ງ.
  - ອ້າຍພວກໂກຍດິນນີ້ ດ້າມັນແກລັງແລ້ວ
  - ຫານໄມ້ໄຫວໂຮກ ມັນໂກຍຈົນພູນສູງ
  - ແລ້ວຫານໄມ້ໄຫວຈິງໆ ແຕ່ວ່າເຂົາໄມ້ໄສ
  - ມາກ ເລ່ານີ້ທານໃຫ້ເຂົາພັງ ພອດອນ
  - ກົລາງວັນ ເຖິງຫຍຸດກິນຂ້າວ ເສົ່ງແລ້ວ
  - ອາດມາໄປນັ້ນພັກໄດ້ຕັນໄມ້ ກຽມກົງ
  - ຫານດິນຕ້ອງມານັ້ນລ້ອມ ເປັນວາງເລຍ
  - ອາຈາຍຈະສອນຫຮຽມ ແລ້ວເລ່ານີ້ທານ
  - ມາລຶ່ງເລ່ານີ້ທານບັນນັ້ນເມືອງນີ້.
  - ມີໄທຍີສລາມອ່າຫຼາຍຄົນ ໄມ
  - ຮູ່ເວົ່ອງສາສານາຂອງຕัว อາດມາເຄຍີ່ອນ
  - ເວົ່ອງພຣະນາບີມະຫະໜັດ ແລ້ວບອກວ່າ
  - ພວກເຮົາອີສລາມ ວັນນີ້ຈະພູດເວົ່ອງພຣະ
  - ນາມີໃຫ້ພັກກັນ ແພມ! ມາກັນໃຫຍ່ເລຍ
  - ເລ້າເວົ່ອງພຣະນາບີວ່າເກີດຍ່າງໄຣ ມາ

- ປຶວດຂອງຫ້າພເຈົ້າ -

ອຍ่างໄປ ເລຍເຕີຍຮັກນວ່າ ອຍ່າງນີ້ຕ້ອງ
ເປັນອືສລາມຄື່ງຈະດີ ມັນຈະຫວານໃຫ້ໄປ
ເຂົ້າແຂກໃຫ້ໄດ້ ບອກວ່າໄມ້ໄດ້ ເປັນພຸຖນ
ເປັນໄມ້ໄດ້ອືສລາມ.

ວິຊາຄວາມຮູ້ທີ່ໄດ້ອ່ານໜັງສືອ
ໄວ້ນີ້ ຂໍ້ວັດໄດ້ມາກ ດ້ວຍການສານທານາ
ເລົາເຮືອງລາງຄືນກີ່ເໜືອນກັນ ນອນ
ໃນກິສົມັນຫນາວເຢືອກເຢັ້ນເວລາຝານຕົກ
ຄຸດຝານນີ້ຕ້ອງນອນໄກລັກັນ ແລະ ເຄາ
ຜ້າຜົນເດືອຍຄຸມທ່ານກັນເປັນການໃຫ້ຢູ່
ແລ້ວກີ່ໄກລັກອົງໄຟ ມັນຄ່ອຍອຸ່ນໃຈໜ່ອຍ
ທຳໄປໆ ເພື່ອນຄົນທີ່ໄປດ້ວຍນັ້ນ ເກີດໄມ່
ສບາຍ ເປັນໄໝ ຂາເຊັ່ງໄປໜ້າທີ່ ຕ້ອງ
ໜາມສົງຮອງພຍາບາລ ແລ້ວຜົລທີ່ສຸດຕ້ອງ
ສັງລັບບັນນີ້ ເດືອນວັນອີກຮັບບໍານາງ
ແລ້ວເປັນຄຽງໃຫ້ຢູ່ ເພື່ອນຄົນນີ້ໄປສອນອູ່ຢູ່
ໂຮງເຮັດວຽກ ໄກຣນູຣີ ອາຕາມໄປທອດ
ກຽມ ສ້າງໂຮງເຮັດວຽກ ໄວໜັງທີ່ ເມື່ອ
ຫລາຍປົມາເລັ້ວທີ່ນັ້ນ ເພື່ອນເປັນຄຽງໃຫ້ຢູ່
ທີ່ນັ້ນ.

ເມື່ອເພື່ອນກັບເສີຍແລ້ວອາຕາມ
ກີ່ອູ່ຄົນເດືອຍ ອູ່ໄປຈະເຂັດມັດຕືມ
ບຣິວັນເລຍໝາດງານ ໄປໄທ່ນີ້ຕີ່ລະ

ອາຕາມານີ້ຂອບວັດກູ້ເກີດ ກີ່ໄປ
ວັດຊີ ໄປອູ່ທີ່ວັດເໜືອ ວັດຈະຈັກສຽງສຽງ
ມີພະຫວານຄຣາ ຂຶ້ອທ່ານເທິຍນ ອູ່ໃນ

- ໂມສລ ເລຍໄປຝາກເນື້ອຝາກຕົວເປັນຄື່ຂີໍຍ
  - ຂອງທ່ານ ດີ່ນເຂົ້າກວາດໄບສົດ ກວາດ
  - ບຣິວັນໂບສົດ ຕັກນໍາໄສໂລ່ອງ ຈັດທີ່ຈັນ
  - ເຮັດວຽກ ທ່ານກິ່ສາງສາງ ໄຫວູ້ດ້ວຍ
  - ເວລາກິນອາຫານເສົ້ຈແລ້ວກີ່ວ່າງ ກີ່ອ່ານ
  - ນັ້ນສືອຮຽມະ ນັ້ນສືອຂອງທ່ານມີໄຫ້
  - ອ່ານທັນນັ້ນ ພຸຖນປະວັດ ນວໂກວາຫ ແມ່
  - ແຕ່ຄໍາຂານນາຄ ໄມ່ໄດ້ຕິດຈະບວຊທ່ອງ
  - ເລັ່ນງູ່ ...ເອສາທັ່ງ... ລຸ່າ ນີ້ທ່ອງທັນແຕ່
  - ໄມ່ຕິດຈະບວຊນັ້ນ ທ່ອງໄວ້ເລັ່ນງູ່ ເກົ່ານັ້ນ
  - ອູ່ຢູ່ເປົ່າທ່າໄມ ທ່ອງໄປເຮື່ອຍໆ ຕ້າມີ
  - ເວລາວ່າງກີ່ໄປສົມສາງເຈັກ ອ່ານໜັງສືອ
  - ພິມີພ ເຂົມ້ວໜັງສືອພິມີພ໌ຫລາຍໆ ດັບນັບ
  - ກີ່ໄປອ່ານກັບເຂົາທີ່ນັ້ນ ໄນຂອບໄປເທິຍວ່າ
  - ດູ້ນັ້ນດູລະຄຣນີ່ນາງໆ ໄປດູສັກທີ່ ອູ່ຢູ່
  - ກູ້ເກີດນີ້ ຄືນແຮກຂອງໂປຣແກຣມໄມ້ດູ ຄືນ
  - ສຸດທ້າຍລະກີ່ໄປລະ ເພົະຄອນມັນນ້ອຍ
  - ນັ້ນສບາຍດີ ໄປດູກັບເຂົາບ້າງ.
- ກາຣເທິ່ງເຕຣີໃນເຮືອງເໜວ
- ໄທ ຄູ່ໄດ້ວ່າ ໄມ່ເຄຍ ໄມ່ມີ ເພື່ອນຫວານ
  - ໄປເທິ່ງວສຸກ ໄມໄປ ໄມເເຂາ ບອກອ່າງ
  - ນັ້ນເຮົາໄໝຂອບ ເດືອນວັນຈະເກີດຍຸ່ງ ເປັນ
  - ໂຮມເປັນກັຍໝາຍຫນຸ້ມນຸ່ງຍົງທັ້ງໝາຍ
  - ແຕ່ວ່າຂອບ່ານໜັງສືອ ຂອບອູ່ກັບພະ
  - ກັບເຈົ້າ ອູ່ທີ່ວັດນັ້ນ ວ່າງໆ ມົງການທີ່ໄທ່
  - ກີ່ໄປທໍາ.

- ກາວໜຶ່ງໄປຂອງຈາກເຂົາທໍາ
  - ຈຳກັດທີ່ແຜນກສຸຂາກົບາລ ເຂົາກອກວ່າ
  - ຈຳກັດທີ່ໄມ້ມີ ມີແຕ່ງການໂກຍຂະຍະຂຶ້ນຮົດ
  - ບຣຸກຂະຍະ ຢື່..ເວາ ພຽງນີ້ມາທຳໄດ້
  - ແຕ່ວ່າເກີນ໌ຈະຕາມັນຍັງໄມ້ຄື່ອຍ່າງນັ້ນ
  - ພວກວ່າໄປທາງານເຫັນໂກຍຂະຍະໄດ້ແລ້ວ
  - ນີ້ ກລັບໄປລົງວັດ ກົມືນນອກວ່າອ່າຍ່າໄປ
  - ໂກຍຂະຍະເລີມັນສົກປຽກ ໄປທຳກຳນັ້ນທີ່
  - ສວນຍາງດີກວ່າ ຄາງຫຼັ້າດ້າຍຫຼັ້າ ເລຍ
  - ໄມ່ຕ້ອງໂກຍຂະຍະ ຍັງເສີຍດາຍອູ່ທີ່ໄມ້ໄດ້
  - ໂກຍຂະຍະ ຄ້າໄດ້ໂກຍສັກຫຸ່ນອ່ຍກີຈະດີ
  - ເໜືອນກັນແຫລະ ຈະໄດ້ເຂີຍໄວ້ໃນ
  - ປະວັດວ່າ ເຈົ້າຄຸນບໍ່ມີໆນັ້ນເຄຍໂກຍ
  - ຂະຫະສຸຂາກົບາລມາແລ້ວ ແຕ່ນັ້ນໄມ້ກັນ
  - ໄດ້ໂກຍ ເລຍມັນຂາດໄປໜ່ອຍ່າ
- ທີ່ນີ້ກີ່ໄປທຳກຳສັກຫຸ່ນ
- ສວນນີ້ເປັນຂອງພະພິທັກໝື່ນປະເຈົ້າ
  - ເຈົ້າຂອງສວນອູ່ບ່ານມ້ວ່າ ກູ້ເກີດນັ້ນແຫລະ
  - ໄປທໍາ ກົດາງຫຼັ້າ ວັນລະ ៤០ ສົດາກົດ
  - ກິນຂອງເຮົາເອງ ຕ້ອງຫາຂ້າວສາຮ່າໄປໜ່າງ
  - ກິນ ທຳກັນ ກີ່ໄປທຳກັບເຂົາ ທຳໄປໄດ້
  - ປະມານສັກ ແລະ ເດືອນ ວັນໜຶ່ງຄາງ
  - ຫຼັ້າເພີລິນ ຫຼັ້າຄຳມັນນາກ ມຶດຍາວ
  - ເປັນຂອງເໜືອນເຄີຍວ່າ ດັກເພີລິນໄປ
  - ເລີຍຕັດຕ້າຍາງດັນທ່ານທີ່ໄວ້ກ້ອຍໝາດໄປ
  - ດັນ ພອຂາດໄປ ດັນ ເຂັບຮັບດັນລະ

- ჩევიტების მიზანი -

๑ บท นึกในใจว่า ภูมัน yay ได้วัน
ละ ๘๐ สถาการ์ นี่ถูกปรับไป ๕ บท
ตันละ ๑ บทนั่นนึงก็ ๕ บทเข้าไป
แล้ว เราจะเอาเงินที่ไหนเสียค่าปรับ ก็
ต้องหักเรื่อยไป เลยเห็นว่ามันไม่ยุติ-
ธรรม เพราะว่าเราก็ไม่ได้แก้ลังตัด
อย่างนั้น จะเอาแพงอย่างนั้นมันไม่
ยุติธรรม นึกในใจว่าไม่ไหว ออกดีกว่า
เลยลาออก.

ລາວອົກກີບລາຍເປັນຄນວ່າງ
ງານໄປອຸ່ນວັດຂຈຣຕ້ອໄປ ນໍາຫລວງ
ເທິບກີບຍັງໃຈດືອຢູ່ ຕອນຫລັງເມື່ອນວ່າ
ແລ້ວກີບອາຍາຈະໄປກຽນ ແຕ່ວ່າພອໄປຖຶງ
ໄດ້ຂ່າວວ່າທ່ານມຮນກາພເສີຍແລ້ວ ກີເລຍ
ໄມ້ເຕີກຮຽນທ່ານ.

ที่นักไปอยู่ที่วัดอึก อยู่รัด
ต่อมาก็ไปทำงานเหมืองแร่รั่ง ก็
ไม่ได้ทำสมงแสมียนอะไรกับเข้าหารอก
เป็นกรรมกร เรียกว่า งานจับกัง
จับกัง นี้แปลว่างาน ๑๐ อย่าง งาน
จิปาถะ เดียวไปโถยหิน เดียวไปปชุดห่อ
ไปยกอ้ายนั่นยกอ้ายนี่ ...งานจับกัง^๒
หัวหน้างานเป็นคนจีน แต่ว่าใจดี ไม่
ดูไม่ร้าย ทำงานนี้อยู่อึกประมาณ ๒
เดือน ว่างานอึกแล้ว งานเป็น
กรรมกรไม่มี ก็มาอยู่วัดอึก.

- ที่นี่เกณฑ์จะตัดสินใจแล้ว
วันหนึ่งมีพระชื่อสมุห์ชื่อง ท่านลิ้นบุญ
ไปแล้ว มาบอกว่า..บันเอย! ไปเมือง
ระหนองใหม่? ท่านพระครูท่านต้องการ
เอาเด็กไปเป็นครู อ้า..เกณฑ์จะตัด
ท่านจะตัดแล้วคราวนี้ จะได้มีต้อง^{ดัง}
เป็นกรรมการแล้ว จะได้ไปเป็นครูกับ^{ดัง}
เข้าเสียที่ อาทิตยานอกกว่าเอกสารรับ^{ดัง}
ท่านก็เลยพาไปหาท่านพระครูพิพัฒน์^{ดัง}
สมอาจารย์ เวลาโน้นเป็นเจ้าคณะอำเภอ^{ดัง}
กะทู้ กะเก็ต เวลาโน้นเป็นเจ้าคณะจังหวัด^{ดัง}
ระหนอง ยังอยู่ เจ้าคุณรองคหบดี ยัง^{ดัง}
อยู่เดียววนี้ พาไปฝากรเนื้อฝากดัว ให้^{ดัง}
ไปด้วย มีพระเนรในวัดขอรับอกกว่า^{ดัง}
ไปก็อยู่ไม่ได้ ท่านพระครูท่านเข้มงวด^{ดัง}
กวดขัน ท่านตื่นแต่เช้า เรารตื่นไม่ทัน^{ดัง}
ท่านค่า อ้อ! ไม่ล้าบาก อย่างนี้รู้^{ดัง}
แล้วมันทำง่าย ท่านตื่นเช้าเรารตื่น^{ดัง}
ก่อนท่านอีก ให้ท่านเห็นว่าเรามัน^{ดัง}
ขนาดไหนเหมือนกัน แล้วก็เลยบอก^{ดัง}
ว่า อ้าจะอยู่ให้คุ้ เลยก็ไป.

คราวนี้เมื่อไปแล้ว ท่านบอก^{ดัง}
ว่าเดี๋ยวก่อน ฉันจะไปปันังสัก ๗ วัน^{ดัง}
เมื่อกลับมาแล้ว ท่านบอกว่าวันนั้นก็^{ดัง}
ให้มาพูน ถึงวันนั้นไปนั่งรออยู่ที่วัด^{ดัง}
วัดที่ท่านอยู่ ไปแต่เช้าเพื่อรอพบ อย่า

ให้มันสาย ให้ท่านเห็นว่าเขาใจใส่.
พอตอนท่านออกมาก็เจอกัน
เออ! พรุ่งนี้จะกลองครัว ช่วยกวาด^{ดัง}
ครัวหน่อย ตักน้ำใส่โลง เก็บถวยมา^{ดัง}
เรียงเป็นถาดๆ ทำความสะอาด ตักน้ำ^{ดัง}
ใส่โลง ๔ โลง บ่อภูเก็ตนีมันลำบาก^{ดัง}
ไยมไม่เห็น น้ำมันลึก กว่าจะได้นีมัน^{ดัง}
ลำบาก ตักเต็มโลง ตักเสร็จแล้ว^{ดัง}
เอาถวยมาใส่ถ้วยวางไว้ คนจะได้^{ดัง}
มาใส่อาหาร. ใส่ไว ๔๐ ถาด วางไว^{ดัง}
เรียบร้อย เสร็จแล้วมาเรียนท่าน^{ดัง}
ว่าเรียบร้อยแล้วครัวผอม ไปดูว่า อ้า..^{ดัง}
ใช้ได้ แล้วอนที่ไหนล่ะ บอกว่าไป^{ดัง}
นอนวัดเห็นอ พรุ่งนี้มาแต่เช้านา.
อาทิตยานึงวัด ท่านยังไม่^{ดัง}
ตื่นเลย มานั่งหัวบันไดแล้ว พอดีนี่^{ดัง}
เปิดประตูมา อี..มาแล้ววะ ขอบใจ^{ดัง}
บอกว่าชัยนี มาถึงก็จัดงานจัดการ^{ดัง}
วางสำรับใส่กับข้าวสำหรับเลี้ยงพระ^{ดัง}
เลี้ยงชาบ้าน เลี้ยงขาเสร็จเรียบร้อย^{ดัง}
แล้วจึงรับประทาน รับประทานเสร็จ^{ดัง}
แล้วล้างกันเป็นงานใหญ่ ตั้งหลาย^{ดัง}
ชั่วโมง ล้างเสร็จเก็บเข้าที่เรียบร้อย^{ดัง}
ตามเดิม เสร็จแล้วไปปรางาน บอกว่า^{ดัง}
ทำความสะอาด ท่านไปดูอีก เออ..เรียน^{ดัง}
ร้อย พรุ่งนี้ลงเรือไปรับนองด้วยกัน^{ดัง}

- ປຶວດຂອງຫ້າພັກ -

ท่านเสียค่าเรือให้ ก็เลยไปลงเรือ ลง
เรือไปวนอง เวลาหนึ่งจำได้ว่า
เป็นเดือนพฤษภาคม เดือน ๖ ช้าง
แรม ลมแรง คลื่นแรง พอลงเรือออก
จากอ่าววูกูเก็ตเท่านั้นแหละ มันถูก
คลื่นใหญ่เลย เมาไม่ได้สัก ไม่ได้กิน
อาหารในเรือ ไปขึ้นฝั่งวนองแล้วก็
มาลูกคลื่นไปหลายวัน พ่อไปถึงวัด
กิอยเป็นศิษย์วัด เพราะจะไปเป็นครู

ท่านอาจารย์กีเลี้ยงเรียก
ว่า “ครู” ตลอดเวลา ครุภวดาชชัย ครู
เทกระโนน ครุถางหย้า แมม..ครุนี่
มันเย่ ยังไม่ได้เป็นครู แต่ว่าเรียกว่า
ครู ใช้ครูเรียกอย่าง ทำทุกอย่าง
เรียบร้อย ตื่นเช้าทุกวัน ตื่นก่อนท่าน
ไปปักธูปก่อนดังแต่ท่านยังไม่ตื่น ถูลแล้ว
พอตื่นก็เกลี้ยงเลย กระโน่นสะอัด ปั๊ด
กาวัดเรียบร้อย นิสัยมันเป็นอย่างนั้น
ถือหลักgenre ที่ไว้นิจ ใบอยู่ที่ไหนไม่
ให้เข้าเดือดร้อน ทำงานทำไปๆ ก็ยัง
ไม่ได้เป็นครู.

วันหนึ่งกินอาหารกลางวัน
เลี้ยงเพลสเซร์จแล้ว ท่านก็ถามว่า ครู
นวชเนรยาไหม? ตามมาเดยๆ ไม่
มีปีมีชั้นอยู่อะไร ตามว่าบุญชเนรยา
ไหม? เวลาันน้อยมัน ๑๙ แล้ว บอก

- ว่า เอาครับ กองหัวเดี่ยวนั้นเลย
● กองหัวเลย. เคราะห์ดีที่ได้ท่องไว
● ก่อน ถ้าไม่ห่องไวก่อนมันคงจะแยก
● นี้ได้ท่องไวเล่นๆ ก่อนแล้ว.

● พูนอกกว่าเอาใหม่ เอาเลย
● ไปกองหัววานหุ่งผ้าขาว ไม่มีคราวใน
● กระบวนการ มีแม่ชี ๒ คนเท่านั้น แม่ชี
● คนหนึ่งแก่ อายุ ๘๐ ซึ่งแม่นوال แล้ว
● ลูกแม่ชีนวลอีกคน เป็นแม่ชีเหมือน
● กันนั้นแหล่ะ กระบวนการแห่ง เรียกว่าเข้า
● โบสถ์ ไม่ได้เวียนรอบโบสถ์อะไร เข้า
● ไปในโบสถ์ แต่ที่นี่เพื่อคนหนึ่งมีสาย
● สร้อยห้อยคอ บอกว่า เข้าย.. นาค
● คอเปล่า เอาสายสร้อยแขวนหน่ออย
● เข้าย.. จะบวชแล้วจะไปแขวนทำไม่
● แขวนหน่ออยฯ เลยให้สายสร้อยแขวน
● เสียสายหนึ่ง ความจริงไม่เคยแขวน
● สายสร้อยกับเข้า ตั้งแต่เด็กๆ มา ก็ไม่
● ค่อยชอบใช้ ถ้าเข้าให้หุงผ้าใหม่นี้ ต้อง^๑
● พับไว้ได้ที่นอนให้มันยุ่ยเสียก่อนเจึงเอ
● ไปผุง มันเป็นอย่างนี้ มันแปลกมนุษย์
● อยู่หน่อยเรื่องนี้ คือไม่ชอบใช้ของ
● ใหม่ๆ กับเข้า เลยเข้าแขวนสายสร้อย
● ประเดียวเดียว แล้วก็เข้าบัวช บัวช
● แล้วก็อยู่รัดนั้น.

● ในพระราชานั้นแหล่ะ ครูใหญ่
● ลาออก ก็เลยได้เป็นครู ความจริงเป็น
● ครูนิกเกียนิกตั้งแต่เมื่อเด็กๆ เคยนึก
● ว่า เราໂທชั้นต้องเป็นครู ทำไม่จึงได้
● นึกอย่างนั้น เพราะว่าเห็นครูไม่ถูกตี
● มือ ไม่ถูกตี มั่นสบาย นึกในใจอย่าง
● นั้น นึกว่า ภูໂທชั้นต้องเป็นครู เลย
● ได้เป็น เป็นครูใหญ่ เป็นครูน้อย เป็น
● การโรงด้วยในด้ว.

● แล้วโรงเรียนก็ไม่น่าพิสมัย
● อะไร เป็นโรงมุงจากไม่มีฝา กัน มีลูก
● ทรงตีห่างๆ ไม่ให้ว้าเข้าไปได้เท่านั้น
● เอง มีเด็ก ๓ ชั้น ป.๑-๒-๓ รวมแล้ว
● ๓๕ คน ก็ต้องวิ่งสอน สอนชั้นนั้นนิด
● สอนชั้นนี้หน่อย วิ่งกันอยู่ในห้องแคบ
● นิดเดียว สอนโรงเรียนไป เรียนนัก
● ธรรมไปด้วย ปืนนั้นสอนนักธรรมตก
● เพราะว่าอยู่กับสอนเด็ก ไปสอนนัก
● ธรรมตรีไม่ได้ ปืนน้ำเรียนใหม่ สอน
● เด็กไปด้วย เรียนด้วย ก็สอนนักธรรม
● ตรีได้ สอนได้อาดีเลยได้ที่ ๑ เวลา
● ได้ที่ ๑ นี่ ๑ ทั้งหมดหลักเก็ต พระ
● ชาวภูเก็ตองค์หนึ่งชื่อพระแวง ได้ที่ ๑
● เมื่อ กัน แต่ว่าแพ้อาตามา ตรงไหน
● ตรงกระทุนนี้เอง เข้าเอกสาระทุ่มมาอ่าน
● วางลังที่ ๑ มี ๒ องค์ เลยให้เอกสาระทุ่
● มาอ่าน อ่านก็สู้อาทิตมาไม่ได้ เข้าให้

- ປຶວດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

แต่งกระทุกว่า น สิยา โลกาทุมโน -
อย่าเป็นคนรกรถ ก อาทิตย์แต่งเสีย
สวยงาม พอยาเมื่อานแล้ว เจ้าคุณ
เนกขัมมนูนี เจ้าวาราสวัดสัมพันธวงศ์
เป็นแม่ก่อง บอกว่า ยื้อ! ต้องให้อองค์
นี้ กระทุเช้าแต่งดีมาก เลยได้ที่ ๑ ได้
รับรางวัลนาพิกัดตั้งเรือนหนึ่ง ของ
พระยาอมรสักดิ์ประสิทธิ์ (พ่วง บุน-
นาค) เป็นเจ้าเมืองภูเก็ตเวลาナン ได้
ผ้าไตร ๑ ไตร กับนาพิกา ๑ เรือน
ก็เป็นเรื่องภูมิใจว่าได้รางวัล.

อยู่ที่รัตนองต่อมา เป็นครูอยู่ พอดีอายุครบบวช ๒๐ ปี คุณไยมผู้หญิงสิ่งไร บอกว่า..ไปไหนแม่ไม่รู้ แต่อายุครบบวชต้องกลับบ้าน ก็มาบ้านบวช นึกถึงคำสั่งนี้อยู่ตลอดเวลา ว่าอายุ ๒๐ ต้องไปบวชให้แม่. ที่บวชเป็นสามเณรนี่ไม่คิด ไม่เข้าบัญชี แต่ต้องไปบวชพระให้แม่ เลยไปลาอาจารย์ บอกว่าจะต้องไปบวชแล้ว งานครูไม่ลาออกจาก เพราะคิดว่าจะกลับมาอีก แต่ว่า ขอให้ยอมฟังต่อไป....

พอไปถึงบ้านที่พักลงได้ ๕
วันก็บวชพระเลย ไม่ได้มีงานอะไรหรือ
หาราตามแบบที่เข้าทำ เมืองพัทลุงนี่
ถ้าบัวลูกนี้มันใหญ่ อย่างนี้อยู่ต้องกลับ

- วัวตัวหนึ่ง ต้องมีเหล้าเก็บน้ำสัก ๒-๓
  - ให้ ก็จะมีชื่อเสียง. ความจริงโดยมาก
  - ชอบอย่างนั้น แต่ตอนหลังโอมไม่ชอบ
  - เลยไม่มีอะไร บวาง่ายๆ บวางเร็ว
  - แล้วคิดว่าจะกลับระนอง แต่เพื่อนที่
  - ซื้อแบนนี่ เราก็เห็นเก็บข้าวเก็บของ จัด
  - เนื้อตัวอยู่ สามว่าจะไปไหน ไปนครฯ
  - พรุ่งนี้ อ้วว..ไปด้วย นึกขึ้นมาอย่าง
  - นั้นเองแหละ จะไปด้วย. ไปทำไม้ ก็
  - เราไปทำไม้ลัง ไปเรียนหนังสือ ผูกกี
  - ไปเรียนตัวชี้; ไปไม่ได้ "ไม่มีที่จะอยู่"

- ช่างมันเก梧ะ ไปก็แล้วกัน เลยก็เขียน
  - จดหมายไปทางรั่นของว่าลาออก ไม่
  - เก้าแล้ว จะไปเรียนหนังสือเมืองนครฯ
  - จะไปเรียนบาลี ก็เลยมานครฯ มาทั้งๆ
  - ที่ไม่รู้ว่าจะมีที่ซุกหัวหรือไม่.
  - ไปถึงเมืองนครฯ ก็ไม่มีที่
  - จริงๆ ในวัดหน้าพระธาตุนั้นไม่มีที่
  - นอนแล้ว ก็เที่ยวเดินหา เดินไปเดิน
  - มาเมื่อกวีอุ่นหลังหนึ่ง ข้างบนมีคันอยู่
  - แต่ห้องระเบียงไม่มีคัน มันเล็กเหลือ
  - เกินห้องระเบียงนั้น อะความอนนี้
  - เท้าจดฟานิ้น หัวชันfansีพอดี ถ้าจะ
  - กางแขนอย่างนี้ไม่ได้ ห้องมันแคบ
  - กางได้เพียงแค่ศอกเท่านั้นเอง แล้ว
  - กินอนอยู่ในห้องนั้น.

- อาทิตย์ในห้องนั้น ๒ ปี
  - เพื่อนที่มีที่อยู่นั้นขาย ๓ ครั้ง เดียว
  - ย้ายๆ อาทิตย์ไม่ย้าย อยู่มันในห้อง
  - น้อยนั้นแหละ ข้างบนสามเณรอยู่
  - พระอยู่ข้างล่าง เนตรโถ่งอยู่ข้างบน ชื่อ
  - สามเณรเรียน เวลาหนึ่งอายุคราวกัน
  - ความจริงเรียนมาด้วยกัน แต่แก่ไม่ได้
  - บัวเท่านั้น ภาวดีชี้รายใส่ทุกที่
  - ภาวดีให้มันลงในห้องอาทิตย์ทุกที่ ก็
  - ทำเฉยไม่รู้ไม่ซึ้ง เช่างเข้าเตือน ภาวดี
  - กิจการไป เรากำสังใจ เรามาเรียน
  - หนังสือ กิจเรียน เรียนนักธรรมโก ที่
  - วัดหน้าพระธาตุได้ เรียนนักธรรมເກົ
  - ໄດ້ທີ່ນັ້ນ.

- ตอนได้นักธรรมชั้นโน้น เริ่ม
เป็นนักเทคโนโลยี การที่จะเริ่มเป็นนัก
เทคโนโลยี นำข้า คือว่า ยังเทคโนโลยีกับ
เขามาไม่เป็นหรือ แต่ว่าได้นักธรรมโภ^{โภ}
แล้วไปปรึกษาพราภูโมกข์ให้ได้ เพื่อ
สอบธรรมชั้นเอก มีพระองค์หนึ่งบอก
ว่า คุณท่องป้าภูโมกข์ไปท่องที่วัด
ปากนกรดีกว่า วัดปากนกราเมืองไม่
ลำบากเรื่องบินทนาที ยืนแห่งเดียว
คนมาใส่เต็มบาร์ แล้วอนท่อง
สนายน เลยไปที่นั่น.
วันนั้นเป็นวันพระ ๘ คำ

วันนี้เป็นวันพระ ๙ ค่ำ

- ເວັດຂອງບ້າພເຈົ້າ -

ຢູ່າຕີໂຍມມາກັນຫລາຍ ອາດມາກາມວ່າ
ມາທຳໄມ ..ມາພັ້ງເຖິງ.. ໄຄຣເທັນ.. ໄຄຣເທັນ
..ກ່າວແລະເຖິງ.. ຂໍ້ອ! ເຖິງມີເປັນ
..ຂີ, ໄດ້ນັກຮຽມໂທແລ້ວ ມັນຕ້ອງເຖິງ
ໄດ້. ເອ? ຄ້າຈະແຍ່ນາ ນອກຕັ້ງເວົ່າມັນ
ຈະແຍ່ນາ ເຂົກໜັກທີ່ໃຫ້ຂັ້ນຮຽມສັນ
ເຖິງ. ພອຊັ້ນນັ່ງບັນຮຽມສັນຈັບພັດ
ໃຫ້ສືລ ມັນສັ່ນເອາເລຍເຫຼືອຢູ່ມັນ
ສັ່ນຈັນຮຽມສັນໄຫວເຊີວະນະ ຂໍ້ອ..ກໍາ
ໄປອ່າຍ່ານັ້ນ ແຕ່ກີໃຫ້ສືລໄດ້ ນະໂມ ຕັສະ
ກວາໂຕ ກົວໄປໄດ້ ໄດ້ສືລເຮັດວອຍ ແລ້ວ
ກີເຖິງ ທັ້ງໆ ທີ່ສັ່ນອ່າຍ່ານັ້ນແລະ
ເຖິງປຸ້ດີໄປເລຍ ໄນຮູ້ວ່າວ່າໄວ ວ່າໄປ
ໄດ້ ຢູ່າຕີໂຍມນອກວ່າເຖິງຄລ່ອງ ຈັນ
ໄມຮູ້ວ່າເຖິງເຮືອງວ່າໄຣ. ແຕ່ເຂົກໜັກ
ສຸນກີໄປເລຍ; ນີ້ເປັນຄັ້ງແຮກ.

ຕ້ອມວ່ານ໌ທີ່ເຂົາຫາພະ
ເຖິງຄຸ້ງ ທີ່ວັດໜ້າພະລານ ໄກລ້າງ ແລ້ວ
ນັ້ນ. ພະນາຫຼວມຍຸດຍຸດວ່າ ບັນໄປ
ເຖິງຄຸ້ກັນເຂົາຫັນຍ່ອຍໄດ້ໄໝ? ເຖິງ
ຄຸ້ນີ້ເຖິງຍ່ອງໄຣ ນອກວ່າ ດາວໂຫນນ
ກັນຊີ ດາວໂຫນນກາມ ດາວໂຫນນຕອນ. ແລ້ວ
ຈະໄຫຼຜົມຕອນຫີ່ວ່ອຜົມຄາມລະ? ໄທັດວນ
ເຂົາໄດ້ ຄ້າອ່າຍ່ານັ້ນ ກີໄປເຖິງ ພອຊົງ
ວັນເຖິງ ເຖິງຄຸ້ມັນຕ້ອງອາຮັມກັກຄາ
ຕ້ອງວ່າຫຼັກຮຽມສັນ ເອ? ວ່າໄລລະ

- ເລຍໄປຂອ້ອນຫັນສືອ “ຄູ່ມືອນກັກເຖິງ” ມາ
- ເຄົາມາອ່ານ ທ່າມນຈະວ່າໄມໄດ້ ມັນເພີ່ງ
- ທັດ ເຊີນດີກວ່າ ອັດໄສໃນລານ ໄປລຶ່ງກີ
- ວ່າພະຍາພວັງໄປອ່າຍ່ານັ້ນ ເພຣະອັດ
- ເຂົາຂອງເຂົານາ ໄມໄດ້ວ່າປາກເປົ່າ ວ່າ
- ໄດ້ເຮັບຮ້ອຍ ຕອນລົງກີວ່າອີກ ກີອັດໄປ
- ດ້ວຍ. ຕອນດັ່ງ ຕອນມັນໄມ່ຢາກອະໄຣ
- ເຖິງເຮືອງ “ນຸ່ງກົງກີຢາວັດຄຸສຳ” ທານ
- ສືລ ກວານາ. ອົງໂນນີ້ກີດາມວ່າ ທານ
- ຄົກຂອ່າໄຣ ທານຄືອກາຮີໄທ ກີຕອນໄປ
- ອ່າຍ່ານັ້ນ ມັນຈະຢາກອະໄຣ ເຮົາເຮັນມາ
- ແລ້ວ ຕອບຄລ່ອງໄປເລຍ. ຕອນຊື່ນີ້ດີ
- ຕອນລົງກີດີ ດາວໂຫນນວ່າ ທ່ານບັນເຖິງ
- ດີ ຄວາມຈິງຕ້າເອງມັນແຍ່ງ ຮູ້ວ່າມັນໄມ່
- ໄດ້ຄວາມອະໄຣ.
- ແຕ່ວ່າທີ່ເມືອງຄຣຍ ນີ້ດີອ່າຍ່າ
- ນັ້ນ ນະຄຣີຮຽມຮານນີ້ ໂຍມໄມເຄຍ
- ໄປ ມີພະນາຄຸ້ງ ຮອບງ ພະນາຄຸ້ງມີ
- ວິທາຮົດ ເຮັກວ່າຮະບັບ ຮະບັບ
- ວິທາຮົດນີ້ເປັນທີ່ຝຶກນັກເຖິງ ເພຣະ
- ວ່າມີຮຽມສັນມາກ ໂຍມຕັ້ງຮຽມສັນ
- ໄວ ບາງຮຽມສັນມີຄົນພັງ ຕ ດາວເກ່າ
- ນັ້ນເອງ ບາງຮຽມສັນ ۵ ດາວ ບາງ
- ຮຽມສັນ ۱۰ ດາວ ບາງຮຽມສັນ ۲۰
- ນັກເຖິງໄມ່ງ ກີໄປເຖິງຮຽມສັນ
- ຕ ດາວກ່ອນ ແມ່ນືກໄດ້ບັນໄດ້ຄາຣາ
- ອ່າຍ່ານັ້ນແລະ ໄດ້ບັນໄດ້ຄາຣາຂອງການ
- ເປັນກັກເຖິງ. ໄປເຖິງນີ້ຮຽມສັນທີ່ມີ
- ຕ ດາວ ດ້ວຍໄປໂທໂດຍ
- ລຳດັບ ແລ້ວໄປເຖິງຮຽມສັນທີ່ດີດັບ
- ອົງຄົກພະນາຄຸ້ງ ຕ ຮຽມສັນນັ້ນຄົນນາກ.
- ອາດມາໄມໄດ້ໄຕລຳດັບອ່າຍ່ານັ້ນ ເວົກ
- ເຂົ້າຂັ້ນໄຫຍ່ເລີຍ ຂັ້ນຍອດເລີຍ ໄປເຖິງ
- ອົງຮຽມສັນທີ່ເຊີ້ງພະນາຄຸ້ງດ້ານຕະວັນ
- ອອກ ໄປເຖິງຮຽມສັນເກົ່າໂປຣະນ
- ຂັ້ນໄປນັ້ນ ແລ້ວກີອ້ອນຫັນສືອໄປອ່ານກີໄດ້
- ມັນສືອແບນຮຽມດານນີ້ແລະ ວັນໄຫ້
- ຄືອະໄໄມ່ອ່າກີແບກໜັ້ນສືອໄປອ່ານ
- ໂດຍຝັງດູພະຍົງ ກີໃຫ້ໄດ້.
- ຕ່ອມາ ເມື່ອເຂົາພັກກັນແພຣ
- ທ່ານຫຼັ້ນ ວັນທີ່ຄົນປົງບົດຕິງານຮັບໃຊ້
- ທ່ານຫຼູ້ງລາງ ເຂົາເຮັກທ່ານລາງ ລ
- ນັ້ນ. ບ້ານທ່ານກລາງນີ້ມີເຖິງຄລ່ອດ
- ພຣະຊາ ອົງຄົກທີ່ເຖິງ ۳ ຄັ້ງ ຍກທີ່
- ນັ້ນ ໂຍມນັ້ນມາພັງແລ້ວກີຂອບໃຈ ໄປ
- ເລີ່ມໃຫ້ທ່ານກລາງພັງ ທ່ານກລາງອຍາກ
- ພັງ ເລີກທີ່ຕ້ອງໄປເຖິງ ທີ່ນີ້ຕ້ອງເຖິງ
- ປົງປົກການແລ້ວ ກີເຖິງໄດ້ຄົລ່ອງ ເພຣະ
- ເຖິງລາຍກັດທີ່ແລ້ວ ໄປລຶ່ງ ເຖິງ
- ພຣະເຖິງກັດທີ່ແລ້ວ ໄປລຶ່ງ ເຖິງ
- ຍາກບ້ານທ່ານກລາງນີ້ ທ່ານມີເທິ່ງແລ່ມ
- ໄຫຍຸເບື້ອເຮີມ. ຄ້າເຖິງເທິ່ງໄມ່ໜົດ
- ທ່ານວ່ານ້ອຍໄປ ຄ້າເທິ່ງໜົດແລ້ວ

- ჩივიტებით ხამურა -

เทคโนโลยี ไม่เจน ท่านว่ามากไป ว่าอย่าง นั้น เทคโนฯ กากว่าไม่เป็นไร เรา มันเทคโนโลยี จบพอดี กับ เทียน ทุกที่ อาตามาเทคโนโลยี ให้จบพอดี พอกขึ้นเทคโนโลยี ที่เทียนไปด้วย ว่า ไปด้วย พอกเทียน ดับก็จบพอดี ท่านกล่าวช่วงว่า เทคโนฯ พอดีๆ ให้พอดีกับเทียน ไม่ใช่เรื่องอะไร แล้วก็เทคโนโลยี ๓ ก้ามาร์กิก แล้ว ได้เทคโนโลยี บอยๆ ค่ายเทคโนโลยีมากขึ้น.

ต่อมาก็ไปเทคโนโลยี ไป เทคโนฯ ทางเข้า เรียกว่าทางหนีของ เมืองนครฯ ทางทิศตะวันตกมีภูเขา เรียกว่าวังไทรคีรีกัน ดินดอน ทำดีทั้ง นั้น มีสวนทุเรียน สวนพลอยอะ ไป เทคโนฯ ไกลออกไป เทคโนฯ ย่างนั้นก็ เป็นนักเทคโนโลยี เรื่อยๆ ไป เวลาได้นักธรรมโถ เรียนนักธรรมเอก ก็เป็น นักเทคโนโลยี ยามา เทคโนฯ ไม่หยุด เทคโนฯ เรื่อยไปในที่ต่างๆ เริ่มเป็นนักเทคโนโลยี อย่างนี้.

เมื่ออยู่เมืองนครฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ต่อ กับ ๙๖ เวลา นั้นมีพระ ผู้ร่วมเมืองไทยองค์หนึ่ง ชื่อพระ โลกนาถ. มาถึงหนังสือพิมพ์ลงข่าว เกรี่ยวกรา อาตามาเป็นคนชอบอะไร เกรี่ยวกรา อยู่ในสมัยนั้น พอก่อน

- เสร็จแล้วใจมันคิดขึ้นมาเชียวนะ ต้องไป กับพระโลกนาถ. จะไปเผยแพร่พระ ศาสนา ความจริงเป็นความคิดเด็ก. สมัยนั้นยังเด็ก อายุเพียง ๒๑-๒๒ ยัง เด็กอยู่ ไม่รู้อะไร อยากจะไป เลยเที่ยว ไปเดินพุดในวัดว่า เราต้องไปครัวนี้ แห่ง ไปเผยแพร่พระศาสนา ไปถึงกรุง rome เดินไป ต้องไป. เพื่อนผุ่งบางคน ก็ว่า อย่าไปเลย แต่บางคนบอกว่าไป ด้วย มีหลายองค์ พระจะไปหลายองค์ จะทำยังไง เอาสถานศรีที่ไหนเสียค่า รถไฟลั่ง จากนครยังกรุงเทพฯ เวลา นั้น ๑๐ กว่าบาทแฟ้ม มันแพงนะ เงิน ล่ะทำยังไง. ก็บอกว่าไม่เป็นไร เดียว เรียกประชุมพระ ๓๐ องค์ ได้พระ ๓๐ องค์ แจกระดาษองค์ละแผ่น เขียน ตามคำบอกรว่า อาตามากับเพื่อนผุ่ง อีก ๑๐ รูป จะเดินทางไปเผยแพร่พระ ศาสนา ไปปลิวโฆษณาให้พระช่วย เยี่ยน ๓๐ องค์ เขียน ๓๐ แผ่น เขียน ๓ ครั้ง ได้ ๓๐ แผ่นพอแล้ว แจกใน เมือง เอาไปแจก แล้วก็นัดพังเทคโนโลยี ให้หยุดคืนนั้น เทคโนฯ คู่ด้วย คนมา พังกันอย่างมาก many ได้บังจัยสำหรับ เป็นค่าเดินทางพระ ๑๐ รูป.
- จิวรครร สะพายบาตร ไม่มีกลดจะ แบก เดินจากวัดหน้าพระธาตุมาท่าหัว ไปสถานีรถไฟ เดินไป ไม่ขึ้นรถ ให้ คนเห็นตื้นเต้นหน่อย. ชาวบ้านก็เดิน ตามกันเป็นแก้ว พระจะไปเมืองนอก กันแล้ว ไปดูกันใหญ่.
- เย็นวันนั้น โยมมา โยมผู้หญิง มาเลย โยมผู้ชายกำลังป่วยอยู่ มาถึง ก่อน เทคโนฯ อกว่าไปอย่างนี้ ไปเพื่อ ศาสนา ไปทำงานเป็นประโยชน์ เทคโนฯ ให้โยมพัง โยมก็ยังไม่เห็นด้วย อยู่นั่น แต่ว่าไม่กล้าคัดค้าน.
- โยมมาเห็นด้วยตรงไหน? ตอนมาถึงสถานีรถไฟ เอาม้าดัวหนึ่ง อาตามาขึ้นยืนบนม้าที่หลังสถานี ทั้ง พระทั้งชาวบ้านเป็นจำนวนพัน ยืน กันเต็มไปหมด อาตามาขึ้นป้ารอกา ยืนพุดเรื่องการไปเผยแพร่พระศาสนา. โยมบอกที่หลังว่า โยมสนับนัยใจตรงนี้ สนับนัยใจตรงที่เห็นลูกชัยไปยืนพุด เท่านั้นเอง ใจมันสนับนัยตรงนั้น เลย นึกว่านั้นลูกกูมายืนพุดอยู่บนม้านั่น แล้วก็เลยไม่ขัดคือ ไปก็ไปเกิด

= ເຊີດຂອງຫ້າພົຈຳ =

เพราะเห็นว่ามันเด่นอยู่ในหมู่คนเท่านั้น พ่อแม่ก็อย่างนั้นแหล่ะ เป็นธรรมดายิ่งๆ พอได้รู้แล้ว ก็เหมือนกันได้ใจตรงนั้น. แล้วก็เลี้ยงอาหารเดินทางมาชั่วรถไฟ จำได้ว่า นายอำเภอเมืองมาด้วย เวลาหนึ่นเป็นโขym ไวยาวัจกร สั่งอาหารอะไรมาเลี้ยง.

ครั้งแรกไม่เคยเข้ากรุงเทพฯ
ไม่รู้จะไปพักที่ไหน แต่ก็ได้โทรเลขมา
ถึงคุณครุฑ์ พرحمานพ ซึ่งเป็น
ญาติกัน บอกว่าถึงกรุงเทพฯ รถด่วน
เวลา้นั้น ครุฑ์คงเหมือนกัน เอ! มา
กันทำไมตั้งมากมาย แกก็ไปรับที่
หัวลำโพง รับแล้วถามว่าจะไปไหนกัน
ไม่ทราบว่าจะพักที่ไหน? ไม่รู้ ไม่รู้!
เหมือนกัน จะพักที่ไหน คุณครุฑ์เลย
ถามว่า ถ้าอย่างนั้นแล้วจะไปไหนต่อ
บอกว่าจะไปกับพระโภเกนาถ ก็รู้ว่าอยู่
ที่วัดบวรฯ กิพาไปพักวัดบวรฯ พัก
คงจะสูง ไปถึงพักวัดบวรฯ.

รถมาถึงกรุงเทพฯ ตอน
เที่ยงนี้มันร้อน ก็จะอาบหน้า ตามพระรูป
ในวัดว่าเขารอบที่ไหนกัน พระก็ชี้ไป
ในคุนั่นแหล่ะ คุณวัด บอกว่าอาบที่
นั่น นึกในใจว่า เอ? รามังคนบ้าน
นอก เข้ากรุงเทพฯ ครั้งแรก ชาว

- กรุงเทพฯ จะตั้มให้อาบห้ามสกปรกเสียแล้ว น้ำในคูมันสกปรก มองแล้ว น้ำบ้านนอกสะอาดกว่า น้ำที่ไม่ไหว ถูก่อน ทนร้อนไปก่อน อย่าไปอาบ เดียวเข้าจะหัวเราะ เลยนั่งเฉยวๆ พอก้อนเย็นเห็นทั้งพระทั้งเนตร ลงไปคำผุดคำว่ายกันในคุนั้น อ้อ! เขามีหลอกหรือก แล้วก็ลงไปอาบกับเข้าด้วย.
  - นอนกลางคืน ไม่มีมุ้งกางคืนเดียวเท่านั้นหน้าพรุนไปหมดทุกรูปเลย. เมื่อนอนกับเป็นไข้ทรพิษ ยุงบ้างกอกอเล่นงาน. ตื่นเช้าออกไปบินทบำด แกรวอบๆ กำแพงนั้น ก็ได้ข้าวมาฉัน ยุงกัดเสียหลายคืน. ที่หลังขึ้นไปฝ่าเจ้าอาวาสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ ที่สิ่นบุญนี้แหละ ท่านเห็นหน้าถามว่า..ทำไม่หน้าตาเป็นอย่างนั้น.. บอกวายุ่งกรุงเทพymันต่อยครับผม ..ไม่มีมุ้งหรือ?.. ไม่มีครับ. ท่านเลยลั้งพระให้อาสาซึ่งไปแจกลองค์ละหลังๆ เลยได้นอนมุ้ง.
  - ต่อจากนั้นก็พากอยู่สัก ๒อาทิตย์แล้วก็เดินทางออกจากกรุงเทพฯ วันที่ ๑๕ มกราคม จำได้ปี พ.ศ.๒๕๗๖ หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง. เดินทางออกจากวัดบวรฯ เป็นกระบวนการประมวล ๔๐ องค์ ไปวัดพระแก้ว ไปบุชาพระแก้ว เสร็จแล้วเดินจากวัดพระแก้วมาตามถนนราชดำเนิน ผ่านวังปารุสกัณฑ์ เวลานั้นคุณหลวงประดิษฐ์มนูธรรมยังอยู่หลวงวิจิตรวาทการ หลวงอะไรๆ หลายหลวง ออกคุยกับพระโลภนาກ แล้วพากเราก็เดินทางออกมานึงเพียงบางชื่อเท่านั้นเอง นอนที่นั้นนอกพักที่นั้น.
  - ชาวกรุงเทพฯ ยังเอาอาหารมาถวายในตอนเช้า ข้าพเจ้าได้เห็นคุณสัญญา ธรรมศักดิ์ สัญนั้นท่านยังหนุ่ม นุ่งผ้าม่วงใจกระเบน เจ้าคุณลัดพรีธรรมประคัลป์ กินนุ่งใจกระเบน มาเป็นลูกศิษย์พระโลภนาภ มานภูมิติวัชรราก เรื่องนั้นเรื่องนี้ ติดต่อเรื่องหนังสือเดินทาง. ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงอุปถัมภ์ให้รุปضة ๔๐ บาท ให้หนังสือเดินทางด้วย ได้เรียนร้อยก็ออกเดินทาง.
  - เรื่องการเดินทางนี้ก็น่าฟังยีดยา เล่าให้ยอมฟังแล้วสนุกกันใหญ่ แต่เวลาที่ ๑๐ โมงครึ่งแล้ว หยุด..จัดแจงอาหารเสียพระกันเสีย

- ჩეტი ხა ფერა -

ก่อนตอนเพล ถ้าโยมไม่เบื่อไม่หน่าย
ตอนบ่ายเล่าต่อ กินข้าวที่นี่กันก็ได
คงจะมีอาหารเลี้ยง โยมบอกมีอาหาร
มาเลี้ยงยะ พระที่มาฉันก็ไม่ได
นิมนต์ เพราะไม่รู้ว่าจะมีอาหารสัก
เท่าใด ครมภกเสี้ยงทั้งนั้น เลี้ยงกัน
ไป เหลือก็แจกลญาติโยมต่อไป.

การทำบุญอายุในวันนี้ กับ
ป้าภูกาตตอนเข้านี้ ขอหยุดไว้เพียงนี้
ก่อน ตอนบ่ายพังต่อ ถ้าโยมจะอยู่พัง
ต่อ ตามสมควรแก่เวลา ขอหยุดไว้แต่
เพียงเท่านี้ ขอความสุขความเจริญ
จะมีแก่ญาติโยมทั้งหลาย จงทั่วทั่วทุก
ท่านเทอญ.

ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย

ตอนต่อไปนี้ ก็จะได้เล่าต่อไป
ต่อจากเมื่อตอนเช้า เมื่อตอนเช้าเล่า
ค้างไว้ถึงตอนที่ว่า พระชาวต่าง
ประเทศชื่อพระโลกนาถ ได้เดินทาง
มาประเทศไทยแล้วซึ่งพระภิกษุ
ใจสิงห์ จำนวนสัก ๑๐ รูป เพื่อให้ร่วม
เดินทางไปกับท่านเพื่อเผยแพร่พระ
พุทธศาสนา อาทิตย์เวลาหนึ้น เป็นพระ
บัวซึ่งได้เพียง ๒ พระชา กำลังหนุ่ม

- จิตใจกำลังคิดว่าพระจะทำสิ่งนั้นสิ่งนี้
- โดยไม่ได้คิดให้รอบคอบเท่าใดนัก
- ความจริงเรื่องการไปนั้น จะทำอะไร
- ก็ไม่ได้หรอก เพราะว่ายังไม่มีความรู้
- ความสามารถพอ แต่ว่าอารมณ์ที่เกิด
- ขึ้น อย่างจะไปนี่มันมีมาก ก็เลยออก
- เดินทางจนมาถึงกรุงเทพฯ แล้วก็ได้
- ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ
- คืนแรกพักที่บวงซื่อ ในการ
- เดินทางไปตลอดทางนั้น เราไม่มี
- ความสุข ต้องนอนกลางแจ้ง ญาติ
- โยมอาจจะนึกว่าอยู่มิเล่นงานรบกวน
- แย่หรือ แต่ยังมันไม่นึกว่ามีคนอยู่
- ในทุกๆ วันนี้ก็ว่าค่อนอยู่ในตลาดทั้ง
- นั้น เลยมันแท้ไปกินคนในตลาด พระ
- ที่นอนอยู่ในทุกๆ ไม่ได้อดร้อน นอนได้
- สบาย นอนกันอนุ่งนั่นเรื่อยไป เวลา
- ออกเดินทางนี้เป็นฤดูหนาว เดือน
- มกราคมกลางๆ เดือน อากาศหนาว
- มากอยู่ พ้ออกจากบวงซื่อ ไปถึงรัง
- สิต ดอนเมือง ประดุน้ำพระอินทร์
- เรื่อยไปนี่หนาวมาก ลมแรงในเวลา
- กลางคืน พากเราที่ออกเดินทาง เป็น
- หวัดกันงอมแงมไปตามๆ กัน เพราะ
- ร่างกายยังไม่คุ้นกับธรรมชาติ แต่ก็ไม่
- เป็นไร เมื่อเดินทางต่อไปได้ ๒
- อาทิตย์ ร่างกายเกิดความด้านทาน
- หนวกหันได้ ร้อนหันได้ หวัดที่เคย
- เป็นมันก็หายไป ไม่ลำบากเดือดร้อน
- อะไร เดินทางไปตามเส้นทางรถไฟ
- บัง หลีกออกจากกรุงเทพฯ ถ้าเป็น
- เมืองใหญ่ก็พักหลายคืน เช่น อุบลฯ
- ลพบุรี นครสวรรค์อย่างนี้พักนาน.
- ในการเดินทางไปนั้น เรายังได้
- จัดให้มีการแสดงธรรมแก่ประชาชนที่
- nanopb::Person บนบานในตอนค่ำ พระที่แสดงธรรม
- ได้ในหมู่ที่ไปนั้น มีไม่กี่รูป แล้วอย่าง
- จะบอกญาติโยมไว้หน่อยว่า เป็นพระ
- ที่มาจากภาคใต้ทั้งนั้น ที่เป็นนักแสดง
- ธรรมในหมู่นั้น คือมีท่านเจ้าคุณ
- ประภาษิตพุทธศาสนา เวลาโน้นเป็นเจ้า
- คณะจังหวัดชุมพร เวลาหนึ่นท่านซื่อ
- บุญชวน เช magna_rict เป็นนักเทคโนโลยี
- หนึ่ง อาทิตย์เป็นนักเทคโนโลยีองค์
- หนึ่ง อาทิตย์เป็นนักเทคโนโลยีองค์
- หนึ่ง แล้วยังมีพระอีกองค์หนึ่งเป็นเทคโนโลยี
- ได้ พากเราผลัดเปลี่ยนกันแสดง
- ธรรมแก่ประชาชนทุกคนทุกแห่ง ใน
- ที่บังแห่งพระโลกนาถเทคโนโลยีก่อน
- และมีคนแปลเป็นภาษาไทย ล่ามที่
- ช่วยแปลเป็นภาษาไทยสมัยนั้น ซื่อ
- ครุเหลี่ยม เป็นนักเขียน ไปเรียนต่าง
- ประเทศ สมัยเดียวกับเจ้าคุณธรรม

- ເວັດຂອງຫ້າພເຈົ້າ -

ສັກດົມຕຣີ ແຕ່ວ່າສັດສັດທ່ານໄມ່ຄ່ອງ
ຍະເຮັບຮ້ອຍ ເລຍກົອກມາ ທ່ານເຫັນ
ນພວກເຮົາເດີນທາງກີໄປດ້ວຍ “ໄປຢ່າງ
ໜິດຊູດກົດໝ່ອນກັນ ດືອນຸ່ງຜ້າເພີ່ງ
ຄ ພື້ນເໝືອນກັນ ມົກງາງເກີງໄປດ້ວໜຶ່ງ
ເສື່ອດ້ວໜຶ່ງ ມ່ວກໃບໜຶ່ງ ຜ້າອັນນໍາ
ຜື້ນໜຶ່ງເກົ່ານັ້ນ ໄມ້ເຫັນໜຶ່ງ ແກ້ງ
ໄປກັບພວກເຮົາໄດ້ ຈົນກະທັງສິ່ງເມື່ອງ
ຢ່າງກຸ່ງ ໃນຜ້າຊຸດນັ້ນແລະ “ໄປໄດ້ ໄປ
ເປີ່ຍ່ານຊຸດກັນຕ່ອມ່ອດື່ນຄຣສວຣົກ. ມີ
ຄະໜຶ່ງທີ່ເຄີຍເຮັນເປັນລຸກຄົມຍົມເຫັນ
ເຂົ້າ ກີ່ເລີຍຈັດແຈງໜ້ອກາງເກີງໃໝ່ ເສື່ອ
ໄໝມໄ້ໄ້ ໄດ້ເປີ່ຍ່ານ ເປັນຄົນທີ່ແປລ
ປາຽກຄາເກີງມາກ ພາຫັນກົດໝ່ອເລີດທີ່
ເດີວາ ແປລແລ້ວຂັ້ນ ຫ້ວເຮັກນັ້ນອ
ຫຍ່ໄປກີ່ມີ ແປລດີ.

ດ້າພະໂລກນາຄາເທັນແລ້ວ
ພວກເຮົາເກີງເທັນຕ່ອກັນຢູ່ໄມ້ໄປ
ທໍາກັນໄປຢ່າງນີ້ທຸກວັນຈຸ່ງ “ໄປສິ່ງ
ນຄຣສວຣົກນີ້ ພັກຍູ້ຕັ້ງເດືອນ ພັກຍູ້
ທີ່ປໍ້າຫັດພຣມຈົຍວາສ ວັດລິ້ງຂັ້ນ
ຢູ່ໄມ້ໂຍມໝາວນນຄຣສວຣົກນີ້ ມາກັນເປັນ
ການໃໝ່ ມາພັ້ງນຮມເທັນທານ
ກົມරັບຕີລີ ກິນຝັກລວດຊີວິຕີໄປກີ່ມີ
ເໝືອນກັນ. ອອກຈາກນຄຣສວຣົກດີເດີນ
ທາງຕ່ອໄປ ຂັ້ນຮັກໄປລົງເຕັມພິ່ນໂລກ

- ເລຍກົດເດີວາ. ພັກພິ່ນໂລກ ສ ວັນ ຢູ່າຕີ
- ໂຍມກົມາພັ້ງນຮມກັນອ່າຍ່າຍເຄຍ ແລ້ວ
- ເດີນທາງຕ່ອໄປອົກ ຈົນກະທັງໄປສິ່ງ
- ສວຣຄໂລກ “ໄປສຸໂຫ້ຍ”. ພອຕອນໄປສິ່ງ
- ສຸໂຫ້ຍນີ້ ເຮັດແປ່ງກັນອອກໄປ ຄົມມີພວກ
- ນີ້ສ່ວນນັກງາມຈາກບັກຢືນໄດ້ ۱۰ ຮູ່ປ
- ດ້ວຍກັນ ເຮັດວຽກໄປກ່ອນ ພຣະໂລກ-
- ນາຄກົອນຢູ່າຕີ “ໄປກີ່ໄປສິ່ງເມື່ອງຕາກ.
- ສມ້ຍັ້ນຮະຫວ່າງສຸໂຫ້ຍກັນ
- ດົກນີ້ຍັງໄມ້ມີຄົນ ຮອຍນົດວິງໄປໃນປ່າ
- ພວກເຮົາມີກະຕິກັນນັກັນໄປຄຸນລະໃບ
- ແຕກໜົມເລຍ ກະຕິກັນນີ້ເປັນແກ້ວຂ້າງໃນ
- ແຕກຖຸກໃບໄມ້ມີເຫຼືອ ຮັມມັນກະແທກ
- ແຕກໜົມ “ໄປສິ່ງເມື່ອງຕາກກີ່ໄປພັກຍູ້ທີ່
- ວັດພຣວາ ວົມແມ່ນ້ຳປິງ ۴ ຄືນ ແລ້ວເດີນ
- ທາງຂ້າມກູ່ເຂົ້າໄປແປ່ສົດ ໃ້ວເວລາ ۴
- ຄືນເໝືອນກັນ ຄືນແມ່ສົດກີ່ພັກອົກ ແລ້ວ
- ກີ່ເດີນທາງອອກຈາກແປ່ສົດ. “ໄປສິ່ງວັນ
- ສົງກຣານຕົ້ມພອດຕີ ເຂົ້າເຂດປະເທດພມ່າ
- ເມື່ອເຂົ້າເຂດພມ່າກີ່ເດີນທາງ
- ກັນໄປເຮືອຍໄປ “ໄປພັກຍູ້ທີ່ຄອກະວົບ ດົນ
- ຖ້າຍເຮັດດຸກດີກ ພັກຍູ້ທີ່ນັ້ນ ۴ ຄືນ
- ۱۰ ຮູ່ປານີ້ ແລ້ວກີ່ເດີນທາງຕ່ອໄປສິ່ງ
- ຈົກໄກ “ໄມ້ເນື່ອຮົບ ອີ່ວ່າໄມ້ເນື່ອສາດົກຄ່າເຮົອ
- “ໄມ້ໃຊ້ເວົ້ອໄມ້ມີ. ເລຍເດີນທາງໄປດາມທຸ່ງ
- ນາ ເຂົ້າເສາໂທເລຂົ້າເປັນເສັ້ນທາງ ດາມ
- ເຂົ້າເສາໂທເລຂົ້າເປັນເສັ້ນທາງ ເຂົ້າ
- ບອກວ່າໄປມະລະແໜ່ງ ເຮົາກີ່ເດີນຕາມ
- ສາຍໂທເລຂົ້າເປັນໄປ. ໃນກະຕິກັນທີ່ນີ້
- ນ່າສົງສາຣຸນັ້ນ ۲ ຕັ້ງ ມັນຕິດຕາມເຮົາ
- ໄປຕັ້ງແຕ່ແປ່ສົດ ພຣະນັກອາຫາມ້ອງ
- ເດີວາ ມັນກົນມີ້ເດີຍວ້າຍ ພຣະນອນ
- ກລາງແຈ້ງ ມັນກົນອອນກລາງແຈ້ງດ້ວຍ.
- ເວລານອນກລາງຄືນ ໄດ້ຍິນເສີຍທ່ອງ
- ໄມາມັນຮ້ອງຈັກ ພວກເຮົາເກີງວ່າ
- ມັນຫົວ ມັນໄມ້ໄດ້ກິນຂ້າວ ແຕ່ມັນກົກທຸນ
- ໄດ້ ໄປດ້ວຍກັນ.
- ເວລາເດີນທາງຈາກຈົງໄກໄປທຸ່ງ
- ນານັ້ນ ເປັນບັນມອງຫັ້ນນັ້ນ ມາກີໄປ
- ດ້ວຍກັນ “ໄປໆ ກີ່ໄປສິ່ງແມ່ນ້ຳໃໝ່ ໄມ້
- ສາມາດຈະວ່າຍ້າມໄດ້ແລ້ວ ພວກເຮົາ
- ນັ້ນລົງ ມອງໜ້າມອອງຕາກັນ ທ່ານເຈົ້າ
- ອຸນປະກາສີຕອບອກວ່າ ສິງທີ່ໄດ້ມັນຈະ
- ມົດຖຸກທີ່ຕອງນີ້ ດ້ວຍສິງທີ່ໂດຍຫຼືຈະ
- ຈົນ້າກັນຕຽນນັ້ນແລະ ເລຍນອກວ່າ
- ໄມ້ເປັນໄຣ ບຸ້ນຍົມກົກຈະມີອະໄວມາຮອກ
- ປະເດີຍມີແນກແຈວເຮົອມາເລີຍດ້າວັດຈຸ
- ມາ ເລຍເຮັມາ ບອກວ່າຈະໄປຝ່າຍໂນນ
- ທຳມີອ້າທຳໄມ້ກັນ ພຸດກັນໄມ້ຮັງກາຫາ. ເລຍ
- ກົບອກວ່າໃຫ້ຊ່າຍພາຂ້າມພາກທີ່ນ້ອຍ
- ເຂົ້າພາຂ້າມພາກໃຫ້. ພອຂ້າມໄປແລ້ວ
- ເຮົາຢືນຂອງໄຫ້ ۲ ສິ່ງ ກະຕິກັນ້າ ກັນ

- ເວີດຂອງຫ້າພເຈົ້າ -

ການ້າ ແນກເຈາການ້າ ໄນເຈາກຮະຕິກ ເຂົກ້າເຈາການ້າໄປ ແລ້ວເຂາຕາມວ່າມີຢາ ບັງໃໝ່? ແສດງອກາກປວດທຸກ ແລ້ວ ບອກວ່າມີຢາກືນໄໝ ພຸດກາງານໄປ ພວກເຮົາດີເກີນໄປ ເລຍແຈກໃຫ້ ເຂົກ ແລ້ວກີ່ກຳທໍາທ່າວ່າຄົກິນຍານີ້ ເຂົກ ຕ້ອງວົງກັນລະ ຕ້ອງວົງໃຫ້ດູເສີຍຫຼ່ອຍ ວ່າ ຄົກິນຍາແລ້ວມັນຕ້ອງຄ່າຍ ເຂົກີ່ໄດ້ຍາໄປ ແຈກໃຫ້ເຂົກ ແລ້ວກີ່ເດີນທາງຕ່ອງໄປ.

ຜ່ານບ້ານມອງຫລາຍບ້ານ ໂດຍມາກີ່ໄດ້ພັກສະດວກສນາຍ. ໄປລຶ່ງ ບ້ານມອງບ້ານທີ່ ເຮີກວ່າເປັນບ້ານ ສຸດທ້າຍ ໄກລັຈະເຂັມະລະແໜ່ງແລ້ວ ເຈົ້າ ຂອງບ້ານໆ ທີ່ ຂອບທານ ໂດຍ ຕ້ວັນນັ້ນ ອຍກໄດ້ໄວ ເລຍມາຂອ ບອກວ່າເອາໄປ ກີ່ໄດ້ ເລຍເຂົມບ້ານໄປ ຈັບເອາໄປຜູກໄວທີ່ ບ້ານ ພວກເຮົາເດີນຜ່ານບ້ານນັ້ນ ມາ ມັນຮ່ອງ ມັນກະໂຈນໃໝ່ເລີຍ ເໜືອນ ກັບຈະບອກວ່າ ຢ່ວງພີ່ກຳໄຟກີ່ພົມ ໄວນີ້ເລົາ ມາດ້ວຍກັນແລ້ວ ເຄຍຍາກ ລຳບາດດ້ວຍກັນ ແລ້ວໄມ່ເກົາໄປດ້ວຍ ມັນ ເໜືອນຈະຮ້ອງອ່າງນັ້ນແລ້ວ ພວກເຮົາ ມອງຕາກັນ ສົງສາມມັນ ແຕ່ກິນີ້ກວ່າໄໝ ມັນຍຸ່ນັ້ນດີກວ່າ ເລີກຖຸກຈັບໄວ້ທີ່ນັ້ນ ແລ້ວເຮົາກີ່ເດີນທາງຕ່ອງໄປ.

ໄກລັຈະຄື່ງມະລະແໜ່ງນີ້ ກີ່ມື

- ແມ່ນ້າກັນອຶກສາຍທີ່ ພວກເຮົາເດີນໄປ ● ໃຫ້ຈັນໜ້າວ້າໄຣເສົງກົງພາໄປພັກທີ່ວັດ ພັກ
- ດີ່ງທີ່ນັ້ນເຢັນ ເໜື່ຜົນທັງນັ້ນ ຂາວ
- ບ້ານເຫັນເຂົກ້າເລີນນິມົນຕີໃຫ້ນັ້ນ ເຂຍກ
- ເກົ້າອົມໄທເຫັນໜ້າທຸກອອງຄົ້ນ ແລ້ວເຂາເອານ້າ
- ປານະມາຄວາຍ. ນ້ຳປານະທີ່ເອມາ
- ຄວາຍຄື່ອສັນມະໝາມເປີຍ ເຄາມກວນ
- ກັບໜ້າ ໄສ່ນ້ຳຕາລຫວານໆ ເປົ້ງວ່າງ
- ອ່ອຍດີເໜືອນກັນ ຈັນແລ້ວຊຸ່ມໃຈ ເຂາ
- ເລີຍພວກເຮົາໄດ້ຈັນກັນ ຈັນເສົງແລ້ວ
- ບອກວ່າຈະໄປມະລະແໜ່ງ ຈະໄປກັນຍັງ
- ໄໃ ເຂາວອກວ່າຕ້ອງຂັມເຮືອ ເຮາວອກວ່າ
- ສົຕາງຄື່ມື ພຸດກາງານຝຽງກັບຄຸນຫຸ່ນໆ
- ບອກວ່າສົຕາງຄື່ມື. ອຸນາສີກາຄານທີ່
- ບອກວ່າໄມ່ເປັນໄຣ ດີຈັນເສີຍໃຫ້ ເຮົາເລີຍ
- ຂັມພາກໄປໄດ້ດ້ວຍຄວາມເຮົບຮ້ອຍ
- ແລ້ວກີ່ເດີນທາງເຂົາເມືອງກັນລະ.
- ພອເດີນໄປໄດ້ສັກຫຸ່ນ໌ ມົກນ
- ວ່ົງມາດັກຫັ້າ ມາຄື່ງດັກຫັ້າ ແລ້ວບອກ
- ວ່ານິມົນຕີໃຫ້ໄປແວ່ທີ່ບ້ານ ພວກເຮົາໄປ
- ແວ່ທີ່ບ້ານ ໄປແວ່ທີ່ບ້ານນັ້ນ ເກົ້າເປົ້ອນ
- ເຂົ່າໝູນ ເຂາເອົາພ້າຂາວສະອາດທັງຜົນແລ້ຍ
- ມາເຊື້ອທັກຖຸກອງຄົ້ນ ແລ້ວນິມົນຕີໃຫ້ນັ້ນ ໄກ
- ຈັນ້າປານະ ເສົງແລ້ວເຂາວອກວ່າ ພຣະ
- ໂກນາກໂທຣເລີນມາບອກວ່າ ພຣະ ១០
- ຮູບມາກ່ອນລັກຜ່ານບ້ານລະກົກ ໄທດ້ອນຮັບ
- ດ້ວຍ ເປັນທາຍກຂອງແກ ເຂົກີ່ຕ້ອນຮັບ
- ໃຫ້ຈັນໜ້າວ້າໄຣເສົງກົງພາໄປພັກທີ່ວັດ ພັກ
- ອູ່ທີ່ວັດນັ້ນ ໃນກາລັງແຈ້ງເໝືອນກັນ
- ພັກອູ່ ລວ ວັນ.
- ຄົງເມືອງພມ່ານີ້ ຈັນກັນໄມ້ໄວ
- ອາຫາກກົມມັນເໜື້ອເພື່ອ ພວກເຮົາ
- ຈັນຜັກ ໄນຈັນປາລັຈນເນື້ອ ເຂົກີ່ຈັດ
- ທ່າວາຫາກປະເທດຜັກ ມີລ້ວ ຜັກກາດ
- ກຳລັບລື ອະໄໄທທີ່ເປັນຜັກເປັນພື້ນລະກົກ ທຳ
- ປຽງມາອ່າງຈີ້ ຈັນກັນໄມ້ຫວາດໄມ້ໄວ
- ອອກບົດທັບາຕ ໄນໄດ້ເປີດຝາບາຕ
- ເພຣະຄ້າຈະໄຫ້ໃສ່ແລ້ວກີ່ສີມ່າມດ ເລຍ
- ເຂົາໃຫ້ປະເທດຫ້ວແກວ ເຄາມືອແຕະໆງ
- ແລ້ວຂົນໄສຮົກໄປເລຍ ພາໄປວັດ ໄປລຶ່ງກີ່
- ໄທພະຕັກຈັນເຂາເອງຕາມຂອບໃຈ ຈັນ
- ໃນບາຕຮອຍ່າງນີ້ທຸກໆ ວັນ ມາກມາຍ
- ກ່າຍກອງ ຕັກທາໃນພຣະສານຂອງ
- ຂາວພມ່ານີ້ເໜື້ອເກີນ ເຮັກພູ່ທີ່
- ມະລະແໜ່ງນີ້ ລວ ຄືນ ແລ້ວກີ່ຂອດເດີນທາງ
- ໄປກ່ອນອົກ ເຂົກີ່ໃຫ້ເຮືອຂັມພາກ ເດີນ
- ໄປ ຮົດໄພນີ ແຕ່ວ່າໄມ່ເຂັ້ນ ອຍກຈະເດີນ
- ກັນ ເດີນໄປ ໂດຍ ວັນແຮກນັບວ່າສະດວກ
- ສະບາຍ ພອຄົງວັນທີ ຕ້ອງຈະເດືອດຮ້ອນ
- ເດືອດຮ້ອນຕຽງທີ່ຮ້ອງເທົາມັນຂາດໄປ
- ແລ້ວໄມ່ມີຮັງເທົາຈະໄສ ເຕີຍ່າລຸກກວດ
- ລຸກຮັງ ເຈັບເທົາໄປຕາມໆ ກັນ ເວລາຈະ
- ກ້າວເດີນນີ້ທີ່ອັງ “ຍ່າງໜອ” ຖຸກອອງຄົ້ນ

- ເວີດຂອງຫ້າພັຈ້າ -

ໄນ່ກຳລັດເດືອນໄວກລົວເຫັນກຽວດ ຕ້ອງ
ຄ່ອຍງຸ່ມ ຍ່ອງເດືອນໄປ ແລ້ວທຸກອົງຄໍ່ທັນ
ຕາກລໍາດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ ພຸດອະໄຮກັນໄມ່
ໄດ້ ເວລານັ້ນໄມ່ຕ້ອງພຸດກັນ ຮູ້ໃຈກັນ ວ່າ
ມັນເຈັບເທົ່າເຕີມທີ.

ເຕີນໄປຈົນກະທັນຄົງເມືອງໃຈຕູ້
ທີ່ມີພະເຈົ້າຢ່າເຮົາເງິນວ່າ “ເຈົ້າແຂວນ”
ທີ່ຈິງໄມ່ໄດ້ແຂວນທຣອກ ແຕ່ມີກົອນທີ່ນ
ກົອນໜຶ່ງຍື່ນອົກໄປ ແລ້ວໄປສ່ວນເຈົ້າ
ໄວ້ບັນເກະນັ້ນ ແຕ່ເຂົາລື່ອວ່າ ຂັງໄດ້ເອາ
ເຊື່ອກສອດໄດ້ ລື້ກັນໃໝ່ມັນຢູ່ໄປທ່ານັ້ນ
ເອງ ໄປທີ່ນັ້ນ ມີໂຮງພຍານາລ ເລີຍແວ
ໄປທີ່ໂຮງພຍານາລ ໄທເຂົາບ່ອງເອົານ້າທີ່ເທົ່າ
ອົກ ທາຫຸກທາຍາກັນ ພັກອູ່ ຕ ຄືນ
ໄທເທົ່າສະບາຍແລ້ວເດີນທາງຕ່ອ ເດີນທາງ
ຕ່ອໄປ ມັນກີ່ຮູ່ປະເທົ່າມີກົດ່ານັ້ນແລະ
ພອໄປເຫັນເຂົາມັນກີ່ເຈັບອື້ນ ບວນໜ້າ
ເປັນທຸນອອງອື້ນ ໄປຄືນປ້າຂັກເລີນນີ້ກ່າວ່າ
ພັກທີ່ນີ້ລະວັນນີ້ ປ່າຍ ຕ ໂມງພັກໄດ້ແລ້ວ
ຂຶ້ນໄປກີ່ເຫັນຈະໄມ່ໄຫວລະ.

ພອພັກປະເທົ່າມີເຖິງ ດົນມາ
ແລ້ວ ຂາວບັນນາມາ ອຸນສຶກນານາຄນມາ
ເຫັນເທົ່າພຣະແລ້ວໜ້າຕາໄທລສສາຮ
ແລ້ວກົບອກວ່າຍ່າໄປເລີຍ ນອນນີ້ແລະ
ເຮາເລີນອົກນັ້ນ ບອກວ່ານ້າໄມ່ມີອານ
ພອບອກເທົ່ານັ້ນແລະ ໂມງຄົນໜຶ່ງເຂົາ

- ໄປໃນນັ້ນ ພວກຜູ້ຫຼຸງຖຸນ້າກັນມາ
- ເປັນແຄວເຊີວ ອາບພວກເຮາເສີຍສັ່ນໄປ
- ຕາມງຸ່ມ ນ້ຳມັນມາກ ຈະທັມກີ່ໄຫວ
- ອານຕາມໃຈຂອບ ເລີນອນປ່າຊ້າ ກລາງ
- ຄືນນັ້ນເທັນໃຫ້ເຂົາພັງ ມີລໍາມແປລ
- ເປັນພາກພ່າ ຂາວພ່າພັງກັນ ຄຸຍ
- ຢ່າມກົດ່ານັ້ນ
- ເຂົາມີຍັງໄມ່ທັນສວ່າງ ອາຫາຣ
- ມາແລ້ວ ມາດັ່ງແຕ່ຕີ ៥ ຄົງໂນ່ນ ພວກ
- ເຮົາຍັງໄມ່ໄດ້ລ້າງໜ້າກັນເລີຍ ອາຫາມາ
- ແລ້ວ ເລີຍຕ້ອງຂອງກາສັກລ້າງໜ້າລ້າງຕາ
- ຈຶ່ງຈະລັນ. ລັນແລ້ວເດີນທາງຕ່ອໄປເອົກ ໄປ
- ອົກແທ່ງໜຶ່ງ ທີ່ນີ້ມັນໄມ່ໄຫວ ຂັກເຈັບເທົ່າ
- ເຕີມທີ່ ເລີຍຫຼຸດຂ້າງສະຖານິຣົດໄຟ ປູ້າຕີ
- ໂຢມາເຫັນເຂົາ ກົບອກວ່າ ໄຂ້ຍ! ໄມ່ໄດ້
- ເດີນໄມ່ໄດ້ ອ່າຍນ້ຳອັນຕະຣາຍ ຍັງໄກລ ກວ່າ
- ຈະຄົງຢ່າງກຸງ ຍັງໄມ່ໄດ້ຂ້າມແນ່ນ້ຳສົໂງ
- ເລີຍ. ກອງທັພພຣະນເຮຄວາໄປຄືນແນ່ນ້ຳ
- ສໂຕງ ຍັງຍິນພ່າວເລານັ້ນ ພ່າມໜຶ່ງ ແຕ່
- ເຮົາຍັງໄມ່ໄດ້ຂ້າມ ເຂົາອກວ່າໄມ່ໄທ້ເດີນ
- ແລ້ວ ພຽງນີ້ຈະໃຫ້ຂັນຮົດໄຟ ເລີນອົນທີ່
- ນັ້ນ. ເຂົາເລີຍຕີຕ້ວ່າແຈກອົງຄະໂບນ່າງ ຍ່ນ
- ຮະທາງ. ພຣະອິນທົງຊ່ວຍ່າຍ່າຮະທາງ
- ເລີຍໄປຄືນຢ່າງກຸງເຮີຍບ້າຍ.
- ພອໄປຄົງຢ່າງກຸງ ເຂົາອົກ
- ບິດທາບາດ ໄມ່ໄດ້ຂ້າວສັກຂອນເດີວ
- ກັບວັດນາດຮປ່າ ມາຄົງເປີດຝານາຕຣ
- ໄທພຣມ່າດູ ບອກວ່າໄມ່ໄດ້ວະໄຣເລຍ
- ພຣມ່າທ່ານຫວ່າເຮົາ ທ່ານບອກວ່າໄມ່
- ຮູ້ຈັກເລາ ທ່ານວ່າຍ່າງນັ້ນ ທ່ານພຸດ
- ເປັນພາກພາລື່ວ່າ ນກາໂລ ບອກວ່າໄມ່
- ໄຊເວລາ. ແລ້ວເວລາໄຫວລະ? ທ່ານບອກ
- ວ່າຕ້ອງອອກໄປຕັ້ງແມ່ຮຸ່ງ ຕີສີຮົ່ງນີ້ຕ້ອງ
- ໄປແລ້ວຈີງຈະໄດ້ຂ້າມາ ດັ່ງເລານັ້ນ
- ຕ້ອງໄປ ຕ ໂມງເຂົາຈີງຈະໄດ້ ແລ້ວເຮົມນັ້ນ
- ດັນໄປ ຕ ໂມງເຂົາ ເລຍໄມ່ໄດ້ຂ້າວ ເຕືອດ
- ຮ້ອນທີ່ນີ້. ພຣມ່າຕ້ອງເອົາຂ້າມາແຈກ
- ກີ່ໄດ້ລັນເໜີອັກນັ້ນ.
- ພອຮຸ່ງຂັ້ນອີກວັນ ເຄົາໃໝ່ ເຮາ
- ຮູ້ເວລາແລ້ວ ຕ ໂມງ ພວເລາ ຕ ໂມງ
- ເຕີມວັດໜ່າມີຈົວເດີນເປັນແຄວ ເດີນ
- ເປັນຮະບັບນີ້ ພຣມ່າເດີນເພີ່ນພ່ານ
- ເຮາເດີນເປັນຮະບັບຄາມຫັ້ງກັນ ແລ້ວ
- ເດີນຫ້າ ນໍາດູພອໃຊ້ ຂາວບັນນແກ່ກັນ
- ມາໄສເລີຍທີ່ນີ້ ເຕີມນາດຣ ໄນເນື່ອທີ່ຈະໄສ່ ມາ
- ກັນໃໝ່. ວັນຕ່ອມກັນໃຫຍ່ອື້ນໄມ່
- ຕ້ອງສຳບາກແລ້ວ ຕອນນີ້ຮູ້ເວລາແລ້ວ ເລຍ
- ພັກສນາຍ.
- ຕ້ອມພຣະໂລກນາຄໄປຄົງ ກີ່ໄປ
- ອົບກັນທີ່ພຣະຫຼາຍ່າຍ່າກຸງ ໄປພັກກັນອູ່
- ທີ່ນັ້ນ ແຕ່ວ່ານ່າເສີຍດາຍທີ່ເດີນທາງ
- ຄຣາວນັ້ນ ມີເຮືອງຢູ່ຍາກ ເຮືອງຢູ່ຍາກ

- ຂົວດອນຂ້າພເຈົ້າ -

ที่ได้เกิดขึ้นนี้ เพราะเหตุว่ามากเกินไป
ความจริงของการกรุงเทพฯ ๕๐ รูป^๑
นี้ เรียบร้อยไม่สูงมากอะไร แต่ตอน
หลังนี้พระโลกนาถไปเชียงใหม่ ลามปาง
ไปเทคโนโลยีที่นั่นตั้งนาน แล้วมีเด็ก
หนุ่มๆ ทางภาคเหนือ บวชเข้าไปดัง
๑๐๐ บวชแล้วไม่ได้รับการฝึกฝน
อบรมอะไร แล้วก็ไปกัน พอยเปิกลัจฉ
ถึงแม่สอด ที่เขายังกว่าน้ำดีบ ตรอง
นั้นเกิดสิ่งคราบ พระเนตรพากเหนือ^๒
กับพากกลาง กับพากใต้ แบ่งพาก
กัน ตีกันจนหัวลังข้างแตกไปตามๆ
กัน เวลาตีกันนั้น พากอาตามาไม่อยู่
ไปเสียก่อนแล้ว นึกเสียใจว่า แหม!

เราไม่น่าจะทิ้งหมู่มาให้เกิดเรื่องอย่างนั้น ถ้าอยู่ก็ไม่เป็นไร. เด็กปักธงได้ที่ เป็นสามเณรของคหบดีชื่อ เมตตา ใจ แกร้วอนเป็นพื้นเป็นไฟ ถ้าว่าพูดผิด ใจละก็เบรี้ยงปรั้งเข้าไปที่เดียว เลย ตีกันใหญ่ ตีกันจนกระหั่งต้องส่งตัวไป ก่อน ไปพบกันที่มะละแหง มีแพลที่ หน้าปากที่แก้ม ตามว่าไปซักกับใคร มา เล่าให้ฟังสนุกกันใหญ่ เอ้า! แล้ว กัน.

พอยไปถึงมะละแพร่ง ต้องคัด
เลือกส่งกลับ ใช้คำว่า ยี บี หมาย

- ความว่า go back กันเป็นงานใหญ่
  - ส่งกลับกันมาก แต่ว่าบางองค์ก็ไม่กลับ
  - ไปกันจนเนึงย่างกุ้ง พอกไปถึงย่างกุ้ง ก็มีเรื่องอีก ยังกันใหญ่ พากเราเลย
  - รำคาญ ไม่เข้าไปร่วมวงแล้ว มันยุ่ง เต็มที่.
  - อาทมาไปพักอยู่กับพากด้วย กัน ๑๐ องค์ อยู่มาวันหนึ่งกำลังนอน อยู่สบายๆ เกิดความคิดขึ้นมาว่า กลับบ้านดีกว่า ได้คิดขึ้นมาอย่างนั้น เลย บอกกับเพื่อน เจ้าคุณประกาสิตนี้เป็นเพื่อนใกล้ชิดว่า ผมจะกลับบ้าน เพื่อน อีก ๒ องค์ก็บอกว่า จะกลับด้วย เลย กล้ายเป็น ๓ ที่นี้.
  - ออกจากย่างกุ้งเดินทางกลับ เหลือนอกนั้น ก็คงยังอยู่ต่อไป ทิ้งความวุ่นวายไว้เบื้องหลัง. พระโลกนาถแก้ทึ้งพากเราไปแล้ว แก้ไม่เหลียวแล้ว. พากเราเก็บเที่ยวเพ่นพ่าน ที่นี้ แต่ว่าจับกกลุ่มไว้ได้ ให้อยู่กันเป็นหมู่เป็นคณะ ออกบินหาตาพร้อมกัน ชาวบ้านก็ยังช่วยเหลือเป็นอันดี แต่อยู่ๆ ไปกิ่ร์รำคาญ เลยก็นึกว่ากลับบ้าน ดีกว่า.
  - เมื่อกลับบ้านนี้ พอกมาถึงบ้านแล้ว ไปเยี่ยมโอม ในตอนนั้นเมื่อออก
  - จากแม่สอดนี้ วันออกจากแม่สอดนั้น นะ โอมผู้ชายถึงแก่กรรม แต่ว่าไม่รู้ แมรูอาห์หลังเมื่อกลับมาถึงกรุงเทพฯ มาถึงกรุงเทพฯ นี่ความตั้งใจจะอยู่ กรุงเทพฯ เพื่อจะเรียนหนังสือต่อไป ถ้าหากว่าได้อยู่ในครัวนั้น การเรียน ก็คงจะไปไกล ไม่มานะที่ยังติดสองครา ให้มันยุ่ง ไปวัดไหน เข้าบกเว้าศิษย์ โลกนาถ ไม่มีใครรับ บางวัดบอกว่า ไม่เอาลูกศิษย์พระโลกนาถ ท่านที่ไม่รับให้อาตมาอยู่นี่ ยังมีชีวิตอยู่ทั้งนั้น ถ้าจำความໄได้ ก็คงจะนึกเสียดายว่า ถ้ากรุบไว้ก็ดีองค์นี้ เพราะว่าไม่ทำรื้อ เสียงวัดให้เสียหาย กล้ายเป็นคน สำคัญขึ้นพอกสมควร. แต่ว่าในสมัยนั้น ท่านมองไม่เห็น ไม่ยอมรับทั้งนั้น. เมื่อไม่ยอมรับจะทำอย่างไร อยู่ๆ กรุงเทพฯ ไม่ได้ วัดไหนเข้าก็ไม่ยอม รับ เขาวังเกียจว่าเป็นพากโลกนาถทั้งนั้นแหล่ แต่เข้าไม่เรียกโลกนาถ เขาเรียกว่าโลกวินาศไปเลย. แต่พาก ลูกศิษย์โลกวินาศนี่ไม่รับทั้งนั้น เข้าไปวัดไหนก็ไม่เอาทั้งนั้น อยู่ไม่ได้ เดือดร้อน ความจริงจะเรียนต่อ. เมื่ออยู่ไม่ได้ก็มีพ่อนองค์หนึ่งเสนอว่า ไปอยู่สูงชากัดกว่า ตอนนี้ไปอยู่สูงชล

- ჩეიტხოვხაფეჯა -

ເສີຍກ່ອນ ແລ້ວຕ່ອຍຕັ້ງຕັ້ນໃໝ່ ກົດກລກ
ຕາມຄໍາສັນນັ້ນ ຂຶ້ນຮຽນຈາກກຽງເທິພ
ວັນ ۱۵ ຄໍາ ກລາງເດືອນ ສ ໄປສິ
ສົງຂາລາ ແຮມຄໍາຫຸ້ນໄປ ໄປກັກທີ່ວັດອຸທ້ຍ

ວັດນີ້ເຮັດວຽກວ່າເປັນວັດທີ່ທຽດ
ໂທຣມທີ່ສຸດໃນສົງຂາລາ ທ່ານສົມກວາງອາຍຸ
ສະ ລຸກວັດກີ ສ໦, ສ໧ ຂະດັບນັ້ນທີ່
ນັ້ນ ຂະດັບຫຸ້ນແນ່ໄມ່ຄ່ອຍມີ ມີຢູ່ອຸງຄົກ
ເດືອຍວາຍຸຮຸນເດືອຍກັບອາຕມາ ອາຕມາ
ໄປຢູ່ທີ່ນີ້ ຕີ່ເຫັນອາກໄປບິນທາບາດ
ທ່ານຈົວຮົງຈໍາ ກລັນມາສຶກກີ້ຈັນ ເຂວາງ
ຄາດໄສ່ຄ້າຍໝາຍໄວ້ ດາມວ່າໄສ່ໄວ້ກໍາໄມ່
ບອກວ່າເຂົາຂອງໃນບາຕຣມາໄສ່ແລ້ວກີ້ຈັນ
ບອກວ່າໄມ່ຕ້ອງ ຈັນໃນບາຕຣເຕອະ ໄສ່
ຄ້າຍມັນຫລາຍໃນນັກ ຍຸ່ງເປົ່າງໆ ທີ່ວັດນັ້ນ
ໜັງສືອຈະອ່ານສັກເລີມກີ່ໄມ່ມີ ຈັນແລ້ວ
ກົດກພົກຍູ່ເຊີງ ມັນມີແຕ່ຄົມກົກໃບລານ
ອົກົງຮຽມ ລ ຄົມກົກ ນີ້ກອງຕັ້ງແຕ່ພື້ນ
ດຶງເພດານ ອ່ານໄມ່ໂອກ ເພຣະໄມ່ໄດ້
ເຮັນຂອມ ທີ່ຫລັງຄືງເຮັນ.

ທີ່ກົດຍູ່ທີ່ສົງຂາລານັ້ນແລ້ວ ວັນ
ເຂົາພຣະ ມີຄົນມາພັງເທິນ ພ ດັນ
໢ ດັນນັ້ນເຄື່ອສາມີ ກຣຣາຍ ຕາຍີ່ ກັບ
ຍາຍແໜ່ນ ຈຳຊື່ແກໄດ້ ມີ ພ ດັນເຖິ່ນ
ນັ້ນມານັ້ນພັງ ຄືນທີ່ ເພີ່ມເປັນ ດັນ
ຂຶ້ນ ອື່ເກເຂົາຫລານນັ້ນອີຍມາດ້ວຍຄົນ

- ຮັ້ງ ກົດກນີ້ເທິພັງ ເທິນປົງກົງການເສີຍ
- ດ້ວຍ ໄມ່ຄື່ອໜັງສູ່ ທີ່ສົງຂາເຂາເທິນ
- ຕ້ອງຄື່ອໜັງກົກ ດ້ວຍ ໄມ່ຄື່ອໜັງກົກ ຂາວບ້ານ
- ກົວ່າ ແກ່ວ່າເຂົາເອງ ໄມ່ໃຊ້ຄໍາສອນຂອງ
- ພະພູກຫຼັງເຈົ້າ ດັນໄມ່ສັນໃຈ ເລຍກົດກນີ້
- ໄທັງ ເທິນເທິພັງຍ່າງນັ້ນກົວ່າ ທ່ານ
- ຈຳແມ່ນທ່ອງມາໄດ້ໜົດ ອ້າວ ວ່າໄປເສີຍ
- ອ່າຍຸ້ນັ້ນເສີຍອີກ. ທ່າວ່າຈຳມາເສີຍອີກ ໄມ່
- ໄດ້ວ່າງ ວ່າເຂົາເອງ ເລຍກົດກນີ້ເທິພັງ.
- **ວັນແຮມຄໍາ ۱ ແຮມ ۲ ແຮມ ۳**
- ຕ ນີ້ ເທິນທຸກຄືນ ກົມຄົນເພີ່ມຂຶ້ນທຸກ
- ຄືນ ຄືນສຸດທ້າຍຄື່ອໜັງແຮມ ຕ ຄໍານີ້ມີ
- ດັນ ສ ດັນ ໃນຈຳນວນ ສ ດັນນັ້ນ ເປັນ
- ດັນຄຣອບຄຣວຂອງທາຍິ່ງເສີຍ ۴ ແລ້ວກີ່
- ມາຈາກອື່ນ ۵ ດັນ ۶ ດັນທີ່ມາຈາກອື່ນ
- ນີ້ ທຳໄຫ້ແພ່ວໜ້າຍຄື່ອໜັງນັ້ນມາ
- ຈາກອົງ ທີ່ເຂົາເຫຼວອົງຫາຍ ພັກແລ້ວໄປ
- ບອກກັນເຈົ້າຂອງເຕາອົງ ຂຶ້ນໜັງໜ້າຍວ່າ
- ບອກວ່າ ..ກົວດອກທີ່ພະຂອງໄຣກີໄມ່ຮູ້
- ເທິນໄມ່ຄື່ອໜັງສູ່.. ວ່າຍ່າງນັ້ນ ..
- ເທິນວ່າຄລ່ອງໄປເລຍ.. ທີ່ກືດນັ້ນນັ້ນ
- ແກ່ຍາກພັງ ພົບແຮມ ສ ຄໍາ ແກ້ງ
- ນິມນົດຕື່ປັ້ນເພີ້ມ ຈັນເພີ້ມແລ້ວກົດກນີ້
- ໄທັນງານພັງ ເລຍໄດ້ໄປເທິນທຸກແຮມ
- ៥ ຄໍາຂອງເດືອນ ຈຶ່ງໄດ້ປັ້ງຈັຍມາຫຼືອຍ່າ
- ສີພັນ ແປງສີພັນຂອງໄຣຍູ່ ມີຈັນນັ້ນລະ
- ກົດຍູ່ທີ່ນັ້ນກົດໄທເທິນຮາຍນັ້ນ ໄດ້
- ອ່າຍຸ້ນັ້ນຈັບຈ່າຍໃຫ້ອູ່ນັ້ນ ກົດຍູ່ເຊື່ອໄປ
- ຈົນກະທັງສົງວັນອອກພຣະຊາ ຄືວັນ
- ۱۵ ຄໍາ ມີຄົນຂັ້ງວັດຄົນນັ້ນ ຂຶ້ນໜັ້ນ
- ຂວດ ວັດນີ້ນະຄາສົມ ແຕ່ວ່າມີແຕ່ຂຶ້ນຸ່ມ
- ເດັກໄປເລີ່ມລັດຕົກ ທັນຄາກີ່ຮ່ວ ກຸງນົມ
- ພລາຍໜັງ ແຕ່ກົດພອຍູ່ໄດ້ ໄມ່ເປັນໄຣ.
- ແກ້ມາກວາດຄາລາເອງ ເຂົາຕະເກີຍງ
- ມາຕາມເອງ ດະເກີຍທີ່ວັດກີໄມ່ມີ ອາຕມາ
- ອູ່ວັດນັ້ນໄມ່ໄດ້ຕາມະເກີຍງ ຄໍາລົງກົນໜັ້ນ
- ເນຍງ ງ່ວງກົນອນໄປເລຍ ໄມ່ໄດ້ໃຫ້
- ດະເກີຍກັນເຂົາ ໄພຟາກີໄມ່ມີຕອນນັ້ນ ກົດ
- ອູ່ອ່າງນັ້ນແລະ ອູ່ອ່າງສັນໂດຍ ໄມ່
- ຢູ່ອະໄຣ ແຕ່ກົດທຳອະໄໄປຕາມເຮື່ອງ.
- **ພອວັນ ۱۵ ຄໍາ ນ້າຍວັດແກ**
- ມາກວາດຄາລາ ອາຕມາກີໄປດາມວ່າ ທຳ
- ອະໄນ້ ແກ່ວ່າກົດກນີ້ໄຫ້ຄົນພັງມັ້ງໜີ
- ເລຍນອກວ່າ ກ້າວຄພຣ້ວມໃຫ້ຕະຫັກ
- ດັນຈະມາ ທີ່ໃຫ້ໄດ້ຄົນທີ່ມາພັງເທິນໄມ່
- ມີຄົຣ ເດັກດີບຣສາມລັດທັນນັ້ນ ມີທັງ
- ໜົດ ۱۷ ດັນ ເລຍກົດຕົ້ນເທິນເຮື່ອງ
- ອັບປິດກຣມກຣົມກົນສາມລັດ ເຮື່ອງອະໄຣ
- ຕ່ອະໄຣ ໄທັງຈັກເກີນຫອບຮອມບົນ ອຍ່າ
- ເລັນກາຮັນ ອ່າກິນເຫຼັາເມາຍາ ວ່າ
- ໄປຕາມເຮື່ອງ ພອຈົບແລ້ວ ນ້າຍວັດແກ

- ເຊີດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

ว่า วัน ๑๕ ค่ำหน้า มาฟังกันอีกนะ
เดือนละครั้ง ว่าอย่างนั้นเถอะ.

พอก่อนถึง ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒
เขามีการทดสอบ เข้าไปนิมนต์พระ
มหาจุฬา วัดเก่าถ้ำม้าเทศน์ เพราะ
ไม่รู้ว่าวัดนั้นมีพระเทศน์ได้ นึกว่ามีแต่
พระแก่ๆ ทั้งนั้น เขาก็มาเทศน์กัน
อาทิตย์ไปนั่งรับไทยทานอะไร พอ
เสร็จแล้ว น้ำยาดนี่แหลกอกกว่า
วัดนี้ก็มีพระเทศน์ได้เหมือนกัน และ
ซึ่ม่าที่อาทิตย์ แล้วบอกว่าคืน ๑๕ ค่ำ
เดือน ๑๒ นี่ ให้มาฟังกัน เลยพากที่
มากถูนก็มาฟังกัน ส่วนมากเป็นพ่อ
ค้าที่มาฟังกัน มาฟังกันก็พอใจ เออ!
ฟังได้.

เมื่อยุคหนึ่งในหมู่นั้น แก้มีความทุกข์มาก ความทุกข์เรื่องถุงจับสินค้าเกี่ยวน ความจริงแกไม่ได้ค้า แต่เมื่อคนใส่ความ ส่งของมาในนามร้านของแก บุญยังช่วย คือเจ้าน้ำที่จับเสียก่อนที่จะถึงร้าน แล้วเปิดของเสียก่อน แง่น้ำหนายสู้ได้แต่ว่าศาลชั้นต้นนี่ตัดสินปรับ หนึ่งหมื่นหนึ่งพันหนึ่งร้อยบาท จำเลยเป็นลมกลางศาลเลยที่เดียว ที่เป็นลมกลางศาลนั้น เสียใจว่ามันไม่ยุติธรรม เลยอุทธรณ์

- เอานายได้ ปานิกบุตร ไปเป็นทนายชั้นอุตสาหกรรมหลุดไป แต่ก็มีความทุกข์แगมองเห็นกฎหมายของกรรมว่า ดี-ชั่วสุข-ทุกๆ เสื่อม-เจริญ มันขึ้นอยู่กับการกระทำ แกเห็นเลยก็ไปวัดวันนั้นด้วย แล้วต่อมาคนๆ นี้ไปทุกเย็นๆ ไปคุยธรรมะกัน แกสายใจเมื่อได้ไปคุยธรรมะ ความทุกข์ความยุ่งยากในปัญหาต่างๆ มันเบาไป ได้เห็นผลธรรมะที่ศาลาไม่แล้วคนอื่นก็ติดตามไปพิงกันจนตอนเย็นๆ หลายคน.
  - เวลาไปเทคโนโลยีฟันมันตกเดือน ๑๒ ลงคลาลุมแรง เข้าเรียกว่าลมตะเก่า ตะเกียงเดียวตับๆ อาคมามิ่งสนใจ มีหน้าที่เทคโนโลยี เทคโนโลยีไปตะเกียงตับก็เทคโนโลยี สร่างก็เทคโนโลยี ไม่หยุด ฟันตกก็ไม่หยุด เพราะว่าพระไม่เปียก นั่งบนธรรมาสน์มีหลังคาอีกชั้นหนึ่ง เป็นธรรมาสน์โบราณ นั่งเทคโนโลยี รือไป. พากันนั่งก็หลบฝนไป เราทำเฉย ทำไม่รู้ไม่เชื่อ พอก็จะร้องชื้อ! ตะเกียงอย่างนี้นำมาตามอยู่ได้มันน่ารำคาญ คนที่พูดนั้นคือเป็นคนค้ายาเส้นสีเขียวและดี เพื่อนฝูงก็บอกว่าเล้าแก่เออเข้ามาซื้อ ไฟอยู่หน้าวัดแล้วนี่.. เออ, เราก็จัดการเอง.. เลยก็ตึงไฟ มา ๓ ดวง ไม่มีหม้อใช้เสียค่าไฟรายเดือน สว่างขึ้นหน่อย พอดีว่างแล้วมองดูหลังคา อ้าว! ยะ, กระเบื้องไม่มีมันถึงรัวอย่างนี้ ก็พากันนั่งแหล่เข้าจัดการกันเอง จัดการไปเรี่ยวไรกันในหมู่เพื่อนเข้า มาช่วยมุงหลังคา มาช่วยกันทำฝาคลา แล้วก็เอาไฟฟ้าเข้ามา.
  - อาคมการทำหน้าที่เทคโนโลยีนั้น ไม่ขอร้องในเรื่องให้ซ้อมกฎ ซ้อมคลาแม่เข้าจะมาบังอยู่ก็ไม่บอก เขารีบเงย ทำหน้าที่เทคโนโลยี อันนี้เป็นอุดมการณ์ที่เกิดขึ้นในใจ ตั้งแต่เริ่มสั่งสอนคน คือเมื่ออุดมการณ์ว่า จะเทคโนโลยีสอนคน จะไม่วรรณกวนเข้าในเรื่องการก่อสร้าง ลิ่งไรที่เข้าจะสร้างให้ เขารีบเงยรู้เอง แล้วสละของเข้าเอง จะไม่แจกวีກ้าไม่ขออะไรเข้าทั้งนั้น เป็นอุดมการณ์ที่ตั้งมาตั้งแต่เริ่มแรก แล้วได้ปฏิบัติตามโดยลำดับ แม้ขณะอยู่ที่วัดอุทัยนี่ ได้ทำอย่างนั้น จนมีไฟฟ้าใช้ มีคลาใช้ คนพึงเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นแล้วก็เทคโนโลยีเรื่อยไป อยู่ที่นั่นนาน อยู่มา ๒ ปี. เอาหยุดไว้ตรงนี้ก่อน กลับไปบ้านเสียหน่อย...
  - เมื่อกลับไปลงคลา แล้วก็เลย

- ჩეტხოვხაფერა -

ไปบ้าน พอยไปถึงบ้านก็จัดแจงทำบุญ
กระดูกให้ไขมหน่อย แล้วก็ผิงในแผ่น
ดินในวัดเรานั้น คือวัดที่ถือว่าเป็นวัด
เราร่องไว้ที่นั่น แต่ยอมผู้หญิงแกบกว่า
ตั้งแต่คุณไปแล้ว..(แต่ปักชี้ได้เข้าไม่
เรียกว่าคุณ เขาเรียกว่าตน คือพระนี่
กireียกว่าตน ถ้าเป็นสมการ เขาเรียก
ว่าท่าน) เลยบอกว่า ตั้งแต่ คนไปแล้ว
นี่ คิดถึงคนทุกเช้าทุกเย็น ให้กลับมา.
อิทธิพลของความคิดของโยมนี้แรง
ไม่ใช่น้อย นอนๆ อุย กลุกขึ้นว่ากลับ
บ้าน เหมือนอะไรมากระดุน อย่าง
นั้นแหล่ะ เลยต้องกลับ แล้วสังเกตมา
ทุกคราว จะไปไหนจะทำอะไรนี่ ถ้า
โยมไม่เต็มใจแล้ว ไม่สำเร็จ ไม่ว่าจะ
ไปไหนไม่สำเร็จ. แต่ถ้าโยมบอกว่าไป
เกอะ ไปให้สบายน คล่องทุกที่. อันนี้ก็
น่าคิดอยู่เหมือนกัน ผู้ใหญ่นี่เมื่อพิธีพล
ทางด้านจิตใจ เลยก็รู้ว่า อ้อ! โยมคิด
ถึงมาก จึงไปไม่ได้ ต้องกลับมา.

ที่นี่กลับไปสองข้า อยู่ที่
สงขลาฯ กิเริมเป็นนักเทคโนโลยี ตอนนั้น
เรียกว่าเริ่มเทคโนโลยีไปแพร่หลาย ไป
เทคโนโลยีงานศพในตลาดบ้าง ที่โน่น
บ้างที่นี่บ้าง.

ที่นี่การเทคโนโลยี มันแรกแนว

- ไม่เหมือนคนอื่นเขาที่เทคโนโลยีอยู่
- ทั่วไป คนจึงสนใจในการที่จะพัฒนา
การที่จะนิมนต์ไปเทคโนโลยี ต่อมาก็กลาย
เป็นนักเทคโนโลยี คือเทคโนโลยี ธรรมชาติ
- พระที่เทคโนโลยีด้วยกันเวลาอีกอยู่ เช่น
ท่านภาค ท่านมาอยู่กรุงเทพฯ อยู่วัด
- ประยุรวงศ์ เรียนเทคโนโลยีจากที่นี่
- เทคโนโลยี เราจะเริ่มพัฒนาตัว
- อย่างเช่นว่า ท่านเทคโนโลยีว่า “ทำบุญ
แล้วได้ไปเกิดในสรรศ์คormanพิมาน ไม่
ต้องตายแล้ว”
- ความหน้าว ข้าวไม่ต้องหุงกินเอง”
- ท่านว่าอย่างนั้น ว่ากันเป็นพวงไป
- อย่างนั้นแหล่ะ อาทมาว่าอย่างนั้นไม่
ได้ ว่าแบบสำนวนง่ายๆ แล้วก็ขึ้น
- เทคโนโลยี เขาต้องนิมนต์ท่านภาค
- ท่านบันไฟไปเทคโนโลยี คุ้นกัน เทคโนโลยี
- และคนพังลันหลาม.
- คราวหนึ่งเทคโนโลยีที่ศาลาวัด
- หนึ่ง ศาลาหักโครมลงไปเลย เขาก็
ลือกันว่า แรม! พระนักเทคโนโลยีคุ้น
- เทคโนโลยีกันจนศาลาหักไปเลย เพราะว่า
ศาลมันเก่าไม่ใช่เรื่องอะไร คนมันก็
- มากเหมือนกัน. ไปเทคโนโลยีกันบ่อยๆ ที่
นั้นที่นี่ เทคโนโลยีกันอย่างนี้เรื่อยไป.
- การเทคโนโลยีในสมัยนั้นไม่ใช่สบายน ต้อง
- เดิน ญาติโยมไม่เคยไปสองข้า ไม่รู้
- ระยะทาง อยู่ในเมืองนี้ เดินไปเทคโนโลยี
- ระยะทาง เดินวันนี้ต้องไปบนถนนที่สะพิง
- พระ รุ่งขึ้นเดินถึงระโนട แล้วเทคโนโลยี
- ตอนบ่าย เทคโนโลยีแล้วเดินทางกลับ
- อีก ๒ วันถึงสองข้า ถึงสองขลานอน
- คืนหนึ่ง เดินไปบำเพ็ญจิตใจ ไปเทคโนโลยี
- ที่อำเภอโน้นต่อไปอีก มันไกลๆ ทั้ง
- นั้น เดินจนริมสบงน้ำขาด ด้วย
- อำนาจเสียดสีกับแข็งกันขนาดนี้ เดินไป
- เทคโนโลยีคุ้นกันเดินไป ๒ องค์ กับลูกศิษย์
- คนหนึ่ง ไปกันเรื่อยไป นานๆ จะได้
- นั่งเรือยนต์เสียที่หนึ่ง แต่ส่วนมากก็
- เดินไปเที่ยวเทคโนโลยีในที่อย่างนั้น.
- คราวหนึ่งเดินไปเทคโนโลยีกับ
- มาก เวลาขากลับอาทิตย์เดินไปก่อน
- ทึ้งพระผู้เทคโนโลยีรุ่งขึ้นหลังไก่เลย มา
- ถึงบ้านแห่งหนึ่งก็แฉะเข้าไป มัน
- กระหายน้ำเดี๋ยวที่ เข้าไปลืมเห็นมี
- มะพร้าว บอก เย้ย! ปอกมะพร้าว
- ถวายพระสัก ๒ ผล ไว้ พาก็ขึ้นมา
- ให้ ถ้ามัวว่องค์เดียวทำไม่ฉัน ๒ ผล
- บอกว่าฉันฉันผลเดียว อีกผลหนึ่งเชือ
- เก็บไว้นะ อีกองค์หนึ่งท่านเดินซ้า อุย
- ช้างหลัง ท่านมาแล้วกันนิมนต์ท่านฉัน
- ด้วย เลยองค์นั้นก็ได้ฉัน.

- នីវត្ថុខែងខ្មោះពាក្យ -

อาทิตย์มาเดินมาถึงอำเภอจะนะ
ยังทันเพล ได้ฉันเพล แต่เพื่อนอีกองค์
หนึ่งไม่ทันได้ฉัน พอมามาถึงก็ถ้าว่าฉัน
เพลหรือเปล่า แกก็ไม่โหหน่อย ฉัน
อะไรเดินไม่เหลี่ยวแลเพื่อนเลย ถ้าม
ว่าเมื่อตัดก็ฉันมะพร้าวอ่อนหรือเปล่า
ฉัน อ้าว! ว่าไม่เหลี่ยวแลยง ใจ เข้าขอ
ไว้ให้ จังได้ฉันนะ ถ้าไม่เหลี่ยวแลก็อด
ฉันนะซี พอยุดอย่างนั้นแกก็ยิ่งมองออก
 เพราะว่าได้ฉันมะพร้าวแล้ว.

เดินกันอย่างนี้ไปเที่ยวเทคโนโลยี กัน เดินกันจนว่าเต็มทัน แล้วก็ไม่ใช่ว่าได้มากมาย หนักกันคนๆ นะ ไปพักหนึ่ง นะ ๒ บาก ๒ บากนะอย่างมากแล้ว นะ ๕ บากนี้เรียกว่าสูงแล้ว ที่เข้าถาวรนะ บางวัดไม่ถาวรเลย ครารถก็ไม่ให้ ต้องคุ้งกระเบื้องอีกด้วยซ้ำไปอย่างนี้ก็มีเวลาไปเทคโนโลยีเป็นอย่างนั้น.

เมื่อยุ่บอยู่ ที่เมืองไร้แปลงๆ
เวลาไปเทคโนโลยีตามบ้านนอกนี้ คราว
หนึ่งไปเทคโนโลยีที่รัฐโนด เดินทางวันหนึ่ง
ไปนอนสะพิงพระ เช้ามืดไม่จันอาหาร
รับเดิน นึกว่าไปจันวัดใหญ่ก็ได้ วัดมัน
ยะอะ วัดใหญ่เดี๋ยวกลองกีเข้าไปเลย พอ
เสียงตีกลองดุ๊มๆ Wareเข้าไป ไปจัน
เสีย จันเสร็จแล้วเดินทางต่อไป.

- เดินจนถึง ๑๙ โมง ไปถึง
ศาลานั่งเก้าปีนังเจยๆ มีคน abaบ่น้ำอยู่
คนหนึ่ง พอดีอาบบ้าน้ำเสร็จมาถึงยก
มือไหว้ ถามว่าท่านจะไปไหน บอกว่า
จะไปรำโนด เลยยังมีร่องรอย รอยเข้า
สร้างโรงครัว ซึ่งเขาเพิ่งจะทำบุญ
กระดูกกันเสร็จไป ถามว่าอะไรทำ
งานอะไร แกบกว่าทำบุญเอกสารกระดูก
แม่เข้าบัว (คือเข้าบรรจุที่บรรจุ เข้า
เรียกว่าบัว) แหม! งานใหญ่ หันอย่าง
ดี ในราหดี หันดัง ในราหดี แม่ เรียก
ว่ามีเชือกทางบักช์ได้ นักเทคโนโลยีมินต์
ชั้นดี แต่แกไม่มา ถามว่าใครล่ะ ท่าน
บัน วัดอุทัยนะ. เลยจุดได้ต่อกันให้
แล้ว ถามว่าทำไมแกไม่มาล่ะ รับแล้ว
ไม่มาเสียนี่ ติดสอบใบ วันนันติดสอบ
ไล่เลยไม่มา แกก็ยังไม่รู้จัก นั่งพูดกัน
อยู่แล้ว ไม่มาก็ไม่มา, ไม่มา เสียใจ
ไหม! ช้อ.. คนเคยพังกันແຍ້ไปเลย
ท่านไม่มาเสียดาย.. ແຍ້ แล้วก็ตามเท่า
นั้น แล้วก็รีบไปหาอาหารมาเลี้ยงเพล
ช้ำ呀 มีข้ายเยอะແยะແວนั่นมาเลี้ยง
มาเลี้ยงเพลเสร็จแล้วนั่งคุยกันต่อไป
แกก็ยังไม่รู้ว่าคุยกับใคร คุยเรื่อยไป
พูดไปพูดมา เดียวมีคนหนึ่งเดินผ่าน
มา มาถึงยกมือไหว้ กราบแล้วก็ถาม
ว่า นี่ท่านจะไปไหนนี่ จะไปรำโนด
เลยบอกคนที่นั่งคุยนั่นว่า ชื่อนายหนัง
แล้วบอกว่า นี่แหลกท่านบันวัดอุทัย
พอบอกอย่างนั้นเท่านั้นแหลก แกก้ม^๔
ลงกราบให้กฎเหล็ก กราบที่เท้าเลยที่
เดียว. กราบแล้วบอกว่า แหม! นั่งคุย
กันเสียดั้งนาน ไม่รู้ บอกว่านี่จะไป
รำโนด จะเทคโนโลยีมีอะไร ก็เทคโนโลยีรุ่ง
นี้บ่าย อ้อ! เทคโนโลยีแล้ววันมันต์รับ
เดินมา ที่นี่มีงานศพอยู่คืนนี้ จะ
ให้ท่านเทคโนโลยี คืนรุ่งนี้ ๓ ทุ่ม มาให้
พูดกัน เกณฑ์อาถรรษานาดหนัน
มันไม่ใช่ทางไกลๆ. ที่นี่ก็ต้องไปเทคโนโลยี
โน้นเสร็จราบบ่ายสาม ลงจากธารร-
มาสน์ รีบเดิน.

อาทิตย์เป็นคนเดินเร็ว
ก้าวมันยา เดินมาถึงนั่นเวลา ๓ ทุ่ม
เป็นที่เดียว พอมาก็งงงงเดียวเดียว
เข้าอกนิมต์อาบหน้า ให้รีบไปอาบ
หน้า คนกำลังรอจะพังเทคโนโลยี เก็บรีบ
อาบหน้า. อาบหน้าเสร็จก็ไปเทคโนโลยีให้เข้า
ฟัง พอเทคโนโลยีพังแล้ว เข้าอกว่า
รุ่งนี้ไปเทคโนโลยีอีกสักก้อนที่ป่าช้า
ต้องหยุดอยู่อีก เทคโนโลยีให้เข้าฟังอีก
ก้อนที่หนึ่ง แล้วเดินทางต่อไป.

การเป็นนักเทคโนโลยีต้องเดิน

- ເວັດຂອງຫ້າພເຈົ້າ -

ແບນນີ້ ສມຍັນນີ້ເປັນອ່າງນີ້ ຕັ້ງເດືອນ
ໄປມາຮະທາງໄກລຸ່າ ໄປກັນອ່າງ
ສໍາບາກ ນາງແຫ່ງກົນອນກຳຕາງທາງດັ່ງ
ຕ ຄືນ ຈຶ່ງຈະກັບນຳມາສິວັດໄດ້ ເປັນອູ່
ອ່າງນີ້ຄລອດ ໂ-ຕ ປີ ທີ່ຢູ່ສົງລາ.

ກາລຕ່ອມາ ກົມືເພື່ອນທີ່ໄປ
ອືນເດີຍ ຮູ່ນເດີຍກັນຄັ້ງພຣະໂລກນາດ
ຄືອທ່ານເຈົ້າຄຸນປະກາສີດ ແກ້ໄປລື້ງ
ອືນເດີຍ ໄປເຖິງອືນເດີຍແລ້ວກົດໝາຍມາ
ນອກວ່າໃຫ້ໄປອືນເດີຍ ພບທີ່ຈະເຮັດ
ໜັນສື່ສະດວກສນາຍ ໃຫ້ໄປຢູ່ໃນໜີ ກົມ
ເລີຍລາຍຸດໄມ້ ເດີນທາງໄປອືນເດີຍ ຂຶ້ນ
ຮັດຈາກສັງລາໄປຕຽງ ໄປຮະນອງ ໄປ
ໃນໜີແນະ ໄປເກະສອງ ແລ້ວໄປຢ່າງກັງ
ແລ້ວລົງເຮືອຈາກຢ່າງກັງ ສມຍັນນີ້ຄ່າເຮືອ
ມັນຖຸກ ຈາກຢ່າງກຸ່ມໄປອືນເດີຍ ດວ ຮູ່ປີ
ເທົ່ານີ້ເອງ ຮູ່ປີທີ່ນີ້ ສອ ສັດກົດເກົ່າ
ນີ້ນີ້ ມີເສີນສັກ ១០០ ບາທົກໄປລື້ງອືນເດີຍ
ໄດ້ແລ້ວ ກົມໄດ້ຈາກໂຍມໄທສັດກົດແລ້ວກົມໄປ
ແຕ່ວ່າພວໄປລື້ງຢ່າງກຸ່ມນີ້ ທ່ານເຈົ້າຄຸນ
ປະກາສີດແກກລັບເສີຍແລ້ວ ໄປລື້ງຢ່າງ
ກຸ່ມເຂົານອກວ່າ ແກລົງເຮືອກັບແລ້ວມີ້ອ່າ
ວານນີ້ເອງ ອາຕມາລົງເຮືອລຳນັ້ນ ແກ້
ລົງເຮືອລຳນັ້ນແລະ ອາຕມາລົງວັນນີ້ແກ
ກີລົງເຮືອວັນຮູ່ນີ້ແລະ ໄປຄາມທີ່ວັດ
ເຂົານອກ ລົງເຮືອໄປເມື່ອວານນີ້. ອ້າວ!

- ຕັ້ງເດືອນທາງກັບອົກແລ້ວ ຈະໄປຢັ້ງໄປ
- ເພື່ອນມາເສີຍແລ້ວ ຕັ້ງເດືອນທາງກັບ
- ມາຮະນອງ ມາດີ່ງຮະນອງຈະໄປໝູ່ພຣະ
- ເລີຍໄປພບກັນທີ່ໝູ່ພຣະນີ້ ພບກັນທີ່
- ຊຸມພຣ ເອ! ແລ້ວ ນອງທ່ານມາກົດີ
- ແລ້ວ ຈະໄປໄຊຍາ ໄປເຍື່ອມທ່ານພຣະ
- ທາສ ຍັງໄມ້ເຄີຍພບກັນກັບທ່ານເຈົ້າຄຸນ
- ພຣະທາສ ໄມຮູ້ຈັກ ໄດ້ຍິນແຕ່ຂໍ້ວເລານນີ້
- ກີເລຍພາກັນໄປໄຊຍາ.
- **ໄປໄຊຍາ ກີເລຍຈຳພຣະທີ່**
- **ໄຊຍາ ១ ພຣະ ຈຳພຣະທີ່ນີ້ ເລຍ**
- **ໄດ້ຄຸນເຄີຍກັນທ່ານເຈົ້າຄຸນພຣະທາສ ໄດ້**
- **ເປັນສຫຍາຮ່ວມງານຮ່ວມກາງກັນ ຄວາມ**
- **ຈົງໄປຢູ່ໄຊຍາໃນພຣະໜັນນີ້ ກົມໄດ້**
- **ອູ່ສົງບົນຶງທຣອກ ພຣະທີ່ສອນນັກຮຽມ**
- **ທີ່ວັດພຣະຫາດແກເດີບໝ່າຍຫັກ ສອນໄມ່**
- **ໄດ້ ເລຍດັ່ງໄປສອນໜັນສື່ແທນເຂົາ.**
- **ຕັ້ງສັຕະກະ ຄື່ອໄປສອນ ៧ ວັນ ກັບ**
- **ມານອນສານໂມກົງຄືນນີ້ ທ່າກັນອູ່**
- **ຕົລອດພຣະໜັນໄມ້ໄດ້ທຳເຮົ່ວອື່ນແຕກໄດ້**
- **ພລາທາງຈົດໃຈ ຄື່ອໄດ້ກຳລັງຈິຈາກທ່ານ**
- **ເຈົ້າຄຸນ ຄື່ອທ່ານແນ່ນ່າວ່າ ຈະທຳການ**
- **ສາສາຕ່ອໄປໜັງໜັນນີ້ ຕ້ອງຮູ້ນາລື**
- **ໄມ້ໄດ້ເຮັດນາລືມັນກີລຳນັກ ທ່ານເຮົາກ**
- **ອາຕມາວ່ານ້ອງທ່ານ ຕ້ອງໄປເຮັດ**
- **ກາງຈານລາລື. ອາຕມາກົດຳໄວ້.**

- ອອກພຣະແລ້ວກົມລັບ
- ສົງລາອົກ ກັບໄປສົງລາກົດຄົງເຮືອງ
- ວ່າ ຈະມາເຮັດຕ່ອທິກຸງເທິງ ເຮັດ
- ກາງຈານລາລື ເພົະເດີເຮົມເຮັດໄວ້ບັນ
- ແລ້ວ ເມື່ອຢູ່ນຄຣີຮຽມຮາຮ ອື່ອເຮັດ
- ຈົນໄວຍາກົດ ຂັ້ນແປລັດຄົມກົງຮຽມບັກ.
- ໄດ້ບັນນິດໆ ມີ່ຍ່າງ ແລ້ວກົດເດີນທາງ
- ໄປກັບພຣະໂລກນາດເສີຍ ດັກມາຕ່ອກົກົ
- ຄົງຈະໄໝລຳນັກ ເລຍຄົດວ່າຈະຕ້ອມມາ
- ກຽມເທິງ ມາເຮັດຕ່ອ.
- **ໃນປີ ພ.ສ.២៥៥ ນັ້ນ ໄດ້ເຂົາ**
- **ກຽມເທິງ ມາອູ່ວັດສາມພຣະຍາ ເຮັດ**
- **ນາລື ຕອນນີ້ໄຄຈະເລຳຄວາມໃນໃຈສັກ**
- **ອ່າງທີ່ນີ້ກັນຄູາຕໍ່ໄມ້ ອື່ອຕອນທີ່ມາ**
- **ນຄຣີຮຽມຮາຮ ເມື່ອເຂົາໄມ້ໄດ້ເລົ່າ ໄປ**
- **ລາຫລວງລູງ ທີ່ດີມາກັນນີ້ແລະ ທ່ານກົມ**
- **ນອກວ່າ ເອ, ໄປເຮັດນັ້ນສື່ໄປໄຫດີ**
- **ໄປຕັ້ງໃຈເຮັດ ໄປລື້ງເມື່ອນຄຣາແລ້ວ**
- **ໄທໄປນັ້ນສັກພຣະຫາດ ໃຫ້ຕັ້ງຈົດ**
- **ອົມື່ງຮູ້ນວ່າຈະທຳວະໄໄ ໃນຊີວິຕົນຈະທຳ**
- **ອະໄໄ ໃຫ້ຕັ້ງຈົດອົມື່ງຮູ້ນໃຈເສີຍກ່ອນ.**
- **ອາຕມາກົມມາເສີນຄຣາ ກົມເຂົງປົບ**
- **ເຫັນໄປຈຸດນູ້ພຣະຫາດທີ່ນຄຣາ ດັ່ງຈົດ**
- **ອົມື່ງຮູ້ນອ່າງໄໄ ຄື່ອຕັ້ງຈົດອົມື່ງຮູ້ນວ່າ**
- **“ຂ້າພເຈົ້າຂອງກວາຍຊີວິຕົນຈົດໃຈນີ້ ແດ່**
- **ພຣະພູທ ພຣະບຽມ ພຣະສົງ**

- ເວັດບອນຂ້າພເຈົ້າ -

ຂອມອນກາຍໃຈ ກວຍແຕ່ພຣະພຸທ່າ
ຄາສານາ ຈະທ່າງນາໃຫ້ແກ່ພຣະຄາສານາ
ຈົນຄລອດຊືວິດ” ດ້າພຸດຕາມປາກປາບາລີ
ກີເຮັກວ່າ ພຸທ່າສາສເນ ອຸ່ນ ທັຖວາ
ອນນິວຕຸດສຸສາມີ ພຣະມູນຈົງປາຍໂນໆ
ແປລວ່າ ຂ້າພເຈົ້າຂອງກວຍຊືວິດແຕ່ພຣະ
ພຸທ່າຄາສານາ ຈະໄມ່ກຳລັນໄປສູ່ເພື່ອ¹
ຄຖຸ້ສົກ ໄດ້ຕັ້ງໃຈໄວ້ອ່າງນັ້ນ
ອົມື່ຮູ້ນໍ້າທີ່ທັນວັດພຣະຫາດເມື່ອນຄຣ
ຄວິງຮຽມຮາຂ.

ເມື່ອຄຣາວເຂົ້າມາກຽງເທິງ ນີ້
ກີເໜືອນກັນ ເຂົ້າມາຄັ້ງແຮກກອນທີ່ຈະ
ໄປກັບພຣະໂລກນາກນີ້ ໄດ້ໄປທີ່ໂປສົກວັດ
ພຣະແກ້ວ ຜຶ່ງຄືວ່າເປັນປູ້ນີ້ສັດຖານ
ສຳຄັຟ ຈຸດຮູ່ປະເທິງນູ່ຂອງອົມື່ຮູ້ນໍ້າວ່າ
“ຂ້າພເຈົ້າຂອງກວຍຊືວິດ ແຕ່ພຣະ
ພຸທ່າຄາສານາ ຈະທ່າງນາເພື່ອພຣະພຸທ່າ
ຄາສານາ ຈົນຄລອດຊືວິດ” ອົມື່ຮູ້ນໍ້າເປັນ
ຄັ້ງທີ່ສອງທີ່ນັ້ນ.

ເມື່ອເດີນທາງກັບພຣະໂລກນາດ
ໄປຄົງວັດພຣະພຸທ່າຂົນຮາຍທີ່ພິ່ນໂລກ
ຜຶ່ງຄືວ່າເປັນພຣະພຸທ່າຮູບທີ່ມີຂໍ້ອ່າສິ່ງ
ສຳຄັຟໃນດວງໃຈຂາວພຸທ່າ ກີໄດ້ການຕັ້ງ
ຈົຕອົມື່ຮູ້ນໍ້າເຫັນເດີວັນນັ້ນ
ໄປຄົງເມື່ອຍືນຢັ້ງກັນ ດ້ວຍກົດໝາຍ
ສຳຄັຟໃນດວງໃຈຂາວພຸທ່າ ກີໄດ້ການຕັ້ງ
ຈົຕອົມື່ຮູ້ນໍ້າເຫັນເດີວັນນັ້ນ
ໄປຄົງເມື່ອຍືນຢັ້ງກັນ ດ້ວຍກົດໝາຍ

ຕົ້ນຈົຕອົມື່ຮູ້ນໍ້າເຫັນເດີວັນນັ້ນ
ມີກວ່າ “ຂອມອນກາຍນີ້ແມ່ນເປັນຄວາມ
ຈົນຄລອດຊືວິດ” ດ້າພຸດຕາມປາກປາບາລີ
ກີເຮັກວ່າ ພຸທ່າສາສເນ ອຸ່ນ ທັຖວາ
ອນນິວຕຸດສຸສາມີ ພຣະມູນຈົງປາຍໂນໆ
ແປລວ່າ ຂ້າພເຈົ້າຂອງກວຍຊືວິດແຕ່ພຣະ
ພຸທ່າຄາສານາ ຈະໄມ່ກຳລັນໄປສູ່ເພື່ອ¹
ຄຖຸ້ສົກ ໄດ້ຕັ້ງໃຈໄວ້ອ່າງນັ້ນ
ອົມື່ຮູ້ນໍ້າທີ່ທັນວັດພຣະຫາດເມື່ອນຄຣ
ຄວິງຮຽມຮາຂ.

ອັນນີ້ເປັນຄວາມຕັ້ງໃຈມາຕັ້ງແຕ່
ເຮີມແຮກ. ທີ່ໄດ້ເກີດຄວາມຕັ້ງໃຈນີ້ຂຶ້ນ ກີ
ເປົ້າວ່າສຶກພຸທ່າປະວັດ ເລື່ອມໃສ
ໃນຄວາມເປັນມາຂອງພຣະພຸທ່າເຈົ້າ
ແລ້ວກີຄືດຍ່າງນັ້ນ ເພົ່າຈະນັ້ນເຮົ່າ
ພຸທ່າຄາສານາ. ເຄຍພຸດບ່ອຍໆ ກັບເພື່ອນ
ຝູ້ ເມື່ອສັນຍູ່ນ່ອຍ ນອກວ່າ ເຮົດອັນ
ເທັນກັນຈົງຈົງ ເສີຍທີ່ ທີ່ເທັນກັນຍູ່
ນີ້ ມັນເທັນເລີ່ງ ເທັນເອຫັນກັນທີ່
ກັນ ໄມ່ຄ່ອຍໄດ້ສາຮະ ໄນໄດ້ເທັນແກ້ກັນ
ໄມ່ໄດ້ບ່ອນປົງຈົດໃຈຄນ ໃຫມັນດີຂຶ້ນ
ຕ່ອນໄປນີ້ ຕ້ອງເທັນຈົງຈົງ.

ເພື່ອນຝູ້ນົບອກວ່າ ອຍ່າພຸດ
ອ່າງນັ້ນ ດ້ວຍກົດໝາຍນັ້ນມັນຕັ້ງໄມ່
ສຶກ. ນອກວ່າອ້າວ! ກີຕັ້ງໄມ່ສຶກກັນລະ
ໜີ ເມື່ອຈະເທັນກັນແລ້ວ ມັນຕັ້ງໄມ່ສຶກ
ສຶກໄປທ່ານ ດ້ວຍກົດໝາຍໄລ້ ເພື່ອ
ແລ້ວ ເຮົາເຈົ້າຈົດໃຈກັນເສີຍນັ້ນ.
ເພື່ອນຝູ້ນົບອກ ເຂັ້ມງອງ! ອຍ່າພຸດໄປ ເດືອນ
ມັນຈະເປັນນຳກາຍໜັງ. ດາມວ່ານຳ
ພຣະອະໄຣ ອ້າວ! ມັນຍ່າຍສຶກແລ້ວ
ໄມ່ໄດ້ສຶກ ເລີຍທ່ານິ້ນ ເພົ່າຈະນັ້ນ
ໄມ່ໄດ້ສຶກ ເລີຍທ່ານິ້ນ ເພົ່າຈະນັ້ນ

ໄມ່ແລ້ວ. ກີວ່າ ໄຈເຮົາ ເຮົດນັ້ນໄດ້
ເມື່ອເຮົາຕັ້ງໃຈແລ້ວມັນຕັ້ງນັ້ນໄດ້
ອົມື່ຮູ້ນໍ້າແລ້ວ ຕັ້ງຈົຕອົມື່ຮູ້ນໍ້າກາງ
ອົມື່ຮູ້ນໍ້ານັ້ນໄວ້. ພຣະພຸທ່າເຈົ້າທ່ານທ່ານ
ຈົງ ເຮັກກີຕົວຕັ້ງທ່ານໃຈຈົງ.

ອັນນີ້ເປັນຄວາມຄົດທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນ
ໄຈ ຕັ້ງແຕ່ເຮີມແຮກ ຕັ້ງແຕ່ເປັນພຣະ
ແລ້ວ ກີຄືດຍ່າງນັ້ນ ເພົ່າຈະນັ້ນເຮົ່າ
ການມາກຽງເທິງເທິງນີ້ ມາເພື່ອເຮັດວຽກ
ສຶກ ເມື່ອມາດີກຽງເທິງ ກີອັນດຸກຄູນຄຽງ
ກັດ ພຣະມານພ ພາໄປຝາກທີ່ວັດສາມ
ພຣະຍາ ເພົ່າຈະນັ້ນເປັນຄຽງເທິງນັ້ນ
ມີຄວາມດຸນເຄີຍກັນກັບທ່ານເຈົ້າຄຸນວັດ
ສາມພຣະຍາເດືອນນີ້ ທ່ານກີຮັບດ້ວຍຄວາມ
ເຕີມໃຈ ເມື່ອຮັບແລ້ວທ່ານກີຄຳມາວ່າ
ພຣະຫາດເທິງໄໝ ເວລານັ້ນພຣະຍາ ۱۰
ເຂົ້າໄປແລ້ວ ທ່ານນົບອກວ່າຈະໄປເຮັດວຽກ
ໄວ້ກຽງເທິງນີ້ມັນຊ້າ ເຄຍເຮັດວຽກນັ້ນ
ແລ້ວໄມ່ຕັ້ງໄປເຮັດວຽກຊ້າອົກ ແປລຄັ້ມກົງ
ຮຽນບ່ອທີ່ເລີຍໄດ້ເຮັດວຽກຕ່ອໄປ ໄດ້
ພັກອູ່ທີ່ນັ້ນ ທີ່ວັດສາມພຣະຍາ.
ເມື່ອມາກຽງເທິງນີ້ ອີກຈະ
ເລົາໃຫ້ໂມນພັກສັກໜ່ອຍ ວ່າພຣະໃນ
ກຽງເທິງນີ້ ລົ້າກົວຍ່າງໄໝ. ອາດມາ
ອູ່ກຽງເທິງນີ້ ຮູ້ສຶກວ່າລົ້າກົກ ອື່ອ
ລົ້າກົກໃນເຮົ່າການອາຫາກກາຈັນ. ໄດ້ອອກ

- ჩეიტხოვხაพเจ้า -

บินนาตามทุกawan ไปเห็นหลวงพานั่ง
ฉันก้าแฟคมาร้าน ขันแรกเมื่อมา
ใหม่ๆ นึกติ ..พระหลวงตาเพ่นพ่าน
ไปเที่ยวนั่งฉันก้าแฟ.. นึกติท่าน. แต่
พอมายู่กรุงเทพฯเข้า ไม่นึกติ. ที่ไม่
นึกติ เพราะอะไร เพราะมันเกิดกับตัว
เอง เวลาออกบินนาตามท้าว บางวัน
นีมันหิว น่องมันหย่อน เดินเหนื่อย
มันหิว ที่หิวนี้ เพราะอะไร เพราะเมื่อ
วานนีฉันอาหารไม่เป็นรส ที่มันไม่
เป็นรส เพราะไม่มีฉัน มันมีแต่ข้าว
หัวใจปีศาจแห้ง อะไรมีอีนมันก็ไม่มี
กินแห้งๆ เข้าไปอย่างนั้น มันเหมือน
กับเข็นเรือบนแห้งอย่างนั้นแหละ ฉัน
เข้าไปอย่างนั้นแหละ มันไม่มีอะไร
สำหรับเลี้ยงร่างกาย ตื่นเข้าเดินไป
บินนาตามนีมันเพลีย พอดีอย่าง
นั้นก็นึกให้อภัย โถ! คนแก่ท่านเพลีย
มากกว่าเรา เลยไม่ท่าทันต่อไป เห็น
อกเห็นใจ.

ที่นักการออกบินนาตามนี เดิน
อยู่วัดสามพระยา เดินผ่านบางลำพู
ไปถนนข้าวสาร ในนี ใบโน่น ใบ
สะพานเสี้ยว เลี้ยวราชดำเนิน เข้า
ถนนตะนาว วากถนนข้าวสาร เพราะ
ว่าบ้านคุณครูแกอยู่ที่นั้น แล้วก็ได้ไป

- เจ้าแก่โภหนึ่ง. เขาใส่โภให้ หัวโಟ
• แดงๆ กลับวัด ได้ข้าวตามไห庾กพฉัน
• แล้ว แต่ก็เดินเรื่อยไป บางทีก็วกไป
• หน้าดับบรรทุก ไปผ่านฟ้า เลียบคลอง
• บางลำพูเรื่อยๆ มา ตามมีความเกิด
• เดินไม่รีบไม่ร้อน นึกในใจว่า ได้ก็ฉัน
• ไม่ได้ก็ไม่เป็นไร. แต่ไม่เป็นไรหรอ
• ได้ทุกวัน แต่ว่าวางวันมันก็ฝิด บาง
• วันก็อย่างนั้นแหละ ก็ฉันไปตามเรื่อง.

• เวลา มา เรียน หนัง สือ
• กรุงเทพฯ นี ญาติโยมถวายปัจจัย
• มาสำหรับใช้สอยในเวลาหนึ่นได้มา
• ๒๕ บาท จำแม่น เพราะว่าเงินก้อน
• นั้น มันจำได้แม่น เอามาได้เท่านั้น
• อาตามานีมีหลักอยู่ในใจอย่างหนึ่ง ดัง
• แต่ออกจากโรงเรียนแล้ว นึกว่าโট
• แล้ว ไม่เคยขอสตางค์โดยไม่ใช้ แม่จะ
• อญ্যกรุงเทพฯ กลับไปบ้าน ไม่เคยบอก
• โญมว่าลำบาก ตอบว่าสบายดี ไม่เคย
• แสดงอาการว่า อยากได้สตางค์จาก
• โญม ถ้าโญมนีก็ให้ก็ເອ. ถ้าโญมไม่ให้
• ก็ไม่ເອ. เรื่องของนีไม่ขอ เพราะมา
• นึกว่า ท่านเลี้ยงเรามาก็มากพอแล้ว
• อญย่าให้ท่านต้องลำบากในการเลี้ยง
• เด็กๆ ต่อไปอีกเลย เลยไม่รบกวน
• ไม่ขออะไรท่านทั้งนั้น อญย่าอย่างชนิด
• ที่เรียกว่า ตามมีความเกิด เพราะเครื่อง
• ใช้ไม่สอย ไม่มีอะไร มีขันน้ำใบเตียง
• ขันแรกเป็นขันทองเหลือง แต่วันหนึ่ง
• เมโลเอว่างไว้ที่ฝาโคงหน้าห้อง มืออิง
• น้ำใบหนึ่ง ตักน้ำประปาใส่ไว หัวก็ตืม
• น้ำประปา เข้าเย็นฉันนั้นแหละ ไม่ฉัน
• อื่นนอกจากน้ำประปา หัวขี้นมาฉัน
• น้ำประปา หัวขี้นมา ก็ฉันน้ำประปา
• อย่างอื่นมันไม่มีฉัน ไม่ใช่เรื่องอะไร.
• ความจริงก็อย่างฉัน แต่มันไม่มีฉัน
• วันไหนมีสตางค์จะฉัน ก็บอกตัวเองว่า
• ไม่ฉัน..ถ้าไม่มีเง็งจะฉันอะไร อย่าฉัน
• ดีกว่า เลยก็ไม่ฉันมันเสีย เพราะว่า
• สตางค์ที่ได้มามาโดยมากไม่ซื้อของกิน
• ไม่ซื้อบรังเล่น แต่ซื้อหนังสือ.

• เรื่องหนังสือนีชอบนัก ชื่อ
• มาก ตั้งแต่เป็นสามเณรอยู่รานอง ได้
• เงินเดือน ๒๕ บาท จากการเป็นครู
• ใช้ชื่อหนังสือ. หนังสือของหลวง
• วิจิตร(หลวงวิจิตรราหทรการ) ออกชุด
• แรก เช่น วิชาแบด(วิชาแบดประ-
• การ), มั่นสมอง, พุทธานุภาพ, จิตตา-
• นุภาพ, ความผัน, ละครแห่งชีวิต ฯลฯ
• กี่เล่มๆ ชื่อหมด ชื่อไปอ่าน ชอบอ่าน.
• แล้วหนังสือต่างๆ ที่เข้าพิมพ์ขายนั้น
• ชอบอ่าน แม่หนังสืออ่านเล่นชนิดดีก

- ເວັດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

ชื่อเหมือนกัน. สมัยหนุ่มๆ ชื่อมาก
อ่านมาก อ่านจนอยู่ตัว..เมื่อ อ่านแล้ว
ก็นึกรู้สึกว่าไม่ได้ความ เลิกไปซื้อ
หนังสืออ่านเล่นต่อไป แต่ซื้อหนังสือ
ที่เป็นสาระ เรื่องเอกสารทางคปไปใช้เรื่อง
อื่นนั่นไม่มีใช้แต่เรื่องเป็นประโยชน์.

การเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ ไม่ค่อยได้เก็นน์ เพราะว่าเป็นพระผู้น้อย เทคน์กับเขามีไม่ได้ เทคน์ได้เขาก็ไม่ให้ เทคน์ แต่ภายในพระราชมีโอกาสแสดง ฝีไม้ลายมือบ้าง คือว่าวันพระเข้า เทคน์เข้าเทคน์บ่าย ตอนบ่ายเทคน์ หลายองค์ ถ้าหลายองค์ก็มีโอกาสขึ้น ไปแสดงฝีมือกับเขabant ว่าพระบ้าน นอกนี้มีฝีไม้ลายมือเหมือนกัน คือ เทคน์ปฏิภาณให้ญาติโภมฟัง ญาติโภม ก็พอกพอใจ แต่ก็ไปไม่รอด เพราะ ว่าวังมันจำกัด ต้องการศึกษา ยัง เทคน์กับครัวไม่ได้ ก้อยอย่างนั้น.

สถานศึกษาได้มา ๓๔๕ นาที
ใช่ ๓ ปีไม่มีหมด เพราะว่าไม่ค่อยใช้
ไม่ใช่เรื่องอะไร แล้วก็มีอยู่ก้อนหนึ่ง
เก็บเงิน ใส่ซองเพื่อกลับบ้านฉุกเฉิน
เดียวเกิดมีธุระอะไร ไม่มีสถานศึกษาจะ
ลำบาก เลยจ่ายใส่ซองไว้ ไม่แต่ต้อง
พอมีเรื่องแล้วก็ใช้ตัวรอดได้ทันที กลับ

- บ้านนอกนั้นก็เก็บไว้ การใช้จ่ายไม่ค่อยจะมีอะไรมากนัก เป็นอยู่อย่างง่ายๆ ถ้าไปดูรูปถ่ายในสมัยนั้น ผอมเต็มที่ หน้าเป็นกระดูก โกรโกโลสไปที่เดียว เรื่องมันไม่มีจะกินนั้นเอง ไม่ใช่เรื่องอะไร จึงได้ยอมอย่างนั้น.

อยู่วัดสามพระยา ๓ ปี ก็เข้าสอบบาลี สอบครั้งแรกตกเลย ไม่ได้ที่ไม่ได้นี่ มันตกไวยากรณ์ เพราะว่าเรียนมานานแล้ว ทึ้งมา ไม่ค่อยได้ห้อง เวลาไปสอบเข้า มันตอบผิด แปลได้ สัมพันธ์ได้ แต่ไปตกไวยากรณ์ ไม่เป็นไร ปีหน้าเอาใหม่ แต่พอตกแล้ว เงินหมดเลย ๓ ปี สถาปัตย์มันไม่มีเหลือแล้ว ทำอย่างไรดีจึงได้เรียนต่อ.

ต้องออกไปชุมพร ไปหาท่านเจ้าคุณประภาสิ พ่อนเก่าอยู่ที่นั่น ท่านก็พาไปเที่ยวเทคโนโลยีนั้น วัดนี้ ก็ได้หน้ากันที่อึกบ้าง หากินด้วยปากตลอดเวลา ไม่มีเรื่องอื่น เทคโนโลยีสักอย่าง ก็แค่กันที่มายังพอกับความ เวลาจะกลับ กลับทางรถไฟ มันลำบาก กลับรถไฟ渺茫ของไปไม่ได้กลับเรือดีกว่า ลงเรือที่ท่าปากน้ำชุมพร ได้มะพร้าวมา ๒๐๐ ผล ได้กะบีมา ๑ ใน น้ำปลา ๑ ใน ข้าว

สารวีก ๑ กระสอบ นี่ปั้นจัยจากชุมพร บรรทุกเรือมาเลย มาขึ้นท่าน้ำราชวงศ์ ยืนอยู่ นึกว่ากูจะทำอย่างไร มะพร้าวตั้ง ๒๐๐ นี่ จะเอาไปให้ถึงวัดอย่างไรดี ธรรมัญก็ไม่มี ยืนงอยู่ เลยเรียกรถเจ้ามา ๓ คัน บอกว่าลืม ขามะพร้าวใส่รถ ๓ คันนี้ แล้วก็ไป วัดสามพระยา ถึงไกรรถลากมันก็เจา เมื่อนกัน เลยพามาส่ง.

ตั้งแต่มะพร้าวขึ้นแล้ว ตอนเพลไม่ได้ฉันอะไร หุงข้าวมันฉันทุกวัน จนกว่ามะพร้าวจะหมด ๒๐๐ ผล ฉันแต่ข้าวมันนั้นแหละ พอดีเพลกี ฉันข้าวมัน พอก็งเพลกีฉันข้าวมัน เพราะว่ามะพร้าวมันยะอะ ข้าวสารก็มี กะบีก็มี ฉัน กลับไปเรียนหนังสือ ต่อ เรียนต่อไปอีกปีกีสอบได้ กี ปรากฏว่าบัญหาข้อสอบบาลีมันรัว ไม่ใช้มันรัว มันระเบิด ให้หลว่mgrุงไปเลยที่เดียว อาทิตย์ไม่ได้สนใจไปหา หรือก ไปบินตามหาตัวเข้าบอกว่า ไวยากรณ์รู้แล้วยังมันรัวแล้ว บอกว่า ยังไม่รู้ เขาก็บอกว่า เอาไปเลยๆ พอก็เข้าห้องสอบ บัญหาไวยากรณ์ออกมาก เมื่อนทุกอย่าง มันก็ตอบถูกซึ่ง เพราะมันรัวแล้วนี่ มันรัวจนท่าวมเมื่องไป

- ເຊີດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

ແລ້ວ ແລ້ວກີ່ມີຄົນບາງຄນມາຂາຍບໍ່ຜູ້ຫາ
ຈາກການສອນ ۷ ວັນນີ້ເອົາ ۵۰۰ ເຮົາ
ບອກວ່າໄມ່ເອົາ ຈະສອບອື້ນ ۳ ວັນນີ້ ۳۰۰
ກີ່ພອ ເຮົາກີ່ໄມ່ເອົາ; ພຽງນີ້ຈະສອບຂອ
ດ ۱۰۰ ເຊິ່ງ ເຮົາກີ່ບອກວ່າໄມ່ເອົາ ຈັນໄມ່
ມີສຕາງຄ່ອຮອກ ດັນເຮືອນມານານແລ້ວ
ໄມ່ຕັ້ງຊ້ອຫຮອກ ເລີຍສອນ ສອນແລ້ວ
ນີ້ກ່າວໃນໃຈວ່າມັນໄດ້ ເພຣະວ່າມັນຮ່ວ
ເໜືອເກີນແລ້ວ ເລີຍອອກໄປສອງຄາໂນ່ນ
ໄປເຢີມຜູ້າຕີເຢີມໂຍມ ກຳລັງເທັນນ
ເພີ້ນອຸ່ງແລ້ວໂນ້ນ ເຂົາໂທຣເລີ້ນຕາມ ວ່າ
ຕັ້ງສອນໃໝ່ ເດືອນພຸຖາກາຄມ ເພຣະ
ວ່າບໍ່ຜູ້ຫາຮ່ວ່າ ຕ້ອງກັບກົງຮູ່ເຖິງເທັນ
ແລ້ວ ມາສອນໃໝ່.

ສອບຄັ້ງໃໝ່ມັນໄມ່ຮ່ວ່າ ສອນ
ໄດ້ ສອບຄັ້ງທີ່ທີ່ນີ້ນັ້ນມັນຮ່ວ່າ ເລີຍສອນ
۲ ຄັ້ງໃນປີນັ້ນ ປິບປິບເລີຍໄດ້ທັງ ۲
ປະໂຍຄ ອີ່ວ່າສອນປະໂຍຄ ۳ ໄດ້ໃນ
ປິບປິບ ເພຣະວ່າມັນຮ່ວ່າ ປລາຍປີສອນ
ປະໂຍຄ ۴ ໄດ້ອີກ ເວລາຈະຝ່ານປະ-
ໂຍຄ ۴ ນີ້ຕັ້ງເຮືອນຂອມ ເຮືອນອັກຍາ-
ຂອມນີ້ ໄມເຄີຍເຮືອນມາກ່ອນ ແລ້ວໄມ່
ອັກຍາເຮືອນດ້ວຍ ເພຣະມັນໄມ່ຄ່ອຍໄດ້ໃຊ້
ເຮືອນຄືນນັ້ນກີ່ໄປສອນຄືນນັ້ນ ເຮືອນໃຫ້
ມັນຈຳອັກຂະວິທີເຂື່ອນເທິນນັ້ນແລ້ວກີ່ໄປ
ເຂົາສອນ ພອເສົງຈຳແລ້ວລືມໝາດ ເພີ່ຍ

- ສອບໄດ້ເທິນນັ້ນເອງ ຍັງລືມຈົນບັດນີ້ ອ່ານ
- ໄມເອກ ວ່າຂອມນີ້ຮູ້ຕັ້ງເດີຍວ່າຄືດຕ້າ ນະ
- ເຂື່ອນງ່າຍກ່າວ່າເພື່ອນ ນອກນັ້ນໄມ່ຮູ້.
- **ພອສອນໄດ້ ປ.๔ ແລ້ວກີ່ເກີດ**
- ສົງຄຣາມມາຫາເຂົ້າບຸນພາ ທີ່ນີ້ຢູ່ກັນ
- ໄກສູງເຮືອນປະໂຍຄ ۵ ກີ່ໄມ່ໄດ້ເຮືອນ ອູ່
- ກຽງເທັນ ລຸກຮະເບີມັນຕົກທີ່ນັ້ນທີ່ນີ້
- ວັນນັ້ນນີ້ກ່າວ່າໜີຮະເບີຈາກວັດສາມ
- ພຣະຍາລະ ໃປນອນວັດວິເທະກາຮ
- ຮັນບຸຮີ ເພື່ອທີ່ຂໍ້ອະແປນ ເຂົາອຸ່ງທີ່ນີ້ນ
- ມັນໄປທັງລົງທີ່ນັ້ນແລ້ຍ ທັງວັດວິເທະກາຮ
- ເຕັມເພັດພັກໄປ ກຸດັງຄພັກກະຈາຍ
- ສັກນີ້ບາງກອກນ້ອຍແຫດກໄປ ໄພໄໝ້ມ
- ແກ່ວນັ້ນ ຍູ່ກັນໄຫຍ້ ລົງໄປນອນອູ່ໃນ
- ຄູ ພຣະອອງຄໍທີ່ນຶ່ງລົງໄປນອນອູ່ໃນບ່ອ
- ອັກອົງຄໍທີ່ນຶ່ງຈິງເຕີລີດເປີດເປີງ, ໄປພົນ
- ຂ້າວບ້ານ ບອກວ່າໄອມ໌ຊ່ວຍດ້ວຍ ຂ້າວ
- ບ້ານນີ້ບອກວ່າພຣະຕັ້ງຊ່ວຍພົມຊີ ພມຈະ
- ຊ່ວຍພຣະອ່າງໃຈ ພອ້າຂ້າວບ້ານບອກ
- ອັກຍຸ່ງນັ້ນ ທ່ານນີ້ໄດ້ ນີກໄດ້ວ່າ ອົ້ວ, ເຮາ
- ມັນພຣະນີ ເລີຍກັບວັດ ໃປລົງວັດຂາ
- ຄລອກປອກເປົກ ແຫຼ້າຄາ ຂວາກຫນາມ
- ໃນສວນມັນບາດ ເລອະເທອະໄປໝາດ ກີ່
- ເລີຍນີ້ກ່າວ່າ ມັນໄມ່ໄວ້ ອັກຍຸ່ງນັ້ນແຍ່ ຕ້ອງ
- ເດີນທາງກັບບ້ານແລ້ວ ໃປຫວ່າເມືອງເກົວ
- ເລີຍກັບ ໂດຍຂັ້ນຮູ່ໄທທີ່ບາງກອກນ້ອຍ
- ຮັດດ່ວນໄມ່ມີແລ້ວເວລານັ້ນ ມີແຕ່ຮັດ
- ດຽວມາ ນອນເພົ່າ ນອນຫຼຸມພຣ ແລ້ວ
- ຈຶ່ງຄົງທຸ່ງສົງ ແລ້ວກົງພັກສູງ ຄຣາວນັ້ນ
- ເຕີກທີ່ມາຍູ່ກ່ຽວເທັນເພົ່າ ໄປດ້ວຍຫລາຍຄນ
- ອາຕມາໄປແຕ່ເຂົາ ໄດ້ທີ່ນັ້ນເຮືອນຮ້ອຍ
- ເຊິ່ງເຕີກມັນມາກັນແຍກະ ກົກລິກໄຫ້ເຕີກ
- ນັ້ນ ພລທີ່ສຸດຂັ້ນໄປນັ້ນບັນພັກພິງ ທີ່
- ເບາະຫັນ ۳ ນັ້ນບັນພັກ ນັ້ນໄປຈົນລົງ
- ເພົ່າບຸຮີ.
- **ຄົງເພົ່າບຸຮີ ໄທ້ເຕີກນອນທີ່**
- ສັກນີ້ ອາຕມາໄປນອນວັດ ບອກວ່າພວກ
- ເຮອດຕື່ນເຫົ້າ ນະ ພອຣຄຸມພຣເຂົາແລ້ວ
- ໄທ້ນັ້ນໄວ້. ເຂົາມີດອາຕມາກັບມາຂັ້ນຮູ່
- ພວກນັ້ນຍັງກົນພື້ນີ້ ອູ່ ເຕີຍັງໄມ່ດີນ
- ສັກຄນ ປຸລຸກໃຫ້ດື່ນບອກວ່າໄປຫາທີ່ນັ້ນ
- ເຂົາກີ່ໄປຫາກັນ ອາຕມາທີ່ວຽກເປົ້າຈັນ
- ທຸນບຸຮີໄປເປີເຕີຍ ເຫິວເດີນເບີຍດ້າໄປ
- ເສົມາ ໄມຮູ້ຈະເຈັ້ນຕຽນໃຫ້ ຮັດໄພມັນ
- ເຕີມໝາດແລ້ວ ໃນເວລານັ້ນມັນຍັງໄມ່ມີ
- ຂໍ້ອື່ນເສີຍດ້ວຍ ເປັນພຣະມຣມາ ນີກໃນ
- ໄຈາດກົາໄວ້ວ່າ ຮະພັງອັກກີ່ດ້ວຍຂັ້ນ
- ໄທ້ໄດ້ ເລີຍຂັ້ນທີ່ທ້ອງກາຮົດ ພວກກາຮົດ
- ວ່າ ໄມໄດ້ ເລົາມີຍັນອັກຂັ້ນໄມ່ໄດ້ ທີ່ນີ້
- ໄມໃຫ້ທີ່ໂດຍສາຮ ວ່າເຂົານັ້ນແນ່ ອາຕມາ
- ບອກວ່າຮູ້ແລ້ວວ່າ ໄມໃຫ້ທີ່ໂດຍສາຮ ແຕ່ທີ່ມີ
- ນັ້ນຫວ່າສລອນອູ່ນັ້ນ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທັງນັ້ນຮູ່

- ჩევითხოვხა ფერა -

ພວກນັ້ນໄປໄດ້ ພຣະໄປສັກອອກທີ່ທີ່ນີ້ມັນ
ຈະກີດຂອະໄຣນັກໜາ ພຸດພລາງ ກີ່ຂຶ້ນ
ພລາງ ພອຂຶ້ນໄປແລ້ວ ເຂົາໄມ້ມີເອື່ອເພື່ອ¹
ໄມ້ເຂົາໃຈໄສ່ທັງນັ້ນ ໄມໃຫ້ນັ້ນ ໄມໃຫ້ກິນ
ນ້ຳກິນທ່າ ວັນນັ້ນໄມ້ໄດ້ມີນໍ້າເລີຍ ຕັ້ງ
ແຕ່ອອກຈາກເພຣະບຽນ ໄດ້ໄປໄດ້ມີເຂົາໂນ່ນ
ແນະ ທີ່ສຖານີປະທິວໂນ່ນ ມີມຸນູ້ຍື້ນ
ມາພວກທີ່ນີ້ທີ່ປະທິວນັ້ນ ເຂົາສຸກກັນ
ເຂົາເມາກັນ ເຂົາກິນກັນໃຫຍ່ ອາຫາຮ
ກລາງວັນທີເຂົາກິນກັນ ພຣະນັ້ນຍູ້ຍູ້ງຄໍ
ທີ່ນີ້ ໄມມີຄຣິນີກິສີ ອາຕມາກີ່ໄມ້ໂກຣ.

ນີ້ກ່າວພຣະພູທະເຈົ້າເອງ ກີ່ເຄຍ
ມີມາຮດລີໃຈຫວັນນານ ໄມໃຫ້ໄສ່ນ່າຕາຣ
ເຮົາມັນພຣະຫຣມາດ ມາຮັນຍົກຍະແຍະ
ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງນັ້ນເຈຍໆ ສບາຍໆ ບຳເພົ່ງ
ບາຮມີໄປກີແລ້ວກັນ ໄມໄດ້ຈັນ ດ້າເຂົານີກ
ໄດ້ ວ່າເອົ, ຂ້າວຣາດແກງຄວາຍພຣະສັກ
ຈານທີ່ນີ້ ກີ່ໄດ້ຈັນ ແຕ່ເປົ່າ ນັ້ນກິນຍູ້
ຕຽນນັ້ນ ພຣະກີຢືນຕຽນນີ້ ອາຕມານີກວ່າ
ນີ້ພວກມີຈາກທິງງົງທັ້ງນັ້ນ ເວລານັ້ນເປັນ
ເວລາສົງຄຣາມ ເຫດຖາກຄົນນີ້ຈຳແມ່ນ
ພຣະໄມ້ໄດ້ຈັນເລີຍ ພຣະກີໄມ້ໄດ້ນັ້ນ ໄດ້
ແຕ່ຍືນ ເຂົາໄມ້ໃຫ້ເກົ້າວິ່ນ້ຳ ຍືນມັນເຈຍໆ
ກີ່ຢືນມັນຍ່າງນັ້ນ ຂ່າງມັນເກອະ

- ມາຄື່ງຍົກມື່ອໄຫວ້ ອາຕມານີກໃນໃຈ
- ມຸນູ້ຍົມາແລ້ວ ບອກກັບຕົວເວົງວ່າ
- ມຸນູ້ຍົມາແລ້ວ ພອຍມື່ອໄຫວ້ ເຂົກເອາ
- ເກົ້າວິ່ນ້ຳໄຫ້ທ່ານນັ້ນໆ ທ່ານໄມ້ນັ້ນ ບອກ
- ວັນນິມົນຕົ້ນນັ້ນສີຄຽບ ອາຕມາກີ່ນີ້ ນັ້ນ
- ແລ້ວກິນໃນໃຈວ່າ ເອົ, ເພິ່ນໄດ້ນັ້ນເຂົາ
- ຕອນນີ້ ຍືນມາດັ່ງແຕ່ ລ ໂມງເຂົາ ໄປໄດ້
- ນັ້ນເອົາຕອນ ລ ທຸນ ໂຢມຄິດດູເກອະ ວ່າ
- ຕົ້ນອດທັນຂ່າດໃຫ້ ດ້າທາກເປັນຄົນ
- ອາຍຸ ລວມ ລັ້ນນານແລ້ວ ເວລານັ້ນຍັງໜຸ່ມ
- ໄມເປັນໄວ້ ຍືນໄດ້
- ທີ່ນີ້ປະເດີຍວ່າເດີຍ ພວກຂາຍ
- ຂອງໃນຮາດເປັນຍິນນັ້ນແລ້ວ ເຂົາໂລເລີ່ງ
- ມາມາກາມຍາ ມາຍືນໄຫ້ຕົນນັ້ນແລ້ວ ດັນ
- ນັ້ນແກກຍົກເອາ ລ ແກ້ວມາຄວາຍ ໄດ້ຈັນ
- ຕອນນີ້ເອງ ຕອນທີ່ ລ ດ້າວັນນານີ້ເອງ
- ເປັນມຸນູ້ຍົມະນາຫຸ່ຍ່ອຍ ນອກນັ້ນທີ່ມີ
- ໄມໝ່ານອນນັ້ນມັນແຍ່ທັງນັ້ນ ກິນ້ງໄປ
- ກິ່ງຊຸມພຣ ພອດິ່ງຊຸມພຣກິລິສຣາໄພ ໄປ
- ເຈອຄຽກເກົ່າທ່ານເຄຍສອນເໜ້ມອນກັນ ຂໍ້ອ
- ຄຽກໄທຍ ທ່ານຄາມວ່າໄປໃຫ້? ຕອນວ່າ
- ໜີ້ລູກຮະເບີດ ກລັບນັ້ນ ແລ້ວທ່ານແນອນ
- ໄກນລະ? ນອນຕຽນນີ້ ອືນນີ້ອນຫຼາກ
- ສຖານີ້ແລ້ວ ດ້າໄປທີ່ອືນ ຮຸ່ງຂັ້ນຫາທີ່
- ນັ້ນຄໍາບາກ ກີ່ເລຍຮອຍໆ.
- ພອຮາໄພເຂົາຊຸມພຣຂຶ້ນນັ້ນໄວ້
- ກ່ອນກາລາດຶກນັ້ນແລຍ ມີເຫັນນັ້ນຈະໄມ້ມີ
- ທີ່ນັ້ນ ນັ້ນຫລັບໄປນັ້ນ ອະໄໄປນັ້ນ ເຂົ້າ
- ມີເຕັກມັນເຄຍອູ່ທີ່ວັດອຸທິຍ ເປັນເຕັກວັດ
- ຮຸ່ງນັ້ນນັ້ນເອີ້ນມາຕຽບຈາກ ອູ່ໄປໃຫ້ມາ
- ມາຄື່ງເຫັນເຂົ້າ ວ່າອາຈາຍໄປໃຫ້ມາ
- ຕອບວ່າມາຈາກກຽງເທິພ ດາມຄຳເດີຍວ່າ
- ແລ້ວຜ່ານໄປເລີຍ ກລັບມາອູກທີ່ ໂອນ
- ອາຫາຮມາ ເຄົາມາໃຫຍ່ຂ້າວກຮະທ
- ໄຫລຍກຮະທ ບອກວ່າວັນນີ້ໄດ້ບຸ້ມາກຳ
- ເພຣະວ່າເມື່ອວັນນີ້ໄມ້ໄດ້ຈັນເລີຍ ນີ້
- ເປັນອາຫາຮພິເສດຖະກິດຂອງວັນນີ້ ບຸ້ມາ
- ເຫຼື້ອເກີນແລ້ວ ເຂົກຄວາຍອາຫາຮ ນີ້
- ແຮັງ ໂອເລີ່ງໄຫຍ່ໂຕເລຍ ພອຮັວ່າເມື່ອ
- ວານໄມ້ໄດ້ຈັນ ໄກສັນເສີຍເຕີມອັດຕະກາ
- ຮັດອອກຈາກນັ້ນກີ່ເດີນທາງຕ່ອງ
- ໄປເຮັດວຽກ ຈົນກະທັ້ງຄົງທຸ່ງສົງ ໄປ
- ນອນທີ່ວັດ ໄປເຖິງເຮັດວຽກພຣະທີ່ອູ່ໃນຫ້ອງ
- ໄປເຮັດວຽກ ທ່ານຄຣັວ...ພມຂອ້ພັກດ້ວຍ
- ທ່ານກົບອົກວ່າໄປນອນສາລາໂນ່ນ ທ່ານ
- ວ່າສ່າງເດືອນໄປຢ່າງນັ້ນແລ້ວ ໄມຮັວ່າໃຄຣ
- ເປັນໃຄຣ ເຮົກໄປທີ່ສາລາ ໄປນອນ
- ອູ່ໄຍ່ໄວ້ ມາມາຂໍເວົ້ອນທັງນັ້ນ ເລີຍໄປນັ້ນໆ
- ມັນຈັນສ່ວນ ເສົ້ງແລ້ວກີ່ໄປຂັ້ນຮາໄພຕ່ອ
- ໄປ. ພຣະຮູນນັ້ນສຶກໄປນານແລ້ວ ເດີຍວ່າ
- ນີ້ໄມ້ຍູ້ ດ້າອູ່ກົງຈະໄດ້ໄປເທັນໄຟເພັ້ນສັກ
- ກັບທີ່ທີ່.

ໄປຈົນຄົງປະທິວ ມີຈັ້າຫນາທີ່
ຮັໄພ ລ ດ້າວັນນານທີ່ນີ້ ພອຂຶ້ນ

- ປົວດັບຂອງຫ້າພເຈົ້າ -

ພວກໃຈຈຶ່ງ ນີ້ ມີໜ່າຍອງຄົງ
ເໜືອນກັນ. ທີ່ຈັງຫວັດຕາກນີ້ມີໃຈຈຶ່ງ-
ຈຶ່ງ ມີຢ່ອງຄົນນີ້ ໄມມີເກລືອເລຍ ມັນ
ທ່ານທະເລ ຄື່ອສມາກວັດ ຕອນເດີນມາ
ຂາກລັບ ກລັບຈາກຢ່າງກຸ່ງຄັ້ງໂນນ ເດີນ
ໄປລົງກີປັບກີປັບທີ່ວັດນີ້ອີກ ຂາໄປກີປັບກີວັດ
ນັ້ນແລະ ແຕ່ວ່າພັກລານວັດ ໃນເວລາ
ຂາມາເຮົາມານັ້ນອຍເພີ່ມ ຕ ອົງຄົງ ເຂົ້າໄປ
ກຣາບສມາກວາດມະຮະບີບ ແສດຄວາມ
ຄາວະ ບອກວ່າຈະຂອພັດຕ້ວຍ ທ່ານຄາມ
ທັນທີວ່າ ໃນສຸທົມໃໝ່ ແນະ! ວ່າເຂົ້າ
ນັ້ນເຊິ່ວ ສມ້ຍກ່ອນໃນສຸທົມເປັນເລີ່ມຍັງ
ໄມ້ມີ ມັນເປັນແຜ່ນ ກີເລຍຍື່ນໃຫ້ທ່ານດູ
ບອກວ່າ ນີ້ພັ້ນໄມ້ໄດ້ແລ້ວ ມັນພັ້ນແລ້ວ ຕ
ເດືອນ ເຂົ້າອົກໃໝ່ແລ້ວ. ເຮົາກຳຄາມວ່າ
ອອກເມື່ອໄຮຮັນ ທ່ານກີຍືນແດລງກຣາດ
ມາໃຫ້ ແກະອອກດູແດລັງກຣາດນີ້ຄະແສງໝົງ
ຍັງມັນຍຸ່ຍເລຍ ຍັງໄມ້ໄດ້ເປີດດູແລຍ ວ່າ
ແດລັງກຣາດນີ້ ອອກໃນສຸທົມແບບ
ໃໝ່ ດາມວ່າທ່ົວດີໄດ້ເກົ້າມີແລ້ວຍັງ ໃນ
ສຸທົມແບບໃໝ່ນີ້? ຕອບວ່າຍັງ ຍັງໄມ້ມີ
ແລ້ວຈະເຄີ້ນເອົາກັບພວກພມຍ່າງໃໝ່
ພມມາຈາກຕ່າງປະເທດ ຈະເອາ
ຍ່າງໃໝ່ ທ່ານບອກວ່າ ຮະເບີຍເຫັນຕັ້ງ
ມາຍ່າງນັ້ນ ເລີຍວ່າໄມ້ໄຫວ ຍ່າງໃໝ່
ກີຕ້ອງພັກທີ່ນີ້ແລະ ທ່ານບອກວ່າ ພັກ

- ກີໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງໄປພັກທີ່ຄາລາ ນີ້ກວ່າ ຄ້າ
- ໃປພັກທີ່ຄາລາຈະເຂົ້າມາໄວ່ໄທ່ເສີມມືອ
- ທ່ານໄມ້ ແຕ່ກີໄມ່ພຸດ ເພີ່ມນີ້ໃນໃຈ ຄ້າ
- ພຸດອອກໄປມັນກີເສີ່ຍຫາຍ ເລຍກີກຣາບອີກ
- ກຣາບເຮືບຮ້ອຍ ໄມດີອີໂທ໇ ກຣາບແລ້ວ
- ມານອນຄາລາ ແຕ່ວ່າໂຍມມາເຫັນເຂົ້າ
- ໂຢົມກີເຂົ້າເສື່ອສາດອາສະນະມາໃຫ້ ເຄົມໝູ່
- ມາໃຫ້ ແລ້ວກີຍົກເຂົາອາຫາມາໃຫ້ຈັນ
- ເລຍເລົາໃຫ້ໂຍມພັ້ງ ໂຢົມບອກວ່າ ພມຍຸ່
- ໄກລັວດັນນີ້ ແຕ່ຜົມໄປທຳນຸ່ວັດໂນັ້ນ ວັດ
- ນີ້ຜົມໄມ້ທຳນຸ່ວັດໂຮກ ເພຣະວ່າສມາກວັດ
- ເຕັມທນ ນີ້ພວກໃຈຈົດມັນເປັນອ່າງນີ້
- ແລະ ມູ່ຢູ່ ເຮົາໄປໂດນເຂົ້າມັນກີລຳບາກ.
- ທີ່ນີ້ກີພບຄົນໃຈດີບ້າງ ເລ່າລົງ
- ຄົນໃຈດີໃຫ້ໂຍມພັ້ງເສີ່ຍຫນ່ອຍ ພອເດີນ
- ຖາງຕອນນັ້ນແລະ ຕອນເນື້ອງຕາກນັ້ນ
- ແລະ ຂອເລ້າໃນຕອນນີ້ທີ່ນ່ອຍ ເຖິງວັກນັ້ນ
- ຄົນໃຈດີ ເດີນຖາງກລັບຈາກພມ່າຄຣາວ
- ນັ້ນ ມາຖາງເນື້ອງຕາກ ເນື້ອງກຳພັງ
- ແລ້ວມາຖາງນະຄຣສວຽຣັກ ອຳເກໂບປຣພົດ
- ເລີຍັ້ງັ້ງແມ່ນໜ້າປົງເຮືອຍມາ ມາລື້ນວັດແໜ່ງ
- ທີ່ນີ້ ເຮົາກີວ່າເກົ້າເລີ່ຍວ່າ ນະຄຣສວຽຣັກນີ້
- ສມາກວາຈົດ ພວກເຮົາ ຕ ອົງຄົງ ໄປນັ້ນ
- ຕ້ອහນທ່ານ ທັ້ງໆ ມາດາຫວັດຄຣາ
- ຮຸ່ມຮ່າມ ທັ້ງສາມອົງຄົງ ພິວກີຄົລ້າ ເພຣະ
- ຕາກແດມາຕລອດເວລາ ພອເສີ່ຍກລອງ
- ຕິດງາ ສມາກວົງສົງຄົນໄປນິມນົດມາຈັນ
- ເຂົ້າ ພອຂຶ້ນໄປລົງ ທ່ານນັ້ນຍຸ່ແລ້ວ ທ່ານ
- ລັງວ່າ ອື່ນ ພວກເຮົາກີໄມ່ພຸດອະໄໄ
- ຈັນແຍ ຈັນເຮີບຮ້ອຍ ອາຕມາກີກລ່າ
- ຂອບຄຸນມາກຄົວທີ່ໄຫ້ຈັນອາຫາມ ທ່ານ
- ເລຍຮ້ອງອີກວ່າ ອື່ນ ພຸດໄທໄດ້ສະຫວຼອ
- ຄາມອ່າງນັ້ນເສີ່ຍດ້ວຍ ຄາມເຮົາວ່າພຸດ
- ໄທຍໄດ້ຫວຼອ? ກີພມເປັນຄົນໄທຢືນນີ້. ນີ້
- ທ່ານແສດງ ອື່ນ ນັ້ນ ນີ້ກີວ່າເຮົາໄມ້ໃຊ້ຄົນ
- ໄທຍ ມັນເປັນເສີ່ຍອ່າງນັ້ນ ພອບອກ
- ຂອບຄຸນ ທ່ານເລຍຈົນວ່າພຸດໄທໄດ້
- ຫວຼອ ອົ້າວາ! ແລ້ວກັນ ກີພມທັ້ງສາມຄົນ
- ເປັນຄົນໄທຢືນນີ້ ທ່ານເລຍວ່າ ອື່ນ ພົມ
- ນີ້ກີວ່າແຊກ ເພຣະຫວັດຄຣາມນັດດກ
- ອຸ່ນໄມ້ໄດ້ໂກນເພຣະດີນທາງ ຈຶ່ງຮຸ່ມຮ່າມ
- ນີ້ກີວ່າພຣະແຊກ ວ່າຍັງນັ້ນ ບອກວ່າ
- ພຣະໄທຢືນນີ້ແລະ ທ່ານເລຍຄາມວ່ານີ້ຈະ
- ໄປໄຫວຕ່ອງໄປ ໄປນະຄຣສວຽຣັກ ຈະເດີນ
- ໄປ ທ່ານເລຍວ່າ ໄປຕ້ອງ ພົມຈະໄປເຂົ້າ
- ບຸນໜີເມັນຕົ້ນ ລ່ອງເຮືອໄປເວົາກວ່າ ກີເລີຍ
- ລັງເຮືອມາຂັ້ນຕລາດ ພັກວັດຕົ້ງຂັ້ນ
- ນະຄຣສວຽຣັກ ເຈົ້າຄຸນຮາຊພຣມາກຣົດ
- ເດີຍວ່າ ນ້ຳໃຈປະເສີງຈົງຈິງ ໃຫ້ພັກເຮີບ
- ຮ້ອຍ ວັນນັ້ນໄປກຣາບ ທ່ານກີໄມ່ຄຳ
- ອະໄໄ ທ່ານລື່ມໄປ.

ພວກເຮົາກີເດີນອອກຈາກວັດ

- ჩიტბოგ ხაფუა -

เดินเลี้ยบแม่น้ำปั่งช้าเรื่อยมา มาถึงวัดอะไรตรงนั้น ท่านมาบวชนาค ยังไม่ได้เข้าโนบส์ เห็นพากเราเดินไป ให้คนวิงตามมา บอกว่าลืมถามไป เมื่อเข้าน้ำว่าจะเดินไปหรือไปเรือ ถ้ารู้ว่าเดิน ก็ไม่ต้องเดิน เลยชวนว่าให้บวชนาคเสร็จแล้ว ไปเรือตอนเย็นดีกว่า เลยก็พากอยู่ที่นั่น พอกำลังบวชนาคเสร็จ เรือเย็นลง ท่านให้คนไปตั้วถึงกรุงเทพฯ เรายังนั่งพระใจดี แต่ไปถูกเข้าบางแห่ง แหน! เหลือเข็นเหมือนกัน ไม่ยอมรับอะไรทั้งนั้น เลยต้องลำบากเดือดร้อน นีมันเป็นอย่างไร การเดินทางนี้ ได้พบแบลกๆ มีอะไรแบลกๆ ได้ฟิกใจ ดีเหมือนกันให้อุดหน หนักแน่น.

ในเมืองพม่า�ั้น พุดภาษา กันก็ไม่รู้เรื่อง ตอนขากลับนี้ ไปถึงกีจูมือไปนอน ตื่นเข้าก็มาจุ่มมือไปกินข้าว ใจถึงนาคนั้น ขนาดจุ่มมือไปมาวัดหนึ่ง วัดจันมหายานให้พากสาย วิเศษทุกอย่าง เวลาขากลับ อาทิตย์เห็นว่าท่านรับรองดี ก็เลยให้วัดท่านหน่อย เป็นพระเจ็นแก่แล้วยกมือให้วัดมหาเลิศที่ไปด้วยกันคราวนั้น ท่านอยู่วัดเทพศิรินทร์ ดึงแขนทันที

- ตามว่าไปไห้วพระเจ็นได้หรือ บอกว่าไม่ได้ไห้วพระเจ็น แต่ไห้วองค์พระไห้วแต่พระ ที่ว่า จัน-ไทย หรืออะไรนั้นไม่รู้ เราไห้วพระซึ่งท่านเลี้ยงเรา มา ๓-๔ วันแล้ว ควรจะไห้วแก่ได้แล้ว แล้วไม่ใช่เพียงแกะเลี้ยงเท่านั้น ยังมาส่งถึงสถานีรถไฟ ตีตัวให้มามะละแม่ง ตอนขากลับน้ำมันถึงมะละแม่งแล้ว ยังมีจดหมายนำมายให้บ้านเจ็นบ้านหนึ่ง ให้ตัวเรือส่งมาจนถึงหมู่บ้านเข้าเขตไทย ใกล้เมืองไทย อย่างนี้มันต้องไห้วแล้ว เพราะว่ามีใจสูง ใจการเก่งที่บุ่ง จีวรที่ห่มนั้นไม่ใช่เรื่องสำคัญ เราไม่ได้ไห้วตัวคน ไม่ได้ไห้วเปลือกพระ เราไห้วเนื้อแท้ของพระที่มีอยู่ในน้ำใจ ท่านก็ใจดีอย่างนี้ เรา ก็ต้องยกย่องนับถือได้ อย่างนั้นมันไม่เสียหายอะไร นี่เป็นตัวอย่างในการผ่านท่ออย่างนี้.
- ที่นี่กลับมาเล่าถึงตอนตากี้ ว่ามาอยู่กรุงเทพฯ ออกไปเที่ยวเทศน์ได้สองครั้ง ก็มาเรียนต่อ จนเริ่มสมความต้องเดินทางกลับบ้าน กลับบ้านที่นี่ ก็ไปอยู่สังฆารามเดิม ที่วัดที่เคยอยู่นั้นแหล่ ไปสังฆาราม กลับถูกระเบิดหนักยิ่งขึ้นไป เพราะเมืองมันแคม ชาวอุยุ่นกรุงเทพฯ นั้น ลูกระเบิดมาไม่ได้ตกใจ ถ้าทิ้งบังชื่อ เราอยู่บังลำพู ไม่เดือดร้อน ทิ้งสาหัส รอไปอยู่สังฆาราม เนื่องบินบินมาแล้ว เสียวหัว นั่งอยู่ที่วัดไม่ได้ ต้องลงไปชายทะเล ใบนั่งชายทะเล ตอนมันผ่านทุกๆ ที่ต้องนึกในใจ พอมันบินผ่านก็นึกว่า ถ้ามีงยิงกุ. กุดาย ถ้าไม่ถูกยิง.. ก็อยู่ต่อไป ว่าได้เพียงเท่านั้น นึกในใจเท่านั้นแหล่ แล้วก็อยู่ได้ ไม่เป็นไร.
- มีเพื่อนองค์หนึ่ง คือเจ้าคุณวิเชียรฯ อยู่ตัวยกัน นอนด้วยกัน หลบภัยไปด้วยกัน อาทิตย์เดินหน้าเหลี่ยวมหาดัยไปแล้ว หายไปไหน หายไปตั้ง ๑๐ กิโล แกเดินทางไป วิหนีระเบิด ๑๐ กิโล พอตอนมีเด็กกลับมา เช้าชั้นมาตรฐานแต่หนวน ดำเนียบงกัน ๓ วัน เพราะหนามทำที่เท้า บอกว่าวรีงไม่ค่อยเพื่อนเชี่ยว ท่านว่ามันไฟรุ้สีกดัว ควรย่ามห้อยคอ ก็ไปเลย จำกสังฆาราม บังกระดาน มันตั้ง ๘ กิโล ถ้าคิดเป็นเส้นทาง เลยต้องไปหนีระเบิดที่สังฆาราม อีก.
- จันกระทั้งเสร็จสังฆาราม นึก

- ເຊີດຂອງຫ້າພເຈົ້າ -

ວ່າຈະກັບກຽມທຸກໆ ມາເຮືອນຕ່ອ ແຕ່
ວ່າມີເຫດກາຣົນຜັນພາວເກີດຂຶ້ນ ຄືວ່າ
ທ່ານອາຈາຍອຸບ້ປ້າຍ ຂອງອາຕມານີ້
ທ່ານເຄີຍໄປອູ້ສົດວັນ ຮັບປະກິມລາຍ
ໄປສ່ວນວັດທີ່ນີ້ໃນເວລາສົງຄຣາມຍູ້ທີ່
ນີ້ ທ່ານເສີນບູນ ພຣະທີ່ອູ້ເຝັ້ນວັດຖຸ
ທຫາຮັກຄຸ້ມຈັນໄປສິຄໂປ່ງ ແລ້ວກີໄປ
ຕົກໃຈລູກຮະບົດ ເມື່ອຍູ້ໃນຄຸກຕາຍ ວັດ
ກີເລີຍຮັງ ເຈັກເຂົ້າໄປອູ້ແທນ ໄປຂາຍ
ເສົ່າງຮະດາະ ຂາຍຮູບ ຂາຍເທິນຍູ້
ເກົ້າແກ່ເນື້ອໜຶ່ງເປັນເຈົ້າອັນວັດເປັນທຸກໆ
ໃນການທີ່ຄົນຈືນເຂົ້າໄປອູ້ແທນ ໄມມີ
ພຣະຍູ້ ກີເລີຍເຂົ້າຈົດໝາຍມາຄົງວັດ
ຄູ່ຫາສວຣົກ ເລັກຄົງສັກພວດວ່າເບີນ
ອ່າງນັ້ນ ອີກາດໄດ້ພຣະ ຈດໝາຍມາຄົງ
ວັດ ຕັ້ງຄົງເດືອນ ໄມມີໂຄຮ່ານ ອາຕມາ
ກັບໄປບ້ານພັກລູງ ເຢີມໂພມແລ້ວໄປ
ເຢີມວັດ ເຂົກສົງຈົດໝາຍນັ້ນໃຫ້ອ່ານ
ອ່ານແລ້ວກັບວ່າເຫັນດ້ວຍກາຣພຣະ ດ້າ
ພຣະອະໄຣຕ້ອງກາຣໄປ ເຂົຈະຫ່ວຍເຫຼືອ
ຄ່າເດີນກາງ ໄປເນື່ອໄຣໃຫ້ກອກ ທ່ານອາ
ຈາຍພຣະຄະເພຣະ ປື້ນເປັນຮອງຍູ້ເວລາ
ນັ້ນ ທ່ານບອກວ່າ ອຸນຈະໄປໄທນະ່າຍ ໄນ
ກັບກຽມທຸກໆ ກີໄປມລາຍຮູບ ໃນອູ້ວັດ
ທີ່ນີ້ ອາຕມາກີເລີຍກັບວ່າ ເຂອຍ່າງ
ນັ້ນກີດເໜືອນກັນ ກີເປັນອັນວ່າໄປເລີຍ

• ສໍາຫັນອາຕມາແລ້ວມັນໜ່າຍ ຕອນນວຍ
• ກົງຍ່າຍ ຈະໄປໄທນີ້ຍ່າຍ ໄນຂັກຂ້າເຮືອງ
• ອະໄຮທີ່ຈະຕັດສິນໃຈ.
• ທ່ານກີວ່າ ຄ້າ ໄປກີເຊີ່ຍ
• ຈດໝາຍຕອນສີ ກີເລີຍເຂົ້າໃຫຍ່ຕອບໄປວ່າ
• ຈະໄປ ແຕ່ວ່າຈະໄປວັນໃຫຍ່ ຈະບອກອືກ
• ທີ່ນີ້ ພອຈດໝາຍຄົງ ເຂົກສົງເງິນຄ່າ
• ເດີນກາງມາໃຫ້ ເວລານັ້ນສົງຄຣາມເສົງຈົງ
• ໄໝ່ງໆ ໄມຕ້ອງຂອພາສປ່ອຮົດ ເພຣະ
• ອັກຄຸ້ມຍັງໄມ້ຍູ້ ແຕ່ຄູ່ປຸ່ນຍັງວ່າຍູ້ຍູ້
• ຈັດໄມ້ເຮັບຮ້ອຍ ໄມມີໜັງສື້ເດີນກາງ
• ອອກໄປພຣອມກັນກັນຫລວງຕາອງຄົກໜຶ່ງ
• ໄປຈົນຄົງວັດນັ້ນ ໄປກີໄປອູ້ຍ່າງນັ້ນ
• ແහລະ ໄມໄດ້ທໍາມ່ວນໄວ ກີເຊີ່ຍເວລາວ່າງນັ້ນ
• ເຮືອນກາງໝາວັດກຸຖຸຂອງດ້າວ ຊື່ອ
• ມັນສື່ອມາ ສັ່ງໄປທີ່ສົມາຄມມາໂພທີ
• ອົນເດີຍ ຩ້ວຍເຂົມໝາຍທີ່ໃຫຍ່ ກີຊື່ອ
• ມາ ນອນອ່ານ ອ່ານຄົນເດີຍວ ຈຳສັ່ພທ໌
• ຈຳເສີຍ ທ່ອມມັນຄົນເດີຍວໄປເຮືອຍ
• ເພຣະວ່າໄມ້ມີອະໄຣຈະທຳ ວ່າງໆ ກີມືຄນ
• ມາຂອີໃຫຮດ້າມນັ້ນຕັ້ງບ້ານ ກີຮ່າງ ໄທີ່ໄປ
• ຕາມເຮືອງ.
• ມີເຮືອງໜຶ່ງໜໍາ ຈະເລົ່າໃຫ້ໂຍມ
• ພັງ ຄືວ່າມີຄົນໆ ບັນຍົງຈືນ ແກ
• ມາຄົງ ຄາມວ່າ ພ່ອທ່ານທໍາເສັ່ນທີ່ໄດ້
• ໄໝ່? ແກຄາມເປັນກາງໝາວັດກຸຖຸວ່າ

• "Can you make a charm"
• ບອກວ່າ "yes, I can" ດາວວ່າ "ທໍາໄດ້
• ໄໝ່?" ຕອນວ່າໄດ້! ແຕ່ວ່າກ່ອນຈະທໍາ
• ນີ້ຕັ້ງນອກກ່ອນ ວ່າມັນທຸກໆຮ້ອນ
• ເພຣະເຮືອງອະໄໄ ຕົ້ນບອກໃຫ້ລະເອີຍດ
• ແກກີເລົ່າໃຫ້ພັງ ເລົ່າໃຫ້ພັງວ່າ ເມື່ອກ່ອນ
• ນີ້ຄົບຄົວແກສນາຍ ເພຣະໄມ້ມືຄນທີ່
• ສາມ ເດີຍົນນີ້ມືຄນທີ່ສາມ ຄືວ່າພ້ອຜັນເຂົ້າ
• ມາອູ້ດ້ວຍ ພ່ອຜັນນີ້ເປັນຈືນເກົ່າ ລູກ
• ສະໄໝຄືດຕັ້ງແກນນີ້ເປັນຈືນໄໝ ຈືນເກີດໃນ
• ມລາຍ ຄ້າມາເກີດເມືອງໄທກີເປັນຄົນ
• ຖ້າໄປແລ້ວ ແຕ່ດ້າເກີດທີ່ໂນ່ນມັນກີຕົ້ນ
• ເປັນຍູ້ຍ່າງນັ້ນ ເລີດຄາມວ່າ ແລ້ວມັນ
• ເປັນຍູ້ຍ່າງໄຣ ພ້ອຜັນມາອູ້ດ້ວຍເຫັນນັ້ນ
• ແກບອກວ່າພ້ອຜັນຄອຍພ້ອງຜັນຕົລອດ
• ເວລາ ວ່າເມື່ຍໄມ້ເຂົາໃຈສີຕ່ອງພ້ອຜັນໄໝ
• ເຂົາຂ້າວຕົມມາໃຫ້ ໄນເຂົານ້ຳຮ້ອນມາໃຫ້
• ໄມ່ທໍາຍ່າງນັ້ນ ໄມ່ທໍາຍ່າງນັ້ນ ຜ້າຈົ່ງໄປ
• ວ່າເມື່ຍ ເມື່ຍເປັນຄົນສົມຍ່າໃໝ່ ກີເລີຍເລີຍ
• ຜ້າ ຜ້າກີຈຳຄາລູ ພອກລັບບ້ານພ້ອກີ
• ບອກ ກີພ້ອງ ຜ້າເປັນນາຍໄປຮັບຜົນຍີ ເລີກ
• ຈານເລີຍໄໝກັບບ້ານ ພອເລີກຈານກີໄປ
• ແກນບົລເລີຍດ ກັບດີກດື່ນ ໄມ່ພູດໄມ່ຈາ
• ກັບຝ່າຍໄດ ເຫັນທ່າງໄປ ເມີກີເປັນທຸກໆ.
• ແກກີເລີຍມາຫາອາຕມາ ດາວວ່າ
• ທໍາເສັ່ນທີ່ໄດ້ໄໝ? ເລີດຕອບໄປວ່າ ອັ້ນ,

- ჩიტბოგბატეა -

อย่างนั่ง่าย ทำได้ ง่ายนิดเดียว แก ตามว่าต้องการอะไรบ้าง บอกว่าไม่ต้องอะไร อยากอาบน้ำร้อน ก็ให้อบน้ำร้อน อยากอาบน้ำร้อน ก็ให้ ไปนั่งกลางแดด แล้วเข็นแกกลับมา กลางคืนก็บัดที่นอน การมั่งให้ ค่อยๆ เดียดต้องการอะไร เดียวกันร้อน อะไร ทำเท่านั้นแหละแล้วเดียก็จะรักคุณ เมื่อเดียรักคุณแล้วเดียก็จะไม่พึงผัว ผัวก็จะรักคุณต่อไป พอบอกอย่างนั้น แกว่า "I can't" บอกว่าทำไม่ได้ ถ้าว่ามันเป็นอย่างไร แกว่า เกลียดพ่อผัวจนเข้ากระดูกเสียแล้ว เลยบอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็หมดความาจ เสน่ห์แล้ว มันก็ทำอะไรให้ไม่ได้ เลยก็ไม่ได้ให้อะไรแก.

วันหลังมีคนอื่นไปตั้มเอา เสียร้อยกว่าเหรี่ยญ นี่เรื่องเหตุว่าหล มันย่อมเป็นอย่างนั้นแหละ เพราะคนทางมลายูชอบอย่างนั้น ชอบเส่นห์ ชอบอะไรต่ออะไร พระองค์ใหญ่ทำไม่ได้ ก็ว่าเป็นพระอะไร ทำอย่างนั้นทำอย่างนี้ไม่ได้ อาทماก็ไม่ค่อยได้ยุ่ง กับเขารอ ก เพราะว่าที่โน้นนั่นมีคนอยู่ อาเปี๊ยะอยู่แล้ว คอยขายธูปเทียน ดูแลที่โน้น อาทماก็อยู่ที่กุฎิ

อนอนอ่านหนังสือหนังหาไปตามเรื่อง อุฐีง ๒ ปี เถ้าแก่เนี้ยตา พอตายแล้วก็นึกว่า เรามันต้องถอยทัพเสียที่ขึ้นอยู่ที่นี่ต่อไปมันจะปลัก ไม่ได้เรื่องอะไร ชีวิตไม่ก้าวหน้า ก็เลี้ยวหาย อยู่มาไว้แล้วก็ถอยมาปีนัง.

ที่มาบินนังนึกนึกว่าจะอยู่นาน เพราะมีทางเผยแพร่ ถ้าพุดภาษาจีน พื้นบ้านได้คล่อง ก็ทำงานได้ในการเผยแพร่ศาสนา แต่ว่ามาอยู่ได้เพียง ๘ เดือน ท่านเจ้าคุณพุทธทาสหธรรมะ เลข ๑๖๔๒ ให้กลับเมืองไทยด่วน จะให้ไปอยู่เชียงใหม่ เลยก็ว่ามันด่วนไม่ได้ เพราะจะเข้าพระราชวัง ๒๓ วันนั้น แล้ว ต้องอยู่จนออกพระราชถึงจะกลับ ก็เลยได้อยู่ที่ปีนัง ๑ พระราช ใน

พระราชันกีได้พบศิลานันทะที่นั้น เข้าบวชใหม่ เลยสนใจสมกัน เวลา มา เมืองไทย ก็เลยชวนมาด้วย อาทมา พาไปเชียงใหม่ เวลาจะไปเชียงใหม่นี้ ก็มาแวงไซก่อน อยู่ไซยาเดือนหนึ่ง แล้วก็เดินทางไปเชียงใหม่ เพื่อไปทำ งานพื้นฟูพระศาสนาที่นั้น ตามความ ต้องการของทা�ยกที่นั้น.

การไปเชียงใหม่นี้ มีคนเดือนหลายคน ที่แรกก็มีพระเดือน

เดือนว่าเชียงใหม่นี้เป็นเมืองคนงาม เราอย่าไปหลงตอกไม้เข้า บางคนก็บอกว่า ไปเชียงใหม่ต้องระวัง เพราะว่าเมืองเชียงใหม่ เข้าถือพระราชถือ พากโดยเฉพาะพระนี้ก็อันนัก เข้าบอกว่า มาถึงกรุงเทพฯ ก็มีคนเดือนบอกว่า ที่เคยมีคราไปอยู่ๆ นี้ อยู่ไม่ค่อยได้ เพราะว่าถูกกีดกันอย่างนั้นอย่างนี้ อาทมา ก็จำสิ่งที่เข้าบอกไว้หมด คิดแก่ใจไปแล้ว ว่าไปอยู่นี่จะต้องแก้อะไร จะทำอย่างไรจึงจะอยู่ได้ ก็เลยไป ก็เชียงใหม่วันที่ ๑๓ เมษา ยน ๒๕๙๒ ถึงวันสงกรานต์พอดี พอกลางวัน ก็มีคนเดือนวัดว่า ผู้คนเจ้าก้า ลงมาเลย ชุมชนชาวไทย เข้ากับพากไปวัดอุโมงค์ ซึ่งเป็นวัดที่ได้อยู่มา ตลอด ๑๐ ปี ตั้งแต่นั้น.

เมื่อไปอยู่ที่นั้น ก็เริ่มดำเนินงานเผยแพร่ศาสนาด้วยการปูรูปถูกกา ไม่ไปเก็บน้ำด้วยวัดหนึ่ง เพราะว่าคนเชียงใหม่ ถือวัดเข้า-วัดเรอาอยู่ ถ้าไป เทศน์วัดนั้น ก็ว่าไม่ใช่วัดเรา ถ้าไป เทศน์วัดโน้น ทางนี้ก็ว่าเป็นวัดเรา มันหลายพวก ลำบาก นึกในใจว่าต้องไม่เข้าวัดใด แต่เราจะต้องหาที่ต่างหาก แล้วก็ไปเก็บน้ำ เลยไปสร้าง

= ຜົນດອກນ້ຳພເຈົ້າ =

โรงมงใบคงขึ้น ในที่ของชาวบ้าน
แล้วไปเท็นที่นั่นทุกวันอาทิตย์ ทุกวันพระ คนก็สนใจ แต่ร่าယังไม่พอ ผู้คน
ใจคนไม่ได้ ต้องเขียนเรื่องลงใน
หนังสือพิมพ์ด้วย น.ส.พ. “ชาวเหนือ”
ออกอยู่ในเวลาหนึ่น ต้องผูกมิตรกับ
น.ส.พ.ไว้ เลยเขียนเรื่องไปลงใน
หนังสือพิมพ์ บทความทางธรรมเนียม
เขียนลงมากเขียนลงไว้ ผลที่ติดต่อ กับ
น.ส.พ.นี่แหล่ะให้คุณ คือต่อมา มีผู้คัด
ค้านเรื่องอะไรหลายอย่าง เขียนไปลง
ในน.ส.พ. บรรณาธิการเข้าก็แอบเอากัน
ไปให้อาตามาอ่านเสียก่อน อ่านแล้ว
อาตามาบอกว่า ลงก็ได้ ไม่เป็นไรหรอกร
ดีเหมือนกัน คนจะได้รู้ แต่บรรณาธิการ
ไม่ยอมลง เพราะว่าเป็นการคัด
ค้านที่ไม่เข้าเรื่อง เลยก็ไม่ลงให้ คนที่
เขียนนั้น เวลาหนึ่ลากิกขาไปแล้ว ก็
แปลว่าพ่ายแพ้ไปแล้ว เพราะว่าสักไป.
สักไม่ไหว.

ที่นี่ต้องผูกจิตใจกับพาก
หนังสือพิมพ์ไว้ ผูกใจชาวบ้าน ด้วย
การเทคโนโลยีแข่งเหตุผลให้คนเข้าใจ
เทคโนโลยียังไนเรื่อยไป เทคโนโลยี
ประจำทุกวันพระ วันอาทิตย์ ออกไป
เทคโนโลยีบ้านนอก ไปทุกวันเลย เพราะ

- มีรัถยนต์มีเครื่องขยายเสียง ไปแทนคำ
  - มาก จนยอมบ่น ยอมบอกว่า รถเสีย
  - ซื้อได้ เครื่องขยายเสียงเสียซื้อด้วย แต่
  - ถ้าทำนเสียงนี่ผมจะซื้อที่ไหน ไม่รู้ว่า
  - จะไปซื้อหาได้อย่างไร ถ้าหากคนเสีย
  - ถ้าคือแตกแล้ว เราไม่อาจซื้อด้วย ก็
  - ว่าให้หยุดๆ เสียบ้าง อย่าให้มันมาก
  - นัก บอกว่าไม่เป็นไรอยู่ ยังแข็งแรง
  - ราชภูรพื้น้องเข้าอย่างพัง ก็ต้องไป
  - พุดให้เข้าพัง เลยไปเที่ยวเทคโนโลยี
  - กระหั่งว่ามีซื้อเสียงขึ้นที่เชียงใหม่ คน
  - รักกันท่าน “กิกบุ ปัญญาณพะ”
  - เพราะอยู่เชียงใหม่นี่.
  - อุยเชียงใหม่ทำงานต่อสู้กัน
  - สิ่งต่างๆ ซึ่งเรียกว่าฝ่ายที่ไม่ใช่พุทธ
  - ศาสนาไม่มาก แท้หนาแน่น ที่เห็น
  - ง่ายๆ มีอยู่เรื่องหนึ่งที่แก่ไปได้ คือเรื่อง
  - สืบฯ ทรงคืน ตอนตีหนึ่ง วัน
  - เดือนไหหน เป็นวันพญพุธแล้ว คนก็ใส่
  - นาตร เพราะเขาถือว่าพระอุบคุตมา
  - จากสะตือทะเล มาบินทนาต ถ้าใคร
  - ได้สืบฯ พระอุบคุต จะเป็นเศรษฐี
  - แล้วที่ๆ เขายกอยู่สืบฯ รักนกคือสี่แยก
  - อุบคุตนั่นเอง เชิงสะพานนวรัฐ วัด
  - อุบคุตนั่นแหล่ะ อันนี้เป็นเรื่องค่านาน
  - ของพม่าเช่น พระพม่าฉันชัวตีหนึ่ง
  - เมื่อครั้งไปย่างกุ้ง ไปอีกครั้งหนึ่ง ไม่
  - ใช่ไปครั้งพระโลกนาถ อาทิตย์ไป
  - หลายครั้งสำหรับย่างกุ้งนี้ เมื่อก่อน
  - หน้านึงเคยไป ครั้งเมื่อเป็นสามเณร
  - อยู่ที่ระหนองกีเคียวไป ตอนหลังเป็นพระ
  - แล้วกีเคียวไป.
  - อนอนหลับแล้วพะมาปลูก
  - ปลูกแล้วบอกว่า ไป-ไป-ไป ไปกันเลย
  - กินก็ว่าเข้าไปทำอะไร ไปลีบบ้านนั้น
  - ใหญ่โตเป็นบ้านครบดี พระหลายสิบ
  - กำลังฉันชัวกัน คุณพิกามมันบอกว่า
  - เวลาตีหนึ่งเท่านั้นเอง ฉันชัวกันแล้ว
  - เราไปยืนๆ เขาก็ว่า弄ลงฉันชัว พุด
  - อย่างเด็ดขาด บอกว่า นั่งลงฉันชัว!
  - ก็เลยต้องตักข้าวใส่จานเคี้ยวเล่นไป
  - บังนิดๆ หน่อยๆ มันไม่เมหิ จะไปฉัน
  - ลงได้อย่างไร แต่ว่าจะไม่ฉันเสียเลย
  - เขาก็จะว่านั่นไป ก็เลยเอานิดหน่อย
  - ฉันไปกับเขานะอย.
  - ธรรมเนียมนี้ติดมาถึงเชียง-
  - ใหม่ อาทิตย์ไปลีบวันพญแรกนั้น ตรง
  - กับวันพุธพอดี เข้าสืบฯ รักนในญี่
  - ชั้ราชการก็ไปสี่ เวลาันนั้นอธิบดีศala
  - คือ หลวงจักรประภานี แก้ยังคุยกว่า เมื่อ
  - คืนตีหนึ่ง ไปสืบฯ รักนสนูก
  - สนาน เลยนึกแปลกใจว่าไม่ได้การ

- ປຶວດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

ใส่บ่าตรากางดึกนั่มันไม่ไหวนะ เลย
เตรียมข้อไว้ ใกล้จะมีเพญพุธอีก จะ
ต้องแก้อันนี้.

ໄດ້ໄລປົກທິນດຸ ມັນໄປເພື່ອພູ້
ອີກເດືອນຕ່ອງໄປ ກ່ອນຈະຄົງວັນເພື່ອພູ້
ນັ້ນແລະ ເຮັມເທັນ ປາສູກຄາທີ່ຂອງ
ປະຊຸມພູທະສານ ເວລານັ້ນຍັງໄມ້ໄດ້ເຊື່ອ
ພູທະສານ ເທັນໃຫ້ພັງວ່າມັນໄມ້ຖຸກ
ຜິດວິສິຍ ອາຫາຣທີ່ພະຮັບໄປ ກີ່ຈັນໄມ້

ได้ เสียหาย ไม่ควรทำอย่างนั้น พูด
กับชาวบ้านแล้ว ก็เขียนลงในหนังสือ
พิมพ์ด้วย เสร็จแล้วไปหาเจ้าคน
จังหวัดให้พูดกับพระ บอกว่าได้เท้า
อย่าทุกข์ร้อน เรื่องนี้ผมบอกกับ
ประชาชนแล้ว ประชาชนเข้าเชื้อแล้ว

ได้เท้าสั่งพระ อย่าให้ออกในตอนวัน
เพญพุธ ท่านก็สั่งไปทุกวัด แล้ว逮ก
สั่งญาติโยมให้ค้อยดู ว่าพระวัดไหน
ออกมาบ้าง โยมหลวงครีประกาศ แก
ตื่นตอนเด็ก เที่ยวเรารถออกดู มีพระ
บ้านนอกเดินเข้ามาองค์หนึ่ง แกพบ
เข้าบอกว่า เอ้า! มาทำอะไร เข้าเลิก
กันแล้ว แล้วพระองค์นั้นก็กลับวัดไป
การใส่บาตรวันเพญพุธที่เชียงใหม่ไม่
มีแล้ว เพราะว่าไปเทคโนโลยแก้อย่างนี้
แก้หายไปแล้ว พยายามแก้อยู่หลาย

- เรื่อง ที่เป็นเรื่องที่เรียกว่าไม่เข้าทึกพยายามเทคโนโลยีเรื่อยๆ งานที่ทำเชียงใหม่ ๑๐ ปีนี้ ทำให้ชาวเชียงใหม่ตื่นขึ้นพอสมควร ในเรื่องปฏิบัติการพิจารณาความตื่นตัว มีความก้าวหน้า ช่วยกันส่งเสริมดีขึ้น พระสงฆ์องค์เจ้าก็ตื่นตัวกันขึ้น รวมพวกร่วมหมุนในการที่จะเผยแพร่ธรรมะต่อไป.

เมื่อเทคโนโลยีที่เชียงใหม่ ก็ เทคน์เฉพาะกับประชาชนชาวบ้าน ตามที่ต่างๆ ทั่วไปใน ๗ จังหวัด คือ มาเทคโนโลยีล้ำปาน ไปเชียงราย มาเมืองแพร่ ก็ค่อยๆ ตั้งขึ้นกระหั่งมาถึงกรุงเทพฯ.

เวลาอานมาเทคโนโลยีปัจจุบันนี้ ทำไม่จึงใช้ปัจจุบัน ทำไม่ไม่เทคโนโลยีแบบเก่า ขอบอกตรงๆ ว่าเบื้องเต็มที่ในการเทคโนโลยีแบบเก่า เทคน์คู่ ภารกันไป-ถามกันมา เล่นสำนวน oward สำนวนกัน เสร็จแล้วยอมไม่ได้อีก ว่าโยกไปโยกมา องค์นั้นว่าแต่องค์นี้ ว่าดำเนินอยู่ไม่รู้ว่าทำหรือແลงกัน แน่ เศียเทคโนโลยีมาแล้ว เห็นว่ามันไม่ได้ประโยชน์ เดียวันนี้เทคโนโลยีเดียว เศียไปเทคโนโลยีตามงานศพ งานอะไรต่อ

อะไร พระอื่นเทคโนโลยีไปพัง โดยมาก ก็ไปอยู่เจ้าภาพ ว่าเจ้าภาพเป็นคนดี มีครัวท่า แต่ก็ว่าตีนนั้นแหลก เป็นเชิงประจบญาติโอมไป ไม่ได้พูดในเชิงธรรมะอันเป็นเนื้อแท้ ที่ญาติโอม จะเข้าใจ เทคน์ไปเทคโนโลยีมาเบื้อง รู้สึกว่าประโยชน์มันน้อย คนไม่ก้าวหน้า ในการศึกษาธรรมะ เรากล่าวเทคโนโลยีในรูปใหม่ เลยคิดว่าปัจจุบันดีกว่า ขึ้นไปเชียงใหม่จึงได้เริ่มแสดงปัจจุบันในรูปใหม่ พูดให้ฟังง่ายๆ ตรงไปตรงมา อันได้คิดกับกว่าผิด อันได้ถูกกับนักกว่าอุตุก อันได้ควรแก่ไขก็แก้ ไม่ต้องเกรงใจใคร แม้ประโยชน์ที่เคยทำมาที่เห็นว่าไม่เหมาะสมไม่ควรกับอันให้เลิก ให้คิดเลิกกัน อันนี้ไปกระทบกับคนอื่น คนที่เข้าได้ประโยชน์จากสิ่งนั้น เป็นการทำลายเขา เขาก็ไม่พอใจ แต่ว่าคนที่มีปัญญานั้นมีมากกว่า เราไม่ต้องทุกษ์ร้อนอะไร เทคน์เรื่อยไป มีคนสนับสนุนเห็นดีเห็นงามกับสิ่งเหล่านี้ก็มาก.

ครั้งหนึ่งเคยมีผู้เขียนคัดค้าน ลงในหนังสือพิมพ์แต่คุณในกรุงเทพฯ ช่วยเขียนแก้ คนที่ช่วยเขียนแก้สมัยนั้นคือ คุณกุหลาบ สายประดิษฐ์

ครั้งหนึ่งเคยมีผู้เขียนคัดค้าน

- ເວັດຂອງຫ້າພາຈົ້າ -

ເຊື່ອນລົງໃນ ນ.ສ.ພ. “ໄທ” ນອກວ່າ ທ່ານທໍາຖຸກແລ້ວ ໄມມີພະຍອງຄົດທີ່ຈະ ກລັບເຖິງນີ້ຢ່າງນີ້ ເຮັດຍ້າໃນຫັດຄອກນ ໃຫ້ທ່ານທ່ານຕ່ອໄປ ເຮັດກຳທ່າດ່ອໄປ ຕາມເຮືອງ ເຖິງນີ້ໄປຕາມຄວາມ ບຣິສຸທິ່ງ ທີ່ຄິດເຫັນ ເຫັນທີ່ນີ້ວ່າຈະຕ້ອງ ເກົ່ານ ຕາມຄວາມຄິດເຫັນເຢີງພຸທ່ານ ບຣິເຊັກ ໃຫ້ພາວຸທຸນ ໄດ້ຮູ້ດີເຂົ້າໃຈ ໃນສິ່ງ ທີ່ຖຸກຕ້ອງ ອະໄຮທີ່ເປັນຄວາມມງາຍໄຮສະ ວຽກຈະເລີກກັນເສີຍບ້າງ ກີ່ເຫັນ ກັນອ່າງຄຽງໄປຕຽມ ພຸດກັນໃຫ້ເຂົ້າ ໂຈເຮືອງ ແລ້ວຢູ່າຕີໂມທີ່ເຂົ້າໃຈເຮືອງກົມື ມາກັ້ນ ພຣົຄພວກກີ່ມີມາກັ້ນ ໃນເຮືອງ ອ່າງນີ້.

ໃນການອ່າຍ່ື້ທີ່ເຊີຍໃໝ່ນັ້ນ ໄມໃໝ່ແດ່ເພີ່ງເຫດນາຍ່າງເດືອນ ແດ່ວ່າ ໄດ້ຂ່າຍເຫຼືອໃນດ້ານສັງຄມ ໃນບາງຄັ້ງ ບາງຄວາມ ເຊັ່ນວ່າເກີດນ້າທ່ວມ ອາຕມາ ເປັນດ້ວຍຕົວຕີ້ຫັກຂວາງຢູ່າຕີໂມ ເອາ ຂອງໄປບໍລິຈາກທີ່ພຸທ່າສັກ ແລ້ວພາໄປ ແຈກ ໄປຖຸກວັນ ໂອບໄປແຈກ ຄວາມໜຶ່ງ ໄປແຈກບ້ານພວກຄຣິສເຕີຍນ ອື່ອພວກ ຄຣິສເຕີຍນນີ້ມີຍູ້ຫລາຍໜູ່ ມີໜູ່ທີ່ໄດ້ ເມື່ອ ນ້າທ່ວມກ່ອນ ພວກຄຣິສເຕີຍນເຂົາ ກີ່ໄປແຈກ ແຕ່ເຂົາແຈກແຕ່ບ້ານຄຣິສເຕີຍນ ພາວຸທຸນໄປຂອງ ເຂົ້າບອກວ່າໃຫ້ໄມ້ໄດ້

- ຂອງນີ້ເປັນອອກພະຜູ້ເປັນເຈົ້າສ່າງມາສໍາ
- ຮັນພວກຄຣິສເຕີຍນ ພາວຸທຸນກີ່ເລຍ
- ໄນໄດ້.
- ອາຕມາຮູ້ເຂົ້າ ກົດອັກລໍາ ແກ້
- ໂດຍຈະໄມ້ບອກໃຫ້ຊັ້ນ ວັນທີໄປໜູ່ນັ້ນ
- ໄຫຍຸ ທີ່ເຂົ້າເຮັດວ່າບ້ານເນົາລເຂມ ອູ່
- ທີ່ເບືດລຳພູນ-ເຊີຍໄໝມ່ວນຕ່ອກນ ນ້າທ່ວມ
- ມົດເລຍ ໄປໄທນໄມ້ໄດ້ ຜຸກນໄປໄທນ
- ໄນໄດ້ເລີຍບ້ານນັ້ນ ອາຕມາເອາເຮີໂປ ໄປ
- ກັບຄຸນໄກຮອບຮັດຕ້ວຍ ພອໄປລື່ງໄປຈອດທີ່
- ໂບສົດເລຍ ພອຈອດທີ່ໂບສົດ ກີ່ສັ່ນຮັ້ງ
- ໄຫຍຸຂອງໂບສົດເລຍ ພວກນັ້ນຕົກໃຈ ເວັນ!
- ໄກຮມາຕິຮະໜັງທີ່ໂບສົດ ມີເຮືອງຂະໄວ ມາ
- ກັນໄໝ່ເລີຍມາຖືກຄາມວ່າ ຕຸ້ເຈົ້າມາດີ
- ຮະໜັງທ່ານີ່ ວ່າງັນ ນອກວ່າພະຜູ້ເປັນ
- ເຈົ້າສ່າງມາໃຫ້ຂ່າຍພວກເຮົາທີ່ມັນດອກຂ້າວ
- ອັດນ້ານະໜີ ພະຜູ້ເປັນເຈົ້າສ່າງໃຫ້ເວາ
- ຂອງມາຂ່າຍ ໄປປ້ວຮັງພຣົຄພວກມາ
- ພວກນັ້ນເລີຍໄປປ້ວປະກາດ ແຈກຂ້າວ
- ສາຮ ແຈກປລາແທ້ງ ແຈກປລາເຄີມ ແຈກ
- ມາກ ແຈກເມື່ຍງ ຂອງອະໄຣກົມືແຈກທັ້ງ
- ນັ້ນແລລະ ແນວ! ພວກນັ້ນເດືອກດີໃຈ ຍາກ
- ມົວໄຫວ້ກັນສລອນໄປເລຍ ນອກວ່ານີ້
- ແລະພະຜູ້ເປັນເຈົ້າທ່ານມາຂ່າຍຍ່າງ
- ນີ້ແລະ ຕ້າໄມ້ມີພະຜູ້ເປັນເຈົ້ານັ້ນກີ່ແຍ່
- ລະພວກເຮົາ ແຈກມົດທັ້ງບ້ານຫ້າວ
- ຄຣິສຕ໌ຫ້າພຸທ່າ ມັນສື່ອພິມພົກລົງຂ່າວ
- ເກົ່າວຸກຄະນະເວົ້າກົດກົດຫຼັງກົດຫຼັງ
- ທີ່ນີ້ມີກາງຮູ່ເກົ່າວຸກຄະນະເວົ້າກົດກົດຫຼັງ
- ນັ້ນ ເຂົ້າໄປໜູ່ນັ້ນເກະບອບຄົງຫົ່ງ
- ພວໄປລົງທ່ານດູເວາເລຍທີ່ເດືອນ ດຸວ່າແກ
- ນີ້ໄປແຈກຂ້າວຂອງ ນ.ສ.ພ.ລົງຄນເດືອນ
- ຄົນອື່ນເຂົ້າທ່ານ ທີ່ໄດ້ມີລົງ ວ່າໄປອ່າງ
- ນັ້ນ ອາຕມາບອກວ່າ ມັນເຮືອງຂອງ
- ນ.ສ.ພ. ເຂົ້າໄປເຫັນແຕ່ກະພົນນັ້ນທ່ານ
- ພວກຄອນຄົ່ນແອນໄປສັກປະເດືອນ
- ແລ້ວກີ່ໄປນອນຕີພູ່ເສີຍ ແລ້ວມັນຈະເອາ
- ໄປລົງໄດ້ອ່າຍ່າໄຮ ເຂົ້າໄມ້ເຫັນນີ້ ຈະເອາ
- ໄປລົງໄດ້ອ່າຍ່າໄຮ ນັ້ນມັນເຮືອງ
- ຈະມາດເອົາກັບກະພົນນັ້ນທ່ານ
- ນອກວ່າ ມັນລຳເວີຍນີ້ ມີແຕ່ຈະພູດຄື່ງ
- ເຮັນນີ້ ນອກວ່ານັ້ນມັນເຮືອງ
- ໃຊ່ເຮືອງຂອງກະພົນ
- ນີ້ມີໃຊ່ເຮືອງຂະໄວ ຂຶ້ວ່າທ່ານເປັນ
- ຄົນຫຼູບເບາ ເຂື້ອງຈ່າຍ ສຸກຄົມຍົມບອກ
- ອະໄໄ ເຂື້ອທັນນັ້ນ ທ່ານບໍ່ຢູ່າຕີໂມໄໝເຂົ້າ
- ເຮືອງ ໄປອູ່ເຂີຍໃໝ່ນີ້ ທ່ານບໍ່ຢູ່າຕີໂມ
- ຂວາງຫຼຸຂວາງຕາໄປໝົດເຊີຍວ່າ ເຈົ້າທ່ານ
- ດ້ວຍທຸກທີ່ ຕິຖຸກທີ່ ອ່າຍັງນັ້ນໄມ້ໄດ້ ອ່າງ
- ນີ້ໄມ້ໄດ້ ໄນເຄຍຮມວ່າດີ້ສັກຮັງເດືອນ
- ພຣົມຫ້າວຸກຄະນະໃນເມືອງນີ້ ທີ່ໝາຍ
- ທ່ານບໍ່ຢູ່າຕີໂມວ່າດີ້ນັ້ນມີອົງຄົດເດືອນທ່ານ

- ປຶວດຍອງຂ້າພເຈົ້າ -

ครัวหนึ่งไปป่าธูรากา ไป
กราบท่านตามธรรมเนียม พอกရ้าว
ท่าน ท่านก็ดุเลย ดุว่าครัวก่อนไปดำเนิน
สำรวจหรือ บอกว่าดำเนินที่ไหนกัน
กระผม ท่านว่าดำเนินที่วัดมหาธาตุฯ
กระผมไม่ได้ดำเนินเข้าเลย เขามานองอก
กะฉันนี่ เราก็เลยนองอกท่านว่าพระเดช
พระคุณอย่างจะพังก์ได้ หมอดัดไว้มี
พ่อว่าอย่างนั้น ท่านเงียบเลย. บอก
ว่าสำรวจนั่นซิ ทำไม่ถูกตามเรื่องตาม
ราوا เรายังไม่ได้ว่าเข้า แต่พุดเท่าที่เข้า
ทำไม่ถูก. สมเด็จท่านก็ว่าอย่างนั้น
อย่างนี้ แล้วก็พุดถึงว่า วัดมหาธาตุฯ
เขาก็ดี เข้าทำกัมมัฏฐาน ท่านก็ว่า
นั่นมันเหมือนกับหัดแคลวหารา ว่าไป
อย่างโน้นเสียอีกนี่ เรื่องมันไม่เชื่อน
แล้ว มันก็ได้ทั้งนั้น เลยไม่ได้เรื่อง
ถ้าอารมณ์ไม่ชอบมันก็ว่าไปอย่างนั้น
แหละ อาทมาไม่ได้ถือสาหากความ
อะไร กับท่านทั้งหลายที่เคยติดเคยว่า.

- เราทำงานให้พระพุทธเจ้า
ไม่ได้ทำงานให้คริสต์ทำงานเพื่อพระ
พุทธ พระธรรม พระสังฆ์ ใจจะชุม
ก้อย่างนั้นแหล่ะ ใจจะติก้อย่างนั้น
แหล่ะ แต่มุ่งหมายอย่างเดียว คือให้
ถูกธรรมะ ถ้าถูกธรรมะแล้ว ไม่มีเงร
คริสต์ ไม่กลัวคริสต์ทั้งนั้น ถ้าผิดถึงจะ
กลัว ถ้าถูกแล้วไม่มีเรื่อง เพราะ
ฉะนั้นจึงพูดเรื่อยไป.

ที่เข้าพูดว่า ท่านบัญญາฯ นี่
ไปเห็นที่ไหนก็ดำเนินนั้นแหล่ะ มัน
ถูกเมื่อนกัน เพราะว่าไปที่ไหน ก็
พยายามแก้ปัญหาตี้แก้ไขม แก้ตั้งแต่การ
จุดธูป จุดเทียน การนั่งเป็นแถวเป็น
แนว การกราบพระทุกวัด ทางบ้าน
นอกต้องไปเห็นแก้ทุกวัด แต่ว่ามัน
เสียดาย อดามาไปแก้วงรูปไว้แล้ว
พอกลับมาไม่มีคริสต์ต่อ เมืองไทยนี่
มันเสียดายอยู่อย่างหนึ่ง คนไทยเรา
นั้นมันยัง ไม่สร้างเสริมสิ่งที่คนอื่นทำ
ไว อย่างจะทำเอง ถ้าทำเองไม่ได้ก
ไม่ยอมเดินตามคริสต์ นั่นมันเสียหาย
ความจริงเขามาตั้งฐานไว้แล้ว ควรจะ
ก่อจะสถานต่อไป นี่ไม่เอา ใจมาตั้ง
ฐานก็ตั้งไว ให้เป็นฐานร้างอยู่อย่าง
นั้นแหล่ะ ฉันจะตั้งฐานของฉันใหม่

แม้ตั้งเองไม่ได้ก็ไม่ยอมตั้งต่อไป นี่มัน
เป็นปมด้อยอยู่ในประเทศไทยเรา.
รัววารามก็อย่างนั้นแหล่ะ
อดามาเทคโนโลยีตั้งหลายปีแล้ว ไป
เทคโนโลยีอะไรไว พ่อไปที่หลัง หมด
แล้ว ไม่ครรภ์ชาในเรื่องนั้นไว เช่น
ให้ยอมนั่งเป็นแถวเป็นแนว ไม่ให้จุด
ธูปเหมือนจะเผาไวในเวลาพังเท็น
เวลาไปแก้วแล้วไวอึกที่ก็จุดกัน
เหมือนกันเผาไวต่อไปอึก ไม่มีคริสต์
อย่าง เพราะว่าผู้ที่อยู่ประจำถิ่นไม่
รักษา ไม่แนะนำ ไม่ถือโอกาสที่เข้า
มาช่วยแก้วแล้ว เรายังช่วยกันรักษา
นี่ไม่เอา เรื่องมันก็ลำบาก แต่ข้อนี้ไม่
เป็นไร ต้องทำต่อไปตามหน้าที่ ช่วย
เหลือต่อไป.

ช่วยเหลือที่เชียงใหม่เรื่องน้ำ
ท่วม บางครั้งก็มาถึงกรุงเทพฯ เช่น
คราวหนึ่งที่บ้านหนี เกิดไฟไหม้
อดามาอยู่ในกรุงเทพฯพักอยู่ที่คณะ ๒
วัดมหาธาตุ เจ้าคุณเทพจะไปอุดร
เลยชวนท่านบัญญากช่วยหน่อย ก็เลย
ประกาศในหนังสือพิมพ์ ออกช่าว
ญาติโยมอาผ้ามาให้ กองงเด้มห้องเลย
มากมาย เป็นบัญญาจะเอาไปย่างไว
มากอย่างนี้ ก็เลยไปติดต่อขอรถคัน

- ເຊີດອອກນ້າພເຈົ້າ -

สังข์ พัฒโนทัย ได้รอดคันหนึ่งรถบส
เข้าไปแจก พอยไปถึงเจ้าหน้าที่บอกว่า
ท่านไม่ต้องแจกรถออก เนื่องด้วย ทึ้งไว้
นี้แหล่ ผู้แจกรถเอง ดูๆ เขายังไม่เต็ม
ใจให้เราแจกด้วยมือเอง ใน ๑๐ วันที่
อาทิตย์มาประภาคนทาง น.ส.พ. ออกไป
เวลาันนั้นแม้มีไม่ได้ติดต่อทางวิทยุ คนก็
เอาเงินมาให้ ให้ซื้อเอง ซื้อได้ครบ
จำนวนเรียบร้อย พาไปแจก เจ้าเสร็จ
แล้ว ทำรายการส่งไปสถานีวิทยุกรม
ประชาสัมพันธ์ ให้ช่วยออกແດลง
การณ์ให้หน่อย ว่าได้นำไปแจกลั่ว
เพราะเห็นเขานำมาใส่ไว้ในกระดาษ
กันทั้งนั้น ส่งไป ๓ ครั้ง เขายังไม่รับ
ออกอากาศเลย ที่หลังนึกในใจว่ามัน
เพราะอ้อๆ.

นายตำรวจคนหนึ่งมากะร
ซิบบอกว่า ท่านอย่ารุ่งให้มันเห็นอย
เลย เขาจะหาว่าท่านเป็นคอมมูนิสต์
อยู่่นา ที่ไปแจกเสื้อผ้าอยู่นี่ เอาแล้ว!
จะให้เป็นแตงเสียให้ได้ จะให้ท่าน
ปัญญาเป็นคอมมูนิสต์เสียแล้ว บอกว่า
สถานีวิทยุเขามีอ่านนั้น เขามีส่ง
เสริมท่าน เพราะมันล้ำหน้าเข้า ท่าน
ทำอะไรไม่เอาชื่อเขาใส่ไปด้วย อันนี้
ถูก เพราะว่าเราทำอะไรไรก็ไม่คิดใส่ชื่อ

- ჩეიტბოზაფერა -

เมื่อคราวนั้น สนิท ศ. เข้า
อยู่เชียงใหม่ เขาแต่งเพลงวิชาชูชา
ร้องเพลงกันก้องเมืองไปเลย สนุก极
ใหญ่. แล้ววันรุ่งขึ้นนำคนแก่ไปเยี่ยม
คนป่วยโรคเรื้อน คนแก่ๆที่เชียงใหม่
อายุ ๕๐-๖๐ อกบาก “อ้าย! ชาเจ้า
อายุ ๕๐-๖๐ แล้ว ยังบ่เคยมานีลักเต้อ”
ไม่เคยไปดู ม่วน!

เยี่ยมที่โรงพยาบาลโรคเรื้อน
นี้แล้ว ก็พาไปให้เห็นสภาพคนเป็น
โรคเรื้อนนั้น ภูติโอมลงสาร ให้โอม
หลวงศรีประภาศ เก็บสตางค์ได้อึก
ยะจะ เอาไปแจกคนเหล่านั้นต่อไป.
นำคนไปในทางอย่างนี้ ซักจุ่งภูติ
โอมไปให้รู้จัก ว่าอะไรควรทำ อะไร
ไม่ควรทำ แก่ไขเรื่อยไปในเรื่องที่ควร
จะแก้ไข.

อยู่เชียงใหม่นี้ ก็พยายามทำ
อย่างนี้เรื่อยมา เป็นเวลา ก. ๑๐ ปี ไม่
ใช่น้อย อุปถัม ๑๐ ปี ออกหนังสือพิมพ์
“ชาพุทธ”ให้คนได้อ่านด้วย. ต่อมาก็
ได้ลงมากຽงเทพฯ คือว่าหน้าหนา
น้อยไม่ได้ เชียงใหม่มันหนา ผิวหนัง
มันแพ้ ออกผื่นคัน ต้องหนีทุกปี หนี
มากຽงเทพฯ ก็มายุวัดมหาธาตุ คง
๗ (เดิม) กับเจ้าคุณเทพฯ ได้พักพำ

- อาศัย พลอยได้อาศัยกินข้าวแดงแกง
ร้อนเข้า แล้วคนก็นิมนต์ไปเทคนไป
- ป้ารูกณา ที่โน่นบ้างที่นี่บ้าง. เวลา
ป้ารูกณาใหม่ๆ นี่ มีข้อติดอกอย่างหนึ่ง
เข้าติกันเหลือเกิน ห่านบัญญาียนพุด
ไม่ดี ติหันนั้นแหล่ะ; ถือเป็นจุดชำนาญ
ติอาตามาว่ายืนพุด.
- ตอนนั้นอาทิตย์มาเทศน์
กรุงเทพฯ ที่พุทธสมาคม หน้าวัดบวร
นิเวศ กรรมการพุทธสมาคมกลัวเข้า
จะว่า ว่าบัญญา ถูกส่อหักด้วยแล้ว
นั้น อาทิตย์มาสั่งให้อาสาเก้าอี้ออกหันที่
พ้องจะเข้าพุด บอกให้อาสาออก อาทิตย์
จะบัญญาให้โอมฟัง ดูว่าบัญญาเก็บนั้น
พุดมันเป็นยังไง อันไหนจะเข้าใจง่าย
กว่ากัน แล้วก็เลยบัญญา. เดียวคนที่
ติอาตามานั้น ยืนพุดหมดแล้ว บัญญา
กันหมดแล้ว พระสังฆราชก็ยืนพุด
เวลาแล้ว. ก่อนนั้นก็ติว่าไม่ดี ที่ห่าน
บัญญาียนพุด แต่เดียวนี้ก็บัญญา
แล้ว เดียวนี้บัญญาเก็บนั้นทัวไปแล้ว. มัน
ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องตี อ้ายของเล็กน้อย
อย่างนั้นนะ สิ่งใดเป็นประโยชน์จะก็
ทำเข้าไปเตอะ กินข้าวกับตะเกียบ กิน
กับข้อน กินกับส้อม อิ่มหรือเปล่า ก็
อิ่มเท่ากัน. เมื่ออิ่มแล้วมันก็กินได้ตาม
- กาลเทศะ จะนั่งจะยืนบันก์ได้หันนั้น
แหล่ะ ยืนพุดก็ได.
- เมื่อคราวอยู่เชียงใหม่นี่ มีอยู่
ครั้งหนึ่ง อยากจะเล่าให้โอมฟังอีก คือ
ว่าเรียกกันว่า สนั่นหวันไหว เมื่อ
มีการวางระเบิดกลางเมือง ชาวบ้าน
นั่นคือเข้าประจำมีพระเจ้าคະจังหวัด
เจ้าคณะobaoma มาก แล้วก็เชิญพระผู้
ใหญ่จากกรุงเทพฯ ไปด้วย วันนั้นจำ
ได้ว่า ห่านเจ้าคุณสังฆมนตรีอยู่ด้วย.
เข้าให้อาตามาพุดข้อคิดในการเผยแพร่
แต่ว่าข้อคิดที่พุดนั้น พุดแล้วมัน
กระเทือน กระเทือนมาก.
- หันหลังพิมพ์ชาวดเนื่องว่า
“ห่านบัญญาเอาค้อนเหล็กตีขันดหง
พญานครราช” จัวหน้าว่าอย่างนั้น
 เพราะว่าพุดเรื่องมันแรง หาว่าพระ
เรานั้นไม่ค่อยเองานเอกสาร. พระ
ที่มีตำแหน่งเผยแพร่แผ่ไม่ได้เผยแพร่ แต่
นอนแพ่อุบบันกุฎี ว่าอย่างนั้น.
- สมเด็จห่านฟังแล้วห่านลูก
ชื่อเรียน ห่านนั่งอยู่ตรงนี้ ลูกชื่อไปยืน
ทางหน้า ยืนเฉพาะหน้า ยืนดูอาทิตย์
อาทิตย์มาพุดให้ห่านยืนดู ห่านเพ่งใหญ่
เลย คงจะเพ่งให้หยุดพุดนั้น弄แหละ
แต่อ่าตามาก็ไม่หยุด ยังคงพุดต่อไป

- ჩეტიხოვხაფაჯა -

พูดใหญ่ พูดวันนั้น.

รัฐมนตรีว่าการศึกษาท่านนั้น พังอยู่ด้วย รัฐมนตรีศึกษาสมัยนั้นชื่อ ส. สวัสดิเกียรติ ท่านไปนั่งพังด้วย พอ พังจบ ท่านบอกว่า โอ! พูดแบบนี้ต้อง เอาไปพูดกรุงเทพฯ เวลานี้เข้า ประชุมพระอยู่ที่วัดโพธิ์ ให้ท่านไปพูด ที่โน่นด้วย พรุ่งนี้. เลยได้ขึ้นเรือบิน.

วันนั้นนี่เป็นครั้งแรกในชีวิต ที่ขึ้นเรือบิน เรือบินสองແට ไม่ใช่เรือ บินนั่งเก้าอี้ เป็นเรือบินสำราญ นั่งสอง ແට แล้วขึ้นมาพร้อมกับสมเด็จ ด้วย เรียกว่าสมเด็จท่านพังอยู่ด้วย ซ้ำต้องนั่งเรือบินมาด้วยกัน มาถึงลง ที่สนามบิน เขามีรถไปรับอาทิตยา แต่ ไม่มีรถรับสมเด็จ สมเด็จก็เลยต้อง พลอยไปกับอาทิตยาในวันนั้น. พลอย ไปแวงที่วัดก่อน แล้วก็ไปวัดโพธิ์.

ไปวัดโพธิก่อน เลยไปเทคโนโลยี พระที่วัดโพธิ์ พระเจ้าคณาธิบดีนั้น เทคโนแล้วเข้าอัดเทปไว้ อัดเทปแล้ว เอามาเปิดที่พุทธสมาคม. วันที่เขานำมาเปิดที่พุทธสมาคมนั้น อาทิตยาไม่ได้ไปห้อง แอบไปที่หลัง เขาราดไปครึ่ง หนึ่งแล้ว ก็แอบเข้าไปนั่งอยู่ข้างหลัง พ่อไปนั่งอยู่ข้างหลัง เปิดจบ ก็มีคน

- เห็น.
- เขาก็เชิญเข้าไปให้พูดปาก
- เปล่าไม่ใช่เทป พอดูดออกไปคราว
- นั่นเสร็จแล้ว มีคนลูกขึ้นค้าน คือพระ
- ราชธรรมนิเทศ ลูกขึ้นค้าน ค้านใหญ่
- เลย วันนั้นผู้พงจะวางแผนวายกันเสียให้
- ได. พวກที่ “ถือหง” อาทิตยาไม่ชอบใน
- การค้านเช่นนั้น แต่ว่ายังมีเจ้าคุณ
- ภรตุ นี่ ไปเดิงคุณพระออกไปเสีย ไม่
- อย่างนั้นแล้วมันจะวางแผนวายกัน เพราะ
- ว่าไปค้านสิ่งที่ไม่เป็นเรื่องเข้า คำที่
- อาทิตยาพูดนั้น ท่านว่ามันไม่ถูก แต่
- คนอื่นเขาว่าถูก มันไปกันอย่างนี้ เลย
- ค้านกัน แต่ก็ตั้ง เวลาตนั้นดัง. หนังสือ
- พิมพ์ก็เอาไปลงข่าว มีซื่อมีเสียง ว่า
- อย่างนั้นเฉพาะ ก็เป็นเรื่องดังขึ้น แต่
- ว่าดังคราวนั้นก็ยังไม่เท่าได.
- คราวหนึ่งกรุงเทพฯ เขามี
- การประชุมพระที่วัดสามพระยา
- อาทิตยาไปช่วยวิงเต้น ยกโต๊ะยกเก้าอี้
- เพราะว่าเคยอยู่วัดนั้น เจ้าคุณท่านก็
- ว่า เอ้อ, ว่างๆ ปาฐกถาหน่อย เลยขึ้น
- ไปพูดใหญ่ พูดเรื่องสำคัญสะกิดสะแก
- แรงๆ จอมพลพินนั่งพังอยู่ด้วย ขอรับ
- อกชอบใจ บอกว่า เออ! อย่างนี้ต้อง
- เอาไปเทคโนโลยีหุบ้าง เลยเขานอกให้
- ไปเทคโนโลยี เจ้าหน้าที่เข้ามาว่าເວົາ
- ตันฉบับมาหรือเปล่า ตอบว่าຈະເຕັນ
- ພຽງນີ້ຈະເຂົາວ່າໄຮທັນ ໄມ້ດັ່ງຕັນຈັບ.
- ໂດຍປຣກຕິວິທຸກຸມປະຊາສັນພົນນີ້
- ເຂົາດັ່ງນີ້ມີຕັນຈັບ ອາດາມໄມ້ໄດ້ເຂົ້າ
- ໄປເຕັນເລີຍ ເຕັນກົມທີ່ນັ້ນມັນຮຸນ
- ແຮງ ເຕັນເຮືອງກິນຈອບກິນເສີມ ກິນ
- ເຫັນກິນໄລ໌ ກິນກັນໃຫຍ່ ແລ້ວກິຍກ
- ເຮືອງກິບຖາ ວ່າເຮືອງ “ພາຣາ ສາວັດຖື
- ໄຄຣີມີ ປຣະນິໂຄ, ຕຸດ້ອ ດົກແຕ່ໃຈ
- ກົງທີ່ໄດ້ ໂກຍກັນໃຫ້ພອ” ວ່າຍຳງັນນັ້ນ.
- ໄດ້ຂ່າວວ່າທ່ານຈອມພລເຄືອ
- ໃຫຍ່ ນອກວ່ານິມන්ທີ່ພຣະໄຣມາເຕັນ
- ທ່ານໄມ້ຕ່ວຈຳສຳນັກສໍານວນ. ເຂົາອກ
- ວ່າຕ່ວຈະໄໝ ທ່ານເຕັນປັກເປົ່າ ໄມ່
- ໄດ້ຕ່ວຈຳສໍານວນນີ້. ແກ່ມ! ບັນສູ້
- ພິມພົກປະໂຄມຕາມຫລັງອຶກ. ນີ້ມັນດັ່ງ
- ອອກໄປຕອນນີ້ເອງ ມັນດັ່ງຕອນພຸດ
- ແຮງງົ ໃນກຽມເຫັນທີ່ ມີການ
- ເຂົ້າແລຍກິດຕັ້ງອອກໄປ.
- ຄວາມຈົງມັນກີເປັນອາຮມົນ
- ແຮງສມັນນັ້ນນະ ເພຣະວ່າຍັງໜຸ່ມ
- ຄວາມຄົດມັນກີແລ່ນໄປ. ເດືຍວິນ້ໄມ້ແຮງ
- ແລ້ວ ເຕັນປັກຕິ ໄປເຕັນທີ່ເຫັນໄມ້
- ຄ່ອຍຈະຮຸນແຮງ ເຕັນຮຽມດາ. ດ້ວຍວ່າ
- ຈະຮອນກີພອຸ່ນໆ ໄມົງກັບຄວາມຮ້ອນ

- ເຊີຕເບອນຂ້າພເຈົ້າ -

ສອງ ດີກີ່ ສມ້ຍກອນນີ້ ມັນຮອນ ແຫດນີ້
ແຮງ ເພຣະວ່າຄວາມຄົດມັນແລ່ນ
ອຢາກຈະຈັດອຢາກຈະທຳເຮື່ອງຂະໄວຕ່ອ
ຂະໄວ. ແຕ່ເມື່ອທຳການນານໆ ເຂົ້າ ມັນ
ມີປະສບກາຣົນ ເກີດຄວາມຄົດຄວາມນຶກ
ວ່າໄມ່ໄວ ປລ່ອຍເບາງ ຫໜ່ອຍ ແຕ່ກີ່ຍັງ
ໄມ່ທັງອຸດມກາຣົນ ຍັງດີ່ອຫລັກກາຣເດີມ
ວ່າຕົ້ນແກ້ໄຂສິ່ງນິກພວ່ອງ ຍັງແກ້ຍູ່
ເຮື່ອຍໆ. ໄປເທົ່ານີ້ໃຫ້ກີ່ຍັງແກ້ເຮື່ອຍໆໄປ
ຫລັກກາຣມັນເປັນອ່າງນັ້ນ.

ທີ່ນີ້ອີກອ່າຍ່າງໜຶ່ງ ອຢາກຈະ
ນອກໂຍມໄດ້ຮັວວ່າ ອາຕມານີ້ມີນິຍກາຣ
ກ່ອສຮັງວັດຖຸທີ່ໃໝ່ໂຕ ອີ່ໄມ່ຈໍາເປັນກີ່
ໄມ່ທຳອະໄຮມາກອຍ່າງນັ້ນ ມຸ່ງສອນ
ຮຽມມະຍ່າງເດືຍວ່າ ໄມ່ວ່າຍູ່ທີ່ໃຫ້ກີ່
ອຢາກທຳແຕ່ເຮື່ອງຮຽມມະ ສອນຮຽມມະ
ເຮື່ອງກ່ອສຮັງນັ້ນໄມ່ຄ່ອຍສັນໃຈ ເພຣະ
ຈະນັ້ນຈຶ່ງໄມ່ມີເຮື່ອງແຈກຢູ່ກາຂອງຂະໄວກັນ
ຢູ່ຕັກບັນຍົນ ເພຣະດີ່ວ່າວ່າເຮື່ອງມັນຍຸ່ງ
ເຮົາຍຸ່ງແຕ່ເຮື່ອງແຈກຮຽມມົກົກແລ້ວກັນ.

ແມ່ນໃກ່ທຳນຸ່ງຢາຍຄວານນີ້
ກີ່ມີພຣະມາຄາມບັງນໍາເໝືອນກັນ ດາມວ່າ
ອຢາກຈະທຳເຫັນຢູ່ທີ່ລວງພ້ອມຢູ່ຢູ່
ແຈກ ທຳແລ້ວເຂົ້າໄປໄຫ້ເຂົາເສັກ. ເຮົາກີ່
ວ່າ ໄມ່ຕົ້ນເຂົ້າໄປເສັກ ສັກທຳແລ້ວກີ່ຈະ
ຕົ້ນເສັກເອງ ແຕ່ວ່າໄມ່ທຳ ເພຣະວ່າຈະ

- ເຂົ້າຮູບໄປແຈກນີ້ໄມ່ກີ່ວັນກີ່ເຂົ້າໄປຫລິນ
- ນ້ຳມົດ ແຈກຮຽມມະພວແລ້ວ.
- ພຣະຮຽມຍ່ອມວິເທັກກວ່າຮູບ
- ວ່າງກາຍ ແຈກຮຽມມະດີກວ່າ ໃນການທຳ
- ບຸ່ນຍ້າຍຸ່ງແຈກຮຽມມະ ພິມພັ້ນສື່ອແຈກ
- ແກນພຣະພຸທະເຈົ້າ.
- ພຣະຮຽມນັ້ນເປັນເນື້ອແທ້
- ຂອງພຣະພຸທະເຈົ້າ ເຮົາຮຽມມະກັນດີ
- ກວ່າ ແຈກຮຽມມະ ຄຣະທຳເຮື່ອງອື່ນນັ້ນ
- ໄມ່ສັງເສົມ ໄມ່ອຢາກໃຫ້ທຳ ທີ່ໄດ້ມາຍູ່
- ວັດຈະກະທານ ອັດ ປິບ້ນແລ້ວ ໂຍມຈະ
- ເහັນວ່າ ອາຕມາໄມ່ໄດ້ທຳຂອະໄຮເລີຍ ໃນ
- ການທີ່ເຮື່ອງວ່າເໝືອນຄົນອື່ນເຂົາທຳ, ທຳ
- ອະໄວມັນກີ່ແກ່ແຫວກແນວເຂາສົມອ ທຳ
- ບຸ່ນຍ້າຍຸ່ງໃໝ່ເໝືອນເພື່ອນ ໄມ່ນິມົນດີ
- ພຣະມາສາຄມນົດ ນີ້ທີ່ຈົງຄວນນິມົນດີ
- ສມເດົຈທັງຫລາຍມາສວດມນົດນະ ເພຣະ
- ວ່າຕາມວັດວາອາຮາມເຂົາທຳ່າງນັ້ນ
- ແຕ່ອາຕມາຄົດວ່າມັນເປັນກາເມື່ອງມາກ
- ໄປ. ການນິມົນດີພຣະຜູ້ໃໝ່ນີ້ ໂດຍມາກ
- ນິມົນດີແບບກາເມື່ອງ ໄມ່ໃຊ້ນິມົນດີ
- ເພຣະເລື່ອມໄສສະຮັກທາແຫ້ວ່າໄຣນັກ ໄມ່
- ເລື່ອມໄສເຫົ່າໄຣທຣອກ ມັນກາເມື່ອງ.
- ເຊັ່ນໄທທ່ານໄດ້ມາເຫັນວັດວາ
- ອາຮາມ ໄທີ່ໄດ້ຮັຈັກ ຕ້ອໄປໜ້າເພື່ອ
- ເລື່ອນຍົກ ເລື່ອນດຳແໜ່ງມັນເຢ່າຫຼຸ່ອຍ.
- ເລີນອກວ່າເຮົາໄມ່ໄດ້ທຳນຸ່ງແບບກາ
- ເມື່ອງ ທຳນຸ່ງຮຽມມາ ທ່ານທີ່ກວະທຳ
- ໄດ້ ເພຣະຈະນັ້ນໄມ່ມີການນິມົນດີໂຄຣມາ
- ຈັນຂ້າວ ເລີ່ຍງແຕ່ພຣະໃນວັດກີ່ພວ
- ວັດອື່ນທາກມາກີ່ເລີ່ຍງ ໄມ່ຮັງເກີຈີ ແຕ່ຈະ
- ເລື່ອນນິມົນດີອົງຄົນນອງຄົນນຳມັນນັ້ນ ມັນ
- ລົງທຸນນຳ ຕ້ອງເຖິງວ່າໄປປຽກກວນ
- ຮັຍນົດເຫຼົາ ຕ້ອງຈັດອາຫາຣີເສີ່ງ ຕ້ອງ
- ມີທີ່ນຳ້າຫາ. ທີ່ນີ້ມັນກີ່ໄມ່ມີເລີຍດ້ວຍ
- ອາຕມາກັບນ້ຳໜ້າມັນກີ່ຍ່າງນັ້ນແລລະ
- ໄມ່ຄ່ອຍໄດ້ຈັນ ຈັນນຳເຢັນ. ຈະຕ້ອງມີນີ້້າ
- ຂ້າ ມີອາສະະ ມີໝ່ມອນອົງ ທຳໄມ່ຄຸກ
- ເຊີວ່າເຈະຫວ່າ ທ່ານບັນຍຸ່ນານີ້ ທ່ານ
- ໄມ່ຮັວຂໍໄວ ດີແຕ່ສອນຄົນ ບັງວິສັນຄາກີ່
- ໄມ່ເປັນ ເດືອດວັນອີກແລລະ ນິມົນຕົມາ
- ແລ້ວມັນກີ່ເດືອດວັນ ເລີກົງຢ່ານນິມົນດີ
- ເລີຍລໍາບາກ.
- ມານນິມົນດີພຣະທີ່ຈັນງ່າຍໆ ດີ
- ກວ່າ ແລ້ວກີ່ທຳນຸ່ງຢ່າງອື່ນເກົຂະ ມັນ
- ໄປຢ່າງນັ້ນ ມັນແພລງ ອື່ນເປັນຄົນ
- ແພລງມາດັ່ງແຕ່ເດັກງົງ ມັນກົງແພລງຢ່າງ
- ນັ້ນແລລະ ໄມ່ຄ່ອຍເຊື້ອເຮື່ອງຂະໄວຕ່ອ
- ອະໄຣ ເຮື່ອງຟິສາງ ເຮື່ອງສິ່ງຕັກດີສີທີ່
- ອ່າຍ່າງນີ້ໄມ່ຄ່ອຍເຊື້ອ.
- ຖ້າເຂົາບອກວ່າຕຽງໃຫ້
- ຕັກດີສີທີ່ລະກັບ ອາຕມາມັກຈະແອນໄປ

- ເຊື້ອງອານຸພາບ -

ขออภัยເກອະ ແບບໄປຢ່າງວຽດເສີຍບັນລອງດ້ວມ້າມັນຈະຕັກດີສຶກທີ່ຈິງຫວີ້ອຳໄມ່ເປົ່າໆ ໄນເຫັນເປັນຂອງໄຮ. ເຫັນ ເຫັນວ່າອ້າຍນັ້ນຕັກດີສຶກທີ່ ບາງທີ່ກີ່ຂຸດໄປຖື່ງເສີຍເລຍ. ຕອນເດັກໆ ນໍ່ໜີແບບນີ້ ໂດຍບັນມາໃຈມັນຍັງໜີແບບນັ້ນອູ່ ອີ່ໄມ່ເຂື້ອສິ່ງເໜວໄຫລ ເຊື່ອແຕ່ຄໍາສອນຂອງພຣະພຸທ່າເຈົ້າ ທຳມະດີ ທຳຂ້ວ່າໄດ້ຂ້ວ່າ ເຊື່ອອ່າຍ່າງນີ້ ແລ້ວກີ່ເອາດວຽດມາອ່າຍ່າງນີ້ ໂດຍອາຕີຢ່າງຫຼັກແບບນີ້ ໄນມີຫຼັກແບບອື່ນທີ່ເຂົາໜ້າ ກັນ.

อาคมไม่เห็นด้วย กับการพิธีปลูกเสก ลงเลขยันต์ ทำตะกรุด ทำผ้าประเจียดแจก เพื่อเอาเงินสร้างนั่งสร้างนี่ ไม่ได้สร้างก็ไม่สร้าง แต่ถ้าจะสร้างก็ให้ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ให้ยอมศรัทธาเลื่อมใส ให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ แต่ถ้ายอมมาทำบุญ ต้องการได้เหรี้ยญ ต้องการได้ผ้ายันต์ ต้องการได้สิ่งนั่นสิ่งนี่ ก็เป็นการแลกเปลี่ยนไป เป็นสินค้าในการศาสนา ไม่ค่อยชอบไปเรื่องอย่างนั้น จึงไม่ทำ ไม่ส่งเสริม ตั้งที่ยอมเคยเห็นกันอยู่ ที่มาอยู่วัดนั้นก็ ๑-๒ ปี กระหงเข้าพรรษา นี่ ก็อยู่อย่างนี้ ทำอะไรก็ทำมาเรื่อยๆ ตามเท่าที่จะได้ ไม่ได้ทำด้วยใจร้อน

- ทำตามสบายนี้ได้มาก็ทำไป ไม่มีกีหยุด มันเสีย. โดยมาให้ก็ทำต่อไป เพราะงานมันไม่จบหรอก สมการนี้ด้วย สมการอื่นก็ทำต่อไป วัดวา ารามก็อยู่อย่างนั้น เรากำไรร้อนออก ร้อนใจเป็นทุกข์ เที่ยววิ่งเดินแจกภูภัย ให้มันเหนื่อยทำไม่ ทำหน้าที่สอน ธรรมะไปดีกว่า งานการมันก็ไม่ยุ่งไม่ เดือดร้อน. อันนี้เป็นเรื่องที่เรียกว่าผล งานที่ได้กระทำมาโดยลำดับ จะ กระหั่งมายุ่งที่นี่.
  - อุญนี่ก็อยู่ไปยังนี้แหล่ะโดย แต่ ว่าไม่แน่นะ วันหนึ่งความอาจจะไม่ อุยก็ได้ ก้านขึ้นมาวันไหน ก็ล่า ออกจาksam การ แล้วก็ไปอยู่ป่าดงพง ใหญ่ก็ได้ อยู่ตามวัดร้างที่ใหญ่ก็ได้ หรืออาจจะไปจำพรรษาอยู่เมืองอุบล สักพรรษา ร่างกายแข็งแรงก็ไปอุดร บ้าง ไปหน่องคายบ้าง หรืออาจจะลง ไปลงอาบไปภาเก็ตโน่น เท่าที่จะไปได้ ไม่เชื่อยู่อย่างผูกมัด. อยู่อย่างไม่ได้ผูก มัด ไม่มีข้อผูกพันในทางจิตใจ ว่าจะ ต้องอยู่กันนานเท่านั้นเท่านี้ ไม่มีอย่าง นั้น. อาท忤านีก็อย่างจะลาออกจากเมืองไร ก็ได้ ไม่มีข้อผูกพันอะไร ไม่ได้อารัย อาวรณ์ในคำแห่งสมการ.
  - การเป็นสมการนี้นี่กว่า สายหือ พรหั้งหลายที่ไม่เคยเป็น อย่างเป็นจนตัวสั่น บางองค์อย่างเป็น สมการ อุดส่าห์ไปแย่งเขามา เรื่อง อะไรที่ไปเอกสารจักรมาพัดหัวให้เลือด ให้หล. เป็นสมการนี้ไม่ใช้มันสาย อะไรมีเป็นก็ไม่รู้ ถ้าเป็นเข้าแล้ว ก็รู้ว่า มันหนักอกหนักใจ ถ้าหนักไม่ รู้จักว่างกันอนไม่หลับเลยที่เดียว เป็นโรคประสาทไปเลย. แต่ถ้าปล่อย วางเป็น มันก็ไม่หนัก อยู่สาย ไม่ เดือดร้อน เพราจะว่าต้องรับภาระดังแต่ ใบสัตว์จนถึงเว็จภูภัย อยู่ในอกของ สมการทั้งนั้น อะไรมาก็ขึ้นก็สมการ เด็กไม่เด็กสมการ เสนรไม่เด็กสมการ พระลูกวัดไม่เด็กสมการ หลู้ภารก็ว่า สมการ นกพิราบชี้ไปใบสัตว์ คนมาเห็น เข้าก็สมการวัดนี้ไม่เอาใจใส่ มันลง บนหัวสมการทั้งนั้น ไม่ว่าเรื่องอะไร. ใครที่สายอยู่แล้วอย่าไป แบกเขา “หัวสมการ” เข้า มันเดือด ร้อน แต่ถ้าเป็นแล้วก็ต้องเป็นให้ดี ทำหน้าที่ให้เรียนร้อยให้สมบูรณ์ มัน ก็ไม่ยุ่งลำบากเดือดร้อนอะไร.
  - อันนี้นำมาเล่าให้ญาติโยมฟัง ถึงชีวิตที่ผ่านมาในอดีต ตั้งแต่สมัย

- ჩეტიხოვხაพერა -

ก่อนโน้น จนมาถึงบัดจุบันนี้ โยมก็ เห็นอยู่แล้ว ว่า อาทิตยานับจุบันนี้อยู่ อย่างไร ทำอะไร ดำเนินชีวิตอย่างไร อยู่มาได้ ๖๐ ปีนี้ ก็นับว่าบุญแล้ว.

โยมผู้ชายอาทิตย ๕๔ ปีเท่า นั้น ตายแล้ว เพราะว่าเป็นโรคปอด สยัยนั้นไม่มียารักษา อาทิตยถึง ๖๐ นี่ดีใจแล้วว่าเรานี้อยู่เกินโยมผู้ชาย แต่ยังไม่เท่าโยมผู้หญิง เพราะโยมผู้หญิงอยู่ถึง ๘๘ ปี อาทิตยสัก ๙๐ ก็ยังนับว่าดี แต่มันก็ว่าว้าวไปได้ สังสาร ร่างกายไม่มีคราทำหนตได้ คระจะให้ พรว่าให้อยู่ ๑๐๐ ปี ไม่ขอรับ, ๑๐๐ ปีนี่มันจะไม่ไหวเรา มันลำบาก อาย ให้อยู่อย่างนั้นเลย ให้แต่เพียงว่าขอให้ ท่านสบายก็พอแล้ว. ถ้าอยู่ ๑๐๐ ปี นี่มันจะง่อนแgn เดิมที่ มันจะไม่ไหว. สุดแล้วแต่เรื่อง เรื่องอายุานามอย่า ไปยุ่งมัน อย่าไปทุกษร้อนกับมัน ทำ หน้าที่ตามหน้าที่ อันใดก็ทำไป อัน ไดไม่คิดเหยุดทำมันเสีย ชีวิตก็จะก้าว หน้าไปในทางที่ถูกที่ชอบ ตามคำ สอนในทางพระพุทธศาสนา.

อาทิตยนั่งพิจารณาดูชีวิต ของตนเอง ตั้งแต่น้อยมาจนกระทั่ง บัดนี้ นั้นนึกว่าเรานี้บุญ ไม่มีคราวง

แผนชีวิตให้ มันเป็นของมันเอง ไม่ ได้ตั้งใจว่าจะเป็นอย่างนั้นจะเป็นอย่าง นี้ เรียนก็เรียนไปอย่างนั้นเอง เรียน ไปตามเรื่อง. ครุนาอาจารย์ก็สอนไป ตามเรื่อง แม้มานาวซ เป็นสามเณรเป็น พรภ. ก็เรียนไปตามหน้าที่จนครุภ.สอน ไปตามหน้าที่ แต่ครูไม่ได้เพาะ อดมการณ์ลงในใจ ว่าควรทำยังนั้น ควรทำอย่างนี้ ชีวิตจะต้องเป็นอย่าง นั้น ครูไม่ได้บอกสอนให้คิด สอนแต่ ให้รู้ ไม่ได้สอนให้คิด แล้วก็ไม่ได้ให้ อดมคติประจำจิตใจ อันนี้เรียกว่าผิด พลาด. แต่นี่มันเกิดขึ้นเอง นี่เรียกว่า มันเป็นบุญของตัวเอง เกิดความคิด ความนึกขึ้นมา คิดจะทำอย่างนั้น คิด จะทำอย่างนี้ คิดจะแก้ไขอะไรๆ นี่มัน เกิดเอง ไม่ได้เกิด เพราะคนนั้นคนนี้ แนะนำตักเตือนให้ แต่มันเป็นความ คิด อันนี้มองจากอ่อนหนังสือธรรมะ แล้วเอาไปเทียบดูกับการปฏิบัติของ พุทธบริษัท เห็นว่ามันไม่ตรงกัน แล้ว ก็คิดจะแก้ไข มันเกิดขึ้นในใจ ชีวิตก็ ผ่านมาโดยลำดับ เรียกว่าบางทีถึงหัว เลี้ยวที่อันตราย มันก็เลี้ยว ไปได้อย่าง เรียบร้อย หลวงไปได้ ไม่มีอันตราย. ถ้าสมมติว่าไม่ได้บวกเป็น สามเณร ไม่ได้ออกจากบ้านในวัย หนุ่ม น่ากลัว..น่ากลัวจะเป็นคนร้าย ไป จะมีเชือเป็นนักเลงไปเสียก็ได้ เพราะว่าที่บ้านของอาทิตยานั้น คุณ โยมไม่ได้ประพฤติชั่ว แต่เป็นคนรัก เพื่อนฝูง บ้านเป็นเหมือนกับห้องรับแขกที่คุณไม่ขาด คนเดินทางมา แวะกินอาหาร มาถึงเข้าให้กินเข้า มาถึงเที่ยงให้กินเที่ยง มาถึงกลางคืนหุง ให้กินกลางคืน บางที่โยมผู้หญิงหุง ข้าวหม้อใบใหญ่ เพราะแขกมากันตั้ง ๑๐ คนพร้อมกัน หุงให้กิน กินแล้ว ไปนอน นอนแล้วบางทีก็ยังไม่ไป นอนอีก ๒ วันถึงจะไป.

อาทิตยเป็นเด็กนีดูๆ และคิด ว่า บ้านเรานี้เหมือนกับห้องรับแขก มากนักที่หลัง นึกถึงภาพเหล่านั้น แล้ว ก็ยังนึกว่า เขาอยู่กันดีไม่มีภัย. ใน บริเวณบ้านนั้นอยู่กัน ๑๐ ครอบครัว รักกันเหมือนกับพี่น้อง. รักกันด้วย อะไร? อาทิตยจำได้ว่า ครั้งเป็นเด็กๆ นี่ เมื่อที่สุด ใน การที่จะต้องอาภัย ไปแจกร้านโน้น เอาขนมไปแจกร้าน นี่ ต้องแจกรา. โยมทำอะไรกิน ได้ เนื่องมา ก้อนหนึ่ง เอามาถึงแกงขึ้น หม้อหนึ่ง ต้องตักไปแจกรุกบ้าน ไม่

- ປິວດຂອງຂ້າພເຈົ້າ -

มาก ถ้ายเลิกๆ เอาไปให้เขางาน
ได้ทุเรียนมา ๒-๓ ผล ทำน้ำกาก
ให้หน่อย ต้องเอาไปแจกทกบ้าน.

ถ้าได้ปلامามากดังเบ่ง ต้องเอามาแบ่งเป็นกองๆ เด็กต้องเอาไปแจกเรือนนั่นกอง เรือนนี้กอง ได้อะไรมาก็ไปแลกกันอยู่อย่างนั้น. สมัยเด็กๆ นี้เบื้อเต็มที่ พอเห็นเข้าแบ่งกองปลาออก คิดว่ากุ้ยเย้อกแล้ววันนี้ วิ่งกันเต็มที่ละ นึกเกือบ.

ครั้นเป็นผู้ใหญ่นี่ นานีกว่า
อ้อ เขาทำถูก โymท่านทำถูกคือว่า
เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ ปฏิบัติตามคำสอน
ของพระพุทธเจ้า ที่ทำให้คนรักนี้ด้วย
การให้ พุดจาอ่อนหวาน แล้วก็ทำคน
ให้เสมอ ประพฤติดนในสิ่งที่เป็น^๑
ประโยชน์ต่อ กัน ท่านประพฤติอยู่
เห็นคุณธรรมเหล่านี้เมื่อบวช ว่าโอม
นี่ประพฤติธรรมเหล่านี้สมบรณ์ที่สุด.

เมืองพัทลุงนี่ Jerome สมัย
อาทิตย์มาเป็นเด็กนี่ โจรใหญ่ ก็ใหญ่
เรียกว่า “ตัวหัวแพร” “รุ่งดอนกราย”
“อ้ายสีเงินหนันวดแดง” โวย มากมาย
ละ ยิงกันทุกคืน ปล้นกันทุกคืน เลี้ยง
ความอยู่ยื้อในทุ่ง มากถึงเอารีบันยิงปังๆๆ
ต้อนไป ๒๐ ตัว ต้อนไปหมดเลย เอา

- ไปหมดเลย. ทำไม่พากใจไม่เอา คือ
  - ว่าจะเอาไปใช้เมื่อไรก็ได้ ความของ
  - ยอมนี่ มาถึงบอกว่าถุง น้ำ อา ว่าไป
  - เทอะ ขอความไปเหยียบนาสัก ๒-๓
  - เช้า เอาไปเทอะ..เอาไปเลย เอาไป
  - เหยียบนา เวลาเหยียบก็ต้องหั้งผุงลง
  - ไปย่างในนา เขาระบุว่า “เหยียบนา”
  - ไม่ต้องໄล นวดๆ ให้หญ้ามันตาย ดำเน
  - ข้าวได้เลย. ขอไปเทอะ ๓ วัน ๗ วัน
  - ไม่ว่า เอาไป; ใครไม่มีอะไรเอาไป
  - เทอะ.
  - ยอมมีความ ๒ ตัว สำหรับ
  - ไกนา วันหนึ่งมีคนมาถึงบอกว่า น้ำ
  - ผสมไม่มีความ ยอมบอกว่าเอาไป มีง
  - เอาไปตัวหนึ่ง เหลือตัวเดียว ยอมผู้
  - หญิงบอก มี ๒ ตัวให้เข้าไปแล้วเหลือ
  - ตัวเดียว เราจะไดอย่างไร ยอมผู้ชาย
  - บอกว่า มันจนกว่าเรา เราไม่เดือด
  - ร้อนหรอก พุงนี้ไปเอามาใหม่ ไปเอา
  - ของเพื่อนบ้านมาอีก เอามาໄส์ได้ต่อ
  - ไป ก็ทำอย่างนี้ คนถึงรักใครรับถือ ไม่
  - มีขโมยขจो.
  - ในเวลาหนึ่งชาวบ้านชาวช่อง
  - นอนบนเรือนไม้ได้ ต้องหอบผ้าหอบ
  - หมอนไปนอนในป่าดงข้างบ้าน แต่ที่
  - บ้านนี้ไม่มี ยอมบอกว่าไม่ต้องหนี
  - บ้านเราไม่มีครับลัน ขอให้นอนให้
  - สบาย.
  - แล้วยอมนี่ก่อนนอนสวัสดิ์
  - ทุกคืน อาทิตย์ได้ยินเสียงสวัสดิ์
  - สวัสดิ์ให้พะเสร็จเล้วนอน แล้ว
  - บอกลูกน้องหานว่า ไม่ต้องเป็น
  - ทุกชีวิ บ้านเราไม่มีครับลัน. อ้าย
  - ที่ไม่บลันนี่เพระอะไร? เพราะว่า
  - เป็นมิตรกับคนทุกเหล่า อยู่กันอย่าง
  - สบาย มีการแจกการให้กันอยู่เสมอ มี
  - ความเอื้อเฟื้อ. งานของคนอื่นมาลงกี
  - ต้องช่วยเติมที่ ตามประสาของคน
  - บ้านนั้น. อันนี้คือธรรมะที่เห็นอยู่ใน
  - ครอบครัว ตั้งแต่เล็กแต่ใหญ่ จน
  - กระทั้งมาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ก็นึกได้
  - ว่า อ้อ! เข้าประพฤติธรรม จึงอยู่กัน
  - ด้วยความสุขความสบาย.
  - สมัยก่อนนี่ ที่บ้านอาทิตย์ไม่
  - มีการพนัน ไม่มีเลย ถ้าจะมีการพนัน
  - ก็ตอนสงกรานต์ เห็นเข้าเล่นสะบากัน
  - ยิงสะบากัน สงกรานต์นี่ ๓ วันเท่านั้น
  - พันจากนั้นแล้วก็ไม่มีเล่นอะไรกัน. เด
  - เดียวเนี่ยเข้าไปแล้ว บ่อนการพนัน
  - เยอะเดียวเนี่ยคนรุ่นเก่าตายหมด เด็ก
  - รุ่นใหม่มีนรับอารยธรรมແນ່ໃໝ່ เลย
  - มันยุ่งกัน เดียวเนี่ยเกิดความทุกข์ความ

- ປິວຕະອູນຂ້າພເຈົ້າ -

เดือดร้อน. คนแต่ก่อนนี้เข้าไม่
ประพฤติธรรม อยู่กันฉันท์พี่
แต่ความสุขความสบาย. นี่คือ
ที่ได้พบได้เห็นติดตามในนิสัย.

แต่ที่อยากรู้ก็อันหนึ่ง ที่เรียกว่าเมื่อพิสูจน์แล้วว่าเป็นจริง ก็คือเมื่อเด็กๆ นี้ นอนกับแม่แก่ คือคุณยายนั้นเอง คุณยายมี ๒ คน คือยายใหญ่ ยายน้อย ยายใหญ่คือพี่ของยายตัวซื้อยาหยาด ยายของอาทิตยานี้ ซื้อยาหุ่ม อยู่บ้านเดียวกัน นอนแห่งเดียว กัน ยายสองคนนี้ อยู่ด้วยกันตลอดเวลา เวลาอ่านอาทิตยานเป็นหลานชาย คนเดียวในครอบครัว ยายหนูไม่มีหลานชาย ยายหุ่มมีหลานชายคนเดียว อาทิตยานต้องนอนตรงกลางยายก่อนนอนนี้ ยายต้องให้กราบหมอน.

อ้ายหมาย! เอ็งกราบ
หมอนหรือยัง เอ้า, ต้องลูกขี้นกราบ
หมอน กราบอยู่แต่หมอนนั่นแหละ
กราบทุกคืน ไม่รู้ว่ากราบทำไว้ กราบ
แต่หมอนนั่นนะ กิกราบไป เพราวยาย
แกรู้เพียงเท่านั้น. ต่อมามีอีกบัวซมา
เรียนจึงรู้ว่า อ้อ, หมอนก็อพะ สอน
ให้กราบพระก่อนนอน. แต่ว่ายายแก
เรียนน้อย กิสอนให้กราบหมอนเท่า

- นั้น แต่ว่าการกราบหมอนมืออธิพลดี มีใช่น้อย ทำให้จิตใจโน้มเอียงไปในทางศาสนา.

อาทมาไปเพื่อยาเตรดเตร ไปเพื่อยากเก็ต ไปเพื่อยามีเงื่อนที่มันยุ่ง มีอนาคตยุ่งเหยอะ กำลังล่อใจคนหนุ่มสาว แต่ความคิดที่จะเรื่เข้าไปมันไม่มีที่จะไปบ่อนการพนัน จะไปเพื่อยาเสพลด ถ้าจะไปก็คุณนั้นเท่านั้นแหล่ แต่ไปดูโปรแกรมในวันสุดท้ายนั้น ดูเงินๆ ไม่ไปเพื่อยาเลลล์ได้ ไม่คบเพื่อนช้ำ ไม่ไปกินเหล้ามา เพราเมามา ครั้งแล้ว มันก็เงื่อยแล้ว ดังที่เล่ามาในตอนเช้า.

อันนี้มันเกิดจากอะไร? เกิดจากน้ำใจที่ได้รับจากการอบรมบ่มนิสัยจากแม่แก่ คุณยายท่านสอนเวลาจะนอนท่านก็มักจะเล่านิทาน เก่าๆ เรื่องสุวรรณหงษ์ เรื่องวรรณรัตน์ เรื่องจำปาสีตัน บางตอนยกกลอนมาว่าให้ฟังด้วย ไม่รู้หนังสือหรอก แต่จำกกลอนและเล่าให้ฟังได้อบรมมาอย่างนั้น.

ดื่นเช้าใส่บำาตร ก็ไปใส่ด้วยกัน วันไปวัดด้วยก็พาไป และบอกว่า นัดเราให้รู้ว่าวัดเราให้ยืดถือไว้ด้วย

แล้วก็ไปกันอย่างนั้น จนกระทั่งมาบวชเป็นสามเณรเป็นพระ นิสัยมันก็โน้มเอียงไปทางศาสนา ด้วยอธิพลดี ของผู้เฝ้าผู้แก่ ที่เคร่งครัดปฏิบัติตีปฏิบัติขอบความหลักพราธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า จึงมีชีวิตปลดล็อกมาด้วยดี จนกระทั่งถึงสมัยนี้ ๖๐ปีแล้ว มองดูตัวเอง กับนายใจ เพราะไม่มีอะไรที่จะเรียกว่าชั่วร้าย ที่จะทำให้ต้องเดือดร้อน เวลาตายจะต้องไปเกิดในรถตามที่เขาว่ากันนั้น มันไม่มี มี มองเห็นแล้วเราทำแต่ความดี ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตน แก่ชาติ ตามสมควร ตามฐานะก็เป็นความชื่นใจ.

อันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติ ส่วนตัว นำมาเล่าให้ฟัง เพราะญาติโยมอย่างจะรู้ ก็เลยเล่าให้ฟัง.

รวมความว่า อาทมาเกิดเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศภาคม ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันพุทธสบดี ปีกุน พ.ศ. ๒๔๕๘ คนเกิดปีเดียวกันหลายคน นักเรียนร่วมชั้นเกิดปีเดียวกันหลายคน เขาไปเป็นใหญ่เป็นโตก็มี เป็นผู้พิพากษา เป็นอาจารย์ใหญ่ นักเรียนร่วมชั้น ๓๐ กว่าคน เป็นอะไรจะยะ แต่มาเป็นพระองค์เดียว คือท่าน

- ჩევიტების მიზანი -

บัญญาฯ นี้เท่านั้น ก็สบายใจ ภูมิใจ
แล้วก็เล่าให้ญาติโยมฟังมาตั้งแต่ต้น
จนบัดนี้ ก็สมควรแก่เวลา.

อาทิตย์สักดิจีที่ภูติโยมมา
กันตั้งแต่เช้า นำอาหารมาเลี้ยงพระ
นำบจจยามาอนุโมทนาในส่วนบุญ
ปัจจัยก้อนนึ่งจะตั้งไว้เป็นทุนในนาม
ว่า “ทุนวันเกิดปัญญาณทะ” แล้วก็
จะใช้ดอกผล เพื่อเป็นค่าไฟฟ้าของวัด
 เพราะกำลังจะเปลี่ยนระบบจาก ๑๑๐
 เป็น ๒๒๐ โวลท์ ทางการไฟฟ้าเข้า
 คิดราคาตามแล้วตั้งโน่นตั้งนี่ ค่านั่นค่า
 นี่ ๒๐,๐๐๐ เศษ ต้องหาเหมือนกัน
 เงินนี้ ต่อน้ำไปวัดเราต้องเสียค่าไฟ
 กันนึ่งกว่าก้อนนึ่งตั้งไว้ก่อน เป็นการใช้
 ดอกผลเสียค่าไฟ แล้วค่อยหาสมทบ
 เรื่อยๆ ไป ให้เป็นทุนก้อนใหญ่ไว้ คน
 ออยข้างหลังจะได้มีลำบากไม่เดือด
 ร้อน ผู้ที่ออยก้อนทำให้สบายไว้ ก็เป็น
 ความพยายามใจ.

อาทิตมาได้ทำบุญอายุ ๖๐ ปี
ด้วยการบำเพ็ญเพียรภวานพิจารณา
ตัวเอง แล้วก็ทำบุญร่วมกันในวันนี้
คือการเลี้ยงพระ. อาหารที่นำมาเลี้ยง
เหลือเพื่อ พอกสำหรับเลี้ยงพระ นึกว่า
จะเลี้ยงโดยมั่วๆ แต่ว่าข้าวไม่เหลือ

- เพราะเด็กหุ่งไว้น้อย ไม่นึกว่าญาติโยม
 จะมาหากอย่างนี้ เพราะไม่ได้ออก
 บัตรออกอะไร นอกจากพูดให้ทราบ
 ทางวิทยุ นึกในใจว่าไม่มาก จึงไม่ได้
 ตั้งเงินที่ต้อนรับ ไม่มีอะไร ในกรณี
 ชลประทานนั้น ก็ไม่ได้บอกใคร ญาติ
 โยมจึงเห็นว่าไม่มีความสำคัญ นอกจาก
 นายช่างระบุ อุบากประจำ รู้เข้าก็
 มา คนอื่นไม่ได้บอก ที่ไม่บอกเพราะ
 ไม่อยากรบกวนอะไร ครรภ์ครึ่ง
 เอง มาลงนั้นเรียกว่ามาด้วยหน้าใจรัก
 บุชา ไม่ใช่รักอะตามา บุชาอะตามา
 ดอก แต่รักคุณธรรมที่อยู่ในร่างกาย
 ของอะตามา อะตามาไปไหนมีคนต้อน
 รับทราบให้ ไม่ได้เคยคิดว่า เขารัก
 ท่านบัญญา แต่นึกว่าเขารักธรรมะที่
 มีอยู่ในจิตใจของอะตามา อะตามามี
 ธรรมะเข้าก็ต้อนรับ ถ้าไม่มีธรรมะ
 เข้าก็ไม่ลงไป.

ตั้งนั้นที่ญาติโยมมา ก็ไม่ได้
 มาด้วยอะไร มาด้วยธรรมะ ในใจของ
 ญาติโยมมีธรรมะ ชอบใจคนที่มี
 ธรรมะ ธรรมะกับธรรมะมาเจอกัน ก็
 เข้ากันได้ อยู่กันด้วยความสนับสนุน
 กิจการอะไรเกิดขึ้น ก็ช่วยเหลือกัน
 ความแต่ฐานะ ไม่ลำบากยากเข็ญ ไม่

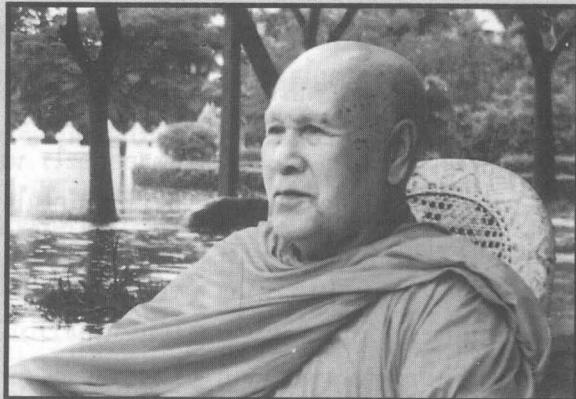
ทุกข์ไม่ร้อน ช่วยตามมีตามได้ ดังที่
 ญาติโยมได้กระทำในวันนี้ อาทิตย์สีก
 สายใจ ในการที่ญาติโยมได้มาม
 ประชุมกัน แล้วก็ได้พูดอะไรๆ ให้ยอม
 พัง เอาไปคิดเอาไปตรอง จากตัวอย่าง
 ของชีวิต. เเล้วคร่าวๆ ก่อน เล้าค่ออย
 พิมพ์เป็นเล่ม แจกญาติโยมเอาไว้ให้
 ลูกหลานอ่าน จะได้รู้ว่า คนๆ หนึ่ง
 เกิดมาแล้ว ทำอะไร มีชีวิตอยู่ด้วย
 อะไร เพื่ออะไร ตายไปเมื่อไร ได้ทำ
 อะไรทั้งไว้ในโลกบ้าง เพื่อจะได้เป็น
 การเตือนคนข้างหลัง เมื่อตอนเรา
 เหยียบรายไว้ให้คนอื่นเห็น แล้วคน
 อื่นเขาจะได้เดินตามรอยนั้นต่อไป.
 ในที่สุดนี้ อาทิตย์ขออ้างเวลา
 คุณพระคริสตันตรัย ศีลพระพุทธ พระ
 ธรรม พระสังฆ์ จงมาตั้งอยู่ในใจของ
 ญาติโยมทั้งหลาย ขอให้ญาติโยมทั้ง
 หลายมีจิตประโภดด้วยคุณธรรม คือ
 ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรู้สึก
 บังคับใจตัวเอง มีความเสียสละ มี
 บัญญาติแจ้งเห็นใจ ใบสั่งทั้งหลาย
 ตามที่เป็นจริง และขอให้พ้นจากความ
 ทุกข์ความเดือดร้อนในชีวิตนี้ จนทั่ว
 กันทุกท่านทุกคน เทอญ.

เกิดมาทำไม

ปัญญาنانทภิกขุ

เบียนไว้ เมื่อวัย ๗๕

(๑๐ พฤษภาคม พศ๒๕๖๙)

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

เป็นวันเกิดของฉัน

เมื่อถึงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ของทุกปี
เป็นวันคล้ายวันเกิด

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙

ฉันมีอายุครบ ๗๕ ปี บริบูรณ์

ฉันมีความรู้สึกว่า ได้อายุเพิ่มขึ้นอีกปีหนึ่ง
และสังขารร่างกายแก่ไปอีกรอบปีหนึ่ง.

ความเกิด ความแก่
เป็นไปตามเวลาที่ผ่านไป
การมีอายุมากขึ้น
ก็หมายความว่า “แก่มากขึ้น”

แก่มากขึ้น ก็อ่อนแอลงไปมาก
และผลที่สุดก็แตกดับไป
สิ่งทั้งหลาย มีเกิด แก่ ตาย ทั้งนั้น.

เราเกิดมาทำไม?

เกิดมาเพื่อทำชีวิตให้มีค่า

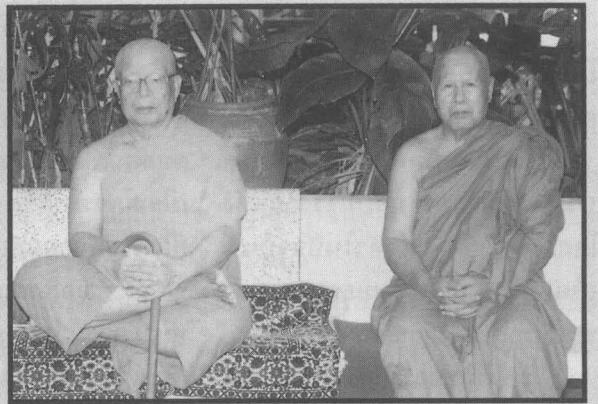
โดยการทำงาน

“งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข
ทำงานใหสนุก เป็นสุขขณะทำงาน”

ฉันอยู่เพื่องาน
ได้ทำงานก็มีความสุขใจ
ความสุขของฉัน
อยู่กับงานทุกวันนั้นเอง.

ແມ່ທັພໂລດ

ປະລຸງວານທກົກບຸ
ຮັບມອນຈານໄຫຍ່ ເມື່ອວັຍ ៤០
(០០ ພຸດຊາກມ ២៥៣៤)

ญาติโยมทั้งหลายที่มาประชุมกันเพื่อฉลองความแก่ของหลวงพ่อหลวงพ่อแก่มาโดยลำดับ แต่วันนี้แก่ครบ ៤០ ปีบริบูรณ์ ญาติโยมก็มีความปลาบปลื้มใจที่หลวงพ่อมีอายุมาได้ถึงขนาดนี้ ไม่ตาย ไม่เจ็บเสียในระหว่างนั้น ได้ใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ในการสร้างเสริมธรรมะให้แก่ประชาชนมาเป็นเวลานาน ประมาณ ៥០ ปีแล้ว และก็ยังจะพูดธรรมะต่อไป จนกว่าคือจะแตกหักหรือพูดไม่ได้

ญาติโยมที่ได้ฟังธรรมทางวิชัยบ้าง ทางไกรทัศน์บ้าง มาฟังเทคโนโลยีที่วัดบ้าง พึ่งตามต่างจังหวัดที่ไป เทคน์บ้าง ก็มีความปลื้มอกปลื้มใจในการที่ได้ฟัง คนที่เคยได้ฟังวิชัยไกรทัศน์ไม่เห็นด้วยริง ก็อยาจจะเห็น

- เวลาไปไหนคนก็ว่า “ได้เห็นทางไกรทัศน์” ได้ฟังแต่เสียงทางวิชัย “ไม่ได้เห็นด้วยริง”
- เลยบอกว่า “ตัวจริงมันไม่เว้า” หรือ “ไม่แต่ตัวประกอบกันเข้า” เป็นสังขาร “ให้ไปตามอำนาจของ” การบรุ่งแต่ง แล้วอาจจะถึงแก่ความ “แตกดับในเวลาใดเวลาหนึ่ง” ก็ได้ แต่ถ้ายังไม่แตกไปด้วย ก็จะทำประโยชน์ “แก่พระศาสนาต่อไป เพื่อประโยชน์” เพื่อความสุขแก่ญาติโยมทั้งหลาย ก่อนที่จะฟังอาท�性พูด อย่างให้ยอมฟังเสียงท่านเจ้าคุณพุทธทาส ท่านอัดเทปส่งมา เนื่องในวันเกิดของหลวงพ่อในวันนี้ เพาะะฉันน้ำเรามาฟังเทปกันก่อน พึงดูว่า “ท่านเจ้าคุณพุทธทาส” ท่านพูดว่าอย่างไร อันนับ
- เนื่องกับวันเกิดนี้ ญาติโยมตั้งใจฟัง “เพื่อนสหธรรมิก สพรหม จาเร แล้วท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย” กระผม อาทมาไม่สามารถจะมาร่วมสันนิบาตในงานนี้ได้ด้วยข้อ “ขัดข้องทางร่างกาย” เดินทางไม่ได้ แต่ก็จะต้องขอมาโดยจิตใจ มาโดยเสียง และก็มาถวายของขวัญในฐานะของ “พุทธทาส” ซึ่งเป็นพี่ชาย แด่ “ท่านบัญญา” คือน้องชาย ถวายเป็น “การอุปโภคจากผู้ที่เรียกตัวเองว่า “พุทธทาส”” ทั้งหลายด้วย มาเพื่อถวายของขวัญในโอกาสสันสำคัญยิ่ง “วัดของน้องชาย” คือมาถวายคำแหง “แม่ทัพໂລດ” เพื่อทำสิ่งแคร์มโลกกับ

- ແມ່ກັບໄລນ -

ໂລກແທ່ງຄວາມເຫັນແກ່ຕົວ ທີ່ງກຳລັງນີ້
ອຸໝູໃນບັດນີ້

ເປັນແມ່ທັພຂອງໂລກຝ່າຍພຸຖ
ບຮັສທ ທ່ານຄຽມກັບມາຮ້າຍແທ່ງ
ໂລກຜູ້ມີຄວາມເຫັນແກ່ຕົວໃນບັດນີ້
ເປັນແມ່ທັພຂອງພະພຸທສາສານຂອງ
ພະພຸທສເຈົ້າ ແລະຂອງທຸກໆ ສາສາ

ນີ້ມີຂອງຂວັງ ຂອດວາຍແດ່
ນ້ອງໝາຍທີ່ຮັກໂຄຣ໌ສຸດຜູ້ຮ່ວມກິຈການ
ມາຫລາຍສົບປີເຕີມທີ່ແລ້ວ ແມ່ໄມ້ໄດ້ມາ
ດ້ວຍດຸນເວງ ຂອໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າໃຈຕາມນີ້

ຂອແລງຄວາມໃນເຈຕອໄປອົກ
ສັກහີ່ຍວ່າ ຄວາມເຫັນແກ່ຕົວກຳລັງ
ຄຮອງໂລກ ແລະຄຮອງຍິ່ງຂຶ້ນໆ ໂລກໂກລັ້ມ
ຄວາມວິນາສເພຣະຄວາມເຫັນແກ່ຕົວ
ທ່ານທັ້ງໜ້າຍົກພວຈະສັງເກດເຫັນໄດ້
ອາຕມາຍາກຈະໜ້ແນະ ๒-๓ ຊ້ວວ່າ

ເມື່ອໂລກຍັງໄມ້ຮັຈກໍທ່ານ້າແຊັງ
ທ່ານ້າແຊັງໄມ້ເປັນ ຍັງໄມ້ມີ້ນ້າແຊັງຈະ
ກິນນໍ ດັນໃນໂລກມີຈີຕີໃຈເຍືອກເຍັນກວ່າ
ຍຸດທີ່ມີ້ນ້າແຊັງກິນ

ເມື່ອຄົນຍັງໄມ້ມີໄຟຟ້າໃຫ້ ໂລກ
ທີ່ຍັງໄມ້ມີໄຟຟ້າໃຫ້ ຈົດໃຈຂອງຄົນສ່ວ່າ
ໄສວໄມ້ມີຄົມເໜືອນກັບຄົນຍຸດທີ່ມີ
ໄຟຟ້າໃຫ້

ໃນຍຸດທີ່ໄມ້ມີຈົດຍົນທີ່ໄມ້ມີເວຼົງ

- ບິນ ດັນໄປໄປເຖີ່ງວັນໃນທີ່ໂຄຈຳມາກ
- ເໜືອນເດືອນນີ້ ເດືອນນີ້ຄົນໄປໄປເຖີ່ງເລີ່ມ
- ສຸນກສນານສວລສເສເຫຼາ ມີລັກະລະ
- ເປັນໂຄຈຳມາກຂຶ້ນ ທີ່ໄປໄປເຄີຍໄນສັຍ
- ທີ່ໂລກໄມ້ມີຈົດຍົນທີ່ແລະໄມ້ມີເວຼົງບິນ
- ເມື່ອສິ່ງເຫຼັນນີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ມັນ
- ມາຍຄວາມວ່າ ດ້ວຍອຳນາຈຂອງຄວາມ
- ເຫັນແກ່ຕົວ ທີ່ງເປັນກີເລີສ ເປັນວິຊາ
- ໂລກໂກລັ້ມຄວາມວິນາສເຂົ້າໄປທຸກທີ ເດືອນ
- ນີ້ມີປະຫຼິບໄທຍສໍາຫຼັບເຫັນແກ່ຕົວ
- ຄິරະໃຊ້ປະຫຼິບໄທຍເພື່ອເຫັນແກ່ຕົວ
- ເທົ່າໄຣກີໄດ້
- ຂອດັ່ງຂ້ອງຮັງເກີຍຈົນເຫັນແກ່
- ຕົວ ອີ່ຄວາມເຫັນແກ່ຕົວ ໃຫ້ເປັນທີ່ເຂົ້າ
- ໄຈກັນໃນບັດນີ້ວ່າ ມັນເລວ່າຮ້າຍສັກເທົ່າໄຣ
- ຈົນລຶງກັບຕ້ອງມືກອງທັບໂລກ ສໍາຫຼັບ
- ປຽບປ່ານຄວາມເຫັນແກ່ຕົວທີ່ມີອຸໝູໃນ
- ໂລກ ຂອທ່ານທັ້ງໜ້າຕັ້ງໃຈຟັງໃຫ້ດີ່ຈີ່ວ່າ
- ລັກະລະຂອງຄົນເຫັນແກ່ຕົວນັ້ນເປັນ
- ອ່າງໄຮ
- ດັນ ດັນແກ່ຕົວມັນຂຶ້ນເກີຍຈີ ໄນ
- ທ່ານ ແຕ່ມັນຈະເອັກສານ ສັຍເດືອກ
- ວັດອາຕມາຮູ້ສຶກດີມາກ ເດືອກວັດຄົນໃຫ້
- ເຫັນແກ່ຕົວມັນຂຶ້ນເກີຍຈະລັກກີເປັນທີ່ເກີຍດ
- ທີ່ຈົນຂອງເດືອກວັດທັ້ງໝົດ ດັນເຫັນແກ່ຕົວ
- ມັນຂຶ້ນເກີຍຈະຕ່າມຈະເອາປະໂຍ່ນ
- ດັນເຫັນແກ່ຕົວມັນຈະບໍ່ໄດ້
- ຖຸກອ່າງທຸກປະກາດທີ່ມັນຈະເອາ
- ເປີຍັນໄດ້
- ດັນເຫັນແກ່ຕົວມັນອີຈະວິຊາ
- ໄມ່ຍາກໃຫ້ໄກຣິດ
- ດັນເຫັນແກ່ຕົວເຕີມໄປດ້ວຍກລ
- ໂກສໍາຫຼັບຫລອກຄວງ ແລະພວມກັນ
- ນັ້ນກົງອອງຫອງພອງຂນ ຍກຫຼູ້ຫາງ
- ດັນເຫັນແກ່ຕົວນີ້ແຫຍ່ໃຫ້ຕົກ
- ແດກກັນເປັນພວກງ ເພື່ອປະໂຍ່ນຂອງ
- ຕົວ
- ດັນເຫັນແກ່ຕົວໄມ້ມີຄວາມ
- ສາມັກດີ ຊ່ວນຄົນເຫັນແກ່ຕົວມາຮັມກັນ
- ສາມັກດີພັນນາປະໂຍ່ນໂຍ່ງໄດ້ຍ່າງ
- ໜຶ່ງ ມັນໄມ້ໄຫວ ມັນໄມ້ມາ ມັນໜ່ວຍຍາກ
- ຊ່ວນໜ້າງລວດຮຽມເສີຍຍັງຈ່າຍກວ່າ
- ເພຣະວ່າຄົນເຫັນແກ່ຕົວນີ້ໄມ້ເຫັນແກ່
- ອະໄໄ ມັນເຫັນແຕ່ແກ່ຕົວ ໄນໄມ້ເຫັນແກ່
- ຄວາມຖຸກຕ້ອງ ໄນໄມ້ເຫັນແກ່ເພື່ອນມຸນຸ່ຍ
- ທີ່ຮ້າຍກາຈົກຕື່ອ ດັນເຫັນແກ່ຕົວ
- ນັ້ນມັນຈອບຮ່ວຍລັດ ຕາມຄຳພຸດຂອງ
- ຂັ້ນພາລວ່າ “ຮ່ວຍລັດ” ມັນທ່ານ
- ເຫັ້ນໄໝໄລໂຄລຍ້ອນນີ້ມັນຮ່ວຍຫ້າ ເພຣະ
- ຂະນັນໄປຮ່ວຍລັດ ປລັນ ຈີ ເຄົ່ງໜ້າ
- ເດືອນນີ້ໃນໄມ້ກິນທີ່ກວຍ ນີ້ດັນເຫັນ
- ແກ່ຕົວມັນຈອບຮ່ວຍລັດ

- ແກ້ວໄລນ -

ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะเฉพาะ
ของคนที่เห็นแก่ตัว และการทำเก่าตัว
เอง และค่อยๆ อก去ไปถึงสังคม ทำ
ให้สังคมพลอยเดือดร้อน ก็ขอให้
พิจารณา กันอีกสักตอนหนึ่งว่า

คนเห็นแก่ตัวนั้นแหล่มัน
สร้างมลภาวะ มลภาวะในหมู่บ้าน ใน
ประเทศชาติหรือในโลก คนเห็นแก่ตัว
สร้างมลภาวะ เกื้อబ์ไม่ต้องอธิบายก็
เห็นกันอยู่แล้วว่า มลภาวะนี้มันมา
จากความเห็นแก่ตัวของคนเห็นแก่ตัว

ความเห็นแก่ตัวมีมากเข้า
มันก็เพิ่มอุบัติเหตุ อุบัติเหตุที่ Lewinsky
ในท้องถนน ในเมืองลำคลอง ที่เห็น
ก็ตาม บรรดาอุบัติเหตุทั้งหลายมันมา
จากผู้เห็นแก่ตัว บางที่เป็นนายทุน
ใหญ่ เจ้าของกิจการ เห็นแก่ตัว ลูก
จ้างก็เห็นแก่ตัว คนขับรถก็เห็นแก่ตัว
คนขับของก็เห็นแก่ตัว เปิดโอกาสให้
เกิดอุบัติเหตุ Lewinsky นานาประการ
 เพราะความเห็นแก่ตัว

ที่นี่ คนเห็นแก่ตัวทำลายธรรมชาติ ไม่คิดถึงประเทศชาติ ไม่คิดถึงอะไรหมด ต้องการประโยชน์แล้วก็ทำลายธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือป่าไม้ถูกทำลายอย่างวินาศ

- ແມ່ນກັບໄຕນ -

ເມື່ອນັກວິຊ ພຣະເນຣ ເທິງ
ແກ່ຕ້າວ ກີ່ທໍານາບນໍ້າລັກທາຍກາ ທາຍິກາ
ອຍ່າງທີ່ເຫັນຈຸດ ກັນອູ້ທ້າວໄປ

ດ້າຍື່ງຝຶ່ງເສັງເຫດເຫັນແກ່ຕ້າວ
ຍິ່ງຈະຢູ່ກັນໃໝ່ ມັນກິນສິນບົນພຣີ ດ້າ
ເກີດມີພຣະເຈົ້າກິນສິນບົນເຂົ້າມາອູ້ສັກ
ຮາຍລະກົງຢູ່ໃໝ່ ທີ່ນີ້ກີ່ມີມຸດເລີຍ ອັນ
ວັນພຣະເຈົ້າຜູ້ເຫັນແກ່ຕ້າວ ໄມ່ມີກາງຈະ
ສໍາເຮົາຈຳ

ນີ້ເຮັດໄດ້ວ່າ ຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວ
ເຕີມໄປດ້ວຍບຸ້ຫາ ເພຣະມີລັກຂະດະ
ດັ່ງກ່າວແລ້ວ ໂຄງນີ້ກຳລັງວິນາສ ເພຣະ
ນິຍົມຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວ ນິຍົມປ້າຈັຍ
ເຄື່ອງສາຍງານ ເອົ້ດວອ່ວຍ ສຸນກຸສານານ
ສາຍງານ ສໍາຫັບນໍາເຮອນນຳຮູ່ງຄວາມ
ເຫັນແກ່ຕ້າວ ເຄາເຄື່ອງຈັກຮູ່ອຸດສາຫກຮຽມ
ມາພຶລືຕຸຈຸ ແລ້ວໂມ່ຈຸດອຍ່າງເກັ່ງທີ່ສຸດ
ຂາຍໄດ້ຮັດ

ເຫັນຂອງກິເລສນີ້ຂໍາຍໜົດໄດ້
ຮັດ ດັນຊື້ອໝາດ ເຂົ້າໂມ່ຈຸດເກັ່ງ
ໂມ່ຈຸດຈານໃຫ້ຄຸນຍາຍທີ່ເຫັນຢູ່ຂໍ້ອັງ
ເຍັນກີ່ໄດ້ ນັບປະສາອະໄກບົນທ້ວໄປ
ຂໍ້ອັງຮຽມດາສາມັນຢູ່ໄມ້ໄດ້ ມັນເຫັນ
ແກ່ຕ້າວຈຸດ ແລ້ວອອກອຸນາຍທີ່ຈະລັວງ
ກະເປົາຄົນອື່ນດ້ວຍກາໂມ່ຈຸດຈຸດ ເມື່ອ
ທຳສໍາເຮົາ ຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວກີ່ເພີ່ມຊີ

- ເພຣະວ່າຂອງຮລອກລວງ ເພື່ອໃຫ້ຮລງ ເພື່ອໃຫ້ຮລງ
- ກິເລສ ເຫັນແກ່ຕ້າວມັນມາກັບຂຶ້ນໃນໂລກ ດັນ
- ໃນໂລກກີ່ເຫັນແກ່ຕ້າວມາກັບຂຶ້ນ ໂຄງກິຈະສົງ
- ຄວາມວິນາສ ເພຣະຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວ
ໂດຍລັກຂະແດງຕ່າງໆ ດັ່ງທີ່ກ່າວ
ມາແລ້ວ ຂອງໃຫ້ເປົກກະສົງຄວາມກັບ
- ຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວໃນໂລກ ດັ່ງກອນທັພໂລກ
- ສໍາຫັບທຳສົກຮາມກັບໂລກແຫ່ງຄວາມ
ເຫັນແກ່ຕ້າວ ຕ້ອງຮະດມກັນເປັນການໃໝ່
- ຮະດມກຳລັງຂອງທຸກໆ ສາສາ ມາຮ່ວມ
ມືອກັນກຳຈັດຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວ
- ເມື່ອມີຄວາມສໍາເຮົາໃນເຮືອນນີ້
ເກີດຄວາມໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້າວຂຶ້ນມາແລ້ວກີ່ຈະ
ມີຜົລຕຽກກັນຂ້າມ ດ້າປະຊານທຸກຄົນ
- ໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້າວ ຂອບຸດກ່ອນວ່າ ກີ່ໄມ່ມີໂຄຣ
ຈັງຄົນໃຫ້ເລືອກຫຼຸ່ມແທນແລ້ວ
ຮັບຈັງເລືອກຫຼຸ່ມແທນ ບຸ້ຫາມັນໜົດໄປ
- ເຖິງໄວ ເມື່ອຄົນໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້າວ ມັນກີ່ໄມ່
ມີຜົດທາງອາຊຸຍາກຮຽມໄດ້ ເກີດຂຶ້ນ ແມ່
ແຕ່ຄວາມແພັ່ງ ມັນຈະໄມ່ເກີດຄົດທີ່ທັງທາງ
ແພັ່ງແລະອາຫຼາຍ
- ດ້າຄົນມັນໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້າວ ໄມ່ມີ
ໂຄຣຈຸດ ໄມ່ມີໂຄຣຂໍໂມຍ ໄມ່ມີໂຄຣຜົດໃນ
ກາມ ໄມ່ມີໂຄຣຮລອກລວງ ໄມ່ມີໂຄຣດື່ມ
ນໍາເມາ ໄມ່ມີໂຄຣຂາດສີລູ້ຂ້ອງໄຫວ ໄມ່ມີ
ຄົນເສີຍສີລົງຮຽມ ຈົຍຮຽມຂ້ອງໄຫວ ມັນ
- ກີ່ເຕີມໄປດ້ວຍສັນຕິສຸຂ ສັນຕິກາພ
ນີ້ແຫະຂອໃຫ້ສັນຈີເປັນພິເສດ
ເກະວ່າ ດ້າມີມີຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວແລ້ວ
ໄມ່ມີຄວາມລໍານາກຍຸ່ງຍາກ ໄມ່ມີບຸ້ຫາ
ອະໄວ ເຂົກງວ່າມຍໄປທີ່ທະເລໄຫ້ມົດ
ເລີກຕໍ່າວົຈ ເລີກຄຸກ ເລີກຄະຮາງ ເລີກ
ສາລ ເລີກໂຮງພຍານາລັບໄດ້ ດ້າທຸກຄົນ
ມັນໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້າວ
ດ້າທຸກຄົນເຫັນແກ່ຕ້າວ ມັນກີ່ຈະ
ມືອຍ່າທີ່ວ່າມາແລ້ວ ສ້າງຄຸກຕະຮາງເທົ່າ
ໄຣກີ່ໄມ່ພອ ຕໍ່າວົຈໄເຖິງໄຣກີ່ໄມ່ພອ ຄະລ
ສົດົດຍຸດືອຮຽມເທົ່າໄຣກີ່ໄມ່ພອ ໂຮ
ພຍານາລັບໄເຖິງໄມັນກີ່ໄມ່ພອ ເພຣະ
ມັນມີຄວາມເຫັນແກ່ຕ້າວແລ້ວມັນກີ່ສ້າງ
ຂຶ້ນມາຈຸດ ຂອງໃຫ້ມາຄືດນີ້ກິດເລື່ອງເຮືອນນີ້
ອາຕາມາເຄຍອ່ານເຮືອນທີ່ຮູ້ສຶກ
ປະຫລາດ ຈຳໄວໄດ້ໄມ່ລື່ມວ່າ ເຫລັອງ
ສາສດາໃນປະເທດຈິນ ລ່ວມສັນຍັກພະ
ພຸຖົນເຈົ້າ ເປັນສາສາຈາຍໃໝ່ ມີ
ລູກຄືຍີ່ໄປຄາມວ່າ “ທ່ານອາຈາරຍ ການ
ປັກໂຮງທີ່ທີ່ສຸດ ວິເສດປະເສົງທີ່ສຸດ
ນັ້ນຄືການປັກໂຮງອຍ່າງໄວ” ອາຈາරຍ
ເຫລັອງຕອນວ່າ “ການປັກໂຮງທີ່ໄມ່ຕ້ອງ
ມີການປັກໂຮງ” ທຳໄຫ້ລູກຄືຍີ່ຄົນນັ້ນ
ເຫັນອາຈາරຍຕອນນັ້ນ ບອງ ອ່າຍ່າງນີ້
ພຸດກັນໄມ່ຮູ້ເຮືອງ ເລີກກັນໄມ່ຕ້ອງພຸດກັນ

- ແມ່ນດີນເພື່ອລາຍ -

ແຕ່ເດືອນນີ້ອາຕມາສັງເກດເຫັນວ່າເປັນຄຳພຸດທີ່ປະເສົາຮູ້ທີ່ວິເສດຖາກຸດຕ້ອງທີ່ສຸດ ມັນມີການປົກປອງທີ່ໄມ່ຕ້ອງມີການປົກປອງ ຂີ່ເມື່ອປະຊາຊົນທຸກຄົນໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ ໄມ່ມີອາຊຸາກຮົມ ອາຊຸາກໃດໆ ທັກທາງແພ່ງ ທາງອາຊຸາ ກີ່ໄມ່ຕ້ອງມີການປົກປອງ ດັນທຸກຄົນໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ ການປົກປອງນັ້ນໄມ່ຕ້ອງມີການປົກປອງ

ໄມ່ມີການຈັບຄົມາລັງໂທ່າຍ ໄມ່
ຕ້ອງມີການຄອຍຝ້າງ ເຟັ້ນຂໍໂມລີ ຈັບ
ໂຈຣ ອະໄວຕ່າງໆ ໄມ່ຕ້ອງມີການປົກປອງ
ໄມ່ຕ້ອງມີຕໍ່ວຽຈ ໄມ່ຕ້ອງມີຄາລ ໄມ່ຕ້ອງ
ມີອະໄວ ເມື່ອທຸກຄົນມັນໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ

ເມື່ອທຸກຄົນມີຄວາມໄມ່ເຫັນແກ່
ຕ້ວ່າແລ້ວ ການປົກປອງໜີນີ້ໄມ່ຕ້ອງມີ
ການປົກປອງມັນກີເກີດຂຶ້ນ ມີຄວາມສົນ
ເຢັ້ນ ເປັນສັນຄືສູ່ ສັນຕິພາບ ສັກເຫຼົ່າ
ໄຣເລ່າ ລອງຄ້ານາຄຸດເກີດ ຂອງເວີກາ
ສກວະອຍ່າງນີ້ ລັກຄະນະອຍ່າງນີ້ວ່າ
“ແຜ່ນດີນເພື່ອ” ເຂົາພົດກັນແຕ່ ແຜ່ນ
ດີນທຸກມີ ແຜ່ນດີນທອງ ເຮົາຂອເສນອ
ແຜ່ນດີນເພື່ອ ຍິ່ງໄປກວ່າທອງ ເມື່ອ
ປະຊາຊົນທັງໝາຍໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ ມັນ
ກີເປັນແຜ່ນດີນເພື່ອ ແහຶນແຜ່ນດີນທອງ
ໄປເສີຍອີກ

- ແຜ່ນດີນເພື່ອສ້າງດ້ວຍແຜ່ນ
- ດີນທອງ ແຜ່ນດີນທອງສ້າງດ້ວຍແຜ່ນ
- ດີນທຸກມີ ແຜ່ນດີນທຸກມີສ້າງດ້ວຍ
- ແຜ່ນດີນໄທ ໄທ ຂີ່ອີສະ ໄມ່ເປັນກາສ
- ຂອງກິເລສ ຕັ້ນທາ ຍາເສພຕິດ ອະໄຮ
- ແຜ່ນດີນໄທ ແລ້ວກີ້ສ້າງແຜ່ນດີນທຸກມີ
- ແລ້ວກີ້ສ້າງແຜ່ນດີນທອງ ແລ້ວກີ້
ສ້າງແຜ່ນດີນເພື່ອສໍາເລົງ ຖຸກຄົນໄມ່
- ເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ ອາຊຸາກຮົມທຳຍາຫຍອດ
- ດາໄມ່ໄດ້ ດ້ວຍກຳຈັດຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ
ອອກໄປເສີຍໄດ້ ແຜ່ນດີນເພື່ອກີ້ຈະເກີດ
- ຫັ້ນມາ
- ນີ້ແລະເຮືອກວ່າ ຄື່ງເວລາແລ້ວ
ທີ່ຈະຕ້ອງຊ່າຍກັນຕອຫຼຸກຈຳຈັດຄວາມເຫັນ
- ແກ່ຕ້ວ່າ ຈະເຮືອກວ່າ ພິຮ້າຍ ຂາຕານ ພຸ້າ
ມາຮ ອະໄກກີເຮືອກວ່າຫັ້ນສຸດຍອດທັງນັ້ນ
- ຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ ຕ້ອງຂັດອອກໄປ
- ພົມມາໄມ່ໄດ້ໂດຍຕົກີ້ຂອ່ສ່ງ
ເສີຍ ສົງຈິຕິໃຈ ສົງຄວາມປະສົງຄົມາຍັງ
- ນ້ອງຊ່າຍທີ່ຮັກຄືອ່ານປຸ່ງໝາຍ ຂອແຕ່ງ
ຕັ້ງທ່ານໃຫ້ເປັນແມ່ທັກໂລກເພື່ອທຳ
- ສົງຄວາມໂລກ ໂລກຮ່ວ່າງໂລກຂອງ
- ຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າກັບຄວາມໄມ່ເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ
ຂອ້ອນວ່ານໃຫ້ຮັບໜ້າທີ່ອັນນີ້ ໂດຍ
- ຄວາມປ່ຽນຄານຂອງພວກທີ່ເປັນ
- “ຫຼຸກທາສ” ຖຸກຄົນ
- ພຸທະທາສີ່ຫລາຍໜີ່ນໍ້າຫລາຍ
- ແສນຄນ ອຸປ່ໂລກນີ້ເປັນນຳເສີຍເດືອກັນ
- ວ່າ ຂອງຄວາມໜ້າທີ່ອັນນີ້ແກ່ນ້ອງທ່ານ
- ບັນຍາ ເປັນແມ່ທັກໂລກ ເພື່ອຈະທຳ
- ສົງຄວາມໂລກ ກັບໂລກທີ່ມັນເຫັນແກ່ຕ້ວ່າໃຫ້
- ກລາຍເປັນໂລກທີ່ໄມ່ມີຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ
- ເປັນໂລກຂອງພະພຸທະສາສານາ ແລະ
- ຂອງທຸກໆ ສາສານາ ມີຄວາມສົນບໍເຢົກ
- ເຢັ້ນ ໃນຄວາມໝາຍແທ່ພະນິພານ
- ຈົນເຮືອກວ່າມັນມີ “ແຜ່ນດີນເພື່ອ”
- ເກີດຂຶ້ນມາ ມີຄວາມເຢົກເຢັ້ນ ເຢັ້ນອາກ
- ເຢັ້ນໃຈ ເຢັ້ນທຸກຍ່າງເຢັ້ນທຸກປະການ
- ໃນຄວາມໝາຍແທ່ພະນິພານ ນີ້
- ເປັນແຜ່ນດີນເພື່ອ
- ຂ້ອນນີ້ໄມ່ຕ້ອງຄຳນຶ່ງວ່າຈະໜະ
ຫົວໝ່າຍໃຈນະ ແຕ່ແນໃຈວ່າຕ້ອງເອາະນະ
- ໄທຈົນໄດ້ ເຮົາຈຶ່ງຂອງຄວາມໜ້າທີ່ສູງສຸດ
- ແມ່ທັກໂລກ ທຳສົງຄວາມໂລກ ເພື່ອໜະ
- ໂລກແທ່ງຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ
- ນີ້ໄມ່ໄດ້ມາດ້ວຍຕົນເອງ ແຕ່ສົ່ງ
- ຈົດໃຈທັ້ງໝົດ ມາດ້ວຍເສີຍງ ມາດ້ວຍ
- ຮັກກູານ ການຂອງຮ້ອງ ອູ່ຍ່າງທີ່ກຳລັງພຸດ
- ອູ່ນີ້ ຂອງໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີຄວາມເຫັນດ້ວຍທຸກຄົນ
- ຈົນແສດງອຸ່ນໂມທາສາຫຼຸກການແລະໄຊໂຍ
- ກັນໃຫ້ດຶງທີ່ສຸດເກີດ
- ພົມຂອງຈົບຂອງຂໍວັງການແຕ່ງ

- แม่กัพโลก -

ตั้งให้เป็นแม่ทัพโลกแต่น้องชายซึ่งเป็นผู้สุดที่รัก ทำงานเพื่อพระศาสนา มาหลายสิบปีแล้ว มาถึงสุดยอด และขอแต่งตั้งให้เป็นแม่ทัพของโลก ทำสังคมโลกต่อสู้กันระหว่างโลกของผู้เห็นแก่ตัวกับโลกของผู้ไม่เห็นแก่ตัว

ขออภิษีของวัวณู ขอให้ทุกคนอนุโมทนาสาธุการ ใช้โดย มั่นอยู่ในใจ ก็ได้ ไม่ต้องออกเสียงก็ได้"

สาธ สาธ สาธ

ญาติโiyมได้ฟังสารที่ส่งมา จากห่านพุทธทาส ซึ่งเป็นเสมือนหนึ่งพี่ชายของอาตมา พังแล้วโอมรูสิก อย่างไร รูสิกในใจอย่างไร อาตามพังแล้วตื้นตัน ตื้นตันใจ พุดอะไรไม่ค่อยออก ห่านพุทธจากดวงใจที่แท้จริง เป็นดวงใจที่เป็นพุทธทาส คือเป็นทาสพระพุทธเจ้า

ห่านเป็นทาสพระพุทธเจ้ามาเป็นเวลา ๕๐-๖๐ ปีแล้ว อาตามากไปร่วมวงศ์ความเป็นทาสของพระพุทธเจ้า ในฐานะเป็นน้องชาย ห่านเป็นพี่ชายพี่ชายโดยธรรม เป็นน้องชายก็โดยธรรม

เราทำงานร่วมกัน แม้จะอยู่

- ใกล้กันก็เหมือนกับอยู่ไกล้ ใจเป็นยัง
- หนึ่งอันเดียวกัน คือใจที่มอมถวาย
- พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสังฆ
- มีความมุ่งมั่นอย่างแน่นใน การ
- ที่จะทำงานเพื่อพระศาสนา เพื่อ
- ประโยชน์ เพื่อความสุขแก่世人
- โดยไม่ต้องคิดถึงอะไร ทำงานเพื่อให้ไม่ได้ทำงานเพื่อจะเอาอะไร คิดอยู่อย่างเดียวว่า ชีวิตนี้เป็นสิ่งที่เกิดมาเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่เพื่อน
- มุษย์ทั้งหลาย
- เมื่อได้รู้จักพระพุทธเจ้า รู้จักพระธรรม พระสังฆอย่างถูกต้องแล้ว ดวงจิตที่เป็น "พุทธทาส" ก็เกิดขึ้น ในใจ ยอมมอมกายถวายชีวิตแด่พระ รัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม พระสังฆ ตั้งใจทำงานเพื่อพระศาสนา ไม่ละเลยไม่เพิกเฉย ทำงานโดยไม่หวังอะไรตอบแทน ไม่หวังคำเยินยอด ไม่หวังคำสรรเสริญจากใครๆ ไม่หวังลาภ ไม่หวังยศ อะไรแม้แต่น้อย มีความคิดอย่างเดียวว่า ทำงานเพื่อให้ไม่ได้ทำงานเพื่อจะเอาอะไรจากใคร แต่ว่าเพื่อความอำนวยแห่งการให้ มันยังได้ จึงเชียนหนังสือไว้ อั่งให้ อั่งให้" ยังเราให้ก็ยังได้ คนที่ให้ได้นั้นคือคนที่ให้ไม่เอา ถ้าให้จะเอามันไม่ได้ ได้ก็เหมือนไม่ได้ ได้มันน้อยไป ได้ไม่สมใจ ได้ไม่สมอย่าง จึงเหมือนกับไม่ได้ แต่ถ้าเราทำงานเพื่อให้โดยไม่เอาอะไร ได้มากก็เหมือนกับไม่ได้ ใจไม่ได้ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่เพลิดเพลินมั่วเม่าในสิ่งนั้น เห็นแต่ว่ามันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเพราการทำดีทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่เพื่อนมนุษย์ทั้งหลายแล้วก็ได้อะไรมา เช่นว่า ได้สมณศักดิ์ ไม่เคยคิด ไม่เคยหวังว่าจะได้ เพราะว่าไม่ได้อยู่ในวงการอะไรของคณะสงฆ์ แต่ทำงานเพื่อพระพุทธเจ้า ทำงานเพื่อพระธรรม ทำงานเพื่อริยสังฆสาวกของพระพุทธเจ้า ผู้หลักผู้ใหญ่ก็ทันไม่ได้เลยต้องให้ แล้วนานๆ จึงจะได้อึกที่ได้เป็น "พระบัญญาณหมุนี" อุญ ๑๐ กว่าปี จึงได้เป็น "พระราชนันทมุนี" เป็นอยู่อีก ๑๐ กว่าปี จึงได้เลื่อนเป็น "พระเทพวิสุทธิเมธี" นี้คือการได้ที่ไม่ชวนชวย ไม่แสร้งหา ไม่ได้ประจบประแจงผู้หลักผู้ใหญ่เพื่อจะให้ได้อะไร หลวงพ่อไม่ได้ไปหาผู้หลักผู้ใหญ่ เพราะไปหาพระพุทธเจ้าก็พอแล้ว ไปหาราธรรมก็พอแล้ว ไปหา

- ແມ່ນກັບໄລ -

พระสังฆສາວກຂອງພຣະພູທຣເຈົ້າໂດຍ
ນ້າໃຈກົບແລ້ວ ຜູ້ອື່ນນັ້ນເປັນຜູ້ຕໍ່າຕ້ອຍ
ແຕລີສູງສຸດຂອງຊື່ວິຕົກີ້ຂອງພຣະພູທຣເຈົ້າ
ພຣະທຣມ ພຣະສົງຫຼື ຕ້ອງນ້ອມຈົດໄປ
ຄືດຄົງພຣະວັດທະນຽມ ທຳມະໄກກົກທຳເພື່ອ
ພຣະພູທຣ ທຳເພື່ອພຣະທຣມ ທຳເພື່ອ
ພຣະສົງຫຼື ໄນໄດ້ທຳເພື່ອຕົນເອງ

ທ່ານຈັກຄຸນພູທຣທາສ ຂຶ່ງເປັນ
ເໝືອນພື້ນຍາຍ ທ່ານກົບອກວ່າຕ້ອງ
ເຖິງເຖິງພື້ນທີ່ ເພື່ອທຳລາຍດ້ວຍນີ້
ເມື່ອວັນທີ ۵ ເມື່ອຍັນນີ້ໄປຢືນທ່ານ ພວນັງລັງທ່ານ
ກົດວ່າ ຕ້ອງເຖິງເຖິງເຮືອກໃຈ
ຕ້ວ່າຫັນກັບ ເຖິງໃຫ້ມາກ ເພຣະຄນ
ເວລານີ້ມີຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າກັນແລ້ວເກີນ
ຄວາມທຸກໆຄວາມເດືອດຮອນໃນສັງຄນໄມ
ໄດ້ເກີດມາຈາກອະໄຮ ແຕ່ເກີດມາຈາກ
ຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ ເພຣະຈະນັ້ນ ເຮັດ
ຕ້ອງຕ່ອສູ້ທຳລາຍຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າໃຫ້
ນ້ອຍລັງໄປ ໃ້ມາກທີ່ສຸດທີ່ຈະມາໄດ້

ອາຕມາກີ້ຮັບນີ້ໂບນາຍນີ້ມາ ກີ້
ເຖິງຍູ້ ຄວາມຈົງກີ້ເຖິງແນວນັ້ນ
ເພຣະເຖິງແນວເດີຍກັນກັບທ່ານເຈົ້າ
ຄຸນພູທຣທາສ ວັນນີ້ທ່ານຕັ້ງໄຫ້ເປັນແມ່
ທັພເສີຍແລ້ວ ໄນໃໝ່ແມ່ທັພທຣມດາ
ເປັນ“ແມ່ນກັບໄລ” ເລີຍທີ່ເດີຍ ເປັນແມ່
ທັພໂລກທີ່ຈະຕ່ອສູ້ກັບຂ້າສິກີ້ຄວາມຂ້າວ

- ຮ້າຍທັ້ງໝາຍ ອັນມີຄວາມເຫັນແກ່ຕ້ວ່າ
- ເປັນດັ່ນ ກີ້ເປັນຄວາມໜັກໃຈໃນ
- ຄໍາແໜ່ນທີ່ໄດ້ຮັບ ແຕ່ກີ້ໄໝໜັກໃຈທີ່ຈະ
- ທຳ ເພຣະວ່າທ່າຍູ້ແລ້ວ ປົກປົກຕິມາຕັ້ງ
- ນານແລ້ວ ຈົນກະທັ້ງວັນນີ້ເປັນວັນຄຽນ
- ລົບວັນເກີດ ສົວ ປີ
- ອາຍຸມື້ງ ສົວ ກີ້ເຮັກວ່າ ແກ່
- ສົວ ປະເທິງຢານຸຕິ່ງຍໍເບົກຈົດລອງກັນ
- ລົບອງຄວາມແກ່ ຄວາມແກ່ທີ່ມີຢູ່າະນະທີ່
- ເປັນປະໂຍ່ນເປັນຄວາມສຸຂະແກ່ເພື່ອນ
- ມຸນຸ່ຍທັ້ງໝາຍ ໄນໃໝ່ແກ່ປົລ່າ ໄນໃໝ່
- ແກ່ແດດແກ່ລົມ ຮີ່ອແກ່ຕາມເຮືອກຄານ
- ຊຣມຊາດີ ແຕ່ເປັນຄວາມແກ່ທີ່ເປັນ
- ສາරະເບີນແກ່ນສາຮ ດັນອື່ນເຂົ້າເຫັນວ່າ
- ເປັນປະໂຍ່ນວ່າທ່າສິ່ງທີ່ດີທີ່ມີຄຸນຄ່າ
- ເປັນປະໂຍ່ນແກ່ປະເທດຊາດີ ເປັນ
- ປະໂຍ່ນແກ່ພຣະຄາສນາ ຈຶ່ງໄດ້ມີການ
- ລົບອງຄວາມແກ່ກັນ
- ໃນງານລົບອງຄົງຮັງນີ້ ອາຕມາ
- ເຊຍ ຂີ່ອຍູ້ເຊຍ ໄນແສດງຄວາມຄົດ
- ຄວາມເຫັນອະໄຮທັ້ງນັ້ນ ແຕ່ວ່າຄະນະ
- ກະຮມການອັນມີທັ້ງຝ່າຍພຣະ ຜ່າຍໜາວ
- ບ້ານ ຜ່າຍພຣະໃນວັດກີ້ທ່ານພຣະມທາ
- ພລ ຮອງຈ້າວາສເປັນປະປານ ແລ້ວ
- ກີ້ໄປນິມນົດພຣະສຸມຮາບີບີ້ ວັດມຫາ
- ຮາດຸ ເຈົ້າຄະນະຈັງວັດພຣະນຄ ມາຮ່ວມ
- ເປັນກະຮມການດ້ວຍເປັນປະປານດ້ວຍ
- ຜ່າຍຄຸທສົດກີ້ມີຄຸນສັງໝາ ຊຣມສັກດີ້
- ມາເປັນປະປານ ໃນການເປີດງານເມື່ອ
- ວານນີ້ ຄະະຕິ່ງຍໍກີ້ມີຄຸນນັດພລ ເສຣິມ
- ຄິຣິມຄລ ຮ້ານພາຕ້າ ຄຸນໂລສກ ເລະ
- ກຸລ ຜົ່ງເປັນໜ່ວມແລ້ວຄຸນອື່ນໆ ອົກຫລາຍ
- ຄັດ້ວຍກັນ ຜົ່ງໄມ້ຕັ້ງບອກນາມ
- ຄວາມຈົງທ່ານເຫັນເຫັນທີ່ກຳນົດ
- ກີ້ໄມ້ຕັ້ງການເຂົ້າເຂົ້າເສີຍ ໄນໄມ້ຕັ້ງ
- ການເຂົ້າເຖິງຕົວໄວທັ້ງນັ້ນ ແຕ່ທຳດ້ວຍ
- ນ້າໃຈ ທີ່ມີຄວາມຮັກ ມີຄວາມເຄາຣພໃນ
- ຊຣມະ ໄນໃໝ່ຮັກຕົວທ່ານບັນຫຼຸງນັ້ນທະ
- ແຕ່ວ່າຮັກຊຣມທີ່ຢູ່ໃນຈົດໃຈຂອງທ່ານ
- ບັນຫຼຸງ ເຫັນວ່າຊຣມະເປັນສິ່ງທີ່ເປັນ
- ປະໂຍ່ນ ເປັນຄຸນເປັນຄ່າແກ້ວິວິດ ແກ່
- ສັງຄນ ແກ່ປະເທດຊາດີ ທ່ານເຫັນເຫັນໄດ້
- ມານວັນ ມາຮັຍໃນວັດລະປະການຮັງ
- ສຸຖະງົງ ໄດ້ຮັບຊຣມເຂົ້າໄປປົກປົກ ສ້າງ
- ເນື້ອສ້າງຕົວ ກີ້ມີຄວາມສຸຂ ມີຄວາມກ້າວ
- ໜ້າ ຕາມສົມຄວາມແກ່ຢູ່າະນະ ເມື່ອນີກຄົງ
- ພຣະທຣມ ກີ້ນີ້ກົກທີ່ໂຄຣໃຫ້ພຣະທຣມແກ່
- ເຮົາ ເຮົາກີ້ຕ້ອງບູ້ຈັກນັ້ນ
- ມີຜູ້ໄປຄານທ່ານພຣະອານົກ
- ວ່າຈະບູ້ຈັກພຣະທຣມນີ້ ຈະບູ້ຈັກທີ່ຮັງ
- ໃຫ້ ພຣະອານົກວ່າ ໃຫ້ບູ້ຈັກທີ່ໃຫ້
- ຊຣມະແກ່ທ່ານນັ້ນແລະ ທ່ານໄດ້ຮັບ

- แม่กัพโภค -

ธรรมมะจากครู ท่านผู้นั้นว่าครั้งแรก ก็ได้รับจากพระสารีบุตร ก็พระสารีบุตรนั้นแหล่ เป็นบุคคลที่ควรนุชชา เป็นบุชานียบุคคล ท่านควรเข้าใกล้ ควรกราบไหว้ ควรถ่ายทอดความงาม ความดีจากท่านผู้นั้น เอามาใส่ไว้ใน จิตใจของตน

ถ้าเราได้รับถ่ายทอดธรรมะ จากผู้ใด เรายังควรพูดันน์ เพราะว่า การเคารพนั้นก็เป็นธรรมะ เป็นการปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่งเหมือนกัน ผู้ที่ เคยบำเพ็ญมีความสำนึกในเรื่อง ธรรมะ สำนึกในเรื่องผู้ให้ สำนึกถึง สถานที่คือ วัดชลประทานรังสฤษฎิ์ จึงคิดว่าวันหนึ่งจะต้องตอบแทนให้ คนได้รู้จักได้เห็นประจักษ์แก่ใจ

มันอยู่ในใจ คนก็ไม่รู้ไม่เห็น แต่แสดงออกมาด้วยการกระทำ จึงได้ มาประชุมกัน ประชุมกันหลายครั้ง หลายหน ถูกเตียงกันในเรื่องว่าจะทำ อย่างนั้น จะทำอย่างนี้ ต้องถูกเตียง กัน ตกลงกันเป็นมติอย่างไรก็ทำตาม อย่างนั้น นี่เป็นเรื่องที่ควรภูมิใจ อะตมาไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง ทำ อะไรก็ทำไปตามชอบอกชอบใจ ในสิ่ง ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์

- บางเรื่องอะตมาก็ไม่ค่อยจะ ● ก็จะหายไป เพราะได้เห็นสิ่งที่สวยงาม
- ชอบเท่าได เช่น พิธีกรรมนี่ไม่ค่อย ● งานๆ ที่ประดับประดาไว้
- ชอบ แต่ว่าก็ต้องให้ทำ เพราะเป็น ● ที่ทำอย่างนั้นก็เพื่อฝึกคน
- การกระทำด้วยน้ำใจ ที่มีความรักมี ● ฝึกคนให้รู้จักสวยงาม รู้จักความเป็น
- ความเคารพต่อผู้ให้ธรรมะ ก็เลยทำ ● ระเบียนเรียนร้อย ตามด่างประเทศที่
- ให้ด้วยความพอใจ ● เข้าจริง เข้าทำสิ่งสวยงาม งานๆ ไว้
- บางเรื่องเช่นไม่ให้รถเข้ามา ● ข้างถนน คนก็ไม่เหยียบไม่ย่า เข้าไม่
- ในวัดนี้ ในใจอะตมาก็กว่ามันจะไม่ ● เดินไปที่ของสวยงามเหล่านั้น มันก็
- สะdag แก่ญาติโยม แต่ว่าคนมากมาก ● สวยงามอยู่ตลอดไป เราต้องการฝึก
- ให้รถเข้ามา ก็ไม่ใช่จะเดิน รถจอดเต็ม ● คนที่มาวัด ให้รู้จักรักษาภารกิจ รัก
- ไปหมด คนๆ หนึ่งมารถดันหนึ่ง หรือ ● ความประณีต รักความเป็นระเบียน
- ส่องคนมารถดันหนึ่ง เมื่อวัน ● เรียนร้อย จึงตกแต่งไว้อย่าง ดี ใบไม้
- อาทิตย์ โยมก็จะเดินลำบาก นั่งลำบาก ● สักใบก้อยาถูกเด็ดไป หินสักก้อนก้อยา
- แล้วรถก็อยู่ไปถอยมา เสียงดัง ทำ ● ถูกเก็บไป
- ให้เกิดเป็นปัญหา เลยก็ต้องยอม ● แล้วก้อยาทำอะไรให้แบด
- ในการทำงานครัวนี้มีความ ● เป็น ท่านเข้ามาในวัดแล้ว อย่าทิ้ง
- มุ่งหมายอยู่ที่ วัดสะอาดแล้ว มีความ ● อะไรไว้ในวัด นอกจากรอยเท้าที่
- สว่างทางธรรม มีความสงบทางด้าน ● เหยี่ยบย่างไป อย่าทิ้งขยะมูลฝอย อย่า
- จิตใจ ● ทิ้งอะไรไว้ ถังขยะเขามีวางไว้ทั่วๆ ไป
- ในวัดนี้ก็แต่งอย่างสวยงาม ● เพื่อให้คนเอาขยะไปใส่ เราก็ต้องเอา
- เรียนร้อย ปลูกต้นไม้ ทำสวนหย่อม ● ไปใส่ที่นั่น เจ้าหน้าที่เข้าค่ายเก็บบัด
- ให้สวยงาม ตั้งแต่ประตูวัดเข้ามาให้ ● กวาด ทำความสะอาดอย่างเรียนร้อย
- โยมเดินมาได้เห็น ถังรักก็ไม่เห็น ● นี่เพื่อฝึกคนทั้งนั้น เพราะเรามา
- ถ้าเดินมาก็จะเห็นสวนหย่อม ได้เห็น ● ประชุมกันมากๆ ต้องมาฝึกฝนอบรม
- ดอกไม้ ได้เห็นต้นไม้ ก็เกิดความชื่น ● จิตใจ
- ใจ ความเห็นด้หนี่อยเพราการเดิน ● การม่าวัดของเราแต่ละคน

- ແມ່ກັບໄລ -

ນັ້ນ ຕ້ອງມາເພື່ອກາຮົກຂາ ມາເພື່ອ[●] ລ່ອໃຈ ກີດຕ້ອງຈ່າຍເງິນມາກເພື່ອຫາຄວາມ
ກາຮົກບັດ ມາເພື່ອກາຮົກເກລາສິ່ງທີ່[●] ສຸຂນັ້ນໆ ເງິນໄມ່ພ້ອຈ່າຍກົມືບັງຫາເກືອ
ມັນໄມ່ຄຸກຕ້ອງໃຫ້ເປັນຄວາມຄຸກຕ້ອງຄີ[●] ຄວາມຖຸກໆ ຄວາມເດືອດຮ້ອນໃຈ ແຕ່ກໍາ
ຈຳນັກ ຈຸດໝາຍເປັນຍ່າງນັ້ນ ເພຣະ[●] ເຮົາທຳໃຫ້ເກີດຄວາມສຸຂສນາຍທາງຈົດໃຈ
ຈະນັ້ນໂຍມອຍ່າອື່ດອດໃຈ ຂອງໃຫ້ມີຄວາມ[●] ເຮົາກີມຕ້ອງໄປທຳອະໄວ ເຮົານັ້ນສນາຍ
ສນາຍໃຈ

ແລ້ວຂອໃຫ້ນິກວ່າ ທີ່ໃໝ່ ເຊາ
ກີມໄດ້ທຳອ່າງນີ້ ແຕ່ວ່າທີ່ວັດ
ຊປປະຫານໆ ມີທຳອ່າງນີ້ ທຳໄມ່
ເໜືອນໄຄ ເຂົາດລອງກັນທີ່ອື່ນນັ້ນ ໄມ່
ເໜືອນເຮັດລອງ ເຂົາດລອງແບນຄຣິກ
ໂຄຣມ ສຸກສານແລ້ວກີມອະໄຮຫລາຍ
ອ່າງຍ່າງ ແຕ່ທີ່ນີ້ໄມ່ມີອະໄວ ນອກຈາກເຮົ່ອງ
ຂອງຮຽມະ ເພຣະວັດນີ້ເປັນວັດແຍແຍແ
ຮຽມະ ເປັນວັດປະກາດຮຽມະຕັ້ງແຕ່
ວັນເຮີມເປັດວັດມາຈຸນບັດນີ້

ວັດຊປປະຫານໆ ເປີດມາຕັດ
ປີ ຍ່າງເຂົາປີທີ່ ຕັດ ແລ້ວຍັງໄມ່ມີຄວາມ
ສຸກໃນເຮືອງອື່ນ ແຕ່ສຸກກັນໃນຮຽມະ
ເຮົາສຸກກັນທຸກວັນພຣະ ເຮົາສຸກກັນທຸກ
ວັນອາທິທີ່ ພູາຕີໂຍມກົມາສຸກກົວ່ານີ້ເຮົງ
ມີຮຽມປົດ ມີຮຽມປາໂມທີ່ ເກີດ
ຄວາມສົດຊື່ນົ່ວ່າເຮົາທາງດ້ານຈົດໃຈ ເປັນ
ຄວາມສຸຂອ່າງໜຶ່ງ ເປັນສຸຂທີ່ໄມ່ເຈືອປັນ
ວັດຖຸ ເຄື່ອງລ່ອໃຈ

ດ້າເຮາຫາຄວາມສຸຂຈາກເຄື່ອງ

● ລ່ອໃຈ ກີດຕ້ອງຈ່າຍເງິນມາກເພື່ອຫາຄວາມ
● ສຸຂນັ້ນໆ ເງິນໄມ່ພ້ອຈ່າຍກົມືບັງຫາເກືອ
● ຄວາມຖຸກໆ ຄວາມເດືອດຮ້ອນໃຈ ແຕ່ກໍາ
● ເຮົາທຳໃຫ້ເກີດຄວາມສຸຂສນາຍທາງຈົດໃຈ
● ເຮົາກີມຕ້ອງໄປທຳອະໄວ ເຮົານັ້ນສນາຍ
● ໄຈ ອຸສົງຮອນໆ ດ້ວຍເກີດ
● ສະອາດ ມີແຕ່ຄວາມສ່ວ່າງ ມີແຕ່ຄວາມ
● ສົງບາກງານຈົດໃຈ ນີ້ຕ້ອງການໄທເປັນຍ່າງ
● ນັ້ນຈີ່ໄດ້ຈັດອ່າງນີ້

ໃນເຮືອງອາຫາກການບຣິໂກດ
● ພູາຕີໂຍມກົມໄມ່ຕ້ອງເດືອດຮ້ອນອະໄວ
● ເພຣະມີຄົນມາຕັ້ງໂຮງທານ ຄືວ່າ
● ອາຫາດເລີ່ມປັດຢ່າງ ໄມເຄົາສາດາກ່ອະໄວ
● ທັ້ນນັ້ນ ມຸລືນິຍີຮ່ວມກົດໝູ້ມູ ມາທໍາອາຫາດ
● ປະເທດຂອງສົດ ຂອງຄວາ ຄືວ່າໂຄຣກິນ
● ເນື້ອກິນປລາກີໄປກິນທີ່ນັ້ນ ແລ້ວກີໂຮງ
● ອາຫາດເຈຂອງຄະະຄຸນຈໍາລັງ ຜຣີເມື່ອງ
● ຜູ້ວ່າຍ ໄດ້ເຂົາຫາມາເລີ່ມພຣີ ໄມຕ້ອງ
● ການເຂົາຂ່າຍໃຫ້ນັ້ນ ທໍາໃຫ້ປັດຢ່າງ ທໍາ
● ດ້ວຍຄວາມຮັກ ຄວາມເຄາຮັກໃນພຣະ
● ຮຽມຈຶ່ງໄດ້ມາຕັ້ງໂຮງທານອາຫາດ ພູາຕີ
● ໂຍມໄປຕັກຂ້າວແຕ່ພອດີ ເກົກບພອດີ ກິນ
● ໄທ້ໂຮມ ໄມໃຫ້ເໜືອສັກເມີລືດເດືອວ
● ເພຣະດ້າກິນເໜືອ ດນາກາງໆ ອ່າງນີ້
● ກິນເໜືອກິຈຈະກອງເປັນຄັ້ງ ໄມຮູ້ຈະເຂາໄປ
● ເລີ່ມໝູ້ທີ່ໃໝ່ ມັນເປັນການສູງປັດຢ່າງ

● ເຮົາຈິງກິນແບບຜູ້ປັບປຸງບັດຮຽມ
● ແລ້ວຜູ້ປັບປຸງບັດຮຽມນັ້ນກິນງ່າຍໆ ຂ້າ
● ຮາດແກງງ່າຍໆ ໄມຕົດສາຫາຣ ໄມຕົດ
● ເປົ້ງວິດຫວານ ໄມຕົດມັນຕົດເຄີມ ກິນ
● ໄດ້ທັ້ງນັ້ນ ກິນເພື່ອອູ້ ໄມໃຫ້ອູ້ເພື່ອກິນ
● ກິນເພື່ອໃຫ້ຮ່າງກາຍເປັນໄປໄດ້ ແລ້ວກີໃໝ່
● ຮ່າງການນີ້ປະເພຸດຕ່ອງໄປ ອ່າງ
● ນັ້ນກິນສນາຍ ແລ້ວໄຍມກົມເຂົາໄປເຫັນທີ່ບ້ານ
● ມັນເກີສນາຍ ໄມຕ້ອງລຳນາກໃນເຮືອງການ
● ກິນກາຮອຍ້ ໄມເກີດຄວາມຟຸ່ມເພື່ອຍ ໄມ
● ເກີດຄວາມສຸຮ່ວຍສຸຮ່ວຍ ແຕ່ກີຈະເກີດກາ
● ປະໜຍັດ

ພຣະພູທ່າສະານານີ້ສອນໄຫ້ຄົນ
● ປະໜຍັດອດອອມ ໄມສອນຄວາມຟຸ່ມ
● ເພື່ອຍສຸຮ່ວຍສຸຮ່ວຍ ໃນລັກຂະນະຕັດສິນ
● ຮຽມວິນຍ ມີກ່າວວ່າ ຮຽມແລ່າໄດ້
● ເປັນໄປເພື່ອຄວາມສຸຮ່ວຍສຸຮ່ວຍ ໄມໃຫ້ພູທ່າ
● ສະານາ ຮຽມແລ່າໄດ້ເປັນໄປເພື່ອ
● ຄວາມປະໜຍັດ ນັ້ນຄືວູທ່າສະານາ
● ເຮົາເປັນລູກຄືໝົງຂອງພຣະພູທ່າເຈົາ ຕ້ອງ
● ອູ້ອ່າງປະໜຍັດອດອອມ ໄມສຸຮ່ວຍສຸຮ່ວຍ
● ບາງຄົນນີ້ກ່າວ່າຫາເຈີນໄດ້ກີຕ້ອງ
● ໄໃຫ້ເຕີມທີ່ໃໝ່ໃນກາທີ່ສຸຮ່ວຍສຸຮ່ວຍ ໄມເກີດ
● ປະໂຍ່ນ໌ ເງິນໝາດຄ່າໝາດຮຽມ ເຮົາ
● ກົກຄວາກົບເງິນນັ້ນໄວ້ໃຫ້ໃນກາທີ່ເປັນ
● ປະໂຍ່ນ໌ແກ່ເພື່ອນມຸນຸ່ຍ ພຣະ

- แม่ก้าวโลก -

พุทธเจ้าห่านสอนให้ทำทาน ก็ไม่ใช่เพื่อจุดหมายอะไร แต่เพื่อให้เราทุกคนทำงานให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ เสียสละความสุขความสบาย ส่วนตัว เพื่อให้มนุษย์ทุกคนพโลอยได้รับความสุขความสบายด้วย

ถ้าเรามั่งมีทรัพย์สมบัติมีคนเดียว กินคนเดียว ก็ไม่ได้เรื่องอะไร แต่ถ้าเรามีลี่ความมั่งมีนั้น ไปช่วยเหลือคนอื่นที่ยังขาดแคลน คนในบ้าน ในเมืองของเรานี้ มีประเภทที่ขาดแคลนอยู่มากมาย แต่ว่าไม่มีใครช่วยเหลือ เราเกิดตั้งใจว่า เราจะช่วยเหลือคนเหล่านั้น ปฏิบัติในข้อที่เรียกว่า “ทำทาน” การทำงานนั้นเพื่อทำการชดเชยภาระให้ไม่ใช่ทำงานเพื่อจะเอานั้นเอาอีก

เวลาจะบริจาคอะไร ก็ขออธิฐานมากๆ เพื่อจะเอานั้นมันไม่ถูกต้อง เราต้องไม่อธิฐานอะไร ถ้าจะอธิฐานก็บอกว่า ขอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ชนะความช้ำความร้าย ขอให้ข้าพเจ้ามีความอดทนหนักแน่น ขอให้ข้าพเจ้ามีสติปัญญา รู้จักบังคับตัวเอง ควบคุมตัวเองได้ อย่างนั้นจึงจะเป็นการถูกต้อง

- พระองค์เจ้าเราก็ต้องช่วยสอนคนให้ถูกหน่อย อย่าสอนคนให้เกิดกิเลส เช่น โอมจะทำอะไร ก็ให้มีชฐานเอ่าจะเอาอะไร ก็ให้มีชฐานเอานี่ ยังไงอย่างไร ก็มีตัณหาเมรรคะ มีความต้องการมากๆ ทำบุญเพียง๑๐บาท ยกอยู่ดึ้งนานกว่าจะลงไปในขัน เพราะว่ามีความต้องการเยอะแยะ ลงทุนนิดเดียวแต่จะเอามากๆ อย่างนี้ เขาว่าเอาทำไรเกินควร ไม่ได้ทำไร ถ้าทำอย่างนั้น
- เราไม่ต้องนึกอะไร ถ้าจะนึก ก็นึกอย่างหลวงพ่อว่า ด้วยอำนาจท่านที่ข้าพเจ้าบิรุคานี้ ขอให้ข้าพเจ้ามีความอดทน มีความเข้มแข็ง มีปัญญา มีสติ มีความละอายบาก มีความกล้วบปากขึ้น เราก็จะมีกำลังทางใจ เรายาซั่นนะกิเลสได้ด้วยการให้ทาน
- การรักษาศีลก็เหมือนกัน เรารักษาศีลเพื่อขัดเกลา เพื่อบังคับตัวเองให้มีระเบียนมีวินัยทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น เรายาอยู่วัด manus ขาวห่มขาว ไม่ใช่ถือแต่ศีลแปลด้วยตัวเอง แต่เราต้องนึกว่าศีลนั้นคือความมีระเบียนมีวินัย เราเดินอย่างมีระเบียน นั่งอย่างมีระเบียน กินอย่างมีระเบียน ทำอะไร ก็ทำอย่างมีระเบียน นั่นเป็นคนมีศีล ถ้าเรามีมีระเบียน มันก็ไม่มีศีล บ้านเมืองของเรายังต้องการคนมีศีล มีระเบียน มีวินัย การมีศีล มีระเบียน สร้างชาติ สร้างประเทศ ประเทศชาติจะไม่รอด ถ้าคนขาดระเบียบวินัย คือไม่มีศีล แต่ถ้ามีระเบียนวินัยมันก็สาย ไม่ต้องมีอะไร เมื่อตักษีท่านเจ้าคุณพุทธทาส ท่านพูดว่า เหล่าเจ้าเป็นอาจารย์ในสมัยเดียวกับพระพุทธเจ้า แต่เกิดที่เมืองจีน มีลูกศิษย์ลูกมากร แล้วคนไปถามว่า การปกครองนี่จะปักครองด้วยระบบอะไร ท่านก็ตอบว่า ปักครองโดยไม่ต้องปักครอง นั่นแหลกเป็นการปักครองที่ถูกต้อง ปักครองโดยไม่ต้องปักครอง คืออะไร คือทุกคนปักครองตัวเอง ควบคุมตัวเอง ไม่ต้องมีระเบียน ไม่ต้องมีข้อเตือนใจ ไม่ต้องมีศาลา ไม่ต้องมีธรรมะ ไม่ต้องมีอะไร เพราะทุกคนปักครองตัวเองได้ การปักครองตัวเองได้นั้น เป็นการปักครองที่สูงสุด เป็น

- แม่ก้าวโภ -

“ธรรมชาติป่าไทย” แล้วก็เป็น
ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

เรามีประชาธิปไตยที่ไม่เข้า
เรื่องกันอยู่ในสมัยนี้ ไม่เฉพาะแต่บ้าน
เมืองของเราแต่ มันก็ทั่วโลก ยังใช่ไม่
ได้ เพราะว่าคนไม่รู้จักปกครองตัวเอง
หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา
สอนคนให้รู้จักปกครองตัวเอง คุ้ม^{คุ้ม}
ครองตัวเอง ควบคุมตัวเองได้ ไม่ว่า^{ไม่ว่า}
เราจะทำอะไรเราปกครองตัวเองได้
เดินมีระเบียบเรียบร้อย เดินตามกันไป
เป็นແລ້ວเป็นแนวไม่รีบไม่ร้อน ใจเย็น
เวลาจะไปทำอะไร ก็ไปกันอย่างมีระ-
เบียบ นั่นคือการปกครองตนเองได้

คนที่มีระเบียบวินัยคือคนที่
รู้จักจัดตัวเองว่าจะต้องนั่งตรงไหน
จะยืนตรงไหน จะเดินอย่างไร มันมี
ความสำนึกรักษาดูแลในใจว่า เราควร
จะทำอย่างไร ในที่ที่เข่นนี้ ในเหตุการณ์
เข่นนี้ พูดตามภาษาง่ายๆ ว่า “รู้จัก
กาลเทศะ” เวลาที่ประเทศไทย บุคคล
เหล่านี้ เรายังจะประพฤติดนอย่างไร
เป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนอบรมกันแต่ว่า
อบรมกันไม่ค่อยทั่วมันก็ยังไม่มี
ระเบียบเรียบร้อย

- เช่น เวลาขับรถผ่านมั� หมายเราระไม่ต้องการอย่างนั้น แต่ต้อง
- เป็นตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าการไม่
- รู้จักปกครองตัวเอง ยังไงกันขึ้นเบียด
- เสียดเยียดดักกันขึ้นไป เมื่อนักบ
- ความเชื่อคอก ออกคอกอย่างนั้น
- แหล่ง มันไม่เรียบร้อย ดูแล้วน่ารำ-
● คัญ ที่วันนี้จึงบอกว่า..โดย เดินให้
- เป็นແລ້ວ เดินมาถึงกีวังดอกไม้ได้โล-
- แล้วคนขวางออกขวา คนซ้ายออก
- ซ้าย.. ก็ต้องยืนคุมอยู่ เพราะมีคนແຕກ
- แหลอยู่ มีคนเกเรอยู่ คนไม่รู้จักบังคับ
- ตัวเอง ไม่มีระเบียบวินัย พูดไปแล้ว
- ก็ไม่เป็นໄท ไม่เป็นมนุษย์ ไม่เป็น
- พุทธบริษัท มันเป็นเรื่องอย่างนั้นจึง
- เกิดความเสียหาย
- เพราะฉะนั้นในการปฏิบัติงาน
- ในชีวิตประจำวันที่เราทำกันอยู่นี้ เรา
- ทำงานเพื่อการปฏิบัติธรรม การ
- ปฏิบัติธรรมก็คือ การฝึกฝนอบรมจิต
- ใจญาติโยมให้รู้จักมีระเบียบวินัย รู้จัก
- บังคับตัวเอง มีความอดทน มีความ
- ออดกลั้น มีความเสียสละ มีความ
- ละอายในการที่จะทำความช้ำ ความ
- ผิดแม่เล็กๆ น้อยๆ นั่นจึงจะได้ผล
- จากการกระทำ ถ้าเพียงแต่ว่าสักแต่
- ทำเพื่อความสนุกสนาน ยังไม่ถึงเป้า
- หมายเราระไม่ต้องการอย่างนั้น แต่ต้อง
- การให้บรรลุเป้า คือเกิดความสงบ เกิด
- ความเรียนร้อยในการเป็นการอยู่ทุก
- ประการจึงเป็นการถูกต้อง
- พุดกะโดยมเล็กๆ น้อยๆ
- เพราะท่านเจ้าคุณพุทธทาส ชี้
- อาทماเรียกว่า “พี่ท่าน” พุดมาหนัก
- แล้วหันพอสมควร จะอัดเทปนี้ไว้
- โครงการเรื่องการเอาได้อาไปเปิดฟังที่บ้าน
- เอาไปเปิดฟังที่ไหนๆ ที่เข้ามีการ
- ประชุมอะไรกันแล้ว จะอัดเทปนี้
- พิมพ์เป็นหนังสือเล่มน้อยๆ ไว้แจก
- จ่ายแก่ญาติโยมต่อไป
- อาทมาขออนุโมทนาในน้ำใจ
- ของคณะศิษยาธุศิษย์ทุกผู้ทุกคน ที่
- ได้มีความเสียสละท่านเห็นด้วยน้อย มา
- เป็นเวลาหลายวันจนถึงวันงานคือวัน
- นี้ อันเป็นงานเรียกว่า ฉลองความแก่
- ของอาทมาซึ่งเป็นครูบาอาจารย์ของ
- ท่านทั้งหลาย จึงขอขอบใจทุกท่านที่
- มีความเสียสละ ขออวยพรให้ทุกท่าน
- มีจิตใจสูงพันจากความเห็นแก่ตัว จง
- ทั่วกันทุกท่านทุกคน เทอญ

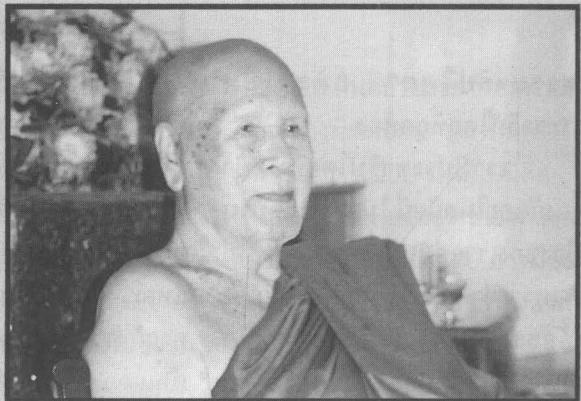

มีนคง ইউสสัน

ปัญญาնันทภิกขุ

ยืนยันไว้ เมื่อวัย ๘๙

(๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔)

อาท�性มีความคิดมั่นคง
ในอันที่จะทำงานถวายพระพุทธเจ้า
อยู่เพื่อพระพุทธเจ้า
อยู่เพื่อธรรม อยู่เพื่อสงฆ์

จะทำทุกอย่าง
เพื่อให้พระพุทธศาสนาเข้าถึงคน
ให้คนเข้าถึงธรรมะของพระพุทธเจ้า

อันนี้เป็นหัวใจ
เป็นจิตใจที่คิดอยู่ตลอดเวลา

แล้วก็ครรจะขอร้องให้ญาติโยมทุกท่าน
ช่วยกันคิดอย่างนั้น

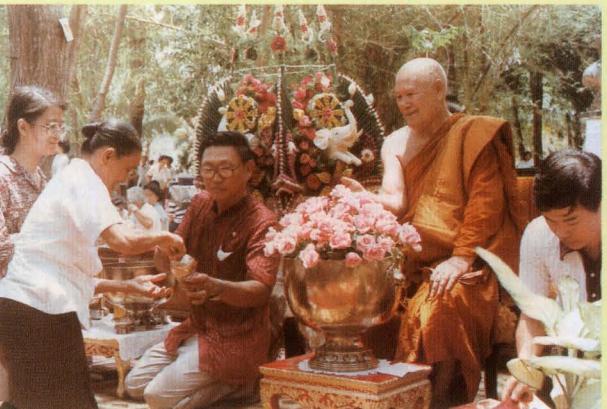
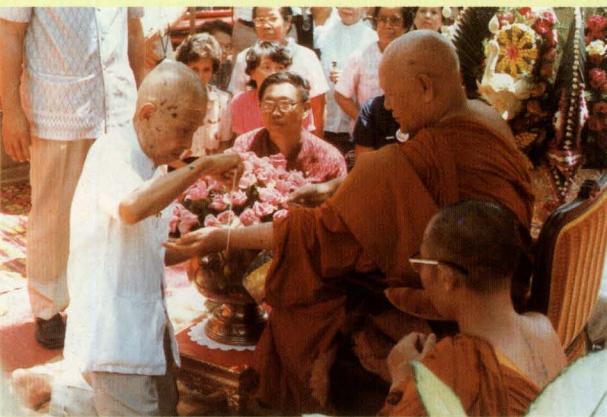
ช่วยกันซักจุ่งเพื่อนฝูงมิตรสหาย
ให้ได้เข้าหาธรรมะ
ให้เห็นคุณค่าของธรรมะ
และให้นำธรรมะ
ไปเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
พระโลกในปัจจุบันนี้วุ่นวายพอสมควร

ไม่มีอะไรจะช่วยโลกได้
นอกจากธรรมะเท่านั้น

ถ้าเราได้ช่วยกันศึกษาและปฏิบัติธรรม
เอกสาระมาใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว
ชีวิตก็ดีขึ้น การงานก็ดีขึ้น
ความสุขก็สมบูรณ์ขึ้น

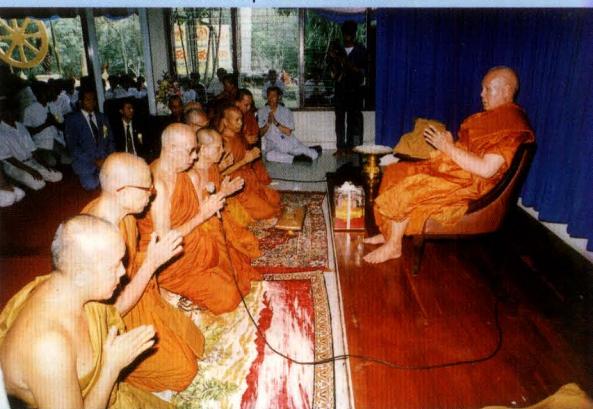

งานธรรมสมโภช ๓๒ ปี ปัญญาณทกวิจุ
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

งานธรรมสมโภช ๔๐ ปี ปัญญานันทภิกขุ
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

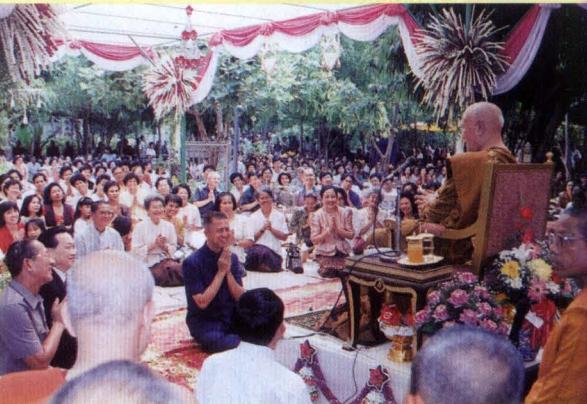

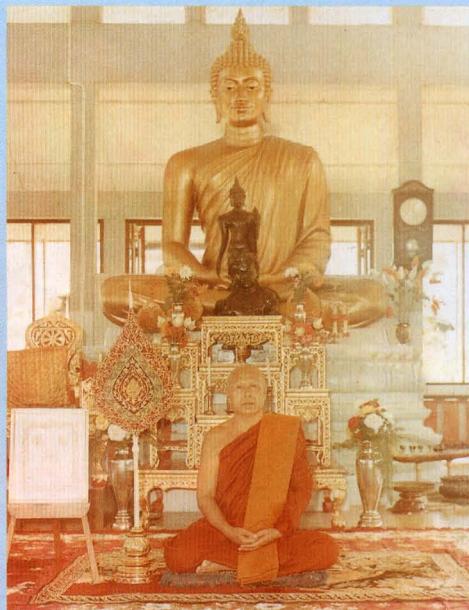

งานธรรมสมโภช ๔๔ ปี ปัจญานันทภิกขุ

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๘

๕ มีนาคม ๒๕๖๔
รับพระราชทานสมณศักดิ์
“พระราชนันทมุนี”

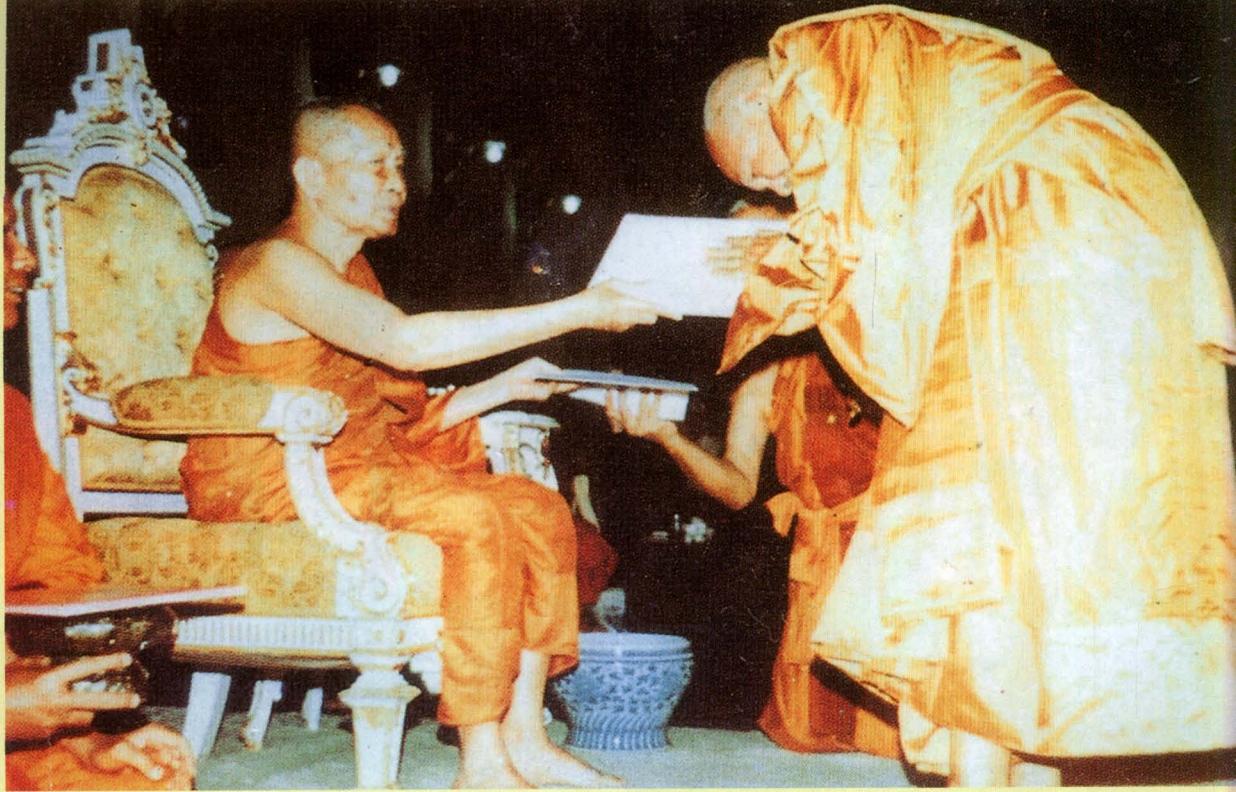

๕ มีนาคม ๒๕๗๐
รับพระราชทานสมณศักดิ์
“พระเทพวิสุทธิเมธี”

๕ มีนาคม ๒๕๗๗
รับพระราชทานสมณศักดิ์ “พระธรรมโภคอาจารย์”

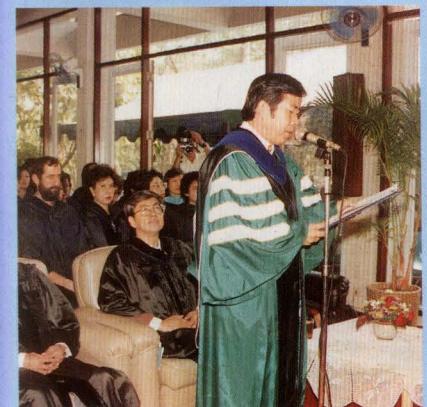

ท่านปัญญาնนทะรับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวรุคานาร्थ)
จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๔๕

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์)
แด่ท่านปัญญาแน่นทะ เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๕๔

มหาวิทยาลัยศรีวิริยาราม
ถวายเปรี้ยญญา กรรมการบุคคลที่ทรงเกียรติยิ่งที่สุด
สำหรับสถาบันศึกษาแห่งนี้
และ พรบกษาผู้ทรงอิทธิพลที่มีชื่อเสียง
๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

มหาวิทยาลัยศรีวิริยาราม ถวายปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิชาพัฒนาศึกษาศาสตร์)
แด่ท่านปัญญานันทะ เมื่อ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถวายปริญญาคิลปศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
(สาขาวิชาศิลปะ)
แด่ท่านปัญญานันทะ เมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๗

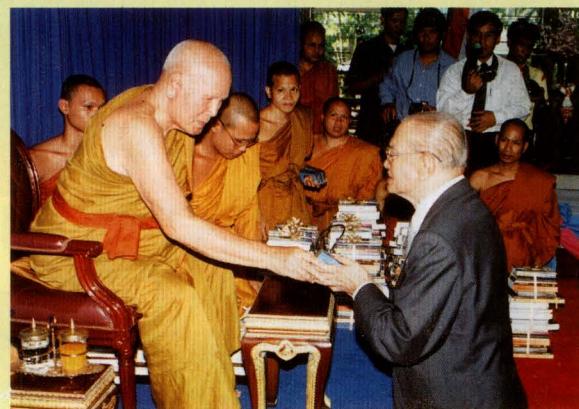
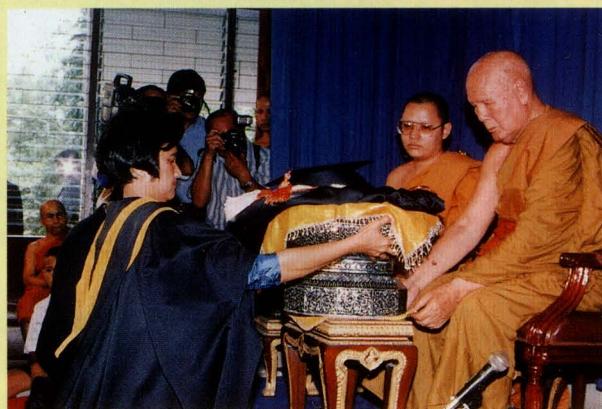

ឯុទ្ធភាពការណ៍មហាពិធាការ ឯុវជនិយោគអាកម្មរគារសត្រុជ្រើនិយោគបិទិតិមេគ័រ
ដៃថ្ងៃនៃបុណ្យឯុវជនិយោគ នៅថ្ងៃទី ៣៣ កុម្ភាគារី ឆ្នាំ ២៥៥៩

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จawayปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
แด่ท่านปัญญาณนະ เมื่อ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗

พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับคัดเลือกให้เป็น
บุคคลผู้ทำประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา
เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

World Health Organization
Regional Office for South-East Asia
New Delhi

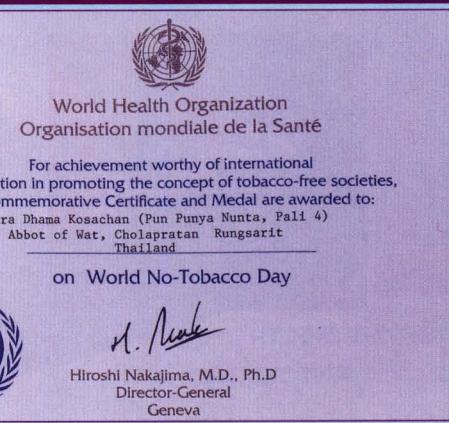
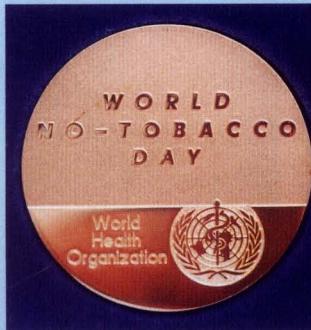
CITATION

TOBACCO OR HEALTH MEDAL - 1995

Phra Dharma Kosachan (Pun Punya Nunta, Pali 4)
Abbot of Wat
Cholapratan Rungsarit
Thailand

During 60 years of preaching, both nationally and internationally and through the mass media, he incorporated messages on the dangers of smoking, the ineffectual use of money spent on tobacco and techniques to stop smoking. He made the monastery a non-smoking zone and stressed that presenting priests with cigarettes would be considered a sin.

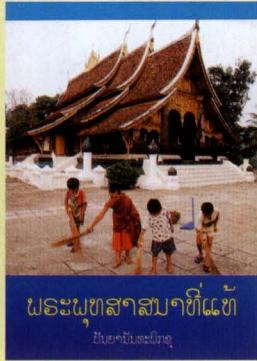
พ.ศ.๒๕๓๐
ท่านปัญญาันนทะ
ได้รับรางวัลสัมฤทธิ์
จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์
แห่งประเทศไทย
ในฐานะ
พระภิกขุผู้เผยแพร่ธรรมะ
และศีลธรรมยอดเยี่ยม

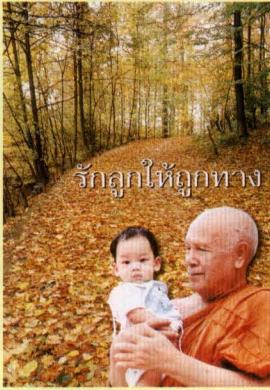
พ.ศ.๒๕๓๘
ได้รับรางวัล
เหรียญทอง
“TOBACCO
OR HEALTH
MEDAL - 1995”
จาก
องค์การอนามัยโลก
เนื่องใน
วันงดสูบบุหรี่โลก
๑๑ พฤษภาคม

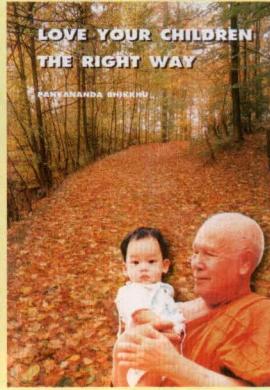
“พระพุทธศาสนาที่แท้”

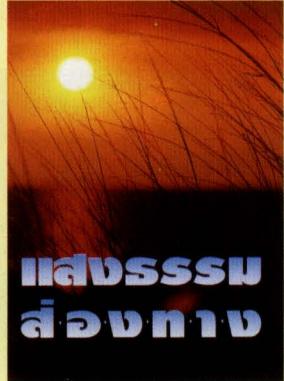
ภาษาไทย-ลาว

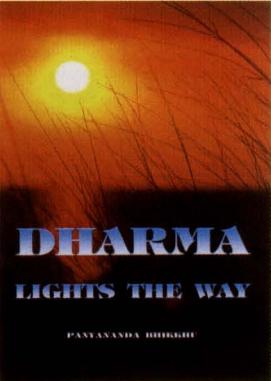
“รักลูกให้ถูกทาง” ภาษาไทย-อังกฤษ

“อยู่กัน
ด้วยความรัก^๒
ภาษาไทย-ลา

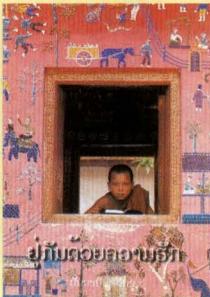
“แสงธรรมส่องทาง” ภาษาไทย-อังกฤษ

-ອັງກດ່າ

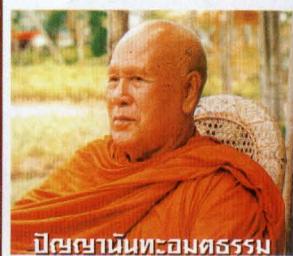

စာတမ်းကြပ်မျက်နှာ

ກົດປົກກົດ

- ผลงานล้วนหนึ่งของท่านปัญญาณนัก
ที่จัดพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศ

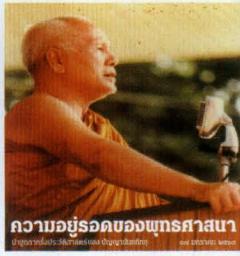

ชีดีروم “ปัญญานันทะอมตธรรม”
มหาจักกาธรรม ๕๔๑ เวียง ของท่านปีกวนหันทะ

A portrait of a Buddhist monk in orange robes, sitting cross-legged under a tree.

ความอยู่รอดของพุกศาสนา

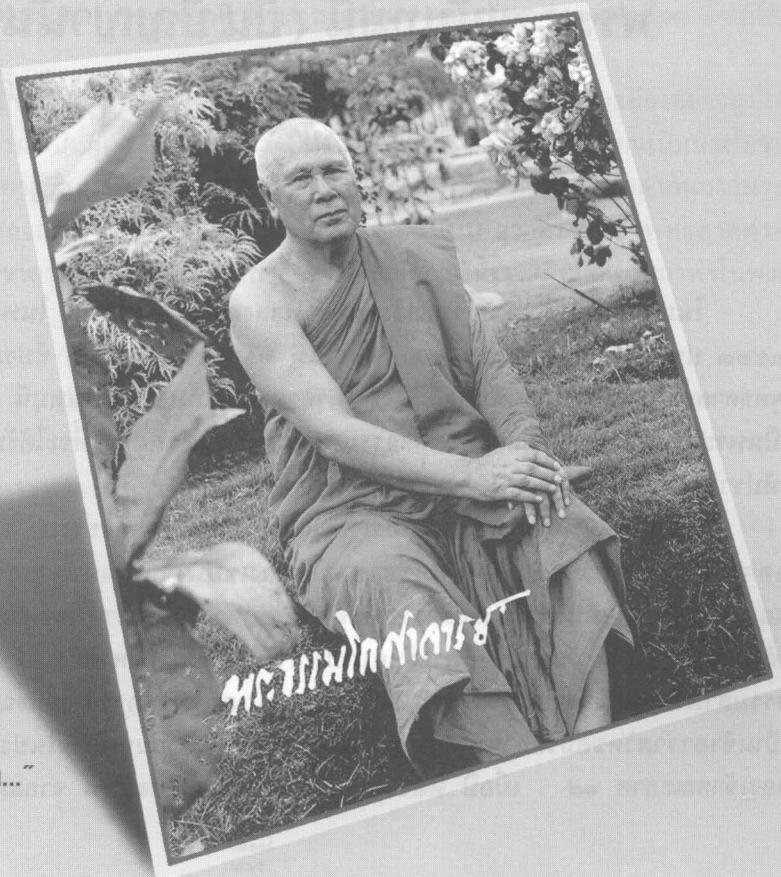
□ ชีดี “ความอยู่รอดของพุทธศาสนา”
ปราจนาครั้งประวัติศาสตร์ของท่านปีกอานันดะ

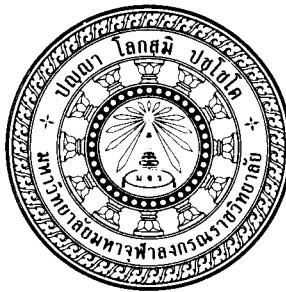
ເທົດເກີຍຮຕີຄຸນ

ກໍານປັງການັນທ:

“...ກາຮນັບລຸບຄົບໃຫ້ກໍາດີເນັ້ນ
ເປັນເຮືອງປະເສົາງ
ຫລັກກາຮນີ່ຢູ່ວ່າ
ກໍາດີດ້ວຍດົນ ສັກຊວນຄນອື່ນໃຫ້ກໍາດີ
ລັບລຸບຄົບທີ່ກໍາດີໃຫ້ນີ້ກໍາລັງໄວ
ໄດ້ກໍາຄວາມດີເນັກຍິ່ງຊັ້ນ

ຄາສນາດ້ວອງອູ່ຄູ່ໂລກ
ພຣະອຣນມະດ້ວອງອູ່ຄູ່ຈາກນ
ດ້າເຮົາມີເຮົຮນະປັບຫລັກຄຮອງຈາ
ສົວຕາຈະໄປເມື່ອດົດ
ປັງກາດ້າງ ວ ໃນສ້ວນຂອງແຕ່ລະຄນ
ຂອງຄຮອບຄຮົວ ຂອງສັກນມ
ຂອງປະເທດຫາດີ ຂອງໂລກ
ຈະແກ້ໄດ້ດ້ວຍຫລັກອຣນໃນກາງພຣະຄາສນາ...”

ประกาศสุดยอดเกียรติคุณ
พระราชบัณฑิตนักศึกษาดีเด่น
(ปั้น ปัญญานันท์เกโร)
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
(สาขาครุศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ในการประชุมสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ครั้งที่ ๙/๒๕๖๓ ประจำเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติให้ถวายปริญญา พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาครุศาสตร์) แก่พระราชบัณฑิตนักศึกษาดีเด่น (ปั้น ปัญญานันท์เกโร) ซึ่งเป็นพระเกจารัชชุทรงคุณวุฒิและทรงคุณธรรมความสามารถสูง สมควรที่จะได้รับการประกาศสุดยอดเกียรติคุณ ให้ปรากฏโดยสังเขปดังนี้

พระราชบัณฑิตนักศึกษาดีเด่น ที่ทรงคุณวุฒิและทรงคุณธรรม มีความสามารถเฉลียวฉลาด แตกฉานในพระไตรปิฎก มีความเชี่ยวชาญในทางเทคโนโลยีเป็นที่ประจักษ์ขึ้นเสียงหัวไว้ในสังคมมหาชน และในหมู่ประชาชนทั่วไปในและต่างประเทศ ได้เดินทางไปประภาสพุทธศาสนาในนานาประเทศรอบโลก ได้ไปเชื่อมศาสนสัมพันธ์กับองค์พระสันตะปาปา พระมุขนายกคริสต์ศาสนานา ณ นครวาติกัน ได้ร่วมงานนั่งสื้อธรรมสำหรับอบรมสั่งสอนประชาชนไว้เป็นจำนวนมาก ได้รับการกิจในสังคมมหาชนโดยลำดับ นับตั้งแต่ เป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎี เป็นหัวหน้าพระธรรมทูตภายในประเทศไทย สายที่ ๙ และเป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๙ เมื่อปี ๒๕๒๑ ได้รับการถวายโล่สังฆเงิน จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่ง

ประเทศไทย ในสาขาส่งเสริมวัฒนธรรมและศิลธรรมอันดีของประชาชน และสมาคมฝึกพุทธแห่งประเทศไทยได้ถวายรางวัลเกียรติคุณในฐานะนักพูดดีเด่น ประจำปี๒๕๖๐ ประเภทเผยแพร่วัฒนธรรม ในฐานะบุคคล ตัวอย่างที่ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ เนื่องเป็นกรรมการสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสียสละนิตยภักติในตำแหน่งพระราชาคณะ นับตั้งแต่วันได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ までจนถึงปัจจุบันนี้ ถวายเป็นมุสิกิมมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

นับได้ว่า พระราชนันทมุนี เป็นพระเกจิที่ได้บำเพ็ญคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้แก่มหาจุฬา-ลงกรณราชวิทยาลัย แก่สังฆมณฑล ประเทศไทย พระพุทธศาสนา และแก่ประชาชนชาวโลก ยกที่จะ บรรณาให้ครบถ้วนได้

โดยที่พระราชนันทมุนี เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีคุณธรรมได้รับความนับถือและยกย่องอย่างสูง ใน วงการพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ แก่ประเทศไทย พระพุทธศาสนา และแก่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมาเป็นระยะเวลานานยานนาน สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ถวายปริญญาพุทธศาสตร-คุณวีบูลพิกิตติมศักดิ์ (สาขาวรุคасตร) เพื่อประกาศสุดยอดเกียรติคุณให้ดำรงสถิตเสถียรสภาพในพระบวรพุทธศาสนาสืบไป.

วันที่ ๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

คำประกาศเกียรติคุณ

พระเทพวิสุทธิเมธ (ปัญญาณกิจกุญ) ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พระเทพวิสุทธิเมธ เป็นชาวจังหวัดพัทลุง เคยเป็นครูประชานบาลที่จังหวัดระนอง ในตำแหน่งครูใหญ่ ได้เรียนนักธรรมไปด้วย และสอบนักธรรมชั้นครึ่ดที่หนึ่งทั้งมณฑลภูเก็ต ชีวิตในสมัยเพศได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดอุปนันทาราม จังหวัดระนอง เมื่ออายุได้ ๑๙ ปี และอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดนางลาด อ.เมือง จ.พัทลุง เมื่ออายุ ๒๐ ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎี เป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๘ และเป็นหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๕

พระเทพวิสุทธิเมธ เป็นพระภิกษุที่เจริญด้วยวิรยุติ เพียบพร้อมด้วยศีลารวัตรมั่นคงในขนบธรรมเนียม ได้ตั้งจิตอธิษฐานว่าจะทำงานให้แก่พระศาสนาจนตลอดชีวิต มีความสามารถในการเทศน์ และแสดงปาฐกถาธรรมทั่วทุกหนทุกแห่งในนามของ “ภิกขุ ปัญญาณทะ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงปาฐกถาธรรมด้วยภาษาง่ายๆ ที่ชาวบ้านทั่วไปได้เข้าใจทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและทางสถานีโทรทัศน์ ทั้งนี้ได้กระทำติดต่อ กันมาเป็นเวลาหลายสิบปีอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเผยแพร่องค์ความรู้ทางเอกสารและเทป ได้มีผู้ให้ความสนใจในการถอดเทป ออกเป็นหนังสือ ที่ระลึกแจกในงานพิธีต่างๆ รวมแล้วนับเป็นแสนเล่มขึ้นไป ด้วยความมุ่งมั่นที่จะให้พระศาสนาได้

เผยแพร่ไปกว้างไกลในต่างประเทศ ได้เดินทางไปเผยแพร่แพร่รرمณในประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา และเอเชีย พร้อมทั้งเยี่ยมเยียนพระภิกษุที่ปฏิบัติการกิจ ณ วัดไทยในต่างประเทศด้วย

พระเทพวิสุทธิเมธี เป็นพระมหาเถระที่มีน้าใจ อัธยาศัย และเปี่ยมล้นด้วยเมตตากรุณา มีความรักปรารถนาดีต่อบุคคลทุกคน จนได้รับรางวัลสังฆเงิน จากสมาคมนักประชามติพันธ์แห่งประเทศไทย ในฐานะพระภิกษุผู้เผยแพร่ธรรมและศีลธรรมยอดเยี่ยมของประเทศไทย เมื่อพ.ศ.๒๕๒๐ ได้รับรางวัล “นักพูดดีเด่น” ประจำปี พ.ศ.๒๕๒๐ ประเภทเผยแพร่ธรรมจากสมาคมฝึกการพูดแห่งประเทศไทย เมื่อพ.ศ.๒๕๒๑

ด้วยความวิริยะ อุดสาหะ ในการปฏิบัติการหน้าที่ทางพระศาสนาด้วยดีมาตลอด จนได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นที่ “พระบัญญานันทมนุ” เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๙ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นที่ “พระราชนันทมนุ” เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๔ ต่อมาได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นที่ “พระเทพวิสุทธิเมธี” เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๐ และได้รับการยกย่องและคัดเลือกให้เป็นบุคคลผู้ทำประโยชน์ ต่อพระพุทธศาสนา ในโอกาสลงยกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี รับรางวัลทั้งประเภทบุคคลและสื่อมวลชน นอกจากงานปาฐกถาธรรมแล้วยังเป็นวิทยากรให้การอบรมนักเรียนนายอำเภอ น.ป.ส. หลายรุ่น รวมทั้งผู้ช่วยผู้พิพากษา เป็นต้น ในด้านการศึกษา ได้สนับสนุนให้มีการเปิดสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น สำหรับเด็กนักเรียนและเยาวชนที่สนใจฝึกหัดความรู้ อีกทั้งยังริเริ่มการทำพัฒนาประยัดขึ้นที่วัดอึดด้วย

โดยเหตุที่ พระเทพวิสุทธิเมธี เป็นพระเถระที่มีผลงานที่สำคัญประวัติเป็นที่เคารพและศรัทธาของประชาชนโดยทั่วไปจนเป็นที่ประจักษ์ชัด อันเป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ สมกับเป็นศักดิ์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นเกียรติสืบไป

คำประกาศเกียรติคุณ

พระเทพวิสุทธิเมธ (บัญญานันทกิจ)

การศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิชาพัฒนาศึกษาศาสตร์)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระเทพวิสุทธิเมธ (บัญญานันทกิจ) นามเดิม บัน นามสกุล เสน่ห์เจริญ นามฉายา ปัญญาโน สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๓ จากโรงเรียนประจำจังหวัดพัทลุง ต่อมาได้เป็นครูใหญ่โรงเรียนประชานา落 ในขณะที่เป็นครุอยู่นั้น ได้เรียนนักธรรมและสอบนักธรรมชั้นตรีได้ที่ ๑ ของมณฑลภูเก็ต ได้รับรางวัลจากเจ้าเมืองภูเก็ตในสมัยนั้น

พระเทพวิสุทธิเมธ ได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดอุปนันทาราม จังหวัดระนอง และได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดนางลาด อําเภอเมือง จังหวัดพัทลุง และเป็นพระภิกษุไทยองค์แรกที่เดินทางไปเผยแพร่องรมในยุโรป โดยได้เดินทางไปกับพระภิกษุชาวอิตาเลียน เมื่อปี ๒๔๗๕ เมื่อกลับมาแล้วได้ไปจำพรรษา กับท่านพุทธทาสที่สวนโมกขพลาราม ต่อมาจึงได้มาจำพรรษาที่วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร และได้ศึกษานาเลื่อนสอบได้เปรียญ ๔ ประโยค ต่อจากนั้นได้ย้ายไปจำพรรษาหลายแห่งทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น ที่มาเลเซีย ปีนัง เชียงใหม่ และได้รับอิสรานามให้มาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดชลประทานรังสฤษฎิ์ ตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ จนปัจจุบัน ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ชั้นราช และชั้นเทพ ที่ “พระบัญญานันทมนี” “พระราชนันทมนี” และ “พระเทพวิสุทธิเมธ” ตามลำดับ

พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาณนทกิกขุ) เป็นพระภิกษุซึ่งเป็นที่เคารพยกย่องของสาวชนหั้งหลาย หั้งที่เป็นพุทธศาสนิกชนและหั้งที่เป็นศาสนาในลัทธิศาสนาอื่น เพราะเป็นภิกษุที่กอบรำไปด้วยศีลจารวัตร และปฏิปทาเป็นที่น่าเลื่อมใส หั้งมีวิธีการเผยแพร่ธรรมแก่ประชาชนได้อย่างมีผลดี ทำให้ศาสนาเข้าใจธรรมะ และนำมาใช้กับชีวิตประจำวันของแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง คำสอนธรรมของท่านจึงยังประอยช์แก่สาวชนหั้งไปอย่างกว้างขวาง

วิธีการที่พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาณนทกิกขุ) วิเริ่มนำมาใช้เผยแพร่ธรรมจะมีผู้สนใจอย่างกว้างขวางดังกล่าวแล้วก็คือ วิธีปารูกatham โดยการยืนพูดเพื่อเร่งเร้าให้ผู้ฟังสนใจ ไม่เบื่อหน่าย และแสดงปารูกatham นั้นด้วยถ้อยคำที่ฟังง่ายเป็นภาษาที่ชาวบ้านหัวไ比我ฟังเข้าใจได้ เป็นการพูดปากเปล่าโดยไม่ถือคัมภีร์ และแสดงธรรมโดยใช้เหตุการณ์ปัจจุบันเป็นอุทาหรณ์ ซึ่งเป็นวิธีการแสดงธรรมที่ได้ผลดีมาก ประชาชนหัวไ比我นิยมการฟังธรรมที่แสดงโดยวิธีนี้ ทำให้การปารูกatham เป็นวิธีแสดงธรรมที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย

นอกจากจะได้ใช้วิธีปารูกatham เป็นแนวทางใหม่ในการเผยแพร่ธรรมแล้ว พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาณนทกิกขุ) ยังได้ริเริ่มและรณรงค์ให้ประชาชนประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามประเพณี เช่น การอุปสมบท การทำศพ พิธีมงคลสมรส โดยเน้นการทำพิธีกรรมต่างๆ อย่างประയัตทั้งเงินและเวลา นับได้ว่า ท่านได้พยายามนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยแท้จริง

ประการสำคัญที่สุด พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาณนทกิกขุ) ได้พยายามใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาในการต่อสู้กับสิ่งมงายต่างๆ ออาทิ เครื่องรางของขลัง การทรงเจ้าเข้าผี วัดถุมงคล และใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาปลูกใจให้คนตื่นตัว ว่องไว ก้าวหน้า รับผิดชอบการงาน เสียสละ และประยัต มีความรักสามัคคีต่อกัน โดยวิธีการแสดงทั้งปารูกatham การเขียนบทความธรรมะ และวิธีการอื่นๆ อันนับได้ว่า พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาณนทกิกขุ) เป็นผู้ใช้วิธีทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ อันเป็นผลให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง จึงเป็นผู้ที่สมควรอย่างยิ่งที่ สามารถหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ไว้ จดหมายปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาวัฒนศึกษาศาสตร เพื่อเป็นการยกย่องบุชา เซิดซูเกียรติคุณให้แฟไฟศาลาอี่งชั้นสืบไป

คำประกาศเกียรติคุณ
พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ)
อักษรสาสตราดุษฐีบ้านกิตกิตติมศักดิ์
อุปัลບາກຣົມກາວິທຍາລັယ

ด้วยสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้พิจารณาเห็นว่าพระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นพระเกเรผู้ทรงคุณวุฒิ เพียงพร้อมด้วยความชรัมในพระบารพุทธศาสนา มีผลงานดีเด่นด้านการเผยแพร่ธรรมะ ใช้ภาษาไทยที่งดงามชัดเจน ในการสื่อสารข้อธรรมะแก่สาธชนชาวไทยมาโดยตลอด ทั้งยังอุทิศตนเพื่อกิจกรรมสาธารณกุศล กิจการแพทย์และพยาบาล การศึกษาของกิษมุสามเณร เป็นพระสังฆไทรรุ่นแรกๆ ที่เผยแพร่ธรรมด้วยการปราศจากการ ส่งเสริมให้สาธชนมีความรู้ความเข้าใจในพุทธธรรม ทั้งในและต่างประเทศ จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป สมควรได้รับการยกย่องทางวิชาการเป็นแบบอย่าง ให้ผู้อื่นเจริญรอยตามต่อไป

พระเทพวิสุทธิเมธี นามเดิมว่า ปั้น เสน่ห์เจริญ เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่ตำบลลูกหาสารารค จังหวัดพัทลุง เมื่ออายุ ๑๘ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดอุปันนทาราม จังหวัดระนอง และอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดนางลาด ตำบลเลขาเจียก อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี โดยมี พระครูจารุญกรณ์ เป็นพระอุปัชฌาย์

ในปี พ.ศ.๒๔๗๕-๒๔๗๖ ได้เดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาอย่างต่างประเทศเป็นครั้งแรก เป็นพระภิกษุไทยองค์แรกที่เดินทางไปเผยแพร่ธรรมะในทวีปยุโรป และได้เข้าร่วมประชุมขบวนการศิลธรรมโลกที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในปี พ.ศ.๒๔๗๗ ได้ไปประจำฯ ณ สวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จนได้ร่วมสำนักกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) มาถึงแด่บัดนั้น หลังจากเรียนบาลีจนสอบได้ประโยคที่ ๔ แล้วเกิดสมความหาเอเชี่ยนูพาราจึงไม่ได้เรียนประโยคที่ ๕ จากนั้นปี พ.ศ.๒๔๘๘-๒๔๙๐ ได้ไปประจำฯ ที่วัดสีւนาารามที่ประเทศมาเลเซีย และที่วัดปันบังอร เกาะปีนัง ตามลำดับ

ใน พ.ศ.๒๔๙๒ ได้เริ่มดำเนินการเผยแพร่พระศาสนาด้วยการปาฐกธรรมะ โดยการสร้างโรงมุงในคงตึ่งขึ้นในที่ของชาวบ้าน จังหวัดเชียงใหม่ มีปาฐกธรรมทุกวันอาทิตย์ และทุกวันพระ รวมทั้งเชียนเรืองลงในหนังสือพิมพ์ชื่อ “ชาวนهنอ” นอกจากนั้นยังได้ออกเทคโนโลยีตามหมู่บ้านนอกเมืองทุกแห่ง โดยถ่ายทอดโดยเครื่องขยายเสียง จนมีชื่อเสียงในเชียงใหม่ในนาม “ภิกขุ ปัญญา นันทะ” ระหว่างนั้นได้มีส่วนอย่างสำคัญในการก่อตั้งมูลนิธิ “เมตตาศึกษา” ของวัดเจดีย์หลวง

พ.ศ.๒๕๐๒ ม.ล.ชูชาติ ก่าง อธิบดีกรมชลประทานในขณะนั้น ได้ขึ้นไปเมืองเชียงใหม่ รู้สึกชื่นชมในวิธีการเผยแพร่ธรรมะรูปแบบใหม่ของ “ภิกขุ ปัญญานันทะ” จึงได้อาราธนาให้มาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดชลประทานรังสฤษฎิ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ จนกระทั่งปัจจุบัน ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นที่ “พระเทพวิสุทธิเมธี” เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๐

ด้วยความสามารถด้านการเทคโนโลยีเผยแพร่ธรรมะ พระเทพวิสุทธิเมธีได้รับรางวัล “สังข์เงิน” เป็นเกียรติในฐานะเป็นพระภิกษุผู้เผยแพร่ธรรมะยอดเยี่ยม จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้รับรางวัล “นักพูดดีเด่น” ประจำปี ๒๕๒๐ พระเทพเผยแพร่ธรรมะจากสมาคมฝึกการพูดแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้รับการยกย่องและคัดเลือกให้เป็นบุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในโอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เป็นประธาน “มูลนิธิท่านพุทธทาส” เป็นประธานโครงการ “เผยแพร่พุทธศาสนาต่างประเทศ” สืบต่อจากพระอาจารย์ ชา สุกתו แห่งวัดหนองป่าพง โดยได้ช่วยหาทุนเพื่อสนับสนุนในการสร้างวัดขึ้นที่กรุงลอนדון ประเทศอังกฤษ นครเพิร์ธ ประเทศออสเตรเลีย และที่นครซิคากो ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็น

ประธานโครงการสร้างศึก “สอ ปี ปัญญาณนทกิจ” ที่จะก่อสร้างขึ้นที่โรงพยาบาลชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในปัจจุบันสมัยประชาชนส่วนใหญ่อาจเห็นว่าการปารามีภูมิปัญญาณนทกิจเป็นเรื่องปกติ แต่เมื่อประมาณสามสิบกว่าปีมาแล้ว การเผยแพร่ธรรมะอาศัยวิธีที่เป็นประเพณีโบราณคือ การเขียนธรรมานั้น เทคน์ ทั้งภาษาบาลีและลោក แม้จะดูคล้ายคลึงศักดิ์สิทธิ์ แต่อาจจะไม่เหมาะสมแก่คนรุ่นใหม่ พระเทพวิสุทธิเมธี เป็นพระสงฆ์รุ่นแรกๆ ที่เผยแพร่ธรรมะด้วยการปารามีภูมิปัญญาณนทกิจ ข้อเด่นของปารามีภูมิปัญญาณนทกิจคือ สอนลงไปถึงระดับผู้ที่ไม่มีพื้นความรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างนักวิชาการ หากแต่เมื่อสอนผู้ที่สนใจธรรมะที่สอนได้ง่าย การปารามีภูมิปัญญาณนทกิจ นิยมการลำดับความคิดโดยการสรุปหลักธรรมก่อนแล้วขยายความ หากยังมีข้อยกเว้นอย่างความต้องไปอึกเป็นขั้นๆ ไป ทำให้ผู้ฟังเข้าใจชัดเจนด้วยการใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ทั้งเรื่องโบราณในชาติและเรื่องปัจจุบัน อันเป็นประสบการณ์ที่พนเห็นกันทั่วไป ทำให้รู้สึกว่าธรรมะมีแทรกอยู่ในชีวิตคนเรา ไม่ใช่เรื่องลึกลับเกินความเข้าใจของบุตรุ่น การเล่าเรื่องประกอบธรรมะ เป็นลักษณะเด่นของพระเทพวิสุทธิเมธี ทำให้ผู้ฟังธรรมะอย่างเพลิดเพลิน

การใช้ภาษาในลักษณะที่พดุงของยกให้เข้าใจได้ง่ายนี้ นอกจากจะต้องมีความรู้หลักพระพุทธศาสนาอย่างดีแล้ว ภาษาเก็ตต้องดีด้วย ตลอดเวลาที่ผ่านมาหลายสิบปี ญาติโยมยังศรัทธาไปฟังปารามีภูมิปัญญาณของพระเทพวิสุทธิเมธีอย่างสม่ำเสมอ ปรากฏการณ์เช่นนี้เป็นปรากฏการณ์พิเศษ สำหรับการเผยแพร่ธรรมะในประเทศไทย และปรากฏการณ์ดังกล่าวก็เนื่องมาจากความสามารถพิเศษ ในด้านการใช้ภาษาไทยของพระเทพวิสุทธิเมธี เป็นสำคัญ

โดยเหตุที่ พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาณนทกิจ) เป็นพระเถระผู้ทรงคุณวุฒิคุณธรรม เพียงพร้อมด้วยวัตรปฏิบัติในพระบวรพุทธศาสนา มีความคิดสร้างสรรค์ในการเผยแพร่ธรรมะด้วยการปารามีภูมิปัญญาณนทกิจ ลักษณะที่ดีที่สุด คือ การนำความรู้ทางพุทธศาสนาและวิชาการอักษรศาสตร์ อย่างต่อเนื่อง สถาปนาผลงานการณ์มหावิทยาลัยจึงได้มีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ได้รับพระราชทานปริญญา อักษรศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อเป็นเกียรติสืบไป

คำประกาศสุดติเกียรติคุณ
พระเทพวิสุทธิเมธ (ปัญญานันทภิกขุ)
ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตตามศักดิ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระเทพวิสุทธิเมธ (ปัญญานันทภิกขุ) กำเนิดเมื่อวันพุธสบดีที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๘๔ ณ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง มีนามเดิมว่า ปั้น เสน่ห์เจริญ ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อ พ.ศ.๒๕๗๔ ที่วัดนางลาด มีพระครูจารุญกรณีเป็นพระอุปัชฌาย์ โดยเหตุที่ท่านเป็นผู้มีความ พากเพียรในการศึกษาปริยัติธรรม ท่านจึงสามารถสอบได้นักธรรมโท นักธรรมเอก และผ่านภาษา บาลีขั้นที่ ๑ และขั้นที่ ๒ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๗๖ ท่านได้เป็นหัวหน้าคณะพระธรรมจาริกเดินทาง ไปเผยแพร่พุทธธรรมในประเทศไทยแล้ว ท่านได้จำพรรษาอยู่ที่วัดอุทัย จังหวัดสิงห์ลา และได้เริ่มเทศนาสั่งสอนชาวบ้าน โดยการประยุกต์หลักธรรมทางพุทธศาสนา กับการ ดำเนินชีวิต

ท่านเป็นผู้ฝึกษาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสำเร็จเป็นพระภิกษุ ๕ ประโยค ก็ได้เกิดสิ่งกรรมโลกลครั้งที่ ๒ เสียก่อน ท่านจึงหันมามุ่งมั่นในการเผยแพร่ธรรมะอย่างจริงจัง เมื่อ พ.ศ.๒๕๗๙ ท่านได้ตั้งฉายาให้ตนเองว่า “ปัญญานันทภิกขุ” โดยที่ท่านเป็นที่เคารพนับถือของพุทธ ศาสนาชาวไทยอย่างกว้างขวาง คนทั่วไปจึงยังคงกล่าวถึงท่านในนามของท่านปัญญานันทภิกขุ แม้ท่านจะได้รับสมณศักดิ์แล้วก็ตาม

พระเพทวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทกิกขุ) เป็นผู้อุทิศตนเพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาและเพื่อพัฒนาสังคมมาช้านาน จนท่านได้ดำรงงานสูงสุดเป็นรองเจ้าคตະภาคร ๑๙ เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๖ และได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเพทวิสุทธิเมธี เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๐ ในปัจจุบันท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎิ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ท่านได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ หลายแห่ง ทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาส อันเป็นประจำจักษ์พยานในความรู้ความสามารถอย่างสูงของท่าน

ความมีศีลารวัตธรรมและปฏิปทาอันน่าเลื่อมใสศรัทธาของท่านทำให้ชาวไทยทั่วไปเคารพนับถือ และให้ความสนใจต่อคำเทศนาสั่งสอนของท่านเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพุทธศาสนา ก็เป็นจิตวิญญาณที่สืบทอดกันมา ท่านเป็นแบบอย่างของผู้ปฏิบัติบุคคลที่มั่นคงต่อคำสั่งสอนพระพุทธเจ้า ตามที่ท่านเคยบัญญາตไว้ว่า จะมุ่งประกาศเดelfareเพื่อเพียงคำสอนที่แท้ของพระพุทธศาสนาเท่านั้น

คุณปการของพระเพทวิสุทธิเมธีปรากฏอยู่ในผลงานด้านต่างๆ เช่น งานสังคมสงเคราะห์ งานส่งเสริมการศึกษาของเยาวชน และการคัดค้านต่อต้านแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ท่านยังมีผลงานทางวิชาการเป็นจำนวนมากที่เป็นข้อเขียนและปาฐกถาธรรม ในที่ต่างๆ ซึ่งล้วนมีคุณประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตทั้งสิ้น ในด้านการประกาศพุทธธรรม พระเพทวิสุทธิเมธีมีได้จำกัดการทำงานอยู่เฉพาะภายในสังคมไทยเท่านั้น แต่ท่านยังได้จาริกไปดูงานและเผยแพร่พระธรรมยังต่างประเทศหลายแห่งอีกด้วย เช่น ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศไทย และประเทศอังกฤษ เป็นต้น เนื่องจากท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และกิจกรรมนานาประการ อันเป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อพุทธศาสนาชาวไทยและชาวต่างชาติ สามารถหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๘ ว่า พระเพทวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทกิกขุ) เป็นผู้ที่สมควรได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๖ และสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูคุณงามความดีและความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์สืบไป

"สองอาจารย์"

นก ไม่เห็นฟ้า
ปลา ไม่เห็นน้ำ
ไส้เดือน ไม่เห็นดิน
คน ไม่เห็นโลก

แต่พุทธบริษัทย่อ้มเห็นสิ่งทั้งปวง
ตามที่เป็นจริง
ดังนั้น เรายังมาเป็นพุทธบริษัท
ที่ถูกต้องและสมมุตโน้กันเด็ด.

พุทธทาส อินทปัญโญ
๙ พฤษภาคม ๑๙

x x x x x x

คนเขล่าเท่านั้นที่สำคัญผิด
คนบิปริต ย่อ้มทำโลกลให้ยุ่ง
ส่วนคนมีปัญญาฐานแจ้ง
ย่อ้มเบิกบาน สงบเย็นในธรรม
คือ สะอาด สว่าง สงบ.

ภิกขุ ปัญญาันทมนี
๙ พฤษภาคม ๑๙

จาก หนังสือ "วิสาขบูชา ๒๕๐๖" ของ กลุ่มศึกษาพุทธศาสตร์และประเพณี สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสุข - "พ่อแม่พี่น้อง"

“...ผู้มาไม่ได้โดยตัว ก็ขอส่งเสียง ส่งจิตใจ ส่งความประสงค์มายังน้องชาย ที่รัก คือท่านปัญญา ขอแต่งตั้งท่านให้เป็น“แม่ทัพโลก” เพื่อทำสิ่งครามโลก ระหว่าง โลกของความเห็นแก่ตัว กับความไม่เห็นแก่ตัว ขออ้อนวอนให้รับหน้าที่อันนี้ โดย ความปรารถนาของพวงที่เป็น“พุทธทาส”ทุกคน

พุทธทาสมีหลายหมื่นหลายแสนคน อุปโลกน์เป็นน้ำเสียงเดียวทั่ว ขอถวาย หน้าที่อันนี้แก่น้องท่านปัญญา เป็น“แม่ทัพโลก” เพื่อจะทำสิ่งครามโลก กับโลกที่มัน เห็นแก่ตัวให้กล้ายเป็นโลกที่ไม่มีความเห็นแก่ตัว เป็นโลกของพระพุทธศาสนา และ ของทุกๆ ศาสนา มีความสงบเยือกเย็น ในความหมายแห่งพระนิพพาน จนเรียกว่า มันมี “แผ่นดินเพชร” เกิดขึ้นมา

ขอให้ผู้ที่มีความเห็นด้วยทุกคน จงแสดงอนุโมทนาสาธุการ และใช้โยกันให้ ถึงที่สุดเด็ด...

พุทธทาสภิกขุ

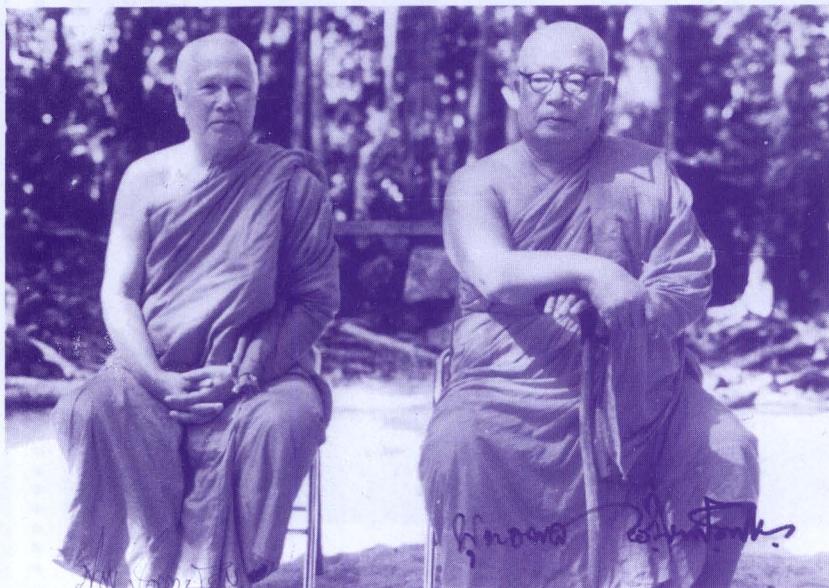
“...ญาติโอมได้ฟังสารที่ส่งมาจากห่านพุทธาส ซึ่งเป็นสมือนหนึ่งพี่ชายของ
อาทมา พังแล้วรู้สึกอย่างไร อาทมาพังแล้วตื้นตัน ตื้นตันใจ พุดอะไรไม่ค่อยออก

ท่านพูดมาจากการใดที่แท้จริง เป็นดวงใจที่เป็นพุทธศาสนา คือเป็นทางพระพุทธเจ้า ท่านเป็นทางพระพุทธเจ้ามาเป็นเวลา ๕๐-๖๐ ปีแล้ว อาทิตย์ก็ไปร่วมวงความเป็นทางศาสนาของพระพุทธเจ้า ในฐานะเป็นน้องชาย ท่านเป็นพี่ชาย พี่ชายโดยธรรมเป็นน้องชายก็โดยธรรมมะ

เราทำงานร่วมกัน เม็จฉอยู่ไกลกันกีเหมือนกับอยู่ไกล ใจเป็นอันหนึ่งอันเดียว กัน คือใจที่มีความถูกต้องธรรมชาติเจ้า พระธรรม พระสัทษ์ มีความมุ่งมั่นอย่างแนบแน่น ในการที่จะทำงานเพื่อพระศาสนา เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่มหาชน ...”

ប័ណ្ណុល្យាន៉ាងកិរិយា

"สองยอดนัก grub แห่ง Kong khong kha Phrom"

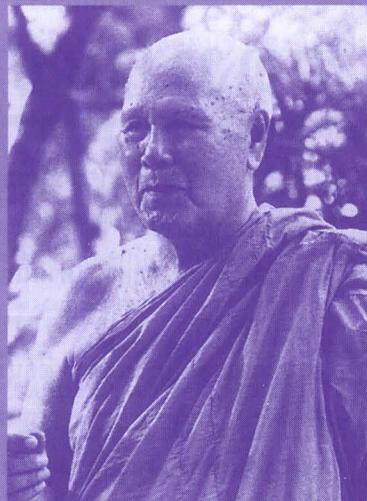
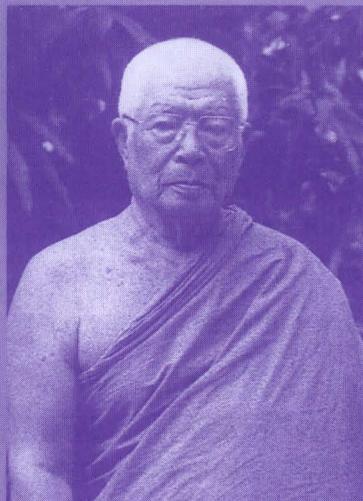
...ในแผ่นดินแห่งลมท้องของไทย มีพุทธสาวกเกิดขึ้นทั่วทุกภาคของประเทศ “พุทธทาสภิกขุ” และ “ปัญญา นันทภิกขุ” นามของท่านทั้งสองรูปนี้ มีความหมายสำหรับกองทัพธรรม รอยล้อแห่งพุทธธรรมหรือธรรมยาตรา ของท่านทั้งสอง เเด่นชัดอยู่ในวิญญาณของชาวพุทธทั้งมวล...

...สังฆารของท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุและท่านอาจารย์ปัญญานันทภิกขุ ย่อมเป็นไปตามพุทธวاجา เช่นเดียวกับพระอรหันต์ทั้งหลายและมนุษย์ในโลกนี้ หากแต่รอyle ของกองทัพธรรมและผลงานการสรุบและการสร้างนักรบรุ่นใหม่ของ “สองยอดนัก grub แห่ง Kong khong kha Phrom” จะปรากฏอยู่ในวิญญาณของชาวพุทธทั้งหลายทั้งมวลซึ่วนิรันดร์...

จาก หนังสือ “สองยอดนัก grub แห่ง Kong khong kha Phrom” เรียนเรียงโดย สัมพันธ์ ก้องสมพ

"สองศรีพรัชญา"

สองศรีพรัชญา

● นามหนึ่งหมายมุ่งย้ำ
นามหนึ่งสื้อสุดยอด
สองนามสองศรีซ่อน
มหาบุรุษสุดท้าย

คำสอน
สิ่งร้าย
เป็นหนึ่ง สมมติธรรม
ไปลิ้นถินสยาม

พฤษภาคม-เดือนเกิดของสองมหาบุรุษ

พุทธกาลกิกขุ-ปัญญาณทะกิกขุ

จาก นิตยสาร “ตีเคด” ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๔

"พระของประชาชน"

พระ ของประชาชน

ได้ยินคำกล่าวขวัญชมเซย์ท่านบัญญานันทะว่า แสดงปารุสกถาดีนักมาร้าน้านแล้ว แต่ยังไม่ได้ฟังด้วยตนเอง เพียงได้อ่านการเขียนของท่านเท่านั้น ก็รู้สึกติดใจและเห็นว่าฟังง่าย ได้ผลแก่ผู้อ่านมาก จิตใจจึงเพ้าเรียกร้องที่จะฟังการแสดงปารุสกถาของท่านอยู่เสมอ มาในกลางเดือนมีนาคมนี้จึงโชคดี ได้ฟังท่านแสดงส่องครวง เพราะท่านรับนิมนต์จากผู้ว่าราชการ จังหวัด สุราษฎร์ฯ มาแสดงที่บ้านดอนหลายครวง ผลคือไม่ผิดหวัง สมจวิงตามคำเล่าลือ ทั้งได้สั่งเกตการณ์ และตรับฟังความรู้ ลึกซึ้งผู้ฟังทุกเพศ ทุกวัยทุกชนบุคคล ซึ่งได้กล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ซาบซึ้งใจ

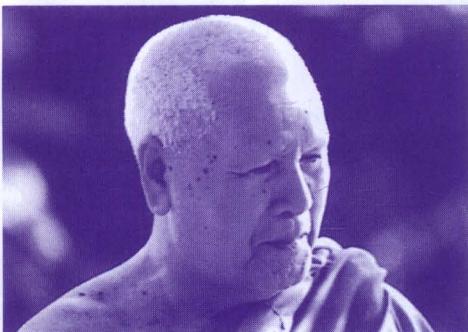

ถ่ายหนังสือฟังปารุสกถาท่านบัญญานันทะอย่างสนุกไป
ที่ศาลาธรรมทูต พุทธสถาน เชียงใหม่

๘
มนูญ กาญจนสุวรรณ

จาก นิตยสาร "ชาวพุทธ" ของ พุทธนิคม เชียงใหม่

"คนศักดิ์สิทธิ์"

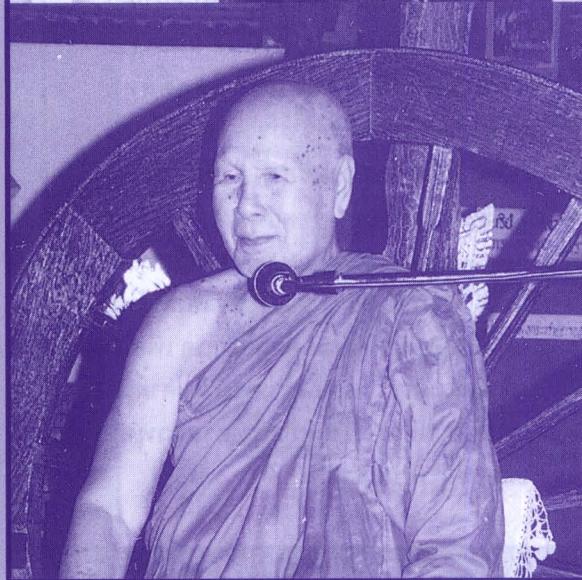
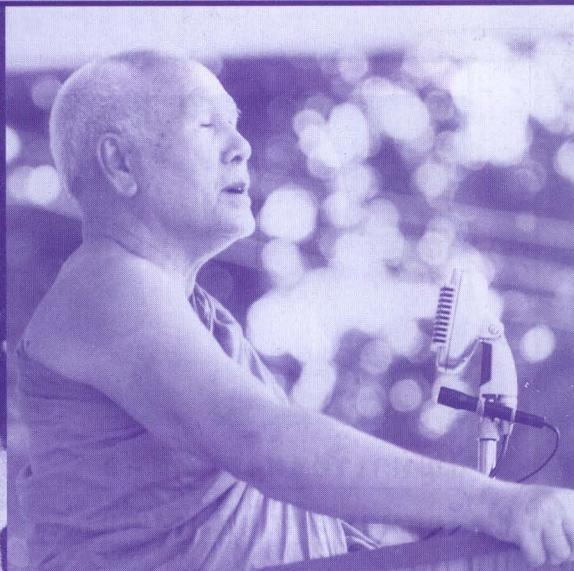
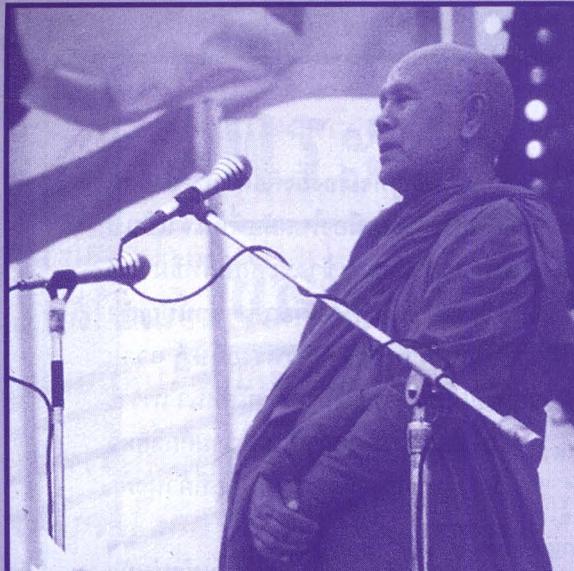
ปัญหาเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ต้องหาคนศักดิ์สิทธิ์มาแก้

“...ผมไม่ทราบเหมือนกันว่าจะพูดว่าอะไร เพราะเหตุว่าเมืองไทยขณะนี้กำลังเต็มไปด้วยไชเทค ด้วยความมุ่งหวังว่าจะเป็นนิคส์ หรือเป็นอะไรเข้าไปนั่น แต่ในความเชื่อถือความยึดถือแล้ว คุณเมื่อนจะห่างศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาที่มีเหตุผล ออกไปทุกที่ กลับไปเชื่อถือ迷信ในเรื่องเทวรูปหรือตีกีเก่าๆ หรือต้นไม้ จอมปลวกอะไรไปทำนองนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเราไม่มีศาสนา ปากกันอกกว่านั้นถือศาสนาพุทธ แต่การกระทำนั้นบอกว่านั้นถืออะไรเลอะเทอะมาก เอาการทำหนడแน่นอนไม่ได้...”

“...ปัญหาเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งออกจะมีเต็มบ้านเต็มเมืองในสมัยนั้นจนเป็นที่จะต้องหาคนที่ค่อนข้างจะศักดิ์สิทธิ์มาแก้ไขและเห็นอยู่องค์เดียวคือ ท่านปัญญา นันทภิกขุ ที่วัดชลประทานรังสฤษฎิ์ ความจริงท่านก็ไม่ได้ศักดิ์สิทธิ์อะไรนักหนา เพราะท่านไม่เชื่อถือในสิ่งเหล่านี้ แต่ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่ปัญญานันทะนั้น อยู่ที่ผ้าหุ้งผ้าห่มของท่าน

ท่านศักดิ์สิทธิ์ เพราะท่านนุ่งห่มผ้าเหลือง อันเป็นธงชัยพระอรหันต์ และสาระที่ท่านเทศนาสั่งสอนคนนั้นก็ศักดิ์สิทธิ์ เพราะแต่ละเรื่องเป็นความจริง เป็นเรื่องที่เราต้องสนใจ และเป็นเรื่องที่เราต้องเชื่อฟังปฏิบัติทั้งสิ้น

ถ้าหากว่าสังฆสมาคม หรือพุทธจักรในประเทศไทยจะเริ่งผลิตคนศักดิ์สิทธิ์ แบบท่านบัญญานันทะอยามากๆ เพื่อให้ต่อต้านสิ่งเหล่านี้ ผมก็เห็นว่าระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้ ศาสนาพุทธจะต้องชนะเป็นแน่นอน...”

"สัญลักษณ์ของธรรม ผู้ทำให้แผ่นดินเย็นลงด้วยธรรม"

“ สัญลักษณ์ของธรรม ผู้ทำให้แผ่นดินเย็นลงด้วยธรรม ”

“...ท่านบัญญานนทมหาเถร หรือ “หลวงพ่อบัญญา” ทำงานอยู่อย่างเดียวคือสอน สอนทุกๆ โอกาส ไม่ว่าในงานบวช งานศพ ทำ บุญที่บ้าน ที่วัด ตามทาง ในห้องปาฐกถา ทางวิทยุ โทรทัศน์ เตินทางไปสอนตามที่ต่างๆ ทั่วประเทศ และต่างประเทศ จนภาพพจน์ออกมาว่าท่านเป็น “พระผู้สอนธรรม”

ใครทำอะไรมากๆ จะปรากฏเป็นภาพ พจน์หรือสัญลักษณ์ออกมาว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เช่น บางองค์เกี่ยวกับปลัดขิก บางองค์เกี่ยวกับลูก ประจำ บางองค์เกี่ยวกับการเป็นหมวด บางองค์ เกี่ยวกับวัสดุคงคล

สำหรับท่านบัญญานนทมหาเถร เป็น อาจารย์ธรรมล้วนๆ มากวานานมากจึงเป็น สัญลักษณ์ของธรรม ถ้าครื่นก็ถึงท่านก็ถึงธรรม นี้เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะถ้าบุคคลคิดถึงธรรม บ่อยๆ หรือคิดถึงธรรมจนเป็นนิสัย ชีวิตย่อมเข้า สู่กระเส GOODMAN

นอกจากนั้นท่านบัญญานนทมหาเถร มี ความเป็นอิสระและความกล้าหาญในทางธรรม ไม่ ประจบผู้มีอำนาจหรือผู้ที่อาจให้ผลประโยชน์ จึงทำ ให้สามารถแสดงธรรมได้ตรงไปตรงมาและเตือน สติผู้ได้ได้ในสังคม โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาที่ทาง ออกไม่ได้หรือมีวิกฤตการณ์

นี้เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งนัก คนเราถ้าหวังผล ประโยชน์คือประจบผู้มีอำนาจและผู้ให้ผล ประโยชน์แก่ต้นเสียแล้ว ย่อมขาดอิสรภาพและไม่ มีศักยภาพที่จะแสดงธรรม นั่นคือเกิดความเคร้า หมองชื้น

พระพุทธเจ้าทรงวางพระธรรมวินัยและสั่ง สอนพระสงฆ์ศากยบุตรเรอาไว้ให้เป็นบุคคลที่มี ปัญญาและมีอิสรภาพได้เป็นที่พึงแก่คนทั้งหลาย ไม่ ว่าจะเป็นยาจกเขี้ยวใจ หรือเศรษฐี หรือพระราชา มหาชนชัตติรย์

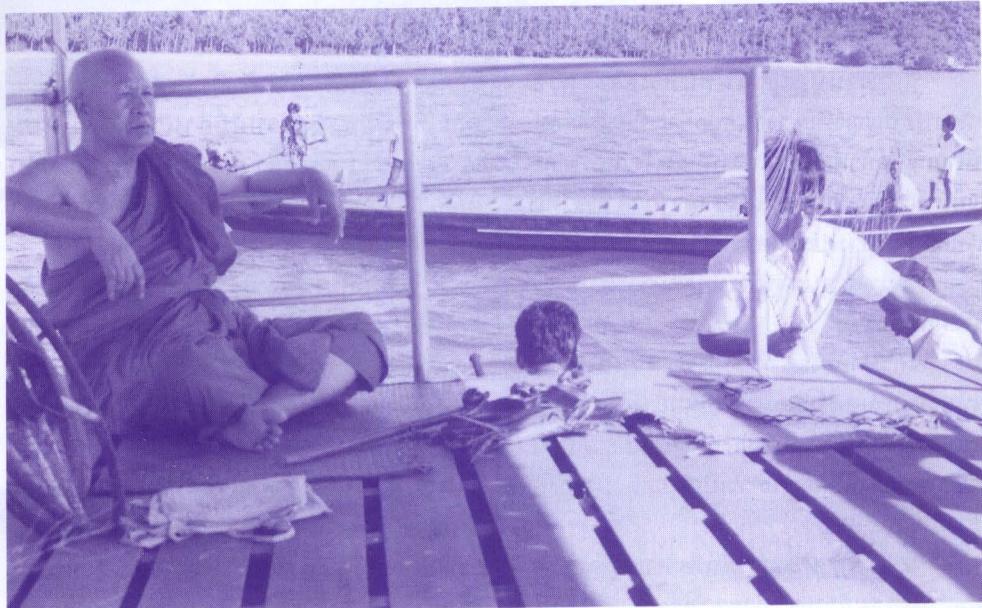
พระสงฆ์ศากยบุตรมีหน้าที่ทำให้แผ่นดิน เย็นลงด้วยธรรม แผ่นดินรุ่มร้อนวุ่นวาย เพราะ ความไม่ถูกต้อง การที่แผ่นดินจะเย็นลงด้วยธรรม หรือความถูกต้องนั้น หลักธรรมจะต้องหนักแน่น ลึกซึ้ง ผู้แสดงจะต้องมีปัญญาและอิสรภาพ อีกทั้ง มีอนุสานนีปฏิหาริย์

พระศาสนาผู้เป็นมหานุรุษเอกของโลก ประกอบด้วยสัพพัญญุดญาณได้ทรงวางหลักธรรม และการวางรูปแบบพระสงฆ์พุทธบุตรเรอาไว้ให้ สามารถทำให้แผ่นดินเย็นลงด้วยธรรม

หากคุณจะสังษีได้เจ้าใจใส่สุดแลอนุรอดให้ เป็นไปตามที่พระศาสนาได้วางหลักและกรอบเอาไว้ ศักยภาพจักเกิดขึ้นอย่างมหาศาลในการดับความ ร้อนของแผ่นดินและของโลกด้วยธรรม...”

จาก บทความสมใจทำบันบัญญานนทมหาเถรเจริญอาชุรน ๘๐ ปี ของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วงศ์

การ:ของ "พี่ไห"

“gapนี้ เพื่อนผู้หนึ่งของ บ.ก.“เสียงปลูก” บังเอญไปพบท่าน เลยถ่ายรูปมาให้ดู เป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่น้อยคนนัก จะเคยได้ทราบ ว่าท่านก็มีความกระกำลำบากทรงธรรมไม่น้อย หลายครั้งที่ต้องนั่งจับเจ้าตามท่ารถท่าเรืออย่างฉายเดี่ยว

วันนั้นปรากฏว่าท่านขอไปกับเรือตั้งเก้าวะประมง ต้องย้ายเสื่อขาดๆ เที่ยวนั่งหลบแಡดอยู่บนดาดฟ้าเรือ ก่อนที่จะมีใครนำเรือจ้างมารับไปเทคโนโลยีก็ต่อหนึ่ง

ท่านยืนยันหลักว่า “เราไปเพื่อให้ ไม่ใช่ไปเอา” เท่านี้เป็นพอ ใจถวายอะไรที่ไหน ก็ไม่ต้องหอบเอกสารลับวัด ทำบุญไว้เสียที่นั่น ต่อเมื่อถึงคราวจะต้องการให้ช่วยอะไร นั่นแหล่ำครາ ย่อมรู้หน้าที่ เชาเอง เพราะเคยพึงโอกาสอยู่แล้วว่าหลวงพ่อมีภาระทางใด เมื่อไร เพราะทุกคน “เป็นหนี้” พระธรรมอยู่คุณละ มากๆ แล้ว”

จาก หนังสือ“เสียงปลูก” ของ คณะเผยแพร่เชิญชวนประเสริฐ (ผชป.)

อาจารย์บูชา

๘๐ ปี พร:ธรรมโภคอาจารย์

เก้าสิบปีประภาธรรมอันอ่าไม
เทคโนโลยีสอนง่ายเข้าใจง่ายคนศรัทธา
สิ่งใดที่เหลวไหลไร้สาระ
เก้าสิบปีปณิธานยังมั่นคง
ขัดกับวิชาพาเมดมิด
ทำดี คบคนดี มีสัมมา-
งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข
นี่คือหลักคติธรรมนำชีวี
กตัญญูกตเวทีความดีท่าน
ธุปเทียนทองสองมือก้มประนมกร
สิบเอ็ดพุทธภาคมหาดุณสวัสดิ์
นิพพานดลพระธรรมโภคอาจารย์

หมุนจักรไปเป็นผู้นำพระศาสนา
พลีชี瓦อุทิศกายถวายพระพุทธองค์
หลวงพ่อจะชี้แจงให้เลิกหลง
เจตจั่งชาวพุทธไทยใช้ปัญญา
ท่านสอนให้ คิดดี พูดดี หนา
ทิภูมิพิไปสู่สถานที่ดี
ทำงานให้สนุก เป็นสุข ทุกถิ่นที่
เก้าสิบปีเปลี่ยนเมตตาเอื้ออาทร
ร้อยกรองงานที่ต่างมาลีสีสalon
กราบอวยพรบูชาคุณอาจารย์
น้อมมนัสตั้งจิตอธิษฐาน
ชนมารายการยืนหมื่นปีเทอญ

อาจริยบูชา ๕๐ ปี พร:ธรรมโภคการย์

หนึ่งได	คือไครหนอ	ดุจพ่อ	กำเนิดใจ
แจงโลก	แก่ลูกไชร	ด้วยเมตตา	และการรุณ
หนึ่งนั้น	คือหลวงพ่อ	ปัญญาณนั่นจะ	ผู้ทรงคุณ
โอบเอื้อ	และเกื้อหนุน	แนะนำให้	พัฒนาอย่าง
เป็นหนึ่ง	องค์ป้าสูก	ที่สาชก	ธรรมะบรรยาย
ด้วยถ้อยคำ	ที่เรียนง่าย	แต่จูงใจ	ให้ทำตาม
ความดี	ที่ปราภูมิ	ระเบื้อยศ	สมญานาม
ธรรมโภ-	ศาจารย์ตาม	คดิพระ	เกราะใหญ่
เก้าสิบปี	ของหลวงพ่อ	เหล่าลูกขอ	สำนักใน
พระคุณท่าน	ตลอดไป	กว่าชีวิต	จะปลิดปลง
จะตั้งหน้า	ทำความดี	ให้สมกับที่	หลวงพ่อประสังค์
หั้งมุ่งมั่น	จะชั่รัง	พุทธศาสนา	ให้เกรียงไกร
ขอตั้งจิต	อธิษฐาน	ด้วยดวง mana	อันสดใส
ให้หลวงพ่อ	เจริญใน	พระนิพพาน	เป็นอารมณ์
มารร้าย	อย่างภราภกี้ล้า	โรคภัยช้ำ	มิอาจประสม
เป็นของชัย	ให้ลูกชื่นชม	ตลอดกาล	นิรันดร์เทอญ ฯ

อ.สมกรง บุญยุฤทธิ์ ชุมชนครุศิลธรรม - ประพันธ์

คิดดูให้ดี คิดดูให้ดี !
 ร่างกายนี้เปลี่ยนแปลง
 ไปสู่ความแตกตับทุกนาที
 ถ้าไม่ใช่ให้เป็นปช.โยชน์ แล้วจะมีค่าที่ตรงไหน !

ปัจจุบันทุกอย่าง

ເທິດເກිຍຕືກຄູ ທ່ານປໍລູການທະ

ຫລວງ	ປະກາສເກිຍຕືກຝັ້າ ແດນໄທ
ພ່ອ	ພິມພ່ອຍຄາສດາໄວ ຖຸກຕ້ອງ
ປໍລູການ	ທີ່ພົກຈະຈຳໃສ ສຸກລວງ
ທ່ານທະ	ຮຽມຊູໂມຍກັ້ອງ ທ່າວດ້ວຍສາຫຼຸກ
ພະ	គົມຜືເລືອຄ່າລໍາ ມາລສົ່ງ
ັ້ງ	ກລ່າວຮຽມພຸຖອົງຄ ຄຽບດ້ວນ
ສ້າງ	ໂວກໄນໃຫ້ທລ ທາງຜົດ
ຈານ	ແພົດຮຽມເລີຄລ້ວນ ແຈມແຈ້ງໃຈນ
ພະ	ຄຸດເຈົ້າປົງປົງແກ້ ພຶກົກຮມ
ັ້ງ	ຢີຂະເບີນເຮັນບ່າຍນໍາ ນອກຂີ້
ພັນນາ	ຈັດຍ່າງປະຫັດໜ້າ ມປະໂຍ້ນ
ຈານ	ຄາສນພົບເລ່ານີ້ ເປີ່ຍິ່ນໃຫ້ເໜາລົມ
ພະ	ສຸປົງບັນໂນຝຶ່ງລໍາ ຄຳບຣະຍ
ັ້ງ	ໄມເຂົອຍ່າງມາຍ ແນແກ້
ຜຸດງ	ຈິຕຕ່ວດ້ານອບາຍ ສອນຕ່ວ ເນື່ອເຫຍ
ຮຽມ	ອວຍສັຈ່ວຍແກ້- ຖຸກ໌ໃດເຫັນຜລ

อยู่กัน ด้วยความรัก

รักเพื่อนมนุษย์
ทุกถ้วนหน้า

รักธรรมชาติ
อย่าทำลาย

รักวัฒนธรรม
อันดีงามของชาติ

รักพระธรรม
สร้างพระธรรมไว้ในใจ
เป็นนิตย์

รักสันติภาพ
สร้างสันติสุขทุกเวลา

ปัญญาณทวิกนุ